LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE COMPLETE

14

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÎNĂ APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C. AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ, ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1963

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

VOL.

14

Septembrie 1906 — februarie 1907

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1963

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Volumul al paisprezecelea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise de el în perioada septembrie 1906 — februarie 1907.

Situaţia politică ce s-a creat în Rusia în această perioadă se caracterizează printr-o continuă scădere a valului revoluţionar şi o amplă desfăşurare a ofensivei contrarevoluţionare. După dizolvarea Dumei întîi şi înăbuşirea răscoalelor din iulie de la Sveaborg şi Kronstadt, guvernul ţarist şi-a intensificat măsurile de represiune şi a instituit curţile marţiale ca mijloc de cruntă răfuială cu muncitorii şi ţăranii revoluţionari. Forţele unite ale reacţiunii dezlănţuite de guvern şi de burghezie s-au năpustit în primul rînd asupra proletariatului şi a avangărzii lui revoluţionare, partidul bolşevic. Capitaliştii au dezlănţuit o ofensivă hotărîtă împotriva clasei muncitoare prin declararea de lock-out în masă. Depresiunea industrială şi prigonirea muncitorilor de către autorităţi au dus la slăbirea mişcării greviste. În ultimul trimestru al anului 1906, numărul greviştilor scăzuse la 63 000, adică la 13% faţă de trimestrul al doilea al aceluiaşi an. Totodată se observă şi o slăbire a mişcării ţărăneşti: în cursul lunilor mai-august numărul judeţelor cuprinse de această mişcare a fost de 250, în timp ce în septembrie-decembrie el a coborît la 72.

Revoluţia burghezo-democratică intrase într-o perioadă de declin, dar ea nu era încă definitiv înăbuşită. Masele muncitoare din Rusia, care porniseră la bătălie, se retrăgeau luptînd. În situaţia complicată a refluxului revoluţiei se

www.dacoromanica.ro

observa o oarecare înviorare a mișcării revoluționare, aveau loc încercări ale muncitorilor și țăranilor de a opri retragerea. Lenin și bolșevicii considerau condițiile schimbate ca o perioadă de acalmie temporară înaintea unui nou avînt revoluționar.

Ascunzîndu-se, pentru a nu fi prins de autoritățile țariste care îl urmăreau, Lenin se stabilește în acest timp în Finlanda, unde desfășoară o intensă activitate de conducere a partidului. El îndrumează munca comitetului de partid din Petersburg, menține legătura cu celelalte comitete, ia cuvîntul la conferințele și consfătuirile de partid, conduce presa bolșevică legală și ilegală.

Volumul de față începe cu articolul „Războiul de partizani", în care Lenin, analizînd experiența revoluției din Rusia, a sintetizat învățămintele diverselor forme ale mișcării revoluționare, de la grevele economice răzlețe ale muncitorilor pînă la greva politică generală, de la lupta parlamentară pașnică pînă la insurecția armată cu caracter de masă. În această lucrare Lenin a formulat tezele cele mai importante care trebuie să-l călăuzească pe orice marxist atunci cînd analizează problema formelor pe care trebuie să le ia lupta revoluționară. El a arătat că marxismul nu limitează mișcarea revoluționară la o formă determinată, ci admite cele mai variate forme de luptă, a căror diversitate este determinată de creșterea mișcării revoluționare și a conștiinței politice a maselor, de înăsprirea situației economice și politice. Lenin a pus în lumină importantul principiu marxist care cere ca problema formelor de luptă să fie abordată în mod concret-istoric. În legătură cu aceasta, el a făcut o analiză profundă a războiului de partizani, care reprezintă una dintre formele luptei armate a proletariatului. Lenin a criticat cu asprime atitudinea față de războiul de partizani adoptată de menșevici, care, ca și oportuniștii din Europa occidentală, calificau războiul revoluționar al partizanilor drept anarhism, blanquism și terorism și vedeau în el acțiunea unor indivizi izolați, rupți de masă, care duce la dezorganizarea mișcării muncitorești. Lenin a subliniat că războiul de partizani nu are nimic comun cu terorismul, că un asemenea război este purtat de muncitori, care luptă în mod organizat, și nu de

www.dacoromanica.ro

intelectuali complotiști. Demascînd esența burghezo-liberală a modului cum era apreciat războiul de partizani de către menșevici, Lenin a arătat că aceștia încercau să împiedice social-democrația să-și exercite rolul ei de conducător al luptei de partizani ; că nu acțiunile de partizani dezorganizează mișcarea revoluționară, ci lipsa de organizare, proasta conducere a acestor acțiuni. Trebuie să învățăm să luptăm, scria Lenin. În același timp el atrăgea atenția că partidul proletariatului nu poate niciodată să considere războiul de partizani drept singurul și principalul său mijloc de luptă, și că războiul de partizani trebuie să fie subordonat celorlalte forme de luptă. Acest articol al lui Lenin prezintă o deosebită importanță pentru mișcarea muncitorească internațională, pentru partidele proletare care luptă pentru independență națională și pentru democrație.

În vara anului 1906, guvernul țarist a dizolvat Duma întîi de stat, care nu justificase speranțele ce și le pusese în ea, și a făcut cunoscută hotărîrea lui de a convoca în scurt timp Duma a doua. În noua situație ce se crease, bolșevicii au hotărît să participe la lucrările Dumei a doua, să folosească tribuna ei drept mijloc de agitație revoluționară și de demascare a absolutismului și a burgheziei contrarevoluționare.

Problema atitudinii pe care trebuie s-o adopte social-democrația revoluționară față de lupta parlamentară căpăta o importanță deosebită. Elaborarea ei multilaterală de către Lenin a însemnat o contribuție importantă la teoria marxismului. Într-o serie de articole cuprinse în volumul de față, și mai ales în lucrarea „Social-democrația și acordurile electorale", Lenin a explicat că bolșevicii recunosc necesitatea de a folosi forma de luptă parlamentară, dar că ei o subordonează intereselor generale ale mișcării muncitorești și sarcinilor speciale ale proletariatului în revoluție, o folosesc ca pe un mijloc de educare politică a maselor și de demascare a politicii duse de absolutism și de burghezie. Spre deosebire de statele din Europa occidentală, Rusia era lipsită de constituție ; în această țară nu se stabilise încă un regim parlamentar și întreaga putere continua să se afle în mîinile guvernului țarist. De aceea Lenin atrăgea în mod deosebit atenția că, atîta timp cît

www.dacoromanica.ro

domină absolutismul, puterea nu va putea fi smulsă pe cale parlamentară din mîinile moşierimii şi ale burgheziei. Bolşevicilor le revenea sarcina de a explica muncitorilor şi ţăranilor că principala formă de luptă continuă să fie, ca şi înainte, lupta revoluţionară a maselor largi populare. Bolşevicii demascau fără cruţare „cretinismul parlamentar" al menşevicilor, care considerau că parlamentarismul este singurul şi principalul mijloc politic de luptă, în orice condiţii.

Lenin a arătat partidului că trebuie să ţină seama, cu toată stricteţea, de tendinţele tuturor forţelor care acţionează în domeniul politic, pentru a-şi fixa astfel în mod just tactica sa. Schimbarea raporturilor dintre clase în cursul desfăşurării revoluţiei, situaţia complicată a luptei din Dumă impuneau social-democraţiei să-şi stabilească în mod precis atitudinea ei faţă de partidele neproletare. În articolele „Încercare de clasificare a partidelor politice din Rusia", „Se pune la cale o nouă lovitură de stat", „Cum să votăm în alegerile din Petersburg ?" şi altele, Lenin a arătat care este dispoziţia forţelor de clasă ca rezultat al revoluţiei, care sînt adevăratele aspiraţii şi interese ale diferitelor clase şi partide. Făcînd o caracterizare ştiinţifică, de clasă, a celor mai importante partide politice din Rusia, el a subliniat cu deosebire rolul excepţional al social-democraţiei revoluţionare, singurul partid muncitoresc care şi prin structura sa şi prin punctul său de vedere strict proletar este singurul partid al proletariatului conştient şi luptător, şi care apără interesele muncitorimii.

Un loc important ocupă în lucrările lui Lenin caracterizarea unor partide „trudovice" (Grupul trudovic, socialiştii-revoluţionari şi socialiştii-populişti). Lenin a arătat că într-o ţară mic-burgheză, ţărănească, cum era Rusia, este inevitabilă formarea unor partide „trudovice" mic-burgheze, şovăielnice sub raport ideologic, a căror nestatornicie politică reflectă situaţia instabilă a micii burghezii. Asemenea partide se caracterizează prin încercarea de a pune pe acelaşi plan pe proletar şi pe micul producător, de a estompa deosebirea de clasă dintre ei, de a se sprijini numai pe ţărănime. Masa principală a trudovicilor se ridica la luptă împotriva moşierilor şi a absolutismului ţarist,

www.dacoromanica.ro

pentru pămînt, pentru democrație, dar dădea semne de șovăială și se lăsa ușor influențată de burghezia monarhistă liberală. Partidele „trudovice" nu erau în stare să-și făurească o organizație cît de cît stabilă și cu caracter de masă și nu erau capabile să acționeze în chip de sine stătător. Menționînd că deznodămîntul revoluției în Rusia depinde în mare măsură de atitudinea politică a micilor producători, Lenin acorda o mare importanță adoptării unei tactici juste de către partidul proletar față de partidele mic-burgheze și îndemna pe bolșevici să caute pe toate căile să exercite asupra lor o influență în spirit proletar.

Cu o deosebită forță a demascat el pe cadeți, partidul burgheziei monarhiste liberale, care căuta să sfarme unitatea forțelor democratice-revoluționare și să pună capăt revoluției. Lenin a arătat că un cadet nu este altceva decît un intelectual tipic burghez și un moșier liberal și că toate sforțările lui sînt îndreptate spre eternizarea ordinii burgheze și spre curmarea revoluției printr-o tranzacție cu monarhia. Politica de trădare, politica contrarevoluționară a cadeților, care în mod fățarnic revendicau acordarea de „libertăți democratice" și care pe ascuns căutau să ajungă la o înțelegere cu guvernul țarist, se precizase definitiv în cursul revoluției. „Represiunile stolîpiniste cu ajutorul curților marțiale și «reformele» cadeților sînt cele două mîini ale unuia și aceluiași asupritor", scria Lenin (Opere, vol. 12, E.S.P.L.P. 1957, pag. 196). El considera că cea mai importantă sarcină a proletariatului este să demaște fără cruțare falsul democratism al cadeților, acești trădători „culți" ai revoluției ruse. Lenin a arătat că în toate țările capitaliste, fără excepție, politicienii burghezi înșală întotdeauna poporul, prezentînd în fața alegătorilor lozinci și programe radicale, pe care le uită chiar a doua zi după alegeri. Ei își zic „liberali, progresiști, democrați sau chiar «radicali-socialiști» *numai pentru* a capta voturile și a amăgi poporul" (volumul de față pag. 146).

Lenin a făcut o caracterizare exactă și completă a partidelor de dreapta ale octombriștilor și ultrareacționarilor. El a arătat că octombristul tipic este marele burghez afacerist și că acesta nu este ideologul societății burgheze, ci stăpînul ei nemijlocit. Direct interesați în exploatarea ca-

www.dacoromanica.ro

pitalistă, octombriștii se leapădă de orice pretenții de „democratism", care sînt proprii cadeților. Apărarea dominației nelimitate a puterii țariste îi unește pe octombriști cu ultrareacționarii, dușmani fățiși ai poporului. Ultrareacționarii, scria Lenin, sînt apărătorii direcți ai curților marțiale instituite de guvern și luptă din răsputeri pentru menținerea poporului rus în starea lui de înapoiere, ignoranță și abrutizare. Procesul de formare a partidelor politice din Rusia și activitatea lor au constituit o strălucită confirmare a tezei marxiste cu privire la caracterul antipopular al partidelor burghezo-moșierești.

Principalul conținut al volumului de față îl constituie scrierile în care Lenin a dezvoltat și concretizat tactica adoptată de bolșevici în cursul campaniei electorale pentru alegerile în Duma a doua și a supus unei critici necruțătoare tactica oportunistă a menșevicilor. Din aceste scrieri fac parte articolele „Despre blocurile cu cadeții", „Falsificarea Dumei de către guvern și sarcinile social-democrației", „Situația politică și sarcinile clasei muncitoare", „Ce atitudine au partidele burgheze și partidul muncitoresc față de alegerile pentru Dumă ?", broșurile „Social-democrația și alegerile pentru Dumă", „«De auzi părerea unui prost»... (Din însemnările unui publicist social-democrat)" și altele. Lenin a arătat în aceste articole că în campania electorală s-au reflectat în mod clar două linii tactice : una revoluționară și alta oportunistă. Bolșevicii considerau că în campania electorală le revine sarcina de a explica maselor tezele programatice ale partidului cu privire la necesitatea luptei pentru răsturnarea țarismului. Tactica bolșevicilor în cadrul Dumei era îndreptată spre cucerirea hegemoniei proletariatului în lupta general-democratică. Ei considerau că în cursul campaniei electorale trebuie să se călăuzească după principiul completei independențe organizatorice și ideologice a partidului proletariatului revoluționar. O politică rectilinie principială constituie, după părerea lui Lenin, cel mai bun mijloc prin care social-democrația poate să-și cîștige în mod temeinic simpatia și încrederea maselor. Numai prin spiritul său de independență, prin consecvența și fermitatea sa poate proletariatul

www.dacoromanica.ro

să cîștige de partea sa democrația mic-burgheză, care e șovăielnică și nestatornică.

Susținînd ideea completei independențe a partidului în alegerile pentru Dumă, Lenin a propus tactica alcătuirii unui „bloc de stînga", tactica încheierii unor acorduri temporare — în perioada alegerilor și chiar în cadrul Dumei — cu trudovicii și cu socialiștii-revoluționari, partide care erau pe atunci urmate de pături însemnate, cu stare de spirit revoluționară, ale țărănimii și ale micii burghezii orășenești. Prin aplicarea tacticii „blocului de stînga", bolșevicii urmăreau să elibereze elementele democratice de la sate și de la orașe de sub influența burgheziei liberale și să se pună în fruntea mișcării populare de masă. Ideea alcătuirii unui „bloc de stînga", emisă de Lenin, decurgea din aprecierea generală a caracterului și forțelor motrice ale revoluției din 1905—1907 ca revoluție burghezo-democratică, înfăptuită de proletariat în alianță cu țărănimea și izolînd burghezia. În articolele sale „Proletariatul și aliatul lui în revoluția rusă" și „Sarcinile partidului muncitoresc și țărănimea", Lenin a arătat că la baza tacticii electorale bolșevice trebuie să stea întărirea alianței dintre muncitori și țărani.

Lenin a acordat o mare atenție problemelor legate de aplicarea justă, principială, consecventă a tacticii „blocului de stînga" în alegerile pentru Duma a doua. În primul stadiu al alegerilor bolșevicii nu admiteau nici un fel de acorduri cu celelalte partide. La aceste alegeri, sublinia Lenin, partidul proletar trebuie să se prezinte în fața maselor ca un partid de sine stătător. Bolșevicii nu admiteau încheierea de acorduri parțiale decît în stadiul al doilea al alegerilor (la adunările împuterniciților și delegaților), în vederea distribuirii mandatelor, și numai cu partidele care recunoșteau necesitatea insurecției armate și luptau pentru o republică democratică. Explicînd temeiurile politicii adoptate de bolșevici față de partidele narodniciste sau „trudovice", Lenin sublinia cu hotărîre că acțiunile desfășurate în comun cu aceste partide trebuie să excludă posibilitatea oricărei abateri de la tactica și programul bolșevic, că conținutul politic-ideologic al acordurilor încheiate cu ele trebuie să-l constituie apărarea consecventă a țelurilor

www.dacoromanica.ro

socialiste, a poziției de clasă, strict determinate, a partidului proletar.

Mai tîrziu, în 1920, analizînd și sintetizînd experiența partidului bolșevic, Lenin, în cartea sa „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", a scos în evidență elasticitatea tacticii aplicate de bolșevici, priceperea lor de a folosi orice posibilitate, oricît de mică, „de a găsi un aliat de masă, fie chiar vremelnic, șovăielnic, nestatornic, nesigur, condițional" (Opere, vol. 31, E.S.P.L.P. 1956, pag. 54).

În lucrările cuprinse în acest volum, Lenin demască pas cu pas tactica trădătoare, oportunistă aplicată de menșevici în perioada alegerilor pentru Duma a doua de stat. El a arătat că tactica menșevicilor decurgea din neîncrederea lor în forțele clasei muncitoare și ale maselor muncitoare ale țărănimii, în victoria revoluției ruse. Menșevicii mergeau în Dumă nu ca să lupte pentru lărgirea continuă a revoluției, ci ca să desfășoare muncă de „legiferare", întrucît considerau că această instituție este capabilă să limiteze prerogativele guvernului țarist și să-l țină în frîu. În campania electorală ei apărau blocurile cu cadeții sub pretext că vor să înlăture pericolul unei întăriri a partidelor ultrareacționare. Lenin a dezvăluit întreaga netemeinicie a argumentelor invocate de menșevici în favoarea încheierii de blocuri cu cadeții. Campania electorală a arătat cît se poate de clar că partidele de dreapta nu se bucură de autoritate în sînul maselor muncitoare. Forța și persistența influenței ideologice a reacțiunii asupra maselor consta nu atît în influența ultrareacționarilor, cît în aceea a cadeților. De aceea, a arătat Lenin, pentru a înfrînge într-adevăr reacțiunea, partidul proletariatului revoluționar trebuie să elibereze masele de sub influența ideologică a cadeților.

Lenin a demascat încercările menșevicilor de a estompa profunda deosebire de clasă dintre sarcinile proletariatului și acelea ale burgheziei monarhiste liberale în campania electorală. El a arătat că, ajutîndu-i pe cadeți să intre în Dumă, menșevicii nu numai că nu luptă pentru a înlătura pericolul pe care-l prezintă ultrareacționarii, dar, dimpotrivă, caută să pună în umbră adevăratele proporții ale acestui pericol. Tactica folosită de menșevici în perioada

www.dacoromanica.ro

alegerilor pentru Duma a doua de stat a fost o continuare a tacticii lor de sprijinire a cadeților în Duma întîi, în care cadeții amăgeau masele cu iluzii constituționale, lansînd lozinca constituirii unui guvern ieșit din sînul Dumei, adică a unui guvern cadet. Lenin releva că, sprijinind lozinca constituirii unui guvern cadet, ca și atunci cînd pledau pentru alcătuirea de blocuri fățișe cu cadeții, menșevicii se sustrăgeau de la lupta revoluționară, lăsau ca conducerea revoluției să treacă în mîinile burgheziei liberale monarhiste. Politica menșevicilor, scria Lenin, nu este o politică de luptă, „ci un joc de-a lupta constituțională, o manifestare de cretinism parlamentar" (pag. 118).

În lucrările cuprinse în volumul de față, Lenin dezvăluie cu toată profunzimea adevărata esență a oportunismului, trăsăturile lui tipice și caracteristice. „Oportunismul — scrie el — înseamnă sacrificarea intereselor permanente și esențiale ale partidului de dragul intereselor lui de moment, trecătoare, secundare" (pag. 36). Scrierile lui Lenin îndreptate împotriva oportunismului ajută partidelor comuniste și muncitorești să demaște esența revizionismului contemporan și să lupte împotriva tuturor manifestărilor lui.

Raportul și intervențiile, incluse în acest volum, care au fost făcute de Lenin la Conferința a doua — de la Tammerfors, din noiembrie 1906 — a P.M.S.D.R. („Prima Conferință generală"), precum și la conferințele organizației de partid din Petersburg ne dezvăluie lupta dîrză dusă de partidul bolșevic pentru o tactică și o politică marxistă în campania electorală pentru Duma a doua, împotriva liniei oportuniste a menșevicilor. Majoritatea delegaților la Conferința a doua a P.M.S.D.R. nu fuseseră aleși de organizațiile de partid locale, ci erau desemnați de Comitetul Central menșevic. Prin aceasta se și explică precumpănirea menșevicilor la conferință. Luînd cuvîntul la această conferință, Lenin a apărat linia preconizată de bolșevici, care erau împotriva unor acorduri cu cadeții. În opoziție cu rezoluția menșevicilor, care a fost adoptată de conferință, Lenin, în numele a 14 delegați, a prezentat o „Opinie separată". În acest document, care are importanța unei platforme bolșevice, au fost formulate, pe scurt, principalele

www.dacoromanica.ro

sarcini și lozinci ale social-democrației revoluționare în cadrul campaniei electorale.Lenin a propus să se explice poporului că Duma este complet incapabilă să satisfacă revendicările radicale formulate de muncitori și țărani, că nu va putea fi dobîndită libertatea politică atîta timp cît puterea reală se va afla în mîinile guvernului țarist. În „Opinia separată" a bolșevicilor se sublinia că absolutismul nu poate fi răsturnat decît printr-o insurecție armată. În articolele „Despre blocurile cu cadeții" și „Lupta împotriva social-democraților cadetizanți și disciplina de partid", Lenin a înfierat rezoluția menșevică cu privire la blocurile cu cadeții și a arătat că ea a dezvăluit în mod pregnant fizionomia menșevicilor ca aripă oportunistă a partidului muncitoresc.

În ianuarie 1907 Lenin a prezentat un raport la Conferința generală orășenească și gubernială a organizației din Petersburg a P.M.S.D.R., care urma să adopte o hotărîre în privința acordurilor electorale în cadrul alegerilor pentru Duma a doua de stat. Convingîndu-se că conferința va respinge blocurile cu cadeții, menșevicii s-au retras. Totuși conferința și-a continuat lucrările. Luînd cuvîntul, Lenin a criticat cu vehemență tactica oportunistă a menșevicilor și a subliniat necesitatea de a încheia cu partidele „trudovice" un acord temporar privind organizarea maselor în vederea luptei ce trebuie dusă împotriva ultrareacționarilor și a cadeților, pentru o continuă dezvoltare a revoluției.

În broșurile „Social-democrația și alegerile pentru Dumă", „Alegerile din Petersburg și fățărnicia celor 31 de menșevici", precum și în articolele „Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg", „Campania electorală a social-democrației la Petersburg", „Protestul celor 31 de menșevici" etc., Lenin a demascat în întregime acțiunile dezorganizatoare și scizioniste ale menșevicilor. El a arătat că, prin retragerea lor de la lucrările conferinței, menșevicii au căutat să nu se supună majorității organizației din Petersburg, să provoace o sciziune în ajunul alegerilor și în felul acesta să aibă mînă liberă pentru încheierea de blocuri cu cadeții. Atitudinea trădătoare a menșevicilor răspundea dorințelor burgheziei liberale, care căuta să scindeze parti-

www.dacoromanica.ro

dul muncitoresc și să-și sporească influența în timpul campaniei electorale.

Participarea la lucrările Dumei fiind o tactică de învăluire, mai complicată decît boicotul, cerea o imensă muncă organizatorică și ideologică în sînul maselor, precum și aptitudinea de a reacționa prompt la toate manevrele politice și electorale ale absolutismului și ale diferitelor partide politice. Lenin a arătat bolșevicilor cum trebuie să lămurească masele mai bine, mai repede și într-o formă mai accesibilă, să ajute la ridicarea conștiinței lor și la dezvoltarea spiritului lor de independență. Pentru a dovedi că proletariatul are un rol de avangardă în această revoluție, scria Lenin în broșura „Social-democrația și acordurile electorale", nu este de ajuns să te limitezi la o expunere a doctrinei socialiste și a teoriei generale a marxismului. Pentru aceasta este necesar să arăți în mod concret, atunci cînd analizezi problemele care frămîntă masele, că membrii partidului muncitoresc apără în mod mai consecvent și mai just, cu mai multă hotărîre și iscusință decît oricine, interesele revoluției pînă la deplina ei victorie. Lenin i-a învățat pe social-democrați ca, în campania electorală, cînd iau cuvîntul în fața muncitorilor, să vorbească simplu și clar, să renunțe cu desăvîrșire la „artileria grea a termenilor savanți", a cuvintelor străine, a lozincilor învățate pe de rost, luate de-a gata, dar încă neînțelese de mase ; să fie capabili ca, fără vorbe de prisos, și bazați pe fapte și cifre, să lămurească problemele socialismului și ale revoluției. Indicațiile date de Lenin în legătură cu formele și metodele de desfășurare a muncii de lămurire în rîndul maselor prezintă o importanță actuală pentru activitatea practică a partidelor muncitorești marxiste.

Campania de masă în vederea alegerilor pentru Dumă a fost deschisă de bolșevici cu documentele leniniste : „Proiect de apel către alegători" și foaia volantă „Pe cine să alegem în Duma de stat ?", apărută în noiembrie 1906 ca supliment al ziarului „Proletarii". Aceste documente prezentau într-o formă cît se poate de concisă și de populară, și extrem de ascuțită din punct de vedere politic, o caracterizare a partidelor politice aflate în luptă la alegerile pentru Dumă, și în ele erau explicate adevăratele țeluri și sar-

www.dacoromanica.ro

cini ale acestor partide. Foaia volantă „Pe cine să alegem în Duma de stat ?“, care era redactată sub forma de întrebări și răspunsuri, reprezintă un model strălucit de felul cum trebuie explicate maselor, pe scurt și într-o formă accesibilă, problemele complicate ale vieții politice. Foaia volantă îndemna pe alegători să voteze pe social-democrați ; ea a avut o largă răspîndire și a contribuit în mare măsură la succesul obținut de bolșevici în alegerile pentru Dumă.

O serie de articole cuprinse în acest volum sînt consacrate întocmirii unui bilanț al campaniei electorale din Petersburg, care se desfășurase în condiții deosebit de încordate și care, după expresia lui Lenin, constituia... „o etapă importantă și de sine stătătoare în istoria revoluției ruse“ (pag. 378). În articolele „Alegerile în curia muncitorească din Petersburg“, „Importanța alegerilor din Petersburg“, „Rezultatele alegerilor din Petersburg“ etc., Lenin a arătat că alegerile pentru Duma a doua au confirmat justețea tacticii revoluționare a bolșevicilor. În perioada alegerilor s-a conturat, mai limpede ca oricînd, adevărata natură și esență a partidelor burgheze. Alegerile pentru Dumă au înregistrat un succes al tacticii „blocului de stînga“. Cu toate greutățile întîmpinate de ea în propaganda electorală, social-democrația revoluționară, cu sprijinul trudovicilor și al socialiștilor-revoluționari, a fost în stare să smulgă de sub influența cadeților un număr important de alegători. La Petersburg blocul de stînga a obținut 25% din totalul voturilor. Prin compoziția ei, Duma a doua era mai de stînga decît prima. Numai politica scizionistă dusă de menșevici, care au trădat interesele clasei muncitoare, a împiedicat blocul de stînga să obțină o victorie deplină la Petersburg.

Tactica leninistă aplicată în campania electorală pentru Duma a doua a constituit un model de tactică parlamentară nouă, marxist-revoluționară, care a înarmat proletariatul din Rusia și din alte țări cu experiența îmbinării formelor de luptă legale și ilegale, parlamentare și extraparlamentare, pentru o strînsă unitate a tuturor forțelor democratice revoluționare, menită să ducă la dezvoltarea și victoria revoluției.

www.dacoromanica.ro

Scrierile publicate în volumul de față sînt adînc pătrunse de ideea luptei pentru întărirea partidului marxist-revoluționar, pentru puritatea principiilor lui ideologice și organizatorice, pentru unitatea rîndurilor lui. Arătînd că între tactica oportunistă a menșevicilor și oportunismul lor în problemele organizatorice există o legătură logică, Lenin a demascat planul menșevic în care se preconiza convocarea unui așa-zis „congres muncitoresc", la care urmau să participe social-democrații, socialiștii-revoluționari și anarhiștii, în vederea întemeierii unui larg „partid fără partid". În articolele „Criza menșevismului", „Filistinul în mediul revoluționar", „Însemnări pe marginea primului număr al ziarului «Soțial-Demokrat»", „Cu privire la convocarea unui congres extraordinar al partidului", „Congresul muncitoresc și fuziunea cu socialiștii-revoluționari", Lenin a înfierat ideea convocării unui „congres muncitoresc", calificînd-o drept o încercare oportunistă menită să dizolve în mediul mic-burghez detașamentul înaintat al clasei muncitoare. A proceda în felul menșevicilor, scria Lenin, înseamnă a dori ca partidul proletariatului să fie invadat de mici burghezi lipsiți de caracter, fricoși și lipsiți de încredere în sine, care se pierd cu firea la orice întorsătură a evenimentelor spre reacțiune, înseamnă să faci din filistini nucleul partidului. Lenin a arătat că țelul urmărit de menșevici este acela de a legaliza partidul cu prețul eliminării din programul lui a celor mai importante revendicări revoluționare, de a-l reorganiza după tipul partidelor socialiste reformiste din Europa occidentală. „Mai bine o legalitate îngustă, searbădă, anemică, dar liniștită, decît alternarea tumultuoasă a avînturilor revoluționare și a dezmățului contrarevoluționar" — scria Lenin (pag. 48). Încă de pe atunci el a văzut în ideea convocării unui „congres muncitoresc", enunțată de menșevici, nucleul viitorului „lichidatorism", al acestei fățișe trădări menșevice. În opoziție cu planul menșevic de creare a unui „partid fără partid", Lenin a formulat lozinca lărgirii considerabile a partidului social-democrat — în primul rînd prin atragerea elementelor proletare, și numai sub steagul ideologic al marxismului —, a apărat prin-

www.dacoromanica.ro

cipiile partidului revoluționar de sine stătător al clasei muncitoare. Părerea de rău exprimată de menșevici că în partidul clasei muncitoare predomină tineretul a fost apreciată de Lenin ca o manifestare de codism, ca o dorință a lor de a nu avea un „partid de avangardă", ci un partid de ariergardă, care se mișcă greu. Lenin sublinia că numai un partid de inovatori îndrăzneți, care luptă cu abnegație împotriva „vechiului putregai" și care resping orice ploconire dogmatică oarbă în fața șabloanelor care și-au trăit traiul, poate fi un partid al proletariatului revoluționar.

Lenin atrage în special atenția bolșevicilor asupra importanței pe care o prezintă unitatea de acțiune a proletariatului, disciplina de partid și întărirea organizatorică a partidului. Disciplina de partid, explica el, cere o luptă ideologică necruțătoare împotriva oportuniștilor. Numai o disciplină bazată pe libertatea de discuție și de critică este demnă de partidul democratic al clasei celei mai înaintate.

În condițiile actuale, cînd revizioniștii scot din nou la iveală „teoriile" menșevice și se pronunță împotriva rolului conducător al partidelor marxist-leniniste, împotriva principiilor leniniste ale construcției de partid, experiența istorică a luptei duse de bolșevici pentru menținerea și întărirea partidului capătă o importanță deosebită pentru partidele comuniste și muncitorești din toate țările.

Tactica oportunistă în legătură cu Duma — adoptată de Comitetul Central menșevic — și ideea lichidatoristă de a convoca un „congres muncitoresc" au fost condamnate cu toată tăria de majoritatea covîrșitoare a organizațiilor de partid locale. Situația care se crease în sînul partidului impunea ca el să-și convoace imediat congresul. Cu toată împotrivirea Comitetului Central, agitația în favoarea convocării congresului a căpătat o amploare atît de mare, că hotărîrea Comitetului din Petersburg cu privire la necesitatea convocării congresului a fost susținută, încă din octombrie, de o serie de organizații dintre cele mai mari, și anume de Comitetul din Moscova, Biroul regional al organizațiilor social-democrate din Rusia centrală, Conducerea centrală a social-democrației din Po-

www.dacoromanica.ro

lonia şi Lituania, Comitetul central al social-democraţiei din Ţinutul leton. Pentru convocarea congresului s-au pronunţat, de asemenea, Comitetele din Breansk, Kurgan, Minsk, Nijni-Novgorod, Omsk, Ural etc. Sub presiunea organizaţiilor locale, Conferinţa a doua a P.M.S.D.R. („Prima Conferinţă generală"), cu toate că în cadrul ei majoritatea o aveau menşevicii, a hotărît să convoace congresul pentru ziua de 15 (28) martie 1907.

În raportul prezentat la Conferinţa organizaţiei din Petersburg în problema campaniei în legătură cu Duma şi a tacticii în Dumă (februarie 1907), în articolul „Cu privire la convocarea unui congres extraordinar al partidului" şi în alte lucrări ale sale, Lenin, apărînd cu consecvenţă principiile centralismului democratic, care stau la baza vieţii de partid, susţine cu stăruinţă necesitatea convocării unui congres extraordinar. Sarcina cea mai importantă a congresului este aceea de a stabili principalele sarcini ale proletariatului şi ale partidului său, de a elabora o tactică unică a social-democraţiei într-un moment de mari frămîntări al revoluţiei burghezo-democratice. Orice întîrziere a convocării unui nou congres al partidului, arăta Lenin, „constituie acum nu numai o încălcare directă a întregului spirit şi a întregului sens al organizării democratice a partidului, ci şi un obstacol extrem de primejdios în calea apropiatei lupte electorale a proletariatului şi a luptei sale general-revoluţionare" (pag. 66).

În volumul de faţă este cuprinsă şi prefaţa lui Lenin la ediţia rusă a scrisorilor lui K. Marx către L. Kugelmann. În această prefaţă, Lenin atrage atenţia asupra imensei importanţe teoretice şi politice pe care o prezintă scrisorile lui Marx. Studierea acestor scrisori, care au fost publicate atunci pentru prima oară în limba rusă, dădea posibilitate social-democraţilor ruşi să cunoască mai de aproape cele mai importante teze ale marxismului în problemele luptei revoluţionare a proletariatului. În scrisorile lui Marx, bolşevicii au găsit numeroase indicaţii importante, aplicabile la sarcinile imediate ale revoluţiei ruse. Lenin foloseşte aceste scrisori ca armă teoretică în lupta

www.dacoromanica.ro

cu oportunismul menșevicilor. El a arătat cum Marx, într-o perioadă din cele mai grele pentru mișcarea muncitorească, a știut să prevadă apropierea revoluției și să ridice conștiința proletariatului la nivelul sarcinilor înaintate, revoluționare. Referindu-se la aprecierea de către Marx a Comunei din Paris ca o manifestare a inițiativei istorice a maselor, Lenin spune că ea este o „încununare" a scrisorilor către Kugelmann. El face o comparație între cuvintele pline de pasiune revoluționară despre eroismul muncitorilor Comunei, scrise de Marx, și neîncrederea în forțele revoluției, manifestată de menșevici. Menșevicii ruși, scria Lenin, ar trebui să învețe de la Marx „credința în revoluție, priceperea de a chema clasa muncitoare să lupte pînă la capăt pentru îndeplinirea sarcinilor ei direct revoluționare, tăria de spirit, care nu e compatibilă cu văicăreala lașă, după insuccesele trecătoare ale revoluției" (pag. 387). Lenin sublinia că în atitudinea lui Marx față de revoluție s-a manifestat trăsătura caracteristică a marxismului — îmbinarea teoriei revoluționare cu politica revoluționară, unitatea indisolubilă dintre teoria și practica luptei de clasă a proletariatului.

Numai bolșevicii — reprezentanții și ideologii proletariatului revoluționar — au luptat cu fermitate și curaj sub lozincile revoluționare. „Vom fi mîndri de faptul că am pornit *primii* pe calea insurecției și am părăsit *ultimii* această cale dacă ea va deveni într-adevăr imposibilă" — scria Lenin (pag. 172). Sintetizînd experiența luptei revoluționare, Lenin a dat o înaltă apreciere inițiativei eroice a muncitorilor și țăranilor ruși în revoluția din 1905—1907; scrierile lui sînt pătrunse de o credință fără margini în forțele clasei muncitoare din Rusia, în geniul ei revoluționar și în victoria ei iminentă. „Clasa muncitoare din Rusia — scria Lenin — a dovedit o dată și va mai dovedi nu o dată că este capabilă «să ia cu asalt cerul»" (pag. 392).

* * *

www.dacoromanica.ro

În volumul al paisprezecelea au fost incluse și raportul, cuvîntul de încheiere și intervențiile lui Lenin la Conferința a doua a P.M.S.D.R. („Prima Conferință generală"), care se publică acum pentru prima oară. În acest volum apare și textul complet al „Opiniei separate" prezentate de Lenin la conferință, articolul său „Congresul muncitoresc și fuziunea cu socialiștii-revoluționari", precum și raportul prezentat de el la Conferința generală orășenească și gubernială a organizației din Petersburg a P.M.S.D.R. din ianuarie 1907.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

RĂZBOIUL DE PARTIZANI

Problema acţiunilor de partizani a trezit un viu interes în rîndurile partidului nostru şi ale maselor muncitoreşti. Am mai vorbit de repetate ori, în treacăt, despre această problemă, iar acum, îndeplinind o veche promisiune, ne propunem să facem o expunere mai cuprinzătoare a vederilor noastre *.

I

S-o luăm de la început. Care sînt cerinţele fundamentale pe care trebuie să le respecte orice marxist atunci cînd examinează problema formelor de luptă? Marxismul se deosebeşte de toate formele primitive ale socialismului, în primul rînd, prin aceea că nu leagă mişcarea de o anumită formă de luptă. El admite cele mai variate forme de luptă, şi nu le „inventează", ci se limitează să generalizeze, să organizeze formele de luptă care apar de la sine în cursul mişcării claselor revoluţionare şi să le imprime un caracter conştient. Respingînd cu hotărîre orice formule abstracte, orice reţete doctrinare, marxismul cere să se urmărească cu atenţie lupta concretă a *maselor,* luptă care, pe măsura dezvoltării mişcării, pe măsura creşterii nivelului de conştiinţă al maselor şi a ascuţirii crizelor economice şi politice generează noi şi tot mai variate metode de apărare şi de atac. De aceea marxismul nu renunţă în principiu la nici o

* Vezi V. *I. Lenin,* Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 361. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

formă de luptă. Marxismul în nici un caz nu se mărgineşte la formele de luptă care sînt singurele posibile şi existente la un moment dat; el consideră că, o dată cu schimbarea conjuncturii sociale, devin *inevitabile* noi forme de luptă, necunoscute în perioada dată. În această privinţă, marxismul *învaţă*, dacă ne putem exprima astfel, din practica maselor, fiind departe de orice pretenţie de *a învăţa* masele să folosească forme de luptă inventate de „fabricanţii de sisteme", rupţi de viaţă. Noi ştim, a spus, de pildă, Kautsky, analizînd formele revoluţiei sociale, că viitoarea criză ne va aduce noi forme de luptă, pe care nu le putem prevedea acum.

Marxismul cere neapărat, în al doilea rînd, o abordare *istorică* a problemei formelor de luptă. A trata această problemă în afara condiţiilor istorice concrete înseamnă a nu înţelege a.b.c.-ul materialismului dialectic. În momente diferite ale evoluţiei economice, în funcţie de diferite condiţii politice, naţional-culturale, de trai etc. forme de luptă diferite trec pe primul plan, devin formele principale de luptă, iar în legătură cu aceasta se schimbă, la rîndul lor, şi formele de luptă secundare, accesorii. A încerca să răspunzi prin da sau nu la întrebarea dacă trebuie sau nu folosită o anumită metodă de luptă, fără a analiza amănunţit condiţiile concrete în care se află mişcarea dată în stadiul respectiv al dezvoltării ei, înseamnă a părăsi cu desăvîrşire terenul marxismului.

Acestea sînt cele două principii teoretice fundamentale după care trebuie să ne călăuzim. Istoria marxismului în Europa occidentală ne oferă nenumărate exemple care confirmă cele spuse mai sus. Social-democraţia europeană consideră că parlamentarismul şi mişcarea sindicală constituie în prezent principalele forme de luptă; a fost un timp cînd ea admitea insurecţia şi, contrar părerii burghezilor liberali din tagma cadeţilor [1] şi a bezzaglavţilor ruşi [2], e gata s-o admită şi pe viitor, o dată cu schimbarea conjuncturii. În deceniul al 8-lea al secolului trecut, social-democraţia a respins greva generală ca panaceu social, ca mijloc pentru răsturnarea imediată a burgheziei pe cale nepolitică, dar ea, social-democraţia, admite în totul greva politică de masă (mai ales după experienţa din Rusia anu-

www.dacoromanica.ro

lui 1905) ca *unul* dintre mijloacele de luptă, ca un mijloc de luptă necesar în *anumite* condiţii. În deceniul al 5-lea al secolului al XIX-lea, social-democraţia admitea lupta de stradă şi de baricadă ; la sfîrşitul secolului al XIX-lea, bazată pe anumite date, ea a respins acest mijloc de luptă ; în urma experienţei de la Moscova, care, după cum a spus K. Kautsky, a dat la iveală o nouă tactică a luptei de baricadă, ea s-a declarat gata să revizuiască această din urmă opinie şi să recunoască utilitatea luptei de baricadă.

II

O dată stabilite aceste principii generale ale marxismului, trecem acum la revoluţia rusă. Să ne reamintim dezvoltarea istorică a formelor de luptă generate de această revoluţie. Întîi greve economice ale muncitorilor (1896—1900), apoi demonstraţii politice ale muncitorilor şi studenţilor (1901—1902), rebeliuni ţărăneşti (1902), începutul grevelor politice de masă, combinate în diferite forme cu demonstraţiile (Rostov 1902, grevele din vara anului 1903, 9 ianuarie 1905), grevă politică generală, însoţită pe alocuri de lupte de baricadă (octombrie 1905), luptă de masă pe baricade şi insurecţie armată (decembrie 1905), luptă paşnică parlamentară (aprilie-iunie 1906), răscoale parţiale în armată (iunie 1905—iulie 1906), răscoale ţărăneşti parţiale (toamna 1905 — toamna 1906).

Aşa stau lucrurile în toamna anului 1906 din punctul de vedere al formelor de luptă în general. Forma de luptă cu care „a răspuns" absolutismul a fost pogromul, începînd cu pogromul de la Chişinău din primăvara anului 1903 şi terminînd cu cel de la Sedleţ din toamna anului 1906 [3]. În tot cursul acestei perioade, organizarea pogromurilor şi a represiunilor barbare împotriva evreilor, împotriva studenţilor, revoluţionarilor, muncitorilor conştienţi progresează continuu, se perfecţionează mereu, îmbinînd silniciile gloatei corupte cu silniciile trupelor ultrareacţionare, mergînd pînă la folosirea artileriei în sate şi în oraşe, însoţită fiind de folosirea expediţiilor de pedepsire, de folosirea unor trenuri special destinate operaţiilor de pedepsire şi aşa mai departe.

www.dacoromanica.ro

Acesta este fondul general al tabloului. Pe acest fond se conturează — desigur ca ceva particular, secundar, accesoriu — fenomenul pe care ne-am propus să-l studiem şi să-l definim în articolul de faţă. Ce reprezintă acest fenomen ? care sînt formele lui ? cauzele lui ? momentul apariţiei şi gradul răspîndirii lui ? însemnătatea lui în mersul general al revoluţiei ? raportul dintre el şi lupta proletariatului, organizată şi condusă de social-democraţie ? Acestea sînt problemele la care trebuie să trecem acum, după ce am înfăţişat fondul general al tabloului.

Fenomenul care ne interesează este o luptă *armată*. Ea este dusă de persoane răzleţe şi de grupuri mici, care în parte aparţin unor organizaţii revoluţionare, iar în parte (în unele localităţi din Rusia : în *cea mai mare* parte) nu aparţin nici unei organizaţii revoluţionare. Această luptă armată urmăreşte două ţeluri *diferite*, între care trebuie să facem o distincţie *riguroasă ;* — ea urmăreşte, în primul rînd, suprimarea unor anumite persoane — şefi şi subalterni — din rîndurile armatei şi ale poliţiei ; — iar în al doilea rînd, confiscarea de mijloace băneşti atît de la instituţii de stat cît şi de la persoane particulare. O parte din fondurile confiscate revine partidului, o altă parte este destinată în mod special procurării de arme şi pregătirii insurecţiei, iar restul — întreţinerii persoanelor care duc lupta de care ne ocupăm aici. Sumele rezultate din exproprieri mari (cea din Caucaz — peste 200 000 de ruble ; cea din Moscova — 875 000 de ruble) [4] au revenit în primul rînd partidelor revoluţionare ; cele rezultate din exproprieri mici sînt folosite în cea mai mare parte, iar uneori chiar în întregime, pentru întreţinerea „expropriatorilor". O mare amploare şi extindere a căpătat această formă de luptă, fără îndoială, abia în 1906, adică după insurecţia din decembrie. Ascuţirea crizei politice în aşa măsură încît să genereze lupta armată, şi mai ales agravarea mizeriei, a foametei şi a şomajului la sate şi oraşe au avut un mare rol în ansamblul cauzelor care au provocat lupta de care ne ocupăm. Elementele declasate ale populaţiei, lumpenproletarii şi grupurile de anarhişti au văzut în această formă de luptă forma principală sau chiar *exclusivă* a luptei sociale. Drept forme de luptă cu care „a răspuns" ab-

www.dacoromanica.ro

solutismul trebuie considerate: introducerea stării de război, mobilizarea de noi trupe, pogromurile (Sedleț), curțile marțiale.

III

În mod obișnuit, forma de luptă de care ne ocupăm aici este apreciată, în esență, în felul următor: asta e anarhism, blanquism [5], vechea teroare, astea-s acțiuni ale unor indivizi izolați, rupți de masă; asemenea acțiuni demoralizează pe muncitori, îndepărtează de ei cercurile largi ale populației, dezorganizează mișcarea și dăunează revoluției. Exemple de natură să confirme această apreciere se găsesc cu ușurință printre faptele pe care le relatează zilnic ziarele.

Dar sînt oare concludente aceste exemple? Ca să verificăm dacă sînt sau nu concludente, vom lua un ținut în care această formă de luptă a luat o amploare *deosebit de mare*, și anume Ținutul leton. Iată cum se plînge împotriva activității social-democrației letone ziarul „Novoe Vremea" [6] (din 9 și 12 septembrie). Partidul muncitoresc social-democrat leton (parte a P.M.S.D.R.) își scoate în mod regulat ziarul [7] într-un tiraj de 30 000 de exemplare. La rubrica oficială a acestui ziar se publică liste de copoi, pe care orice om cinstit este dator să-i suprime. Oricine dă o mînă de ajutor poliției este declarat „dușman al revoluției" și urmează să fie executat, iar averea lui este supusă confiscării. Social-democrații cer populației să dea bani pentru partid numai contra chitanță prevăzută cu ștampilă. În ultima dare de seamă a partidului, printre cele 48 000 de ruble intrate în decurs de un an figurează suma de 5 600 de ruble pentru procurare de arme, obținută prin expropriere de către secțiunea din Libava. — „Novoe Vremea" tună și fulgeră, bineînțeles, împotriva acestei „legiferări revoluționare", împotriva acestei „domnii a terorii".

Nimeni nu se va încumeta să califice drept anarhism, blanquism sau terorism această activitate a social-democraților letoni. De ce? Pentru că aici este *evident* că noua formă de luptă se află în strînsă legătură cu insurecția

www.dacoromanica.ro

din decembrie şi cu cea care se coace din nou. Pe scara întregii Rusii, această legătură nu apare atît de clar, dar ea există. Este neîndoielnic că luptele „de partizani" au luat o mare extindere abia după evenimentele din decembrie şi se află în strînsă legătură nu numai cu agravarea crizei economice, ci şi cu ascuţirea celei politice. Vechiul terorism rusesc era opera unor complotişti din rîndurile intelectualităţii ; astăzi lupta de partizani este, de regulă, opera unor muncitori organizaţi în drujine sau pur şi simplu a unor muncitori lipsiţi de lucru. Cuvinte ca blanquism şi anarhism le vin uşor în minte unor oameni înclinaţi spre şabloane, dar într-o conjunctură de insurecţie, care e atît de evidentă în Ţinutul leton, inconsistenţa acestor epitete învăţate pe de rost e mai mult decît izbitoare.

Exemplul letonilor ne arată în chip grăitor cît de greşită şi de neştiinţifică, cît de neistorică este maniera, atît de curentă la noi, de a analiza lupta de partizani în afara legăturii ei cu conjunctura de insurecţie. Cine vrea să analizeze această luptă trebuie să ţină seama de conjunctura de insurecţie şi să se gîndească la particularităţile perioadelor de tranziţie dintre marile acte ale insurecţiei, trebuie să înţeleagă care anume forme de luptă apar în mod inevitabil în asemenea împrejurări şi nu să se limiteze la înşirarea unor cuvinte învăţate pe de rost, ca : anarhism, jaf, acţiuni ale unor elemente declasate, cuvinte de care uzează deopotrivă atît cadeţii cît şi cei de la „Novoe Vremea".

Se spune că acţiunile de partizani ne dezorganizează munca. Să examinăm această afirmaţie în lumina situaţiei create după decembrie 1905, în condiţiile stării de asediu şi ale pogromurilor săvîrşite de sutele negre. Ce dezorganizează într-o măsură mai mare mişcarea într-o *asemenea* perioadă : lipsa de împotrivire sau o luptă de partizani organizată ? Comparaţi Rusia centrală cu periferia ei apuseană — Polonia şi Ţinutul leton. Este neîndoielnic că lupta de partizani e mult mai răspîndită şi mai dezvoltată în teritoriile periferice apusene. Şi tot atît de neîndoielnic este că mişcarea revoluţionară în general şi cea social-democrată în special *sînt mai dezorganizate* în

www.dacoromanica.ro

Rusia centrală decît în teritoriile ei periferice apusene. Nici prin gînd nu ne trece, desigur, să deducem de aici că mişcarea social-democrată poloneză şi cea letonă sînt mai puţin dezorganizate *datorită* războiului de partizani. Nicidecum. De aici rezultă numai că războiul de partizani nu are nici o vină în dezorganizarea mişcării muncitoreşti social-democrate din Rusia anului 1906.

În legătură cu aceasta unii invocă adesea specificul condiţiilor naţionale. Dar această invocare trădează deosebit de pregnant slăbiciunea argumentării curente. Dacă vă referiţi la condiţiile naţionale, înseamnă că nu e vorba de anarhism, de blanquism sau de terorism, adică de păcate de care suferă întreaga Rusie şi chiar ruşii în special, ci de altceva. Cercetaţi *în mod concret* acest altceva, domnilor! Veţi vedea atunci că asuprirea naţională sau antagonismul naţional nu explică nimic, deoarece la periferia apuseană ele au existat întotdeauna, pe cînd lupta de partizani a fost generată abia de perioada istorică actuală. Sînt multe regiuni în care există asuprire naţională şi antagonism naţional, dar nu există luptă de partizani, care se desfăşoară uneori independent de orice asuprire naţională. O analiză concretă a problemei va arăta că decisivă e aici nu asuprirea naţională, ci conjunctura de insurecţie. Lupta de partizani este o formă inevitabilă de luptă într-o perioadă cînd mişcarea de masă a atins în fapt faza insurecţiei şi cînd între „marile bătălii" ale războiului civil survin intervale mai mult sau mai puţin îndelungate.

Nu acţiunile de partizani dezorganizează mişcarea, ci slăbiciunea partidului, care nu ştie *să le ia în mînă*. Iată de ce anatemele, obişnuite la noi, la ruşi, împotriva acţiunilor de partizani se îmbină cu acţiuni de partizani secrete, întîmplătoare, neorganizate, care într-adevăr dezorganizează partidul. Nefiind în stare să înţelegem condiţiile istorice care generează această luptă, nu sîntem în stare nici să-i paralizăm efectele negative. Iar lupta, cu toate acestea, continuă. Ea este generată de puternice cauze economice şi politice. Noi nu sîntem în stare să înlăturăm aceste cauze şi această luptă. Plîngerile noastre împotriva luptei de partizani sînt plîngeri împotriva slăbiciunii partidului nostru pe tărîmul insurecţiei.

www.dacoromanica.ro

Ceea ce am spus referitor la dezorganizare este valabil şi în ceea ce priveşte demoralizarea. Nu războiul de partizani demoralizează, ci *lipsa de organizare,* caracterul dezordonat, nepartinic al acţiunilor de partizani. De această *neîndoielnică* demoralizare nu ne salvează cîtuşi de puţin acuzaţiile şi blestemele proferate le adresa acţiunilor de partizani, pentru că aceste acuzaţii şi blesteme nu sînt nicidecum în stare să pună capăt unui fenomen generat de adînci cauze economice şi politice. Ni se va obiecta : faptul că nu sîntem în stare să punem capăt unui fenomen anormal şi demoralizator nu constituie un argument care să justifice trecerea *partidului* la folosirea unor mijloace de luptă anormale şi demoralizatoare. O asemenea obiecţie nu ar mai fi însă o obiecţie marxistă, ci una pur liberal-burgheză, deoarece un marxist nu poate considera că războiul civil, sau războiul de partizani ca una dintre formele războiului civil, ar fi *în general* ceva anormal şi demoralizator. Marxistul se situează pe terenul luptei de clasă, şi nu pe cel al păcii sociale. În anumite perioade de crize economice şi politice acute, lupta de clasă atinge în dezvoltarea ei faza războiului civil făţiş, adică a luptei armate între două părţi ale poporului. În asemenea perioade, marxistul *este obligat* să se situeze pe punctul de vedere al războiului civil. Orice condamnare morală a acestuia din urmă este cu totul inadmisibilă din punctul de vedere al marxismului.

Într-o perioadă de război civil, idealul spre care trebuie să tindă partidul proletariatului este acela de a fi un *partid beligerant.* Acest lucru e întru totul incontestabil. Noi admitem pe deplin că, din punctul de vedere al războiului civil, se poate face încercarea de a dovedi — şi se poate dovedi chiar — *inoportunitatea* cutăror sau cutăror forme de război civil într-un moment sau altul. Noi admitem pe deplin critica diferitelor forme de război civil din punctul de vedere al *oportunităţii lor militare* şi sîntem întru totul de acord că votul hotărîtor în *această* chestiune aparţine practicienilor social-democraţi din fiecare regiune în parte. Dar în numele principiilor marxismului cerem în mod categoric ca analiza condiţiilor războiului civil să

www.dacoromanica.ro

nu fie transformată într-o înşirare de fraze răsuflate şi stereotipe pe tema anarhismului, blanquismului şi terorismului ; cerem ca metodele absurde folosite de cutare organizaţie a P.P.S.[8] în acţiuni de partizani întreprinse într-un moment sau altul să nu fie transformate într-o sperietoare în problema participării social-democraţiei la războiul de partizani în general.

Afirmaţiile că războiul de partizani dezorganizează mişcarea trebuie privite în mod critic. *Orice* formă nouă de luptă care implică noi primejdii şi noi sacrificii „dezorganizează" în mod inevitabil organizaţiile nepregătite pentru această nouă formă de luptă. Trecerea la munca de agitaţie dezorganiza vechile noastre cercuri de propagandişti. Ulterior, trecerea la demonstraţii dezorganiza comitetele noastre. Orice acţiune militară în orice război produce o anumită dezorganizare în rîndurile beligeranţilor. De aici nu urmează că nu trebuie să lupţi. De aici urmează că trebuie *să învăţi* să lupţi. Atît şi nimic mai mult.

Cînd aud pe unii social-democraţi declarînd cu îngîmfare şi mulţumire de sine : noi nu sîntem anarhişti, nu sîntem hoţi, nici jefuitori, noi sîntem mai presus de toate acestea, detestăm războiul de partizani, — mă întreb : oare aceşti oameni îşi dau seama ce spun ? În toată ţara au loc ciocniri şi atacuri armate declanşate de guvernul pogromist împotriva populaţiei. Acesta este un fenomen absolut inevitabil în stadiul actual al dezvoltării revoluţiei. În mod spontan şi neorganizat — şi, tocmai din această cauză, în forme adeseori nereuşite şi *reprobabile* — populaţia reacţionează la acest fenomen tot prin ciocniri şi atacuri armate. Eu înţeleg că, date fiind slăbiciunea şi insuficienta pregătire a organizaţiei noastre, am putea renunţa, în cutare regiune şi în cutare moment, la conducerea de către partid a *acestei* lupte spontane. Înţeleg că această chestiune este de competenţa practicienilor locali, că restructurarea unor organizaţii slabe şi insuficient pregătite nu e o treabă uşoară. Dar cînd văd că cutare teoretician sau publicist social-democrat, în loc să regrete această insuficientă pregătire, repetă cu îngîmfare şi mulţumire de sine, asemenea unui Narcis care se autoadmiră, fraze despre anarhism, blanquism şi terorism învăţate pe

www.dacoromanica.ro

de rost în fragedă tinereţe, simt că mă doare această terfelire a celei mai revoluţionare doctrine din lume.

Unii spun: războiul de partizani apropie proletariatul conştient de elementele declasate, de oamenii decăzuţi, beţivi. Este adevărat; dar de aici nu urmează decît că pentru partidul proletariatului războiul de partizani nu poate să constituie niciodată unicul şi nici chiar principalul mijloc de luptă; că acest mijloc de luptă trebuie să fie subordonat altor mijloace de luptă, proporţionat cu principalele mijloace de luptă şi înnobilat prin înrîurirea educativă şi organizatoare a socialismului. Fără *această din urmă* condiţie, în societatea burgheză *toate*, absolut toate mijloacele de luptă apropie proletariatul de diferite pături neproletare, situate fie mai sus, fie mai jos decît el; lăsate în voia mersului spontan al lucrurilor, aceste mijloace se degradează, se pervertesc, se prostituează. Grevele, cînd sînt lăsate în voia mersului spontan al lucrurilor, se degradează şi se soldează cu „Alliances" — acorduri între muncitori şi patroni *împotriva* consumatorilor. Parlamentul se transformă într-o casă de toleranţă, în care o bandă de politicieni burghezi scot la mezat „libertatea poporului", „liberalismul", „democraţia", republicanismul, anticlericalismul, socialismul şi toate celelalte mărfuri la modă. Presa se transformă într-o proxenetă care stă la dispoziţie oricui, într-un instrument de corupere a maselor, de flatare grosolană a instinctelor josnice ale mulţimii etc. etc. Social-democraţia nu cunoaşte mijloace de luptă universale, nu cunoaşte mijloace care să ridice un zid chinezesc între proletariat şi păturile situate ceva mai sus sau ceva mai jos decît el. Social-democraţia foloseşte în epoci diferite mijloace diferite, considerînd *întotdeauna* că folosirea lor este în funcţie de condiţii ideologice şi organizatorice *strict* determinate *.

* Social-democraţilor bolşevici li se aduce adesea învinuirea că ar avea faţă de acţiunile de partizani o atitudine uşuratică şi părtinitoare. De aceea nu strică să reamintim că, în proiectul de rezoluţie cu privire la acţiunile de partizani (vezi „Partiinîie Izvestiia" nr. 2 şi raportul lui Lenin asupra congresului [18]), acea *parte* dintre bolşevici care se pronunţă pentru asemenea acţiuni au formulat următoarele condiţii pentru admiterea lor: „exproprieri" de bunuri particulare nu se admit de loc; „exproprieri" de bunuri aparţinînd statului nu sînt recomandate, ci doar *admise*, cu condiţia ca ele să fie efectuate sub *controlul partidului*, iar fondurile rezultate să fie folosite *pentru nevoile insurecţiei*. Acţiuni teroriste de partizani sînt *recomandate* împotriva

www.dacoromanica.ro

IV

Formele de luptă ale revoluţiei ruse se deosebesc prin aceea că prezintă o foarte mare diversitate în comparaţie cu revoluţiile burgheze din Europa. Kautsky a prezis în parte acest lucru, spunînd, în 1902, că viitoarea revoluţie (el a adăugat: cu excepţia, *poate*, a Rusiei) va fi nu atît o luptă între popor şi guvern, cît o luptă între o parte a poporului şi cealaltă. În Rusia, cel de-al *doilea* fel de luptă cunoaşte, fără îndoială, o dezvoltare mai largă decît în revoluţiile burgheze din Apus. În rîndurile poporului, duşmanii revoluţiei noastre sînt puţini la număr, dar ei se organizează din ce în ce mai mult pe măsura ascuţirii luptei şi se bucură de sprijinul păturilor reacţionare ale burgheziei. De aceea este foarte firesc şi întru totul inevitabil ca într-o *astfel* de epocă, într-o epocă de greve politice la care participă întregul popor, *insurecţia* să nu poată lua forma veche, forma unor acte izolate, limitate la intervale de timp foarte scurte şi la teritorii foarte restrînse. Este foarte firesc şi întru totul inevitabil ca insurecţia să ia forma, mai înaltă şi mai complexă, a unui război civil de lungă durată, care cuprinde întreaga ţară, adică forma unei lupte armate între o parte a poporului şi cealaltă. Un asemenea război nu poate fi conceput altfel decît ca o serie de bătălii mari şi puţine la număr, separate una de alta prin intervale de timp relativ lungi, în cursul cărora au loc nenumărate ciocniri mici. Dacă este aşa — şi nu încape îndoială că aşa e —, social-democraţia trebuie să-şi asume neapărat sarcina creării unor organizaţii care să fie întru totul capabile să conducă masele atît în aceste mari bătălii, cît şi, în măsura posibilului, în aceste mici ciocniri. Într-o epocă în care ascuţirea luptei de clasă a dus la declanşarea războiului civil, social-democraţia trebuie să-şi propună nu numai sarcina de a participa la *acest război civil*, ci şi pe aceea de a avea în el un

zbirilor guvernului şi împotriva pogromiştilor *activi*, cu condiţia însă ca: 1) să se ţină seama de starea de spirit a maselor largi; 2) să fie luate în consideraţie condiţiile mişcării muncitoreşti din regiunea respectivă; 3) efectuarea lor să nu ducă la o irosire zadarnică a forţelor proletariatului. În practică, deosebirea dintre acest proiect şi rezoluţia adoptată de Congresul de unificare constă *exclusiv* în faptul că n-au fost admise „exproprieri" de bunuri aparţinînd statului.

www.dacoromanica.ro

rol conducător. Social-democraţia trebuie să-şi educe şi să-şi pregătească organizaţiile în aşa fel încît acestea să acţioneze efectiv ca *o parte beligerantă*, care nu scapă nici un prilej de a slăbi forţele duşmanului.

Aceasta este, desigur, o sarcină grea. Ea nu poate fi rezolvată dintr-o dată. Aşa cum în cursul războiului civil se reeducă şi învaţă în luptă întregul popor, la fel şi organizaţiile noastre trebuie să fie educate, restructurate pe baza datelor experienţei, pentru a fi în stare să facă faţă acestei sarcini.

N-avem cîtuşi de puţin pretenţia de a impune practicienilor vreo formă de luptă inventată şi nici măcar pe aceea de a rezolva din cabinet problema rolului pe care-l au în mersul general al războiului civil din Rusia cutare sau cutare forme ale războiului de partizani. Departe de noi gîndul de a vedea în aprecierea concretă a cutăror sau cutăror acţiuni de partizani o problemă de *orientare* a social-democraţiei. Dar ne socotim datori să contribuim, în măsura puterilor noastre, la o justă apreciere *teoretică* a noilor forme de luptă generate de viaţă, să combatem fără cruţare şabloanele şi prejudecăţile care împiedică pe muncitorii conştienţi să pună just această nouă şi dificilă problemă şi să abordeze just rezolvarea ei.

„Proletarii" nr. 5
din 30 septembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SE PUNE LA CALE O NOUĂ LOVITURĂ DE STAT!

Scrisoarea lui Gucikov către Trubeţkoi [11] a preocupat multă vreme şi, în parte, continuă să preocupe şi acum presa noastră politică, dacă putem numi astfel ziarele-reptile şi puţinele ziare liberale care au mai rămas. Această scrisoare are într-adevăr o anumită semnificaţie. Ea marchează un pas important în direcţia accentuării orientării contrarevoluţionare a păturilor largi ale marii burghezii din Rusia. Pentru aceste pături, greva politică din octombrie [12] a însemnat un punct de cotitură hotărîtor. Imediat după 17 octombrie [13], marea burghezie a spus: „ajunge!". De aceea se poate spune că o trăsătură originală — şi foarte caracteristică — a revoluţiei ruse este faptul că data manifestului constituţional a fost adoptată ca denumire a partidului creat de acele elemente din marea burghezie care au trecut de partea guvernului ţarist, preocupat să adapteze noua constituţie la condiţiile regimului absolutist. Octombrie este data unicei victorii parţiale repurtate pînă în prezent de revoluţia din Rusia. Octombrişti [14] se numesc la noi membrii partidului marii burghezii contrarevoluţionare.

Contradicţiile de clasă ale revoluţiei ruse îşi găsesc o expresie pregnantă în această alăturare contradictorie, a cărei explicare ne-o oferă analiza marxistă a revoluţiei actuale din Rusia. Aceasta este o revoluţie burgheză. Ea netezeşte în orice caz terenul pentru o dezvoltare mai largă şi mai rapidă a capitalismului. A considera că un triumf deplin al ţărănimii revoluţionare în lupta ei pen-

www.dacoromanica.ro

tru pămînt ar fi o victorie a „principiului muncii", o trecere la „socializare" înseamnă a nutri iluzii mic-burgheze. Dar netezirea inevitabilă a terenului pentru dezvoltarea capitalismului se poate desfăşura în două direcţii principale. Transformarea Rusiei feudale într-o Rusie burgheză poate avea loc în condiţii care să asigure maselor ţărănimii şi ale proletariatului maximum de bunăstare posibil în cadrul capitalismului. Dar ea poate avea loc şi în condiţii care să asigure în primul rînd interesele claselor avute, ale moşierilor şi capitaliştilor. Pînă în prezent revoluţia noastră a mers pe această din urmă cale. Şi dacă ea nu va mai repurta nici o victorie importantă, nu încape nici o îndoială că executorii testamentari ai revoluţiei ruse vor fi burghezii contrarevoluţionari, octombriştii, la fel cum executorul testamentar al hibridei revoluţii germane din 1848 a fost iuncherul Bismarck.

D-l Gucikov nu e de loc prost. El se bucură de pe acum la gîndul că, după înfrîngerea definitivă a revoluţiei, va lua în mînă frînele puterii şi va îmbina „liberalismul" burghez afacerist, practic, cu o necruţătoare reprimare militară şi poliţienească a „gloatei" nemulţumite. Om de afaceri burghez practic, lipsit de principii, d-l Gucikov a înţeles situaţia politică reală mai bine decît mulţi filozofi şi frazeologi din rîndurile intelectualităţii noastre burgheze. (L'ignorance est moins éloignée de la vérité que le préjugé ! — ignoranţa e mai aproape de adevăr decît prejudecata.) D-l Gucikov readuce pe pămînt idealurile burgheze ale cadeţilor. În această privinţă este deosebit de semnificativ următorul pasaj din scrisoarea sa, pe care presa noastră slugarnică nu a apreciat-o la justa ei valoare :

„Acum nu mai încape nici o îndoială — scrie Gucikov către Trubeţkoi — că o victorie a revoluţiei sau chiar o nouă ascuţire a crizei revoluţionare ar înmormînta şi tînăra noastră libertate politică, şi rămăşiţele culturii şi bunăstării noastre".

Este o apreciere extrem de justă şi extrem de reuşită a actualei situaţii politice din punctul de vedere al intereselor capitalistului şi ale moşierului. D-l Gucikov apucă taurul de coarne. Problema centrală a situaţiei politice

www.dacoromanica.ro

actuale este într-adevăr aceea dacă se va produce sau nu *o nouă ascuţire a crizei revoluţionare*. Vă mulţumim pentru sinceritate, d-le Gucikov ! Înţelegem foarte bine că profesorilor şi diplomaţilor burghezi de la „Reci" nu le place felul dv. tranşant şi neechivoc de a pune problemele, nu le plac promptitudinea şi impetuozitatea dv., maniera dv. — iertaţi-ne această expresie vulgară — „de a vorbi pe şleau", însă noi, socialiştii, sîntem foarte încîntaţi de ea. Ea ne convine de minune.

Aşadar, cine vrea să pună în mod serios problema situaţiei politice actuale trebuie să-şi precizeze cît se poate de clar atitudinea faţă de eventualitatea *unei noi ascuţiri a crizei revoluţionare*. Aşa şi face d-l Gucikov. „Sînt contra", declară el prin conţinutul scrisorii sale. Subordonez absolut totul luptei împotriva acestei ascuţiri, înăbuşirii a tot ce duce la o astfel de ascuţire. Motivul este clar. O nouă ascuţire ameninţă să aducă *triumful revoluţiei,* care, la rîndul lui, ameninţă „rămăşiţele"... moşiilor aflate în stăpînirea Gucikovilor, Romanovilor, Stolîpinilor şi a întregii bande de pogromişti, ameninţă „rămăşiţele" privilegiilor burgheze, care pot constitui o pavăză împotriva luptei proletariatului, într-un cuvînt ameninţă „rămăşiţele bunăstării *noastre*" (a Gucikovilor, Romanovilor, Stolîpinilor).

D-l Gucikov judecă logic, mult mai logic şi mai consecvent decît cadeţii, care astăzi perorează împotriva lui, dar care prin glasul diverşilor Vinogradovi, Struve, Izgoevi, Berdeaevi şi Miliukovi au deplîns de sute de ori perspectiva înmormîntării „libertăţii şi culturii" în cazul unui triumf al „stihiei nebuniei".

Nici revoluţionarilor nu le strică să înveţe de la reacţiune cum trebuie pusă în mod consecvent problema situaţiei politice actuale, *adică* problema „unei noi ascuţiri a crizei revoluţionare". O astfel de ascuţire va însemna inevitabil o acţiune de masă de o amploare şi mai mare decît pînă acum, îmbogăţită de experienţa anului măreţ al marii revoluţii ruse. Iar experienţa acestui an, începînd cu greva din octombrie şi continuînd cu insurecţia din decembrie [15], cu Duma cea paşnică şi cu dizolvarea ei [16],

www.dacoromanica.ro

duce la insurecţie armată generală şi ofensivă, îmbinată cu greva ca mijloc de luptă accesoriu, auxiliar.

Guvernul şi-a adaptat întreaga sa politică la eventualitatea acestei noi ascuţiri a crizei revoluţionare, la care se aşteaptă toată lumea. Este neîndoielnic că în mod deliberat nu a fixat el data alegerilor pentru o nouă Dumă: guvernul vrea să aibă mîinile libere, el vrea ca, în cazul unei puternice ascuţiri a luptei întregului popor, să încerce s-o fărîmiţeze pe aceasta din urmă, fixînd prin surprindere data alegerilor. Este cert, de asemenea, că însăşi problema convocării sau neconvocării unei noi Dume şi a *menţinerii sau abrogării vechii legi electorale* este minuţios examinată de guvern acum din acelaşi punct de vedere. Şi în această problemă social-democraţia are mai puţin decît oricine dreptul de a rămîne nepăsătoare.

Guvernul se află în faţa următoarei dileme: ori să încerce să convoace o Dumă pe baza legii electorale în vigoare, intensificînd totodată represiunile, presiunile electorale, organizarea reacţionarilor, — ori să modifice legea electorală *înainte* de convocarea Dumei a doua, în aşa fel încît să-şi asigure în mod cert o Dumă „capabilă de lucru", adică o Dumă ultrareacţionară. Reacţiunea din rîndurile clasei moşiereşti, victoriile pe care moşierii ultrareacţionari le-au obţinut în cadrul zemstvelor, creşterea vădită a nemulţumirii în rîndurile poporului, toate acestea îndeamnă guvernul să abroge imediat legea electorală în vigoare, să limiteze dreptul de vot în sensul unei reveniri de la Duma lui Witte la o Dumă bulîghinistă [17], dacă nu chiar la ceva şi mai rău, sau pur şi simplu să convoace în Duma a doua delegaţi din partea zemstvelor. Reptilele din presa noastră au şi început să divulge cîte ceva din aceste planuri urzite de „sferele înalte", adică de camarilă, şi se străduiesc să pregătească terenul, căutînd să demonstreze „dreptul" absolutismului de a promulga fără Dumă o nouă lege electorală.

Să vedem care dintre aceste două „linii" de politică guvernamentală este mai probabilă. Pentru menţinerea legii electorale din 11 decembrie [18] pledează „legalitatea" constituţională, prudenţa politică, loialitatea. Considerente, după cum vedeţi, de ordin pur „ideal", de care nu se sin-

www.dacoromanica.ro

chisesc Romanovii şi Pobedonoşţevii. Şi ar fi într-adevăr ridicol să se creadă că nişte oameni mînjiţi de sînge şi de noroi din creştet pînă în tălpi, care în această crîncenă luptă finală îşi apără drepturile lor de proprietari de sclavi, ar putea să se lase călăuziţi de asemenea considerente. Ar fi ridicol să se creadă că banda ţaristă se va sfii să calce „legalitatea", cînd nu s-a sfiit să promulge aceeaşi lege din 11 decembrie, legea din 20 februarie [19] etc. şi nu se sfieşte nici acum să-şi bată joc de „lege" la fiecare pas. Nu, toate aceste argumente nu fac doi bani !

Opinia Europei ? Necesitatea de a obţine un împrumut ? Este o necesitate extrem de imperioasă. Iar capitalul european va da bani numai dacă „ordinea" va fi garantată. Dar lui îi este indiferent ce fel de „ordine" va fi aceasta, — o ordine de cimitir îi este chiar mai simpatică. Or, o nouă Dumă cadetă (sau, doamne fereşte, una mai de stînga !) promite noi dezvăluiri de manopere financiare, o nouă „dezordine" ! Nu, tocmai din punctul de vedere al necesităţii unui împrumut extern guvernul are tot interesul să abroge actuala lege electorală, pentru a-şi asigura o Dumă ultrareacţionară care va accepta orice fel de împrumuturi.

Nu trebuie să uităm, desigur, că în fond *necesitatea* unui acord între absolutism şi burghezia monarhistă-liberală izvorăşte din cauze economice şi politice dintre cele mai profunde. Nereuşita primei încercări de a realiza un acord prin intermediul Dumei întîi nu constituie încă şi nici nu poate constitui o dovadă că vor da greş toate încercările de acest fel, — şi ele vor mai fi întreprinse de nenumărate ori. În prezent însă realizarea unui asemenea acord prin intermediul unei Dume cadete nu prea poate fi considerată (şi nici absolutismul nu o poate considera) probabilă.

Revoluţionarii învaţă din experienţa revoluţiei, dar şi absolutismul învaţă din această experienţă, şi învaţă foarte atent. Toată lumea vede cît de infime sînt speranţele ca o Dumă aleasă pe baza actualei legi electorale să aibă o componenţă mai de dreapta. Duma a doua ar urma să fie convocată la sfîrşitul iernii, cînd foametea,

www.dacoromanica.ro

şomajul, mizeria maselor populare largi se agravează, de obicei, foarte mult. Partidele situate la stînga cadeţilor vor fi acum, desigur, mult mai puţin dispuse să meargă la remorca burgheziei monarhiste liberale, mult mai capabile de acţiuni politice de sine stătătoare, hotărîte şi energice decît au fost înainte. Nu ! Nu trebuie să ne facem iluzii, nu trebuie să ne închipuim că duşmanul este complet lipsit de inteligenţă, perspicacitate şi precauţie. Nu trebuie să ne îndoim că „titanii gîndirii şi acţiunii" din guvernul ultrareacţionar depun acum toate eforturile pentru a face imposibilă o repetare a experienţei Dumei cadete.

Guvernul a văzut că după dizolvarea Dumei nu s-a produs o insurecţie imediată, largă a întregului popor. Această lovitură de stat, pregătită pe tăcute şi în cel mai strict secret, a plăcut „sferelor înalte". Ele au rămas sub impresia puternică a ceea ce li se pare a fi un atac reuşit şi îndrăzneţ împotriva revoluţiei. Este exclus ca ele să nu se gîndească acum să repete *din timp* un atac asemănător, spre a preîntîmpina „o nouă ascuţire a crizei revoluţionare". Curtenii ţarului sînt oameni formaţi la şcoala armatei. A trece la ofensivă, a prelua iniţiativa în acţiunile militare este o tactică a cărei superioritate ei o înţeleg foarte bine. Să se teamă de insurecţie ? Dar într-o măsură sau alta ea este inevitabilă ; grevele muncitoreşti, revoltele din armată şi răscoalele ţărăneşti din ultimul an constituie o *dovadă* în acest sens. O nouă Dumă cadetă va crea poporului condiţii şi mai favorabile pentru insurecţie : eşecul definitiv al politicii „liberalismului curţilor marţiale", exasperarea populaţiei de pe urma represiunilor etc. etc. Dacă „o nouă ascuţire a crizei revoluţionare" nu poate fi evitată, este necesar ca *noi* să atacăm primii — aşa raţionează Ignatiev, desigur că aşa. Şi el va ataca : ţarul va abroga în ajunul alegerilor legea electorală din 11 decembrie şi va promulga o lege nouă, care *să asigure* alegerea unei Dume cu o componenţă ultrareacţionară.

Nu avem pretenţia de a fi profeţi şi de a prevedea toate ieşirile posibile din actuala situaţie politică, care este foarte complicată. Dar social-democraţia este datoare să cîntărească cu grijă tendinţele tuturor forţelor care ac-

www.dacoromanica.ro

ţionează în politică, pentru a-şi putea orienta în mod chibzuit tactica. Cîntărirea acestor tendinţe duce în mod necesar la următoarea concluzie : muncitori ! fiţi pregătiţi pentru eventualitatea că guvernul va veni în ajunul alegerilor cu o lege electorală ultrareacţionară ! Ţărani ! să ştiţi că guvernul plănuieşte să schimbe rînduiala alegerilor în aşa fel încît deputaţii ţăranilor, trudovicii *să nu poată* intra în Dumă !

Nu trebuie să lăsăm ca guvernul să ne ia prin surprindere. Trebuie să desfăşurăm în mase o agitaţie cît se poate de energică, explicîndu-le pericolul care ameninţă, — trebuie să spulberăm credinţa naivă că legea electorală nu poate fi abrogată de ţar pentru că e o lege cu caracter „constituţional", — trebuie să combatem iluziile constituţionaliste, să reamintim exemplul revoluţiilor europene, în care legile electorale au fost supuse unor schimbări frecvente, să depunem toate eforturile pentru a face ca masele să înţeleagă că criza ce se ascute în prezent nu este o criză parlamentară sau constituţională, ci o criză revoluţionară, pe care o va rezolva numai forţa, numai o insurecţie armată victorioasă.

„Proletarii" nr. 5
din 30 septembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA RĂZBOIULUI DE PARTIZANI [20]

Considerăm că această rezoluţie este în principiu justă şi subliniem că e în concordanţă cu tezele pe care le-am dezvoltat în articolul „Războiul de partizani". În ceea ce priveşte textul propriu-zis al rezoluţiei, am propune doar cîteva modificări şi completări de ordin secundar. La punctul 3 al expunerii de motive, am spune : „revoluţia, deşi *în momentul de faţă* nu este în stare" etc. În dispozitivul rezoluţiei am adăuga că, în conformitate cu hotărîrea congresului, sîntem împotriva exproprierilor şi am arăta, de asemenea, că acţiunile de partizani trebuie să fie coordonate cu starea de spirit a maselor largi şi cu condiţiile mişcării muncitoreşti. Este clar, de altfel, că tovarăşii de la Moscova consideră că acest lucru e de la sine înţeles.

„Proletarul" nr. 5 din 30 septembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNCERCARE DE CLASIFICARE A PARTIDELOR POLITICE DIN RUSIA

După cum se ştie, Congresul de unificare al P.M.S.D.R. s-a eschivat de la sarcina de a analiza din punct de vedere de clasă partidele politice din Rusia şi de a defini atitudinea proletariatului faţă de ele. Aprobarea în termeni generali a rezoluţiei de la Amsterdam [21] nu este decît o formă de eschivare. Revoluţia ne cere însă tot mai imperios să aplicăm metoda marxistă şi teoria marxistă în analiza procesului profund şi deosebit de important al formării partidelor, proces care, din motive explicabile, se desfăşoară în Rusia într-un ritm mai rapid şi într-o formă mai ascuţită ca în oricare altă ţară.

Acest proces e, desigur, foarte departe de a se fi încheiat şi nu a dat încă rezultate pe deplin stabile. Dar nu-i mai puţin adevărat că în societatea capitalistă el nici nu se poate încheia *vreodată*, iar rezultatele lui ar putea deveni „stabile" numai în cazul cînd s-ar produce o stagnare a revoluţiei, privită ca sfărîmare radicală a întregii vechi suprastructuri politice. De aceea în nici un caz nu putem amîna sarcina analizării partidelor burgheze, cu atît mai mult cu cît perioada libertăţilor din octombrie, pe de o parte, şi perioada Dumei I, pe de altă parte, au şi dat, fără îndoială, rezultate *importante* de care nu putem să nu ţinem seamă. Atît lupta revoluţionară făţişă, sub formă de grevă, insurecţie etc., cît şi noua campanie electorală vor cere ca partidul nostru să-şi definească clar şi precis atitudinea faţă de diferitele partide, ceea ce nu se poate face decît pe baza unei ana-

www.dacoromanica.ro

lize ştiinţifice, adică din punct de vedere de clasă, a acestor partide.

Să începem prin a enumera, de la „dreapta" la „stînga", partidele politice (sau, dacă vreţi, *tipurile* * de partide) cît de cît importante: 1) Uniunea poporului rus [25], monarhiştii [26] etc. 2) Partidul ordinii. 3) Octombriştii. 4) Partidul înnoirii paşnice [27]. 5) Partidul reformelor democratice [28]. 6) Cadeţii. 7) Independenţii [29], radicalii [30], bezzaglavţii etc. 8) Socialiştii-populişti trudovici [31]. 9) Socialiştii-revoluţionari [32]. 10) Maximaliştii [33]. 11) Social-democraţii — menşevici şi bolşevici. Pe anarhişti nu-i punem la socoteală, pentru că ar fi prea riscant să spunem că ei (ba, poate, şi maximaliştii) constituie un partid politic.

În acest pestriţ şirag de partide se disting clar *cinci tipuri* principale de partide politice din ţara noastră: 1) ultrareacţionarii; 2) octombriştii; 3) cadeţii; 4) trudovicii şi 5) social-democraţii. Analiza naturii de clasă a diferitelor partide dovedeşte justeţea acestei clasificări.

Că social-democraţia constituie un tip aparte este în afară de orice îndoială. Ea este un tip general-european. Atît prin compoziţia sa, cît şi prin punctul său de vedere strict şi consecvent proletar, ea este în Rusia singurul partid *muncitoresc*, partidul *proletariatului*.

Apoi tot atît de evident este că şi *trudovicii* constituie un tip aparte. Aici intră: „partidul socialist-populist al muncii", socialiştii-revoluţionari propriu-zişi şi, în sfîrşit, maximaliştii. Toţi aceştia se situează pe punctul de vedere principial al „criteriului muncii". Pe toţi aceştia îi caracterizează tendinţa de a uni laolaltă pe proletar şi pe micul producător în cadrul unui singur „Grup al muncii". Ei vor să se sprijine mai ales pe ţărănime. Iar faptul că în Duma de stat majoritatea deputaţilor ţărănimii s-au unit în cadrul Grupului trudovic [34] a dovedit efectiv că

* Spunem *tipuri* de partide, în primul rînd, pentru că este imposibil să urmăreşti toate micile subdiviziuni, care de altfel nici nu au vreo importanţă (de pildă, deosebirea dintre partidul industrial progresist [22] sau dintre uniunea democratică a constituţionaliştilor [24] şi partidul ordinii [24] este cu totul infimă), iar în al doilea rînd, pentru că ar fi greşit să luăm în consideraţie numai partidele formal constituite, omiţînd curentele politice cu fizionomie pe deplin conturată. E de ajuns ca în atmosfera politică să se producă o schimbare oricît de mică, pentru ca în cîteva săptămîni aceste curente să se cristalizeze sub formă de *partide*.

www.dacoromanica.ro

(într-o măsură mai mare sau mai mică) aceste curente au reuşit să pună într-adevăr bazele organizării politice a ţărănimii.

Ce-i drept, partidele politice care ţin de acest tip sînt incomparabil mai puţin formal constituite şi mai puţin închegate decît partidul social-democrat. Formal, nu există un partid al maximaliştilor, cu toate că ruptura dintre ei şi socialiştii-revoluţionari este un fapt împlinit, pe care-l atestă poziţia lor de sine stătătoare atît în domeniul activităţii publicistice, cît şi în cel al acţiunilor teroriste. În cadrul Dumei de stat, socialiştii-revoluţionari nu au format o fracţiune proprie, dar acţionează în spatele unei *părţi* a trudovicilor. „Partidul socialist-populist al muncii" este şi el abia pe cale să ia fiinţă, cu toate că în publicistică el se manifestă acum nu numai în bloc cu socialiştii-revoluţionari puri, ci şi întru totul independent de ei ; în Dumă, liderii lui au acţionat şi ei în parte laolaltă cu socialiştii-revoluţionari, iar în parte independent de ei. „Procesele-verbale ale primului congres al partidului socialist-revoluţionar" (Paris, 1906) de asemenea arată că socialiştii-populişti trudovici s-au prezentat ca un „*grup*" aparte, independent de partidul socialiştilor-revoluţionari. Pe scurt, în această tabără găsim (1) un partid conspirativ (partidul socialist-revoluţionar) care e complet incapabil să creeze o organizaţie cît de cît trainică şi avînd cît de cît un caracter de masă, — un partid care nu este în stare să acţioneze independent, sub propriul său steag, nici în Duma de stat şi nici pe tărîmul publicisticii într-o perioadă de libertăţi ; (2) un partid legal *pe cale* de a lua fiinţă (partidul socialist-populist al muncii), care s-a manifestat ca grup aparte la congresul socialiştilor-revoluţionari (decembrie 1905), dar care pînă în prezent nu a fost în stare nici măcar să înceapă crearea unei organizaţii de masă, iar în Duma de stat şi pe tărîmul publicisticii acţionează de cele mai multe ori în bloc cu socialiştii-revoluţionari.

Faptul că, după două perioade de relativă libertate (perioada „octombrie" şi perioada „Dumei"), trudovicii continuă să rămînă politiceşte neconstituiţi nu este, desigur, ceva întîmplător. Aici se resimte, fără doar şi poate, îm-

www.dacoromanica.ro

prejurarea că, în comparaţie cu proletariatul, mica burghezie (îndeosebi cea de la sate) este mai puţin capabilă de organizare. Este cert de asemenea că disensiunile ideologice din rîndurile trudovicilor reflectă şi ele situaţia extrem de instabilă a micului producător în societatea contemporană : aripa de extremă dreaptă a trudovicilor („partidul socialist-populist al muncii", în frunte cu alde Peşehonov) se deosebeşte prea puţin de cadeţi, deoarece şterge din program atît republica, cît şi trecerea întregului pămînt în mîinile ţărănimii ; aripa de extremă stîngă a trudovicilor, maximaliştii, se deosebesc foarte puţin de anarhişti.

Aceste două extreme marchează, ca să zicem aşa, amplitudinea oscilaţiilor politice ale micii burghezii muncitoare. Din punct de vedere economic este întru totul explicabil că tocmai mica burghezie dă dovadă de o astfel de nestatornicie. Nu încape îndoială că viitorul apropiat al revoluţiei ruse va determina mai curînd o accentuare, şi nu o diminuare a acestei nestatornicii. Dar, constatînd-o şi explicînd-o pe aceasta din urmă, nu trebuie să uităm marea însemnătate politică a partidelor de tip trudovic. O libertate politică reală va întări *în primul rînd tocmai aceste* partide, pentru că, fără libertate politică, capacitatea lor de organizare este mai mică decît aceea a burgheziei sau a proletariatului. Pe de altă parte, într-o ţară prin excelenţă mic-burgheză şi ţărănească cum este Rusia, e cu totul inevitabilă formarea unor partide mic-burgheze sau „trudovice" şovăielnice din punct de vedere ideologic şi nestatornice din punct de vedere politic, dar foarte mari prin numărul membrilor lor.

Într-o ţară ca Rusia, deznodămîntul revoluţiei burgheze depinde în cea mai mare măsură de comportarea politică a micilor producători. Că marea burghezie va trăda este un lucru care nu poate fi pus la îndoială (pe trei sferturi ea a şi trădat). Că proletariatul va fi luptătorul cel mai de nădejde e un lucru care, după evenimentele din octombrie şi decembrie, nici nu mai trebuie dovedit în ceea ce îi priveşte pe muncitorii din Rusia. Mica burghezie însă este tocmai acea mărime variabilă care va determina deznodămîntul. De aceea social-democraţii tre-

www.dacoromanica.ro

buie să urmărească foarte atent actualele ei oscilaţii politice între servilismul loial al cadeţilor şi lupta revoluţionară îndrăzneaţă, necruţătoare. Şi ei nu trebuie să se limiteze la urmărirea acestui proces, ci pe cît posibil să şi caute, bineînţeles, să-l influenţeze în spirit proletar.

Să mergem mai departe. Cadeţii reprezintă şi ei, fără îndoială, un tip aparte. Partidul reformelor democratice, la dreapta lor, şi independenţii, radicalii etc., la stînga lor, nu sînt decît ramificaţii cu totul neînsemnate. În actuala epocă politică, cadeţii reprezintă un tip politic de sine stătător. Deosebirea dintre ei şi trudovici este clară. Trudovicul tipic e ţăranul conştient. Lui nu-i este străină tendinţa de a cădea la învoială cu monarhia, de a se potoli pe peticul *său* de pămînt în cadrul orînduirii burgheze, dar în momentul de faţă principalele sale forţe sînt angajate în lupta împotriva moşierilor, pentru pămînt, în lupta împotriva statului feudal, pentru democraţie. Idealul său este desfiinţarea exploatării, desfiinţare pe care o concepe însă într-o manieră mic-burgheză, şi de aceea *în practică* năzuinţa lui îl determină să lupte nu împotriva oricărei exploatări, ci numai împotriva exploatării din partea moşierilor şi a marii finanţe. Cadetul este intelectualul burghez tipic şi, în parte, chiar moşierul liberal. Pactizarea cu monarhia şi curmarea revoluţiei — iată principala lui năzuinţă. Absolut incapabil de luptă, el este un adevărat samsar. Idealul său — perpetuarea exploatării burgheze în forme rînduite, civilizate, parlamentare. Forţa lui politică rezidă în unirea marii mase a intelectualităţii burgheze, care, necesară în orice societate capitalistă, este însă bineînţeles absolut incapabilă să exercite o influenţă cît de cît serioasă în direcţia unei schimbări reale a rînduielilor proprii acestei societăţi.

Octombristul tipic nu este intelectualul burghez, ci reprezentantul marii burghezii. El nu este ideologul societăţii burgheze, ci stăpînul ei nemijlocit. Direct interesat în exploatarea capitalistă, el dispreţuieşte orice teorie, îşi bate joc de intelectualitate, respinge orice pretenţii de „democratism", proprii cadeţilor. El este burghezul — om de afaceri. Ca şi cadetul, vrea şi el o tranzacţie cu monarhia, dar prin această tranzacţie el subînţelege nu

www.dacoromanica.ro

un sistem politic sau altul, nu parlamentarismul, ci o înţelegere între cîteva persoane — sau cîţiva lideri — şi camarilă în scopul de a subordona nemijlocit burgheziei guvernante pe funcţionarul rus obtuz, greoi şi de o venalitate asiatică. Octombristul este cadetul care îşi aplică în practică teoriile burgheze. Cadetul este octombristul care în orele libere, cînd nu se îndeletniceşte cu jecmănirea muncitorilor şi a ţăranilor, visează la o societate burgheză ideală. Nu mai trebuie decît ca octombristul să se deprindă niţel cu manierele parlamentare şi cu făţărnicia politică a jocului de-a democratismul, iar cadetul să mai înveţe niţel practica afacerismului burghez — şi atunci vor fuziona, în mod necesar şi inevitabil, cu totul independent de faptul dacă această fuziune va putea fi realizată chiar în momentul de faţă şi chiar de actualii partizani ai „înnoirii paşnice".

Dar să nu vorbim de viitor. Sarcina noastră este să învăţăm să înţelegem prezentul. Atît timp cît odioasa camarilă îşi păstrează întreaga putere, este foarte firesc că înseşi frazeologia democratică a cadeţilor şi opoziţia lor „parlamentară" servesc *în practică* mai întîi de toate elementelor situate la stînga lor. Este de asemenea firesc că octombristul, fiind direct ostil acestor elemente, se îndepărtează mînios de cadet şi sprijină (în alegerile pentru Duma I) pe ultrareacţionarii guvernamentali.

Ultimul tip de partid politic îl constituie la noi ultrareacţionarii. Spre deosebire de cei de teapa lui Gucikov, ei nu vor „constituţia de la 17 octombrie", ci menţinerea şi restabilirea integrală a absolutismului. Interesele lor cer păstrarea intactă a putregaiului, a inculturii şi venalităţii, care prosperă sub atotputernicia monarhului adorat. Pe ei îi uneşte lupta înverşunată pentru menţinerea privilegiilor camarilei, pentru păstrarea posibilităţii de a jefui, de a împila întreaga Rusie şi de a-i pune căluşul în gură. Hotărîrea lor de a apăra cu orice preţ actualul guvern ţarist îi determină adeseori să se unească cu octombriştii, şi de aceea cînd e vorba, bunăoară, despre cei din partidul ordinii e foarte greu de spus unde sfîrşeşte ultrareacţionarul şi unde începe octombristul.

www.dacoromanica.ro

Aşadar, într-un răstimp extrem de scurt, revoluţia rusă a scos la iveală principalele tipuri de partide politice, corespunzătoare tuturor claselor principale ale societăţii ruse. Avem partidul proletariatului conştient, socialist, — avem partide ale micii burghezii radicale sau radicalizante, şi în primul rînd ale micii burghezii săteşti, adică ale ţărănimii, — avem partide burghezo-liberale şi partide burgheze reacţionare. Neconcordanţa dintre formaţiile politice şi diviziunile economice, de clasă, constă doar în faptul că celor două grupuri din urmă le corespund nu două, ci trei grupuri de partide politice : cadeţii, octombriştii şi ultrareacţionarii. Dar această neconcordanţă se explică foarte bine prin particularităţile trecătoare ale momentului de faţă, cînd lupta revoluţionară a devenit extrem de ascuţită, cînd în practică este extrem de greu să desparţi apărarea absolutismului de apărarea cu orice preţ a monarhiei, cînd gruparea după criteriul economic (pentru un capitalism progresist sau pentru un capitalism reacţionar) se încrucişează în mod firesc cu gruparea politică (pentru actualul guvern sau împotriva lui). Dar afinitatea dintre cadeţi şi octombrişti este prea evidentă, şi de aceea cu greu ar putea cineva să conteste că formarea unui mare partid burghezo-liberal, animat de spirit „practic", este inevitabilă.

În concluzie : procesul de formare a partidelor politice în Rusia constituie o confirmare strălucită a teoriei marxiste.

P.S. Articolul de faţă a fost scris înainte de scindarea „Uniunii 17 octombrie". Acum, plecarea lui Şipov şi iminenta creare a unui partid liberal moderat (octombriştii de stînga, partizanii înnoirii paşnice şi cadeţii de dreapta) vor contribui, desigur, ca toate partidele politice din Rusia să se reducă la cele patru tipuri principale existente în orice ţară capitalistă.

„Proletarii" nr. 5
din 30 septembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA PRIMULUI NUMĂR AL ZIARULUI „SOȚIAL-DEMOKRAT“ [35]

Articolul „Acțiunile de partizani“, apărut în primul număr, recent sosit, al ziarului „Soțial-Demokrat“ *(editat* de C.C. al P.M.S.D.R.), confirmă din plin cele spuse de noi în nr. 5 al ziarului „Proletarii“ [36] despre caracterul stereotip și neistoric al raționamentelor uzuale, filistine pe această temă *. În cor cu liberalii, autorul tună și fulgeră împotriva jafurilor, împotriva anarhismului, blanquismului și tkacevismului [37], împotriva tîlhăriei la drumul mare („dorojnîie razboiniki“, cum sună traducerea proastă din limba germană). Liberalul rămîne consecvent atunci cînd respinge *orice* luptă armată împotriva guvernului, calificînd-o drept „anarhie“. Spre deosebire de el, un social-democrat care în vorbe nu respinge această luptă, dar care în fapt nu cercetează problema *din acest punct de vedere* trece în fond pe poziția liberalismului. Iată un exemplu caracteristic. „Întrucît chiar partidele revoluționare iau sub patronajul lor anarhia, ele stîrnesc împotriva lor clasele burgheze și mic-burgheze, făcînd astfel jocul reacțiunii“. Așadar, ori patronarea luptei armate *anarhice,* ori renunțarea la orice luptă armată ! După părerea autorului, altă soluție nu există. El *nu concepe* o luptă armată organizată, sistematică, principială, politicește educativă. Cît de sărac îi este arsenalul !

„Una dintre formele acțiunilor de partizani ale revoluționarilor — exproprierea de bunuri particulare și de bunuri ale statului — a și fost condamnată de practica

* Vezi volumul de față, pag. 1—12 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Заявка по поводу № 1, Социал-демократия.

Статья "Партийная внутренняя" в левом-эсе выпуска газеты № 1 "Социал-демократ" (орган ЦК Р(б)Р) под заглавием как нельзя лучше сказалась газ. № 5 "Пролетарий" о шаг. большевиков и конкретности содержания, оставляющих желать. Автор усиленно старается, очевидно, бывший, называет, работой по "новой эпохе" (эпохи разбойников" как назвал новой перевод с немецкого), противопоставляет тех, как "наш" про-либерализм. Либералы боятся себя, когда они под видом "анархии" отвергают всякую вооруженную борьбу с правительством. Социал-демократия, на основе не принципиальной такой борьбы, но на конкретно разбирающей вопроса от этой такой борьбы, переходит фракционно-ски на позицию либерализма. Вот характерный пункт. "Поскольку революционная партия сама борется под свое конституционное знамя, она защищает буржуазных и мелкобуржуазных членов против себя и тем самым играет на руку реакции". Иначе либо конституционная борьба, либо отказаться всю от вооруженной борьбы! Другого выхода, по автору, нет. Организованной

Prima pagină
a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Însemnări pe marginea
primului număr al ziarului
«Soțial ~ Demokrat»". ~ 1906
Micșorat

www.dacoromanica.ro

vieții". Dar acesta e un neadevăr flagrant, tovarășe! Este exclus să nu știți că au fost organizații *menșevice*, care *după* Congresul de unificare au participat direct sau indirect la exproprieri de bunuri ale statului, la *„utilizarea" prăzii* etc. E foarte rău cînd la un social-democrat vorba se desparte de faptă. Asta duce la fățărnicie. Cine procedează astfel ori nu are conștiința curată (ipoteză pe care noi o considerăm exclusă), ori se călăuzește după o teorie superficială, incoerentă.

În coloanele aceluiași număr al ziarului „Soțial-Demokrat", tov. Akselrod ne răspunde pe un ton iritat la o notă publicată în „Proletarii" nr. 1 *. O coloană și jumătate, culese cu petit, abundă în tot felul de nedumeriri, exclamații, asigurări și reproșuri la adresa noastră, pentru faptul că, vorbind despre agitația sa în favoarea convocării unui congres muncitoresc, am spus că el o desfășoară „fără știrea" partidului. Akselrod nu poate pricepe nici în ruptul capului ce am vrut să spunem prin aceasta. În același timp însă chiar el ne spune: „În viitorul apropiat *voi uza* de ea (de posibilitatea pe care o am) pentru a aduce problema congresului muncitoresc în *arena discuției politice*" (subliniat de noi). Asta trebuia s-o faceți de mult! Trebuia *să începeți* prin „a aduce problema în arena discuției *politice*", și nu a șușotelilor de cerc. Atunci agitația dv. ar fi fost corectă, dusă deschis în cadrul partidului, demnă de clasa revoluționară. Atunci presa burgheză ar fi fost lipsită de posibilitatea de a semăna confuzie în rîndurile social-democrației și de a-i știrbi prestigiul, publicînd note senzaționale în legătură cu aceste șușoteli de cerc și stîrnind mii de nedumeriri. E foarte regretabil că și acum, în tardiva și mult prea lunga sa „scrisoare către redacție", Akselrod *ocolește* fondul problemei și nu spune *absolut nimic* din care să se vadă ce fel de congres propune el, cînd, pe ce baze, de către cine și în ce scop urmează să se facă convocarea lui. Akselrod se limitează la fraze de felul acesteia: pregătirea congresu-

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 364. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

lui va avea asupra social-democraţiei un efect înviorător, „în aceeaşi măsură în care această pregătire va avea un conţinut cu adevărat social-democrat, adică în măsura în care interesele de cerc şi răfuielile fracţioniste vor face loc problemelor şi sarcinilor social-politice nemijlocit legate de interesele vitale ale clasei muncitoare".

Ba s-avem iertare, tovarăşe! Asta înseamnă a înşira vorbe mari pentru a nu spune absolut nimic. Pregătirea congresului va înviora social-democraţia în aceeaşi măsură în care această pregătire va fi cu adevărat social-democrată! Ideea e şi nouă, şi inteligentă. „Răfuielile fracţioniste" trebuie să facă loc problemelor şi sarcinilor social-politice, iar pe de altă parte tocmai înţelegerea diferită a acestor probleme şi sarcini a dus la împărţirea partidului în două fracţiuni! Exact ca în povestea cu cocoşul roşu.

Pe aceeaşi pagină a ziarului, Plehanov se dedă la insinuări vulgare şi stîngace în legătură cu motivele luptei pentru convocarea congresului partidului şi laudă tot atît de stîngaci „ideea fericită" a lui Akselrod cu privire la convocarea *„cît mai grabnică"* a unui congres muncitoresc. Da, da... Poate exista oare, într-adevăr, o idee mai fericită decît aceea că o acţiune cu adevărat social-democrată înviorează social-democraţia?

În articolul de fond al ziarului „Soţial-Demokrat" citim: „Acum, ca şi după Congresul al II-lea, cele două fracţiuni (bolşevicii şi menşevicii) par a fi la fel de puternice sub raport numeric", iar ceva mai jos citim încă o dată: „Acum, ca şi după Congresul al II-lea, cele două fracţiuni se bucură de aceeaşi influenţă în partid". Ideea autorului e clară. Formulată în articolul de fond al unei „publicaţii a C.C.", adică al unei publicaţii oficiale, ea capătă o semnificaţie importantă. Partidul clasei muncitoare trebuie să ştie precis din cine se alcătuiesc „fracţiunile" lui şi cît de puternice sînt ele. Dar pe ce se bazează părerea că ele sînt egale?

Una din două: ori autorul are în vedere numai partea rusă a partidului (plus Caucazul), ori pune la socoteală

www.dacoromanica.ro

și pe polonezi, pe letoni și Bundul [38]. Dacă admitem prima ipoteză, rezultă că, potrivit părerii autorului, după Congresul al IV-lea (Congresul de unificare), „majoritatea" s-a întărit considerabil pe seama „minorității", întrucît la acest congres au fost reprezentați circa 13 000 de bolșevici și circa 18 000 de menșevici. Dar această ipoteză e puțin probabilă, căci de o lună și mai bine toate partidele social-democrate naționale s-au unit cu P.M.S.D.R. Prin urmare, trebuie să admitem ipoteza a doua. În acest caz este clar că polonezii și letonii au fost trecuți alături de bolșevici, iar *Bundul alături de menșevici.* Considerînd că, potrivit datelor înregistrate la ultimele congrese ale partidelor social-democrate naționale, partidul polonez și cel leton numără circa 40 000 de membri, iar Bundul circa 33 000 de membri, rezultă că cele două fracțiuni sînt într-adevăr aproximativ egale.

Se pune însă întrebarea : e oare just ca Bundul să fie trecut alături de menșevici ? Firește, dacă așa spune C.C., trebuie să-l credem, dar este necesar să stabilim cu precizie semnificația acestui mod de a grupa diferitele părți ale partidului. În domeniul tacticii, el nu-și găsește o confirmare în ultimele rezoluții ale Bundului, luate în ansamblul lor. Prin urmare, explicația trebuie căutată în poziția Bundului în problemele *organizatorice.* Ziarul C.C. pare a ține seama, ca de un fapt *real,* de împrejurarea că Bundul nu cere convocarea unui congres extraordinar. Cine vrea o schimbare reală a politicii întregului partid, adică a politicii C.C., trebuie să ceară convocarea congresului ; cine nu o cere, acela nu vrea cu adevărat o schimbare — iată esența acestei înlănțuiri de idei.

Această argumentare este peremptorie, și socotim că e de datoria noastră să contribuim ca toate organizațiile partidului nostru s-o înțeleagă limpede și s-o aprecieze just. Într-adevăr, într-o organizație democratică, neutralitatea e aproape imposibilă, iar abținerea echivalează adesea cu o acțiune. Rezultatul acestei „acțiuni" este evident. Un ziar al C.C. propagă idei extrem de confuze în legătură cu convocarea unui „congres muncitoresc" și adoptă în problemele tactice o poziție hotărît și consecvent men-

www.dacoromanica.ro

şevică. Ce urmări nefaste pot decurge de aici pentru întregul partid în cazul unei campanii electorale sau al unor noi chemări la acţiune se vede foarte bine din „lozincile" lansate de C.C. în perioada Dumei şi după dizolvarea ei. Prin actuala lui „abţinere", Bundul a devenit într-adevăr părtaş la tactica şi la politica menşevică a C.C.

Scris la începutul lunii octombrie 1906

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

MINTEA CEA DE PE URMĂ A RADICALULUI RUS !

Ziarul „Tovarişci“ [39] din 20 septembrie publică o extrem de instructivă „convorbire“ între un cadet şi un om politic mai de stînga (un trudovic ?), care exprimă punctul de vedere al d-lui V. V. H—ov, colaborator al acestui ziar. Iată cum îl dăscăleşte radicalul pe cadet :

„Nu este oare invers ?“ — întreabă el pe cadet, care perora pe tema că generatoare de forţă e numai convingerea oamenilor că luptă pentru un drept al lor. „Oare nu forţa este aceea care generează convingerea inviolabilităţii dreptului ?“. „Activitatea partidului vostru... este, după părerea mea, o mostră de donchişotism politic... Aţi cultivat ficţiuni“... „De vină sînt iluziile voastre constituţionaliste... Ceea ce spuneaţi voi şi felul cum vorbeaţi au generat o încredere exagerată în atotputernicia Dumei, ceea ce nu era de natură să contribuie la concentrarea forţelor sociale... Ori de cîte ori vă auzeam vorbind în incinta Dumei şi în afara ei, îmi ziceam că ar trebui să încetaţi a privi Duma ca pe un organ constituţional şi să nu vedeţi în ea decît un organ al voinţei sociale, care luptă împotriva unei alte voinţe... Starea de lucruri cerea în primul rînd organizarea forţelor proprii... Duma trebuia să depună toate eforturile ca să creeze ea însăşi aparatul pe care legea nu i-l dădea... Iluziile constituţionaliste — iată punctul vostru slab... De fiecare dată mă convingeam de faptul că ficţiunile constituţionaliste sînt adînc înrădăcinate în partidul vostru... Eu vă detest (pe voi, cadeţii) pentru că au fost perioade cînd încetaţi să

www.dacoromanica.ro

vă consideraţi parte beligerantă şi deveneaţi un fel de lichidatori ai luptei. Voi propuneaţi, de altfel, lucruri care în alte ţări au fost obţinute prin luptă între cele două părţi".

Instructive cuvinte, nu-i aşa? Păcat doar că bravul nostru bernsteinian [40] „a adus în scenă" un cadet din caleafară de prost, ca să-l poată învinge în „discuţie". Se găsesc totuşi şi cadeţi mai deştepţi. Sînt cadeţi care urmăresc cu atenţie publicaţiile menşevice, şi în special scrierile lui Plehanov. Un asemenea cadet ar fi dat un altfel de răspuns interlocutorului său.

Dragul meu radical! — ar fi spus el. — Qui prouve trop, ne prouve rien. Cine dovedeşte prea mult nu dovedeşte nimic. Dv. însă vreţi să dovediţi, fără îndoială, *prea* mult din punctul de vedere al propriei dv. poziţii. Oare nu voi ne-aţi sprijinit în alegerile pentru Dumă şi nu voi aţi luptat împotriva boicotiştilor? Alegerile însă implicau anumite *obligaţii*. Aceste alegeri s-au desfăşurat *în întregime* sub semnul a ceea ce dv. numiţi acum „iluzii constituţionaliste" (vai, ce oroare! mi se pare că v-aţi îmbuiat capul cu scrieri bolşevice!). Chiar în ziarul vostru, în „Tovarişci", aş putea să vă arăt, stimabile radical, un pasaj — şi nu numai unul! — în care dv. (nu chiar neapărat dv. personal, ci tovarăşii dv. de idei) îl încredinţaţi pe credulul filistin rus că miniştrii netrebnici vor trebui să-şi dea demisia, dacă în alegeri va ieşi învingător partidul „libertăţii poporului". Cum? Aţi uitat? Noi însă n-am uitat, ţinem foarte bine minte. Şi nu puteam participa la alegeri, stimabile, fără a promite că vom fi loiali, fără a făgădui în mod solemn că vom folosi exclusiv metode constituţionale de luptă. Noi însă, noi, partidul libertăţii poporului, cînd promitem ceva, nu putem să nu ne ţinem de cuvînt!

Dv. spuneţi că am crezut prea mult în atotputernicia Dumei, ceea ce nu era de natură să contribuie la concentrarea forţelor „proprii"? Dar, pentru dumnezeu, citiţi ce a scris Plehanov, acest publicist care reprezenta pentru dv. o autoritate incontestabilă. Se ştie doar că nu cadeţilor, ci dv. şi tovarăşilor dv. de idei vă place să declaraţi în discuţii intime că, la drept vorbind, sînteţi în toate

www.dacoromanica.ro

privinţele social-democraţi şi v-aţi declara ca atare dacă... dacă social-democraţia ar adopta întru totul punctul de vedere al lui Plehanov. Şi oare nu Plehanov a spus la Congresul de unificare al P.M.S.D.R. că numai nişte anarhişti pot vorbi de iluzii constituţionaliste ? Oare nu Plehanov a propus o rezoluţie în care Duma era denumită nu numai *putere* în stat — şi această denumire a fost confirmată de Congresul de unificare al social-democraţiei !! —, ci chiar o putere „creată de ţar şi instituită prin lege" ? Oare nu Plehanov a scris, în preaonoratul organ de presă al menşevicilor — şi se ştie doar că dv., domnilor de la „Naşa Jizn" [41], aţi încurajat întotdeauna aceste tendinţe ale menşevicilor ! — că munca organică în incinta Dumei are o valoare agitatorică deosebit de mare ? Iar dv. l-aţi aplaudat pe Plehanov şi i-aţi admirat în presă „curajul" (da ! da ! chiar aşa aţi spus !) de care dă dovadă în lupta împotriva „blanquismului" ! Nici nu s-a uscat încă bine cerneala cu care vă scriaţi elogiile şi aţi şi început să repetaţi cele mai regretabile aberaţii blanquiste ! !

Dacă cadetul s-ar apăra în felul acesta, apărarea lui s-ar transforma într-un atac şi radicalul ar suferi o înfrîngere zdrobitoare...

. Prin actuala sa critică deplasată la adresa iluziilor constituţionaliste, radicalul acesta ne aminteşte de personajul din poveste care, văzînd o înmormîntare, strigă : „azi unul, mîine doi". Într-adevăr : cînd era imperios necesară şi deosebit de importantă lupta împotriva iluziilor constituţionaliste ? Evident, atunci cînd ele erau în floare şi puteau să aducă, aduceau efectiv un *mare* prejudiciu, ademenind tot felul de „forţe minore". Cu alte cuvinte, atunci cînd masei largi putea şi *trebuia* să i se pară că există o constituţie, deşi în realitate nu exista nici un fel de constituţie. Aşa stăteau lucrurile în perioada alegerilor pentru Duma I şi în perioada de activitate a Dumei, adică în martie—iunie 1906. Pe vremea aceea iluziile constituţionaliste au adus un *mare* prejudiciu. Dar atunci luptau împotriva lor numai social-democraţii bolşevici, mergînd împotriva curentului. Pe atunci d-nii H-ov şi ceilalţi publicişti de la „Novaia Jizn" *întreţineau* aceste

www.dacoromanica.ro

iluzii, „războindu-se" cu bolşevicii şi dojenindu-i pentru critica lor vehementă la adresa cadeţilor.

Acum Duma e dizolvată. Cadeţii sînt zdrobiţi. Nimeni nu mai crede că există constituţie. Acum pînă şi animale nu prea nobile pot să dea cu copita în cadeţi („noi îi dojenim" — vezi „convorbirea") şi să blesteme la fiecare pas iluziile constituţionaliste. Ehei, domnilor radicali, după război mulţi viteji se-arată !...

Atitudinea d-lui H-ov & Co. ne oferă un exemplu edificator de felul în care aceşti oameni care se consideră militanţi politici instruiţi şi chiar independenţi sau radicali se lasă duşi de curent, dînd dovadă de neputinţă şi de lipsă de principii, de bicisnicie şi de lipsă de voinţă. În perioada martie—iunie 1906, ei întreţin iluziile constituţionaliste spunînd că Duma constituie o putere în stat, se tîrăsc în coada cadeţilor, strîmbă din nas cu dezgust cînd acest partid, la modă pe atunci, este criticat fără cruţare. În septembrie 1906, ei îi „dojenesc" pe cadeţi şi „se războiesc" cu iluziile constituţionaliste, neînţelegînd că şi de data aceasta au rămas în urmă, că acum nu mai e de ajuns atîta, ci e nevoie de o chemare directă la o anumită formă de luptă revoluţionară (determinată de dezvoltarea istorică anterioară).

Ar fi bine dacă, din exemplul acestor domni, intelectualitatea rusă, din rîndurile căreia ies o mulţime de neisprăviţi de acest soi, ar învăţa să vadă tot răul pe care îl aduce oportunismul. Greşit se crede la noi adesea că acest cuvînt este „pur şi simplu o vorbă de ocară", fără a se aprofunda sensul lui. Oportunistul nu-şi trădează partidul, nu se leapădă de el, nu-l părăseşte. El continuă să-l slujească cu sinceritate şi sîrguinţă. Dar trăsătura lui tipică şi caracteristică este tendinţa de a ceda sub influenţa unor stări de spirit trecătoare, incapacitatea de a rezista modei, moliciunea şi miopia politică. Oportunismul înseamnă sacrificarea intereselor permanente şi esenţiale ale partidului de dragul intereselor lui de moment, trecătoare, secundare. E de ajuns un oarecare avînt al industriei, o relativă înflorire a comerţului, o uşoară înviorare a liberalismului burghez, pentru ca oportunistul să înceapă a striga : nu speriaţi burghezia, nu vă feriţi de

www.dacoromanica.ro

ea, lăsaţi „vorbăria“ pe tema revoluţiei sociale ! A fost de ajuns să se întrunească Duma, să adie a „primăvară“ poliţienesc-constituţională, pentru ca oportunistul să spună că Duma e o putere în stat, să blesteme „nefastul“ boicot, să se declare pentru revendicarea unui guvern sprijinit de Dumă, adică a unui guvern cadet. Dar cînd valul s-a retras, oportunistul începe, tot atît de sincer şi tot atît de deplasat, „să dojenească“ pe cadeţi şi să critice iluziile constituţionaliste.

În condiţii cînd predomină o asemenea mentalitate de intelectual nu este cu putinţă o politică consecventă, demnă de o clasă cu adevărat revoluţionară, o politică care, trecînd prin toate micile devieri şi oscilări, să ducă ferm la pregătirea bătăliei decisive, necruţătoare, împotriva duşmanului. De aceea proletariatul conştient trebuie să ştie să adopte o atitudine critică faţă de intelectualii care se situează de partea sa, trebuie să înveţe să combată fără cruţare oportunismul în politică.

„Vestnik Jizni“ nr. 12
din 18 octombrie 1906
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA REZULTATELE CONGRESULUI CADEŢILOR [42]

Am arătat în repetate rînduri că, în lupta sa împotriva revoluţiei muncitoreşti-ţărăneşti, absolutismul loveşte inevitabil şi în opoziţia liberală. Din moment ce proletariatul tace, guvernul pogromiştilor nu va lăsa, desigur, să-i scape prilejul de a sugruma şi pe cadeţi. Acum el sugrumă pe membrii partidului înnoirii paşnice. Nici pe octombrişti nu-i prea vede el acum cu ochi buni. Şi chiar dacă, datorită curţilor marţiale, pocnetele revolverelor, exploziile bombelor şi clasicul „sus mîinile!" vor amuţi pentru un timp, asta nu înseamnă, desigur, că cadeţii şi membrii partidului înnoirii paşnice vor căpăta, în sfîrşit, mult dorita tihnă a luptei legale, constituţionale.

S-ar fi putut crede că, în urma furibundei reacţiuni dezlănţuite, cercurile conducătoare ale opoziţiei liberale vor fi împinse mult spre stînga. Dizolvarea Dumei a spulberat iluziile constituţionaliste. Printre colaboratorii ziarului „Tovarişci" sau ai ziarului „Stolicinaia Poşta" [43] nu mai există acum nici unul care să nu înţeleagă acest lucru. Se părea că suprimarea presei cadete (a întregii prese provinciale şi a unei părţi considerabile a celei din capitală), interzicerea congresului, refuzul de a legaliza partidul, darea în judecată a tuturor semnatarilor apelului de la Vîborg [44] vor constrînge pe cadeţi să renunţe la punctul de vedere al organizării opiniei publice şi să se situeze, în sfîrşit, pe punctul de vedere al organizării forţelor sociale. Se părea de asemenea că, dacă liderii cadeţilor nu vor avea curajul eroic de a trece demn în

www.dacoromanica.ro

ilegalitate, armata membrilor de rînd îi va părăsi îndată pe acești lideri.

Congresul cadeților a arătat că aceste presupuneri sînt lipsite de temei. Cel puțin deocamdată. Congresul a sancționat, ce-i drept, fără prea mare entuziasm, lozinca „pasul pe loc", sau, mai bine zis, lozinca „nici un pas înainte", pe care i-a propus-o comitetul central. Congresul a adoptat o rezoluție cu privire la organizarea forțelor sociale, rezoluție cu totul platonică însă, care în nici o privință nu obligă pe nimeni la nimic și care nu indică nici măcar scopul în vederea căruia și în cadrul înfăptuirii căruia pot și trebuie să se organizeze aceste forțe. Congresul a adoptat — ce-i drept cu o majoritate relativ neînsemnată — faimosul punct 4 din rezoluția cu privire la tactică, punct care proclamă rezistența pasivă a partidului față de rezistența pasivă care crește spontan în păturile de jos ale poporului și pe care o recomandă apelul de la Vîborg. Congresul s-a încheiat ca congres al unui partid unic și indivizibil — „partidul libertății poporului".

Fără îndoială că așa și trebuia să se întîmple. Ceasul scindării partidului cadet încă nu a sunat. Dacă contradicțiile de clasă au reușit deja să aducă irevocabil în tabăra contrarevoluției fățișe pături largi ale marii burghezii, ele nu au reușit încă să descompună în suficientă măsură păturile largi ale burgheziei mici și mijlocii, care în alegeri a votat pentru cadeți. Deocamdată nu există indicii obiective care să arate că revoluția imprimă provincialului de rînd acea teamă burgheză care a pus stăpînire pe „umaniștii călăi" de teapa lui Gucikov.

Această descompunere progresează rapid. Și desigur că nici liderii cadeților nu sînt convinși că *blocul* pestriț al „libertății poporului", înjghebat de ei, va rezista încercărilor la care îl supune lupta social-politică în curs de ascuțire.

În desfășurarea revoluției ruse va surveni, desigur, un moment fatal în care scindarea acestui bloc va deveni absolut inevitabilă. Acest moment va fi atins și depășit atunci cînd vîrtejul insurecției muncitorești-*țărănești* va antrena irevocabil păturile cele mai largi ale micii burghezii — și, în parte, ale celei *mijlocii* — de la orașe.

www.dacoromanica.ro

Atunci şi numai atunci din imensul bloc cadet nu va rămîne într-adevăr decît burghezia mijlocie avută, care este, fără îndoială, predestinată să împărtăşească în cele din urmă teama burgheză a d-lui Gucikov. Atunci se va risipi mirajul revoluţiei naţionale, care este încă atît de puternic astăzi şi care pe mulţi îi împiedică să aprecieze cum se cuvine rolul creator, cu adevărat gigantic, al contradicţiilor de clasă în revoluţia rusă. În acel moment, marele partid politic bazat pe organizarea *opiniei* publice va deveni un anacronism de multă vreme depăşit, iar toate elementele mişcării cu adevărat de masă, atît cele de dreapta cît şi cele de stînga, vor rezerva forţei, forţei materiale nude, acel uriaş rol nu numai destructiv, ci şi constructiv, fără de care desigur că nu poate fi concepută desăvîrşirea reală a revoluţiei. Acolo însă unde forţa materială intră în drepturile ei suverane nu e loc pentru hegemonia burghezo-cadetă. Mărturie în acest sens stă tot trecutul luptei noastre ; nu trebuie să fii profet pentru a prezice fără greş că acelaşi lucru se va întîmpla dacă vom trece printr-un nou avînt al revoluţiei. Cadetul este un părtaş „legitim" la împărţirea prăzii revoluţiei, dar nimic mai mult.

De aceea au avut dreptate, fără s-o ştie, aceia dintre liderii cadeţi care au propus ca apelul de la Vîborg să fie considerat pur şi simplu o greşeală comisă într-un moment de înflăcărare, întrucît acest apel conţine un îndemn *direct* la tactica rezistenţei pasive. Căci în condiţiile actualei încordări a luptei nu există şi nu poate exista o rezistenţă pasivă de masă care să nu se transforme direct într-o ofensivă activă. D-l Struve are perfectă dreptate cînd spune că această metodă civilizată de luptă (în opoziţie, vedeţi dv., cu metoda pur revoluţionară, ofensivă) poate fi folosită numai împotriva unui guvern civilizat, constituţional. Este în afară de orice îndoială că, la primele semne de refuz în masă de a plăti impozitele şi de a da recruţi, banda lui Stolîpin îşi va pune în mişcare detaşamentele de pedepsire. Şi cine va opri atunci populaţia să treacă la apărare, la ofensivă activă cu arma în mînă ?

Apelul de la Vîborg a fost însă, în cazul cel mai bun, chiar şi în momentul semnării lui în accepţia pur cadetă,

www.dacoromanica.ro

o simplă amenințare la adresa guvernului că se va trece la o astfel de ofensivă, și nicidecum o lozincă practică. Iar în cazul de față d-nii Miliukov și Struve nu sînt cîtuși de puțin răspunzători pentru naivitatea politică a cadeților din provincie care au văzut în acest apel o lozincă practică. Soarta pe care a avut-o în provincie apelul de la Vîborg constituie o dovadă în acest sens. Presa terorizată a vorbit în surdină și foarte puțin despre această soartă, dar ceea ce a spus arată, credem noi, că, în calitate de partid, partidul „libertății poporului" a practicat intens principiul rezistenței pasive chiar față de apelul care proclamase acest principiu. Și dacă așa stau lucrurile, congresul nu putea decît să consfințească această poziție a cadeților. Minoritatea congresului, care la început a tunat și a fulgerat împotriva acestei consfințiri, a cedat în cele din urmă și a rămas în partid.

Iar de pe tot cuprinsul țării sosesc zilnic știri care arată că ideea rezistenței pasive a avut răsunet în masele populare. Refuzul de a plăti impozitele, de a da recruți, boicotarea autorităților încep să devină o lozincă cu adevărat practică. Nimeni nu închide ochii asupra marilor lacune organizatorice de care suferă această mișcare în creștere. Nimeni nu contestă inevitabilitatea caracterului ei haotic. Dar acest haos creează o ordine, ordinea revoluției, această treaptă superioară a exploziilor populare haotice, spontane. Ura care clocotește acum în masele populare sub uriașa presiune a constituției de stare de asediu nu poate să nu răbufnească și răbufnește într-adevăr cînd ici, cînd colo, în manifestări de luptă armată fățișă. Nu dispunem de date pe baza cărora să putem prezice fără greș că în momentul încorporării recruților și al strîngerii impozitelor va izbucni o insurecție populară generală, fie și sub forma unei rezistențe pur pasive, dar inevitabilitatea unor manifestări ale acestei lupte este în afara oricărei îndoieli. Iar cadeții se dau din timp la o parte. „Conștiința nu ne permite să sancționăm această expertiză primejdioasă", a declarat congresul cadeților

www.dacoromanica.ro

prin glasul d-nei Tîrkova, membru al comitetului central al partidului lor.

Dar invocarea conştiinţei nu schimbă, fireşte, fondul lucrurilor. Chiar dacă evenimentele ce se apropie ar indica cu o precizie matematică triumful apropiat al revoluţiei populare, cercurile conducătoare ale cadeţilor tot nu şi-ar schimba atitudinea. Întregul trecut al partidului cadet nu lasă nici o îndoială în această privinţă, iar tratativele duse cu pogromiştii în vederea obţinerii unor portofolii ministeriale au constituit punctul culminant al istoriei acestui partid ; în mod obiectiv, aceste tratative au fost pentru el incomparabil mai caracteristice decît apelul de la Vîborg. Iar unul dintre reprezentanţii cei mai de vază ai partidului, profesorul Gredescul, atestă acest lucru în modul cel mai categoric („Reci" nr. 180) [45] : „Noi am trăit cot la cot cu poporul nostru — spune el —, am împărtăşit elanurile lui furtunoase". Dar aceasta a fost vremea „tinereţii înfocate şi furtunoase" ; acum a venit vremea „maturităţii tenace şi perseverente". Iar paladiul acestei maturităţi îl constituie campania electorală, avînd drept platformă răspunsul Dumei la mesajul tronului.

Partidul cadet nu a împărtăşit niciodată şi nici nu putea împărtăşi „elanurile furtunoase" ale poporului ; în gura distinsului profesor aceste cuvinte nu sînt decît o figură de stil. Dar partidul cadet, reprezentat prin congresul său, nu a evoluat nici spre dreapta. El a rămas pe loc. Ca şi pînă acum, el este hotărît să participe la actuala criză revoluţionară numai în măsura în care ea poate degenera într-o criză *pur parlamentară*.

Nu putem decît să salutăm precizia şi claritatea cu care congresul şi-a formulat hotărîrile adoptate în această privinţă. El va însemna, desigur, o mare decepţie pentru aceia care vedeau în apelul de la Vîborg „un început de radicalizare" a cadeţilor şi un indiciu grăitor în sensul că revoluţia rusă începe să capete un caracter naţional.

Declarînd că nu concepe revoluţia decît ca luptă parlamentară, congresul a pus implicit, cu toată tăria, în faţa

www.dacoromanica.ro

masei largi a democrației problema luptei fățișe pentru putere. Întreaga desfășurare a revoluției ruse arată că democrația nu va răspunde în spirit cadet la această problemă. Iar social-democrația trebuie să se pregătească pentru ca, în momentul cînd va fi dat acest răspuns, sărăcimea de la orașe și sate să găsească în ea, în social-democrație, pe hegemonul său firesc în perioada revoluției.

„Proletarii" nr. 6 din 29 octombrie 1906

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FILISTINISM ÎN MEDIUL REVOLUŢIONAR

Perioadele contrarevoluţionare se caracterizează, între altele, prin aceea că ideile contrarevoluţionare se propagă nu numai într-o formă directă şi grosolană, ci şi într-una mai subtilă, şi anume prin accentuarea stării de spirit filistine în rîndurile partidelor revoluţionare. Într-o broşură recent apărută, intitulată „Partidele politice din Rusia", tov. Martov grupează sub denumirea de partide revoluţionare partidul social-democrat şi partidul socialist-revoluţionar. Sperăm să revenim cu alt prilej asupra acestei interesante broşuri a lui Martov, care critică pe cadeţi într-o manieră sinceră şi categorică, cu totul neobişnuită în publicaţiile menşevice, dar care în acelaşi timp face o clasificare absolut greşită, nemarxistă a partidelor noastre politice şi cade în greşeala fundamentală a menşevismului, calificînd drept partide „de centru" partide de tipul celui octombrist.

Despre aceasta însă numai în treacăt. În momentul de faţă ne interesează alte fenomene noi care se manifestă în publicaţiile social-democraţilor şi ale socialiştilor-revoluţionari. Ne propunem să relevăm cele mai pregnante manifestări sau, mai bine zis, reflectări ale stărilor de spirit contrarevoluţionare în acest mediu. După înfrîngerea insurecţiei din decembrie, expresia cea mai pregnantă pe care stările de spirit contrarevoluţionare şi-au găsit-o în rîndurile democraţiei a fost cotitura făcută de cadeţi, care au aruncat peste bord lozinca convocării unei adunări constituante şi care, în coloanele ziarului „Polearnaia

www.dacoromanica.ro

Zvezda“ [46] și ale altor publicații de acest soi, au defăimat în fel și chip și au aruncat cu noroi în participanții la insurecția armată și în ideologii ei. După dizolvarea Dumei și după insuccesul mișcărilor populare din iulie [47], un fenomen nou pe linia stărilor de spirit contrarevoluționare în rîndurile democrației a fost desprinderea de eseri a aripii lor drepte, crearea partidului semicadet al „socialiștilor-populiști“. După primul avînt, adică după marele avînt din octombrie — decembrie, din rîndurile democrației combative, militante, s-au desprins cadeții. După cel de-al doilea avînt, mai mic, din mai — iunie, au început să se desprindă din rîndurile ei socialiștii-populiști.

În nr. 4 al ziarului „Proletarii“ am schițat trăsăturile esențiale ale fizionomiei ideologice și politice a acestor socialiști-populiști *. Între timp ei s-au constituit în toată regula, au publicat programul partidului „(socialist-populist) al muncii“ — modificînd în așa fel programul socialiștilor-revoluționari încît dintr-un program revoluționar el s-a transformat într-unul oportunist, filistin-legal — și au anunțat componența comitetului de organizare al noului partid. E drept că printre cei 17 membri ai acestui comitet de organizare (d-nii Annenski, Elpatievski, Meakotin, Peșehonov și alții) nu figurează decît *un singur* fost membru trudovic al Dumei, și anume d-l Kriukov, profesor de liceu și publicist. Printre fondatorii noului partid trudovic nu figurează nici o personalitate mai de vază din rîndurile *adevăraților* „trudovici“ ! Nu-i de mirare că unii îi califică pe socialiștii-populiști drept falși trudovici. Nu-i de mirare că în ziare au și apărut știri despre formarea altor partide trudovice. „Tovarișci“ a anunțat că d-l Sedelnikov, care este desigur un „trudovic“ mult mai marcant și care, prin activitatea desfășurată în cadrul Dumei, este mult mai cunoscut în popor decît complet necunoscutul domn Kriukov, înființează un partid *populist-trudovic*. În fața unui public numeros, la întrunirea descrisă de ziarul „Tovarișci“, d-l Sedelnikov și-a expus deschis ideile, fără a se intitula socialist și pronunțîndu-se pentru o „monarhie democratică“. Potrivit aceleiași știri,

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 392—401. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

atitudinea rectilinie şi francheţea acestui trudovic din popor au avut darul să-l irite grozav pe d-l Meakotin, trudovic din publicistică care, într-o replică fulminantă, a luat apărarea vederilor socialist-populiste.

Amănuntele acestei certe de familie nu ne interesează. Ceea ce importă aici sînt diferitele manifestări ale tendinţelor oportuniste din rîndurile socialiştilor-revoluţionari de ieri şi ale unora dintre „trudovici". Cele mai mari „progrese" în această privinţă sînt realizate de d-l Peşehonov (printre socialiştii-revoluţionari se găsesc „inovatori-progresişti" mult mai îndrăzneţi decît cei de la noi). În numărul din septembrie al revistei „Russkoe Bogatstvo" [48] el continuă să meargă mai departe pe drumul care duce de la revoluţionari la cadeţi. El se străduieşte să şteargă deosebirea dintre noţiunea revoluţionară „a lua" şi noţiunea cadetă „a primi". După ce în august „a demonstrat" că nu se pot lua în întregime nici libertatea, nici pămîntul, acum el „demonstrează" că „libertatea" nu se poate „lua printr-o acţiune de jos". Ce n'est que le premier pas qui coûte *, sau, cum spun ruşii, primul păhărel merge greu, al doilea mai uşor, iar celelalte alunecă pe gît. În coloanele unei reviste legale, [publicistul] neocadet tună şi fulgeră împotriva ideii de insurecţie armată, împotriva ideii creării unui guvern revoluţionar provizoriu, fără a spune însă lucrurilor pe nume, fără a reproduce în întregime manifestul partidelor revoluţionare pe care-l „combate", denaturînd şi simplificînd după plac, în presa legală, ideile acelora care în presa ilegală au susţinut ideea de insurecţie, ideea creării unui guvern revoluţionar provizoriu. Într-adevăr, nu degeaba şi-au legalizat partidul d-nii socialişti-populişti ! Ei l-au legalizat, bineînţeles, nu pentru a sprijini ideea de insurecţie, ci pentru a o combate !

O mare noutate, pe linia reflectării stărilor de spirit contrarevoluţionare, a fost în literatura social-democrată apariţia săptămînalului „Naşe Delo" [49] la Moscova. Presa cadetă ne-a împuiat urechile cu acest nou şi mare „progres" al menşevicilor ; ei fac progrese, după cum se ştie,

* Textual : numai primul pas e greu. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

pe drumul care duce de la revoluționari la cadeți. „Reci" a publicat un articol omagial special, „Tovarișci" a reprodus cu multă plăcere ideile principale enunțate de „Naşe Delo", „Reci" a repetat aprecierile făcute de „Tovarișci", „Tovarișci" a invocat în sprijinul vederilor sale cele spuse de „Reci" — într-un cuvînt, societatea distinsă a distinșilor trădători ai revoluției ruse a fost cuprinsă de un entuziasm fără seamăn. Mai mult chiar, „Reci" a aflat de la cineva că în fruntea săptămînalului „Naşe Delo" se află menșevici marcanți — d-nii Maslov, Cerevanin, Groman și Valentinov.

Nu știm dacă știrea publicată de „Reci" corespunde realității, deși acest ziar se pretinde de obicei foarte bine informat în tot ce-i privește pe menșevici. Dar știm ce cuprinde articolul de fond scris de Cerevanin pentru primul număr al săptămînalului „Naşe Delo". Merită să reproducem pasajul care a umplut de bucurie inimile cadeților:

„Ar fi o prostie și o nebunie din partea proletariatului să asculte de sfatul acelora care îl îndeamnă să pornească la luptă, împreună cu țărănimea, atît împotriva guvernului cît și împotriva burgheziei, pentru o adunare constituantă învestită cu depline puteri și aleasă de întregul popor" (pag. 4). „Trebuie să cerem insistent convocarea unei noi Dume". Guvernul trebuie să fie un guvern sprijinit de majoritatea Dumei. „În condițiile totalei lipse de organizare și ale ignoranței cumplite de care suferă în prezent țărănimea, cu greu s-ar putea conta pe mai mult" (pag. 6). După cum vedeți, o sinceritate care frizează... candoarea. În evoluția sa spre dreapta, tov. Cerevanin, rămînînd în partidul revoluționar, a mers mult mai departe decît d-l Peșehonov, care a întemeiat un nou „partid legal". D-l Peșehonov *încă nu* renunță la lozinca convocării unei adunări constituante și *continuă* să critice, pe motivul că e insuficientă, revendicarea formării unui guvern sprijinit de Dumă.

Pentru a nu jigni pe cititorii noștri, preferăm, bineînțeles, să nu combatem poziția lui Cerevanin. El și așa „a ajuns de pomină" la toți social-democrații, fără deosebire de fracțiune. Rugăm însă pe cititori să mediteze cu

www.dacoromanica.ro

toată seriozitatea asupra cauzelor care fac ca un menşevic marcant, cu munci de răspundere, să devină peste noapte liberal. Nu-i greu să condamni şi să respingi „exagerările", „excesele" vădite ale oportunismului. Mult mai important este să dezvălui sursa greşelilor care-l fac pe social-democrat să roşească de ruşine. Lăsăm pe cititori să aprecieze dacă deosebirea dintre Cerevanin şi Comitetul nostru Central este într-adevăr mai mare decît cea dintre Sedelnikov şi Peşehonov.

Substratul tendinţelor acestui „cvartet" este unul şi acelaşi. Oamenii de tip filistin, mic-burghez sînt obosiţi de revoluţie. Mai bine o legalitate îngustă, searbădă, anemică, dar liniştită, decît alternarea tumultuoasă a avînturilor revoluţionare şi a dezmăţului contrarevoluţionar. Înăuntrul partidelor revoluţionare această tendinţă se manifestă prin dorinţa de a transforma respectivele partide. Figura centrală a partidului să devină filistinul: „partidul trebuie să fie un partid *de masă*". Să isprăvim cu ilegalitatea, să înceteze o dată conspiraţia care împiedică „progresul" constituţional! Vechile partide revoluţionare trebuie să se legalizeze. Pentru aceasta e nevoie ca programele lor să fie supuse unor modificări radicale în două direcţii principale: politică şi economică. Trebuie să scoatem revendicarea republicii şi a confiscării pămîntului, trebuie să scoatem afirmarea precisă, clară, concretă, intransigent de categorică a ţelului socialist, trebuie să prezentăm socialismul ca o „perspectivă care se pierde în depărtări", după expresia nespus de elegantă a d-lui Peşehonov.

Diverşii reprezentanţi ai sus-menţionatului „cvartet" exprimă cu diferite prilejuri şi în forme diferite tendinţele aci arătate. Monarhia democratică a lui Sedelnikov; — „progresul" realizat de partidul „socialist-populist" pe drumul care duce de la trudovic la cadet; — renunţarea lui Cerevanin la lupta revoluţionară pentru o adunare constituantă; — congresul muncitoresc al lui Akselrod şi Plehanov; — lozinca „pentru Dumă", lansată de Comitetul nostru Central; — consideraţiile înşirate în nr. 1 al ziarului „Soţial-Demokrat", editat de acelaşi C.C., pe tema caracterului conservator al conspiraţiei şi al ilegali-

www.dacoromanica.ro

tății, a caracterului progresist al trecerii la „revoluția burgheză națională", — toate acestea sînt manifestări ale aceleiași tendințe generale fundamentale, toate acestea se contopesc într-un singur șuvoi, șuvoiul filistinismului în creștere în rîndurile partidelor revoluționare.

Din punctul de vedere al legalizării partidului, al „apropierii" lui de masă, al unei înțelegeri cu cadeții, al integrării lui în revoluția burgheză națională, Cerevanin procedează *cît se poate de logic* atunci cînd califică drept „prostie și nebunie" lupta pentru convocarea unei adunări constituante. Încă în nr. 1 al ziarului „Proletarii" am arătat* că Comitetul nostru Central e în flagrantă contradicție cu sine însuși atunci cînd, în faimoasele sale „Scrisori către organizațiile de partid" (nr. 4 și 5), propovăduiește o alianță cu burghezia mijlocie, cu ofițerimea etc., lansînd totodată lozinca, *inacceptabilă* pentru acestea din urmă, a convocării unei adunări constituante. În această privință Cerevanin e mai consecvent și judecă mai logic sau mai cinstit, mai sincer decît alde Peșehonov sau decît Comitetul nostru Central. „Soțial-Demokrat", ziarul Comitetului Central, ori umblă cu șiretlicuri, ori vădește o uimitoare lipsă de înțelegere atunci cînd, pe de o parte, tună și fulgeră împotriva „itinerariilor care abat proletariatul de pe calea mișcării naționale generale" „și-l condamnă la izolare politică", iar pe de altă parte sprijină lozinca convocării unei adunări constituante și spune : „trebuie să ne pregătim pentru insurecție".

Să luăm congresul muncitoresc. Recent (la 6 octombrie) ziarul cadet „Tovarișci" a dezvăluit, în sfîrșit, misterul acestui congres. Potrivit informațiilor acestui ziar, „în cadrul unui referat prezentat acum cîteva zile, unul dintre cei mai vechi conducători ai social-democrației, omul care a pus problema congresului muncitoresc", a spus următoarele : „S-ar putea ca ei (delegații la «congresul muncitoresc») să adopte în întregime programul social-democrat, eventual cu unele modificări ; atunci partidul va ieși din ilegalitate". Lucrurile sînt cît se poate de clare. Vechii conducători se jenează să spună pe șleau că

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 345—360 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ar dori ca programul partidului să fie modificat în aşa fel încît să poată fi legalizat. Să scoatem, de pildă, revendicările referitoare la republică, la adunarea constituantă, precum şi pasajul în care se vorbeşte despre dictatura socialistă a proletariatului, să adăugăm că partidul luptă numai prin mijloace legale (cum se spunea în programul social-democraţilor germani înainte de legea excepţională [50]) etc. *„Atunci partidul va ieşi din ilegalitate"*, visează „vechii conducători", şi va fi înfăptuită trecerea de la „conservatoarea" ilegalitate, de la revoluţionarism, de la munca ilegală la „progresista" legalitate constituţională. Tocmai aceasta este esenţa, pudic disimulată, a congresului muncitoresc. Congresul muncitoresc este cloroformul pe care vechii conducători îl prescriu social-democraţilor „conservatori", spre a le putea face fără durere aceeaşi operaţie pe care domnii de teapa lui Peşehonov au făcut-o partidului socialist-revoluţionar. Singura deosebire este că Peşehonovii sînt oameni practici, pricepuţi şi ştiu încotro merg, pe cînd despre vechii noştri conducători ar fi păcat să se spună aşa ceva. Ei nu înţeleg că, în actuala conjunctură politică, congresul muncitoresc este o vorbă goală ; dacă actuala conjunctură va fi urmată de un avînt revoluţionar, congresul muncitoresc nu va aduce nicidecum victoria legalităţii filistine şi resemnate, — bineînţeles, în cazul cînd, datorită lărgirii partidului social-democrat revoluţionar, congresul muncitoresc nu va deveni în genere un lucru de prisos ; iar dacă actuala conjunctură va fi urmată de o victorie deplină şi durabilă a reacţiunii, s-ar putea ca congresul muncitoresc *să ciuntească* programul social-democrat într-o măsură care-l va îngrozi pînă şi pe Akselrod.

Că presa cadetă sprijină din răsputeri ideea convocării unui congres muncitoresc este ceva cît se poate de explicabil ; ea sesizează instinctiv tendinţele filistine şi oportuniste ale acestui proiect. Nu degeaba elogiază d-l Portugalov — un cadet care se consideră socialist fără partid — „poziţia înţeleaptă" a lui Akselrod şi, reproducînd cuvintele lui pline de dispreţ la adresa partidului ca „organizaţie cu caracter de cerc" (un „cerc" care numără 100 000—150 000 de membri, ceea ce, dacă luăm propor-

www.dacoromanica.ro

ția din țările europene, înseamnă 1 000 000—1 500 000 de voturi în alegeri !), se întreabă cu un aer grav : „Cine pentru cine există ? clasa pentru partid sau partidul pentru clasă ?". La această înțeleaptă întrebare vom răspunde tot printr-o întrebare, adresată publiciștilor burghezi : Cine pentru cine există ? capul pentru burtă sau burta pentru cap ?

Să luăm, în sfîrșit, raționamentele ziarului „Soțial-Demokrat", editat de C.C. Același domn Portugalov a sesizat just esența lor, citînd un pasaj care merită să devină tot atît de celebru ca și declarațiile lui Cerevanin. „El (curentul menșevic) a căutat să vină în întîmpinarea inevitabilei transformări a luptei revoluționare ilegale a intelectualității, care se sprijină pe păturile înaintate ale proletariatului, într-o revoluție burgheză națională". Și d-l Portugalov comentează : „Pînă nu de mult asemenea amenințări (? să fie o greșeală de tipar ? asemenea idei ?) erau irevocabil calificate drept erezii de provenință «burghezo-democratică». Acum «democrații burghezi» nu mai au nimic de adăugat la aceste observații".

D-l Portugalov are dreptate. Atît în trecutul apropiat cît și în prezent, ca și de aci înainte, raționamentul autorului articolului de fond din „Soțial-Demokrat" era, este și va fi calificat drept rod al unor idei burghezo-democratice. Într-adevăr, gîndiți-vă bine la semnificația acestui raționament. Lupta ilegală se poate transforma într-o luptă legală ; lupta intelectualității într-o luptă populară sau de masă ; lupta păturilor înaintate ale clasei într-o luptă a întregii clase ; dar transformarea luptei revoluționare ilegale într-o revoluție burgheză națională este pur și simplu o bazaconie. Iar semnificația reală a acestui raționament se rezumă la aceea că punctului de vedere al proletariatului i se substituie punctul de vedere al democrației burgheze.

„Cei doi ani de război civil au generat la noi o revoluție națională. Este un fapt cert..." — spune autorul articolului de fond din „Soțial-Demokrat". Nu e un fapt cert, ci o vorbă goală. Războiul civil din Rusia, dacă luăm această expresie în adevărata ei accepție, nu durează de doi ani. În septembrie 1904 nu ne aflam în război civil.

www.dacoromanica.ro

Numai celor care ignorează sarcinile *speciale* ale partidului muncitoresc într-o perioadă de război civil *real* le convine să lărgească peste măsură noţiunea de război civil. Înainte de 17 octombrie 1905 revoluţia rusă a fost o revoluţie naţională într-o măsură mult mai mare decît acum. E suficient să ne referim la trecerea moşierilor de partea reacţiunii. E suficient să menţionăm formarea partidelor contrarevoluţionare de tipul partidului „octombriştilor" şi accentuarea certă a trăsăturilor contrarevoluţionare la cadeţii din vara anului 1906 în comparaţie cu osvobojdeniştii din vara anului 1905. Acum un an osvobojdeniştii nu vorbeau şi nici nu puteau vorbi despre o curmare a revoluţiei. Struve se situa de partea revoluţiei. Acum însă cadeţii declară deschis că ţelul lor este să pună capăt revoluţiei.

La ce se reduce deci această transformare a luptei revoluţionare ilegale într-o revoluţie burgheză naţională ? La ignorarea sau la estomparea contradicţiilor de clasă pe care mersul revoluţiei ruse le-a scos deja la iveală. La transformarea proletariatului, dintr-un luptător de avangardă care duce o politică revoluţionară *de sine stătătoare*, într-o anexă a acelei fracţiuni a democraţiei burgheze care este cea mai proeminentă şi care are cele mai mari pretenţii de a fi exponentul aspiraţiilor „naţionale". Aşa se explică de ce liberalul burghez trebuia să spună : la aceasta nu avem nimic de adăugat, sîntem întru totul de acord, nici noi nu vrem altceva decît transformarea luptei proletare într-o luptă naţională. A transforma într-o luptă naţională (sau, ceea ce e tot una, într-o revoluţie naţională) înseamnă a lua revendicările comune cadeţilor şi altor partide, situate mai la stînga, şi a declara că aceste revendicări comune sînt obligatorii, tot restul urmînd a fi înlăturat ca ceva care „condamnă proletariatul la izolare politică". Cu alte cuvinte, toţi ceilalţi trebuie să se ralieze la revendicările cadeţilor, întrucît toate celelalte revendicări nu vor mai fi „naţionale". De aici decurg în mod firesc lozincile oportunismului social-democrat inconsecvent : „pentru Dumă ca organ al puterii învestit cu dreptul de a convoca o adunare constituantă", sau pentru Dumă ca „pîrghie pentru cucerirea adunării

www.dacoromanica.ro

constituante" („Soțial-Demokrat" nr. 1). De aici decurge și lozinca oportunismului social-democrat consecvent : e o prostie și o nebunie să lupți pentru convocarea unei adunări constituante, căci revendicarea convocării unei adunări constituante „condamnă proletariatul la izolare politică", depășește cadrul „revoluției burgheze naționale" etc.

Altfel trebuie să raționeze social-democrații revoluționari. Spre deosebire de cei care debitează fraze pe tema „revoluției burgheze naționale", fraze prea generale și care pot fi foarte ușor denaturate de burghezie, noi trebuie să analizăm situația concretă în care se află, în diferite momente ale revoluției, clase și partide bine determinate. În anii 1900 și 1901, vechea „Iskră" [51] și „Zarea" [52] aveau tot dreptul să vorbească despre social-democrație ca purtătoare a ideilor de eliberare a întregii națiuni, ca avangardă luptătoare care atrage de partea sa pe toți, inclusiv pe mareșalii liberali ai nobilimii. Pe atunci acesta era adevărul, căci politica guvernului nu conținea încă nici un element, dar absolut nici unul care să fi fost de natură să satisfacă cel mai modest liberalism burghez. Greva generală care a avut loc în Rusia în octombrie a dovedit justețea acestui mod de a vedea lucrurile, deoarece lupta proletară a devenit atunci centrul de atracție al oricărui liberalism burghez, oricît de modest ar fi fost el.

După 17 octombrie lucrurile s-au schimbat și trebuiau să se schimbe. Burghezia liberală monarhistă (degeaba o numește tov. Martov burghezie „liberală-democratică" [53]) trebuia să se ridice în apărarea monarhiei și a proprietății funciare moșierești, să se ridice direct (octombriștii) sau indirect (cadeții), căci în cazul unor noi victorii ale revoluției aceste drăguțe instituții ar fi fost serios și direct amenințate. Fac o mare greșeală aceia care uită că, pe măsura înaintării revoluției, pe măsura creșterii sarcinilor ei, se schimbă și clasele și elementele poporului care sînt capabile să participe la lupta pentru înfăptuirea acestor sarcini. Proletariatul merge spre socialism trecînd prin revoluția burgheză. De aceea în revoluția burgheză el trebuie să ridice și să atragă la luptă revoluționară pături din ce în ce mai revoluționare ale poporului. În 1901 el a căutat să trezească pe liberalii din zemstve. În prezent, în

www.dacoromanica.ro

virtutea condiţiilor obiective, principala sa sarcină este să trezească, să lumineze şi să atragă la luptă ţărănimea revoluţionară, eliberînd-o prin toate mijloacele de sub tutela ideologică şi politică nu numai a cadeţilor puri, ci şi a trudovicilor de tip peşehonovist. Revoluţia poate să învingă *numai* printr-o alianţă a proletariatului cu ţărănimea într-adevăr revoluţionară, şi nu cu cea oportunistă. De aceea, dacă spunem în mod serios că sîntem pentru revoluţie (şi nu numai pentru constituţie), dacă vorbim în mod serios de un „nou avînt revoluţionar", trebuie să luptăm cu hotărîre împotriva tuturor încercărilor de a arunca peste bord lozinca convocării unei adunări constituante sau de a o atenua prin alăturarea obligatorie a Dumei (Duma ca organ al puterii învestit cu dreptul de a convoca o adunare constituantă, sau Duma ca pîrghie pentru cucerirea adunării constituante etc.), printr-o restrîngere a sarcinilor proletariatului la cadrul îngust al unei revoluţii burgheze cadete sau pretins naţionale. Din întreaga masă a ţărănimii, numai ţărănimea înstărită şi cea mijlocie vor deveni neapărat oportuniste şi mai tîrziu chiar reacţionare. Dar ele formează minoritatea ţărănimii. Sărăcimea satelor împreună cu proletariatul constituie majoritatea covîrşitoare a poporului, a naţiunii. *Această* majoritate *poate* să învingă şi va învinge pe deplin în revoluţia burgheză, *adică poate să dobîndească întreaga libertate şi tot pămîntul*, să aducă muncitorilor şi ţăranilor maximum de bunăstare ce se poate realiza în societatea capitalistă. Dacă vreţi, o astfel de revoluţie a majorităţii naţiunii poate fi numită revoluţie burgheză naţională ; e clar însă pentru oricine că semnificaţia obişnuită a acestei expresii este cu totul alta, că în momentul de faţă adevărata ei semnificaţie este o semnificaţie cadetă.

Noi sîntem social-democraţi „conservatori" în sensul că sîntem pentru vechea tactică revoluţionară. „Proletariatul trebuie să ducă pînă la capăt revoluţia democratică, alăturîndu-şi masa ţărănimii, pentru a zdrobi prin forţă împotrivirea absolutismului şi a paraliza nestatornicia burgheziei" („Două tactici")*. Aceste cuvinte au fost

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 89. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

scrise în vara anului 1905. Acum obiectivul luptei este mai vast, sarcina e mai grea, iar lupta va fi mai îndîrjită. Trebuie să paralizăm nestatornicia oricărei burghezii, inclusiv intelectualitatea burgheză și burghezia țărănească. Trebuie să alăturăm proletariatului masa țărănimii sărace, care e capabilă de luptă revoluționară hotărîtă. Nu dorințele noastre, ci condițiile obiective *vor pune* în fața „noului avînt al revoluției" *tocmai aceste* sarcini mărețe. Proletariatul conștient trebuie să-și facă datoria pînă la capăt.

P.S. Articolul de față se afla deja sub tipar cînd am citit scrisoarea publicată de tov. Martov în „Tovarișci". L. Martov se desolidarizează de Cerevanin în problema blocului cu cadeții. Asta-i foarte bine. Este însă surprinzător și foarte regretabil că L. Martov *nu se desolidarizează* de Cerevanin acolo unde acesta descoperă că „e o prostie și o nebunie să lupți pentru convocarea unei adunări constituante", deși din nr. 73 al ziarului „Tovarișci", citat de el, nu putea să nu afle că Cerevanin a făcut o astfel de descoperire. Să fi progresat oare și Martov atît de mult încît să ajungă pe poziția lui Cerevanin ?

„Proletarii" nr. 6 din 29 octombrie 1906

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MARTOV ŞI CEREVANIN ÎN PRESA BURGHEZĂ [54]

CUM UNII SOCIAL-DEMOCRAŢI FOLOSESC ZIARE BURGHEZE, CADETE, DE PILDĂ ZIARUL „TOVARIŞCI", IAR PRIN EL ŞI ZIARUL „NOVÎI PUTI" [55], PENTRU A RĂSPÎNDI INFORMAŢII FALSE DESPRE SOCIAL-DEMOCRAŢIA REVOLUŢIONARĂ. — DEZMINŢIRE. — APRECIERE. — CONCLUZII

UN NEADEVĂR PE CARE L. MARTOV ÎL RĂSPÎNDEŞTE PRIN INTERMEDIUL PRESEI BURGHEZE

Ziarul burghez cadet „Tovarişci" (nr. 85) din 12 octombie *a reprodus*, fără nici un comentariu, următorul pasaj apărut în ziarul „Novîi Puti", aşijderea cadet: „Noi („Novîi Puti") nu putem să nu constatăm că, insistînd asupra necesităţii unui bloc permanent cu cei de extremă stîngă (lucru pe care-l aflăm din scrisoarea d-lui Martov), ei (bolşevicii) sînt mai consecvenţi decît d-l Martov".

Aşadar, în sprijinul falsei sale afirmaţii la adresa bolşevicilor, „Novîi Puti" invocă de-a dreptul mărturia lui L. Martov.

Să restabilim faptele.

În articolul „Despre boicot", apărut în nr. 1 al ziarului „bolşevic" „Proletarii", s-a spus (pag. 3): „Vom convoca Congresul al V-lea al partidului; vom hotărî la acest congres că, în *cazul în care vor avea loc alegeri*, va fi necesar să încheiem pentru cîteva săptămîni un acord electoral cu trudovicii (fără convocarea Congresului al V-lea al partidului, o campanie electorală unită ar fi imposibilă, iar o hotărîre a Congresului al IV-lea interzice categoric orice «blocuri cu alte partide»). Atunci vom zdrobi definitiv pe cadeţi" *.

Iată *tot* ce s-a scris pînă acum în literatura social-democrată cunoscută de noi despre atitudinea bolşevicilor

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 341. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

faţă de acordurile electorale. Este clar că „Novîi Puti" a fost indus în eroare de L. Martov. Bolşevicii nu numai că n-au insistat *niciodată* asupra încheierii „unui bloc permanent cu cei de extremă stîngă", dar nici n-au pomenit măcar de aşa ceva. Aceasta în primul rînd. În al doilea rînd : bolşevicii au precizat că *nici un fel* de „blocuri" nu vor putea fi încheiate înainte ca viitorul congres *să revină* asupra hotărîrii deja adoptate. Această împrejurare ar fi trebuit să fie menţionată de cei care *se tem* de un nou congres al partidului muncitoresc social-democrat. Ar fi trebuit s-o menţioneze şi ziarele burgheze care furnizează cititorilor lor informaţii false sau care lasă să se creeze impresia falsă că social-democraţii *nu ar fi legaţi* printr-o hotărîre care interzice în mod expres încheierea *oricăror* blocuri.

În al treilea rînd : în mod deliberat, sau din nebăgare de seamă, sau în necunoştinţă de cauză, L. Martov, colaborînd la ziare burgheze, foloseşte coloanele ziarului cadet „Tovarişci" pentru a sugera cititorilor ideea că bolşevicii admit încheierea unor acorduri şi în stadiul *inferior* al alegerilor, adică în cadrul agitaţiei *în rîndurile maselor*, pe cînd el, L. Martov, socoate că sînt utile numai „acorduri parţiale în stadiile superioare ale sistemului nostru electoral cu multe trepte".

Această afirmaţie a lui Martov *este lipsită de orice temei.* L. Martov colportează prin intermediul presei burgheze *un neadevăr*, căci *numai* pentru stadiile superioare au propus bolşevicii încheierea unui acord şi *numai* cu trudovicii, numai pentru cîteva săptămîni şi *numai cu încuviinţarea Congresului al V-lea.*

Pentru a putea colporta acest *neadevăr* — care, dată fiind binecunoscuta tendinţă a ziarelor cadete de a simpatiza cu menşevicii şi de a reproduce binevoitor tot ce aceştia găsesc de cuviinţă să scornească pe seama bolşevicilor, poate lesne pătrunde în mase — L. Martov a folosit o expunere *„prescurtată"* a vederilor ziarului „Proletarii". Cu toate că aceste vederi sînt în întregime cuprinse în cele cinci rînduri de tipar pe care le-am reprodus mai sus fără nici o omisiune, L. Martov a găsit totuşi de cuviinţă *să* le *rezume* şi *să* le mai şi *redea cu cuvintele lui.* Cititorul însă

www.dacoromanica.ro

vede că această redare prescurtată echivalează *cu o denaturare completă.*

În cele cinci rînduri din „Proletarii", problema a fost atinsă doar în treacăt. În cuprinsul lor nu se vorbeşte în mod expres nici despre treptele sau stadiile inferioare ale alegerilor, nici despre cele superioare. De aceea mi se va obiecta, poate, că nici eu nu am dreptul să afirm că în aceste cinci rînduri nu e vorba de încheiere de acorduri în primul stadiu. Dar o astfel de obiecţie ar putea fi făcută numai de un om care vrea să se lege de litera raţionamentului, pentru a-i denatura sensul vădit.

Expunerea acestei probleme în cuprinsul a cinci rînduri conţine, fără îndoială, multe lacune ; dar se poate susţine oare că spiritul general al articolului şi întregul lui conţinut permit (în privinţa acordurilor) o interpretare extensivă, şi nu restrictivă, a lucrurilor neprecizate ?

Dar chiar şi „litera" pasajului citat (dacă nu-l „rezumi" à la L. Martov) pledează, fără doar şi poate, împotriva unei interpretări extensive, fiindcă oricine cunoaşte cît de cît problema alegerilor îşi dă seama că un acord în *primul* stadiu *nu se poate* limita la „cîteva săptămîni", ci necesită *mai multe luni.* E de ajuns să arătăm că la Petersburg sînt numite *de pe acum* partidele care vor să se carteleze în alegeri cu cadeţii, se arată *de pe acum* care va fi la Petersburg împărţirea aproximativă a mandatelor de deputaţi între cadeţi şi aceste partide. Se crede că alegerile vor avea loc la 17 decembrie. Cei care doresc într-adevăr să încheie un acord în stadiul inferior încep de pe acum, cu două luni înainte de data alegerilor, să ducă tratative direct sau prin intermediari. Gîndiţi-vă apoi la durata alegerilor propriu-zise, adăugaţi timpul de care au nevoie *partidele* pentru a lua o hotărîre în această problemă, pentru a transmite de la centru în toată Rusia directivele corespunzătoare, şi veţi vedea că încheierea unui acord între partide în stadiul inferior al alegerilor necesită cîteva *luni,* pe cînd în „cîteva săptămîni" se poate realiza doar un acord în stadiile superioare, adică un acord în ceea ce priveşte repartizarea mandatelor după încheierea luptei electorale, pe baza raportului de forţe pe care-l va indica votul nemijlocit al alegătorilor înşişi.

www.dacoromanica.ro

În sfîrşit, din moment ce am fost silit să mă pronunţ în presă asupra acestei probleme, cred că nu se cuvine să mă abţin de a expune părerea mea personală. În actuala situaţie politică aş susţine la Congresul al V-lea următorul punct de vedere : orice blocuri şi acorduri cu orice alte partide sînt cu totul inadmisibile pentru social-democraţi în stadiul inferior al alegerilor. În alegeri trebuie să ne prezentăm în faţa maselor în mod absolut independent. În stadiile superioare sînt admisibile acorduri cu trudovicii, dar numai în ceea ce priveşte repartizarea proporţională a mandatelor ; adaug că, încheind asemenea acorduri, trebuie „*să determinăm*" pe trudovicii fără partid să se constituie într-un partid, în care scop trebuie să facem o distincţie netă între trudovicii oportunişti şi semicadeţi (socialiştii-populişti, „partidul socialist-populist" etc.), de o parte, şi democraţii burghezi revoluţionari, de altă parte.

MARTOV ŞI CEREVANIN

În ziarul „Tovarişci", L. Martov l-a rectificat pe Cerevanin, care vorbise despre un acord cu cadeţii. În acelaşi ziar, Cerevanin explică acum că „n-a fost bine înţeles". Din aceste explicaţii reiese că în nr. 1 al săptămînalului „Naşe Delo", el, Cerevanin, nici nu a precizat în ce stadii consideră el admisibilă încheierea de acorduri : în stadiul inferior sau în cele superioare. În realitate, el consideră că acordurile sînt *admisibile şi în stadiile inferioare, atît la sate cît şi la oraşe.* Cerevanin nu ne spune cu ce partide consideră el că se pot încheia acorduri. Pentru el (ca şi pentru Martov, după cît se vede) nu există nici o deosebire între burghezia revoluţionară şi cea oportunistă, între socialiştii-revoluţionari şi cadeţi, între trudovicii de tipul „celor 33" [56] de deputaţi din Dumă şi trudovicii de tipul „socialiştilor-populişti" etc. Mai mult, Cerevanin socoate că *în stadiile inferioare este admisibil ca social-democraţii să voteze pe candidaţii burghezi chiar dacă nu s-a încheiat un acord în acest sens.*

Poziţia lui Cerevanin este deci cît se poate de clară. Acest menşevic, care este nu numai unul dintre reprezentanţii de vază ai menşevismului (cum l-a calificat presa

www.dacoromanica.ro

burgheză), ci şi deţinătorul unui rol de răspundere în cadrul acestui curent şi, pe deasupra, redactorul responsabil al publicaţiei săptămînale „Naşe Delo", se declară pentru orice fel de blocuri şi admite chiar ca social-democraţii să voteze pentru candidaţii burghezi. Bolşevicii au avut, aşadar, perfectă dreptate cînd au spus că menşevicii transformă proletariatul într-un acolit al burgheziei liberale monarhiste, că ei reduc social-democraţia la rolul de cirac al cadeţilor.

Nimeni nu trebuie deci să-şi facă acum iluzii asupra adevăratei semnificaţii a lozincii menşevice curente : pentru *Dumă* ca organ, sau pîrghie, sau instrument etc. al revoluţiei. Pentru a sprijini revoluţia, menşevicii sprijină „Duma" în general. Iar pentru a sprijini Duma în general, ei sînt gata să voteze — independent de orice acord — pentru candidaţii partidului cadet, care vrea să pună capăt revoluţiei !

Amintiţi-vă de socialiştii francezi de teapa lui Millerand, Viviani şi Briand, care acum, în frunte cu Clémenceau, guvernează fără pic de jenă Franţa arhiburgheză, trimit trupe împotriva greviştilor etc. Pentru a sprijini socialismul, ei cereau să se acorde sprijin republicii în general, republicii ca atare. Pentru a sprijini republica, ei votau, pe bază de acorduri sau fără nici un acord, pentru politicieni burghezi de duzină, pentru oportunişti. Şi în felul acesta au ajuns treptat şi inevitabil în situaţia că ei înşişi s-au transformat în asemenea adepţi de duzină ai asupririi burgheze.

Pe un drum larg, pe un drum bătătorit au pornit Cerevanin şi cei de o seamă cu el !

Dar Martov ? El este împotriva acordurilor în stadiile inferioare. El l-a rectificat pe Cerevanin. Acest lucru este extrem de îmbucurător. Dar... priviţi *cum* l-a rectificat el. La orice om politic judicios, tactica electorală este întotdeauna subordonată tacticii politice generale. Mulţumită amabilităţii ziarelor cadete, tactica lui Cerevanin este cunoscută acum de toată lumea : „Ar fi o prostie şi o nebunie din partea proletariatului să asculte de sfatul acelora care-l îndeamnă să pornească la luptă împreună cu ţărănimea, atît împotriva guvernului cît şi împotriva burgheziei, pentru o adunare constituantă învestită cu depline puteri şi aleasă de

www.dacoromanica.ro

întregul popor". Această faimoasă teză a lui Cerevanin *a fost citată* în acelaşi număr al ziarului „Tovarişci" la care „a răspuns" L. Martov. Ei bine, respingînd tactica electorală a lui Cerevanin, L. Martov n-a spus *nici un cuvînt* împotriva acestei teze fundamentale a *întregii* tactici politice a lui Cerevanin.

Care dintre ei doi este mai consecvent ? Care stă mai ferm pe picioare ? Pentru Dumă sau pentru revoluţie ? Cine se pronunţă pentru Dumă în general se pronunţă pentru cadeţi, împotriva adunării constituante. Cine se pronunţă pentru revoluţie se pronunţă numai pentru o anumită parte a Dumei, în anumite condiţii, se pronunţă împotriva cadeţilor şi consideră că este o prostie şi o nebunie să se respingă sau chiar numai să se atenueze acum lozinca convocării unei adunări constituante.

SOCIAL-DEMOCRAŢII ÎN PRESA BURGHEZĂ

Este oare permis unui social-democrat să colaboreze la ziare burgheze ?

Nu. Şi considerente de ordin teoretic, şi buna-cuviinţă politică, şi practica social-democraţiei europene pledează împotriva unei asemenea colaborări. Se ştie că această problemă a fost ridicată şi discutată la unul din recentele congrese ale social-democraţilor germani [57]. Se ştie că tovarăşii noştri germani *condamnă cu asprime* colaborarea social-democraţilor la presa burgheză ; ei cer în mod categoric ca şi în acest domeniu partidul proletariatului revoluţionar să nu admită nici blocuri, nici acorduri, ci să-şi păstreze independenţa ; ei cer ca publiciştii partidului muncitoresc să fie *în fapt*, şi nu numai în vorbe, organizaţi şi supuşi unui control, într-un cuvînt să fie strict partinici.

Avem oare dreptul să ne abatem de la aceste reguli la noi, în Rusia ?

Ni se va obiecta : o excepţie de la regulă este întotdeauna admisibilă. Indiscutabil. Nu poţi să dezaprobi pe un deportat care se adresează indiferent cărui ziar. E greu să dezaprobi *în unele cazuri* pe un social-democrat care, pentru a-şi cîştiga existenţa, colaborează la o rubrică secundară

www.dacoromanica.ro

a unui ziar burghez. Poate fi justificată publicarea unei dezminţiri urgente într-o chestiune de fapt etc. etc.

Priviţi însă ce se petrece la noi. Sub pretextul risipirii unor „neînţelegeri" provocate de săptămînalul *social-democrat* „Naşe Delo", L. Martov umple aproape două coloane într-un ziar cadet, expunînd fără pic de jenă concepţiile unora dintre social-democraţi, polemizînd cu alţii, denaturînd concepţiile acelora dintre social-democraţii care nu-i sînt pe plac, fără a se sinchisi cîtuşi de puţin de satisfacţia pe care „blocul" său publicistic cu cadeţii o procură tuturor duşmanilor proletariatului. Ziarele cadete iau în braţe articolul publicat de L. Martov în presa cadetă, îl etalează în fel şi chip, mai adaugă şi de la ele cîte ceva la minciuna debitată de el pe seama social-democraţilor revoluţionari, îl laudă pe Martov („Reci") etc. Cerevanin se simte tentat. Dacă Martov a risipit, în coloanele ziarului „Tovarişci", „neînţelegerea" provocată de Cerevanin, vorbind totodată despre multe alte lucruri, de ce să nu se apuce Cerevanin de aceeaşi treabă, în coloanele aceluiaşi ziar, pentru a risipi „neînţelegerile" provocate de L. Martov ? Şi, în treacăt fie zis, de ce să nu profite de această ocazie pentru a iniţia în presa cadetă (în presa social-democrată e totuşi jenant !) o discuţie pe tema dacă n-ar fi cazul ca socialiştii să voteze pentru candidaţii burghezi chiar cînd nu există un acord în acest sens * ?

Şi iată că ziarele cadete au înfiinţat o rubrică specială : corespondenţă de familie, prin presă, între oportuniştii social-democraţi. Dat fiind că obiectul acestei corespondenţe îl constituie admisibilitatea blocurilor cu cadeţii şi chiar a votării pentru cadeţi, aceştia acordă cu plăcere un colţişor social-democraţilor „progresişti" rămaşi fără adăpost, care fug de regulile „conservatoare" ale social-democraţiei revoluţionare.

Generalii menşevici întru publicistică se instalează într-o casă cu două odăi. În odaia de musafiri discută cu domnii din lumea bună despre blocuri cu cadeţii, iar din cînd în cînd mai plasează cîte o anecdotă pe seama social-democraţilor revoluţionari. În odaia din dos — în coloanele

* Cît despre F. Dan, el s-a mutat la „Tovarişci" nu pentru a risipi vreo „neînţelegere", ci pur şi simplu ca să nu se plictisească de unul singur

www.dacoromanica.ro

vreunui ziar muncitoresc, sau într-o publicaţie social-democrată, sau într-o foaie volantă — ei oferă muncitorilor „un congres muncitoresc fără partid" şi le explică că este o prostie şi o nebunie să lupte pentru convocarea unei adunări constituante. Muncitorii să aibă puţină răbdare şi să mai aştepte un pic : cînd în ziarul cadet „Tovarişci" se va încheia discuţia social-democrată în problema blocurilor între socialişti şi burghezie, muncitorii vor afla şi ei cîte ceva... Şi, călăuzindu-se după regula practică a unui personaj turghenievean [58], aceşti adepţi ai congresului muncitoresc publică scrisoare după scrisoare în ziarul „Tovarişci", murmurînd într-una : partidul nostru este un partid de intelectuali...

Nu vor interveni oare muncitorii social-democraţi ca să pună capăt acestui scandal ? Vor rămîne oare indiferenţi faţă de aceasta toţi membrii partidului nostru în general ?

Scris în octombrie 1906, după data de 13 (26) ale lunii

Se tipăreşte după textul broşurii

Apărut în broşură, în octombrie 1906, în editura „Proletarskoe Delo", Petersburg

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA CONVOCAREA UNUI CONGRES EXTRAORDINAR AL PARTIDULUI

În cele două numere ale ziarului „Soţial-Demokrat", editat de Comitetul Central, au apărut articole scrise de Plehanov şi de Martov împotriva convocării unui congres extraordinar. Aceste articole sînt scrise pe un ton atît de răstit şi de furios, cu atîta amărăciune şi năduf, şi sînt presărate cu atîtea suspiciuni şi aluzii personale, încît reînvie dintr-o dată atmosfera perioadei, de tristă memorie, a ciorovăielilor din emigraţie. Tipărind în organul *său* aceste articole şi *numai* aceste articole despre congres, C.C. al partidului nostru se pune într-o situaţie de-a dreptul penibilă. Gîndiţi-vă într-adevăr : guvernul responsabil al unui partid muncitoresc organizat pe baze democratice îşi iese cu totul din fire şi-şi pierde stăpînirea de sine din pricina agitaţiei în favoarea convocării unui nou congres ! Dar asta-i o totală lipsă de bună-cuviinţă, tovarăşi. Prin însuşi faptul că vă supăraţi şi că vă stropşiţi la cei ce fac agitaţie pentru revizuirea împuternicirilor *voastre* şi a tacticii *voastre*, vă daţi voi înşivă un aspru vot de blam. Dacă cineva dintre partizanii convocării congresului ar vrea să fie răutăcios cu voi, el n-ar putea dori ceva mai bun decît o reeditare şi o largă difuzare a articolelor lui Plehanov şi Martov !

Se pune întrebarea : de ce în numele Comitetului Central pledează împotriva congresului nişte oameni care nu pot vorbi decît pe un ton ofensat şi aproape cu lacrimi în ochi ? Pentru că prea sînt clare şi simple cele două fapte esenţiale

www.dacoromanica.ro

care au făcut inevitabilă agitaţia pentru convocarea unui congres. Unul din aceste fapte se leagă de compoziţia partidului, celălalt de tactica lui.

În ceea ce priveşte compoziţia sa, partidul nostru cuprindea în timpul Congresului de unificare 13 000 de bolşevici şi 18 000 de menşevici. Comitetul Central şi, într-o măsură şi mai mare, redacţia Organului Central exprimă voinţa a 18 000 de oameni. Acum au intrat în partid 14 000 de letoni, 26 000 de polonezi şi 33 000 de bundişti *. În articolul de fond din primul număr al ziarului „Soţial-Demokrat" se declară de două ori, şi în termeni cît se poate de categorici, că în prezent cele două fracţiuni ale partidului reprezintă forţe aproximativ egale. Această părere se întemeiază, probabil, pe considerentul că polonezii şi letonii trebuie trecuţi alături de bolşevici, iar Bundul alături de menşevici. Să presupunem că e just ca Bundul să fie trecut alături de menşevici. Chiar şi în acest caz e desigur absolut anormal ca Comitetul Central menşevic să reprezinte *întregul* nostru partid (din Comitetul Central fac parte şapte menşevici, trei bolşevici, un leton, doi bundişti ; un polonez beneficiază de drepturile unui membru al O.C. ; ori de cîte ori se iau hotărîri în problemele politice, participă cu drept de vot deliberativ şi cei cinci menşevici din redacţia O.C.).

Cît priveşte tactica, în decursul celor 5—6 luni de după congres, partidul a străbătut două perioade importante ale revoluţiei noastre : perioada Dumei şi perioada „guvernului dizolvării Dumei". Tactica Comitetului nostru Central faţă de Dumă s-a redus la sprijinirea Dumei (cadete). O încununare a acestei tactici a fost lozinca prin care se proclama sprijinirea revendicării şi numirii unui guvern al Dumei (adică a unui guvern cadet). Fapt este că majoritatea partidului nu a acceptat această tactică şi această lozincă. În perioada Dumei, partidul social-democrat *a luptat* împo-

* Ziarul „Tovarişci" din 11 octombrie a publicat, pe baza unor date obţinute — pretinde el — de la C.C., alte cifre, care nu schimbă însă proporţiile de bază. Potrivit acestor cifre, partidul nostru numără acum aproximativ 150 000 de membri, dintre care circa 33 000 de bolşevici, 43 000 de menşevici, 13 000 de letoni, 28 000 de polonezi şi 33 000 de bundişti.

www.dacoromanica.ro

triva tacticii *propriului său* C.C. Orice comentarii pe marginea acestui fapt sînt de prisos, iar semnificaţia lui e mai mult decît evidentă.

După dizolvarea Dumei, Comitetul Central s-a pronunţat pentru organizarea unor acţiuni parţiale de protest cu caracter de masă. Drept lozincă a tacticii generale a fost lansată chemarea : pentru Dumă ca organ al puterii învestit cu dreptul de a convoca o adunare constituantă. Şi este iarăşi un fapt istoric incontestabil că, în marea sa majoritate, partidul n-a acceptat nici lozinca concretă, nici tactica generală a Comitetului său Central. Dar cine citeşte cu atenţie nr. 1 şi 2 ale ziarului „Soţial-Demokrat" nu poate să nu vadă că în coloanele lui această tactică generală este apărată, justificată şi fundamentată (pentru Dumă ca pîrghie pentru convocarea unei adunări constituante ; cadeţii reprezintă burghezia orăşenească, care e progresistă în comparaţie cu ţărănimea etc.).

De aici reiese clar că, în cazul unei noi campanii pentru Dumă, partidul va avea de luptat împotriva lozincilor C.C. în problema Dumei, iar în cazul unor acţiuni revoluţionare apropiate, forţele îi vor fi fărîmiţate, iar lupta sa va fi dezorganizată datorită faptului că C.C. nu reprezintă voinţa majorităţii partidului. Aceasta înseamnă că orice amînare a convocării congresului partidului constituie acum nu numai o încălcare directă a întregului spirit şi a întregului sens al organizării democratice a partidului, ci şi un obstacol extrem de primejdios în calea apropiatei lupte electorale a proletariatului şi a luptei sale general-revoluţionare.

P.S. Numerele 3—5 ale ziarului „Soţial-Demokrat", apărute după ce a fost scrisă nota de faţă, confirmă într-o măsură şi mai mare tot ce s-a spus mai sus. În problema acordurilor electorale menşevicii se dovedesc a fi complet dezbinaţi, iar Comitetul lor Central oscilează între Martov şi Cerevanin. Martov a luat atitudine în mod public împotriva lui Cerevanin. Plehanov s-a dus să colaboreze la un ziar cadet pentru a-l sprijini pe Cerevanin. Articolul de

www.dacoromanica.ro

fond din „Soţial-Demokrat" nr. 4 dovedeşte că C.C. se şi pregăteşte să lanseze din nou, împotriva voinţei partidului, lozincile sale cu privire la sprijinirea Dumei în întregul ei şi la sprijinirea revendicării de a se numi un guvern care să se bucure de încrederea Dumei.

„Proletarii" nr. 7
din 19 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM SE SCRIE ISTORIA...

Este vorba de o istorie veche : aceea a boicotării Dumei de stat. În nr. 3 al ziarului „Soţial-Demokrat", un tovarăş menşevic o scrie în felul următor (articolul „Situaţie sau poziţie ?") :

„Cînd istoria ne-a pus în faţa proiectului de lege pentru convocarea Dumei bulîghiniste, noi, pornind de la poziţia noastră principială generală, am recomandat organizarea cu de la sine putere a unor alegeri paralele pentru o Dumă populară, în opoziţie cu cea bulîghinistă, la care nu aveam acces. Cînd însă, după insurecţia din decembrie, ne-am văzut puşi..."

O clipă, stimabile istoric ! Că săriţi de la proiectul lui Bulîghin la insurecţia din decembrie, trecînd peste faptele petrecute între timp, asta încă nu-i nimic, e un simplu salt cronologic. Dar că săriţi peste tactica voastră şi peste „poziţia voastră principială", asta e cu totul altceva, e un salt cel puţin... diplomatic. Aţi recomandat voi *numai* „alegeri organizate cu de la sine putere" ? Vedeaţi voi în Duma bulîghinistă *numai* o instituţie la care „nu aveaţi acces" ? Cu alte cuvinte, intenţionaţi voi ca, în numele Dumei voastre populare, s-o boicotaţi pe cea bulîghinistă sau s-o ignoraţi ? Dar nu duceaţi voi pe atunci o luptă împotriva unor anume boicotişti ? Nu insistaţi voi asupra necesităţii unei participări pozitive la campania electorală „bulîghinistă" care urma să aibă loc ? Nu cereaţi voi ca partidul să sprijine în alegeri pe liberalii de stînga etc. ? Cum de aţi uitat toate acestea ?

www.dacoromanica.ro

„Cînd, după insurecţia din decembrie, ne-am văzut puşi"... O clipă, stimabile, aţi mai scăpat un amănunt. Prin boicotul ei, Rusia a zădărnicit convocarea Dumei bulîghiniste, pe cînd Dumă populară nu avem nici pînă azi... Ei bine, aţi recunoscut voi că tactica voastră de atunci a fost greşită ? Nu, aţi răspuns boicotiştilor că tactica voastră faţă de Duma bulîghinistă a fost justă, dar că revoluţia a împiedicat-o să se manifeste în toată strălucirea ei... Şi acum, după ce v-am amintit *toate acestea*, puteţi continua să vă scrieţi istoria.

„Cînd însă, după insurecţia din decembrie, ne-am văzut puşi în faţa faptului convocării unei noi Dume, Duma lui Witte, am propus să participăm la primele stadii ale alegerilor, avînd în vedere două posibilităţi : ori însuşi faptul participării noastre va provoca un avînt revoluţionar, care va mătura Duma lui Witte..."

Mai încet, stimabile istoric, mai încet, nu fiţi atît de grăbit ! „Faptul participării noastre *va provoca* un avînt revoluţionar"... Ei nu, glumiţi, desigur ! Voi, care ne-aţi acuzat întotdeauna de supraestimare naivă a forţelor noastre, tocmai voi să afirmaţi cu seriozitate că „faptul participării noastre" putea *să provoace* un avînt revoluţionar, şi chiar unul „care va mătura"... etc. ? Nu, glumiţi, desigur.

Aşadar : „...ori însuşi faptul participării noastre va provoca un avînt revoluţionar, care va mătura Duma lui Witte şi va chema la viaţă o instituţie reprezentativă mai favorabilă ; ori nu va surveni imediat un avînt revoluţionar, şi atunci nu numai că vom avea posibilitatea de a participa la alegerile pentru Dumă, dar prin însăşi forţa lucrurilor vom fi nevoiţi să participăm la ele, aşa cum s-a întîmplat în raionul Lefortovo la Moscova".

Iertaţi-mă, dar, după cîte îmi amintesc, atunci n-aţi vorbit de loc despre acest al doilea „ori" ?

Da, n-am vorbit — răspunde istoricul nostru.

„Ce-i drept, într-o broşură editată de redacţia unificată am declarat că nu recomandăm să se participe la stadiul final al alegerilor pentru Dumă. Dar am făcut acest lucru, ne-am legat anticipat mîinile numai în dorinţa unui compromis, sperînd că vom ajunge la o înţelegere cu boicotiştii în vederea elaborării unei tactici unice. A fost din

www.dacoromanica.ro

partea noastră un act de «oportunism», şi anume o adaptare conştientă la vederile înapoiate şi mioape ale tovarăşilor boicotişti, şi e un lucru pe care-l regretăm *sincer*".

Aşa va să zică ! Una aţi vorbit şi alta aţi gîndit. Şi aţi vorbit în faţa proletariatului şi a întregului popor revoluţionar... Acum „regretaţi" că aţi procedat astfel ! Dar cunoaşteţi zicala : „Dacă ai minţit o dată, cine o să te mai creadă ?" De unde ştim că „regretul" dv. nu este şi el dictat de vreo „adaptare" la vederile „înapoiate" sau „mioape" ale cuiva ? Care este limita acestui „oportunism", a acestor „compromisuri" ? Cum trebuie privită oricare din lozincile voastre din moment ce voi înşivă recunoaşteţi că într-una din cele mai importante probleme de tactică aţi dat o lozincă nesinceră ? Căci unii ar putea foarte bine să creadă acum că nici social-democraţi nu vă numiţi decît tot în dorinţa de a vă adapta la „vederile înapoiate şi mioape" ale proletariatului revoluţionar.

Nu, trebuie să vă iau apărarea. În focul polemicii v-aţi calomniat singuri. Aţi fost boicotişti sinceri în stadiul al treilea al alegerilor, după cum noi am fost boicotişti sinceri în toate stadiile. *Boicotişti* am fost însă cu toţii. Nebst gefangen, nebst gehangen. Laolaltă prinşi, laolaltă spînzuraţi. Acum aţi vrea să ne „spînzuraţi" pentru că am fost boicotişti. In acest caz însă, dragi tovarăşi, va trebui să vă spînzuraţi şi voi ; aţi fost prinşi asupra aceluiaşi fapt. „Dar noi am declarat că regretăm !" — vă apăraţi dv. Asta, într-adevăr, vă atenuează vina, dar nu vă scuteşte de răspundere şi nu vă absolvă de pedeapsă. În loc să vă spînzure, o să vă dea altă pedeapsă, de pildă bătaia cu vergile. Asta vreţi voi ?

Noi însă nu regretăm. Noi am spus şi spunem : a boicota sau a nu boicota nu este o chestiune de principiu, ci una de utilitate. Boicotarea Dumei întîi a fost utilă. Acest boicot a arătat maselor populare într-o formă pregnantă, concretă, că proletariatul vede în Dumă o instituţie care nu este în stare să rezolve problemele fundamentale ale revoluţiei. Acum dizolvarea Dumei şi tot ce a urmat după aceea confirmă această apreciere ; masele populare văd limpede că şi de data aceasta proletariatul s-a dovedit a fi conducătorul lor firesc în revoluţie, prevenindu-le din timp să

www.dacoromanica.ro

nu se lase amăgite de iluziile constituționaliste. Boicotul a silit guvernul să-și concentreze asupra lui atenția și forțele, și în felul acesta a înlesnit victoria în alegeri a opoziției burgheze. Boicotul a unit masele largi proletare în cadrul unui act unitar de protest revoluționar. Însemnătatea lui agitatorică și organizatorică a fost imensă.

Boicotul a adus mari foloase, dar le-a adus *deja*. Duma și-a căpătat aprecierea cuvenită, iluziile legate de ea au primit o lovitură decisivă, — n-are nici un rost să facem încă o dată o treabă deja făcută. Acum boicotul nu ar mai sili guvernul să-și concentreze asupra lui forțele, căci guvernul a știut, desigur, să tragă învățăminte din alegerile trecute. Munca agitatorică și organizatorică poate fi îndeplinită pe terenul participării la alegeri tot atît de bine ca și pe terenul boicotării, bineînțeles dacă legea electorală nu va fi înrăutățită într-o măsură și mai mare. În acest din urmă caz s-ar putea să fim nevoiți să recurgem din nou la boicot. S-ar putea de asemenea să nu ne mai ardă de alegeri pentru Dumă dacă între timp vor începe noi mari bătălii revoluționare.

Pentru noi, așadar, boicotul rămîne și pe viitor o chestiune de utilitate. *Deocamdată* însă nu vedem suficiente rațiuni pentru proclamarea lui.

Cine se simte vinovat n-are decît să se căiască. Dar să-și pună cenușă pe *capul* lui și să-și sfîșie hainele *lui*, și nu pe ale altora. Nimănui nu-i este îngăduit să denatureze istoria și să calomnieze într-un acces de căință, chiar dacă se calomniază pe sine însuși.

„Proletarii" nr. 7
din 10 noiembrie 1906

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

POST-SCRIPTUM LA ARTICOLUL „SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI CAMPANIA ELECTORALĂ“ [59]

Articolul acesta era deja scris cînd în ziarul „Tovarişci“ a apărut „Scrisoarea deschisă către muncitorii conştienţi“, semnată de G. V. Plehanov. În această scrisoare, Plehanov, „manevrînd“ între aripa stîngă a burgheziei şi aripa dreaptă a social-democraţiei, rupe definitiv atît cu principiile social-democraţiei revoluţionare internaţionale cît şi cu hotărîrile Congresului de unificare al partidului. Congresul partidului a interzis formal orice blocuri cu partidele burgheze. La adunările sale de partid, proletariatul conştient, organizat, califică orice blocuri cu burghezia drept „o trădare a cauzei proletariatului“ ; într-un articol publicat în „Tovarişci“, precum şi într-o scrisoare către organizaţiile de partid, L. Martov, situîndu-se pe punctul de vedere bolşevic, adică consecvent revoluţionar, se pronunţă categoric împotriva încheierii oricăror blocuri în primul stadiu. „În ceea ce priveşte prima chestiune („blocuri“ sau acorduri în cursul alegerilor) — scrie Martov — *aş recomanda ca, bazaţi pe rezoluţia congresului*, să păstrăm *o independenţă totală în participarea* noastră *la primul stadiu al alegerilor*, adică acolo unde ne prezentăm în faţa maselor“. Lui Plehanov însă, acest mod de a pune problema i se pare a fi expresia unei „intransigenţe greşit înţelese“. „Acolo unde nu putem fi siguri de victoria candidatului nostru — scrie Plehanov — *sîntem datori să încheiem acorduri cu alte partide care doresc să lupte împotriva vechilor noastre rînduieli*“ *. Admiţînd deci, în pofida

* Subliniat de Plehanov.

www.dacoromanica.ro

hotărîrii congresului, acorduri cu partidele burgheze, Plehanov, în „înțelepciunea" sa „politică", prevede totuși cazuri cînd nu trebuie să încheiem astfel de acorduri. „Acolo — spune el — unde avem certitudinea că vom reuși *să asigurăm alegerea propriului nostru candidat* *, putem și trebuie să acționăm *independent* de celelalte partide". Strașnică „înțelepciune politică" ! Acolo unde avem certitudinea că vom reuși să asigurăm noi înșine alegerea candidatului nostru, o vom face singuri. Unde nu avem o astfel de certitudine trebuie să recurgem la ajutorul... „celor care doresc să lupte împotriva vechilor rînduieli", sau să-i ajutăm pe acești „doritori" să asigure alegerea candidatului lor. Dar acolo unde „cei care doresc să lupte" au certitudinea că vor reuși ei înșiși să asigure alegerea candidaților lor, ce credeți — o, Plehanov, colaborator al ziarelor cadete —, vor căuta ei să încheie un acord cu noi ? Căci dacă e vorba de acorduri, orice ageamiu în ale politicii înțelege că un partid are nevoie de acorduri numai atunci cînd nu are certitudinea că va putea să asigure cu propriile lui forțe alegerea candidaților săi. Noi însă și în asemenea cazuri sîntem împotriva oricăror acorduri. Iar G. V. Plehanov, ca un adevărat cavaler al libertății, dă alarma în ziarul cadet „Tovarișci", chemînd pe toți „cei care doresc să lupte"... Să poftească toți „doritorii" ! Proletariatul luptă, voi „doriți" să luptați ! Foarte bine... Dacă nici asta nu-l mai mulțumește pe proletar, înseamnă că e, desigur, „un dușman al libertății".

În felul acesta, conducătorul menșevic agreat de cadeți, uitînd tot ce a spus după dizolvarea Dumei, coboară încetul cu încetul, din treaptă în treaptă, pînă la poziția lui... Cerevanin... Cu „iuțeala, impetuozitatea și agerimea de privire" care îl caracterizează, Plehanov se îndreaptă vertiginos spre cei mai de dreapta din aripa noastră dreaptă. Mult în urmă rămîne Martov : cu greu reușește ziarul „Soțial-Demokrat" să se țină după conducătorul său ideologic. După lungi considerații pe tema caracterului de clasă al campaniei noastre electorale, organul Comitetului Central ne propune un sistem complicat de acorduri,

* Subliniat de Plehanov.

www.dacoromanica.ro

construieşte o scară cu ajutorul căreia social-democraţia trebuie să coboare pînă la cadeţi. Mai întîi — propune „Soţial-Demokrat" — ne prezentăm în alegeri cu liste proprii, adică de clasă, acolo unde avem şanse de succes ; dacă nu avem şanse de succes, ne unim cu partidele burgheze „care împreună cu noi cer convocarea unei adunări constituante" ; dacă aceste partide nu vor adunare constituantă — cu atît mai rău — (aceasta este a treia şi ultima treaptă, antidemocratică şi contrară punctului de vedere de clasă) — ne unim şi cu ele. Cum reuşeşte Comitetul Central să încalce hotărîrile congresului, care, alegîndu-l, l-a însărcinat să le aducă la îndeplinire, — acesta e secretul lui. Fapt este că în prezent asistăm la un spectacol extrem de ruşinos pentru social-democraţie, cînd în redacţia aceluiaşi organ central, conducător, „racul trage-ndărăt"..., iar „lebăda în sus, la nori", cînd într-o problemă atît de importantă pentru noi cum este tactica electorală nu există nici unitate de gîndire, nici unitate de acţiune şi aceasta nu numai în partid, dar nici măcar în fracţiunea „conducătoare". În ce ţară şi în ce partid socialist, în afară doar de partidele cele mai oportuniste, ar fi tolerat un asemenea dezmăţ politic ? Şi este semnificativ faptul că toţi aceşti raci, toate aceste ştiuci şi lebede, aceşti Martov şi Plehanov care se combat reciproc, tocmai ei duc campania cea mai înverşunată împotriva convocării unui congres extraordinar al partidului, congres de care avem azi mai multă nevoie ca oricînd.

„Proletarii" nr. 7
din 10 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI ACORDURILE ELECTORALE [60]

Scris în a doua jumătate a lunii octombrie 1906

Apărut în broşură la Petersburg în noiembrie 1906, în editura „Vpered"

Se tipăreşte după textul broşurii

www.dacoromanica.ro

Problema campaniei electorale în alegerile pentru Duma a doua preocupă acum deosebit de mult partidul muncitoresc. În legătură cu aceasta se acordă o mare atenţie „blocurilor", adică încheierii unor acorduri electorale permanente sau temporare între social-democraţie şi alte partide. Presa burgheză, cadetă — „Reci", „Tovarişci", „Novîi Puti", „Oko" [61] etc. — se străduieşte să convingă pe muncitori de necesitatea încheierii unui „bloc" (acord electoral) între social-democraţi şi cadeţi. Unii dintre social-democraţii menşevici se pronunţă pentru aceste blocuri (Cerevanin în „Naşe Delo" şi în „Tovarişci"), alţii se pronunţă împotriva lor (Martov în „Tovarişci"). Social-democraţii bolşevici se pronunţă împotriva blocurilor, admiţînd doar în stadiile superioare ale campaniei electorale acorduri parţiale cu privire la repartizarea mandatelor corespunzător cu numărul voturilor obţinute de partidele revoluţionare şi opoziţioniste la primul scrutin.

În cele ce urmează vom încerca să motivăm pe scurt acest din urmă punct de vedere.

I

Pentru social-democraţie, parlamentarismul (participarea la adunări reprezentative) constituie unul dintre mijloacele de luminare, de educare şi de organizare a proletariatului într-un partid de clasă de sine stătător, unul dintre mijloacele de luptă politică pentru eliberarea muncitorilor. Acest punct de vedere marxist separă net social-democraţia pe de o parte de democraţia burgheză,

www.dacoromanica.ro

iar pe de altă parte de anarhism. Liberalii şi radicalii burghezi văd în parlamentarism forma „firească", singura normală, legitimă, de conducere a treburilor de stat în general, şi neagă lupta de clasă şi caracterul de clasă al parlamentarismului contemporan. Burghezia se străduieşte din răsputeri, pe toate căile, la toate ocaziile, să inducă în eroare pe muncitori, pentru a-i împiedica să vadă că parlamentarismul este un instrument de asuprire burgheză şi să-şi dea seama că semnificaţia lui este istoriceşte condiţionată. Nici anarhiştii nu ştiu să aprecieze parlamentarismul în semnificaţia lui istoriceşte determinată, respingînd în genere acest mijloc de luptă. De aceea social-democraţii din Rusia luptă cu hotărîre atît împotriva anarhismului cît şi împotriva tendinţei burgheziei de *a curma* cît mai repede revoluţia printr-un compromis cu vechea putere pe terenul parlamentului. Întreaga lor activitate parlamentară este în întregime şi fără rezerve subordonată intereselor generale ale mişcării muncitoreşti şi sarcinilor speciale ale proletariatului în revoluţia actuală, burghezo-democratică.

De aici rezultă în primul rînd că participarea social-democraţiei la campania electorală în alegerile pentru Dumă are cu totul alt caracter decît acela pe care-l are participarea celorlalte partide. Spre deosebire de ele, social-democraţia nu atribuie acestei campanii o semnificaţie de sine stătătoare sau chiar primordială. Spre deosebire de ele, social-democraţia subordonează această campanie intereselor luptei de clasă. Spre deosebire de lozincile lor, lozinca social-democraţiei în această campanie nu este parlamentarismul de dragul reformelor parlamentare, ci lupta revoluţionară pentru o adunare constituantă, şi anume lupta revoluţionară în formele ei superioare, care decurg din dezvoltarea istorică a formelor de luptă în ultimii ani *.

* Nu ne ocupăm aici de problema boicotului, pentru că aceasta depăşeşte tema broşurii. Remarcăm doar că problema boicotului poate fi examinată numai în cadrul situaţiei istorice *concrete*. Boicotarea Dumei lui Bulîghin a fost *încununată de succes*. Boicotarea Dumei lui Witte a fost necesară şi *justă*. Social-democraţia revoluţionară trebuie să fie *prima* care să păşească pe calea luptei celei mai energice şi celei mai directe şi *ultima* care să adopte metode de luptă mai ocolite. Boicotarea Dumei lui Stolîpin nu este posibilă în forma veche şi, în lumina experienţei Dumei întîi, ar constitui un pas greşit.

www.dacoromanica.ro

II

Ce concluzie se desprinde din tot ce-am spus pînă aici cu privire la acordurile electorale? În primul rînd, aceea că sarcina noastră principală, fundamentală, este să dezvoltăm conștiința de clasă și organizarea de clasă, de sine stătătoare, a proletariatului, singura clasă consecvent revoluționară, singurul conducător posibil al unei revoluții burghezo-democratice victorioase. De aceea păstrarea unei poziții de clasă, de sine stătătoare, în întreaga campanie electorală și în întreaga campanie în legătură cu Duma constituie pentru noi o sarcină generală deosebit de importantă, care nu exclude alte sarcini, parțiale, cu condiția însă ca acestea din urmă să-i fie întotdeauna subordonate, să fie puse în concordanță cu ea. Noi trebuie să pornim neapărat de la această premisă generală, confirmată și de teoria marxismului și de întreaga experiență a social-democrației internaționale.

S-ar putea părea că sarcinile speciale ale proletariatului în revoluția rusă răstoarnă din capul locului această premisă generală. Într-adevăr, marea burghezie, reprezentată prin partidul octombriștilor, a și trădat revoluția sau tinde să-i pună capăt prin intermediul unei constituții (cadeții); victoria revoluției este posibilă numai dacă proletariatul va fi sprijinit de partea cea mai înaintată și mai conștientă a masei țărănești, pe care situația ei obiectivă o împinge la luptă și nu la compromisuri, o determină să dorească desăvîrșirea revoluției și nu slăbirea ei. De aici s-ar putea conchide că social-democrația e obligată să încheie acorduri cu democrația țărănească pe întreaga durată a alegerilor.

Dar numai premisa, întru totul justă, că victoria deplină a revoluției noastre este posibilă numai sub forma unei dictaturi revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii nu îndreptățește încă nicidecum o astfel de concluzie. Mai trebuie dovedit că un bloc cu democrația țărănească pe întreaga durată a alegerilor este posibil și avantajos din punctul de vedere al actualelor relații dintre partide (acum democrația țărănească nu mai este reprezentată la noi printr-un singur partid, ci printr-o serie

www.dacoromanica.ro

de partide) şi din punctul de vedere al actualului sistem electoral. Mai trebuie dovedit că, mergînd în bloc cu cutare sau cutare partid, vom exprima şi apăra mai bine interesele ţărănimii cu adevărat revoluţionare decît păstrînd partidului nostru deplina libertate de a critica *cutare* partide democratice ţărăneşti, de *a opune* unele elemente ale democraţiei ţărăneşti altora. Din premisa că în actuala revoluţie ţărănimea revoluţionară este cea mai apropiată de proletariat decurge fără doar şi poate „linia" politică generală a social-democraţiei: împreună cu democraţia ţărănească, împotriva „democraţiei" trădătoare a marii burghezii (cadeţii). Dar decurge oare de aici *în momentul de faţă* necesitatea unui bloc electoral cu socialiştii populişti sau cu socialiştii-revoluţionari? La această întrebare nu se poate răspunde fără a stabili în prealabil prin ce se deosebesc *aceste* partide între ele şi prin ce se deosebesc ele de cadeţi, fără a analiza *actualul* sistem de alegeri indirecte. De aici decurge nemijlocit şi *categoric* un singur lucru: în campania noastră electorală nu ne putem limita în nici un caz să opunem în mod simplist şi abstract proletariatul democraţiei burgheze în general. Dimpotrivă, trebuie să ne concentrăm toată atenţia asupra delimitării precise — deduse din *datele istoriei* revoluţiei noastre — a burgheziei liberalo-monarhiste de burghezia democrat-revoluţionară, adică, mai concret, asupra deosebirii existente între cadeţi, socialiştii-populişti şi socialiştii-revoluţionari. Numai printr-o asemenea delimitare vom putea stabili în modul cel mai just care sînt „aliaţii" noştri cei mai apropiaţi. Totodată nu vom uita, în primul rînd, că pe *orice* aliat din tabăra democraţiei burgheze social-democraţia trebuie să-l supravegheze ca pe un duşman. În al doilea rînd, mai rămîne de văzut ce ne convine mai bine: să ne legăm mîinile prin încheierea unui bloc *general* cu socialiştii-populişti (de pildă), sau să ne păstrăm independenţa deplină, pentru ca în momentul hotărîtor să avem oricînd posibilitatea de a scinda pe „trudovicii" fără partid în oportunişti (socialişti-populişti) şi revoluţionari (socialişti-revoluţionari), *de a-i opune* pe aceştia din urmă celor dintîi etc.

www.dacoromanica.ro

Aşadar, considerentul că revoluţia noastră are un caracter proletar-ţărănesc nu îndreptăţeşte încă concluzia că sînt necesare acorduri cu unul sau altul dintre partidele democratice ţărăneşti într-un stadiu sau altul al alegerilor pentru Duma a doua. Acest considerent nu îndreptăţeşte încă nici măcar o restrîngere a independenţei proletare de clasă în alegeri în general, fără să mai vorbim de negarea acestei independenţe.

III

Ca să abordăm mai îndeaproape rezolvarea problemei noastre trebuie, în primul rînd, să vedem care sînt principalele grupuri de partide care se prezintă în alegerile pentru Duma a doua, iar în al doilea rînd, să analizăm particularităţile actualului sistem electoral.

Acordurile electorale se încheie între partide. Care sînt principalele grupuri de partide care vor lupta în alegeri? Ultrareacţionarii se vor uni, desigur, şi mai strîns decît în alegerile pentru Duma întîi. Octombriştii şi partidul înnoirii paşnice se vor cartela cu ultrareacţionarii sau cu cadeţii sau (ceea ce e mai probabil ca orice) vor oscila între ultrareacţionari şi cadeţi. În orice caz este o mare greşeală să consideri pe octombrişti „partid de centru" (cum face L. Martov în ultima sa broşură intitulată „Partidele politice din Rusia"); în lupta *reală* care trebuie să decidă definitiv deznodămîntul revoluţiei noastre, *centrul* îl constituie *cadeţii*. Cadeţii sînt un partid organizat, care se prezintă în alegeri cu liste proprii şi care pe deasupra e îmbătat de succesul obţinut în alegerile pentru Duma întîi. Dar partidul acesta nu se distinge nici printr-o disciplină prea riguroasă, nici printr-o prea mare coeziune. Cadeţii de stînga sînt nemulţumiţi de înfrîngerea suferită la Helsingfors [62] şi murmură. Parte din ei (cum s-a întîmplat de curînd cu d-l Aleksinski la Moscova) trec la socialiştii-populişti. În Duma întîi s-au găsit cadeţi „rarisimi" care nu s-au dat în lături să semneze proiectul celor 33 cu privire la desfiinţarea oricărei proprietăţi private asupra pămîntului (Badamşin, Zubcenko, Lojkin). Prin urmare nu este exclusă posibilitatea de a desprinde fie şi o părticică infimă din

www.dacoromanica.ro

acest „centru" şi de a o atrage de partea celor de stînga. Cadeţii îşi dau foarte bine seama că nu se bucură de sprijinul maselor populare (de curînd, însuşi ziarul cadet „Tovarişci" s-a văzut nevoit să recunoască acest lucru [63]), şi ar accepta bucuroşi să meargă în bloc cu cei de stînga. Nu degeaba s-au grăbit ziarele cadete să ofere în coloanele lor social-democraţilor Martov şi Cerevanin posibilitatea de a discuta problema încheierii unui bloc între social-democraţi şi cadeţi. Noi, fireşte, nu vom uita niciodată şi vom explica maselor în cursul campaniei electorale că cadeţii nu şi-au îndeplinit promisiunile în Duma întîi, că au pus beţe-n roate trudovicilor, că s-au îndeletnicit cu jocul de-a constituţia etc. etc., mergînd pînă la a trece sub tăcere cele patru revendicări [64], pînă la a propune proiecte de legi draconice etc.

Urmează apoi „trudovicii". Partidele de acest tip, adică partidele mic-burgheze şi în special cele ţărăneşti, se împart în: „Grupul trudovic", grup *fără partid* (al cărui congres a avut loc de curînd), socialiştii-populişti şi socialiştii-revoluţionari (p.p.s. — „partidul socialist polonez" — şi celelalte partide de acest gen corespund mai mult sau mai puţin socialiştilor-revoluţionari). Dintre aceştia numai socialiştii-revoluţionari sînt revoluţionari şi republicani cît de cît consecvenţi şi hotărîţi. Socialiştii-populişti sînt oportunişti de o speţă mult mai rea decît menşevicii noştri; la drept vorbind, sînt semicadeţi. „Grupul trudovic" fără partid are în masa ţărănească o influenţă mai mare, poate, decît aceea pe care o au socialiştii-revoluţionari şi socialiştii-populişti, dar e greu de precizat cît de consecvent este democratismul lui, deşi el se situează, desigur, mult mai la stînga decît cadeţii şi pare a face parte din democraţia revoluţionară.

Social-democraţia este singurul partid care, cu toate disensiunile din rîndurile lui, se va prezenta în alegeri perfect disciplinat, singurul partid care are o bază de clasă bine definită, strict delimitată, şi care reuneşte toate partidele social-democrate ale tuturor popoarelor din Rusia.

Dar cum să închei un bloc general cu trudovicii cînd acest grup de partide are *compoziţia* arătată mai sus? Ce garanţii prezintă trudovicii *fără partid*? Este oare po-

www.dacoromanica.ro

sibil un bloc între un partid și oameni fără partid ? De unde știm că mîine d-l Aleksinski și cei de teapa lui nu se vor întoarce de la socialiștii-populiști la cadeți ?

Este clar că cu trudovicii *nu se poate* încheia un acord care să aibă o bază *reală* de partid. Este clar că noi în nici un caz nu trebuie să contribuim la unirea partidului oportunist al socialiștilor-populiști cu partidul revoluționar al eserilor, ci trebuie să-i scindăm și să-i opunem pe unii altora. Este clar că, dată fiind existența Grupului trudovic fără partid, ne convine mai mult, din toate punctele de vedere, să ne păstrăm deplina libertate de a-i înrîuri în spirit strict revoluționar, decît să ne legăm mîinile și să cocoloșim deosebirile dintre monarhiști și republicani etc. O astfel de cocoloșire este *cu totul inadmisibilă* pentru social-democrați, și chiar numai din acest motiv trebuie să respingem categoric blocurile, din moment ce în cadrul grupării *existente* a partidelor se găsesc reuniți trudovicii fără partid, socialiștii-populiști și socialiștii-revoluționari.

Este oare unirea lor realmente posibilă și se unesc ei oare efectiv ? Unirea lor este, evident, posibilă, căci au aceeași bază — mic-burgheză — de clasă. Ei s-au unit în fapt în cadrul activității desfășurate în Duma întîi, s-au unit și în ziarele din perioada octombrie, și în cele din perioada Dumei, și în alegerile care au avut loc în rîndurile studențimii (si licet parva componere magnis — dacă ne este permis să comparăm ceva mic cu ceva mare). Într-adevăr, faptul că în alegerile care au avut loc în rîndurile studențimii „autonome" s-au înfruntat adesea trei liste : lista cadetă, lista comună depusă de trudovici, socialiștii-populiști, socialiștii-revoluționari și p.p.s. și, în sfîrșit, lista social-democrată, constituie un simptom mărunt, dar caracteristic, dacă-l privim în legătură cu alte simptome.

Din punctul de vedere al proletariatului, claritatea grupării partidelor sub raportul bazei lor de clasă e mai presus de orice, iar folosul unei înrîuriri nestingherit exercitate asupra trudovicilor fără partid (sau asupra celor care oscilează între socialiștii-populiști și socialiștii-revoluționari) este, evident, mai mare decît acela al încercărilor de a realiza un acord între partid și oameni fără partid. Datele referitoare la *partide* ne conduc în mod necesar la

www.dacoromanica.ro

următoarea concluzie : absolut nici un fel de acorduri în stadiul inferior, în cursul agitaţiei în faţa maselor ; în stadiile superioare trebuie să depunem toate eforturile pentru ca, la repartizarea mandatelor, să-i înfrîngem pe cadeţi printr-un acord parţial între social-democraţi şi trudovici, iar pe socialiştii-populişti — printr-un acord parţial între social-democraţi şi socialiştii-revoluţionari.

Ni se va obiecta : în timp ce voi, bolşevicii, utopişti incorigibili, visaţi să-i înfrîngeţi pe cadeţi, veţi fi cu toţii înfrînţi de ultrareacţionari, deoarece *veţi fărîmiţa voturile !* Împreună, social-democraţii, trudovicii şi cadeţii i-ar înfrînge în mod sigur pe ultrareacţionari, dar acţionînd separat, puteţi prilejui o victorie uşoară duşmanului comun. Să presupunem că ultrareacţionarii au 26 de voturi din o sută, trudovicii şi cadeţii cîte 25, iar social-democraţii 24. Fără un acord electoral între social-democraţi, trudovici şi cadeţi, va fi ales ultrareacţionarul.

Această obiecţie este adesea considerată serioasă şi de aceea trebuie s-o examinăm cu toată atenţia. În prealabil însă este necesar să examinăm *actualul* sistem electoral rus, adică sistemul electoral în vigoare.

IV

La noi, alegerile pentru Dumă nu sînt directe, ci indirecte, adică se efectuează în mai multe trepte. Cînd alegerile sînt indirecte, fărîmiţarea voturilor e primejdioasă numai pe treapta inferioară. Numai în primul stadiu nu ştim cum se vor împărţi voturile ; numai în cadrul agitaţiei în faţa maselor acţionăm „pe bîjbîite". În stadiile superioare, cînd alegerile se efectuează prin delegaţi, bătălia generală e sfîrşită şi nu mai rămîne decît repartizarea mandatelor pe baza unui acord parţial între partide, care-şi *cunosc* cu precizie numărul de candidaţi şi numărul de voturi.

Treapta inferioară a alegerilor este aceea în care la oraşe se aleg delegaţii, la sate se aleg deseatidvornicii *, iar în cadrul curiei muncitoreşti se aleg împuterniciţii.

* Deseatidvornic — reprezentant ales de zece gospodării, învestit cu dreptul de a vota în alegerile de împuterniciţi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

La orașe ne prezentăm în fiecare unitate electorală (secție de vot etc.) în fața unei mase mari de alegători. Este indiscutabil că primejdia unei fărîmițări a voturilor există. Este indiscutabil că la orașe, pe alocuri, delegații ultrareacționari ar putea fi aleși *numai* datorită inexistenței unui „bloc al stîngii", numai datorită faptului că social-democrații, de pildă, vor sustrage cadeților o parte din voturi. Îmi amintesc că la Moscova Gucikov a obținut vreo 900 de voturi, iar cadeții vreo 1 400. Ar fi fost suficient ca social-democrații să fi sustras cadeților 501 voturi, și Gucikov ar fi ieșit învingător. Și nu încape nici o îndoială că cetățeanul de rînd va avea în vedere această socoteală simplă, se va teme de o fărîmițare a voturilor, și numai din acest motiv va înclina să-și dea votul candidatului celui mai moderat din rîndurile opoziției. Se va ajunge la ceea ce în Anglia poartă denumirea de alegeri „în triunghi", cînd micul citadin se teme că, votînd pentru socialist, va împuțina voturile liberalului și va înlesni astfel victoria conservatorului.

Care poate fi remediul împotriva acestei primejdii? Unul singur: acorduri în stadiul inferior, adică o *listă comună* de delegați, în care numărul candidaților desemnați de partide să corespundă raportului numeric stabilit de aceste partide *înainte de luptă*. În acest caz, toate partidele cartelate îndeamnă întreaga masă de alegători să voteze numai pentru această listă comună.

Să examinăm argumentele pro și contra folosirii acestui procedeu.

Argumentele pro: agitația poate fi desfășurată pe baze strict partinice. Social-democrații au toată libertatea să critice pe cadeți în fața maselor, dar sînt obligați să adauge: cu toate acestea, ei sînt mai buni decît ultrareacționarii, și de aceea am convenit să prezentăm o listă comună.

Argumente contra: o listă comună ar fi în flagrantă contradicție cu întreaga politică de sine stătătoare, de clasă a social-democraților. Dacă am recomanda masei o listă comună prezentată de cadeți și de social-democrați, am crea în mod inevitabil o mare confuzie în ceea ce privește claritatea diviziunilor politice și de clasă. Am slăbi însemnătatea principială și general-revoluționară a cam-

www.dacoromanica.ro

paniei noastre, pentru a asigura un loc în Dumă candidatului liberal ! Am subordona politica de clasă parlamentarismului, în loc să subordonăm parlamentarismul politicii de clasă. Ne-am lipsi de posibilitatea de a face o numărătoare a *propriilor noastre* forţe. Am pierde ceea ce reprezintă o valoare durabilă şi statornică în toate alegerile : dezvoltarea conştiinţei şi întărirea coeziunii proletariatului socialist. Am cîştiga ceva trecător, convenţional şi incert : superioritatea cadetului în comparaţie cu octombristul.

Şi pentru ce să primejduim munca consecventă de educare socialistă ? Pentru a combate primejdia pe care o prezintă candidaturile ultrareacţionarilor ? Dar toate oraşele din Rusia, luate laolaltă, trimit în Dumă numai 35 de deputaţi din totalul de 524 (Petersburgul 6, Moscova 4, Varşovia şi Taşkentul cîte 2, iar celelalte 21 de oraşe cîte unul). Prin urmare, oraşele singure nu pot în nici un caz să schimbe cît de cît substanţial fizionomia Dumei. În afară de aceasta, ar fi cît se poate de greşit să ne limităm la considerentul formal al posibilităţii aritmetice a fărîmiţării voturilor. Mai rămîne de văzut : cît de mare este probabilitatea politică a unei asemenea fărîmiţări. Or, din examinarea acestei probabilităţi reiese că nici în alegerile pentru Duma întîi ultrareacţionarii nu au avut decît o minoritate infimă, iar cazurile de felul „cazului Gucikov", menţionat mai sus, constituie o excepţie. Potrivit datelor publicate de „Vestnik k.-d. partii" [65] (1906, 19/IV, nr. 7), în 20 de oraşe, care au trimis 28 de deputaţi în Dumă, din 1 761 de delegaţi 1 468 au fost cadeţi, 32 progresişti şi 25 fără partid. Octombrişti au fost 128 ; membri ai partidului comercianţilor şi industriaşilor — 32 ; de dreapta — 76 ; prin urmare, numărul total al celor de dreapta a fost de 236, ceea ce reprezintă mai puţin de 15%. În 10 oraşe nu a fost ales *nici un* delegat de dreapta, în 3 oraşe — numai cîte 10 delegaţi de dreapta (din numărul total de 80). În asemenea condiţii ar fi oare înţelept ca dintr-o teamă exagerată faţă de ultrareacţionari să renunţăm la lupta pentru candidaturile noastre, de clasă ? O astfel de politică, pe lîngă neajunsul că ar fi lipsită de principia-

www.dacoromanica.ro

litate, n-ar păcătui oare și prin miopie chiar din punctul de vedere strict practic ?

Dar un bloc cu trudovicii împotriva cadeților ? — ni se va obiecta. Am arătat mai sus specificul relațiilor de partid din rîndurile trudovicilor, specific care face ca un astfel de bloc să nu fie nici de dorit, nici *indicat*. La orașe, unde concentrarea populației muncitorești este deosebit de pronunțată, cu excepția cazurilor de *extremă necesitate*, nu trebuie să renunțăm niciodată la prezentarea unor liste pur social-democrate. Această necesitate extremă nu există însă. Din punct de vedere politic nu prea contează dacă vor fi ceva mai mulți sau ceva mai puțini cadeți sau trudovici (mai ales trudovici de tipul socialiștilor-populiști !), pentru că Duma însăși poate avea, în cazul cel mai bun, doar un rol auxiliar, secundar. Pe plan politic, rolul hotărîtor în alegerile pentru Dumă aparține țărănimii, adunărilor guberniale de delegați, și nu orașelor *. Or, în adunările guberniale de delegați alianța noastră politică generală cu trudovicii împotriva cadeților ar putea fi realizată mult mai bine și mai sigur decît în stadiul inferior al alegerilor la sate, fără nici o încălcare a principialității stricte. De alegerile la sate ne vom ocupa în cele ce urmează.

V

După cum se știe, în orașele mari buna organizare a partidelor politice a înlăturat pe alocuri una dintre treptele alegerilor. După lege, alegerile urmau să fie efectuate în două trepte. În fapt însă, alegerile au fost uneori directe sau aproape directe, căci alegătorii cunoșteau bine caracterul partidelor rivale, iar în unele cazuri cunoșteau

* Desigur că, prin intermediul adunărilor orășenești, orașele mici influențează și ele componența adunărilor guberniale de delegați. Cadeții și progresiștii au avut și aici o preponderență deplină : de pildă, din cei 571 de delegați aleși în adunările orășenești, 424 au fost cadeți și progresiști, iar 147 de dreapta („Vestnik k.-d. p.", 1906, nr. 5 din 28/III). În unele orașe oscilațiile sînt, firește, foarte mari. Într-o astfel de situație noi am reușit, probabil, în foarte multe cazuri să dăm singuri bătălia cu cadeții, fără să ne fie teamă de surprizele pe care ar putea să le aducă fărîmițarea voturilor și fără să ne punem într-o situație de dependență față de vreun partid nesocial-democrat. Despre încheierea unor blocuri în stadiul inferior al alegerilor în cadrul curiei muncitorești credem că nu va vorbi în mod serios nici un social-democrat. În masa muncitorească, independența deplină a social-democrației este deosebit de necesară.

www.dacoromanica.ro

chiar *persoanele* pe care partidul respectiv intenţiona să le trimită în Dumă. La sate, dimpotrivă, alegerile au atîtea trepte, alegătorii sînt atît de împrăştiaţi, iar piedicile care stau în calea unei acţiuni deschise a partidelor sînt atît de mari, încît alegerile pentru Duma a doua vor decurge în aceeaşi atmosferă „opacă" ca şi cele pentru Duma întîi. Cu alte cuvinte : foarte des, ba chiar în majoritatea cazurilor, în agitaţia pe care partidele o vor desfăşura la sate va fi vorba de partide în general, trecîndu-se *intenţionat* sub tăcere, de teama poliţiei, numele candidaţilor. Ţăranii (şi nu numai ţăranii) radicali şi revoluţionari se vor ascunde intenţionat sub paravanul unei poziţii în afara partidelor. În alegerile de deseatidvornici va fi hotărîtoare cunoaşterea candidatului, încrederea în persoana lui, simpatia pe care şi-o va cîştiga prin declaraţiile *sale* social-democrate. La sate vom avea foarte puţini social-democraţi care să se sprijine pe o organizaţie *locală* de partid. S-ar putea însă ca numărul social-democraţilor care îşi vor cîştiga simpatia populaţiei săteşti locale să fie mult mai mare decît am fi îndreptăţiţi să credem, dacă ţinem seama de datele referitoare la celulele de jos ale partidului nostru.

Romanticii mic-burghezi de teapa socialiştilor-populişti, care visează să creeze un partid socialist legal în condiţiile rînduielilor din ţara noastră, nu înţeleg cît de mult contribuie la întărirea încrederii şi a simpatiei faţă de un partid conspirativ spiritul său combativ, ferm, străin de compromisuri, precum şi invulnerabilitatea organizaţiei sale, care îşi exercită influenţa în mase nu numai prin oamenii partidului, ci şi prin mulţi alţii. Într-o perioadă de război civil, un partid ilegal cu adevărat revoluţionar, care, călit în focul luptei, s-a deprins cu domni de teapa lui Pleve şi nu se lasă intimidat de nici un fel de măsuri draconice din partea unora ca Stolîpin, se poate dovedi în stare să exercite în mase o influenţă mai largă decît cutare partid legal, care e în stare să păşească, cu „o naivitate puerilă", pe „calea strict constituţională".

Social-democraţii încadraţi în partid şi cei neîncadraţi în el vor avea multe şanse de succes în alegerile de deseatidvornici şi de împuterniciţi. Un bloc cu trudovicii sau o listă comună cu ei nu ar contribui cu nimic la asigu-

www.dacoromanica.ro

rarea succesului în aceste stadii ale alegerilor la sate. Pe de o parte, aici unitățile electorale sînt prea mici. Pe de altă parte, trudovicii realmente organizați în partide sau care întrețin cît de cît legături cu asemenea partide vor fi foarte rari. Partinitatea strictă a social-democraților, subordonarea lor necondiționată față de partid, care a reușit să se mențină ani de-a rîndul în condiții de ilegalitate, ajungînd la un efectiv de 100 000—150 000 de membri aparținînd tuturor naționalităților, și este singurul dintre partidele de extremă stîngă care a avut în Duma întîi o fracțiune partinică, — această partinitate va constitui o recomandație și o garanție care vor cîntări foarte mult în ochii tuturor acelora care nu se tem de o luptă hotărîtă, ci o doresc din tot sufletul, dar care nu au destulă încredere în forțele lor, se tem să-și asume inițiativa, se tem să acționeze deschis. Trebuie să folosim la maximum această latură avantajoasă a partinității stricte, „ilegale", și n-avem nici un interes s-o slăbim cîtuși de puțin prin încheierea vreunui bloc permanent. Singurul concurent, de asemenea organizat pe linie de partid și de asemenea situat pe poziții ferm și intransigent revoluționare pe care l-am putea avea la sate este partidul socialist-revoluționar. Dar un bloc cu acest partid în *primul* stadiu al alegerilor la sate — bloc care să fie într-adevăr un acord încheiat între două partide — n-ar fi posibil decît cu titlu de excepție ; ca să ne convingem de acest lucru, e suficient să ne imaginăm în mod concret condițiile în care au loc alegerile la sate *. Iar în măsura în care în mod intenționat țăranii revoluționari fără partid nu se vor alătura exclusiv unui anumit partid, ne convine mai bine, din toate punctele de vedere, să exercităm asupra lor o influență în sensul dorit de noi, pe linia unei stricte partinități. Pe un social-democrat membru de partid nu-l poate incomoda faptul că o uniune nu se alătură nici unui partid sau că agitația desfășurată de ea nu are caracter partinic, căci țăranii revoluționari nu se vor gîndi

* Nu e, desigur, întîmplător faptul că în Duma întîi socialiștii-revoluționari n-au fost de loc în stare să acționeze ca partid, mai mult n-au putut decît n-au vrut. Socialiștilor-revoluționari din Dumă, ca și celor din universitate, li s-a părut că e mai avantajos să se ascundă în spatele trudovicilor *fără partid* sau să se carteleze cu ei.

www.dacoromanica.ro

niciodată să-l excludă pe un asemenea social-democrat, iar rezoluţia Congresului de unificare cu privire la sprijinirea mişcării ţărăneşti îi permite în mod expres să facă parte dintr-o uniune revoluţionară fără partid. În felul acesta, noi, păstrîndu-ne partinitatea, apărînd-o pînă la capăt, valorificînd în întregime imensul avantaj moral şi politic pe care îl prezintă ea, ne putem foarte bine adapta totodată la cerinţele muncii în rîndurile ţărănimii revoluţionare fără partid, în cadrul uniunilor, cercurilor şi adunărilor revoluţionare fără partid, la cerinţele muncii bazate pe legături revoluţionare cu oameni fără partid etc. În loc de a încheia cu socialiştii-revoluţionari, care din punct de vedere organizatoric cuprind o parte cu totul neînsemnată a ţărănimii revoluţionare, un bloc care să limiteze şi să stînjenească stricta noastră partinitate, vom folosi pe scară şi mai largă şi într-un mod şi mai liber atît poziţia noastră de partid cît şi toate avantajele pe care le oferă munca în rîndurile „trudovicilor“ fără partid.

De aici rezultă că în stadiile inferioare ale campaniei electorale la sate, adică în alegerile de deseatidvornici şi de împuterniciţi (probabil că uneori alegerile de împuterniciţi vor constitui în fapt *primul* stadiu al alegerilor), nu avem nevoie de *nici* un fel de acorduri electorale. Oamenii cu poziţie politică bine precizată, apţi de a candida în alegerile de deseatidvornici şi de împuterniciţi, reprezintă un procent atît de infim, încît social-democraţii care şi-au cîştigat încrederea şi stima ţăranilor (condiţie fără de care nu este posibilă nici o candidatură serioasă) au toate şansele să fie aleşi aproape *toţi* ca deseatidvornici sau împuterniciţi, fără să recurgă la nici un fel de acorduri cu alte partide.

În adunările de împuterniciţi ne vom putea sprijini pe rezultatele precise ale primelor bătălii electorale, care vor hotărî dinainte totul. Aici sînt posibile şi necesare... nu blocuri, desigur, nu acorduri stricte, permanente, ci acorduri parţiale cu privire la repartizarea mandatelor. Aici, şi într-o măsură şi mai mare în adunările de delegaţi pentru alegerea deputaţilor în Dumă, va trebui să ne unim

www.dacoromanica.ro

cu trudovicii pentru a înfrînge pe cadeți, cu socialiștii-revoluționari pentru a înfrînge pe socialiștii-populiști etc.

VI

Analiza sistemului electoral în vigoare arată, așadar, că în stadiile inferioare ale alegerilor blocurile electorale sînt deosebit de indezirabile la orașe și nici nu sînt necesare. La sate, în stadiile inferioare (adică în alegerile de deseatidvornici și de împuterniciți), blocurile sînt și indezirabile și cu totul inutile. Hotărîtoare pe plan politic sînt adunările județene de împuterniciți și adunările guberniale de delegați. Aici, adică în stadiile superioare, acordurile parțiale sînt necesare și posibile fără vreo indezirabilă încălcare a partinității, căci lupta în fața maselor e terminată, iar încheierea unor asemenea acorduri nu implică susținerea directă sau indirectă a nepartinității în fața poporului (și nici măcar admiterea ei), nu necesită nici cea mai mică estompare a politicii de sine stătătoare, strict de clasă, a proletariatului *.

Să vedem acum, mai întîi sub aspectul formal, aritmetic, ca să zicem așa, de ce natură vor fi aceste acorduri electorale parțiale în stadiile superioare.

Să luăm raporturi procentuale aproximative, adică o repartizare aproximativă a delegaților (și a împuterniciților, care sînt subînțeleși în cele ce urmează) pe partide, în cadrul fiecărei sute de delegați. Pentru a învinge în adunarea delegaților, un candidat trebuie să întrunească cel puțin 51 de voturi din 100. De aici rezultă următoarea regulă generală a tacticii delegaților social-democrați: ei trebuie să caute să atragă de partea lor un asemenea număr de delegați burghezo-democrați dintre cei mai apropiați de social-democrați sau care merită cel mai mult să fie spri-

* Nu e lipsit de interes să arătăm că în practica social-democrației internaționale găsim cazuri în care se face distincție între acorduri în stadiul inferior și acorduri în stadiul superior. În Franța, alegerile de senatori se efectuează în două trepte: alegătorii aleg delegați departamentali (guberniali), iar aceștia din urmă aleg pe senatori. Social-democrații revoluționari din Franța, guesdiștii [66], nu au admis niciodată nici un fel de acorduri, nici un fel de liste comune în stadiul inferior, dar au admis acorduri parțiale în stadiul superior, adică acorduri cu privire la repartizarea mandatelor, în adunările de delegați departamentali. Oportuniștii, jaurèsiștii [67], încheie acorduri și în stadiul inferior.

www.dacoromanica.ro

jiniţi, încît împreună cu ei să învingă pe ceilalţi şi în felul acesta vor fi aleşi, în parte, delegaţi social-democraţi, iar în parte — *cei mai buni* dintre delegaţii burghezo-democraţi *.

Să ilustrăm această regulă prin cîteva exemple simple. Să presupunem că din 100 de delegaţi avem 49 de ultrareacţionari, 40 de cadeţi şi 11 social-democraţi. În acest caz, este necesar un acord parţial între social-democraţi şi cadeţi pentru asigurarea alegerii unei liste comune de deputaţi, întocmită, bineînţeles, pe baza principiului repartizării proporţionale a mandatelor în raport cu numărul delegaţilor (adică, în exemplul de faţă, o cincime din mandatele de deputaţi ale întregii gubernii, să zicem două din zece, ar reveni social-democraţilor, iar patru cincimi din mandate, adică opt din zece, ar reveni cadeţilor). Dacă vor fi 49 de cadeţi, 40 de trudovici şi 11 social-democraţi, va trebui să tindem spre realizarea unui acord cu trudovicii, pentru a învinge pe cadeţi şi a obţine a cincea parte din mandate pentru noi, iar patru cincimi pentru trudovici. Într-un asemenea caz am avea o posibilitate excelentă de a verifica cît de consecvent şi de ferm e democratismul trudovicilor : vor consimţi ei oare să rupă definitiv cu cadeţii şi, împreună cu delegaţii partidului muncitoresc, să-i înfrîngă în alegeri, sau vor prefera „să salveze" pe cutare sau cutare cadet sau poate chiar să încheie un bloc cu cadeţii şi nu cu social-democraţii ? Atunci vom putea şi vom fi datori să dovedim şi să arătăm în fapt întregului popor în ce măsură cutare sau cutare mici burghezi înclină spre burghezia monarhistă sau spre proletariatul revoluţionar.

În exemplul din urmă, trudovicii au tot interesul să se carteleze cu social-democraţii, şi nu cu cadeţii, căci în primul caz ar obţine $^4/_5$ din numărul total al mandatelor, pe cînd în cel de-al doilea numai $^4/_9$. Şi mai interesant ar fi de aceea cazul invers : 11 cadeţi, 40 de trudovici şi 49 de social-democraţi. Un calcul elementar i-ar îndemna pe

* Pentru simplificare presupunem că delegaţii se repartizează exclusiv între partide. În realitate, însă, vor fi desigur mulţi delegaţi fără partid. În acest caz, delegatul social-democrat trebuie să caute să stabilească, pe cît posibil, care este fizionomia politică a tuturor delegaţilor, în special a celor burghezo-democraţi, şi să înjghebeze „o majoritate de stînga" formată din social-democraţi şi din candidaţii burghezi cei mai acceptabili pentru social-democraţie. Despre criteriile principale care ne permit să distingem tendinţele diferitelor partide vom vorbi mai jos.

www.dacoromanica.ro

trudovici într-un asemenea caz să meargă în bloc cu cadeții : în felul acesta, „noi", își vor zice ei, vom căpăta mai multe locuri în Dumă. Dar o atitudine principială de fidelitate față de democratism și față de interesele maselor cu adevărat muncitoare ar dicta imperios încheierea unui bloc cu social-democrații, chiar și cu prețul sacrificării cîtorva mandate. Reprezentanții proletariatului trebuie să urmărească cu atenție toate cazurile de acest fel și să explice atît delegaților cît și întregului popor (este necesar ca rezultatele acordurilor încheiate în adunările de împuterniciți și de delegați să fie aduse la cunoștința generală) semnificația *principială* a acestei aritmetici electorale.

Apoi, în exemplul din urmă avem un caz cînd atît calculul elementar cît și considerente de ordin principial îndeamnă pe social-democrați să provoace o sciziune în rîndurile trudovicilor. Dacă printre ei vor fi, să zicem, 2 socialiști-revoluționari pe deplin principiali, va trebui să depunem toate eforturile pentru a-i atrage pe aceștia de partea noastră și a înfrînge cu cele 51 de voturi pe toți cadeții și pe toți ceilalți trudovici, *mai puțin revoluționari*. Dacă printre trudovici vor fi 2 socialiști-revoluționari și 38 de socialiști-populiști, vom avea posibilitatea să verificăm cît de devotați sînt socialiștii-revoluționari intereselor democratismului și intereselor maselor muncitoare, și în acest scop am spune : pentru democrații-republicani și împotriva socialiștilor-populiști, care admit monarhia ; — pentru confiscarea pămîntului moșieresc și împotriva socialiștilor-populiști, care admit răscumpărarea ; — pentru partizanii înarmării întregului popor și împotriva socialiștilor-populiști, care admit armata permanentă. Și atunci am vedea pe cine vor prefera socialiștii-revoluționari : pe social-cadeți * sau pe social-democrați.

Am ajuns astfel la examinarea laturii și semnificației politice principiale ale acestei aritmetici electorale. Aici sîntem datori să opunem goanei după mandate apărarea

* Așa i-a numit pe socialiștii-populiști „Soznatelnaia Rossiia" [68]. În treacăt fie zis, numerele 1 și 2 ale acestei publicații ne-au produs o vie satisfacție. D-nii Cernov, Vadimov etc. critică *în mod strălucit* tezele lui Peșehonov și Tag—in. Deosebit de reușită e critica făcută tezelor lui Tag—in din punctul de vedere al teoriei producției de mărfuri care evoluează prin capitalism la socialism.

www.dacoromanica.ro

fermă şi consecventă a punctului de vedere al proletariatului socialist şi a intereselor victoriei depline a revoluţiei noastre burghezo-democratice. În nici un caz şi sub nici o formă, împuterniciţii şi delegaţii noştri social-democraţi nu trebuie să treacă sub tăcere ţelurile noastre *socialiste*, poziţia noastră de clasă, poziţia de partid *proletar*. Dar pentru a dovedi că proletariatul are rolul de avangardă în *actuala* revoluţie nu e de ajuns să repetăm într-una cuvintele „de clasă". Pentru a dovedi rolul de avangardă al proletariatului nu e de ajuns să expunem învăţătura noastră socialistă şi teoria generală a marxismului. Pentru aceasta mai trebuie să ştim să arătăm *în fapt*, în analiza problemelor arzătoare ale *actualei* revoluţii, că membrii partidului muncitoresc apără mai consecvent, mai just, mai hotărît şi mai iscusit ca oricine interesele *acestei* revoluţii, interesele victoriei ei *depline*. Aceasta nu este o sarcină uşoară şi pregătirea în vederea îndeplinirii ei constituie îndatorirea fundamentală şi principală a oricărui social-democrat care participă la campania electorală.

Stabilirea deosebirilor dintre partide şi dintre nuanţele partidelor, în cadrul adunărilor de împuterniciţi şi de delegaţi (şi în cadrul întregii campanii electorale, fireşte), va fi o sarcină practică mică, dar nu lipsită de folos. La stabilirea acestei deosebiri, viaţa însăşi va da răspuns la multe probleme controversate care frămîntă partidul muncitoresc social-democrat. Aripa dreaptă a partidului, începînd cu ultraoportuniştii de la „Naşe Delo" şi terminînd cu oportuniştii moderaţi de la „Soţial-Demokrat", estompează şi denaturează în fel şi chip deosebirea dintre trudovici şi cadeţi, fără să observe, după cît se pare, un fenomen nou şi deosebit de important: divizarea trudovicilor în socialişti-populişti, socialişti-revoluţionari şi trudovici care înclină spre unii sau spre ceilalţi. Istoria Dumei întîi şi a dizolvării ei a oferit, desigur, date documentare care ne obligă să facem distincţie între cadeţi şi trudovici, date care dovedesc că democratismul acestora din urmă este mai consecvent şi mai hotărît. Campania electorală în alegerile pentru Duma a doua trebuie să dovedească şi să arate acest lucru într-un mod şi mai concret, şi mai precis, şi mai com-

www.dacoromanica.ro

plet, și mai amplu. După cum m-am străduit să arăt pe bază de exemple, *însăși* campania electorală *va învăța* pe social-democrați să stabilească în mod just *deosebirile* existente între diferitele partide burghezo-democratice și va infirma în fapt sau, mai bine zis, va înlătura părerea profund greșită că membrii partidului cadet sînt principalii reprezentanți sau cel puțin reprezentanți serioși ai democrației noastre burgheze în general.

Menționăm de asemenea că, în campania electorală în general și în problema încheierii de acorduri electorale în stadiile superioare, social-democrații trebuie să știe să vorbească simplu și clar, să folosească un limbaj accesibil maselor, lăsînd cu totul la o parte artileria grea a termenilor savanți, a cuvintelor străine, a lozincilor, a definițiilor și concluziilor învățate pe dinafară, dinainte pregătite, dar pe care masa încă nu le înțelege, nu le cunoaște. Trebuie să știm *să explicăm* fără vorbe mari, fără exclamații, pe bază de fapte și cifre, problemele socialismului și problemele actualei revoluții ruse.

Cu acest prilej se vor pune de la sine cele două probleme fundamentale ale acestei revoluții: problema libertății și problema pămîntului. Pe aceste două probleme esențiale, care frămîntă întreaga masă, trebuie să axăm și propaganda pur socialistă — deosebirea dintre punctul de vedere al micului producător și punctul de vedere al proletariatului —, și lămurirea deosebirilor dintre partidele care luptă pentru influență în rîndurile poporului. Ultrareacționarii, inclusiv octombriștii, sînt împotriva libertății și împotriva trecerii pămîntului în mîinile poporului. Ei vor *să pună capăt* revoluției, folosind în acest scop *violența*, corupția, înșelăciunea. Burghezia liberală monarhistă, reprezentată prin partidul cadet, *de asemenea* vrea *să pună capăt* revoluției, și anume printr-o serie de concesii. Ea *nu vrea* să dea poporului nici întreaga libertate, nici tot pămîntul. Ea vrea *să mențină* proprietatea funciară moșierească, propunînd în acest scop răscumpărarea, precum și crearea unor comitete agrare locale care să nu fie alese prin vot universal, direct, egal și secret. Trudovicii — adică mica burghezie, îndeosebi cea sătească — vor să obțină în-

www.dacoromanica.ro

treaga libertate şi tot pămîntul, dar păşesc nesigur, inconştient, fără fermitate spre acest ţel, oscilînd între oportunismul social-cadeţilor (socialiştii-populişti) — care caută să justifice hegemonia burgheziei liberale asupra ţărănimii, s-o consfinţească pe plan teoretic — şi utopismul egalizării, care, după părerea lor, ar fi posibilă în condiţiile producţiei de mărfuri. Social-democraţia trebuie să promoveze în mod consecvent punctul de vedere al proletariatului, izgonind din conştiinţa *revoluţionară* a ţărănimii oportunismul socialiştilor-populişti şi orice fel de utopism, care pune în umbră sarcinile cu adevărat imperioase ale revoluţiei *actuale.* Căci numai în condiţiile unei victorii *depline* a acesteia din urmă, clasa muncitoare şi întregul popor vor putea *porni efectiv,* rapid, nestingherit, cu toată îndrăzneala şi pe scară largă la rezolvarea sarcinii fundamentale a întregii omeniri civilizate — eliberarea muncii de sub jugul capitalului.

Problema *mijloacelor* de luptă va sta şi ea în centrul atenţiei noastre în cursul campaniei electorale, precum şi ori de cîte ori va fi vorba de încheierea unor acorduri parţiale între partide. Vom căuta să explicăm ce este adunarea constituantă şi de ce se tem cadeţii de ea. Vom întreba pe burghezii liberali, pe cadeţi, ce măsuri intenţionează ei să preconizeze şi *să înfăptuiască în mod de sine stătător,* pentru ca nimeni să nu poată proceda cu reprezentanţii poporului aşa cum „s-a procedat" cu deputaţii din „prima legislatură". Vom aminti cadeţilor şi vom explica unei mase cît mai largi ce atitudine de mîrşavă trădare au avut ei faţă de formele de luptă din octombrie-*decembrie* anul trecut. Vom întreba pe toţi candidaţii dacă îşi propun ca toată activitatea lor în cadrul Dumei să fie pe de-a-ntregul *subordonată* intereselor luptei *din afara Dumei,* intereselor mişcării populare largi pentru pămînt şi libertate. Noi trebuie să folosim campania electorală ca un mijloc pentru *organizarea revoluţiei,* adică pentru organizarea proletariatului şi a elementelor cu *adevărat* revoluţionare din rîndurile democraţiei burgheze.

Acesta este conţinutul *pozitiv* pe care trebuie să ne străduim să-l dăm întregii campanii electorale şi în special încheierii de acorduri parţiale cu alte partide.

www.dacoromanica.ro

VII

Să rezumăm.

La baza tacticii electorale generale a social-democrației trebuie să stea principiul independenței depline a partidului de clasă al proletariatului revoluționar.

Derogări de la această regulă generală pot fi admise numai în cazuri de extremă necesitate și numai în condiții limitative anume precizate.

Particularitățile sistemului electoral rus și ale grupărilor politice din rîndurile țărănimii, care constituie imensa majoritate a populației, nu determină apariția unei asemenea necesități extreme în stadiile inferioare ale campaniei electorale, adică în alegerile de delegați în orașele mari și în alegerile de deseatidvornici și de împuterniciți la sate. În orașele mari nu există o astfel de necesitate, pentru că aici importanța alegerilor nu rezidă *nicidecum* în numărul deputaților aleși în Dumă, ci în faptul că social-democrații se prezintă în fața celor mai largi, celor mai concentrate și — în virtutea întregii lor situații — celor „mai social-democrate" pături ale populației.

La sate, nivelul politic redus al masei, insuficienta ei organizare politică, fărîmițarea și raritatea populației, precum și condițiile exterioare în care au loc alegerile determină o dezvoltare deosebit de largă a organizațiilor, uniunilor, cercurilor, adunărilor, vederilor și tendințelor fără partid (și revoluționare fără partid). În asemenea condiții, încheierea de blocuri în stadiile inferioare nu este cîtuși de puțin necesară. Pentru social-democrați nu poate fi aici, din toate punctele de vedere, nimic mai just și mai indicat decît păstrarea unei poziții strict partinice.

Teza generală cu privire la necesitatea unei alianțe între proletariat și țărănimea revoluționară duce, așadar, la constatarea că sînt necesare numai acorduri parțiale (de tipul acordurilor cu trudovicii împotriva cadeților) în stadiile superioare ale alegerilor, adică în adunările de împuterniciți și de delegați. Specificul diviziunilor politice din rîndurile trudovicilor pledează și ele pentru o asemenea soluționare a problemei.

www.dacoromanica.ro

În toate aceste acorduri parţiale, social-democraţii trebuie să facă o distincţie netă între diferitele partide burghezo-democratice şi între diferitele lor nuanţe, luînd drept criteriu gradul de consecvenţă şi de fermitate al democratismului acestor partide.

Conţinutul ideologic-politic al campaniei electorale şi al acordurilor parţiale îl va constitui explicarea învăţăturii socialismului şi a lozincilor de sine stătătoare ale social-democraţiei în actuala revoluţie, atît în ceea ce priveşte sarcinile acesteia din urmă cît şi în problema căilor şi mijloacelor de înfăptuire a acestor sarcini.

Broşura de faţă a fost scrisă înainte de apariţia nr. 5 al ziarului „Soţial-Demokrat". Pînă la apariţia acestui număr, partidul nostru avea toate motivele să spere că Comitetul Central al partidului nostru nu aprobă nicidecum încheierea unor acorduri cu partidele burgheze în primul stadiu al alegerilor, acorduri inadmisibile pentru socialişti. Eram obligaţi să gîndim astfel, pentru că un menşevic atît de influent ca tov. L. Martov s-a pronunţat în termeni *categorici* împotriva *oricăror* acorduri în primul stadiu, şi s-a pronunţat nu numai în coloanele ziarului „Tovarişci", ci şi în scrisoarea (întocmită de el) pe care C.C. a trimis-o organizaţiilor în legătură cu pregătirea campaniei electorale.

Acum constatăm că Comitetul nostru Central a făcut o cotitură spre poziţia lui Cerevanin sau, în orice caz, a început să şovăie. Articolul de fond din nr. 5 al ziarului „Soţial-Demokrat" *admite* blocuri *în primul stadiu*, fără a preciza cel puţin cu care anume partide burgheze! Scrisoarea publicată astăzi (31 octombrie) de Plehanov, care, pentru a putea pleda în favoarea unui bloc cu cadeţii, s-a mutat la ziarul cadet „Tovarişci", arată tuturor sub influenţa cui a început să şovăie Comitetul Central. Iar Plehanov, ca de obicei, vorbeşte ca un oracol, debitînd locuri comune dintre cele mai banale şi ocolind cu desăvîrşire sarcinile de clasă ale proletariatului socialist (probabil din amabilitate faţă de ziarul burghez care i-a oferit azil), fără a încerca măcar să prezinte argumente şi date concrete.

www.dacoromanica.ro

E admisibil oare ca această „poruncă" de la Geneva să fie de ajuns pentru a determina Comitetul Central să alunece de la Martov... la Cerevanin ?

E admisibil oare ca hotărîrea prin care Congresul de unificare a interzis orice acorduri cu partidele burgheze să fie sabotată de Comitetul Central ales de congres ?

Coeziunea social-democraților în campania electorală este grav amenințată.

Partidul muncitoresc socialist este amenințat de primejdia încheierii unor acorduri cu partidele burgheze în primul stadiu al alegerilor, acorduri care sînt de natură să submineze moralul partidului și să anihileze independența de clasă a proletariatului.

Toți social-democrații revoluționari trebuie să se unească și să declare un război necruțător confuziei și oscilărilor oportuniste !

www.dacoromanica.ro

CONFERINŢA A DOUA A P.M.S.D.R. („PRIMA CONFERINŢĂ GENERALĂ") [69]

3—7 (16—20) NOIEMBRIE 1906

Raportul şi cuvîntările se tipăresc pentru prima oară, după textul înregistrat în procesele-verbale; „Opinia separată" se tipăreşte după textul apărut în ziar

„Opinia separată" a fost publicată la 23 noiembrie 1906 în ziarul „Proletarii" nr. 8

www.dacoromanica.ro

1

RAPORT ASUPRA CAMPANIEI ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A II-A DE STAT

4 (17) NOIEMBRIE

Rezoluţie adoptată de comitetele din Petersburg şi Moscova, de social-democraţia poloneză şi de letoni [70]

1. Numai din vina burgheziei trădătoare am fost nevoiţi să primim lupta pe terenul alegerilor pentru Dumă.

2. La baza campaniei electorale trebuie să fie pusă opoziţia dintre lupta revoluţionară şi cea „paşnică", arătîndu-se totodată cît de periculoasă e hegemonia cadeţilor în lupta de eliberare. De aici se naşte întrebarea : este oare admisibil un bloc cu cadeţii (un acord în primul stadiu) ?

3. Ca regulă generală, în primul stadiu social-democraţia trebuie să păstreze o poziţie de sine stătătoare ; cu titlu de excepţie, însă, pot fi încheiate în primul stadiu acorduri cu partidele care admit adunarea constituantă, insurecţia armată ş.a.m.d. ; în stadiul al doilea, acorduri cu caracter tehnic, numai pentru repartizarea proporţională a mandatelor. Nu e nimic mai periculos decît a spune maselor : votaţi, împreună cu noi, pentru candidaţii conciliatori. Kruşevan este periculos nu pentru că şade în Dumă, ci pentru că face parte dintr-o organizaţie ultrareacţionară care sprijină guvernul. Pentru unele mici excepţii, voi sprijiniţi hegemonia cadeţilor şi încălcaţi întreaga noastră poziţie principială (Caucazul, Moscova, Petersburgul şi Polonia sînt împotriva acordurilor). Dacă vor reuşi în alegeri ultrareacţionarii, Duma va avea doar o compoziţie mai net conturată. De ce credeţi că, în caz de fărîmiţare a voturilor, vinovaţi de reuşita ultrareacţionarilor vor fi social-democraţii, şi nu cadeţii ?

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA CAMPANIEI ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A II-A DE STAT

4 (17) NOIEMBRIE

Un acord electoral este un bloc (do ut des *, spuneţi voi maselor). Noi spunem : împreună cu burghezia revoluţionară mergem cîteodată, dar împreună cu burghezia oportunistă şi trădătoare — niciodată. Campania electorală se va desfăşura între două limite : 400 de cadeţi + 100 de social-democraţi (dacă încheiem acorduri) şi 200 de ultrareacţionari + 250 de cadeţi + 20 sau 50 de social-democraţi (dacă nu încheiem acorduri). A pune pe aceeaşi listă şi jălbaşi şi luptători înseamnă a submina propria noastră poziţie. În cazul cînd vom încheia acorduri, ultrareacţionarii vor fi bătuţi, dar şi social-democraţii vor fi înfrînţi (moralmente).

---

* — dau ca să dai — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

3

INTERVENȚIE ÎN CADRUL DISCUTĂRII PLATFORMEI ELECTORALE MENȘEVICE

6 (19) NOIEMBRIE

Am spus doar că această platformă se limitează să opună metodelor pașnice metodele revoluționare ; restul nu ne satisface. Nu se arată prin ce se deosebesc social-democrații de celelalte grupuri care reprezintă pe „oamenii muncii" (de socialiștii-revoluționari), ca în declarația fracțiunii social-democrate din Dumă [71]. Nu este arătată opoziția dintre socialismul științific și cel vulgar.

Nu se spune că trebuie să facem distincție între poziția proletariatului și cea a micului proprietar. Platforma nu preconizează încheierea de blocuri, dar ea însăși este un asemenea bloc, deoarece poate fi semnată și de un micburghez. Nu este admisibil ca o platformă să treacă sub tăcere celelalte partide ; platforma de față însă nu ne spune nimic despre aceste partide, ci se limitează să indice vag : „partidele mai hotărîte" etc.

www.dacoromanica.ro

4

INTERVENŢII ÎN PROBLEMA CONVOCĂRII „CONGRESULUI MUNCITORESC"

7 (20) NOIEMBRIE

1

Lenin subliniază că problema „congresului muncitoresc" este o problemă spinoasă şi că este necesar să fie discutată !

2

Lenin arată că în presa burgheză au apărut scrisori ale lui Plehanov, Martov şi ale altora, că Kostrov, de pildă, nu a prezentat fracţiunii din Dumă propunerea cu privire la revendicarea unui guvern cadet (propunere venită din partea C.C.), încălcînd prin aceasta disciplina de partid — şi bine a făcut că n-a prezentat-o. Agitaţia pentru „congresul muncitoresc" frînează activitatea partidului. Avem un organ al C.C., dar nu avem un Organ Central. De ce ? Bani sînt, organul C.C. apare regulat, dar lipseşte organizarea, şi de aceea nu avem un Organ Central.

www.dacoromanica.ro

5

OPINIE SEPARATĂ PREZENTATĂ LA CONFERINȚA GENERALĂ A P.M.S.D.R. ÎN NUMELE DELEGAȚILOR SOCIAL-DEMOCRAȚILOR DIN POLONIA, ȚINUTUL LETON, PETERSBURG, MOSCOVA, REGIUNEA INDUSTRIALĂ CENTRALĂ ȘI REGIUNEA VOLGĂI

Delegații Bundului au prezentat la conferință o rezoluție care reproduce aproape în întregime rezoluția Congresului al VII-lea al Bundului și care apreciază sub aspect istoric boicotarea Dumei [72]. Subsemnații delegați la conferință declarăm că, la votarea acestei rezoluții, ne-am abținut de la vot din următoarele motive. Separarea problemei *de ce* participăm la alegerile pentru Dumă de problema *cum* participăm la aceste alegeri este și greșită și imposibilă. Recunoașterea justeței boicotului înseamnă că în actuala noastră participare la alegeri caracterul fundamental al întregii noastre tactici rămîne același ca și în boicotul declarat împotriva Dumei întîi. A recunoaște că majoritatea cadetă din Duma întîi împiedica activitatea elementelor revoluționare și a aproba, în același timp, acorduri între cadeți și social-democrați în primul stadiu al alegerilor înseamnă a submina premisele generale ale politicii noastre practice. A recunoaște și a sprijini, în cadrul agitației în fața maselor, hegemonia cadeților, prin depunerea unor liste comune și a condamna apoi această hegemonie printr-o rezoluție suplimentară specială înseamnă a compromite în modul cel mai grav întreaga tactică și toate principiile social-democrației revoluționare. Pentru aceste motive prezentăm în fața întregului Partid muncitoresc social-democrat din Rusia următoarea opinie separată :

„Tactica boicotării Dumei de stat, tactică care a ajutat masele populare să vadă just că această instituție este lipsită de putere și are un rol subordonat, și-a găsit o justifi-

www.dacoromanica.ro

care deplină în comedia activităţii legislative a Dumei de stat şi în dizolvarea ei.

Dar comportarea contrarevoluţionară a burgheziei şi tactica conciliatoare a liberalismului din Rusia au împiedicat ca boicotul să aibă un succes nemijlocit şi au silit proletariatul să primească lupta împotriva contrarevoluţiei burghezo-moşiereşti şi pe terenul campaniei electorale în alegerile pentru Dumă.

Social-democraţia trebuie să ducă această luptă, atît în afara Dumei cît şi înăuntrul Dumei, în interesul dezvoltării conştiinţei de clasă a proletariatului, al demascării neîncetate a iluziilor constituţionaliste în faţa întregului popor şi al dezvoltării revoluţiei.

În această situaţie şi în scopul arătat, P.M.S.D.R. trebuie să participe în modul cel mai energic la actuala campanie în legătură cu Duma.

Principalele sarcini ale social-democraţiei în campania electorală şi în campania în legătură cu Duma constau, în primul rînd, în a explica poporului că Duma nu constituie nicidecum un mijloc potrivit pentru înfăptuirea revendicărilor proletariatului şi ale micii burghezii revoluţionare, îndeosebi ale ţărănimii. În al doilea rînd, în a explica poporului că libertatea politică nu poate fi înfăptuită pe cale parlamentară atîta timp cît puterea reală rămîne în mîinile guvernului ţarist, în a-i explica necesitatea insurecţiei armate, necesitatea unui guvern revoluţionar provizoriu şi a unei adunări constituante alese prin vot universal, direct, egal şi secret. În al treilea rînd, în a face critica Dumei întîi şi a arăta falimentul liberalismului din Rusia, explicînd în special cît de primejdios şi de funest ar fi pentru cauza revoluţiei dacă partidul monarhist-liberal al cadeţilor ar avea în mişcarea de eliberare un rol precumpănitor şi conducător.

Ca partid de clasă al proletariatului, social-democraţia trebuie să rămînă întru totul de sine stătătoare în întreaga campanie electorală şi în campania în legătură cu Duma ; nici aici ea nu trebuie să-şi contopească în nici un caz lozincile şi tactica cu acelea ale vreunui alt partid de opoziţie sau revoluţionar.

www.dacoromanica.ro

De aceea, în primul stadiu al campaniei electorale, adică în fața maselor, ea trebuie să se prezinte, de regulă, pe poziții cu totul de sine stătătoare și să depună numai candidaturi de partid.

Excepții de la această regulă sînt admisibile numai în cazuri de extremă necesitate și numai pentru partidele care acceptă fără rezervă lozincile fundamentale ale luptei noastre politice directe, adică pentru partidele care recunosc necesitatea insurecției armate și care luptă pentru o republică democratică. Dar asemenea acorduri pot avea de obiect numai depunerea unei liste comune de candidați, fără a restrînge cîtuși de puțin caracterul de sine stătător al agitației politice a social-democrației.

În curia muncitorească, partidul social-democrat se prezintă pe poziții cu totul de sine stătătoare, fără a încheia acorduri cu nici un alt partid.

În stadiile superioare ale alegerilor, adică în adunările de delegați la orașe și în adunările de împuterniciți și de delegați la sate, sînt admisibile acorduri parțiale exclusiv pentru repartizarea proporțională a mandatelor după numărul voturilor obținute de partidele care încheie acordul. În același timp, social-democrația distinge, din punctul de vedere al consecvenței și al fermității democratice, următoarele tipuri principale de partide burgheze : a) socialiștii-revoluționari, P.P.S. și partidele republicane similare * ; b) socialiștii-populiști și trudovicii de tip similar ** ; c) cadeții".

---

* În această categorie intră, poate, și sioniștii-socialiști [78].

** În această categorie intră, poate, și unii democrați evrei. Asupra acestor chestiuni nu ne putem pronunța fără consultarea social-democraților evrei.

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE APEL CĂTRE ALEGĂTORI

Tovarăşi muncitori ! Cetăţeni ! Se apropie timpul alegerilor pentru Duma de stat. Partidul clasei muncitoare, social-democraţia, vă cheamă să participaţi cu toţii la alegeri, pentru a contribui la unirea forţelor realmente capabile să lupte pentru libertate.

Masele populare luptă în revoluţia noastră împotriva dominaţiei birocraţilor şi a poliţiei, a moşierilor şi capitaliştilor, şi în primul rînd împotriva guvernului ţarist absolutist. Masele luptă pentru pămînt şi libertate, pentru răsturnarea bandei de pogromişti şi călăi care la revendicările a milioane şi zeci de milioane de cetăţeni răspunde prin corupţie, înşelăciune, violenţă bestială, temniţe şi curţi marţiale.

Prin greva lor din octombrie 1905 muncitorii din întreaga Rusie au smuls ţarului cu forţa promisiunea de a instaura un regim de libertate şi de a acorda Dumei drepturi legislative. Cîrmuirea ţaristă a călcat aceste promisiuni. Legea electorală a ciuntit drepturile ţăranilor şi ale muncitorilor în favoarea moşierilor şi a capitaliştilor. Drepturile Dumei însăşi au fost reduse aproape la zero. Dar nici asta nu e încă principalul. Principalul este că toate libertăţile şi drepturile au rămas pur şi simplu pe hîrtie, căci puterea reală, forţa reală continuă să rămînă în întregime în mîinile guvernului ţarist. Nici o Dumă nu poate da şi nu va da pămînt şi libertate poporului atîta timp cît puterea reală se va afla în mîinile pogromiştilor şi ale sugrumătorilor libertăţii.

www.dacoromanica.ro

Iată de ce muncitorii revoluţionari şi împreună cu ei majoritatea luptătorilor conştienţi pentru libertate din alte pături ale poporului au proclamat boicotarea Dumei. Boicotarea Dumei a fost o încercare de a smulge din mîinile pogromiştilor dreptul de a decide în problema convocării unei reprezentanţe naţionale. Boicotarea Dumei a fost o acţiune menită să prevină poporul că nu trebuie să se încreadă în nişte petice de hîrtie, o chemare la luptă pentru puterea reală. Boicotul n-a reuşit pentru că burghezia liberală a trădat cauza libertăţii. Partidul libertăţii „poporului", cadeţii, partid al moşierilor liberali şi al flecarilor burghezi „luminaţi", a trădat lupta eroică a proletariatului, a calificat drept nebunie răscoalele ţăranilor şi ale celei mai bune părţi a armatei şi a participat la alegerile organizate de pogromişti. Din cauza trădării săvîrşite de burghezia cadetă, întregul popor este vremelnic nevoit să ţină seama de legile şi de alegerile făcute de pogromişti, falsificate de pogromişti, transformate de ei într-o batjocură la adresa poporului.

Dar, participînd acum la alegeri, putem şi trebuie să deschidem poporului ochii şi să-i arătăm necesitatea luptei pentru putere, zădărnicia jocului cadeţilor de-a constituţia. Cetăţeni din întreaga Rusie ! Gîndiţi-vă la lecţia pe care ne-a dat-o Duma întîi !

Luptătorii pentru libertate şi pentru trecerea pămîntului în mîinile ţăranilor au fost masacraţi, deportaţi, aruncaţi în închisori. Majoritatea în Dumă o aveau cadeţii. Aceşti burghezi liberali se temeau de luptă, se temeau de popor, se limitau la cuvîntări şi demersuri, îndemnau poporul să aştepte, să dea dovadă de răbdare, tindeau spre o înţelegere, spre o tranzacţie cu guvernul pogromiştilor. Iar ţarul, văzînd că în faţa lui se află nu luptători, ci burghezi slugarnici, i-a alungat cît colo pentru că nu-i plăceau discursurile lor.

Muncitori, ţărani şi voi toţi oameni ai muncii ! Nu uitaţi această preţioasă lecţie ! Amintiţi-vă că în toamna anului 1905, cînd în fruntea poporului încleştat în luptă se aflau muncitorii revoluţionari, iar grevei muncitorilor, insurecţiei muncitorilor li s-au alăturat răscoalele ţăranilor şi ale soldaţilor conştienţi, guvernul a fost nevoit să facă

www.dacoromanica.ro

concesii. Iar în primăvara şi în vara anului 1906, cînd în fruntea poporului a trecut burghezia monarhistă-liberală, cadeţii, partidul oscilărilor între puterea poporului şi puterea pogromiştilor, în loc de concesii, deputaţii au primit lovitura de cizmă poliţienească care a împrăştiat Duma.

Dizolvarea Dumei arată tuturor cît de zadarnice şi de sterile sînt demersurile cadete, cît de necesară este sprijinirea luptei proletare. Prin greva sa din octombrie, clasa muncitoare a smuls promisiunea că va fi instaurat un regim de libertate. Acum ea îşi adună puterile pentru ca, printr-o insurecţie a întregului popor, să smulgă efectiv libertatea din mîinile duşmanului, să răstoarne cîrmuirea ţaristă, să instaureze republica, să introducă eligibilitatea tuturor autorităţilor în stat, fără nici o excepţie, şi să convoace prin intermediul guvernului revoluţionar provizoriu o adunare constituantă aleasă prin vot universal, direct, egal şi secret, care să reprezinte întregul popor.

Luptînd pentru libertate, clasa muncitoare vrea ca această libertate să nu fie numai în folosul celor bogaţi şi sus-puşi, ci în folosul întregului popor. Muncitorii au nevoie de libertate pentru a desfăşura o luptă largă în vederea eliberării depline a muncii de sub jugul capitalului, în vederea desfiinţării oricărei exploatări a omului de către om, în vederea organizării socialiste a societăţii. Cît timp dăinuie dominaţia capitalului, nici un fel de egalitate, nici chiar dreptul egal al micilor producători, al ţăranilor, asupra folosinţei pămîntului devenit proprietate a întregului popor nu va izbăvi poporul de mizerie, şomaj şi asuprire. Numai atunci cînd toţi muncitorii se vor uni laolaltă şi vor fi sprijiniţi de masele muncitoare va putea fi scuturat jugul capitalului, care apasă pe umerii muncitorilor din toate ţările. În societatea socialistă, libertatea şi egalitatea nu vor fi doar vorbe goale ; masele muncitoare nu vor mai fi fărîmiţate datorită existenţei micilor gospodării izolate ; bogăţia acumulată prin munca comună nu va aservi masa poporului, ci va fi pusă în slujba ei ; dominaţia oamenilor muncii va pune capăt oricărei asupriri naţionale, religioase, oricărei asupriri a unui sex de către celălalt.

Tovarăşi muncitori ! Cetăţeni ai Rusiei ! Folosiţi alegerile pentru a întări poziţiile adevăraţilor luptători pentru

www.dacoromanica.ro

libertate şi pentru socialism, pentru a deschide tuturor ochii asupra adevăratelor ţeluri şi a adevăratului caracter al diferitelor partide!

În afară de social-democraţi, se prezintă în alegeri trei grupuri principale de partide: ultrareacţionarii, cadeţii şi trudovicii.

Ultrareacţionarii alcătuiesc partidele care sprijină cîrmuirea. Ei se pronunţă pentru monarhia absolută, pentru puterea poliţienească, pentru păstrarea întregului pămînt moşieresc. Aceste partide sînt: partidul monarhist, uniunea poporului rus, partidul ordinii, partidul comercianţilor şi industriaşilor, uniunea 17 octombrie, partidul înnoirii paşnice. Toate aceste partide sînt duşmanii făţişi ai poporului, apărătorii guvernului pogromiştilor, ai guvernului care a dizolvat Duma, ai guvernului curţilor marţiale.

Cadeţii (constituţional-democraţii sau „partidul libertăţii poporului") reprezintă principalul partid al burgheziei monarhiste-liberale. Burghezii liberali oscilează între popor şi guvernul pogromiştilor. În vorbe, ei se declară împotriva guvernului; în fapt, mai mult ca de orice ei se tem de lupta poporului; în fapt, ei vor un compromis cu monarhia, adică cu pogromiştii, împotriva poporului. Cadeţii au propus în Dumă legi draconice împotriva presei şi împotriva întrunirilor. Cadeţii s-au pronunţat în Dumă împotriva propunerii ca problema pămîntului să fie dată în competenţa unor comitete locale alese prin vot universal, direct, egal şi secret. Cadeţii sînt moşieri liberali care se tem ca nu cumva ţăranii să rezolve ei înşişi şi în felul lor problema pămîntului. Cine nu vrea ca reprezentanţa naţională să poată fi alungată de puterea poliţienească, cine nu vrea ca ţăranilor să le fie impusă o răscumpărare la fel de ruinătoare ca cea din 1861 [74] trebuie să se îngrijească ca Duma a doua să nu poată fi o nouă Dumă cadetă.

Trudovicii alcătuiesc partidele şi grupurile care exprimă interesele şi vederile micilor producători, în special ale ţăranilor cu gospodărie mică. Cel mai timid dintre ele este „partidul socialist-populist al muncii", care nu e cu mult mai bun decît partidul cadeţilor. Urmează apoi „Grupul trudovic" din Dumă; după dizolvarea Dumei,

www.dacoromanica.ro

cei mai buni dintre membrii acestui grup, ca de pildă Onipko, au venit în ajutorul poporului răsculat. Cel mai revoluționar dintre partidele trudovice este cel al „socialiștilor-revoluționari" (eserii). Trudovicii înclină să apere cu hotărîre — mergînd uneori pînă la răscoală — interesele masei țărănești în lupta pentru pămînt și libertate, dar nu sînt nici pe departe întotdeauna capabili de a se debarasa de influența burghezilor liberali și de ideile burgheze în întreaga lor activitate. În măreața luptă mondială dintre muncă și capital, micul producător stă în cumpănă : să tindă „să ajungă în rînd cu oamenii" în înțelesul burghez al acestei expresii, adică să devină el însuși stăpîn, ori să tindă să ajute proletariatul în lupta pentru răsturnarea dominației burgheziei. Noi, social-democrații, vom folosi alegerile pentru a spune masei țărănești și tuturor prietenilor țărănimii : țăranii vor putea dobîndi pămînt și libertate numai atunci cînd nu vor acționa prin demersuri, ci prin luptă, cînd nu se vor încrede în țar sau în promisiunile burghezilor liberali, ci în forța luptei duse cot la cot cu clasa muncitoare.

Partidul social-democraților este partidul proletariatului conștient și luptător. Social-democrații nu cred în nici un fel de promisiuni ale burgheziei ; ei caută salvarea de mizerie și sărăcie nu în consolidarea micii gospodării, ci în lupta unită a tuturor oamenilor muncii pentru înfăptuirea socialismului.

Tovarăși muncitori și voi toți salariați ai capitalului ! Ați văzut cu toții că, atunci cînd guvernul a călcat în picioare mlădițele libertății, burghezia a început să răpească muncitorilor toate cuceririle lor, a început să prelungească iarăși ziua de muncă, să reducă salariile, să mărească amenzile, să înmulțească șicanele, să persecute pe muncitorii conștienți sau să-i arunce în stradă. Numai victoria libertății va permite muncitorilor și funcționarilor să-și asigure cuceririle împotriva tentativelor burgheziei, să obțină ziua de muncă de 8 ore, salarii mai bune și condiții de trai suportabile. Și numai prin luptă unită, dusă cu îndrăzneală și abnegație în fruntea tuturor maselor muncitoare, va putea proletariatul să cucerească adevărata libertate pentru întregul popor.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi muncitori ! Cetăţeni ai Rusiei ! Votaţi pe candidaţii Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia ! El luptă pentru libertate deplină, pentru republică, pentru înfăptuirea principiului eligibilităţii funcţionarilor de către popor. El luptă împotriva oricărei asupriri naţionale. El luptă ca ţăranii să capete *tot* pămîntul *fără nici o răscumpărare*. El sprijină toate revendicările marinarilor şi soldaţilor conştienţi, luptînd pentru înlocuirea armatei permanente cu înarmarea întregului popor.

Tovarăşi muncitori ! Cetăţeni ai Rusiei ! Votaţi pe candidaţii Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia !

„Proletarii" nr. 8
din 23 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE BLOCURILE CU CADEȚII

Cu ajutorul bundiștilor, menșevicii au reușit să obțină la conferința generală a P.M.S.D.R. o rezoluție în care blocurile cu cadeții sînt declarate admisibile. Presa cadetă jubilează și trîmbițează fericita veste în toate colțurile lumii, împingînd ușurel pe menșevici să coboare încă o treaptă, să facă încă un pas spre dreapta. Cititorul va găsi în altă parte hotărîrile conferinței, opinia separată a social-democraților revoluționari și proiectul lor de apel către alegători *. În articolul de față vom încerca să arătăm doar semnificația politică generală și esențială a blocurilor cu cadeții.

De mare folos în această privință ne vor fi materialele publicate în nr. 6 al ziarului „Soțial-Demokrat" și în special articolul redacțional intitulat „Blocul extremei stîngi". Vom începe cu unul dintre pasajele cele mai caracteristice din acest articol.

Ni se spune, scrie „Soțial-Demokrat", că „menșevicii, care își propuneau să împingă pe calea revoluționară întreaga Dumă, după dizolvarea ei și-au părăsit pozițiile și au încheiat un bloc cu partidele și grupurile revoluționare, ceea ce și-a găsit expresia, în primul rînd, în publicarea a două proclamații comune — către armată și către țărănime — și, în al doilea rînd, în crearea unui comitet de coordonare în vederea grevei care urma să aibă loc. Această invocare a unui precedent se datorește unei grave confuzii. În cazul menționat, partidul nostru a în-

* Vezi volumul de față, pag. 107—109, 110—115. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cheiat cu alte partide și grupuri revoluționare *nu* un bloc *politic*, ci un acord *de luptă*, acord pe care noi l-am considerat întotdeauna util și necesar".

Sublinierile aparțin ziarului „Soțial-Demokrat".

...Nu un bloc *politic*, ci un acord *de luptă*... Dar, pentru dumnezeu, tovarăși menșevici! Asta nu e numai ceva absurd, ci pur și simplu agramat. Una din două: ori socotiți că în noțiunea de bloc intră numai acordurile parlamentare, ori socotiți că mai intră și altceva. În primul caz, blocul este un acord de luptă în vederea unei bătălii parlamentare. În cel de-al doilea, acordul de luptă este un bloc politic, deoarece o „bătălie" lipsită de semnificație politică nu mai e bătălie, ci o simplă păruială.

Tovarăși din C.C.! Supravegheați-vă redactorii, supravegheați-i neapărat, căci altminteri fac de rîs social-democrația.

— Sau poate că acest galimatias, oferit cititorului în organul C.C., se datorește unei simple inadvertențe? Unei formulări stîngace?

— Nicidecum. Greșeala ziarului „Soțial-Demokrat" nu constă în faptul că a spus o bazaconie; dimpotrivă, el a spus o bazaconie din cauză că toate raționamentele sale și întreaga sa poziție au la bază o greșeală capitală. Absurda împerechere de cuvinte: *„nu* un bloc politic, *ci* un acord de luptă"* nu este întîmplătoare; ea decurge în mod necesar și inevitabil din principala „absurditate" a menșevismului, adică din neînțelegerea faptului că în Rusia lupta parlamentară este azi în întregime și direct subordonată condițiilor și caracterului luptei extraparlamentare. Cu alte cuvinte, sus-arătata eroare de logică denotă că menșevicii nu înțeleg în genere întregul rol și întreaga semnificație a Dumei în actuala situație revoluționară.

Noi, desigur, nu vom imita procedeele folosite de menșevici și de conducătorul lor, Plehanov, în polemica lor cu noi pe tema „luptei" și a „politicii". Noi nu le vom reproșa că ei, conducători ai proletariatului social-democrat, sînt capabili să încheie un acord de luptă *nepolitic*.

* Lucrul cel mai nostim e că menșevicii, care ne reproșează mereu că facem distincție între „luptă" și „politică", *și-au* construit *aici întregul raționament* tocmai pe această distincție absurdă!

www.dacoromanica.ro

Noi preferăm să punem următoarea întrebare : *de ce* după dizolvarea Dumei menşevicii noştri au trebuit să se carteleze *numai* cu partide şi grupuri *revoluţionare ?* Desigur nu pentru că asta o propaga de mult (şi numai din ură faţă de menşevici) un oarecare anarho-blanquist cu numele de Lenin. Condiţiile obiective *i-au silit* pe menşevici să încheie, în pofida tuturor teoriilor lor, tocmai un astfel de bloc revoluţionar, anticadet. Fără voia menşevicilor şi *fără ca ei să-şi dea seama,* condiţiile obiective au făcut ca *în cîteva zile* lupta parlamentară paşnică din Duma întîi să se transforme, în virtutea propriei sale dezvoltări dialectice, într-o luptă cu totul nepaşnică şi neparlamentară. *Blocul politic,* pe care menşevicii nu-l vedeau (căci poartă ochelari cadeţi) şi care nu a fost încheiat formal, ci-şi găsea expresia în comunitatea dorinţelor şi a aspiraţiilor politice imediate, în comunitatea mijloacelor de luptă pentru ţelurile politice imediate, — acest „bloc politic" pe care ei nu-l vedeau s-a transformat prin *forţa lucrurilor* într-un „acord de luptă". Iar înţelepţii noştri au fost atît de buimăciţi de această surpriză, neprevăzută în scrisorile lui Plehanov din perioada Dumei întîi [75], încît au început să ţipe : „acesta *nu* este un bloc politic, *ci* un acord de luptă !"

Dacă politica voastră, stimaţi tovarăşi, nu e bună de nimic, aceasta se datoreşte tocmai faptului că voi prevedeţi acorduri în vederea *unei* „lupte" nereale, fictive, nedecisive, şi scăpaţi din vedere condiţiile *unei* „lupte" pe care întregul mers al revoluţiei ruse o aduce în scenă cu o forţă irezistibilă şi care decurge chiar şi din condiţii care la prima vedere par cît se poate de paşnice, parlamentare, constituţionale, chiar şi din condiţiile pe care diverşii Rodicevi din Dumă le-au cîntat în discursurile închinate monarhului adorat şi neresponsabil.

Voi faceţi o greşeală întru totul identică cu aceea pe care fără nici un temei o atribuiţi bolşevicilor. Politica voastră nu este o politică de luptă. Lupta voastră nu este o luptă politică efectivă, ci un joc de-a lupta constituţională, o manifestare de cretinism parlamentar. Pentru „lupta" pe care condiţiile ar putea s-o reclame chiar mîine aveţi *o* linie de acorduri, pentru „politică" aveţi *altă* linie de acor-

www.dacoromanica.ro

duri. Şi de aceea nu sînteţi buni nici de „luptă", nici de „politică", ci numai pentru rolul de ciraci ai cadeţilor.

În partidul nostru se discută mult acum despre sensul cuvîntului „bloc". Unii spun : blocul înseamnă listă comună. Alţii spun : nu, blocul înseamnă platformă comună. Toate aceste discuţii sînt absurde, scolastice. Fondul chestiunii nu se schimbă cîtuşi de puţin de pe urma faptului că veţi da denumirea de bloc unui acord mai strict sau unuia mai puţin strict. Obiectul controversei nu se reduce nicidecum la întrebarea dacă sînt admisibile acorduri stricte sau acorduri mai puţin stricte. Cine gîndeşte aşa se va împotmoli în chestiuni mărunte şi meschine de tehnică parlamentară, uitînd *conţinutul politic* al acestei tehnici. Obiectul controversei îl constituie întrebarea : *pe ce linie* trebuie să încheie proletariatul socialist acorduri cu burghezia, acorduri care, în general vorbind, sînt inevitabile într-o revoluţie burgheză. Între bolşevici pot fi divergenţe în chestiuni de amănunt, cum ar fi, de pildă, aceea dacă sînt necesare acorduri electorale cu cutare sau cutare partid al burgheziei revoluţionare, pe cînd în controversa dintre bolşevici şi menşevici este vorba de cu totul altceva. Fondul acestei controverse este mereu acelaşi, şi anume dacă în revoluţia burgheză proletariatul socialist trebuie să meargă în coada burgheziei monarhiste-liberale, sau în fruntea burgheziei democrat-revoluţionare.

Articolul „Blocul extremei stîngi" oferă numeroase exemple de felul cum gîndirea menşevicilor se abate de la esenţa politică a divergenţei la chestiuni de amănunt lipsite de orice însemnătate. Însuşi autorul articolului numeşte tactică de bloc cînd platforma comună, cînd lista comună (pag. 2, col. 3). În acelaşi timp însă, el afirmă că noi preconizăm un „bloc" cu trudovicii şi cu socialiştii-revoluţionari, pe cînd ei, menşevicii, preconizează nu un bloc, ci numai „acorduri parţiale" cu cadeţii. Asta e o copilărie, stimaţi tovarăşi, nu o argumentare !

Comparaţi rezoluţia menşevecilor, adoptată la Conferinţa generală, cu rezoluţia bolşevicilor. Condiţiile pe care cea de-a doua le prevede pentru acordurile cu socialiştii-revoluţionari sînt mult mai stricte decît acelea pe care le prevede prima pentru acordurile cu cadeţii. Acest lucru

www.dacoromanica.ro

este incontestabil, deoarece, în primul rînd, bolşevicii au admis să se încheie acorduri numai cu partidele care luptă pentru republică şi care recunosc necesitatea insurecţiei armate, pe cînd menşevicii au admis acorduri cu „partidele democratice de opoziţie" în general. Reiese, deci, că bolşevicii au dat noţiunii de burghezie revoluţionară o definiţie bazată pe criterii *politice* precise, pe cînd menşevicii, în loc să dea o definiţie *politică*, ne-au oferit un cuvîntel din domeniul *tehnicii parlamentare*. Republica şi insurecţia armată sînt categorii politice precise. Opoziţia nu este decît un termen parlamentar. Acest termen este atît de imprecis, încît înglobează şi partidul octombrist, şi partidul înnoirii paşnice, şi pe toţi cei care nu sînt mulţumiţi de guvern. Ce-i drept, prin adăugarea cuvîntului „democratice" se introduce o specificare politică, dar ea suferă de lipsă de precizie. Prin această specificare se subînţeleg cadeţii. Dar tocmai asta este greşeala menşevicilor. A numi „democratic" un partid *monarhist*, un partid care se pronunţa pentru înfiinţarea unei Camere superioare, un partid care a propus legi draconice împotriva întrunirilor şi a presei, un partid care a scos din răspunsul la mesaj votul direct, egal şi secret, un partid care nu admite comitete agrare alese de întregul popor, înseamnă *a înşela poporul*. Sînt cuvinte foarte tari, dar perfect adevărate. Menşevicii înşală poporul în ceea ce priveşte democratismul cadeţilor.

În al doilea rînd, bolşevicii admit numai cu titlu de „excepţie" încheierea de acorduri cu republicanii burghezi. Menşevicii însă nu cer ca blocurile cu cadeţii să se încheie numai în cazuri excepţionale.

În al treilea rînd, bolşevicii interzic categoric orice fel de acorduri în curia muncitorească *(„cu nici un alt partid")*. Menşevicii însă *admit blocuri şi în curia muncitorească*, pentru că aici sînt interzise numai acordurile cu grupurile şi partidele „care nu se situează pe punctul de vedere al luptei de clasă a proletariatului". Acest lucru nu este întîmplător, căci la conferinţă au fost menşevici cu simţ proletar, de clasă, care au combătut această formulare absurdă, dar au fost copleşiţi de majoritatea menşevică. A ieşit ceva cu totul imprecis şi nebulos, care lasă cîmp liber oricărui aventurism. În plus, se acreditează aici ideea, cu

www.dacoromanica.ro

totul imposibilă pentru un marxist, că vreun alt partid în afară de cel social-democrat *ar putea* „să se situeze pe punctul de vedere al luptei de clasă a proletariatului".

După toate acestea cum să nu califici cel puțin drept copilărești încercările de a demonstra că blocul cu burghezia republicană, cu socialiștii-revoluționari, admis de bolșevici, este *mai strict* decît blocul cu burghezia monarhistă, cu cadeții, pe care îl admit menșevicii ? ?

Raționamentul complet fals cu privire la blocuri mai stricte sau mai puțin stricte servește pentru a estompa problema politică : *cu cine și în ce scop* se pot încheia blocuri ? Luați „Proiectul de platformă electorală" apărut în „Soțial-Demokrat" nr. 6. Acesta este unul dintre numeroasele documente de politică menșevică care dovedesc existența unui bloc *ideologic* al menșevicilor și cadeților. Rezoluția conferinței cu privire la „modificările" care trebuie introduse în acest proiect de platformă electorală constituie o dovadă grăitoare în această privință [76]. Gîndiți-vă : conferința social-democraților a fost nevoită să reamintească Comitetului lor Central că într-un document ilegal nu poate fi trecută sub tăcere lozinca republicii, că nu sînt suficiente frazele generale și nebuloase despre demersuri și luptă, ci trebuie numite precis și caracterizate din punct de vedere proletar diferitele partide, că trebuie arătată necesitatea insurecției, subliniindu-se, totodată, caracterul de clasă al social-democrației ! Numai o anomalie profundă, o eroare esențială în concepțiile Comitetului Central al partidului social-democrat a putut genera necesitatea de a se reaminti Comitetului Central că în *primul* apel electoral al partidului nu se poate să nu fie subliniat caracterul de clasă al acestuia din urmă.

Încă nu se știe dacă și în ce măsură se vor încheia la noi acorduri practice cu cadeții. Dar un acord ideologic, un bloc ideologic există deja, și anume faptul că în proiectul de platformă electorală este cocoloșită deosebirea dintre punctul de vedere al proletariatului și punctul de vedere al burgheziei monarhiste-liberale *. În opoziție cu aceasta,

* Nu pentru prima oară comit menșevicii o astfel de greșeală. În cunoscuta declarație făcută în Dumă în numele P.M.S.D.R., ei au comis o greșeală identică. Ei, care aduceau bolșevicilor acuzația de eserism, au șters deosebirea dintre concepțiile social-democraților și cele ale trudovicilor, oferind astfel ziarelor socialist-revoluționare din perioada Dumei prilejul de a

www.dacoromanica.ro

în proiectul de apel către alegători propus de bolşevici vedem că este subliniată nu numai această deosebire, ci şi deosebirea dintre punctul de vedere al proletariatului şi punctul de vedere al clasei micilor producători.

În problema blocurilor electorale trebuie pusă pe primul plan tocmai această latură principială, ideologică. Zadarnice sînt toate încercările menşevicilor de a se justifica, declarînd că-şi vor păstra independenţa în tot ce priveşte agitaţia electorală, că nu-şi vor restrînge cîtuşi de puţin libertatea de agitaţie şi că numai în ultimul moment îşi vor introduce candidaţii pe lista cadetă.

Este un neadevăr. Sîntem convinşi, desigur, că cei mai buni dintre menşevici doresc sincer să fie aşa. Dar ceea ce contează aici nu sînt dorinţele, ci condiţiile obiective ale luptei politice din zilele noastre. Datorită acestor condiţii, *fiecare pas* al menşevicilor în campania lor electorală *este de pe acum infectat* de cadetism şi se caracterizează prin estomparea punctului de vedere social-democrat. Acest lucru l-am arătat pe baza exemplului proiectului de platformă electorală şi-l vom arăta acum pe baza unui şir întreg de alte documente şi raţionamente.

Principalul argument pe care-l invocă menşevicii este acela al pericolului ultrareacţionar. Primul şi principalul viciu al acestui argument : împotriva pericolului ultrareacţionar nu se poate lupta cu ajutorul tacticii cadete şi al politicii cadete. Esenţa acestei politici constă în *împăcarea* cu ţarismul, *adică* cu pericolul ultrareacţionar. Duma întîi ne-a oferit destule dovezi că, în loc de a lupta împotriva pericolului ultrareacţionar, cadetul ţine discursuri în care, cu o mîrşăvie fără seamăn, declară că monarhul, şeful notoriu al ultrareacţionarilor, nu are nici o vină şi nu poartă nici o răspundere. De aceea, prin faptul că asigură alegerea cadeţilor în Dumă, menşevicii nu numai că nu combat pericolul ultrareacţionar, ci, dimpotrivă, aruncă praf în ochii poporului şi-l fac să nu vadă clar adevărata semnificaţie a acestui pericol. A lupta împotriva pericolului ultrareacţionar prin asigurarea alegerii cadeţilor

afirma că sus-menţionata declaraţie social-democrată nu face decît să plagieze ideile socialiştilor-revoluţionari ! În opoziţie cu declaraţia lor, contraproiectul nostru de declaraţie în Dumă arăta clar în ce constă deosebirea dintre noi şi reprezentanţii micii burghezii.

www.dacoromanica.ro

în Dumă e ca și cum ai lupta împotriva pogromurilor invocînd cuvintele lacheului Rodicev : „este o impertinență să-l faci pe monarh răspunzător pentru pogrom“ [77].

Al doilea păcat al acestui argument uzual este că în felul acesta social-democratul cedează în mod tacit cadetului hegemonia în lupta democratică. De ce oare se consideră că, în cazul cînd fărîmițarea voturilor va asigura victoria candidatului ultrareacționar, vom fi vinovați *noi* că n-am votat pentru cadet, și nu *cadetul* că n-a votat pentru noi ?

— Sîntem în minoritate — răspund menșevicii, pătrunși de smerenie creștinească. — Cadeții sînt mai numeroși. Ei doar nu se pot declara revoluționari.

— Da ! Dar aceasta nu înseamnă că social-democrații trebuie să se declare cadeți. Nicăieri în lume, ori de cîte ori o revoluție burgheză s-a oprit la jumătatea drumului, nu s-a întîmplat și nici nu se putea întîmpla ca social-democrații să fie în majoritate față de democrații burghezi. Și *pretutindeni*, în toate țările, atunci cînd social-democrația se prezenta pentru *prima oară* cu liste proprii în campania electorală, liberalii izbucneau în țipete și urlete, *învinuindu-i pe socialiști că dau o mînă de ajutor ultrareacționarilor.*

De aceea primim cu foarte mult calm obișnuita acuzație menșevică : bolșevicii asigură alegerea ultrareacționarilor. *Toți* socialiștii au fost acuzați de același lucru de *toți* liberalii. Renunțînd la lupta împotriva cadeților, voi lăsați sub influența ideologică a cadeților o mulțime de elemente proletare și semiproletare care i-ar putea urma pe social-democrați *. Cu tot pericolul ultrareacționar, mîine, dacă nu astăzi — bineînțeles, dacă vreți să rămîneți socialiști —, va trebui să vă angajați într-o luptă de sine stătătoare. Dar este mai ușor și mai necesar să faceți astăzi, nu mîine, acest pas just. În Duma a treia (dacă după Duma a doua va mai fi convocată încă una) vă va fi și mai greu să rupeți blocul cu cadeții, vă veți încurca și mai mult în relații nefirești cu trădătorii revoluției. Iar *adevăratul* pericol ultrareacționar, repetăm, îl constituie nu mandatele pe care

* Cadeții înșiși încep să recunoască că în alegeri îi amenință un pericol dinspre stînga (cum spune textual „Reci“ într-o dare de seamă cu privire la gubernia Petersburg). Cu zarva lor pe tema pericolului ultrareacționar cadeții îi duc de nas pe menșevici, pentru a înlătura pericolul care îi amenință dinspre stînga !!

www.dacoromanica.ro

ultrareacţionarii le vor obţine în alegerile pentru Dumă, ci pogromurile şi curţile marţiale. Punînd poporului ochelari de tip cadet, îngreuiaţi lupta lui împotriva acestui pericol real.

Al treilea viciu al acestui argument uzual constă în aprecierea greşită a Dumei şi a rolului ei. În deliciosul articol „Blocul extremei stîngi", menşevicii au fost nevoiţi să admită că, contrar afirmaţiilor lor obişnuite, miezul chestiunii îl constituie aici deosebirea politică radicală dintre cele două tactici, şi nu acordurile tehnice.

În acest articol citim :

„Tactica «blocurilor» urmăreşte în mod conştient sau inconştient ca în viitoarea Dumă să se formeze o compactă minoritate revoluţionară de nuanţă vag social-democrată, care să ducă un război sistematic atît împotriva majorităţii din Dumă cît şi împotriva guvernului şi care, la un moment dat, răsturnînd Duma, să se proclame guvern provizoriu. Tactica acordurilor parţiale urmăreşte să asigure folosirea — pe cît posibil — a Dumei în ansamblu, adică a majorităţii ei, în lupta împotriva regimului absolutist, păstrîndu-se totodată în cadrul Dumei poziţia extremă de fracţiune social-democrată de sine stătătoare".

În ceea ce priveşte „nuanţa vagă", am arătat deja că tocmai menşevicii merită un asemenea reproş atît pentru poziţia lor în alegerile din curia muncitorească cît şi pentru faptul că admit blocuri mai largi şi că pe plan ideologic substituie social-democratismului cadetismul. În ceea ce priveşte „proclamarea" unui guvern provizoriu, afirmaţia menşevicilor este tot atît de ridicolă, pentru că ei uită că ceea ce importă aici nu este această proclamare, ci întreaga desfăşurare a *insurecţiei* şi succesul ei. Un guvern provizoriu care nu este un organ al insurecţiei este o vorbă goală sau o simplă aventură.

În ceea ce priveşte însă fondul problemei, în pasajul suscitat menşevicii au spus, fără să vrea, adevărul adevărat. Într-adevăr, totul se rezumă la chestiunea dacă *sacrificăm sau nu*, de dragul unei Dume liberale „compacte" („Duma în ansamblu"), *independenţa* social-democraţiei în campania electorală. Într-adevăr, bolşevicii consideră că este mai importantă păstrarea unei independenţe depline în campania electorală, că este mai important ca politica noastră şi fracţiunea noastră să aibă un caracter pe deplin social-

www.dacoromanica.ro

democrat (și nu semicadet). Iar menșevicii consideră că este mai important o Dumă cadetă compactă cu un mare număr de social-democrați aleși ca semicadeți. E vorba de două tipuri de Dumă : 200 de ultrareacționari, 280 de cadeți, 20 de social-democrați, sau 400 de cadeți și 100 de social-democrați. Noi preferăm primul tip și considerăm că este o copilărie să se creadă că a împiedica o victorie a ultrareacționarilor în alegerile pentru Dumă înseamnă a înlătura pericolul ultrareacționar.

Pentru noi linia este pretutindeni aceeași : și în lupta electorală, și în lupta parlamentară, și în lupta de stradă cu arma în mînă. Pretutindeni social-democrații trebuie să lupte, împreună cu burghezia revoluționară, împotriva cadeților trădători. Menșevicii însă duc lupta „parlamentară" împreună cu cadeții (sprijinirea Dumei în ansamblu și a unui guvern cadet), iar pentru eventualitatea unei insurecții ei își schimbă politica și încheie *„nu* un bloc politic, *ci* un acord de luptă". A avut deci dreptate bolșevicul care a spus la conferință : sprijinind blocurile cu cadeții, bundiștii au introdus prin contrabandă sprijinirea unui guvern cadet.

Pasajul citat de noi ne arată în chip grăitor cum blocurile cu cadeții transformă într-o vorbărie goală cuvintele frumoase din rezoluția menșevică cu privire la lozincile noastre în campania electorală : „să organizăm forțele revoluției înăuntrul Dumei" (iar nu o anexă a cadeților, dezorganizînd forțele reale ale revoluției ?) ; „să scoatem la iveală neputința Dumei" (iar nu să ascundem maselor neputința cadeților ?) ; „să explicăm maselor caracterul iluzoriu al speranțelor că lupta ar putea avea un deznodămînt pașnic" (iar nu să întărim în mase influența generatoare de iluzii a partidului cadet ?).

Presa cadetă a sesizat îndată semnificația *politică* a blocurilor menșevice cu cadeții. Am spus mai sus : ori în coada liberalilor, ori în fruntea revoluționarilor. În sprijinul acestei idei ne vom referi la presa noastră politică.

Veți găsi oare fapte cît de cît serioase și frecvente din care să rezulte că bolșevicii merg în coada revoluționarilor burghezi, că sînt dependenți de ei ? Nici vorbă nu poate fi de așa ceva. Întreaga presă din Rusia arată clar și toți

www.dacoromanica.ro

dușmanii revoluționarilor recunosc că tocmai bolșevicii sînt aceia care promovează o linie politică de sine stătătoare, antrenînd după sine diferite grupuri și cele mai bune elemente din rîndurile revoluționarilor burghezi.

Dar oportuniștii burghezi ? Ei au de zece ori mai multe organe de presă decît toți social-democrații și toți socialiștii-revoluționari la un loc. Și tocmai ei promovează o linie politică de sine stătătoare, transformînd pe menșevici și pe socialiștii-populiști în simpli ciraci.

Întreaga presă cadetă citează din rezoluțiile menșevicilor *numai* pasajele în care se vorbește despre blocuri și *omite* tot ce se spune despre „neputința Dumei", despre „organizarea forțelor revoluției înăuntrul Dumei" etc. Cadeții nu numai că omit aceste cuvinte, dar le și *condamnă în mod expres,* vorbind cînd despre „frazele" menșevicilor, cînd despre „inconsecvența" lor, cînd despre „inconsecvența lozincilor menșevice" sau despre „influența nefastă pe care bolșevicii o exercită asupra menșevicilor".

Ce înseamnă aceasta ? Aceasta înseamnă că, independent de voința noastră și în pofida dorinței celor mai buni dintre menșevici, viața politică reține *acțiunile* lor *cadete* și înlătură *frazele* lor *revoluționare.*

Cadetul profită de ajutorul pe care i-l dau menșevicii, îl laudă binevoitor pe Plehanov pentru propaganda sa în favoarea blocurilor și, pe loc, ca un negustor îmbuibat de profitul adunat prin jaf, începe să țipe pe un ton disprețuitor și grosolan : e prea puțin, d-lor menșevici ! mai e nevoie și de o apropiere ideologică ! (vezi articolele publicate de „Tovarișci" în legătură cu scrisoarea lui Plehanov [78]) ; e prea puțin, d-lor menșevici, mai trebuie să puneți capăt polemicii sau, în orice caz, să-i schimbați conținutul ! (vezi, în ziarul cadet *de stînga „Vek"* [79], articolul de fond despre rezoluțiile conferinței noastre). Nu mai vorbesc de „Reci", care pur și simplu îi repede pe menșevicii care tînjesc după cadeți : „noi mergem în Dumă *să facem legi*", nu să facem revoluție !

Bieții menșevici, bietul ,Plehanov ! Misivele lor de dragoste adresate cadeților au fost citite cu plăcere, dar deocamdată nu sînt lăsați să intre decît în anticameră.

www.dacoromanica.ro

Citiți scrisoarea publicată de Plehanov în ziarul burghez cadet „Tovarișci". Cu ce bucurie au primit-o d-l Prokopovici și d-na Kuskova, același domn Prokopovici și aceeași doamnă Kuskova pe care Plehanov i-a izgonit în 1900 din partidul social-democrat pentru încercările lor de a-l perverti în spirit burghez. Acum Plehanov a adoptat tactica faimosului „Credo" al lui Prokopovici și al Kuskovei, iar bernsteinienii nu se jenează să-i trimită bezele, strigînd : noi, *democrații burghezi*, am susținut întotdeauna acest lucru !

Iar Plehanov, ca să ajungă în anticamera cadeților, a trebuit *să se lepede* în fața întregului popor *de declarațiile sale* de ieri.

Și acum faptele.

În iulie 1906, după dizolvarea Dumei, Plehanov scria în „Dnevnik" [80] nr. 6 că partidele care *participă* la mișcare trebuie să se înțeleagă între ele. Pentru a putea lovi laolaltă, ele trebuie *mai întîi să ajungă la o înțelegere*. „*Partidele* ostile vechilor noastre rînduieli trebuie... să cadă de acord asupra ideii fundamentale a acestei propagande. Or, după dizolvarea Dumei, o astfel de idee poate fi numai ideea convocării unei adunări constituante"...

...„*Numai*" ideea convocării unei adunări constituante. Iată pe ce plan situa Plehanov blocurile politice și acordurile de luptă în iulie 1906.

Cinci luni mai tîrziu, în noiembrie 1906, Plehanov schimbă linia acordurilor. De ce ? S-a schimbat oare între timp raportul de forțe dintre partidele care cer și partidele care nu cer convocarea unei adunări constituante ?

Între timp, după cum recunoaște toată lumea, cadeții au evoluat și mai spre dreapta. Iar Plehanov *colaborează* la presa cadetă, *trecînd sub tăcere* adunarea constituantă, despre care nu e permis să se vorbească în anticamerele liberale.

Nu este oare clar că acest social-democrat s-a poticnit ?

Mai mult. Tot în „Dnevnik" nr. 6, Plehanov vorbea *deschis* despre cadeți. El explica pe *atunci* (asta s-a întîmplat de mult, tare de mult !) că neîncrederea cadeților în ideea convocării unei adunări constituante izvorăște din

www.dacoromanica.ro

interese egoiste de clasă. Pe atunci, Plehanov scria despre cadeţi, textual, următoarele :

„Cine va refuza, sub un pretext sau altul, să propage această idee (a convocării unei adunări constituante) va lăsa să se înţeleagă limpede că în fapt nici nu vrea să dea acţiunilor lui Stolîpin & Co. o ripostă demnă, că *se împacă cu aceste acţiuni*, chiar dacă o face călcîndu-şi pe inimă ; că se ridică împotriva lor *numai în vorbe, numai de ochii lumii*" (subliniat de noi).

Colaborînd acum la un ziar cadet, Plehanov a început cu realizarea unui bloc ideologic propaganda sa în favoarea unui bloc electoral. În ziarul cadet Plehanov n-a mai vrut să spună poporului că cadeţii *se împacă* cu banda lui Stolîpin, că se ridică împotriva ei *numai de ochii lumii*.

De ce în noiembrie 1906 Plehanov nu a mai vrut să repete ceea ce a spus în iulie 1906 ?

Iată deci ce înseamnă blocurile „tehnice" cu cadeţii şi iată de ce ducem o luptă înverşunată împotriva social-democraţilor care admit asemenea blocuri.

Nu jubilaţi oare prea devreme, d-lor cadeţi ? În Caucaz şi în Ural, în Polonia şi în Ţinutul leton, în regiunea centrală Moscova şi, probabil, la Petersburg social-democraţii nu vor încheia blocuri electorale.

Nici un fel de blocuri cu cadeţii ! Nici un fel de împăcare cu cei care se împacă cu banda lui Stolîpin !

„Proletarii" nr. 8
din 23 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

www.dacoromanica.ro

LUPTA ÎMPOTRIVA SOCIAL-DEMOCRAŢILOR CADETIZANŢI ŞI DISCIPLINA DE PARTID

Admiterea blocurilor cu cadeţii a precizat definitiv fizionomia menşevicilor ca aripă oportunistă a partidului muncitoresc. Împotriva blocurilor cu cadeţii desfăşurăm şi trebuie să desfăşurăm cea mai largă şi mai necruţătoare luptă ideologică. Această luptă constituie cel mai bun mijloc pentru educarea şi unirea maselor proletariatului revoluţionar, cărora campania noastră electorală de *sine stătătoare* (nu numai în vorbe, ci şi în fapt, adică fără blocuri cu cadeţii) le va oferi un nou material pentru dezvoltarea conştiinţei lor de clasă.

Se pune întrebarea: cum să împăcăm cu disciplina de partid a proletariatului această necruţătoare luptă ideologică? Această întrebare trebuie pusă deschis şi lămurită pe deplin şi neîntîrziat, ca să nu existe *nici un fel* de confuzii şi nici un fel de şovăieli în politica practică a social-democraţiei revoluţionare.

Să examinăm mai întîi aspectul principial al problemei, iar apoi şi aspectul ei practic, care prezintă pentru noi toţi un interes nemijlocit.

Sub raport principial am expus în repetate rînduri punctul nostru de vedere asupra însemnătăţii disciplinei şi asupra noţiunii de disciplină în partidul muncitoresc. *Unitate de acţiune, libertatea discuţiilor şi a criticii* — iată definiţia noastră. Numai o astfel de disciplină este demnă de partidul democratic al clasei înaintate. Forţa clasei muncitoare o constituie organizarea. Fără organizarea

www.dacoromanica.ro

maselor, proletariatul nu înseamnă nimic. Organizat, el este totul. Organizarea înseamnă unitate de acţiune, unitate în activitatea practică. Se înţelege însă că orice acţiuni şi orice activitate sînt preţioase numai pentru că — şi numai în măsura în care — ne fac să mergem înainte, şi nu înapoi, numai în măsura în care contribuie la întărirea coeziunii ideologice a proletariatului, ridicîndu-l, iar nu umilindu-l, nu pervertindu-l şi slăbindu-l. O organizare lipsită de bază ideologică este un nonsens, care în practică transformă pe muncitori în jalnice anexe ale burgheziei care deţine puterea. De aceea proletariatul nu admite unitatea de acţiune fără libertatea discuţiilor şi a criticii. De aceea muncitorii conştienţi nu trebuie să uite niciodată că există grave încălcări de principii care fac obligatorie ruperea oricăror relaţii organizatorice.

Pentru a nu lăsa nici unui criticastru posibilitatea de a-mi răstălmăci cuvintele, voi trece de îndată de la formularea generică a problemei la formularea ei concretă. Admiterea de către social-democraţi a încheierii de blocuri cu cadeţii nu impune oare o rupere totală a relaţiilor organizatorice, adică o sciziune ? Noi credem că *nu*, şi la fel cred toţi bolşevicii. În primul rînd, menşevicii fac abia primii paşi, nehotărîţi şi nesiguri, pe calea oportunismului practic en grand *. Încă nu s-a uscat cerneala cu care, pe vremea cînd de la Geneva încă nu se dăduse cuvîntul de ordine în favoarea cadeţilor [81], şi-a scris Martov scrisoarea în care se desolidarizează de Cerevanin, adeptul blocurilor cu cadeţii. În al doilea rînd — şi asta e mult mai important —, condiţiile obiective ale luptei actuale a proletariatului din Rusia sînt de aşa natură, încît ne împing cu o forţă irezistibilă să întreprindem *anumiţi* paşi decisivi. Fie că revoluţia va merge spre un mare avînt (cum am crezut noi), fie că va merge spre un declin total (cum cred, temîndu-se s-o spună, unii social-democraţi), şi *într-un caz şi în celălalt* tactica blocurilor cu cadeţii va eşua inevitabil într-un viitor nu prea îndepărtat. De aceea, fără a ne lăsa cuprinşi de nervozitatea caracteristică intelectualului, sîntem

* — In stil mare. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

datori să păstrăm acum unitatea partidului, bizuindu-ne pe fermitatea proletariatului revoluționar, pe instinctul său sănătos de clasă. În sfîrșit, și în al treilea rînd, practic vorbind, în actuala campanie electorală hotărîrea menșevicilor și a Comitetului Central în favoarea blocurilor nu leagă organizațiile locale și nu impune întregului nostru partid această rușinoasă tactică a blocurilor cu cadeții.

Să examinăm acum aspectul concret al problemei. În ce măsură sînt obligatorii hotărîrile Conferinței generale a P.M.S.D.R. și directivele C.C. și în ce măsură sînt autonome organizațiile locale ale partidului ?

Această problemă ar fi stîrnit, fără îndoială, nesfîrșite controverse în partidul nostru dacă însăși conferința nu ar fi rezolvat-o. Toți membrii conferinței au fost de acord că hotărîrile ei *nu sînt obligatorii* și nu obligă pe nimeni la nimic, deoarece conferința este un for consultativ, și nu deliberativ. Delegații la această conferință nu au fost aleși pe cale democratică, ci au fost desemnați de C.C. din rîndurile organizațiilor indicate de el și în numărul stabilit de el. *De aceea* bolșevicii, letonii și polonezii nu și-au pierdut timpul la conferință cu formularea unor amendamente la rezoluția menșevică cu privire la blocuri și nu s-au apucat să elaboreze compromisuri (cum ar fi recunoașterea justeței boicotului *paralel* cu admiterea blocurilor cu burghezia monarhistă !), ci *au opus* direct platforma lor, lozincile lor și tactica lor în campania electorală. Această comportare a bolșevicilor era absolut necesară la o conferință consultativă, care nu era menită să înlocuiască congresul, ci să-l pregătească, nu-și propunea să rezolve problema, ci s-o pună mai clar și mai precis, nu tindea să voaleze, să cocoloșească lupta dinăuntrul partidului, ci s-o îndrumeze, să-i imprime un caracter mai precis și mai principial.

Mai departe. Hotărîrile conferinței (cu modificări de un fel sau altul) devin directive ale Comitetului Central. Directivele Comitetului Central sînt obligatorii pentru întregul partid. În ce limite sînt ele obligatorii în cazul de față ?

Bineînțeles, în limitele hotărîrilor congresului și în limitele autonomiei organizațiilor locale de partid, recunoscută

www.dacoromanica.ro

de congres. În jurul acestor limite de asemenea, s-ar fi putut ivi nesfîrşite şi insolubile controverse (căci rezoluţia congresului de unificare interzice orice acorduri electorale cu partidele burgheze), dacă conferinţa n-ar fi adoptat, *cu consimţămîntul menşevicilor, al bolşevicilor şi al membrilor C.C.*, o rezoluţie care e una dintre cele mai puţin elastice rezoluţii votate de ea. Faptul că votarea *acestei* rezoluţii n-a dat loc la diviziuni fracţioniste constituie o importantă chezăşie a unităţii şi a capacităţii de luptă a partidului muncitoresc.

Iată textul acestei rezoluţii :

„Conferinţa îşi exprimă convingerea că în cadrul uneia şi aceleiaşi organizaţii este obligatorie pentru toţi membrii ei aplicarea tuturor hotărîrilor referitoare la campania electorală, adoptate de organul competent al organizaţiei locale în limitele directivelor generale ale Comitetului Central ; *Comitetul Central poate să interzică organizaţiilor locale să depună liste care nu sînt pur social-democrate, dar nu trebuie să le oblige să depună asemenea liste*“ [82].

Pasajul subliniat de noi înlătură posibilitatea unor controverse fără sfîrşit şi sperăm că va înlătura şi posibilitatea unor fricţiuni periculoase şi de nedorit. Directivele generale ale C.C. nu pot depăşi cadrul recunoaşterii *admisibilităţii* blocurilor cu cadeţii. Toţi social-democraţii, fără deosebire de fracţiune, au declarat totodată că blocurile cu cadeţii sînt totuşi ceva nu prea onorabil, căci noi toţi am acordat Comitetului Central dreptul de a le interzice, dar nu-i acordăm dreptul de a le impune.

Concluzia este limpede. Partidul are în faţa sa două platforme. Una este platforma pe care au prezentat-o la conferinţă cei 18 delegaţi menşevici şi bundişti. Cealaltă este platforma pe care au prezentat-o cei 14 delegaţi bolşevici, polonezi şi letoni. Organele competente ale organizaţiilor locale sînt libere să aleagă oricare dintre aceste platforme, să le modifice, să le completeze sau să le înlocuiască cu altele noi. *După* adoptarea unei hotărîri de către organele în drept, noi *toţi*, membrii partidului, *acţionăm ca un singur om*. Un bolşevic din Odesa trebuie să pună în urnă un buletin cu o candidatură cadetă chiar dacă îi e greaţă să facă acest lucru. Un menşevic din Mos-

www.dacoromanica.ro

cova trebuie să pună în urnă un buletin cu candidaturi pur social-democrate chiar dacă inima-i tînjeşte după cadeţi.

Dar mai este pînă la alegeri. Între timp este necesar ca toţi social-democraţii revoluţionari să se unească cît mai strîns şi să desfăşoare cea mai largă, cea mai necruţătoare luptă ideologică împotriva blocurilor cu cadeţii, blocuri care frînează revoluţia, slăbesc lupta proletară de clasă şi pervertesc conştiinţa civică a maselor !

„Proletarii" nr. 8
din 23 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM DESFĂŞOARĂ CAMPANIA ELECTORALĂ SOCIAL-DEMOCRAŢII DIN ARMAVIR

În alegerile pentru Duma întîi, social-democraţii din Armavir au încheiat blocuri cu cadeţii. Despre asta s-a scris la timpul său în „Volna“ [83], în coloanele căreia social-democraţii din Armavir au fost aspru dojeniţi. În legătură cu încheierea acestor blocuri, Comitetul Central al partidului nostru a scris şi el tovarăşilor din Armavir, punîndu-le în vedere că au încălcat directivele Congresului de unificare.

Acum tovarăşii din Armavir ştiu, probabil, din propria lor experienţă practică ce înseamnă blocurile cu cadeţii. În orice caz, în publicaţiile recent editate de organizaţia lor de partid, ei nu numai că nu se pronunţă pentru blocuri cu cadeţii, ci, dimpotrivă, spun *fără înconjur tot adevărul* despre cadeţi. Nu ne vom lega de forma literară a publicaţiilor din Armavir — asta ar fi ceva meschin, nedemn. Reproducem doar unele pasaje mai semnificative care învederează tactica tovarăşilor din Armavir.

Avem în faţă primul număr al ziarului „Armavirskii Proletarii“ [84], publicaţie a Comitetului din Armavir al P.M.S.D.R., datată octombrie 1906 şi apărută într-un tiraj de 5 000 de exemplare.

În articolul de fond citim :

„Cadeţii, negustorii, birocraţii, moşierii şi liberalii n-au decît să joace cum le cîntă guvernul ; proletariatul nu se va umili şi nu va merge pe drumul concilierii“.

În articolul următor, în care cetăţenii sînt îndrumaţi să se pregătească în vederea alegerilor, se spune :

www.dacoromanica.ro

„Uniţi-vă, votaţi, cuceriţi Duma ! Destul au stat în fotoliile de catifea din palatul Tavriceskii boierii cadeţi. E timpul ca mîinile bătătorite ale muncitorilor să-i azvîrle de acolo pe aceşti flecari îmbuibaţi !"

„Grăbiţi-vă să vă asiguraţi locul proletar pe băncile Dumei, pentru a o transforma pe aceasta dintr-un lăcaş de flecăreală cadetă într-un cîmp de luptă revoluţionară împotriva blestematului absolutism, călăul poporului".

În manifestul „Către alegători", datat noiembrie 1906 şi apărut într-un tiraj de 3 000 de exemplare, Comitetul din Armavir scrie :

„Poporul a înţeles că numai prin forţă şi prin cucerirea puterii va putea lua ceea ce nu-i dă de bunăvoie absolutismul agonizant, ceea ce nu i-a dat neputincioasa Dumă cadetă... Să înfăptuim prin ea, prin această Dumă, revoluţia noastră ; să aducem în palatul Tavriceskii, prin deputaţii noştri, forţa poporului, să aprindem în noua Dumă, cu mîinile deputaţilor noştri, focul mistuitor al revoluţiei şi să-l aţîţăm cu suflul furtunos al întregii Rusii proletare şi revoluţionare. Să creăm o Dumă nouă ! !

...Tovarăşi şi cetăţeni ! Viitoarea noastră Dumă nu va fi nici ultrareacţionară, nici cadetă, ci va fi o Dumă proletară şi ţărănească, o Dumă a noastră învestită cu puteri depline".

Repetăm, ar fi ceva meschin să ne legăm de forma acestor apeluri sau de unele amănunte din cuprinsul lor. Important este spiritul lor. Importantă este politica de sine stătătoare a social-democraţilor din Armavir, care au trecut prin purgatoriul blocurilor cu flecarii şi cu îmbuibaţii.

Iată dar ce speranţe vă puteţi pune în social-democraţi, domnilor de la „Reci" şi de la „Tovarişci", de la „Vek" şi de la „Russkie Vedomosti" [85] ! Iată „pericolul de stînga" la care a făcut aluzie zilele acestea ziarul „Reci" !

La luptă, deci, social-democraţi revoluţionari ! La luptă împotriva blocurilor cu cadeţii ! Tovarăşii menşevici vor trece, asemenea social-democraţilor din Armavir, prin purgatoriul blocurilor cu oportuniştii burghezi şi se vor întoarce la social-democraţia revoluţionară.

„Proletarii" nr. 8
din 23 noiembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE CINE SĂ ALEGEM ÎN DUMA DE STAT? [86]

CETĂŢENI ! FACEŢI CA ÎNTREGUL POPOR SĂ ÎNŢELEAGĂ LIMPEDE CARE SÎNT PRINCIPALELE PARTIDE ANGAJATE ÎN LUPTA ELECTORALĂ DE LA PETERSBURG ŞI CE VRE FIECARE PARTID !

CARE SÎNT CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE?

Ultrareacţionarii: uniunea poporului rus, monarhiştii, partidul ordinii, uniunea 17 octombrie, partidul comercianţilor şi industriaşilor, partidul înnoirii paşnice.

Cadeţii: partidul libertăţii „poporului" sau constituţional – „democrat" (în realitate: monarhist-liberal), partidul reformelor „democratice", radicalii etc.

Social-democraţii: Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. Este partidul muncitorilor conştienţi din rîndurile tuturor naţionalităţilor din Rusia — ruşi, letoni, polonezi, evrei, ucraineni, armeni, gruzini, tătari etc.

ALE CUI INTERESE APĂRĂ CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE?

Ultrareacţionarii apără actuala cîrmuire ţaristă. Ei sînt pentru moşieri, pentru birocraţi, pentru puterea poliţiei, pentru curţile marţiale, pentru pogromuri.

Cadeţii apără interesele burghezilor liberali, ale moşierilor liberali, ale negustorilor şi capitaliştilor. Cadeţii sînt partidul avocaţilor, gazetarilor, profesorilor burghezi etc.

Social-democraţia este partidul clasei muncitoare, partid care apără interesele tuturor celor ce muncesc şi sînt exploataţi.

www.dacoromanica.ro

CE VOR CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE ?

Ultrareacţionarii vor să fie menţinut vechiul absolutism, să fie menţinută lipsa de drepturi a poporului, dominaţia deplină a moşierilor, a birocraţilor şi a poliţiei asupra poporului.	Cadeţii vor ca puterea să treacă în mîinile burgheziei liberale. Monarhia, păstrînd puterea poliţienească şi militară, trebuie să ocrotească drepturile capitaliştilor de a jefui pe muncitori şi pe ţărani.	Social-democraţii vor ca întreaga putere să treacă în mîinile poporului, adică vor o republică democrată. Social-democraţii au nevoie de libertate deplină spre a lupta pentru socialism, pentru eliberarea muncii de sub jugul capitalului.

CE FEL DE LIBERTATE VOR SĂ DEA POPORULUI CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE ?

Ultrareacţionarii nu dau poporului nici un fel de libertate, nici un fel de putere. Întreaga putere să rămînă în mîinile cîrmuirii ţariste. Drepturile poporului : să plătească biruri, să muncească pentru bogaţi, să stea la închisoare.	Cadeţii vor „o libertate a poporului“ care să fie subordonată, în primul rînd, unei Camere superioare, adică moşierilor şi capitaliştilor, iar în al doilea rînd monarhiei, adică ţarului sprijinit pe o forţă poliţienească şi militară iresponsabilă. O treime din putere să revină poporului, o treime capitaliştilor, o treime ţarului.	Social-democraţii vor libertate deplină pentru popor şi trecerea întregii puteri în mîinile lui, eligibilitatea tuturor funcţionarilor, eliberarea soldaţilor de regimul de ocnă al cazărmii şi crearea unei miliţii populare libere.

www.dacoromanica.ro

CE ATITUDINE AU CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE FAŢĂ DE REVENDICAREA ŢĂRANILOR DE A LI SE DA PĂMÎNT ?

Ultrareacţionarii apără interesele moşierilor iobăgişti. Să nu se dea ţăranilor nici o palmă de pămînt. Numai bogătanii să cumpere prin bună învoială pămînt de la moşieri.

Cadeţii vor ca, printr-o serie de concesii, să fie menţinută proprietatea moşierească. Ei propun ţăranilor răscumpărarea, care le-a mai adus o dată, în 1861, ruină şi sărăcie. Cadeţii nu sînt de acord ca problema pămîntului să fie soluţionată de comitete locale alese prin vot universal, direct, egal şi secret.

Social-democraţii vor să desfiinţeze proprietatea funciară moşierească în ţara noastră. Tot pămîntul trebuie să treacă în mîinile ţăranilor şi neapărat fără nici un fel de răscumpărare. Problema pămîntului trebuie să fie soluţionată de comitete locale alese prin vot universal, direct, egal şi secret.

CE POT OBŢINE CELE TREI PARTIDE PRINCIPALE ÎN CAZUL CÎND ÎNTREAGA LOR LUPTĂ VA FI ÎNCUNUNATĂ DE SUCCES ?

Ultrareacţionarii, luptînd prin toate mijloacele, pot obţine ca poporul să ajungă la sapă de lemn, ca întreaga Rusie să se scufunde în cea mai neagră barbarie din cauza curţilor marţiale şi a pogromurilor.

Cadeţii, luptînd numai prin mijloace „paşnice", pot obţine ca guvernul pogromiştilor să corupă prin mici concesii marea burghezie şi burghezia sătească, iar pe flecarii liberali să-i alunge pentru că nu vorbesc destul de slugarnic despre monarhul adorat, ne-

Social-democraţii, luptînd prin toate mijloacele, inclusiv insurecţia, pot obţine, cu ajutorul ţărănimii conştiente şi al sărăcimii de la oraşe, libertate deplină şi trecerea întregului pămînt în mîinile ţăranilor. Iar în condiţii de libertate şi cu ajutorul muncitorilor conştienţi din în-

www.dacoromanica.ro

responsabil, inviolabil şi constituţional.	treaga Europă, social-democraţii ruşi pot merge cu paşi repezi spre socialism.

CETĂŢENI ! VOTAŢI PE CANDIDAŢII PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA !

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI PARTIDELE TRUDOVICE

Cetăţeni ! Cei care vor să participe în mod conştient la alegerile pentru Duma de stat trebuie, în primul rînd, să înţeleagă limpede deosebirea fundamentală dintre cele trei partide principale. *Ultrareacţionarii* sînt pentru pogromuri şi pentru silniciile guvernului ţarist. *Cadeţii* apără interesele moşierilor şi ale capitaliştilor liberali. *Social-democraţii* apără interesele clasei muncitoare şi ale tuturor celor ce muncesc şi sînt exploataţi.

Cei care vor să apere în mod conştient interesele clasei muncitoare şi ale tuturor celor ce muncesc trebuie să ştie care partid este într-adevăr în stare să apere aceste interese mai consecvent şi mai hotărît decît oricine.

CARE PARTIDE SE ANGAJEAZĂ SĂ APERE INTERESELE CLASEI MUNCITOARE ŞI ALE TUTUROR CELOR CE MUNCESC ?

Partidul clasei muncitoare, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, care se situează pe punctul de vedere al luptei de clasă a proletariatului.	Partidele trudovice, adică partidele care se situează pe punctul de vedere al micului producător : Partidul socialist-revoluţionar. Partidul (socialist-populist) al muncii şi trudovicii fără partid.

ALE CUI INTERESE APĂRĂ ÎN FAPT ACESTE PARTIDE

Interesele proletarilor, ale căror condiţii de viaţă, răpindu-le orice spe-	Interesele micilor producători, care luptă împotriva jugului capitalului, dar care, în virtutea condiţiilor lor de viaţă, tind să devină ţărani înstăriţi, să-şi con-

www.dacoromanica.ro

ranţă de a putea deveni patroni, îi determină să tindă spre o schimbare totală a tuturor temeliilor orînduirii sociale capitaliste.	solideze mica lor gospodărie, să se îmbogăţească prin comerţ şi prin folosirea muncii salariate.

CÎT DE CONSECVENTE SÎNT ACESTE PARTIDE ÎN MAREA LUPTĂ MONDIALĂ DINTRE MUNCĂ ŞI CAPITAL ?

Social-democraţia nu poate admite nici un fel de împăcare între muncă şi capital. Ea organizează pe muncitorii salariaţi pentru lupta necruţătoare împotriva capitalului, pentru desfiinţarea proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie şi construirea societăţii socialiste.	Partidele trudovice visează la desfiinţarea dominaţiei capitalului, dar, în virtutea condiţiilor de viaţă ale micului producător, ele oscilează inevitabil între tendinţa de a lupta împreună cu muncitorii salariaţi împotriva capitalului şi tendinţa de a ajunge la o împăcare între muncitori şi capitalişti prin transformarea tuturor oamenilor muncii în mici proprietari, deopotrivă înzestraţi cu pămînt sau asiguraţi cu credite etc.

CE POT OBŢINE ACESTE PARTIDE ÎN CAZUL ÎNFĂPTUIRII DEPLINE A ŢELURILOR LOR FINALE ?

Cucerirea puterii politice de către proletariat şi transformarea producţiei capitaliste în mare producţie socialistă, obştească.	Împărţirea egalitară a întregului pămînt între micii producători — micii ţărani —, ceea ce înseamnă că între ei va reîncepe în mod inevitabil lupta şi se va produce inevitabil o nouă împărţire în bogaţi şi săraci, în muncitori şi capitalişti.

www.dacoromanica.ro

CE FEL DE LIBERTATE PENTRU POPOR VOR SĂ OBȚINĂ ACESTE PARTIDE ÎN ACTUALA REVOLUȚIE ?

Libertatea deplină pentru popor și trecerea întregii puteri în mîinile poporului, adică o republică democratică, eligibilitatea funcționarilor, înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului.	Libertatea deplină pentru popor și trecerea întregii puteri în mîinile poporului, adică o republică democratică, eligibilitatea funcționarilor, înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului.	Îmbinarea democrației, adică a puterii suverane a poporului, cu monarhia, adică cu puterea țarului, a poliției și a funcționarilor. Această dorință este tot atît de absurdă și această politică este tot atît de trădătoare ca și aceea a moșierilor liberali, a cadeților.

CARE ESTE ATITUDINEA ACESTOR PARTIDE FAȚĂ DE REVENDICAREA ȚĂRANILOR DE A LI SE DA PĂMÎNT ?

Social-democrații cer ca toate pămînturile moșierești să treacă în mîinile țăranilor fără nici o despăgubire.	Socialiștii - revoluționari cer ca toate pămînturile moșierești să treacă în mîinile țăranilor fără nici o despăgubire.	Trudovicii cer ca toate pămînturile moșierești să treacă în mîinile țăranilor, dar admit răscumpărarea. Admiterea răscumpărării, care va ruina pe țărani, este o politică tot atît de trădătoare ca și aceea a moșierilor liberali, a cadeților.

CETĂȚENI ! VOTAȚI CANDIDAȚII PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA !

Publicat la 23 noiembrie 1906, în foaie volantă, ca supliment la nr. 8 al ziarului „Proletarii"

Se tipărește după textul foii volante

www.dacoromanica.ro

O NOUĂ INTERPRETARE SENATORIALĂ

În condiţiile unei lupte politice cît de cît deschise, viaţa însăşi supune fiecare pas tactic unei verificări extrem de rapide şi cît se poate de grăitoare. Delegaţii la conferinţa generală a P.M.S.D.R. încă n-au apucat cu toţii să revină în localităţile lor şi să prezinte organizaţiilor lor de partid dări de seamă asupra lucrărilor ei, cînd problema litigioasă a blocurilor cu cadeţii s-a pus într-o lumină cu totul nouă. Or, această problemă se află acum în centrul tuturor problemelor politice la ordinea zilei.

La conferinţa P.M.S.D.R., nimănui dintre delegaţi nici nu i-a trecut măcar prin minte că social-democraţii ar putea să atenueze cît de cît sau chiar numai să modifice lozincile lor tactice de sine stătătoare în campania electorală. La baza rezoluţiei prezentate de Comitetul Central al partidului şi adoptată cu 18 voturi contra 14 (bolşevicii, polonezii şi letonii) a fost pusă, în modul cel mai formal, independenţa deplină a platformei şi a lozincilor P.M.S.D.R. Nu se admit absolut nici un fel de carteluri cît de cît permanente cu alte partide pe baza vreunei „atenuări" a platformei noastre. Întreaga discuţie dintre aripa dreaptă şi aripa stîngă a social-democraţiei se învîrtea exclusiv în jurul chestiunii dacă social-democraţii de dreapta se vor menţine efectiv pe această poziţie principială, dacă nu vor intra în contradicţie cu ea încheind blocuri cu cadeţii, dacă distincţia dintre acordurile „tehnice" şi cele de ordin ideologic nu este o distincţie artificială, fictivă, pur verbală ?

www.dacoromanica.ro

Dar... probabil că şi în partidul nostru, adică în „constituţia" lui reală, există o instituţie în genul senatului, există posibilitatea de a răstălmăci, printr-o interpretare senatorială, „legile" partidului, hotărîrile organelor oficiale ale partidului, transformîndu-le pur şi simplu în contrarul lor. Noua interpretare senatorială a hotărîrilor P.M.S.D.R. a venit, după cum şi era de aşteptat, de la Geneva. Ea a fost publicată în ziarul cadet „Tovarişci" sub forma unui „Răspuns deschis" (întocmai ca la Lassalle !) dat de G. Plehanov unui cititor al acestui ziar, cititor „care nu se consideră nici burghez, nici social-democrat" [87]. Plehanov, acest cvasi-Lassalle al partidului nostru, s-a grăbit să vină în ajutorul cititorului unui ziar care este de fapt organul renegaţilor social-democraţiei.

Cititorul ziarului „Tovarişci" l-a întrebat pe G. Plehanov, printre altele, „care ar putea fi, după părerea lui, platforma electorală comună a partidelor de stînga şi de extremă stîngă". G. Plehanov a răspuns : „la această întrebare nu există şi nu poate exista alt răspuns decît acesta : *o Dumă învestită cu puteri depline*".

„Nu există şi nu poate exista alt răspuns"... Acestor cuvinte ale lui Plehanov, acest cvasi-Lassalle al nostru, le este sortit, probabil, să devină „istorice", cel puţin în sensul gogolean al cuvîntului. G. Plehanov a binevoit să asculte, la timpul său, un raport în care se arăta că există un Comitet Central al P.M.S.D.R., că se întruneşte o conferinţă generală a acestui partid, că atît Comitetul Central cît şi această conferinţă pregătesc un răspuns la întrebările care interesează nu numai pe d-na Kuskova şi pe d-l Prokopovici, colaboratorii de azi ai lui G. Plehanov, ci şi pe muncitorii socialişti din Rusia. Fără a se sinchisi cîtuşi de puţin de toate acestea, G. Plehanov proclamă : „nu există *şi nu poate exista* alt răspuns decît cel dat de mine". Şi aceste auguste cuvinte se publică într-un ziar cadet într-un moment cînd întreaga Rusie cititoare cunoaşte un *alt* răspuns, pe care l-au dat *toţi* reprezentanţii forului central şi ai organelor regionale ale Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.

E, într-adevăr, o „istorie" de felul acelora al căror erou a fost nu o dată Nozdrev [88].

www.dacoromanica.ro

Dar să trecem la fondul răspunsului incomparabil, unic în felul lui, al incomparabilului nostru G. Plehanov.

Mai întîi de toate constatăm că el nu admite cîtuşi de puţin posibilitatea unor acorduri în primul stadiu, fără adoptarea unei platforme electorale comune. Nouă, bolşevicilor, ne place foarte mult acest punct de vedere. Recunoscîndu-l, G. Plehanov face un prost serviciu menşevicilor. Noi am arătat tot timpul la conferinţă, în discuţiile cu menşevicii şi cu bundiştii, precum şi în nr. 8 al ziarului „Proletarii"*, că încheierea unor acorduri în primul stadiu nu poate să nu afecteze poziţia partidului nostru în faţa maselor, că, prin urmare, într-o anumită măsură aceste acorduri vor căpăta în mod necesar şi inevitabil, contrar dorinţelor şi planurilor noastre, o nuanţă de apropiere ideologică, de slăbire şi ştirbire a independenţei politice a social-democraţilor. Cu abilitatea şi tactul partinic care-l caracterizează, G. Plehanov a sprijinit atacul nostru împotriva menşevicilor. Recunoscînd necesitatea unei *platforme comune*, adică a unui adevărat bloc *ideologic* cu cadeţii, el a recunoscut mai mult chiar decît am susţinut noi.

Iată deci că nu numai în statul rus, ci şi în Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, interpretările senatoriale compromit pe acela în favoarea căruia sînt date.

Mai departe. Rugăm pe cititor să reflecteze asupra sensului direct al lozincii „cadeto-social-democrate" a lui Plehanov: „o Dumă învestită cu puteri depline", indiferent de atitudinea pe care o au faţă de această lozincă diferitele partide. A spune: „o Dumă învestită cu puteri depline" înseamnă a revendica pentru Dumă puteri neîngrădite. Pentru care Dumă? Evident, pentru aceea pe care o vor alege acum cetăţenii ruşi pe baza legii din 11 decembrie şi a respectivelor interpretări senatoriale. Pentru *această* Dumă recomandă G. Plehanov să se ceară puteri depline. El este, desigur, convins că această Dumă nu va fi ultrareacţionară, căci pentru o Dumă ultrareacţionară el n-ar putea să ceară puteri depline. A lansa lozinca: „o Dumă învestită cu puteri depline" şi a ţipa totodată că există primejdia serioasă a unei Dume ultrareacţionare înseamnă a-ţi da sin-

* Vezi volumul de faţă, pag. 121. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

gur la cap, înseamnă a confirma părerea bolşevicilor că în realitate nu există primejdia serioasă a unei Dume ultrareacţionare şi că cadeţii o inventează sau — în unele cazuri — o exagerează în propriul lor interes, şi anume pentru a slăbi în rîndurile muncitorilor şi ale întregii democraţii revoluţionare încrederea în forţele proprii, pentru a îndepărta de partidul cadet „*pericolul de stînga*“, care îl ameninţă efectiv. Însuşi ziarul „Reci“, organul oficial al cadeţilor, a recunoscut *acest* pericol într-o dare de seamă cu privire la situaţia campaniei electorale în gubernia Petersburg.

Să trecem acum la conţinutul politic real al lozincii lui Plehanov. Autorul lozincii este încîntat de ea. „În forma ei algebrică — scrie el —, această formulă generală exprimă cît se poate de precis sarcina politică cea mai imperioasă în prezent atît pentru cei de stînga cît şi pentru cei de extrema stîngă“, îngăduindu-le să-şi păstreze intacte, neştirbite toate celelalte revendicări. „Cadeţii nu pot concepe o Dumă învestită cu puteri depline aşa cum trebuie s-o conceapă social-democraţii. Dar atît unii cît şi ceilalţi au nevoie de o Dumă învestită cu puteri depline. De aceea şi unii şi ceilalţi sînt datori să lupte pentru ea“.

Din aceste cuvinte ale lui Plehanov reiese clar că el însuşi îşi dă seama că această lozincă nu poate să nu fie în mod diferit înţeleasă de cadeţi şi de social-democraţi. Lozinca e una şi aceeaşi, o lozincă „comună“, dar cadeţii *nu pot* „concepe“ sensul acestei lozinci aşa cum îl concep social-democraţii.

Se pune întrebarea : ce rost mai are atunci adoptarea unei lozinci comune ? Ce rost mai are în genere să venim în faţa masei cu lozinci şi platforme ?

Oare numai pentru a păstra aparenţele ? pentru a ascunde ceva ce nu trebuie adus la cunoştinţa maselor ? pentru a efectua în spatele poporului o manevră parlamentară care promite tot felul de avantaje ? sau pentru a ridica conştiinţa de clasă a maselor şi pentru a le ajuta să înţeleagă clar adevăratele lor sarcini politice ?

Toată lumea ştie că, pretutindeni şi întotdeauna, politicienii burghezi vin în faţa poporului cu tot felul de lozinci, programe şi platforme menite să-l înşele. Întotdeauna, şi

www.dacoromanica.ro

mai ales înainte de alegeri, politicienii burghezi îşi zic liberali, progresişti, democraţi sau chiar „radical-socialişti" *numai pentru* a capta voturi şi a amăgi poporul. Aceasta este, fără îndoială, un fenomen general în toate ţările capitaliste. De aceea Marx şi Engels vorbesc chiar despre deputaţii burghezi die das Volk vertreten und zertreten — care reprezintă şi calcă în picioare poporul în parlament [89].

Iată însă că „patriarhul" social-democraţiei ruse, întemeietorul ei, vine în prima campanie electorală a partidului cu o platformă despre care ştie foarte bine că cadeţii o vor interpreta într-un fel, iar social-democraţii în alt fel ! Ce-i asta ? Cum vine asta ?

Dacă social-democraţii şi cadeţii nu pot concepe în acelaşi mod o Dumă învestită cu puteri depline, înseamnă că nici masele populare largi nu o pot concepe în acelaşi mod, deoarece atît cadeţii cît şi social-democraţii exprimă anumite interese ale unor anumite clase, anumite aspiraţii sau prejudecăţi ale acestor clase. Plehanov consideră, desigur, că felul cum concep cadeţii Duma învestită cu puteri depline nu este just ; or, orice idee greşită despre sarcinile politice este dăunătoare pentru popor. Prin urmare, Plehanov prezintă lozinca într-o formă despre care *ştie foarte bine* că este dăunătoare pentru popor, lăsînd ca o anumită idee nejustă să rămînă neclarificată, voalată. Vorbind pe şleau, fără înconjur, asta înseamnă să înşeli pe muncitori, să înşeli întregul popor pentru a crea o aparenţă de unitate între cadeţi şi social-democraţi.

De ce e nejustă ideea cadetă despre Duma învestită cu puteri depline ? Plehanov trece sub tăcere acest lucru. Această tăcere dovedeşte, în primul rînd, că Plehanov foloseşte campania electorală (iar prezentarea platformei electorale este un pas în campania electorală) nu pentru a dezvolta conştiinţa poporului, ci pentru a o întuneca. În al doilea rînd, această tăcere răpeşte orice sens concluziei la care ajunge Plehanov : „atît cadeţii cît şi social-democraţii au nevoie de o Dumă învestită cu puteri depline". Este pur şi simplu o absurditate, camuflată cu ajutorul unor subtilităţi verbale, să spui că două partide diferite au nevoie de unul şi acelaşi lucru, pe care-l înţeleg în mod diferit ! Dacă-l înţeleg în mod diferit înseamnă că nu-i unul şi

www.dacoromanica.ro

același lucru ; eroarea lui Plehanov e mai mult decît evidentă. Tot atît de bine am putea să desemnăm cu litera „*a*" atît monarhia absolută cît și republica democratică și să spunem că diversele partide sînt libere să atribuie mărimi aritmetice diferite acestei formule algebrice generale. Aceasta ar fi o logică pur plehanovistă sau, mai bine zis, o sofistică plehanovistă.

În fond, Plehanov spune *un neadevăr flagrant* afirmînd că atît cadeții cît și social-democrații au nevoie de o Dumă învestită cu puteri depline sau mai mult chiar : de o reprezentanță națională învestită cu puteri depline, despre care se vorbește tot timpul în a doua jumătate a articolului său. O reprezentanță națională învestită cu puteri depline înseamnă o adunare constituantă, și anume o adunare constituantă care să fiinţeze nu alături de monarh, ci *după răsturnarea* cîrmuirii țariste. Dacă Plehanov a uitat acest adevăr elementar, îl sfătuim să citească programul P.M.S.D.R., și în special ultimul alineat, în care se vorbește tocmai despre acest lucru.

Cadeții nu au nevoie de o reprezentanță națională efectiv învestită cu puteri depline ; ea constituie pentru ei o primejdie și nu poate fi decît funestă pentru interesele pe care ei le reprezintă. Ea exclude monarhia, dragă inimii lor și scumpă buzunarului burgheziei. Ea le răpește speranța de a obține o despăgubire în schimbul pămînturilor moșierești. Acest lucru este atît de adevărat, încît *pînă și* Plehanov, în nr. 6 al revistei sale „Dnevnik", arată că, din interese egoiste de clasă, cadeții privesc cu neîncredere ideea convocării unei adunări constituante și că, de teama adunării constituante, ei *se împacă* cu banda lui Stolîpin.

În nr. 8 al ziarului „Proletarii" am reprodus acest pasaj din nr. 6 al revistei „Dnevnik" a lui Plehanov *, arătînd că acum el este nevoit să-și retracteze declarațiile de ieri. Afirmația că „și cadeții au nevoie de o Dumă învestită cu puteri depline" este tocmai o astfel de *retractare* a propriilor lui cuvinte.

Din *neadevărul* fundamental rostit de Plehanov decurg în mod logic, inevitabil, o serie de alte neadevăruri. *Este*

* Vezi volumul de față, pag. 127—128. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

un neadevăr că „o reprezentanţă naţională învestită cu puteri depline constituie condiţia prealabilă a satisfacerii tuturor celorlalte... revendicări ale tuturor partidelor înaintate", că „fără ea nu va putea fi înfăptuită nici una din aceste revendicări", că lupta dintre stînga şi extrema stîngă va începe atunci cînd „ea (reprezentanţa naţională învestită cu puteri depline) va exista efectiv". O reprezentanţă naţională învestită cu puteri depline înseamnă desăvîrşirea revoluţiei, ducerea ei pînă la capăt, victoria ei deplină. Cadeţii însă vor să curme revoluţia, să-i pună capăt prin mici concesii, şi nu se feresc s-o spună deschis. Semănînd în rîndurile muncitorilor şi ale întregului popor iluzia că cadeţii sînt capabili să lupte pentru victoria deplină a revoluţiei, Plehanov înşală pur şi simplu masele populare.

„La noi, deocamdată numai d-nul Stolîpin are puteri depline", scrie Plehanov. Nu ştim dacă aceasta este o simplă scăpare sau tot un fel de a ţine isonul cadeţilor („o Dumă învestită cu puteri depline = o Dumă ţaristă cu miniştri numiţi de ţar din rîndurile majorităţii Dumei"), ori un subterfugiu menit să inducă în eroare cenzura. Departe de a avea puteri depline, Stolîpin nu este decît un jalnic lacheu al ţarului şi al camarilei arhireacţionare. Dacă dezvăluirile făcute în Dumă în legătură cu pogromurile nu l-au convins pe Plehanov că aşa stau lucrurile în realitate, îi recomandăm să citească ce scriu ziarele liberale despre influenţa atotputernică a „Uniunii poporului rus".

„Acum — spune Plehanov — atît partidele de stînga cît şi cele de extremă stîngă sînt obligate să acţioneze laolaltă împotriva acelora care nu doresc o reprezentanţă naţională învestită cu puteri depline sau poate chiar nici un fel de reprezentanţă naţională".

Ele sînt, aşadar, obligate să acţioneze împotriva cadeţilor, care *nu vor* o reprezentanţă naţională învestită cu puteri depline.

Plehanov a reuşit să-şi dea singur la cap, oferindu-ne, sub paravanul luptei împotriva doctrinarismului, un model de doctrinarism de cea mai rea speţă, de doctrinarism iezuit. Ca adversari ai fracţiunii menşevice, bolşevicii ar avea motive să se bucure de spusele lui, căci o lovitură mai puternică împotriva tacticii menşevice nici nu s-ar putea ima-

www.dacoromanica.ro

gina. Dar ca membri ai aceluiaşi partid, ai Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, încercăm un sentiment de ruşine pentru cuvintele lui G. Plehanov.

„Reci", organul oficial al cadeţilor, i-a răspuns lui Plehanov în aşa fel, încît este de presupus că şi cei mai smeriţi dintre social-democraţi se vor lecui acum de iluziile lor oportuniste. Primul răspuns dat de „Reci", articolul de fond din nr. 226 (25 noiembrie), este plin de batjocură la adresa lui Plehanov, care le întinsese mîna, de batjocură din partea unui liberal care n-a uitat cum Plehanov şi colegii lui atacau în *„Iskra"* oportunismul liberalilor. „Şi în cazul de faţă — spune organul cadeţilor, bătîndu-şi joc de Plehanov — d-nul Plehanov face un efort, demn de toată lauda şi de tot respectul, pentru a-şi împinge tovarăşii ceva mai la dreapta decît cea mai de dreapta dintre poziţiile adoptate de ei". Dar... noi avem totuşi unele obiecţii de ridicat.

Şi obiecţiile cadetului amintesc răspunsul tipic pe care-l dă un fabricant unui muncitor atunci cînd acesta din urmă îi adresează o rugăminte, separîndu-se de tovarăşii săi muncitori care formulează în comun o revendicare sprijinită de o grevă. — Ai venit cu o rugăminte ? Foarte frumos. Dar la ce-mi foloseşte asta din moment ce nechibzuiţii tăi colegi nu-ţi urmează exemplul ? La ce-mi foloseşte asta din moment ce nu spui tot ce gîndeşti ? O Dumă învestită cu puteri depline ? Da de unde ! Doar n-o să mă compromit în ochii oamenilor de ordine. Trebuie să spui : un guvern format din reprezentanţi ai majorităţii Dumei. Atunci vom accepta o platformă comună cu social-democraţii !

Acesta este conţinutul răspunsului dat de „Reci", răspuns presărat cu ironii fine atît la adresa „algebrei" naive a lui Plehanov cît şi în legătură cu faptul că în noiembrie 1904 el a făcut parte din colegiul de conducere al social-democraţilor (Plehanov a fost pe atunci membru al redacţiei Organului Central şi preşedinte al forului suprem al partidului — „Consiliul" P.M.S.D.R.), colegiu care a refuzat să participe la „faimosul acord de la Paris" [90] cu democraţia burgheză. Atunci a existat într-adevăr un „semn algebric", ironizează „Reci", şi anume „regimul democratic". Prin regim democratic noi înţelegeam o monarhie constituţională. Socialiştii-revoluţionari, care au participat la înche-

www.dacoromanica.ro

ierea acordului, înţelegeau o republică democratică. Dv. aţi refuzat să participaţi la acest acord, G. V. Plehanov ! Acum aţi devenit mai rezonabil ? Noi, cadeţii, vă felicităm, dar *interesele cauzei* cer să mergeţi şi mai la dreapta.

„Reci" mărturiseşte deschis că nici cu lozinca „adunare constituantă" cadeţii n-au făcut altceva decît să ducă de nas poporul. Noi, cadeţii, voiam o adunare constituantă *„cu păstrarea prerogativelor* (adică a drepturilor) *monarhului"*, şi nicidecum o adunare constituantă republicană. Ne convenea să captăm cu această minciună simpatia maselor, dar acum e mai important pentru noi să cîştigăm simpatia bandei ţariste. De aceea : jos cu lozinca convocării unei „Dume învestite cu puteri depline", lozincă „periculoasă", „echivocă", „fără sorţi de izbîndă", „care întreţine dăunătoare iluzii revoluţionare". Noi cerem ca social-democraţii să revină la vechea lor lozincă, formulată de Comitetul Central : sprijinirea unui guvern format din reprezentanţi ai majorităţii Dumei, *„cu toate consecinţele"* care decurg din această lozincă, ceea ce înseamnă că majoritatea cadetă a Dumei nu trebuie slăbită, ci *întărită* (sic !).

În numărul următor al ziarului „Reci" (sub pretextul unor explicaţii date lui Plehanov) un articol redacţional declară în mod expres arhireacţionarei bande ţariste că cadeţii *nu au nevoie* de „o Dumă învestită cu puteri depline". A proclama Duma organ de stat învestit cu puteri depline înseamnă a săvîrşi o lovitură de stat. Cadeţii nu vor accepta niciodată aşa ceva. „Noi, cadeţii, nu tindem nicidecum şi nu sîntem cîtuşi de puţin obligaţi să tindem spre o Dumă învestită cu puteri depline". „Se poate oare ca, în pofida obişnuitei sale perspicacităţi, d-l Plehanov să nu fi tras din desfăşurarea evenimentelor" această învăţătură ?

Da, săgeata cadetă la adresa obişnuitei perspicacităţi a lui Plehanov a lovit în plin. Din întreaga desfăşurare a evenimentelor revoluţiei ruse, Plehanov n-a învăţat să-i înţeleagă pe cadeţi. El şi-a primit pedeapsa meritată, căci cadeţii au respins cu dispreţ mîna întinsă de acest social-democrat care a acţionat peste capul partidului său şi contrar voinţei lui.

www.dacoromanica.ro

Răspunsul primit de Plehanov din partea ziarului „Reci" are şi o semnificaţie politică generală. Cadeţii alunecă tot mai rapid spre dreapta. Ei nu se sfiesc să declare că vor încheia o tranzacţie cu monarhia pogromistă şi vor sfărîma „dăunătoarele iluzii revoluţionare".

Sîntem convinşi că muncitorii din întreaga Rusie vor trage un mare folos din această lecţie. În loc să încheie blocuri cu cadeţii, ei vor desfăşura o campanie electorală de sine stătătoare, vor atrage de partea lor burghezia revoluţionară şi vor îmbrînci în groapa trădării politice banda de politicieni burghezi care înşală poporul cu fraze despre „libertatea poporului" !

„Proletarii" nr. 9
din 7 decembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CRIZA MENŞEVISMULUI

Propaganda în favoarea unui congres muncitoresc fără partid şi în favoarea blocurilor cu cadeţii denotă, fără îndoială, ivirea unei anumite crize în tactica menşevicilor. Ca adversari principiali ai întregii lor tactici în general, nu am putea, desigur, să decidem singuri cît de coaptă este această criză pentru a se manifesta, ca să zicem aşa, în exterior. În această privinţă ne-a venit în ajutor tov. I. Larin cu noua şi extrem de instructiva sa broşură : „Un larg partid muncitoresc şi congresul muncitoresc" (Moscova, 1906, depozitul *de pe lîngă* editura „Novîi Mir").

Tov. I. Larin vorbeşte adesea în numele majorităţii menşevicilor. El se consideră, şi pe bună dreptate, reprezentant autorizat al menşevismului. El a activat şi în sud şi la Petersburg, în raionul Vîborg, cel mai „menşevic" dintre toate. A fost delegat la Congresul de unificare. A colaborat regulat şi la „Golos Truda" [91], şi la „Otkliki Sovremennosti" [92]. Toate aceste fapte sînt extrem de importante pentru aprecierea unei broşuri a cărei valoare constă în sinceritatea autorului, şi nu în logica lui, în faptele pe care le relatează, şi nu în raţionamentele lui.

I

Cînd vorbeşte despre tactică, un marxist trebuie să pornească de la aprecierea mersului obiectiv al revoluţiei. Bolşevicii, după cum se ştie, au încercat să facă acest lucru în rezoluţia cu privire la momentul actual [93], prezentată la

www.dacoromanica.ro

Congresul de unificare. Menşevicii şi-au retras singuri rezoluţia propusă în această chestiune. Tov. Larin simte, pare-se, că asemenea probleme nu pot fi ocolite şi încearcă să analizeze desfăşurarea revoluţiei noastre burgheze.

El distinge două perioade. Prima, care cuprinde întreg anul 1905, este perioada mişcării de masă deschise. A doua perioadă, care începe din 1906, este perioada pregătirii anevoioase şi lente a „victoriei de fapt a libertăţii", a „înfăptuirii aspiraţiilor poporului". Rolul principal în această pregătire îl are satul, fără al cărui ajutor „oraşul dezbinat ar fi înfrînt". Noi trecem printr-o perioadă de „creştere lăuntrică, aparent pasivă, a revoluţiei".

„Ceea ce numim noi mişcare agrară — frămîntarea permanentă care nu duce pretutindeni la încercări de atac activ, micile lupte împotriva autorităţilor locale, împotriva moşierilor, neplata impozitelor, expediţiile de pedepsire — toate acestea reprezintă calea cea mai avantajoasă pentru sat, dacă nu din punctul de vedere al economisirii forţelor lui, ceea ce este îndoielnic, atunci din punctul de vedere al rezultatelor. Fără a epuiza definitiv forţele satului, aducîndu-i în general mai multe înlesniri decît înfrîngeri, această cale duce la o şubrezire a temeliilor vechii puteri, creînd condiţii în care aceasta din urmă va trebui să capituleze sau să cadă inevitabil la prima încercare serioasă, atunci cînd va veni momentul". Şi autorul arată că în 2—3 ani efectivul poliţiei şi al armatei se va schimba, completîndu-se cu elemente venite din satul nemulţumit; „feciorii noştri vor ajunge soldaţi", a spus un ţăran autorului.

Tov. Larin trage de aici două concluzii: 1) La noi „satul nu se poate potoli. Ceea ce s-a întîmplat în 1848 în Austria nu se poate repeta la noi". 2) „Spre deosebire de revoluţia nord-americană sau de cea poloneză, revoluţia rusă nu urmează calea insurecţiei armate a întregului popor în adevăratul înţeles al acestui cuvînt".

Să examinăm mai îndeaproape aceste concluzii. Prima dintre ele este fundamentată de autor într-o manieră prea superficială şi este prea imprecis formulată. În fond însă, autorul este aproape de adevăr. Deznodămîntul revoluţiei noastre depinde într-adevăr, mai mult ca de orice, de statornicia în luptă a maselor de milioane ale ţărănimii. Marea

www.dacoromanica.ro

noastră burghezie se teme mai mult de revoluţie decît de reacţiune. Proletariatul nu este în stare să învingă de unul singur. Sărăcimea de la oraşe nici nu reprezintă interese de sine stătătoare şi nici nu constituie un factor de forţă de sine stătător în comparaţie cu proletariatul şi cu ţărănimea. Rolul hotărîtor revine satului nu în sensul ca el să preia conducerea luptei (nici vorbă nu poate fi de aşa ceva), ci în sensul că el poate asigura victoria.

Dacă tov. Larin şi-ar fi aprofundat concluzia şi dacă ar fi pus-o în legătură cu întreaga evoluţie a ideilor enunţate de social-democraţie în problema revoluţiei noastre burgheze, s-ar fi trezit în faţa vechii teze a bolşevismului detestat de el: victoria revoluţiei burgheze din Rusia este posibilă numai ca dictatură revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii. În fond, Larin a ajuns chiar la această concluzie. Ceea ce-l împiedică s-o recunoască deschis e numai acea trăsătură a menşevicilor pe care el însuşi o critică cu multă asprime, şi anume şovăiala şi timiditatea gîndirii. E de ajuns să confruntăm raţionamentele lui Larin pe tema arătată cu raţionamentele corespunzătoare ale ziarului „Soţial-Demokrat", editat de Comitetul Central, pentru a ne convinge că în această problemă Larin se apropie de bolşevici. Într-adevăr, „Soţial-Demokrat" a ajuns să afirme că cadeţii reprezintă burghezia orăşenească neîmpărţită în stări sociale, burghezia progresistă, pe cînd trudovicii reprezintă burghezia sătească împărţită în stări sociale, burghezia neprogresistă! „Soţial-Demokrat" n-a observat în tabăra cadetă prezenţa moşierilor, precum şi a burghezilor contrarevoluţionari, iar în tabăra trudovică — prezenţa democraţiei orăşeneşti neîmpărţite în stări sociale (păturile de jos ale sărăcimii orăşeneşti)!

Mai departe. Satul nu se poate potoli, afirmă Larin. Şi-a demonstrat el oare afirmaţia? Nu. El a pierdut din vedere rolul burgheziei ţărăneşti, pe care cîrmuirea o corupe în mod sistematic. El n-a aprofundat îndeajuns nici faptul că „înlesnirile" obţinute de ţărani (reducerea arenzii, „îngrădirea" moşierilor şi a poliţiei etc.) *accentuează* diferenţierea satului, împărţirea lui în bogătani contrarevoluţionari şi masa sărăcimii. Generalizări atît de vaste nu pot fi făcute

www.dacoromanica.ro

pe baza unui material atît de restrîns : asta miroase a șablon.

Dar poate fi oare în genere demonstrată afirmația că „satul nu se poate potoli" ? Și da, și nu. Da — în măsura în care e vorba de a se face o analiză temeinic fundamentată a consecințelor probabile. Nu — în măsura în care aceste consecințe nu sînt pe deplin certe pentru actuala revoluție burgheză. Nu se poate stabili cu precizie matematică cum se echilibrează noile forțe contrarevoluționare și noile forțe revoluționare ale satului, care se dezvoltă și se împletesc între ele. Este un lucru pe care *numai experiența* îl va arăta definitiv. Revoluția, în sensul strict al cuvîntului, este o luptă înverșunată, și numai în cursul luptei propriu-zise, în deznodămîntul ei, se manifestă și poate fi pe deplin cunoscută forța reală a tuturor intereselor, a tuturor aspirațiilor, a tuturor tendințelor.

Sarcina clasei înaintate în revoluție este să stabilească just care e *direcția* luptei și să epuizeze *toate* posibilitățile, *toate* șansele de victorie. Această clasă trebuie să fie *prima* care să pășească pe calea direct revoluționară și *ultima* care s-o părăsească pentru a alege alte căi, mai „obișnuite", mai „ocolite". E un adevăr pe care nu l-a înțeles cîtuși de puțin tov. Larin, care vorbește foarte mult și (după cum vom vedea mai jos) prea puțin inteligent despre elanuri spontane și acțiuni sistematice.

Să trecem acum la concluzia a doua, referitoare la insurecția armată. Aici timiditatea gîndirii lui Larin este și mai pronunțată. Gîndirea lui urmează servil vechile modele : insurecția din Polonia și cea din America de Nord. El consideră că numai acestea sînt insurecții „în adevăratul înțeles al cuvîntului". El spune chiar că revoluția noastră nu urmează calea unei insurecții armate „formale" (!), făcută „după toate regulile artei" (!!).

Curios lucru : un menșevic care și-a cîștigat merite în războiul împotriva formalismului a ajuns să vorbească de o insurecție armată formală ! Singur ești de vină, tov. Larin, dacă gîndirea d-tale este atît de copleșită de noțiunile „formal" și „după toate regulile artei". Bolșevicii vedeau și văd altfel lucrurile. Cu mult înainte de insurecție, la Congresul al III-lea, adică în primăvara anului 1905, ei au subliniat

www.dacoromanica.ro

într-o rezoluţie specială *legătura dintre greva de masă şi insurecţie* [94]. Menşevicii preferă să treacă sub tăcere acest fapt. Degeaba. Rezoluţia Congresului al III-lea dovedeşte în fapt că noi am prevăzut, cu maximum de aproximaţie posibil, particularităţile luptei poporului la sfîrşitul anului 1905. Noi concepeam insurecţia cu totul altfel decît „după tipul" celei din America de Nord sau din Polonia, unde nici vorbă nu putea fi de o grevă de masă.

Iar după evenimentele din decembrie am atras atenţia (în proiectul de rezoluţie prezentat la Congresul de unificare [95]) asupra schimbării raportului dintre grevă şi insurecţie, asupra rolului ţărănimii şi al armatei, asupra insuficienţei unor revolte în armată, asupra necesităţii unei înţelegeri cu elementele democrat-revoluţionare din armată.

Şi evenimentele au confirmat încă o dată, în perioada Dumei, inevitabilitatea insurecţiei în lupta de eliberare din Rusia.

Consideraţiile lui Larin pe tema insurecţiei formale denotă din partea lui fie o necunoaştere totală a istoriei revoluţiei prin care trecem, necunoaştere inadmisibilă pentru un social-democrat, fie ignorarea acestei istorii cu formele ei specifice de insurecţie. Teza lui Larin că „revoluţia rusă nu urmează calea insurecţiei" este în vădită divergenţă cu faptele, deoarece *ambele* perioade de libertate din Rusia (şi perioada octombrie, şi perioada Dumei), au indicat tocmai „calea" *insurecţiei*, desigur nu a celei americane sau poloneze, ci a insurecţiei ruse, a insurecţiei din secolul al XX-lea. Vorbind „în termeni generali" despre diferite exemple istorice de insurecţii în ţări în care precumpănesc elementele săteşti sau cele orăşeneşti, despre America şi Polonia, şi neîntreprinzînd nici cea mai mică încercare de a studia sau cel puţin de a schiţa particularităţile insurecţiei ruse, Larin repetă greşeala fundamentală a gîndirii „şovăielnice şi timide" a menşevismului.

Reflectaţi asupra teoriei revoluţiei „pasive", construită de el. Perioade îndelungate de pregătire a unui nou avînt, a unui nou salt sau a unor noi forme de mişcare sînt, fără îndoială, pe deplin posibile. Dar nu fiţi doctrinari, domnilor: uitaţi-vă ce înseamnă această „frămîntare permanentă" a satului *alături* de „micile lupte", de „expediţiile de pe-

www.dacoromanica.ro

depsire" și de *schimbarea* efectivului poliției și al armatei. Voi nu înțelegeți sensul propriilor voastre cuvinte. Starea de lucruri descrisă de voi nu este altceva decît un îndelungat *război de partizani*, întrerupt de o serie de tot mai ample și mai puternice *revolte soldățești*. Voi repetați vehementele cuvinte de ocară la adresa „partizanilor", a „anarhiștilor", a „bolșevicilor anarho-blanquiști" etc., dar în același timp înfățișați în maniera bolșevică tabloul revoluției ! Schimbarea efectivului armatei, completarea ei cu „elemente venite din satul nemulțumit". Ce înseamnă toate acestea ? Poate oare să nu răbufnească această „nemulțumire" a țăranului îmbrăcat în bluză de marinar sau în veston de soldat ? Poate ea oare să nu răbufnească atunci cînd în țară are loc „frămîntarea permanentă" a satului din care vine soldatul, cînd în țară se desfășoară, pe de o parte, „micile lupte", iar pe de altă parte acțiunile „expedițiilor de pedepsire" ? Și este oare de imaginat ca într-o epocă de pogromuri barbare, de silnicii din partea guvernului, de samavolnicie din partea poliției, această nemulțumire a soldaților să răbufnească *altfel* decît sub formă de revolte în armată ?

Deși debitați fraze împrumutate de la cadeți („revoluția noastră nu urmează calea insurecției" — aceasta nu este decît o frază pe care au pus-o în circulație *cadeții* la sfîrșitul anului 1905 ; vezi ziarul „Narodnaia Svoboda" [96] al lui Miliukov), voi înșivă arătați totodată inevitabilitatea unei noi insurecții : „puterea de stat va cădea la prima încercare serioasă". Credeți oare că, în condițiile unei mișcări populare largi, variate, complexe, este posibil ca puterea de stat să fie pusă în fața unei încercări serioase fără să fi trecut în prealabil printr-o serie de încercări parțiale și mai puțin serioase ? că o grevă generală este posibilă fără o serie de greve parțiale ? că o insurecție generală este posibilă fără o serie de insurecții parțiale, mici, locale ?

Dacă în armată se înmulțesc elementele provenite din satul nemulțumit și dacă revoluția în ansamblu merge înainte, înseamnă că este inevitabilă o insurecție sub forma unei *lupte extrem de înverșunate*, dusă și de popor și de o parte din armată împotriva trupelor ultrareacționare (căci și ultrareacționarii se organizează și învață, nu uitați acest

www.dacoromanica.ro

lucru ! nu uitaţi că există elemente sociale care nutresc un ultrareacţionarism conştient !). Înseamnă că e nevoie de pregătire, că trebuie să pregătim masele, să ne pregătim noi înşine în vederea unei insurecţii mai bine organizate, mai coordonate şi mai ofensive — iată ce decurge din premisele lui Larin, din elucubraţiile lui cadete pe tema revoluţiei *pasive* (??). Menşevicii „atribuie revoluţiei ruse propria lor melancolie şi deprimare" (58), recunoaşte Larin. Foarte just ! Pasivitatea este o însuşire a intelectualităţii mic-burgheze, şi nu a revoluţiei. Pasivi sînt aceia care recunosc că armata se umple cu elemente venite din satul nemulţumit, că frămîntările permanente şi micile lupte sînt inevitabile şi care, în acelaşi timp, cu placiditatea unui Ivan Fedorovici Şponka [97], încearcă să consoleze partidul muncitoresc : „revoluţia rusă nu urmează calea insurecţiei".

Dar „micile lupte" ? Găseşti d-ta, stimate tov. Larin, că ele reprezintă „calea cea mai avantajoasă pentru sat din punctul de vedere al rezultatelor" ? Susţii această părere în pofida expediţiilor de pedepsire, înglobîndu-le chiar şi pe acestea în ceea ce numeşti d-ta calea cea mai avantajoasă ? Dar te-ai întrebat măcar o clipă prin ce se deosebesc micile lupte de războiul de partizani ? Prin nimic, stimate tov. Larin.

Invocînd exemplele proaste ale Americii şi Poloniei, ai scăpat din vedere formele specifice de luptă generate de insurecţia rusă, care e mai îndelungată, mai tenace şi are între marile bătălii intervale mai lungi decît insurecţiile de tip vechi.

Tov. Larin s-a încurcat rău de tot şi nu mai ştie cum să iasă din încurcătură. Dacă la sate există teren pentru revoluţie, dacă revoluţia ia amploare şi soarbe forţe noi, dacă armata se umple de ţărani nemulţumiţi, iar la sate nu mai contenesc micile lupte şi frămîntările permanente, înseamnă că au dreptate bolşevicii, care luptă împotriva acelora care vor să scoată de pe ordinea de zi problema insurecţiei. Noi nu sîntem nicidecum pentru insurecţie în orice moment, în orice condiţii. Dar cerem ca gîndirea social-democraţilor să nu fie şovăielnică şi timidă. Dacă recunoaşteţi că există *condiţii* pentru insurecţie, trebuie să recunoaşteţi şi insurecţia însăşi, trebuie să recunoaşteţi sar-

www.dacoromanica.ro

cinile deosebite care se pun în fața partidului în legătură cu insurecția.

Cine spune că micile lupte reprezintă „*calea cea mai avantajoasă*", adică cea mai avantajoasă formă de luptă a poporului într-o anumită perioadă a revoluției noastre, și în același timp refuză să recunoască sarcinile *active* care revin partidului clasei înaintate pe terenul acestei căi, al „căii celei mai avantajoase", acela arată că nu știe să gîndească sau că nu gîndește cinstit.

II

„Teorie a pasivității" — așa ar putea fi numite considerațiile lui Larin pe tema revoluției „pasive" care pregătește „căderea vechii puteri la prima încercare serioasă". Produs firesc al unei gîndiri timide, această „teorie a pasivității" își pune amprenta pe întregul conținut al broșurii menșevicului nostru pocăit. El se întreabă : de ce partidul nostru, care are o uriașă influență ideologică, este atît de slab din punct de vedere organizatoric ? Și tot el răspunde : nu pentru că partidul nostru este un partid de intelectuali — această veche explicație „oficială" (expresia îi aparține lui Larin), dată de menșevici, nu e bună de nimic —, ci pentru că, din punct de vedere obiectiv, în perioada de pînă acum nu a fost nevoie de un altfel de partid și nu au existat condiții obiective pentru un altfel de partid, pentru că „o politică de porniri spontane", cum a fost politica proletariatului la începutul revoluției, nici nu reclama existența unui partid. Era nevoie doar de „un aparat tehnic pentru deservirea stihiei" și a „tendințelor spontane", pentru desfășurarea muncii de propagandă și agitație în intervalul dintre două porniri. Acesta nu era un partid în sensul european al cuvîntului, ci „o restrînsă uniune de tineri muncitori conspiratori — 120 000 din 9 000 000" ; în rîndurile lui erau prea puțini muncitori familiști ; majoritatea muncitorilor dispuși să desfășoare o activitate obștească se aflau în afara partidului.

Timpul pornirilor spontane e pe sfîrșite acum. Locul tendinței vagi îl ia calculul lucid. În locul „politicii pornirilor spontane" apare „politica acțiunilor sistematice". Este nevoie

www.dacoromanica.ro

de un „partid de tip european", de un „partid de acţiune politică obiectiv-sistematică". În locul „unui partid-aparat" este nevoie de un „partid-avangardă", „care să reunească toate elementele capabile să participe la viaţa politică activă pe care le poate da clasa muncitoare". Aceasta înseamnă trecerea la „un partid european de acţiune pe bază de calcul". În locul „menşevismului oficial, cu practica sa şovăielnică şi inconsecventă, cu deprimarea sa, cu a sa lipsă de înţelegere a propriei lui situaţii", „vine realismul sănătos al social-democraţiei europene". „El se face auzit destul de clar, nu de ieri-alaltăieri, prin glasul lui Plehanov şi al lui Akselrod, care, la drept vorbind, sînt singurii europeni în mediul nostru „barbar"... Desigur că această înlocuire a barbariei cu europeismul promite succese în locul insuccesele lor de pînă acum. „Acolo unde domneşte spontaneitatea sînt inevitabile greşelile de apreciere şi insuccesele în practică". „Unde e spontaneitate e şi utopism ; unde e utopism sînt şi insuccese".

În aceste consideraţii ale lui Larin te izbeşte însăşi disproporţia flagrantă dintre infimul grăunte de idee justă — deşi nu nouă — şi imensul lui înveliş de aberaţii de-a dreptul reacţionare. O lingură de miere într-un butoi de catran.

E cu totul neîndoielnic şi incontestabil că, pe măsură ce se dezvoltă capitalismul, pe măsură ce se acumulează experienţa revoluţiei burgheze sau a revoluţiilor burgheze, precum şi a revoluţiilor socialiste neizbutite, clasa muncitoare din toate ţările creşte, se dezvoltă, învaţă, se educă şi se organizează. Cu alte cuvinte : ea evoluează de la spontaneitate la acţiune sistematică, de la o stare în care se lasă călăuzită numai de tendinţe subiective la o stare în care se călăuzeşte după situaţia obiectivă a tuturor claselor, de la porniri izolate la o luptă consecventă. Toate acestea sînt adevărate. Toate acestea sînt vechi cît lumea şi tot atît de aplicabile Rusiei secolului al XX-lea cît şi Angliei secolului al XVII-lea, Franţei anilor 1830—1840 şi Germaniei de la sfîrşitul secolului al XIX-lea.

Dar tocmai asta-i nenorocirea lui Larin că e complet incapabil să-şi asimileze materialul pe care revoluţia noastră îl oferă unui social-democrat. Ideea de a opune pornirile barbariei ruse acţiunilor sistematice ale europenilor îl cap-

www.dacoromanica.ro

tivează aşa cum o poză nouă îl captivează pe un copil. Enunţînd un truism valabil pentru toate epocile în general, el nu înţelege că, aplicat în mod naiv unei perioade de luptă revoluţionară-directă, truismul acesta îl duce de-a dreptul la *renegarea* revoluţiei. Acest lucru ar fi tragicomic dacă sinceritatea lui Larin n-ar înlătura orice îndoială că el repetă *inconştient* ceea ce spun renegaţii revoluţiei.

Porniri spontane ale barbarilor, acţiuni sistematice ale europenilor... Aceasta este o formulă pur cadetă şi o idee pur cadetă, ideea trădătorilor revoluţiei ruse, care se extaziază în faţa „constituţionalismului" în spiritul lui Muromţev, care a declarat: „Duma este o parte din guvern", sau în spiritul lacheului Rodicev, care a exclamat: „Este o impertinenţă să-l faci pe monarh răspunzător pentru pogrom". Cadeţii au creat o întreagă literatură de renegaţi (alde Izgoev, Struve, Prokopovici, Portugalov et tutti quanti *) care au defăimat *nebunia stihiei*, adică revoluţia. Asemenea cunoscutului animal din fabulă, burghezul liberal nu e în stare să-şi ridice privirea şi să înţeleagă că numai datorită elanului poporului se mai menţine la noi măcar o umbră de libertate.

Iar Larin, cu o naivă lipsă de spirit critic, se tîrăşte în coada liberalilor. Larin nu înţelege că problema în discuţie prezintă două cazuri: 1) cazul în care opunem luptei spontane o luptă sistematică de aceeaşi amploare şi avînd aceleaşi forme, şi 2) cazul în care opunem o perioadă revoluţionară (în sensul îngust al cuvîntului) unei perioade contrarevoluţionare sau „numai constituţionale". Logica lui Larin este din cale-afară de proastă. Grevei politice spontane el nu-i opune o grevă politică sistematică, ci o participare sistematică la Duma lui Bulîghin, de pildă. Insurecţiei spontane el nu-i opune o insurecţie sistematică, ci o luptă sindicală sistematică. De aceea analiza lui marxistă degenerează şi se transformă într-o plată apoteoză micburgheză a contrarevoluţiei.

Social-democraţia europeană este „partidul acţiunii politice obiectiv-sistematice", bîiguie extaziat Larin. Ce copilărie! El nu observă că se extaziază în faţa *„acţiunii"*

* — şi toţi ceilalţi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

extrem de înguste la care europenii au fost nevoiţi să se limiteze în perioade caracterizate prin lipsa unei lupte revoluţionare-directe. El nu observă că se extaziază în faţa caracterului sistematic al luptei *legale* şi că defăimează caracterul spontan al luptei *pentru forţa şi puterea* care determină limitele „legalităţii". El compară insurecţia spontană a ruşilor din decembrie 1905 nu cu insurecţia „sistematică" a germanilor din 1849 [98] sau cu cea a francezilor din 1871 [99], ci cu dezvoltarea sistematică a sindicatelor germane. El compară greva generală spontană şi neizbutită a ruşilor din decembrie 1905 nu cu greva generală „sistematică" *şi neizbutită* a belgienilor din 1902 [100], ci cu o cuvîntare sistematică rostită de Bebel sau de Vandervelde în parlament.

De aceea Larin nu înţelege progresul de importanţă istorică mondială pe care greva din octombrie 1905 şi insurecţia din decembrie 1905 îl reprezintă pe calea luptei de masă a proletariatului. În schimb, el ridică la rangul de *progres* — progres de la spontan la sistematic, de la tendinţe vagi la calcul lucid etc. — *regresul* revoluţiei ruse *(regres vremelnic*, după *propria* lui părere), care îşi găseşte expresia în necesitatea unei acţiuni *legale* pregătitoare (sindicate, alegeri etc.).

De aceea, în locul unei concluzii de marxist revoluţionar (nu grevă politică spontană, ci grevă politică sistematică; nu insurecţie spontană, ci insurecţie sistematică), reiese la el o concluzie de renegat cadet (nu „nebunia stihiei" — greve, insurecţii —, ci supunere sistematică faţă de legile lui Stolîpin şi compromisuri sistematice cu monarhia pogromistă).

Nu, tovarăşe Larin, dacă ţi-ai fi însuşit nu numai litera, ci şi spiritul marxismului, ai fi ştiut care e diferenţa dintre materialismul dialectic revoluţionar şi oportunismul istoricilor „obiectivi". Aminteşte-ţi, bunăoară, ce a spus Marx despre Proudhon [101]. Marxistul nu respinge în principiu lupta legală, parlamentarismul paşnic, nu refuză în principiu să se încadreze „sistematic" în limitele activităţii istorice aşa cum sînt stabilite ele de un Bismarck sau de un Bennigsen, de un Stolîpin sau de un Miliukov. Dar, folosind în lupta pentru revoluţie *orice teren*, fie chiar şi unul

www.dacoromanica.ro

reacționar, marxistul nu se coboară pînă într-acolo încît să facă apoteoza reacțiunii, nu uită lupta pentru *cel mai bun dintre terenurile de activitate posibile*. De aceea marxistul prevede *primul* apropierea unei epoci revoluționare și începe să trezească poporul și să dea alarma într-o vreme cînd filistinii mai dorm cuprinși de somnul lor de sclavi, de supuși credincioși. De aceea marxistul pornește *primul* pe calea luptei revoluționare directe, pe calea ciocnirii directe, demascînd iluziile împăciuitoriste ale diverselor mediocrități politice și sociale. De aceea marxistul este *ultimul* care părăsește calea luptei revoluționare directe ; el o părăsește numai atunci cînd au fost epuizate toate posibilitățile, cînd nu mai există *nici umbră* de speranță într-o cale mai scurtă, cînd chemarea de a se pregăti pentru greve de masă, pentru insurecție etc. își pierde vădit terenul. De aceea marxistul nu are decît dispreț pentru nenumăratii renegați ai revoluției care îi strigă : noi „sîntem mai progresiști" decît tine, înaintea ta am renunțat noi la revoluție ! înaintea ta „ne-am supus" constituției monarhiste !

Una din două, tovarășe Larin. Consideri d-ta că nu mai există în genere nici un teren pentru insurecție și pentru revoluție în sensul strict al cuvîntului ? Atunci spune-o deschis și demonstrează-ne-o ca un marxist : printr-o analiză a relațiilor economice, a aspirațiilor politice ale diverselor clase, a semnificației curentelor ideologice. Ai demonstrat-o ? Atunci trebuie să declarăm că discuțiile despre insurecție nu sînt decît vorbe goale. Trebuie să spunem : noi n-am *avut* o mare revoluție, ci o furtună într-un pahar cu apă. Muncitori ! burghezia și mica burghezie (inclusiv țărănimea) v-au trădat și v-au părăsit. Dar pe terenul creat de *ele* în pofida eforturilor *noastre*, vom munci cu perseverență, cu răbdare și fermitate pentru revoluția *socialistă*, care nu va fi inconsecventă și jalnică, bogată în fraze și săracă în realizări cum este revoluția burgheză !

Sau, dimpotrivă, crezi într-adevăr ceea ce spui, tovarășe Larin ? Crezi într-adevăr că revoluția e în creștere, că micile lupte și frămîntarea surdă vor pregăti în 2—3 ani o armată nouă, nemulțumită, și o nouă „încercare serioasă" ? că „satul nu se poate potoli" ? Atunci trebuie să recunoști că „pornirile" vădesc forța indignării întregului popor, și

www.dacoromanica.ro

nu forţa barbariei înapoiate ; că datoria noastră este să transformăm insurecţia spontană într-o insurecţie sistematică, muncind cu perseverenţă şi fermitate, luni sau poate chiar ani de-a rîndul, pentru înfăptuirea acestei transformări, şi nu să ne lepădăm de insurecţie, cum fac iudele de tot felul.

Actuala d-tale poziţie, tov. Larin, denotă tocmai „melancolie şi deprimare", „şovăiala şi timiditatea" gîndirii, tendinţa de a atribui revoluţiei noastre propria voastră pasivitate.

Aceasta şi numai aceasta este semnificaţia marii satisfacţii cu care declari că boicotul a fost o greşeală. Este o satisfacţie mioapă şi vulgară. Dacă este „progresist" să te lepezi de boicot, atunci mai progresişti decît toţi sînt cadeţii de dreapta de la „Russkie Vedomosti", care au luptat împotriva boicotării Dumei lui Bulîghin şi au îndemnat pe studenţi „să se lase de răzvrătire şi să-şi vadă de carte". Noi nu invidiem acest progresism de renegat. Noi socotim că a califica drept „greşită" boicotarea Dumei lui Witte (în a cărei convocare nu credea nimeni acum 3—4 luni) şi a *trece sub tăcere* greşeala acelora care preconizau participarea la Duma lui Bulîghin înseamnă a înlocui materialismul luptătorului revoluţionar cu „obiectivismul" unui profesor universitar care se prosternează în faţa reacţiunii. Noi socotim că cei care au mers pe o cale ocolită, care s-au hotărît *ultimii* să participe la alegerile pentru Dumă, după ce au încercat într-adevăr *totul* pe calea luptei directe, au o situaţie mai bună decît cei care au preconizat primii participarea la alegerile pentru Duma lui Bulîghin, în ajunul insurecţiei populare care a măturat această Dumă.

Iar din partea lui Larin această frază cadetă despre caracterul greşit al boicotului este cu atît mai puţin admisibilă cu cît el mărturiseşte *sincer* că menşevicii *„au scornit tot felul de tertipuri, începînd cu principiul electiv şi cu campania zemstvelor şi terminînd cu strîngerea rîndurilor prin participare la alegeri în scopul boicotării Dumei"* (57). Menşevicii au chemat pe muncitori să participe la alegerile pentru Dumă, deşi nici ei înşişi nu credeau că o asemenea participare ar fi indicată. Nu a fost mai justă tactica acelora care, necrezînd în aceasta, au preferat să boicoteze

www.dacoromanica.ro

Duma ? care au declarat că a numi Duma „organ al puterii" (denumire pe care, înainte de Muromțev, i-au dat-o menșevicii într-o rezoluție a Congresului de unificare) înseamnă a înșela poporul ? care s-au hotărît să participe la alegerile pentru Dumă numai atunci cînd burghezia a trădat definitiv calea dreaptă a boicotului și ne-a silit să mergem pe o cale ocolită, dar cu alt scop decît al cadeților și nu în felul în care au mers ei ?

III

Ideea de a opune partidul-avangardă partidului-aparat, cum face Larin, sau de a opune partidul luptătorilor politici conștienți partidului luptătorilor împotriva poliției, pare profundă și pătrunsă de spirit „pur proletar". În realitate însă, ea constituie expresia aceluiași oportunism de intelectual care s-a manifestat în ideea corespunzătoare pe care o propagau în anii 1899—1901 akimoviștii și cei de la „Raboceaia Mîsl" [102].

Pe de o parte, atunci cînd există condiții obiective pentru un asalt revoluționar direct al maselor, „deservirea stihiei" constituie sarcina politică *supremă* a partidului. A opune unei *asemenea* activități revoluționare activitatea „politică" înseamnă a coborî politica la nivelul politicianismului. Aceasta înseamnă a ridica în slavă politica luptei parlamentare, punînd-o mai presus de politica maselor din octombrie și decembrie, adică înseamnă tocmai a trece de la punctul de vedere al revoluționarismului proletar la punctul de vedere al oportunismului de intelectual.

Orice formă de luptă cere o tehnică corespunzătoare și un aparat corespunzător. Cînd, datorită condițiilor obiective, lupta parlamentară devine principala formă de luptă, în partid devin în mod necesar mai accentuate trăsăturile aparatului pentru lupta parlamentară. Cînd, dimpotrivă, condițiile obiective pun la ordinea zilei lupta de masă sub formă de greve politice de masă și de insurecții, partidul proletariatului *trebuie* să aibă „aparate" pentru „deservirea" *acestor* forme de luptă, și se înțelege de la sine că acestea trebuie să fie „aparate" deosebite, care să nu semene cu cele parlamentare. Un partid proletar organizat care ar constata

www.dacoromanica.ro

existența condițiilor pentru insurecții populare și nu s-ar îngriji de un aparat corespunzător ar fi un partid de intelectuali flecari ; muncitorii l-ar părăsi pentru a trece la anarhism, la revoluționarism burghez etc.

Pe de altă parte, compoziția avangărzii politice a fiecărei clase, inclusiv a proletariatului, depinde și ea atît de situația acestei clase cît și de forma principală în care se desfășoară lupta ei. Larin se plînge, de pildă, că în partidul nostru precumpănește tineretul muncitoresc, că în rîndurile noastre sînt prea puțini muncitori familiști, că aceștia părăsesc partidul. Aceste lamentări ale oportunistului nostru rus îmi amintesc un pasaj din Engels (dacă nu mă înșel, din „Contribuții la problema locuințelor", „Zur Wohnungsfrage"). Răspunzînd unui oarecare profesor burghez de duzină, cadet german, Engels scria : nu este oare firesc ca în partidul nostru, partidul revoluției, să precumpănească tineretul ? Noi sîntem partidul viitorului, iar viitorul aparține tineretului. Noi sîntem partidul înnoirii, iar tineretul e întotdeauna mai dispus să urmeze pe adepții înnoirii. Noi sîntem partidul luptei pline de abnegație împotriva vechiului putregai, iar tineretul va porni întotdeauna primul pe calea luptei pline de abnegație.

Nu, să lăsăm mai bine pe cadeți să culeagă pe „obosiții" moșnegi la 30 de ani, pe revoluționarii „cuminți" și pe renegații social-democrației. Noi vom fi întotdeauna partidul tineretului clasei înaintate !

Și, fără să vrea, Larin însuși ne mărturisește sincer de ce regretă el atît de mult pe familiștii obosiți de luptă. Dacă am aduna în partid cît mai mulți oameni obosiți, aceasta ar face ca partidul „să fie mai greu de urnit și ar înlătura orice posibilitate de aventură politică" (pag. 18).

Așa-i mai bine, stimabile Larin ! De ce să umbli cu șiretlicuri și să-ți furi singur căciula ? D-tale îți trebuie nu un partid-avangardă, ci un *partid-ariergardă*, ca să fie cît mai greu de urnit. Așa și trebuie să spui, fără ocol !

...„Să înlăturăm orice posibilitate de aventură politică"... Cunoaștem înfrîngeri suferite de revoluție și în Europa, cunoaștem zilele din iunie 1848, zilele din mai 1871, dar social-democrați, comuniști care să se considere datori să califice drept „aventură" acțiunile maselor în revoluție —

www.dacoromanica.ro

asta nu s-a mai pomenit. Pentru asta a trebuit ca printre marxiștii revoluționari să nimerească din întîmplare (și sperăm că nu pentru mult timp) niște lași și nestatornici mici burghezi ruși, care nu sînt siguri de sine și-și pierd cumpătul ori de cîte ori se produce o cotitură spre reacțiune, oameni numiți, cu iertăciune fie zis, „intelectuali".

...„Să înlăturăm orice posibilitate de aventură" ! Dar, dacă este așa, atunci primul *aventurier* este chiar Larin, deoarece consideră că „micile lupte" constituie *cea mai avantajoasă* cale a revoluției, deoarece caută *să convingă masele* că *revoluția e în creștere*, că peste 2—3 ani armata va fi plină de elemente venite din satul nemulțumit, că „vechea putere va cădea" la „prima încercare serioasă" !

Dar Larin mai e aventurier și într-un alt sens, mult mai rău și mult mai meschin. El apără ideea de congres muncitoresc și de „partid fără partid" (expresia îi aparține în întregime !). În locul social-democrației trebuie creat un „Partid muncitoresc al întregii Rusii", — „muncitoresc", pentru că în el urmează să fie primiți revoluționarii micburghezi, socialiștii-revoluționari, p.p.s., Gromada bielorusă [103] etc.

Larin este un admirator al lui Akselrod, căruia însă i-a făcut un prost serviciu. Elogiindu-i „energia tinerească", „curajul cu adevărat partinic" în lupta pentru un congres muncitoresc, Larin l-a îmbrățișat cu atîta căldură, încît... l-a sugrumat în brațele sale ! Nebuloasa „idee" akselrodiană a congresului muncitoresc a fost definitiv ucisă de practicianul naiv și sincer, care, fără a sta mult pe gînduri, a divulgat tot ce trebuia ținut ascuns pentru a se asigura succesul propagandei în favoarea unui congres muncitoresc. Congresul muncitoresc înseamnă „scoaterea firmei" (pag. 20 din broșura lui Larin, pentru care social-democrația nu este decît o firmă), înseamnă *fuzionarea cu socialiștii-revoluționari* și cu sindicatele.

Just, tov. Larin ! Foarte mulțumim că ești cel puțin sincer ! Congresul muncitoresc nu înseamnă, într-adevăr, nimic altceva. Cu asemenea rezultate s-ar solda el chiar și împotriva voinței celor care l-ar convoca. Și tocmai de aceea un congres muncitoresc în momentul de față este o măruntă aventură oportunistă. Măruntă, deoarece nu are la bază

www.dacoromanica.ro

nici o idee largă, ci numai oboseala intelectualului sătul de luptă dîrză pentru marxism. Oportunistă, din acelaşi motiv, precum şi pentru că în partidul muncitoresc sînt lăsaţi să intre mii de mic-burghezi care sînt încă departe de a-şi fi precizat definitiv poziţia. Aventură, deoarece în condiţiile de astăzi o astfel de încercare nu ar aduce nici pace, nici muncă pozitivă şi nici colaborare între socialiştii-revoluţionari şi social-democraţi, cărora Larin le rezervă amabil rolul de „asociaţii de propagandă în cadrul unui partid larg" (pag. 40), ci o nemăsurată extindere a luptei, a disensiunilor, a sciziunilor, a confuziei ideologice şi a dezorganizării practice.

Una este să prezici că, după desprinderea socialiştilor-populişti şi a maximaliştilor, „centrul" eserist *trebuie* să treacă la social-democraţi *. Şi alta este să te cateri după un măr care abia se coace, dar nu s-a copt încă. Ori îţi vei frînge gîtul, stimabile, ori îţi vei strica stomacul cu fructe crude.

Larin argumentează cu „exemplul Belgiei" — exact cum făceau în 1899 R.M. (redactor la „Raboceaia Mîsl") şi d-l Prokopovici (pe vremea cînd avea „porniri spontane" de social-democrat şi nu „se cuminţise" încă într-atît încît să devină un cadet „care acţionează sistematic"). În anexa la broşura lui Larin găsim tradus cu multă scrupulozitate statutul partidului muncitoresc belgian! Bietul Larin a uitat să transpună în Rusia condiţiile industriale din Belgia şi istoria acestei ţări. *După* un şir de revoluţii burgheze, *după* decenii de luptă împotriva pseudosocialismului mic-burghez al lui Proudhon, *în condiţiile* unei dezvoltări gigantice — mai puternică, poate, decît oriunde — a capitalismului industrial, congresul muncitoresc şi partidul muncitoresc din Belgia au marcat trecerea de la socialismul neproletar la socialismul proletar. În Rusia, în toiul revoluţiei burgheze, care generează *inevitabil* idei mic-burgheze şi ideologi mic-burghezi, în condiţii cînd în păturile intermediare dintre ţărănime şi proletariat există un curent „trudovic" în plină creştere, cînd există un partid muncitoresc *social-democrat* cu o istorie aproape decenală, con-

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 394—395 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

gresul muncitoresc este o proastă născocire, iar fuzionarea cu socialiştii-revoluţionari (cine ştie cîţi or fi ? poate 30 000, dar poate şi 60 000, spune Larin cu naivitate) este o năzbîtie ieşită din capul unui intelectual.

Da, da, istoria ştie să fie ironică ! Ani de-a rîndul au ţipat menşevicii că bolşevicii stau pe poziţii apropiate de cele ale socialiştilor-revoluţionari. Iată însă că bolşevicii resping ideea unui congres muncitoresc, printre altele, *tocmai pentru că* ar estompa deosebirea dintre punctul de vedere al proletarului şi cel al micului proprietar (vezi, în nr. 3 al ziarului „Proletarii", rezoluţia Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. [104]). În timp ce *menşevicul*, apărînd ideea convocării unui congres muncitoresc, militează pentru *fuzionare cu socialiştii-revoluţionari*. E, într-adevăr, ceva nemaipomenit.

— Eu nu vreau să dizolv partidul în clasă — se disculpă Larin. — Vreau să unesc numai avangarda, 900 000 din 9 000 000 (pag. 17 şi 49).

Să luăm cifrele oficiale ale statisticii fabricilor şi uzinelor pe 1903. Numărul total al muncitorilor din fabrici şi uzine este de 1 640 406, dintre care : în întreprinderile cu peste 500 de muncitori — 797 997 ; în întreprinderile cu peste 100 de muncitori — 1 261 363. Numărul muncitorilor din marile întreprinderi (800 000) este ceva mai mic decît cifra luată de Larin pentru partidul muncitoresc rezultat din unirea cu socialiştii-revoluţionari !

Larin, aşadar, nu crede că noi, în Rusia, avînd de pe acum circa 150 000—170 000 de membri în partidul social-democrat, în condiţii cînd în marile întreprinderi lucrează 800 000 de muncitori, cînd există mari întreprinderi miniere (necuprinse în această cifră totală), cînd există o mulţime de elemente pur proletare în comerţ, în agricultură, în transporturi etc. — nu crede că noi am putea cîştiga în scurt timp pentru social-democraţie 900 000 de *proletari* ca membri de partid ? ? Este de necrezut, dar aşa este.

Neîncrederea lui Larin nu denotă însă decît timiditatea de gîndire a intelectualului.

Noi credem pe deplin în posibilitatea realizării acestei sarcini. În opoziţie cu aventura „congresului muncitoresc"

www.dacoromanica.ro

şi a „partidului fără partid", noi preconizăm lozinca : *să lărgim* de cinci şi de zece ori *partidul* nostru *social-democrat*, dar de preferinţă şi *aproape exclusiv* cu elemente pur proletare şi exclusiv sub steagul ideologic al marxismului revoluţionar *.

Acum, după primul an al marii revoluţii, în condiţiile dezvoltării rapide a tot felul de partide, proletariatul se constituie mai repede ca oricînd într-un partid de sine stătător. Alegerile pentru Dumă vor contribui la această constituire (firește, dacă nu va fi acceptată încheierea de blocuri oportuniste cu cadeţii). Trădările burgheziei în general şi ale micii burghezii în special *(socialiştii-populişti)* vor întări social-democraţia revoluţionară.

Noi vom înfăptui „idealul" lui Larin (900 000 de membri de partid) şi-l vom depăşi chiar printr-o muncă perseverentă pe calea pe care am mers şi pînă acum, iar nu prin aventuri. Lărgirea partidului prin atragerea de elemente *proletare* este acum într-adevăr necesară. Este anormal faptul că la Petersburg nu sînt decît 6 000 de membri de partid (cînd în gubernia Petersburg sînt 81 000 de muncitori care lucrează în întreprinderi cu 500 şi mai mulţi muncitori ; în total lucrează aici 150 000 de muncitori), că în Regiunea industrială centrală nu sînt decît 20 000 de membri de partid (cînd în această regiune sînt 377 000 de muncitori care lucrează în întreprinderi cu 500 şi mai mulţi muncitori ; în total lucrează aici 562 000 de muncitori). În asemenea centre trebuie *să ştim* să atragem ** pe muncitori în partid într-o proporţie de cinci şi de zece ori mai mare.

* Includerea sindicatelor în partid, pe care o propune Larin, este neraţională. Aceasta ar îngusta mişcarea muncitorească şi baza ei. În vederea luptei împotriva patronilor vom uni întotdeauna un număr mult mai mare de muncitori decît în jurul politicii social-democrate. De aceea (contrar afirmaţiei *inexacte* a lui Larin că bolşevicii s-au pronunţat împotriva unor sindicate fără partid), noi ne pronunţăm pentru sindicate fără partid, la fel cum încă în 1902 s-a pronunţat pentru asemenea sindicate autorul broşurii „Iacobine" (iacobină după părerea oportuniştilor) „Ce-i de făcut ?" (Vezi Opere complete, vol. 6, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 108—109. — *Nota red.).*

** Am spus : „să ştim să atragem", deoarece în asemenea centre numărul muncitorilor social-democraţi este, fără îndoială, de cîteva ori mai mare decît numărul membrilor de partid. La noi s-a creat o anumită rutină : trebuie să luptăm împotriva ei. Trebuie să ştim să folosim, acolo unde e necesar, fosa Organisationen — organizaţii *proletare* mai libere, mai largi, mai accesibile. Lozinca noastră este : *lărgirea partidului muncitoresc social-democrat* împotriva congresului muncitoresc fără partid şi a partidului fără partid !

www.dacoromanica.ro

În privința aceasta Larin are perfectă dreptate. Dar nu trebuie să ne lăsăm cuprinși de laşitate şi nervozitate de intelectuali. Noi vom atinge acest obiectiv mergînd înainte pe calea noastră *social-democrată*, fără aventuri.

IV

Singurul „fenomen îmbucurător" în broşura tov. Larin este protestul lui energic împotriva blocurilor cu cadeții. Într-un alt articol din numărul de față al ziarului nostru, în care sînt analizate toate oscilările menşevismului în această importantă problemă, cititorul va găsi în această privință o serie de ample citate [105].

Aici însă ne interesează caracterizarea generală pe care o face menşevismului un martor atît de „competent" cum este menşevicul Larin. Vorbind despre problema blocurilor cu cadeții, el protestează împotriva *„menşevismului simplist-birocratic"*. „Menşevismul birocratic", scrie el, este în stare să dorească „această funestă unire cu adversarii social-democrației din tabăra burgheză". Nu ştim dacă în apărarea vederilor sale împotriva lui Plehanov Larin va şti să dea dovadă de mai multă tărie de caracter decît Martov. El însă se ridică împotriva menşevismului „oficial" şi „birocratic" nu numai în problema blocurilor cu cadeții. „Tot ce e perimat — spune Larin referindu-se la menşevism — capătă amprenta birocratismului" ! ! (pag. 65). Menşevismul e pe cale de a deveni perimat, cedînd locul „realismului european". „De aici această veşnică melancolie, inconsecvență şi şovăială a menşevismului" (pag. 62). Referitor la discuțiile în jurul congresului muncitoresc, el scrie : „Toate aceste discuții poartă amprenta tendinței de a vorbi în jumătăți de cuvinte, a timidității unei gîndiri care, poate, pur şi simplu nu se hotărăşte să rostească cu glas tare ceea ce s-a copt deja în interior" (pag. 6) etc.

Noi cunoaştem substratul acestei crize a menşevismului, al acestei degenerări a menşevismului în birocratism * : este,

* Altă ironie a istoriei ! Începînd din 1903, menşevicii fac o mare zarvă în jurul „formalismului" şi „birocratismului" bolşevicilor. De atunci ei dețin mereu toate prerogativele „birocratice" şi „formale" în cadrul întregului partid. Iar acum un *menşevic* constată degenerarea menşevismului în *birocratism*. Bolşevicii nici nu şi-ar fi putut dori o reabilitare mai bună. Dar Larin nu

www.dacoromanica.ro

pe de o parte, neîncrederea intelectualului mic-burghez în posibilitatea continuării luptei revoluţionare, iar pe de altă parte teama de a declara că revoluţia s-a încheiat, teama de a declara că reacţiunea a învins definitiv. „Menşevismul n-a fost decît nostalgia instinctivă, semispontană a unor oameni frămîntaţi de dorinţa de a avea un partid", spune Larin. Menşevismul este nostalgia spontană a intelectualului frămîntat de dorul unui simulacru de constituţie şi al unei legalităţi paşnice, spunem noi. Menşevismul este o apologie a reacţiunii, apologie pretins obiectivă, venită din mediul revoluţionar.

De la bun început, încă în ziarul „Vpered" [106] care apărea la Geneva (ianuarie — martie 1905), încă în broşura „Două tactici" (iulie 1905), bolşevicii au pus cu totul altfel problema. Pe deplin conştienţi de contradicţiile existente între interesele diferitelor clase, între sarcinile acestora în revoluţia burgheză, ei au declarat încă atunci deschis : nu este exclus ca revoluţia rusă să se soldeze cu un avorton de constituţie *. Partizani şi ideologi ai proletariatului revoluţionar, ne vom face datoria pînă la capăt : în pofida tuturor trădărilor şi ticăloşiilor liberale, în pofida tuturor oscilărilor şi ezitărilor micilor burghezi, vom milita pentru lozincile noastre revoluţionare, vom epuiza într-adevăr pînă la capăt *toate* posibilităţile revoluţionare, vom fi mîndri de faptul că am pornit *primii* pe calea insurecţiei şi am părăsit *ultimii* această cale dacă ea va deveni într-adevăr imposibilă. În momentul de faţă sîntem foarte departe de a considera că toate posibilităţile şi perspectivele revoluţionare sînt deja epuizate. Noi propagăm făţiş insurecţia şi o pregătire tenace, perseverentă şi îndelungată în vederea ei.

---

caută birocratismul menşevismului acolo unde el îşi are într-adevăr rădăcinile. Izvorul birocratismului este acel oportunism pe care, sub steagul europeismului, îl sădesc printre menşevici Akselrod şi Plehanov. Nu există nici urmă de europeism în ideologia şi în deprinderile lor, care nu sînt decît o reflectare a ideologiei şi deprinderilor filistinului elveţian. Elveţia filistină este odaia de serviciu a adevăratei Europe, a Europei tradiţiilor revoluţionare şi a luptei de clasă ascuţite a maselor largi. Birocratismul însă s-a manifestat din plin fie şi în felul cum pune Plehanov problema congresului muncitoresc (congresul muncitoresc împotriva congresului partidului) şi pe care Larin îl combate cu atîta convingere şi sinceritate.

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 23. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Iar atunci cînd vom considera că revoluția e încheiată, o vom spune fățiș, fără ocol. În fața întregului popor vom scoate din platforma noastră toate lozincile noastre direct-revoluționare (cum e aceea a convocării unei adunări constituante). Nu ne vom înșela pe noi înșine și pe alții cu sofisme iezuite (de felul sofismului plehanovist : „o Dumă învestită cu puteri depline" *pentru cadeți* *). Noi nu vom căuta să justificăm reacțiunea, nu vom spune că constituționalismul reacționar constituie un teren pentru un realism sănătos. Vom spune și vom dovedi proletariatului că trădările burgheziei și oscilările micului proprietar au dus de rîpă revoluția burgheză și că proletariatul însuși va pregăti și va înfăptui acum o revoluție nouă, socialistă. Și de aceea, în condițiile unui declin al revoluției, adică ale trădării totale din partea burgheziei, nu vom accepta, în nici un caz, nici un fel de blocuri nu numai cu burghezia oportunistă, dar nici măcar cu burghezia revoluționară, deoarece un declin al revoluției ar însemna transformarea revoluționarismului burghez într-o vorbă goală.

Iată de ce nu ne sinchisim cîtuși de puțin de vorbele pline de necaz pe care Larin le debitează din belșug la adresa noastră, țipînd că se apropie o criză a bolșevismului, că bolșevismul e complet epuizat, că noi ne-am tîrît întotdeauna în coada menșevicilor etc. La toate aceste încercări de a ne înțepa răspundem doar cu un zîmbet indulgent.

De bolșevici s-au desprins și se vor desprinde unele persoane, dar în rîndurile noastre *nu se poate* produce o criză. Într-adevăr, noi am declarat de la bun început (vezi „Un pas înainte, doi pași înapoi" **) : noi nu creăm o orientare „bolșevică" aparte, noi nu facem decît să apărăm pretutindeni și întotdeauna punctul de vedere al *social-democrației revoluționare*. Iar în cadrul social-democrației vor exista inevitabil, pînă la revoluția socială, o aripă revoluționară și o aripă oportunistă.

Ca să ne convingem de acest lucru, e suficient să aruncăm o privire fugitivă asupra istoriei „bolșevismului".

* Vezi volumul de față, pag. 143. — *Nota red.*
** Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 8, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 187—414. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1903—1904. Menşevicii preconizează democratismul în problema organizatorică. Bolşevicii declară că asta nu este decît o frază de intelectual atîta timp cît partidul rămîne în ilegalitate. Într-o broşură menşevică publicată la Geneva (în 1905) [107] sub pseudonimul „*Un muncitor*" *se recunoaşte* că la menşevici n-a existat în realitate nici un fel de democratism. Menşevicul Larin *recunoaşte* că „tot ce spuneau ei cu privire la principiul electiv" era „o scorneală", o încercare de „a amăgi istoria" şi că, de fapt, „în grupul menşevic din Petersburg principiul electiv nu exista încă nici în toamna anului 1905" (pag. 62). Iar după revoluţia din octombrie bolşevicii au fost *primii* care au proclamat imediat, în „Novaia Jizn" [108], trecerea *efectivă* la principii democratice în viaţa de partid *.

Sfîrşitul anului 1904. Campania în cadrul zemstvelor. Menşevicii aleargă după liberali. Bolşevicii (contrar născocirii care se debita adesea pe seama lor) nu sînt împotriva „bunelor demonstraţii" în faţa zemţilor, dar resping „proastele raţionamente ale unor intelectuali" **, care spun că în arena de luptă se înfruntă *două* forţe (ţarul şi liberalii), că o demonstraţie în faţa zemţilor este o demonstraţie de tip superior. Acum menşevicul Larin recunoaşte el însuşi că campania în cadrul zemstvelor a fost o „scorneală" (pag. 62), un „simplu tertip" (pag. 57).

Începutul anului 1905. Bolşevicii pun deschis problema insurecţiei, a pregătirii în vederea ei. Într-o rezoluţie a Congresului al III-lea, ei prezic *îmbinarea grevei cu insurecţia.* Menşevicii se codesc, caută să se eschiveze de la sarcinile insurecţiei, vorbesc despre înarmarea maselor cu necesitatea imperioasă a autoînarmării.

1905, august — septembrie. Menşevicii (Parvus, în noua „Iskră" [109]) se declară pentru participare la alegerile pentru

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 81—91. — *Nota red.*

** În nr. 1 (din ianuarie 1905) al ziarului „Vpered" din Geneva a apărut un foileton consacrat combaterii „planului unei campanii în cadrul zemstvelor". Acest foileton era intitulat: „Despre bunele demonstraţii ale proletarilor şi proastele raţionamente ale unor intelectuali" (vezi Opere complete, vol. 9, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 138—144. — *Nota red.*).

www.dacoromanica.ro

Duma lui Bulîghin. Bolșevicii cheamă la o boicotare activă a acestei Dume, la propagarea directă a insurecției.

1905, octombrie — decembrie. Lupta poporului, sub formă de greve și insurecții, a măturat Duma lui Bulîghin. Într-o declarație scrisă prezentată Congresului de unificare, menșevicul Larin recunoaște că în perioada avîntului maxim al revoluției menșevicii au acționat în spirit bolșevic. În organele embrionare ale guvernului provizoriu, noi, social-democrații, acționăm împreună cu burghezia revoluționară și alături de ea.

Începutul anului 1906. Menșevicii sînt melancolici. Ei nu cred în Dumă și nu cred nici în revoluție. Ei se pronunță pentru participare la alegerile pentru Dumă, în vederea boicotării ei (*Larin*, pag. 57). Bolșevicii își îndeplinesc datoria lor de revoluționari, făcînd tot posibilul pentru boicotarea Dumei a doua, în care nu credea *nici* un revoluționar.

1906, mai — iunie. Campania în legătură cu Duma. Boicotul a eșuat din cauza trădării burgheziei. Bolșevicii desfășoară munca revoluționară pe un teren nou, deși mai puțin favorabil. În perioada Dumei apare și mai clară, în ochii întregului popor, deosebirea dintre tactica oportunistă și tactica noastră, a social-democraților revoluționari : criticarea cadeților în cadrul Dumei, lupta pentru scoaterea trudovicilor de sub influența cadeților, criticarea iluziilor legate de Dumă, preconizarea realizării unei apropieri, pe baze revoluționare, între grupurile de stînga din Dumă.

1906, iulie. Dizolvarea Dumei. Menșevicii se agită, declarîndu-se pentru o grevă-demonstrație imediată și pentru acțiuni parțiale. Bolșevicii protestează. *Vorbind despre aceasta, Larin trece sub tăcere protestul celor 3 membri ai Comitetului Central, care a fost tipărit spre a fi adus la cunoștința membrilor partidului.* Ceea ce spune Larin despre acest incident nu este adevărat. Bolșevicii arată că o demonstrație ar fi o absurditate ; ei se pronunță pentru insurecție *mai tîrziu* *. Menșevicii semnează alături de burghezia revoluționară chemări la insurecție.

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, pag. 323—324. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Sfîrşitul anului 1906. Bolşevicii declară că trădările burgheziei îi obligă să meargă pe o cale ocolită, să participe la alegerile pentru Dumă. Nici un fel de blocuri ! Nici un fel de blocuri mai ales cu cadeţii ! Menşevicii sînt pentru blocuri.

Nu, tovarăşe Larin, nouă n-are de ce să ne fie ruşine de această desfăşurare a luptei dintre aripa revoluţionară şi aripa oportunistă a social-democraţiei din Rusia !

„Proletarul" nr. 9 din 7 decembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL MUNCITORESC ŞI FUZIONAREA CU SOCIALIŞTII-REVOLUŢIONARI

(NOTĂ)

După cum au aflat deja cititorii dintr-un articol publicat în nr. 9 al ziarului „Proletarii“ [110], într-o broşură a sa menşevicul I. Larin se pronunţă pentru convocarea unui congres muncitoresc fără partid şi pentru fuzionarea partidului social-democrat cu socialiştii-revoluţionari, cu p.p.s. şi în genere cu toate partidele „socialiste“. Larin însuşi arată totodată că nu se ştie cîţi membri are partidul socialist-revoluţionar. Socialiştii-revoluţionari, spune el, consideră că partidul lor are 50 000—60 000 de membri. Admiţînd că cifra asta este exagerată, I. Larin afirmă că acest partid nu poate avea mai puţin de 30 000 de membri.

Nu ştim de unde a luat Larin cifra de 50 000—60 000. El nu indică sursa. În publicaţiile socialiştilor-revoluţionari n-am întîlnit asemenea „date“. Procesele-verbale ale primului Congres al partidului eserilor (din decembrie 1905), singurele procese-verbale publicate integral, *nu conţin nici un fel* de date cu privire la numărul membrilor partidului socialiştilor-revoluţionari. Asemenea date nici nu puteau să existe, deoarece în nici un partid din Rusia, afară de partidul social-democrat, alegerile pentru congresul partidului nu s-au făcut vreodată cu participarea tuturor membrilor şi chiar proporţional cu un anumit număr de membri de partid. Numai partidul social-democrat a proclamat acest principiu în noiembrie 1905, în ziarul „Novaia Jizn“, în numele C.C. al bolşevicilor [111], iar Conferinţa generală a organizaţiilor bolşevice din decembrie 1905 [112] a fost formată din reprezentanţi aleşi în proporţie de 1 la 300 de

www.dacoromanica.ro

membri de partid. La Congresul de unificare (de la Stockholm) al P.M.S.D.R., reprezentarea pe baza principiilor arătate a fost pentru prima oară aplicată pe scara întregului partid, elementul de control fiind (într-o anumită măsură) componenţa Comitetului de organizare pentru convocarea congresului: în număr egal din partea celor două fracţiuni în luptă — bolşevicii şi menşevicii.

Nu se ştie, aşadar, de unde a luat Larin cifra maximă de 50 000—60 000. Cu ajutorul acestei cifre (care reprezintă aproximativ o treime din numărul membrilor P.M.S.D.R.), Larin a sugerat cititorilor ideea că, în cazul fuzionării celor două partide, precumpănirea numerică a social-democraţilor asupra eserilor este pe deplin asigurată. În foiletonul din nr. 9 al ziarului „Proletarii" a fost relevată eroarea lui Larin, arătîndu-se că în fapt, în loc de a aduce „pace şi o muncă pozitivă", o astfel de fuzionare n-ar face decît să sporească disensiunile, fără a mai vorbi de faptul că fuzionarea este în principiu inadmisibilă. Spusele noastre de atunci şi-au găsit o grăitoare confirmare într-un articol publicat de Léon Remy în ziarul socialist francez „L'Humanité" [113] din 17 decembrie 1906 (st.n.). *Citînd oficiosul* din străinătate al partidului eserilor, buletinul „La Tribune Russe" [114], Léon Remy relatează că „Consiliul" partidului eserilor „consideră că acest partid are vreo 150 000 de membri organizaţi, iar dacă admitem interpretarea ceva mai largă pe care unele comitete regionale o dau în statut noţiunii de membru, atunci are 200 000 de membri".

Pentru ca cititorii să-şi poată da seama cum s-a ajuns la această cifră amuzantă, reproducem, pe regiuni, *toate* datele existente în articolul lui Remy. Nord-vestul — 21 000; Regiunea Volgăi — 14 000 („iar dacă socotim pe toţi cei care acceptă programul partidului — aproape de două ori pe atîta"); Caucazul de nord — 21 000; Transcaucazia — 17 900; Centrul — 26 000 (din care, la Moscova — 5 000. E curios că pînă acum aceşti 5 000 nu pot fi văzuţi nici cu lupa de tovarăşii noştri din Moscova); Nordul — 20 000.

www.dacoromanica.ro

Lăsăm pe cititor să aprecieze : cine a dat dovadă de mai multă uşurinţă : 1) eserii ; 2) Larin sau 3) Plehanov şi Akselrod ?

Chiar dacă în problema fuzionării cu eserii aceştia doi din urmă se vor desolidariza de ferventul lor admirator I. Larin, situaţia rămîne la fel de încurcată. E destul să ne gîndim la delimitarea „reprezentanţilor" din partea muncitorilor industriali şi a celor agricoli, din partea argaţilor şi muncitorilor cu ziua şi din partea ţăranilor, din partea meşteşugarilor şi a meseriaşilor şi din partea muncitorilor etc.

„Proletarii" nr. 10
din 20 decembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROLETARIATUL ŞI ALIATUL LUI ÎN REVOLUŢIA RUSĂ

Aşa a intitulat K. Kautsky ultimul capitol al articolului său : „Forţele motrice ale revoluţiei ruse şi perspectivele ei", publicat în numerele recent apărute ale revistei „Die Neue Zeit" [115]. Ca şi alte lucrări ale lui Kautsky, acest articol va apărea, desigur, curînd şi în traducere rusă. Este absolut necesar ca toţi social-democraţii să-i cunoască conţinutul, dar nu pentru că de la un teoretician marxist *german* am putea aştepta un răspuns la problemele actuale ale tacticii *noastre* (ar fi trist dacă social-democraţii ruşi ar aştepta ca asemenea răspunsuri să le vină de departe), ci pentru că în acest articol Kautsky analizează cu o logică remarcabilă *bazele* întregii tactici social-democrate în revoluţia burgheză din Rusia. Pentru toţi membrii partidului nostru, pentru toţi muncitorii conştienţi, absorbiţi de munca măruntă de zi cu zi şi asurziţi de platitudinile răsuflate ale scribilor burghezo-liberali lipsiţi de principii, sînt deosebit de importante asemenea lucrări scrise de social-democraţi competenţi, experimentaţi şi capabili să aprofundeze problemele, lucrări care îţi permit să te ridici deasupra preocupărilor cotidiene, să pătrunzi problemele esenţiale ale tacticii proletariatului, să-ţi reprezinţi mai clar tendinţele principiale şi înseşi metodele de gîndire ale diverselor curente din sînul social-democraţiei.

Ultimul articol al lui Kautsky este deosebit de important sub acest raport, deoarece ne permite să comparăm *caracterul* întrebărilor pe care Plehanov i le-a pus lui Kautsky (precum şi altor socialişti din străinătate) cu *metoda* folosită

www.dacoromanica.ro

de acesta din urmă în răspunsurile date la unele din aceste întrebări.

Plehanov, pe care în numărul de astăzi (10 decembrie) al ziarului „Tovarişci" cadetul Melgunov îl numeşte pe bună dreptate „*fostul* lider şi teoretician al social-democraţiei ruse", l-a întrebat pe Kautsky ce crede el despre (1) „caracterul general" al revoluţiei ruse : este ea o revoluţie burgheză sau una socialistă ? (2) despre atitudinea social-democraţiei faţă de democraţia burgheză şi (3) despre tactica social-democraţiei în alegerile pentru Dumă.

Conducătorul oportuniştilor ruşi a vrut să obţină din partea lui Kautsky un răspuns care să aprobe blocurile cu cadeţii. Conducătorul social-democraţilor revoluţionari germani şi-a dat seama că autorul întrebărilor îi sugerează un răspuns la o întrebare care nu figurează printre cele puse în mod expres şi a preferat să-i răspundă printr-o *lămurire* calmă, temeinică, scrisă în spirit propagandistic, arătîndu-i cum trebuie *să pună* un marxist problemele referitoare la revoluţia burgheză şi la democraţia burgheză în general. Să examinăm deci mai îndeaproape această lămurire dată de Kautsky.

Ar fi superficial să vedem în revoluţia rusă o mişcare care tinde să răstoarne absolutismul. Ea trebuie privită ca o mişcare a maselor largi ale poporului care se trezesc la o activitate politică de sine stătătoare. Aceasta este ideea fundamentală de la care porneşte Kautsky.

Sensul acestei idei este următorul. Ar fi superficială acea analiză a sarcinilor social-democraţiei care s-ar limita să indice cucerirea libertăţii politice (răsturnarea absolutismului) şi faptul că aceasta este o sarcină „comună" pentru diferite clase. Trebuie să examinăm situaţia *maselor*, condiţiile lor obiective de viaţă, deosebirile de clasă din rîndurile lor, *conţinutul real* al libertăţii spre care ele tind *în fapt*. Unitatea de interese nu poate fi dedusă dintr-o frază generală, iar necesitatea luptei comune a diferitelor clase nu poate fi dedusă din ideea de „libertate politică" *în general*, ci, dimpotrivă, din analiza precisă a situaţiei şi intereselor diferitelor clase trebuie să deducem în ce măsură şi în ce anume este identică sau coincide (dacă coincide) lupta lor pentru libertate, năzuinţa lor spre libertate. Trebuie să

www.dacoromanica.ro

judecăm în spirit *marxist*, şi nu în spirit cadet sau liberal, nu aşa ca d-nii Prokopovici & Co.

Mai departe. Dacă punctul de plecare îl constituie interesele maselor, înseamnă că problema centrală a revoluţiei ruse este problema *agrară* (problema pămîntului). Ca să răspundem la întrebarea dacă revoluţia va fi înfrîntă sau va învinge, nu trebuie să pornim de la silniciile guvernului şi de la manifestările „reacţiunii" (care absoarbe în întregime atenţia multor social-democraţi cadetizanţi), ci de la aprecierea poziţiei masei în lupta pentru pămînt.

Agricultura este baza economiei naţionale a Rusiei. Agricultura e în declin, ţăranii sînt ruinaţi. Pînă şi liberalii (Kautsky îi citează pe cadeţii Petrunkevici şi Manuilov) îşi dau seama de acest lucru. Dar Kautsky nu se mulţumeşte să arate că *această* părere este comună liberalilor şi socialiştilor. El nu-şi permite să tragă de aici concluzia cadetă: „prin urmare, social-democraţii trebuie să sprijine pe cadeţi". El trece îndată la analiza *intereselor de clasă* şi arată că în problema agrară liberalii *nu pot fi* decît pentru jumătăţi de măsuri. Recunoscînd decăderea agriculturii în general, liberalii nu înţeleg totuşi caracterul capitalist al agriculturii şi nici problema — care decurge de aici — a cauzelor speciale care frînează tocmai evoluţia capitalistă şi nu vreo altă evoluţie.

Şi Kautsky cercetează în amănunţime una dintre aceste cauze speciale, şi anume lipsa de capital din Rusia. Capitalul străin are la noi un rol deosebit de important. Asta frînează dezvoltarea capitalistă a agriculturii. Concluzia lui Kautsky este aceasta: „Decăderea agriculturii, paralel cu creşterea forţelor proletariatului industrial, constituie cauza principală a actualei revoluţii ruse".

După cum vedeţi, Kautsky studiază cu atenţie şi precauţie caracterul specific al revoluţiei burgheze din Rusia; spre deosebire de cadeţi şi de social-democraţii cadetizanţi, el nu ocoleşte particularităţile ei printr-o referire doctrinară la „caracterul general" al oricărei revoluţii burgheze.

Apoi Kautsky cercetează soluţiile propuse pentru rezolvarea problemei agrare. Nici aici el nu se mulţumeşte cu fraza liberală răsuflată: şi Duma cadetă vrea să dea pămînt ţăranilor (vezi scrierile lui Plehanov). Nu, el arată că o

www.dacoromanica.ro

sporire a lotului fără un ajutor bănesc substanţial nu înseamnă nimic pentru ţăran. Absolutismul nu este în stare să dea ţărănimii un ajutor real. Dar liberalii ? Ei cer răscumpărarea. Răscumpărarea nu poate însă să nu ruineze pe ţărani. „Numai *confiscarea* marii proprietăţi funciare" (subliniat de Kautsky) poate spori considerabil lotul de pămînt al ţăranului fără a-i pune pe umeri o nouă povară. Dar liberalii se declară categoric împotriva confiscării.

Merită să ne oprim asupra acestui raţionament al lui Kautsky. Cine cunoaşte mai îndeaproape nuanţele de partid existente în cercurile revoluţionare din Rusia ştie că tocmai în problema răscumpărării oportuniştii din *ambele* partide revoluţionare nu numai că s-au contaminat de punctul de vedere liberal, dar l-au şi denaturat totodată pe Kautsky. Atît la Congresul de unificare cît şi într-o serie întreagă de adunări ţinute la Petersburg, menşevicii noştri (de pildă Dan în dările de seamă asupra congresului prezentate astăvară în faţa muncitorilor din Petersburg) au susţinut că e greşit acel punct din programul agrar care a fost adoptat cu ajutorul bolşevicilor, care au cerut să se pună neapărat confiscare în loc de „înstrăinare" (vezi proiectul iniţial al lui Maslov). Menşevicii noştri spuneau că asta este greşit, că numai un revoluţionarism vulgar poate insista asupra confiscării, că pentru revoluţia socială nu importă dacă va fi sau nu o răscumpărare, invocînd în sprijinul părerii lor broşura „Revoluţia socială", în care Kautsky, vorbind despre revoluţia socialistă în general, arată că răscumpărarea este admisibilă. Iar menşevicii eserilor, semicadeţii socialiştipopulişti, şi-au motivat în acelaşi mod (într-unul din numerele publicaţiei „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie" [116]) cotitura lor spre punctul de vedere liberal în problema răscumpărării, invocîndu-l tot pe Kautsky.

Kautsky nu cunoaşte, probabil, nici atitudinea menşevicilor în această problemă, nici semnificaţia politicii socialiştilor-populişti şi a grupului lor. Dar prin *modul cum pune* problema răscumpărării în revoluţia rusă, el a dat din nou tuturor oportuniştilor noştri o lecţie excelentă de felul cum nu trebuie să raţioneze un marxist. Din premise *generale* cu privire la raportul dintre răscumpărare şi confiscare în diverse revoluţii sau în revoluţia socialistă în general nu

www.dacoromanica.ro

se poate trage o concluzie în ceea ce priveşte admisibilitatea răscumpărării *în Rusia anilor 1905—1906*. Trebuie să procedăm invers. Trebuie să vedem care clase de la noi, din Rusia, fac ca problema răscumpărării să se pună aici într-un mod specific, să deducem din interesele acestor clase semnificaţia politică a acestei probleme în revoluţia actuală şi abia după aceea să apreciem justeţea sau injusteţea vederilor diferitelor partide.

Se înţelege de la sine că, mergînd pe această cale, Kautsky a ajuns nu la *estomparea* deosebirilor care există între liberali şi revoluţionari în problema răscumpărării (cum ajung întotdeauna plehanoviştii şi socialiştii-populişti), ci la constatarea *profunzimii* acestor deosebiri. În întrebările puse lui Kautsky, Plehanov a ocolit problemele concrete, făcînd astfel ca deosebirea dintre mişcarea „opoziţionistă" şi cea „revoluţionară" să rămînă ascunsă. Kautsky a smuls aceste văluri plehanoviene şi a scos la iveală importanta problemă a răscumpărării, arătîndu-i lui Plehanov că împotriva mişcării revoluţionare a ţăranilor luptă „în felul lor" nu numai ultrareacţionarii, *ci şi liberalii*.

„Fără desfiinţarea armatei permanente — scrie Kautsky —, fără încetarea înarmărilor navale, fără confiscarea tuturor bunurilor familiei imperiale şi ale mănăstirilor, fără anularea datoriilor statului, fără confiscarea marilor monopoluri — în măsura în care ele se mai află în mîinile particularilor —, a căilor ferate, a zăcămintelor de petrol, a minelor, a uzinelor siderurgice etc., nu vor putea fi făcute disponibile sumele uriaşe necesare pentru a putea smulge agricultura rusă din starea îngrozitoare în care se află".

Amintiţi-vă de obişnuitele afirmaţii menşevice pe tema utopismului şi a spiritului fantezist al bolşevicilor, de pildă afirmaţiile făcute de Plehanov la congres în legătură cu cererea ca radicalismul revendicărilor agrare să fie îmbinat cu radicalismul politic (desfiinţarea armatei permanente, alegerea funcţionarilor de către popor etc.) [117]. Pe el l-a amuzat grozav ideea desfiinţării armatei permanente şi a alegerii funcţionarilor de către popor ! Ziarul plehanovist „Sovremennaia Jizn" [118] *aprobă* orientarea lui „Naşe Delo", numind oportunismul politic „materialism (??) politic" şi opunîndu-l „romantismului revoluţionar".

www.dacoromanica.ro

Iată însă că precautul Kautsky *merge mult mai departe* decît cel mai radical dintre bolşevici şi formulează *în legătură cu problema agrară* revendicări mult mai „utopice" şi mai „romantice" (din punctul de vedere al oportuniştilor)!

Kautsky cere nu numai confiscarea pămînturilor moşiereşti, nu numai desfiinţarea armatei permanente, ci şi *confiscarea marilor monopoluri capitaliste!*

Iar în continuarea pasajului citat, Kautsky remarcă cît se poate de consecvent: „Este limpede că liberalii se tem de sarcini atît de uriaşe, de schimbări atît de radicale în relaţiile de proprietate existente. În fond, ei nu vor decît să continue politica actuală, lăsînd neatinse bazele exploatării Rusiei de către capitalurile străine. Ei sînt categoric pentru armata permanentă, în care ei văd singura forţă în stare să asigure ordinea şi *să le păstreze proprietatea...*"

Plehanov protestează, pretinde că i s-a făcut o nedreptate: el nu i-a cerut lui Kautsky decît să-şi spună părerea în problema sprijinirii partidelor opoziţioniste în alegerile pentru Dumă, dar răspunsul primit nu se referă la chestiunea pusă! Alegerile pentru Dumă şi... desfiinţarea armatei permanente! Ce ciudăţenie de visător anarhist, ce romantism revoluţionar în locul „materialismului politic" cerut de oportunişti!

Iar Kautsky, drept răspuns la întrebarea în legătură cu alegerile pentru Dumă, continuă să critice „fără tact" pe liberali. El îi învinuieşte că vor să stoarcă de la poporul rus, ca şi pînă acum, cîte un miliard de ruble pentru militarizarea ţării şi pentru plata dobînzilor la datoria publică. „Ei (liberalii) îşi închipuie că instituirea unei Dume este suficientă pentru a se scoate printr-o minune miliarde din pămînt". „Liberalismul este tot atît de puţin în stare să facă acest lucru (să satisfacă revendicările ţăranului rus) ca şi ţarismul". Kautsky consacră un capitol special examinării raportului dintre liberalism şi social-democraţie. El arată că în Rusia nu există o democraţie burgheză de tip vechi în care mica burghezie orăşenească deţinea primul loc. Spre deosebire de Occident, în Rusia mica burghezie orăşenească „nu va fi niciodată un sprijin de nădejde al partidelor revoluţionare".

www.dacoromanica.ro

„În Rusia lipseşte, aşadar, osatura trainică a unei democraţii burgheze". Această concluzie a lui Kautsky se bazează şi pe o analiză a situaţiei speciale a micii burghezii de la oraşe şi pe considerentul că în Rusia antagonismul de clasă dintre capitalişti şi proletariat este incomparabil mai puternic dezvoltat decît în perioadele revoluţiilor burgheze de „tip vechi". Însemnătatea acestei concluzii este imensă. Ea constituie centrul de greutate al „corectivului" adus de Kautsky formulării plehanoviene a problemei, corectiv care echivalează cu o modificare radicală.

În întrebările sale, Plehanov operează cu *vechiul tip* de democraţie burgheză, atît şi nimic mai mult. El foloseşte o expresie uzată, uitînd cu desăvîrşire să stabilească, pe baza stării de lucruri din *Rusia,* la ce *treaptă* de democratism au ajuns *diferitele pături* care reprezintă acum în Rusia democraţia burgheză, cît de *trainic* este democratismul lor etc. Meritul lui Kautsky este că a observat această greşeală fundamentală a lui Plehanov şi s-a apucat să-i explice în mod practic *metoda* care trebuie folosită pentru a se ajunge la o înţelegere reală a ceea ce este democraţia burgheză din Rusia. Şi analiza iscusită făcută de Kautsky desprinde din vechiul şablon răsuflat contururile forţelor sociale *vii* din Rusia : mica burghezie orăşenească ; clasa moşierilor, care sub masca unui liberalism de faţadă sprijină din plin contrarevoluţia pogromistă ; clasa capitaliştilor, care se tem de proletariat ca de foc, şi, în sfîrşit, ţărănimea.

Problema nebuloasă a atitudinii faţă de „democraţia burgheză" (de tipul celei franceze din 1840—1850 ?) a dispărut. Vălul a fost sfîşiat. Şi este doar acelaşi văl cu care au căutat să lege ochii poporului alde Prokopovici, Kuskova, Izgoev, Struve şi alţi liberali de la noi, cărora Plehanov le cîntă-n strună. În locul negurei vechilor şabloane, o analiză cu adevărat marxistă ne-a arătat corelaţia cu totul specifică dintre democratismul diferitelor pături şi elemente ale burgheziei ruse.

Cu ajutorul acestei analize, Kautsky defineşte acel raport specific dintre liberalismul rus şi revoluţionarismul ţăranilor pe care cadeţii îl ascund cu bună ştiinţă şi pe care, în orbirea lor, mulţi social-democraţi nu-l văd ! „Cu cît mai revoluţionar devine ţăranul, cu atît mai reacţionar devine

www.dacoromanica.ro

marele proprietar funciar şi încetează să fie un stîlp al liberalismului, cum fusese înainte, *cu atît mai nestatornice devin partidele liberale,* cu atît mai pronunţată devine *evoluţia spre dreapta a profesorilor şi avocaţilor liberali* de la oraşe, care se tem să nu piardă definitiv legătura cu reazemul lor de mai înainte". Acest proces „nu face decît să grăbească falimentul liberalismului".

Numai după ce a dezvăluit rădăcinile acestui *faliment al liberalismului* în actuala revoluţie rusă, Kautsky se apucă să răspundă direct la întrebările puse de Plehanov. Înainte de a răspunde la întrebarea dacă „opoziţia" trebuie să fie sprijinită, e necesar să vedem (spune Kautsky) care este baza de clasă şi esenţa de clasă a acestei „opoziţii" (sau a liberalismului rus) şi care este raportul dintre dezvoltarea revoluţiei şi a claselor revoluţionare, de o parte, şi poziţia şi interesele liberalismului, de altă parte. Lămurind în primul rînd *această chestiune,* Kautsky constată *mai întîi* falimentul liberalismului şi *abia după aceea* îl iniţiază pe cititor în problema care îl interesează pe Plehanov: dacă opoziţia trebuie sau nu sprijinită în alegerile pentru Dumă. Nu-i de mirare că la două treimi din întrebările lui Plehanov, Kautsky n-a mai fost nevoit să dea vreun răspuns...

În schimb, răspunsurile lui Kautsky, care nu l-au satisfăcut pe Plehanov, vor ajuta masa social-democraţilor ruşi să vadă just lucrurile.

(1) Revoluţia rusă este o revoluţie burgheză sau o revoluţie socialistă?

Nu se poate pune aşa problema, spune Kautsky. Acesta este un şablon vechi. Revoluţia rusă nu este, desigur, o revoluţie socialistă. Nici vorbă nu poate fi de o dictatură socialistă a proletariatului (de „o dominaţie exclusivă" a acestuia). Dar această revoluţie nu este nici burgheză, deoarece *„burghezia nu face parte din forţele motrice ale mişcării revoluţionare actuale din Rusia"*. „Acolo unde proletariatul acţionează în mod de sine stătător, burghezia încetează să fie o clasă revoluţionară".

Şi pe un ton energic, care întrece obişnuita „lipsă de tact" a bolşevicilor faţă de liberali, Kautsky declară că burghezia noastră se teme mai mult de revoluţie decît de reacţiune, că ea urăşte absolutismul deoarece vede în el prin-

www.dacoromanica.ro

cipala cauză a revoluției, că vrea libertate politică *pentru a pune capăt* revoluției! (În timp ce Plehanov, în întrebările sale, confundă naiv lupta opoziției împotriva vechilor rînduieli cu lupta împotriva tentativelor guvernului de a zdrobi mișcarea revoluționară!)

Acest prim răspuns dat de Kautsky confirmă în modul cel mai strălucit *întreaga bază principială* a tacticii bolșevismului. Începînd cu ziarele „Vpered" și „Proletarii" de la Geneva și continuînd cu broșura „Două tactici", bolșevicii ruși au considerat *întotdeauna* că la baza luptei lor împotriva menșevismului se află denaturarea de către social-democrații de dreapta a noțiunii „revoluție burgheză". De sute de ori am spus, și am dovedit cu nenumărate declarații făcute de menșevici, că a înțelege categoria „revoluție burgheză" în sensul că burgheziei i se recunoaște hegemonia și rolul conducător în revoluția rusă înseamnă a vulgariza marxismul. Revoluția burgheză *în pofida* nestatorniciei burgheziei, prin *paralizarea* acestor nestatornicii — iată cum au formulat bolșevicii sarcina fundamentală a social-democrației în revoluție.

Analiza făcută de Kautsky ne dă cea mai deplină satisfacție. Ceea ce ne-am propus noi — apărarea pozițiilor social-democrației revoluționare împotriva oportunismului, și nicidecum crearea unei orientări bolșevice, „originale" — a fost în întregime confirmat de Kautsky, și această confirmare este cu atît mai prețioasă cu cît rezultă din expunerea *esenței problemei*, și nu dintr-o simplă „aprobare", acordată pe un ton de general, uneia sau alteia dintre fracțiuni.

(2) Kautsky nu numai că consideră drept *„foarte posibil"* ca în *„cursul revoluției victoria să revină partidului social-democrat"*, ci declară totodată că social-democrații au datoria *„să insufle adepților lor încredere în victorie,* deoarece nu poți lupta cu succes dacă renunți dinainte la victorie".

Această concluzie a lui Kautsky este a doua confirmare strălucită a tacticii bolșevismului. Cine cunoaște cît de cît literatura celor două curente din sînul social-democrației știe probabil că menșevicii au contestat *în modul cel mai categoric* posibilitatea și utilitatea unei victorii a social-

www.dacoromanica.ro

democraţiei în actuala revoluţie rusă. Încă la conferinţa lor din primăvara anului 1905 (la care au participat Plehanov, Akselrod şi alţii), menşevicii au adoptat o rezoluţie în care se spune că partidul social-democrat *nu* trebuie să tindă la cucerirea puterii. De atunci, ideea că social-democraţii nu trebuie să tindă la *victoria* social-democraţiei în revoluţia burgheză străbate ca un fir *roşu* (sau negru ?) *întreaga* literatură şi *întreaga politică* a menşevismului.

Această politică înseamnă oportunism. *Victoria* social-democraţiei în actuala revoluţie rusă *este foarte posibilă*. Noi sîntem datori să insuflăm tuturor aderenţilor partidului muncitoresc încredere în *această* victorie. Nu poţi lupta cu succes dacă renunţi dinainte la victorie.

Aceste adevăruri simple şi clare, pe care Plehanov le-a îmbîcsit cu scolastica şi sofistica sa, trebuie să fie bine înţelese şi însuşite de întregul nostru partid.

(3) A crede că „toate clasele şi partidele care năzuiesc spre libertate politică trebuie pur şi simplu să acţioneze împreună pentru a o cuceri" înseamnă *„a lua în consideraţie numai suprafaţa politică a evenimentelor"*.

Aceasta este a treia confirmare a bolşevismului. Din simpla afirmaţie că „cadeţii luptă în felul lor pentru libertate" nu se poate conchide că trebuie să acţionăm împreună cu ei. Acesta e un adevăr elementar al marxismului, adevăr pe care Plehanov, Akselrod şi admiratorii lor l-au încurcat doar vremelnic.

(4) Care este deci clasa în stare să ajute proletariatul social-democrat să învingă în actuala revoluţie, să-i dea tot sprijinul, să determine limitele prefacerilor care pot fi realizate imediat ? După părerea lui Kautsky, această clasă este *ţărănimea. Numai* între ea şi proletariat există *„o trainică comunitate de interese economice"* „în *tot* cursul revoluţiei". „În comunitatea de interese a proletariatului industrial şi a ţărănimii rezidă forţa revoluţionară a social-democraţiei ruse şi posibilitatea victoriei ei, dar aceeaşi comunitate de interese determină şi limitele în care va putea fi folosită această victorie".

Aceasta înseamnă : nu o dictatură socialistă a proletariatului, ci o dictatură democratică a proletariatului şi a ţărănimii. Kautsky a formulat cu alte cuvinte vechiul prin-

www.dacoromanica.ro

cipiu fundamental al întregii tactici a social-democraţilor revoluţionari, care este opusă şi tacticii oportuniştilor, şi tacticii celor „care o iau razna". Orice victorie reală şi deplină a revoluţiei nu poate fi decît o dictatură, a spus Marx [119], avînd în vedere, desigur, dictatura (adică puterea prin nimic îngrădită) a masei asupra unei infime minorităţi, şi nu invers. Aici însă nu ne interesează, bineînţeles, cutare sau cutare formulare pe care bolşevicii o dau tacticii lor, ci *esenţa* acestei tactici, care este *în întregime* confirmată de Kautsky.

Cine vrea să raţioneze în mod marxist, şi nu cadet, despre rolul proletariatului în revoluţia noastră, despre „aliatul" lui posibil şi necesar trebuie să adopte vederile social-democraţiei revoluţionare, şi nu ale celei oportuniste, asupra bazelor tacticii proletare.

Scris la 10 (23) decembrie 1906

Publicat la 20 decembrie 1906 în ziarul „Proletarii" nr. 10

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA UNUI ARTICOL PUBLICAT ÎN ORGANUL BUNDULUI

Apărînd în condiţii de ilegalitate, ziarul nostru este lipsit de posibilitatea de a urmări cît de cît regulat organele de presă social-democrate care apar în Rusia în alte limbi decît cea rusă. Or, fără un contact strîns şi permanent între social-democraţii de toate naţionalităţile din Rusia, partidul nostru nu poate deveni cu adevărat un partid al proletariatului din întreaga Rusie.

De aceea ne adresăm tuturor tovarăşilor care cunosc limbile letonă, finlandeză, poloneză, evreiască, armeană, gruzină etc. şi care primesc ziare social-democrate ce apar în aceste limbi, rugîndu-i insistent să ne ajute să informăm pe cititorii ruşi asupra situaţiei mişcării social-democrate şi asupra vederilor tactice ale social-democraţilor neruşi. Ajutorul poate consta în trimiterea unor articole cu privire la literatura social-democrată într-o anumită problemă (cum au fost, de pildă, articolele publicate în „Proletarii“ cu privire la polemica dintre social-democraţia poloneză şi partidul socialist polonez şi la vederile letonilor asupra luptei de partizani [120]), precum şi a unor traduceri de articole sau chiar numai de pasaje mai importante dintr-un articol sau altul.

Un tovarăş ne-a trimis nu de mult traducerea articolului „Platforma electorală“, publicat sub semnătura M. în nr. 208 (din 16 noiembrie) al ziarului „Volkszeitung“ [121], organul Bundului. Nu dispunem de datele necesare pentru a putea şti în ce măsură exprimă acest articol vederile întregii redacţii ; cert este că el reflectă anumite curente din

www.dacoromanica.ro

rîndurile social-democraţilor evrei. Iar social-democraţii ruşi, care sînt obişnuiţi numai cu modul în care pun problema bolşevicii sau menşevicii, ar trebui să cunoască şi aceste curente. Iată traducerea acestui articol :

„Energia cu care poate acţiona în alegeri partidul nostru şi influenţa pe care o poate exercita el depind, în primul rînd, de claritatea şi precizia poziţiei şi lozincilor noastre. Avem în faţă importante probleme de stat şi sociale, iar sarcina noastră este să le formulăm într-atît de clar şi de precis, încît să nu fie posibil decît un singur răspuns la aceste probleme, şi anume răspunsul nostru. Dacă poziţia noastră nu va fi destul de precisă, nu vor fi de folos nici un fel de aparate organizatorice, oricît ar fi ele de perfecţionate. Însemnătatea platformei electorale depinde în întregime de claritatea poziţiei noastre.

Congresul al VII-lea al Bundului a stabilit în linii generale tactica noastră. Ea constă în următoarele : dizolvarea Dumei a arătat limpede păturilor largi ale populaţiei că pe cale paşnică nu se poate obţine pămînt şi libertate şi că singura ieşire este insurecţia armată. Asta nu înseamnă nicidecum că a participa la alegerile pentru noua Dumă înseamnă a înlocui tactica revoluţionară cu o tactică paşnică şi constituţională, căci alegerile actuale au loc în condiţii cînd alegătorii sînt perfect *conştienţi de necesitatea* tacticii revoluţionare ; ei vor cere deputaţilor lor să transforme Duma într-un organ revoluţionar al maselor populare. Sarcina noastră în aceste alegeri constă în a explica alegătorilor situaţia creată, care cere transformarea alegerilor înseşi într-o arenă de luptă pentru mobilizarea maselor populare revoluţionare.

În perioada sesiunilor Dumei, şi cu atît mai mult după dizolvarea acesteia din urmă, ţara a făcut un mare pas înainte pe calea dezvoltării conştiinţei sale politice şi tocmai de aceea partidele revoluţionare contează că vor reuşi în alegeri. În alegerile pentru Duma întîi, alegătorul mic-burghez a votat cu cadeţii, exprimîndu-şi astfel protestul energic împotriva atrocităţilor guvernamentale. Aflat încă sub influenţa iluziilor constituţionaliste, acest alegător era convins că cadeţii îi vor da pămînt şi libertate. Tactica parlamentară i-a spulberat iluziile şi l-a convins că pămînt şi libertate se pot obţine numai prin luptă, şi nicidecum pe cale paşnică. În faţa alegătorului s-a pus întrebarea cum trebuie dusă lupta şi cine e capabil s-o ducă : cadeţii, cu parlamentarismul lor diplomatic şi, în cazul cel mai bun, cu arma «rezistenţei pasive», sau partidele revoluţionare, cu tactica lor de luptă ? Este clar că, atunci cînd în faţa alegătorilor se pune problema mijloacelor cu ajutorul cărora poate fi obţinută o libertate reală, ei recunosc că această luptă sînt în stare s-o poarte partidele revoluţionare, şi nicidecum cele constituţionale.

Cadeţii au înţeles acest lucru şi fac tot ce le stă în putinţă, desconsiderînd toate lecţiile pe care li le-a dat viaţa ; ei caută să slăbească în aşa măsură progresul conştiinţei politice a ţării, încît această conştiinţă să coboare iarăşi la nivelul la care se afla în ajunul alegerilor pentru Duma întîi. «Nici un pas înainte ! — ţipă ei — uitaţi învăţămintele istoriei». Rostul noilor alegeri, scriu ei, este acela de a

www.dacoromanica.ro

restabili condiţiile politice în cadrul cărora a lucrat Duma întîi. Poporul trebuie să trimită în Dumă aceeaşi majoritate care a fost şi în Duma precedentă ; în felul acesta el va crea în ţară o situaţie politică identică cu aceea care exista pe vremea cînd singura soluţie era un guvern responsabil care să se sprijine pe majoritatea Dumei («Reci» nr. 189). «Dacă Rusia are nevoie de o adevărată constituţie şi de o reprezentanţă cu adevărat naţională — citim în nr. 196 al ziarului „Reci" —, atunci poporul va trimite în Dumă reprezentanţi care vor repeta ceea ce Duma întîi a spus în răspunsul la mesajul tronului şi care se vor apuca să facă ceea ce Duma întîi n-a fost lăsată să facă». Se pune de la sine întrebarea : ce se va întîmpla dacă nici Duma a doua nu va fi lăsată să facă ceea ce-şi propusese să facă Duma întîi ? La această întrebare, cadeţii răspund că guvernul va trebui să cedeze în faţa voinţei ferme, paşnic şi legal exprimate a alegătorilor («Reci» nr. 195). Cadeţii înţeleg foarte bine că forţa lor se bazează pe iluziile constituţionaliste şi de aceea se străduiesc din răsputeri să inculce alegătorilor părerea care domina în ajunul alegerilor pentru Duma întîi, să sădească în rîndurile lor încredere în forţa atotputernică a «voinţei ferme, paşnic şi legal exprimate a alegătorilor». Forţa partidelor revoluţionare nu rezidă în încrederea alegătorilor «în forţa atotputernică a voinţei lor ferme, paşnic şi legal exprimate», ci, dimpotrivă, în neîncrederea lor în această forţă, în înţelegerea clară a necesităţii luptei revoluţionare.

De aceea trebuie să punem alegătorului în modul cel mai categoric următoarea întrebare : doreşte el ca majoritatea din viitoarea Dumă să fie aidoma celei precedente, cu tactica ei flexibilă, prin care nu se poate obţine nimic ? Doreşte el ca viitoarea Dumă să nu facă decît să repete ceea ce a spus Duma întîi, sau, dimpotrivă, crede că ea nu trebuie să se limiteze la vorbărie deşartă, ci să folosească mijloace mai eficace de luptă ? Trebuie oare noua Dumă să restabilească situaţia politică din iunie şi iulie, care n-a dus la nici un rezultat, sau trebuie să facă un pas înainte pe calea spre o victorie reală a poporului ?

Această întrebare trebuie să ne servească drept platformă electorală. Trebuie să creăm în jurul partidului cadet o atmosferă de totală neîncredere în capacitatea lui de a obţine pămînt şi libertate ; trebuie să criticăm cu toată energia, fără cruţare, mijlocul de luptă născocit de cadeţi la Helsingfors — rezistenţa pasivă — şi să dezvăluim în faţa poporului toată slăbiciunea, toată inconsistenţa metodelor lor de luptă.

Numai dacă această condiţie necesară va fi îndeplinită, perioada Dumei a doua va însemna un pas înainte în comparaţie cu perioada Dumei întîi".

Citind cu atenţie acest articol, vedem că el reflectă destul de precis vederile delegaţiei bundiste la ultima Conferinţă generală a P.M.S.D.R. După cum se ştie, această delegaţie a votat, pe de o parte, alături de menşevici, pentru admiterea blocurilor cu cadeţii, iar pe de altă parte, alături de bolşevici, pentru modificarea radicală a „proiectului de

www.dacoromanica.ro

platformă electorală" al C.C. (adăugarea lozincii „republică", menţionarea necesităţii insurecţiei, caracterizarea precisă a partidelor, un amendament menit să definească mai precis esenţa de clasă a partidului social-democrat etc. ; vezi în nr. 8 al ziarului „Proletarii" rezoluţia conferinţei în legătură cu „amendamentele" la platformă [122]).

Articolul tovarăşului M., citat de noi, *pare* un articol bolşevic tocmai pentru că reflectă numai punctul de vedere al stîngii Bundului, pe cînd punctul de vedere al dreptei se ascunde în articolele care apără blocurile cu cadeţii.

În orice caz, bundiştii privesc blocurile cu cadeţii altfel decît menşevicii. Exemplul lor ilustrează deosebit de viu cunoscutul dicton : Si duo faciunt idem, non est idem — „cînd doi fac acelaşi lucru, nu mai este acelaşi lucru". Între aceşti doi există o anumită deosebire, şi această deosebire nu poate să nu se manifeste în modul în care fac acelaşi lucru, în procedeele lor, în rezultatele la care ajung „făcînd acelaşi lucru". Blocurile cu cadeţii cum le înţeleg menşevicii şi blocurile cu cadeţii cum le văd bundiştii nu sînt unul şi acelaşi lucru. La menşevici, blocurile cu cadeţii se încadrează perfect în tactica lor generală, la bundişti însă nu. De aceea articole de felul celui citat dezvăluie cît se poate de clar inconsecvenţa, nestatornicia bundiştilor, care ieri au participat la boicot, iar astăzi justifică boicotarea Dumei lui Witte şi în acelaşi timp admit blocurile cu cadeţii. La menşevici blocurile cu cadeţii apar în mod firesc ca blocuri ideologice. La bundişti aceste blocuri sînt menite să fie blocuri pur „tehnice".

Dar politica îşi are logica ei obiectivă, independentă de planurile diferitelor persoane sau partide. Bundistul presupune că blocul va avea un caracter pur tehnic, dar forţele politice din întreaga ţară dispun ca el să devină un bloc ideologic. După entuziasmul pe care hotărîrea menşevică a conferinţei l-a stîrnit în rîndurile cadeţilor, după faimoasa scrisoare herostratică cu privire la „Duma învestită cu puteri depline", publicată de Plehanov în ziarul „Tovarişci", nici nu mai este nevoie să demonstrăm acest lucru.

Gîndiţi-vă bine la pasajul în care autorul articolului afirmă că „cadeţii înţeleg foarte bine că forţa lor se ba-

www.dacoromanica.ro

zează pe iluziile constituționaliste și de aceea se străduiesc din răsputeri să inculce alegătorilor" asemenea iluzii.

„Forța cadeților se bazează pe iluziile constituționaliste"... Este oare justă această afirmație și ce înseamnă ea în fond? Dacă e greșită, dacă forța cadeților se bazează pe faptul că ei sînt cei mai de seamă reprezentanți ai democrației burgheze în revoluția burgheză din Rusia, atunci este justă linia tactică generală a menșevicilor, adică a aripii de dreapta a social-democrației. Dacă e justă, dacă forța cadeților nu stă în forța democrației burgheze, ci în forța *iluziilor* poporului, atunci este justă linia tactică generală a bolșevismului, adică a aripii de stînga a social-democrației.

Într-o revoluție burgheză, social-democrația nu poate să nu sprijine democrația burgheză, — iată teza fundamentală a lui Plehanov și a adepților lui; din această teză ei trag *direct și nemijlocit* concluzia că trebuie să-i sprijine pe cadeți. Noi însă spunem: premisa e justă, dar concluzia nu face doi bani, căci mai rămîne de văzut care partide sau curente reprezintă în momentul de față *forța* într-adevăr *capabilă de luptă* a democrației burgheze. Din punct de vedere marxist, singurul științific, atît cadeții cît și trudovicii, ca și socialiștii-revoluționari, reprezintă „democrația burgheză". „Forța" cadeților nu este forța de luptă a masei populare burgheze (țărănimea, mica burghezie orășenească), nici forța economică și financiară a clasei moșierilor (partidele ultrareacționare) și a clasei capitaliștilor (octombriștii): ea este „forța" intelectualității burgheze, care nu constituie o clasă economică *de sine stătătoare* și care de aceea nu reprezintă nici o forță politică *de sine stătătoare;* ea este deci o „forță" *uzurpată*, care depinde de influența pe care intelectualitatea burgheză o exercită asupra celorlalte clase, în măsura în care ele nu au reușit încă să-și elaboreze o ideologie politică clară și de sine stătătoare, în măsura în care sînt subordonate conducerii ideologice a intelectualității burgheze; ea este, în primul rînd, „forța" *părerilor greșite* despre esența democrației și despre căile de luptă pentru cucerirea ei, păreri pe care în masa burgheză a poporului le propagă și le cultivă intelectualitatea burgheză.

www.dacoromanica.ro

A nega acest lucru înseamnă a te lăsa amăgit, cu o naivitate puerilă, de sonoritatea cuvintelor : „partidul libertăţii poporului", înseamnă a închide ochii asupra faptului notoriu că cadeţii nu au de partea lor nici masele, nici partea hotărîtoare a elementelor moşiereşti şi capitaliste.

A recunoaşte acest lucru înseamnă a recunoaşte ca *sarcină imediată* a partidului muncitoresc lupta împotriva influenţei cadeţilor asupra poporului, — a recunoaşte necesitatea acestei lupte, nu pentru că noi am visa o revoluţie burgheză fără democraţie burgheză (absurditate pe care ne-o atribuie social-democraţii din aripa dreaptă), ci pentru că cadeţii *împiedică* desfăşurarea şi manifestarea *forţei reale* a democraţiei burgheze.

Din partidul cadeţilor fac parte minoritatea moşierilor din Rusia (în marea lor majoritate, moşierii sînt ultrareacţionari) şi minoritatea capitaliştilor (în marea lor majoritate, ei sînt octombrişti). Din acest partid fac parte, în majoritate, în masă, numai intelectualii burghezi. De aici caracterul spectaculos al politicii cadeţilor, care seduce pe pruncii politici şi pe neputincioşii moşnegi în ale politicii, de aici zgomotul şi zarva lor, triumful succeselor lor ieftine, predominarea lor în publicistica liberală, în ştiinţa burgheză etc. Şi tot de aici provine caracterul *găunos* al acestui partid, care corupe poporul cu perfida propagare a unei înţelegeri cu monarhia, dar care nu e cîtuşi de puţin în stare să obţină în fapt vreo înţelegere.

Cadeţii nu sînt democraţia burgheză, ci întruchiparea trădării democraţiei de către burghezie, la fel cum radical-socialiştii francezi, de pildă, sau social-liberalii germani nu sînt socialişti intelectuali, ci întruchiparea trădării socialismului de către intelectuali. De aceea sprijinirea democraţiei burgheze implică demascarea caracterului găunos al pseudo-democratismului cadeţilor.

De aceea plehanoviştii — care ne strigă neîncetat : trebuie să luptăm împotriva reacţiunii, şi nu împotriva cadeţilor ! — aduc mari prejudicii revoluţiei şi cauzei clasei muncitoare.

Stimaţi tovarăşi ! Ceea ce vă lipseşte vouă e înţelegerea clară a *semnificaţiei* luptei noastre împotriva cadeţilor. În ce constă miezul şi esenţa acestei lupte ? În faptul că cadeţii

www.dacoromanica.ro

sînt burghezi ? Nu în aceasta, ci în faptul că sînt niște flecari care pălăvrăgesc despre democrație, niște trădători ai democrației luptătoare.

Mai departe. Exercită oare cadeții vreo influență asupra poporului, asupra masei burghezo-democratice a poporului ? Firește că exercită, și încă una foarte largă, printr-o mulțime de ziare etc. Se pune deci întrebarea : putem chema oare masa burghezo-democratică a poporului la luptă împotriva reacțiunii *fără a demasca* pe actualii conducători ideologici ai acestei mase, care *dăunează* cauzei democrației burgheze ? Nu putem, stimați tovarăși.

A lupta împotriva reacțiunii înseamnă, în primul rînd, a scoate masele de sub influența ideologică a reacțiunii. Dar forța și viabilitatea influenței ideologice a „reacțiunii" asupra masei nu constă nicidecum în vreo influență exercitată de pogromiști, ci *tocmai în influența cadetă.* Pare paradoxal, dar așa e. Pogromistul este un dușman fățiș și brutal, care poate să incendieze, să omoare, să devasteze, dar nu poate să convingă nici măcar pe țăranul de rînd. Cadetul însă *îl convinge* și pe țăran, și pe micul burghez. El îi convinge că monarhul nu are nici o răspundere, că libertatea poate fi obținută pe cale pașnică (adică lăsînd puterea în mîinile monarhiei), că o răscumpărare aranjată de moșieri reprezintă pentru țărani cea mai avantajoasă formă de trecere a pămîntului în mîinile lor etc. etc.

De aceea nici pe țăranul naiv și nici pe micul burghez naiv nu-i poți convinge de necesitatea unei lupte serioase dacă nu paralizezi influența pe care o exercită asupra lor frazeologia cadetă, ideologia cadetă. Iar cine spune : „trebuie să luptăm împotriva reacțiunii, *și nu* împotriva cadeților", acela nu înțelege sarcinile ideologice ale luptei, acela reduce fondul luptei nu la o acțiune de convingere a maselor, ci la o acțiune de înrîurire fizică, acela concepe lupta în mod vulgar : „lovește" în reacțiune, dar în cadeți nu trebuie „să lovești".

Firește, cu arma în mînă vom lupta deocamdată nu împotriva cadeților și nici chiar împotriva octombriștilor, ci *numai* împotriva guvernului și a slugilor lui directe ; și atunci cînd îi vom fi bătut cu adevărat, cadetul va jura, pentru bani, credință democrației republicane, așa cum

www.dacoromanica.ro

jură acum credinţă (pentru un salariu de profesor sau pentru un onorariu de avocat) democraţiei monarhiste. Dar pentru a putea înfrînge cu adevărat reacţiunea trebuie să smulgem masele de sub influenţa ideologică a cadeţilor, care înfăţişează acestor mase într-o lumină falsă sarcinile şi esenţa luptei împotriva reacţiunii.

Să ne întoarcem la bundişti. Nu văd ei oare acum că blocurile „tehnice" cu cadeţii, admise de *ei, au şi devenit* în fapt un puternic instrument de întărire a încrederii maselor populare în cadeţi (şi nu de creare a unei atmosfere de neîncredere)? Trebuie să fii orb ca să nu vezi acest lucru. Blocul ideologic al tuturor social-democraţilor menşevici, inclusiv bundiştii, cu cadeţii este un fapt, iar articolele de felul celui scris de tovarăşul M. reprezintă rodul unor frumoase, dar naive şi platonice visări.

„Proletarii" nr. 10
din 20 decembrie 1906

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FALSIFICAREA DUMEI DE CĂTRE GUVERN ŞI SARCINILE SOCIAL-DEMOCRAŢIEI

Guvernul ţarist îşi continuă neîntrerupt „opera" de falsificare a Dumei. Punînd în gardă pe cetăţeanul rus credul împotriva iluziilor constituţionaliste, noi am scris încă înainte de începerea acestei falsificări (nr. 5 al ziarului „Proletarii" din 30 septembrie 1906) că se pregăteşte o nouă lovitură de stat, şi anume modificarea legii electorale din 11 decembrie 1905 *înainte* de convocarea Dumei a doua. „Este cert — scriam noi atunci — că guvernul examinează acum în modul cel mai minuţios" problema „menţinerii sau abrogării vechii legi electorale" *.

Da, guvernul ţarului studiază de mult timp această problemă şi credem chiar că a ajuns la o concluzie definitivă. El a preferat să modifice legea electorală pe calea unor lămuriri date de senat [123]. Acum el ia noi măsuri pentru restrîngerea libertăţii de agitaţie (dacă în Rusia *mai poate fi* restrînsă libertatea) şi pentru măsluirea alegerilor. Zilele acestea au apărut nişte *instrucţiuni* care interzic să se elibereze buletine de vot partidelor nelegalizate [124]. Interzicerea ziarelor devine tot mai arbitrară. Arestările se înmulţesc. Au loc percheziţii şi razii cu scopul foarte transparent de a descoperi numele delegaţilor şi ale alegătorilor influenţi, de „a-i ridica" pe unii şi pe ceilalţi. Într-un cuvînt, campania electorală e în toi — remarcă ironic cetăţeanul rus.

E greu de spus pînă unde va merge guvernul cu falsificarea Dumei prin metode de mînă forte. De ce să nu aresteze pe delegaţi şi în ziua alegerilor, şi *după alegeri?*

* Vezi volumul de faţă, pag. 16. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Legea — mai există în Rusia un asemenea cuvînt stupid! — vorbeşte despre imunitatea deputaţilor aleşi în Dumă, dar nu şi despre imunitatea delegaţilor. Încă pe vremea alegerilor pentru Duma întîi presa noastră a atras atenţia asupra acestui lucru. Pe atunci „Witte a făcut o gafă" — aşa îşi închipuie ultrareacţionara bandă ţaristă; în realitate însă, atunci, după insurecţia din decembrie, guvernul era încă prea slab pentru a trece la ocuparea liniei următoare a fortificaţiilor revoluţiei. Acum contrarevoluţia şi-a adunat puterile şi acţionează foarte just din punctul său de vedere, sfărîmînd constituţia (în care puteau să creadă numai cadeţii naivi). Oamenii reacţiunii nu se aseamănă cu Balalaikinii liberali [125]. Ei sînt oameni de acţiune. Ei văd şi ştiu din experienţă că în Rusia cea mai mică libertate duce inevitabil la un avînt al revoluţiei. De aceea ei *sînt nevoiţi* să meargă mereu înapoi, să distrugă în tot mai mare măsură constituţia din octombrie, să închidă din ce în ce mai mult, prin tot felul de tertipuri, supapa politică care fusese întredeschisă la un moment dat.

E nevoie de nemărginita stupiditate a cadetului rus sau a intelectualului progresist fără partid ca să ţipi că asta este o nebunie din partea guvernului şi să cauţi să-l convingi să respecte constituţia. Apărînd puterea ţaristă şi pămîntul moşieresc împotriva presiunii de jos — presiune ascunsă, comprimată, dar nu anihilată —, guvernul *nu poate proceda altfel.* Şi noi vom spune guvernului: foarte bine! n-aveţi decît să faceţi uz de tertipurile voastre, să închideţi supapele întredeschise! Atîta timp cît supapele erau întredeschise, aerul proaspăt alimenta focul din cazan. Dacă veţi închide supapele, s-ar putea produce o explozie care să ne convină de minune. Sarcina noastră este să folosim cît mai larg în faţa maselor poporului excelenta agitaţie stolîpinistă, excelentele lămuriri stolîpiniste cu privire la „esenţa constituţiei".

Dar tocmai aici apare întreaga prăpastie care desparte tactica burgheziei liberale-monarhiste de tactica proletariatului socialist. Social-democraţia propovăduieşte lupta, explică poporului, pe baza numeroaselor învăţăminte pe care le oferă istoria, că lupta este inevitabilă şi se pregăteşte în vederea ei, iar la înăsprirea reacţiunii răspunde printr-o

www.dacoromanica.ro

intensificare a agitaţiei revoluţionare. Liberalii nu pot propovădui lupta, căci se tem de ea. La înăsprirea reacţiunii ei răspund prin lamentări constituţionaliste, care pervertesc conştiinţa poporului, şi prin accentuarea oportunismului lor. Atitudinea liberalilor a fost foarte just şi plastic descrisă de trudovicul Sedelnikov la mitingul care a avut loc la 9 mai în casa contesei Panina [126]. Cînd un liberal e înjurat, el spune : slavă domnului că nu m-au lovit. Cînd e lovit, îi mulţumeşte lui dumnezeu că nu l-au ucis. Cînd va fi ucis, va mulţumi lui dumnezeu că sufletul lui nemuritor a scăpat de învelişul pămîntesc pieritor.

Cînd banda pogromistă stolîpinistă s-a răstit la cadeţi şi a pornit o campanie împotriva revoluţionarismului lor, cadeţii au început să se disculpe : nu-i adevărat, noi nu sîntem revoluţionari, noi sîntem supuşi loiali ! Jos apelul de la Vîborg, jos blocurile cu cei de stînga, jos lozinca : „o Dumă învestită cu puteri depline", lansată de Plehanov, cel mai de dreapta dintre social-democraţii de dreapta, jos dăunătoarele iluzii revoluţionare ! Noi mergem în Dumă ca să facem legi. Cînd banda pogromistă a declarat că cadeţilor, ca partid nelegalizat, nu li se vor elibera buletine de vot, ei au început să ţipe : asta „schimbă aspectul sub care se pune problema acordurilor" (articolul de fond al ziarului „Reci" din 13 decembrie) ! Aceasta „înseamnă o creştere a rolului partidului înnoirii paşnice, singurul partid de opoziţie înregistrat". „La încheierea de acorduri trebuie să ţinem seama de acest lucru" ! Iar cînd delegatul cadet, strecurat pe furiş pe lista partidului înnoirii paşnice, va fi tîrît la secţia de poliţie, cadeţii vor mulţumi lui dumnezeu că totuşi nu ne-a fost răpită toată constituţia. Singurul partid pe deplin inofensiv sînt octombriştii — vor zice atunci cavalerii ideii de drept —, dar parcă noi n-am spus întotdeauna că ne situăm pe terenul manifestului de la 17 octombrie ?

Ce cred despre asta tovarăşii menşevici ? N-ar fi oare cazul să convocăm de urgenţă o nouă conferinţă de partid şi să declarăm admisibile acordurile cu partidul înnoirii paşnice, ba chiar şi cu octombriştii ? Căci şi ei doresc o „libertate înjumătăţită", cum argumentează, foarte jenat,

www.dacoromanica.ro

Plehanov în numărul de astăzi, 14 decembrie, al ziarului foştilor social-democraţi ! [127]

Nu în mod întîmplător s-a pus la cadeţi problema partidului înnoirii paşnice. Ea s-a pus mai de mult, încă înainte de publicarea instrucţiunii cu privire la buletinele de vot. Pînă şi cadeţii de stînga de la „Tovarişci" (pe care nişte şugubăţi i-au numit : „aproape-socialişti") scriau încă în numărul din 5 decembrie al acestui ziar că partidul înnoirii paşnice este unul dintre cele şase partide progresiste (cadeţii, social-democraţii, socialiştii-revoluţionari, socialiştii-populişti, partidul reformelor democratice şi partidul înnoirii paşnice). În acelaşi număr al ziarului „Tovarişci", foştii social-democraţi au criticat cu toată asprimea foaia volantă cu privire la *principalele* trei partide, apărută ca supliment la nr. 8 al ziarului „Proletarii" *. Este „o dovadă de rea-credinţă politică", ţipau amicii lui Plehanov, să spui că Heiden este ultrareacţionar !

Sîntem încîntaţi de faptul că i-am obligat pe renegaţii social-democraţiei să ia apărarea acestui fost octombrist, care după dizolvarea Dumei a protestat împotriva apelului de la Vîborg şi a discutat cu Stolîpin problema participării la guvern.

Ar fi trebuit însă să-l apăraţi cu mai multă dibăcie, d-lor colaboratori ai lui Plehanov ! Toată lumea ştie că în alegerile pentru Duma întîi octombriştii (inclusiv Heiden şi Şipov) au mers în bloc cu pogromiştii. Sînteţi gata să daţi uitării un asemenea fapt numai pentru că numele partidului este altul ? Dar în aceeaşi pagină (a 4-a) a ziarului „Tovarişci" din 5 decembrie citim că în cadrul „Uniunii 17 octombrie" există un curent care militează pentru un acord cu partidul înnoirii paşnice şi că acest curent predomină în secţia din Petersburg a uniunii. Iar ceva mai jos se anunţă că „consiliul central al poporului rus unit" admite încheierea unui bloc cu octombriştii, din care cauză „Tovarişci" refuză să recunoască că octombriştii ar fi constituţionalişti.

Tare frumos, nu-i aşa ? Pe octombrişti refuzăm să-i numim constituţionalişti, pentru că ultrareacţionarii sînt gata

* Vezi volumul de faţă, pag. 136—141. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

să meargă în bloc cu ei. Dar pe cei din partidul înnoirii paşnice îi numim progresişti, cu toate că octombriştii sînt gata să meargă în bloc cu ei.

O, prea înţelepţi peştişori * ai faimoasei „intelectualităţi" progresiste!

Apărarea de către radicalii intelectuali a partidului înnoirii paşnice, cotitura spre partidul înnoirii paşnice făcută de organul central al partidului cadet îndată după publicarea instrucţiunii cu privire la buletine, toate acestea sînt mostre tipice de tactică liberală. Dacă guvernul face un pas la dreapta, — noi vom face doi! Şi iată-ne iarăşi legali şi paşnici, oameni cu tact, loiali; ne descurcăm noi şi fără buletine de vot, ne vom adapta întotdeauna la orice mîrşăvie.

Burgheziei liberale i se pare că aceasta este o politică realistă. Ei se mîndresc cu acest realism tîrîtor (după expresia foarte nimerită a unui social-democrat), în care văd o culme a tactului politic şi o tactică abilă, înţeleaptă. În realitate însă aceasta nu este numai tactica cea mai stupidă şi mai trădătoare, ci şi tactica cea mai sterilă, prin a cărei folosire cadeţii germani — începînd cu flecarii de la Frankfurt [128] şi terminînd cu naţional-liberalii [129] care se prosternau în faţa lui Bismarck — au făcut ca timp de mai bine de o jumătate de veac după revoluţia burgheză puterea de stat să se consolideze în mîinile iuncherilor (a moşierilor ultrareacţionari de felul Dorrerilor, Bulaţelilor, Purişkevicilor din Rusia), în mîinile „absolutismului militar împopoţonat cu forme parlamentare" [130].

Ar fi timpul ca şi menşevicii noştri, care admiră şi imită această politică cadetă, să înţeleagă că singura politică realistă, în sensul bun şi nu în sensul vulgar al cuvîntului, este politica marxismului revoluţionar. La tertipurile şi manevrele reacţiunii nu trebuie să răspundem printr-o adaptare pe linia unei evoluţii spre dreapta, ci prin adîncirea şi lărgirea propagandei revoluţionare în masele proletare, prin dezvoltarea spiritului luptei de clasă revoluţionare şi prin dezvoltarea organizaţiilor de clasă revoluţionare. Astfel şi numai astfel veţi face să crească forţa acelora care sînt

* Aluzie la basmul „Peştişorul cel înţelept" de M. E. Saltîkov-Şcedrin. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

singurii luptători împotriva reacţiunii şi care îşi continuă lupta indiferent de manevrele şi tertipurile acesteia. Dar dacă la maşinaţiile ultrareacţionare ale guvernului veţi răspunde printr-o adaptare a tacticii voastre pe linia unei evoluţii spre dreapta, veţi fărîmiţa şi slăbi unica forţă în stare să lupte, forţa claselor revoluţionare, veţi perverti conştiinţa lor revoluţionară cu poleiala „manevrelor" politicianiste.

La început menşevicii au fost împotriva acordurilor cu cadeţii. Martov se pronunţase împotriva acordurilor. I. Larin le respinsese cu indignare. Pînă şi Nik. I-ski le-a dezaprobat. Sub influenţa interpretărilor senatoriale (adică ale interpretărilor date de senatele noastre reacţionare de la Geneva şi de la Petersburg), Martov & Co. s-au adaptat evoluînd spre dreapta. Ei se pronunţă pentru blocuri cu cadeţii, dar nu şi cu partide situate mai la dreapta decît cadeţii, doamne fereşte ! Cu „partidele opoziţioniste democratice" (rezoluţia Conferinţei generale din Rusia, propusă de C.C. şi adoptată cu 18 voturi contra 14), dar nu cu partide situate mai la dreapta decît ele.

Iată însă că cadeţii fac o cotitură spre partidul înnoirii paşnice. Veţi face şi voi la fel, tovarăşi menşevici ? Drept răspuns la interpretările senatoriale — blocuri cu cadeţii ; drept răspuns la interzicerea eliberării buletinelor de vot — blocuri cu partidul înnoirii paşnice ? Dar cum veţi răspunde la arestările de delegaţi ? ?

Renunţarea voastră la desfăşurarea unei propagande cu adevărat revoluţionare în mase a şi devenit realitate. Voi nu mai luptaţi împotriva iluziilor referitoare la posibilitatea unei căi paşnice şi nici împotriva cadeţilor, purtătorii acestor iluzii. Sînteţi preocupaţi numai de pericolul ultrareacţionar. Iar „manevrele" voastre „subtile" în jurul listelor comune cu cadeţii sînt clădite pe nisip. Voi slăbiţi conţinutul real al muncii desfăşurate de social-democraţia revoluţionară în mase, iar de cîştigat de pe urma politicianismului nu veţi cîştiga voi şi poate chiar nici cadeţii, poate chiar nici partidul înnoirii paşnice, ci octombriştii ! La falsificarea Dumei voi răspundeţi prin falsificarea tacticii social-democraţiei revoluţionare ; procedînd astfel, nici

www.dacoromanica.ro

nu veţi îmbunătăţi Duma, nici nu veţi întări socialismul, nici nu veţi face să progreseze revoluţia.

Politica practicismului lipsit de principii este politica cea mai nepractică.

La falsificarea Dumei clasa muncitoare trebuie să răspundă nu prin slăbirea, ci prin intensificarea agitaţiei sale revoluţionare, separîndu-se în campania sa electorală de jalnicii trădători cadeţi.

Scris la 14 (27) decembrie 1906

Publicat la 20 decembrie 1906, în ziarul „Proletarii" nr. 10

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SITUAŢIA POLITICĂ ŞI SARCINILE CLASEI MUNCITOARE

După dizolvarea Dumei, indignarea ţării a putut fi stăvilită de guvern numai cu ajutorul terorii militare. Măsurile excepţionale, arestările fără sfîrşit, curţile marţiale, expediţiile de pedepsire — toate acestea laolaltă nu pot fi numite altfel decît teroare militară.

Guvernul şi-a încercat forţele în această reprimare militară a mişcării de eliberare. Dacă vom avea forţa necesară, nu vom convoca nici o Dumă şi vom satisface imediat dorinţele Uniunii poporului rus şi ale celorlalte partide ultrareacţionare „autentic ruseşti". Dacă nu, vom convoca o nouă Dumă, vom încerca să modificăm legea electorală, să asigurăm o Dumă ultrareacţionară sau să îmblînzim o eventuală Dumă cadetă. Aşa judeca guvernul.

Pînă acuma, cel puţin, forţa militară de reprimare necruţătoare a fost suficientă doar pentru ca, prin intermediul lămuririlor date de senat, în pofida legii, mii şi zeci de mii de muncitori, ţărani săraci şi feroviari să fie privaţi de dreptul de vot. Dificultăţile financiare ale guvernului au crescut extraordinar de mult. Toate încercările de a obţine un împrumut au rămas deocamdată zadarnice. Se apropie un faliment inevitabil. În interior, guvernul, oscilînd între octombrişti şi bandele de huligani (care-şi zic ruşi adevăraţi), nu se poate sprijini pe nici un partid. Nici măcar cu octombriştii nu a putut el să se înţeleagă pe deplin.

În asemenea condiţii începe campania electorală pentru Duma a doua. Micul burghez este înspăimîntat. L-a inti-

www.dacoromanica.ro

midat apariția curților marțiale. El se află sub impresia declarațiilor lăudăroase ale guvernului că Duma va fi docilă. El se lasă ușor influențat și este gata să le ierte cadeților toate greșelile, este gata să arunce peste bord tot ce a învățat din experiența Dumei întîi și să voteze cu cadeții, numai să nu fie aleși ultrareacționarii.

Din partea unui mic-burghez, o asemenea comportare este firească. Micul burghez nu se călăuzește niciodată după concepții ferme, după principiile unei tactici de partid unitare. Întotdeauna se lasă dus de curent, se lasă stăpînit de impresii de moment. El nu poate gîndi altfel decît opunînd sutelor negre cel mai moderat dintre partidele de opoziție. El nu este în stare să tragă învățăminte din experiența Dumei întîi.

Dar ceea ce este firesc din partea unui mic-burghez este de neiertat din partea unui om de partid și de-a dreptul scandalos din partea unui social-democrat. Într-adevăr, ascultați argumentele acelora dintre social-democrați care îndeamnă pe muncitorii socialiști *să voteze cu cadeții* (indiferent dacă e vorba de a vota numai cu cadeții acolo unde social-democrații n-au depus candidaturi proprii, sau cu cadeții împreună cu social-democrații acolo unde s-a depus o listă comună). În loc de argumente, veți auzi același refren, același țipăt de groază și desperare : nu cumva să fie aleși ultrareacționarii ! votați cu toții pentru cadeți ! depuneți liste comune cu cadeții !

Unui social-democrat, unui membru al partidului muncitoresc nu-i este permis să decadă pînă la un asemenea filistinism. El trebuie să-și dea bine seama care sînt forțele sociale reale angajate în luptă și ce însemnătate reală are Duma, în general, și partidul cadeților, în special, care a dominat în Duma întîi. Cine reflectează asupra politicii actuale a proletariatului fără a aprofunda toate aceste probleme nu poate ajunge niciodată la vreo concluzie cît de cît justă.

Pentru ce se dă acum lupta în Rusia ? Pentru libertate, adică pentru ca puterea în stat să aparțină reprezentanților poporului, și nu vechii cîrmuiri. Pentru ca țăranii să

www.dacoromanica.ro

capete pămînt. Cîrmuirea luptă din răsputeri împotriva acestor aspiraţii, ea îşi apără puterea, pămîntul (căci cei mai bogaţi moşieri se numără printre cele mai marcante şi mai sus-puse personalităţi din stat). Împotriva cîrmuirii se ridică muncitorii şi masa ţărănimii sărace, precum şi, bineînţeles, a sărăcimii de la oraşe, care nu trebuie privită separat, întrucît nu are interese speciale, deosebite de interesele fundamentale ale proletariatului şi ale ţărănimii.

Ce atitudine au faţă de această luptă clasele de sus — moşierii şi burghezii ? La început, înainte de 17 octombrie, o mare parte dintre ei erau liberali, adică erau pentru libertate, sprijinind chiar, într-un fel sau altul, lupta muncitorilor. Burghezia era nemulţumită de sistemul de guvernare absolutist şi cerea să i se acorde dreptul de a participa la conducerea treburilor statului. Ea îşi zicea democratică, adică partizană a libertăţii poporului, pentru a găsi astfel în popor un sprijin pentru aspiraţiile ei. Dar după 17 octombrie burghezia s-a mulţumit cu ceea ce i s-a dat, adică cu participarea moşierilor şi a capitaliştilor la conducerea treburilor statului şi cu promisiunile de libertate ale vechii puteri, care rămăsese intactă. Speriată de lupta de sine stătătoare a proletariatului şi a ţărănimii, burghezia a proclamat : destul cu revoluţia !

Înainte de 17 octombrie a existat un singur partid burghezo-liberal larg, acela al zemţilor, care se întruneau în faimoasele lor congrese semilegale şi editau în străinătate revista „Osvobojdenie“ [131]. După 17 octombrie, participanţii la congresele zemţilor s-au scindat : oamenii de afaceri capitalişti şi moşierii mai mari sau care îşi exploatează pe baze iobăgiste moşiile au intrat în partidul octombriştilor, adică au trecut de-a dreptul de partea guvernului. Cealaltă parte, în special avocaţii, profesorii universitari şi ceilalţi intelectuali burghezi, au format partidul cadeţilor (al democraţilor-constituţionalişti). Acest partid s-a întors şi el împotriva revoluţiei, s-a speriat şi el de lupta muncitorilor şi a proclamat : destul ! Dar el dorea şi doreşte să pună capăt luptei prin metode mai subtile : să se facă poporului mici concesii, ţăranii să capete pămînt prin răs-

www.dacoromanica.ro

№ 1 ЕЖЕНЕДѢЛЬНИКЪ № 1.

ТЕРНІИ ТРУДА

24 декабря 1906 года.

КОНТОРА и РЕДАКЦІЯ: Николаевская ул., нв. 34.

Пріемъ по дѣламъ редакціи по средамъ и субботамъ отъ 3 до 5 час. дня.

Политическое положеніе и задачи рабочаго класса.

Послѣ разгона Думы правительство сдерживало возмущеніе страны только посредствомъ военнаго террора (усиленныя и чрезвычайныя охраны, аресты безъ конца, военно полевые суды, карательныя экспедиціи, все это, вмѣстѣ взятое, нельзя назвать иначе, какъ военнымъ терроромъ).

Правительство испытывало свою силу на этомъ военномъ подавленіи освободительнаго движенія. Хватитъ силы,—вновь не созоветъ Думы, сразу удовлетворитъ желанія союза русскаго народа и тому подобныхъ «истинно русскихъ» партій черносотенцевъ. Не хватитъ силы,—созоветъ еще разъ, попытается передѣлать избирательный законъ, попытается обезпечить черносотенную Думу или укротитъ кадетскую Думу. Такъ разсуждало правительство.

Военной силы безпощаднаго подавленія хватило до сихъ поръ по крайней мѣрѣ, только на то, чтобы посредствомъ сенатскихъ разъясненій отнять, вопреки закону, избирательное право у тысячъ и десятковъ тысячъ рабочихъ, ненимущихъ крестьянъ, желѣзнодорожниковъ. Финансовыя затрудненія правительства чрезвычайно усилились. Займа пока не удается добыть. Грозитъ неминуемое банкротство. Внутри страны правительство не можетъ опереться ни на одну партію, колеблясь между шайками хулиганова (истинно-русскіе люди) и октябристами. Вполнѣ сплѣться оно не могло даже и съ октябристами.

При такихъ условіяхъ начинается избирательная кампанія во вторую Думу. Обыватель запуганъ. Ничего удручающе повліяли военно-полевые суды. Онъ находится подъ впечатлѣніемъ правительственнаго хвастовства, что Дума будетъ послушной. Онъ поддается настроенію и готовъ простить всѣ ошибки кадетамъ, готовъ выбросить за бортъ все то, чему научила его первая Дума и голосовать за кадета, лишь бы не прошелъ черносотенецъ.

Со стороны обывателя такое поведеніе понятно. Обыватель никогда не руководится твердыми міросозерцаніемъ, принципами цѣльной партійной тактики. Онъ всегда плыветъ по теченію, слѣпо отдаваясь настроенію. Онъ не можетъ разсуждать иначе, какъ противопоставляя черной сотнѣ самую скромную изъ оппозиціонныхъ партій. Онъ не въ состояніи самостоятельно обдумать опытъ первой Думы.

Но то, что естественно для обывателя, непростительно для партійнаго человѣка и совсѣмъ уже неприлично для соціалъ-демократа. Прислушайтесь, въ самомъ дѣлѣ, къ доводамъ тѣхъ соціалъ-демократовъ, которые зовутъ соціалистовъ рабочихъ голосовать за кадетовъ (все равно, за однихъ ли только кадетовъ тамъ, гдѣ соціалъ-демократы отказались вовсе выставлять своего кандидата, или за кадета вмѣстѣ съ соціалъ-демократомъ, гдѣ есть общій списокъ). Вмѣстѣ доводовъ вы услышите одинъ только припѣвъ, одинъ крикъ страха и отчаянія, какъ бы не прошли черносотенцы! Голосуйте всѣ за кадетовъ! составляйте общіе списки съ кадетами!

Соціалъ-демократъ, членъ рабочей партіи, не можетъ опускаться до такой обывательщины. Онъ долженъ дать себѣ ясный отчетъ въ томъ, какія дѣйствительныя общественныя силы ведутъ борьбу, какое дѣйствительное значеніе имѣетъ Дума вообще и господствовавшая въ первой Думѣ партія кадетовъ въ особенности. Кто разсуждаетъ о современной политикѣ пролетаріата, не обдумавъ всѣхъ этихъ вопросовъ, тотъ никогда не можетъ прійти къ сколько-нибудь вѣрнымъ выводамъ.

За что идетъ теперь борьба въ Россіи? За свободу т. е. за власть народныхъ представителей въ государствѣ, а не старое правительство. За землю для крестьянъ. Правительство всѣми силами борется противъ этихъ стремленій, отстаиваетъ свою власть, свою землю (ибо самые богатые помѣщики принадлежатъ къ числу самыхъ знатныхъ и наиболѣе высокопоставленныхъ лицъ въ государствѣ). Правительство имѣетъ противъ себя рабочихъ и массу крестьянской бѣдноты, а также, разумѣется, и городской бѣдноты, о которой не къ чему говорить отдѣльно, ибо у нея нѣтъ особыхъ интересовъ въ отличіе отъ основныхъ интересовъ пролетаріата и крестьянства.

Какъ относятся къ борьбѣ высшіе классы, помѣщики и буржуазія? Сначала, до 17-го октября, большая часть ихъ были либеральны, т. е. сочувствовали свободѣ, даже помогали тѣмъ или иначе борьбѣ рабочихъ. Буржуазія была недовольна самодержавнымъ порядкомъ управленія и требовала себѣ тоже

Prima pagină a săptămînalului „Ternii Truda" nr. 1 din 24 decembrie 1906, în care a apărut articolul de fond „Situaţia politică şi sarcinile clasei muncitoare", scris de V. I. Lenin

Micşorat

www.dacoromanica.ro

cumpărare etc. Partidul cadet a promis libertate poporului și pămînt țăranilor dacă poporul va vota cu cadeții în alegerile pentru Dumă. Social-democrații înțelegeau foarte bine că aceasta este o minciună folosită pentru a amăgi poporul și de aceea au hotărît să boicoteze Duma. Dar țăranii înapoiați și micii burghezi intimidați au votat totuși cu cadeții și i-au ales în Dumă. În loc să lupte pentru libertate, cadeții au folosit tribuna Dumei pentru a adresa poporului îndemnul de a se potoli, în timp ce ei înșiși vînau doar portofolii ministeriale. Iar Duma a fost dizolvată, pentru că în incinta ei se rosteau cuvîntări care nu erau pe placul cîrmuirii, pentru că de la tribuna Dumei social-democrații și deputații mai curajoși se adresau poporului, chemîndu-l la luptă.

Acum pînă și cei mai orbi sau mai înapoiați trebuie să înțeleagă ce este partidul cadeților. El nu este un partid de luptători ai poporului, ci un partid de jelbari, de samsari și negustori. Numai atunci vor putea muncitorii și țăranii conștienți să-și atingă țelurile cînd masa va înceta să aibă încredere în partidul cadeților, cînd va înțelege necesitatea unei lupte de sine stătătoare. De aceea, a vota cu cadeții sau a face propagandă electorală în favoarea lor înseamnă a slăbi conștiința maselor, coeziunea lor și hotărîrea lor de luptă.

În fața muncitorilor conștienți se pune acum cu totul altă sarcină. Împotriva dezorientării și a neprincipialității filistine, muncitorii trebuie să desfășoare în campania electorală o propagandă socialistă consecventă, fermă și susținută.

Sarcina imediată a muncitorilor conștienți este de a explica întregii mase a proletariatului și tuturor reprezentanților înaintați ai țărănimii ce este lupta reală și care este poziția reală a diferitelor clase în această luptă.

În cursul revoluției noastre, muncitorii au pășit înainte mai mult decît toate celelalte clase. Acum ei se simt atrași cu toții, în masă, spre social-democrație. O muncă mai intensă, mai amplă e desigur necesară și aici, dar ea se desfășoară deja pe o cale bătătorită. Extrem de importantă

www.dacoromanica.ro

şi extrem de dificilă este munca în rîndurile ţărănimii. Ţăranii sînt o clasă de mici proprietari. În ceea ce priveşte lupta pentru libertate şi pentru socialism, această clasă este pusă în condiţii mult mai puţin favorabile decît acelea în care sînt puşi muncitorii. Ţăranii nu sînt grupaţi laolaltă în mari întreprinderi, ci sînt răzleţiţi, pentru că fiecare îşi vede de mica sa gospodărie individuală. Ţăranii nu văd în faţa lor un duşman atît de făţiş, atît de vădit şi de unit ca acela pe care-l văd în capitalist muncitorii. Ţăranii sînt în parte ei înşişi patroni şi proprietari ; de aceea ei se iau întotdeauna după burghezie, vor s-o imite, visează să-şi dezvolte şi să-şi consolideze mica proprietate, şi nu să lupte împreună cu clasa muncitoare împotriva clasei capitaliştilor.

Iată de ce întreaga masă a ţărănimii sărace s-a dovedit a fi întotdeauna şi în toate ţările mai puţin statornică decît muncitorii în lupta pentru libertate şi pentru socialism. Iată de ce şi la noi, în Rusia, cu toate învăţămintele ce decurg din trădarea cadetă, deputaţii care reprezintă pe băncile Dumei ţărănimea, trudovicii, nu au reuşit încă să se elibereze de influenţa burgheziei liberale, de vederile ei, de prejudecăţile ei, de metodele ei în politică, metode pretins abile, subtile, constînd în „manevre" spectaculoase, dar în realitate prosteşti, ineficace şi ruşinoase pentru orice luptător adevărat.

Muncitori conştienţi ! Folosiţi campania electorală pentru a deschide larg ochii poporului ! Nu urmaţi îndemnul oamenilor bine intenţionaţi, dar slabi şi nestatornici, care vă sfătuiesc să depuneţi liste comune cu cadeţii, să întunecaţi conştiinţa maselor prin lansarea unor lozinci comune cu cadeţii ! Adoptaţi o atitudine critică faţă de zarva obişnuită şi faţă de temerile obişnuite în legătură cu pericolul ultrareacţionar ! Pericolul real şi esenţial pentru revoluţia rusă îl constituie starea înapoiată a masei ţărăneşti, nestatornicia ei în luptă, faptul că nu înţelege cît de găunos şi de trădător este liberalismul burghez. Luptaţi împotriva acestui pericol, spuneţi deschis şi pînă la capăt tot adevărul întregii mase a poporului ; astfel o veţi îndepărta de palavragiii de cadeţi şi o veţi atrage să sprijine social-democra-

www.dacoromanica.ro

ția. Astfel și numai astfel puteți înlătura adevăratul pericol ultrareacționar. Și nici lămuririle date de senat, nici execuțiile, nici arestările nu vor putea lipsi poporul de *această* muncă, munca de ridicare a conștiinței civice și de clasă a maselor, munca pentru organizarea lor în vederea îndeplinirii unor sarcini de luptă de sine stătătoare, și nu burghezo-liberale.

„Ternii Truda" nr. 1
din 24 decembrie 1906

Se tipărește după textul
apărut în săptămânalul
„Ternii Truda"

www.dacoromanica.ro

SARCINILE PARTIDULUI MUNCITORESC ŞI ŢĂRĂNIMEA [132]

Regiunea Volgăi este unul dintre marile centre ale mişcării ţărăneşti. În această regiune, în faţa partidului muncitoresc se pune deosebit de imperios sarcina de a promova politica de clasă, de sine stătătoare, a proletariatului, explicînd totodată mereu masei ţărăneşti că nu va putea obţine pămînt şi libertate decît dacă va rupe cu liderii ei obişnuiţi, proveniţi din rîndurile moşierilor liberalo-cadeţi, dacă se va alătura proletariatului revoluţionar.

Tocmai acestei sarcini trebuie să-i fie în întregime subordonată şi campania electorală a partidului muncitoresc. Şi tocmai de aceea sînt deosebit de dăunătoare în regiunea Volgăi blocurile cu cadeţii, care sînt în genere inadmisibile în virtutea întregii poziţii principiale a social-democraţiei ca partid care conduce lupta de clasă a proletariatului. Pentru a arăta acest lucru într-un mod mai concret, vom lua exemplul unui deputat al ţăranilor din regiunea Volgăi în Duma întîi. Acest deputat este d-l I. Jilkin, trudovic, ales în gubernia Saratov.

Acum trudovicul Jilkin scrie la ziarul cadet „Tovarişci" din Petersburg şi susţine blocurile cu cadeţii. Priviţi *cum* susţine el aceste blocuri. În numărul din 17 decembrie al ziarului „Tovarişci", el vorbeşte despre felul cum s-au desfăşurat în gubernia Saratov alegerile pentru Duma întîi. Ţăranii au ales oameni de-ai lor, neavînd din instinct — instinctul sigur al celor ce muncesc şi sînt exploataţi — nici o încredere în moşierul liberal şi în avocatul burghez. Cînd toţi delegaţii s-au întrunit în capitala guberniei pen-

www.dacoromanica.ro

Чрезвычайный ревизионный чрез Черновицкий Совет
и крестьянские делегаты. Прошу принять сего
известного Гаффенберга, себе помогать
Задачи рабочей партии и крестьянства

Поляния — один из крупных центров крестьянского движения. В Поляние перед рабочей партией ставятся важнейшие задачи: вооружение самообороны против помещиков, организация руководства над этим крестьянским движением, чтобы оно шире добилось земли и свободно могло развиваться с своими собственными средствами из имеющихся налицо — казенных, монастырских и помещичьих.

Именно этих задач должна ясно видеть перед собой и практически выполнять наша рабочая партия. Именно внутренняя линия [redacted] поведения Бунда в Поляние близка с кадетами, недопустимая никак с точки зрения пролетарской политики с.-д., как партии сознательного классового борьбы пролетариата.

www.dacoromanica.ro

Prima pagină
a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Sarcinile partidului muncitoresc și țărănimea", — 1906
Micșorat

www.dacoromanica.ro

tru a alege pe deputaţi, s-a văzut că circa două cincimi din numărul total al delegaţilor erau ţărani.

(Amintim că în gubernia Saratov numărul total al delegaţilor era de 150, dintre care 64 din partea ţăranilor, 51 din partea proprietarilor funciari şi 35 din partea orăşenilor. D-l Jilkin indică cifra de 152 de delegaţi, adăugînd, probabil, şi curia muncitorească.)

În capitala guberniei, delegaţii ţăranilor s-au ciocnit cu cadeţi „marcanţi" de felul d-lui N. N. Lvov, „care face parte din comitetul central al partidului cadet". Printre delegaţii din partea capitalelor de judeţ se aflau oameni mai de stînga decît cadeţii. Şi foarte repede, aproape de la sine, s-a format un bloc de stînga, „un bloc al oamenilor muncii", un germene al viitorului Grup trudovic din Dumă.

A început tocmeala cu cadeţii pentru mandatele de deputat. Cadeţii cereau 2/3 din mandate pentru partidul cadet, iar „oamenii muncii" cereau acelaşi lucru pentru ei. Nu s-a ajuns la nici o înţelegere. Cadeţii nu credeau în forţa şi coeziunea blocului oamenilor muncii. La ultima adunare electorală s-a văzut însă că, din 152 de voturi, candidaţii blocului au obţinut *între 78 şi 89 de voturi.* „Principalii candidaţi ai cadeţilor au obţinut între 50 şi 67".

Atunci cadeţii au cedat. Ei au consimţit ca partidul lor să aibă un număr mai mic de deputaţi în Dumă. „Comitetul blocului oamenilor muncii a consimţit să asigure alegerea a doi candidaţi ai cadeţilor : N. N. Lvov şi Ş. A. Kotlearevski. Şi este semnificativ — scrie d-l Jilkin — că aceşti candidaţi, care puţin mai înainte obţinuseră la primul scrutin 59 şi 67 de voturi, au obţinut la scrutinul al doilea 111 voturi".

Da, acest fapt este deosebit de semnificativ. Numai că, din păcate, trudovicul Jilkin nu înţelege *semnificaţia* faptelor relatate de el.

Gîndiţi-vă : un bloc de stînga al oamenilor muncii care dispunea de 78—89 de voturi din 152, adică de *majoritatea* voturilor, a asigurat alegerea în Dumă a lui N. N. Lvov. Şi de aceea d-l Jilkin, trudovic, susţine blocurile cu cadeţii.

Ştiţi voi, muncitori şi ţărani, cine este N. N. Lvov ? Este un moşier, unul dintre întemeietorii „Uniunii eliberării", adică unul dintre întemeietorii partidului cadet. Timp de

www.dacoromanica.ro

şapte ani a fost mareşal al nobilimii. În Dumă, el a fost unul dintre cadeţii cei mai de dreapta. Cu alte cuvinte, nu numai că a luptat împotriva deputaţilor social-democraţi ai muncitorilor şi împotriva trudovicilor, dar a fost chiar de părere că întregul partid cadet merge prea spre stînga ! El a fost de părere că legile cadete draconice împotriva întrunirilor şi a presei sînt prea liberale, că ruinătoarea răscumpărare pe care moşierii cadeţi o propuneau ţăranilor reprezintă o reformă prea generoasă pentru ţărani. Cadeţii voiau să vîndă ţăranilor pămînt la un preţ echitabil, stabilit de comisii formate, pe baze paritare, din reprezentanţi ai ţăranilor şi ai moşierilor plus reprezentanţi ai guvernului. Un ţăran, un moşier şi un funcţionar de poliţie — frumos mai arăta echitatea cadetă, nu-i aşa ? D-lui moşier Lvov acest lucru i se părea din cale afară de liberal. D-l moşier ar fi vrut, probabil, cît mai mulţi poliţişti în comitetele agrare locale.

Şi de aceea d-l Lvov a rostit în Dumă discursuri îndreptate *împotriva* revendicării ţăranilor de a li se da pămînt. Pe vremea Dumei, d-l Lvov alerga pe uşa din dos la puternicii zilei spre a se tocmi în jurul unor portofolii ministeriale pentru moşieri liberali, cu condiţia „de a pune frîu" trudovicilor şi social-democraţilor în incinta Dumei. Iată cine este moşierul liberal Lvov, pe care l-au ales în Dumă trudovicii. Iar după dizolvarea Dumei, moşierul Lvov a dus cu Stolîpin tratative pentru obţinerea unui portofoliu în guvernul acestuia ! !

Pentru a nu fi stînjenit în tratativele cu Stolîpin, Lvov a plecat de la cadeţi şi a format partidul jefuirii paşnice. *Cu acest partid încheie acum cadeţii blocuri.* Pe acest partid ziarul „Tovarişci", la care scrie d-l Jilkin, îl numeşte progresist şi nu ultrareacţionar !

Pentru noi importă însă faptul că Lvov era cadet pe vremea cînd a fost ales în Dumă. Importă faptul că acest moşier cadet a trădat în modul cel mai mîrşav interesele ţăranilor, luptînd în incinta Dumei împotriva revendicărilor lor, tocmindu-se pentru un portofoliu ministerial, chiar şi după dizolvarea Dumei, cu cei care împuşcau şi schingiuiau pe ţărani în masă.

www.dacoromanica.ro

Iată cine sînt moşierii cadeţi pe care i-au ales trudovicii în Dumă !

Să admitem că d-l Jilkin şi ceilalţi trudovici nu ştiau *pe atunci* ce pramatie este Lvov. Să admitem că d-l Jilkin & Co. *au greşit*. Pentru o greşeală nu poţi condamna pe cineva.

Foarte bine. Dar acum mai poate oare d-l Jilkin să nu ştie că moşierii cadeţi de teapa lui Lvov trec de la „libertatea poporului" la guvernul lui Stolîpin, guvernul curţilor marţiale ? D-l Jilkin ştie acest lucru şi, *cu toate acestea*, îndeamnă pe trudovici şi pe muncitorii social-democraţi să încheie blocuri cu partidul moşierilor liberali şi al avocaţilor burghezi, cu partidul cadet.

Lvov este un model de trădător cadet, un model de ceea ce înseamnă partidul moşieresc al liberalilor.

Jilkin este un model de trudovic inconştient şi nestatornic, care se tîrăşte în coada moşierilor „liberali", care nu ştie să deschidă ochii ţăranului, nu ştie să învingă chiar atunci cînd este în majoritate, nu ştie să adreseze ţăranului îndemnul la o luptă de sine stătătoare.

Toţi muncitorii conştienţi, toţi social-democraţii din regiunea Volgăi trebuie deci să ajute poporul să tragă învăţăminte din exemplul lui Lvov şi al lui Jilkin.

Muncitori ! Vreţi oare să contribuiţi la alegerea în Dumă a cadeţilor de teapa moşierului Lvov, care astăzi perorează pe tema libertăţii poporului, iar mîine trece de partea lui Stolîpin ?

Dacă nu, respingeţi orice blocuri cu cadeţii, cu acest partid al moşierilor „liberali". Îndemnaţi pe ţărani să sprijine partidul muncitoresc social-democrat, şi nu partidul cadet.

Ţărani ! Vreţi oare să trimiteţi încă o dată în Dumă moşieri „liberali" de teapa cadetului Lvov, care înainte de alegeri v-a făgăduit rîuri de lapte şi munţi de pilaf, iar după aceea a propus în Dumă o evaluare echitabilă a pămînturilor moşiereşti, făcută de funcţionari numiţi de guvernul moşieresc ? Vreţi să încredinţaţi moşierilor liberali sau avocaţilor burghezi apărarea revendicărilor ţărăneşti ?

Dacă nu vreţi acest lucru, votaţi pentru social-democraţi, adică pentru partidul muncitoresc. Nicăieri în lume partidul

www.dacoromanica.ro

muncitoresc social-democrat nu a trădat interesele ţărănimii ruinate, nevoiaşe, muncitoare şi exploatate. Pretutindeni, în întreaga lume, burghezia liberală a înşelat pe ţăranii care luptă pentru pămînt şi pentru libertate la fel cum îi înşală acum la noi cadeţii de teapa lui Lvov.

Nu există şi nu poate exista alt mijloc împotriva nestatorniciei trudovicilor decît un partid muncitoresc puternic, conştient, care nu se abate de la punctul de vedere de clasă. Ţăranii pot obţine pămînt şi libertate numai mergînd mînă în mînă cu muncitorii conştienţi.

28 decembrie 1906

Publicat pentru prima oară la 21 ianuarie 1935, în ziarul „Voljskaia Kommuna" nr. 19
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ
LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A BROŞURII: W. LIEBKNECHT. „NICI UN FEL DE COMPROMISURI, NICI UN FEL DE ACORDURI ELECTORALE!"

Broşura lui Liebknecht, oferită în traducere cititorului rus, prezintă un interes deosebit în momentul de faţă, în preajma alegerilor pentru Duma a doua, cînd problema acordurilor electorale interesează în modul cel mai viu atît partidul muncitoresc cît şi opinia publică a burgheziei liberale.

Nu vom insista aici asupra însemnătăţii generale a broşurii lui Liebknecht. Pentru a-şi face o idee clară despre însemnătatea acestei broşuri şi pentru a înţelege just unele pasaje din cuprinsul ei, care, dacă nu se ţine seama de împrejurările în care au fost scrise şi ce a vrut să spună în ele autorul, pot da loc la interpretări greşite, cititorul trebuie să apeleze la lucrarea lui Fr. Mehring asupra istoriei social-democraţiei germane şi la o serie de alte lucrări ale tovarăşilor noştri germani.

Ceea ce ne interesează aici sînt *metodele* de argumentare folosite de Liebknecht. Ne interesează să arătăm cum *a abordat* el problema acordurilor, pentru ca în felul acesta să-l ajutăm pe cititorul rus să abordeze într-un mod de sine stătător problema în discuţie — problema blocurilor cu cadeţii.

Liebknecht nu contestă nicidecum că acordurile cu partidele de opoziţie burgheze sînt „utile" atît din punctul de vedere al „mandatelor parlamentare" cît şi din punctul de vedere al atragerii unui „aliat" (a unui pretins aliat) în lupta împotriva duşmanului comun — reacţiunea. Dar în-

www.dacoromanica.ro

ţelepciunea cu adevărat politică a acestui veteran al socialiştilor germani şi social-democratismul său încercat se manifestă tocmai în faptul că el *nu se limitează* la aceste considerente. El se întreabă dacă „aliatul" nu este cumva un duşman ascuns, pe care ar fi foarte periculos să-l lăsăm să pătrundă în rîndurile noastre? Dacă acest aliat luptă cu adevărat şi cum luptă el împotriva duşmanului comun? Dacă acorduri care pot fi utile sub raportul sporirii numărului de mandate parlamentare nu sînt dăunătoare din punctul de vedere al sarcinilor mai serioase şi de mai lungă durată ale partidului proletar?

Să luăm fie şi numai aceste trei întrebări schiţate mai sus şi să vedem dacă un apărător al acordurilor între social-democraţii ruşi şi cadeţi cum este Plehanov, de pildă, *înţelege* importanţa acestor întrebări. Vom vedea că el pune extrem de îngust problema acordurilor. Cadeţii vor să lupte împotriva reacţiunii, deci... acorduri cu cadeţii! Mai departe nu-l mai interesează nimic; orice examinare mai amănunţită a problemei i se pare a fi o dovadă de doctrinarism. Nu-i de mirare că un social-democrat care a uitat pînă într-atît cerinţele politicii social-democrate s-a trezit în compania unor renegaţi ai social-democraţiei cum sînt d-nii Prokopovici şi ceilalţi publicişti de la ziarul „Tovarişci" şi a ajuns să colaboreze cu ei. Nu-i de mirare că pînă şi tovarăşii de idei principiali ai acestui social-democrat, menşevicii, ori tac jenaţi, neîndrăznind să spună cu glas tare ce gîndesc ei despre Plehanov şi lepădîndu-se de el în adunările muncitoreşti, ori îl iau pur şi simplu în derîdere, cum fac bundiştii în „Volkszeitung" şi în „Naşa Tribuna" [133].

Liebknecht ne învaţă că un social-democrat trebuie să ştie să descopere la orice aliat din tabăra burgheziei laturile lui primejdioase şi să nu le ascundă. La noi însă menşevicii ţipă că nu împotriva cadeţilor trebuie să luptăm, ci împotriva pericolului ultrareacţionar! Cît de bine le-ar prinde unor asemenea oameni să mediteze asupra cuvintelor lui Liebknecht: „Silniciile stupide şi brutale ale oamenilor politici care guvernează cu metode poliţieneşti, rigorile legii

www.dacoromanica.ro

împotriva socialiștilor — lege draconică îndreptată împotriva partidelor revoluției — nu ne pot provoca decît un sentiment de dispreț plin de compătimire ; dar de un dușman care ne întinde mîna pentru încheierea unui acord electoral și care se strecoară în rîndurile noastre ca prieten și frate, — de un asemenea și *numai de un asemenea* dușman *trebuie să ne temem*".

După cum vedeți, nici Liebknecht nu pierde din vedere silniciile polițienești și legile ultrareacționare. Cu toate acestea însă, el spune deschis muncitorilor : nu de acest dușman trebuie să ne temem, ci de un acord electoral cu un fals prieten. De ce era Liebknecht de această părere ? Pentru că el a considerat întotdeauna că forța luptătorilor este o forță reală numai atunci cînd reprezintă forța maselor muncitorești *conștiente*. Și nu silniciile sau legile draconice pervertesc conștiința maselor, ci *falșii prieteni* ai muncitorilor, burghezii liberali, care cu pălăvrăgeala lor despre luptă *abat* masele de pe calea luptei reale. Plehanov și menșevicii noștri nu înțeleg că lupta împotriva cadeților este o luptă pentru debarasarea conștiinței maselor muncitorești de falsele idei și prejudecăți cadete în ceea ce privește posibilitatea ca libertatea poporului să se îmbine cu vechea putere.

Liebknecht sublinia cu atîta tărie că prietenii falși sînt mai periculoși decît dușmanii fățiși, încît spunea : „introducerea unei noi legi împotriva socialiștilor ar fi un rău mai mic decît estomparea antagonismului de clasă și ștergerea hotarului despărțitor dintre partidul nostru și celelalte partide, ca urmare a încheierii unor acorduri electorale".

Traduceți această frază a lui Liebknecht în limbajul politicii ruse de la sfîrșitul anului 1906 : „o dumă ultrareacționară ar fi un rău mai mic decît estomparea antagonismului de clasă și ștergerea hotarului despărțitor dintre partidul nostru și celelalte partide, ca urmare a încheierii unor acorduri electorale cu cadeții". Cu cîtă sălbatică furie l-ar fi atacat pe Liebknecht pentru această frază publiciștii care au trecut de la socialism la liberali și care colaborează

www.dacoromanica.ro

la „Tovarişci“ şi la alte ziare de acelaşi soi ! De cîte ori am auzit în adunările muncitoreşti şi am citit în coloanele publicaţiilor menşevice, la adresa bolşevicilor, „acuzaţii“ identice cu cele aduse lui Liebknecht pentru idei asemănătoare ! (vezi pag. 54 din broşura de care vorbim). Dar bolşevicii se sperie de aceste urlete şi de aceste acuzaţii tot atît de puţin cît şi Liebknecht. Numai nişte proşti social-democraţi sînt în stare să minimalizeze prejudiciul pe care îl aduc maselor muncitoreşti trădătorii liberali ai libertăţii poporului, care se aciuiesc pe lîngă ele cu ajutorul acordurilor electorale.

Cîteva cuvinte despre această trădare din partea liberalismului. Oportuniştii noştri, printre care şi Plehanov, ţipă : e o lipsă de tact să se mai vorbească şi acum la noi despre o trădare din partea liberalismului. Plehanov a scris chiar o broşură întreagă în care îi învaţă pe muncitorii socialişti lipsiţi de tact să se poarte politicos cu cadeţii. Broşura lui Liebknecht ne arată cît se poate de clar cît de lipsite de originalitate sînt ideile lui Plehanov, cît de răsuflate îi sînt frazele, pe care le-au folosit din plin încă burghezii liberali germani. Reiese că Plehanov a încercat să-i „impresioneze“ pe social-democraţii revoluţionari cu *aceeaşi* puerilă poveste a lupului şi a ciobanului, cu care oportuniştii germani au încercat să-l sperie pe Liebknecht : lumea se va obişnui să te tot audă strigînd : „lupul ! lupul !“, încît atunci cînd lupul va veni cu adevărat n-o să te mai creadă nimeni. Liebknecht a dat numeroşilor tovarăşi de idei germani ai lui Plehanov de azi un răspuns foarte judicios : „în orice caz, interesele partidului nu sînt mai prost apărate de oamenii circumspecţi decît de aceia care rînjesc“.

Să luăm a doua întrebare schiţată de noi : luptă oare cu adevărat burghezia noastră liberală, adică cadeţii, împotriva pericolului ultrareacţionar şi cum luptă ea ? Plehanov nu ştie nici să pună această problemă, nici s-o rezolve printr-o analiză minuţioasă a politicii cadete în Rusia revoluţionară. Nesocotind a.b.c.-ul marxismului, Plehanov deduce din „noţiunea generală“ de revoluţie burgheză raportul concret dintre social-democraţii ruşi şi cadeţi, în loc ca din

www.dacoromanica.ro

studierea particularităților reale ale revoluției burgheze ruse să deducă noțiunea generală a relațiilor reciproce dintre burghezie, proletariat și țărănime în Rusia contemporană.

Liebknecht ne învață să raționăm altfel. Cînd i se vorbea despre lupta burgheziei liberale împotriva reacțiunii, el răspundea arătînd *cum* lupta ea. Și el a arătat, în broșura la care ne referim și în multe alte articole, că liberalii germani (întocmai ca și cadeții noștri) „trădează libertatea", că ei se apropie de „iuncheri (moșieri) și de cler", că n-au știut să fie revoluționari într-o epocă revoluționară.

„Din momentul în care proletariatul — spune Liebknecht — începe să se afirme ca o clasă care s-a separat de burghezie și care prin interesele sale îi este ostilă, *burghezia încetează să fie democratică*".

Iar oportuniștii noștri, în disprețul adevărului parcă, îi onorează pe cadeți (pînă și în rezoluțiile conferințelor partidului social-democrat), numindu-i democrați, deși în programul lor cadeții neagă democratismul, admit o Cameră superioară etc., deși au depus în Duma de stat legi draconice împotriva întrunirilor și s-au ridicat împotriva creării cu de la sine putere a unor comitete agrare locale, alese prin vot universal, direct, egal și secret!

Liebknecht condamna pe bună dreptate folosirea cuvîntului revoluție ca o vorbă goală. Cînd vorbea despre revoluție, el credea cu adevărat în ea; el analiza în mod real toate problemele și toate măsurile tactice nu numai din punctul de vedere al intereselor de moment, ci și din punctul de vedere al intereselor fundamentale ale întregii revoluții. Lui Liebknecht i-a fost dat, ca și social-democraților revoluționari ruși, să trăiască grele perioade de trecere de la lupta direct revoluționară la condițiile unei mizere, odioase și mîrșav de ultrareacționare constituții. Liebknecht a știut să se adapteze la aceste treceri grele, a știut să lucreze pentru proletariat pe orice teren, oricît de nefavorabil ar fi fost. Dar, trecînd de la lupta împotriva unei constituții mîrșave la munca în condițiile unei asemenea constituții, el nu jubila și nu lua în zeflemea pe cei care au făcut *tot* ce le-a stat în putință ca să împiedice *apariția* unei asemenea

www.dacoromanica.ro

„constituții". Pentru Liebknecht, „prudența" nu însemna să te grăbești să dai cu piciorul în revoluția care merge (fie și vremelnic) spre declin, să te adaptezi cît mai repede la condițiile unui simulacru de constituție. Nu, veteranul revoluției considera că „prudența" unui conducător proletar constă în a trece mai tîrziu decît toți lașii și fricoșii burghezi pe terenul „adaptării" la condițiile generate de înfrîngerile vremelnice ale revoluției. „Politica practică — spune Liebknecht — ne-a obligat să ne adaptăm la instituțiile societății în mijlocul căreia trăim ; dar fiecare pas nou pe calea adaptării la actuala ordine socială îl făceam anevoie și *numai cu multă prudență*. Aceasta ne-a atras destule zeflemele din partea unora și altora. Dar acela care *se teme să păşească pe acest plan înclinat este în orice caz un tovarăş mult mai de nădejde decît acela care rîde de prudența noastră*".

Notați-vă bine aceste cuvinte de aur, tovarăși muncitori care ați boicotat Duma lui Witte. Amintiți-vi-le cît mai des atunci cînd jalnicii pedanți vor rîde în fața voastră de boicotarea Dumei, uitînd că sub steagul boicotării Dumei lui Bulîghin s-a desfășurat prima (și pînă acum singura, dar, sîntem convinși, nu și ultima) mișcare populară îndreptată împotriva unor *astfel* de instituții. Trădătorii cadeți n-au decît să se mîndrească cu faptul că înaintea tuturor au consimțit de bunăvoie să se prosterneze în fața legilor contrarevoluției. Proletariatul conștient se va mîndri că mai îndelung decît toți ceilalți a stat cu steagul înălțat și a mers în luptă deschisă, se va mîndri că numai în urma unor lovituri grele a căzut în luptă, că mai îndelung decît toți ceilalți a făcut încercări — și a chemat și poporul — să se ridice din nou, să se arunce cu forțe unite asupra dușmanului și să-l sugrume.

*
* *

Să trecem, în sfîrșit, la a treia și ultima dintre întrebările formulate de noi. Nu prejudiciază oare acordurile electorale ceea ce ne este deosebit de scump : „puritatea princi-

www.dacoromanica.ro

piilor" social-democratismului ? Vai ! La această întrebare, realitatea politică rusă a şi dat un răspuns, a răspuns prin fapte care fac pe muncitorii conştienţi să roşească de ruşine.

Menşevicii afirmau în rezoluţiile lor şi se jurau pe toţi sfinţii la diferite adunări că nu încheie decît acorduri tehnice, că nu contenesc lupta ideologică împotriva cadeţilor, că pentru nimic în lume nu vor ceda nici măcar o iotă din poziţia lor social-democrată, din lozincile lor pur proletare.

Şi ce vedem în realitate ? Nimeni altul decît Plehanov s-a dus în anticamera ziarelor cadete pentru a oferi poporului o lozincă „de mijloc", care nu e nici cadetă, nici social-democrată, care e pe placul tuturor şi nu supără pe nimeni, lozinca : „o Dumă învestită cu puteri depline". Nu-i nimic că această lozincă nu face decît să amăgească poporul, să-i arunce praf în ochi, — esenţialul e să se ajungă la un acord cu moşierii liberali ! Dar cadeţii l-au alungat cu dispreţ pe Plehanov, iar social-democraţii i-au întors spatele, unii jenaţi, alţii cu indignare. El a rămas acum singur şi îşi varsă necazul ocărînd pe bolşevici pentru „blanquism", pe publiciştii de la „Tovarişci" pentru „lipsă de modestie", pe menşevici pentru lipsă de abilitate, — ocărînd pe toată lumea în afară de el ! Bietul Plehanov ! Cît de crunt s-au adeverit în cazul lui cuvintele deschise şi clare, mîndre şi categorice în care Liebknecht avertizează că acordurile sînt în principiu dăunătoare !

Iar „tovarăşul" Vasiliev (care, tot de la fereastra bucătăriei din Elveţia, a aruncat şi el o privire asupra revoluţiei), referindu-se de-a dreptul la Plehanov, a propus în ziarul „Tovarişci" (din 17 decembrie) să dizolvăm pur şi simplu partidul social-democrat şi să fuzionăm vremelnic — doar vremelnic ! — cu liberalii. Nu degeaba spunea Liebknecht că nici în partidul lor nimeni nu dorea, desigur, să se abată „de la principiile partidului". Dar nu importă dorinţa, ci situaţia în care, *prin forţa lucrurilor*, ajunge partidul în urma unui pas greşit. Plehanov a avut şi el dorinţe dintre cele mai frumoase : în pace şi bună înţelegere cu cadeţii împotriva pericolului ultrareacţionar, — dar

www.dacoromanica.ro

ceea ce a ieşit de aici n-a fost decît un scandal şi o ruşine pentru social-democraţie.

Tovarăşi muncitori, citiţi cu toată atenţia broşura lui Wilhelm Liebknecht şi fiţi cît mai vigilenţi faţă de aceia care vă sfătuiesc să încheiaţi cu cadeţii acorduri funeste pentru proletariat şi pentru cauza libertăţii!

Decembrie 1906 *N. Lenin*

Publicat în 1907, la Petersburg, într-o broşură apărută în editura „Novaia duma"

Se tipăreşte după textul apărut în broşură

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ
LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A BROŞURII: „K. KAUTSKY. FORŢELE MOTRICE ALE REVOLUŢIEI RUSE ŞI PERSPECTIVELE EI"

Muncitorii înaintaţi din Rusia îl cunosc de mult pe K. Kautsky ca pe un scriitor *al lor,* care ştie nu numai să fundamenteze şi să explice învăţătura teoretică a marxismului revoluţionar, ci s-o şi aplice în mod competent, pe baza unei temeinice analize a faptelor, la problemele complexe şi încîlcite ale revoluţiei ruse. Iar acum, cînd atenţia social-democraţilor este uneori aproape în întregime absorbită de vorbăria goală a panglicarilor liberali, secondaţi de aceia care — cu sau fără voia lor — le ţin isonul, cînd chestiunile de amănunt ale tehnicii „parlamentare" împiedică pe mulţi să vadă problemele principiale ale luptei de clasă a proletariatului, cînd deprimarea se cuibăreşte adesea chiar şi în inimile unor oameni cumsecade, degradînd capacităţile lor spirituale şi politice, — acum este deosebit de important pentru toţi social-democraţii din Rusia să-şi plece urechea la părerea lui Kautsky asupra problemelor fundamentale ale revoluţiei ruse. Şi nu atît să-şi plece urechea la părerea lui Kautsky, cît să reflecteze asupra felului în care pune el problema, căci Kautsky nu e atît de uşuratic încît să flecărească despre probleme concrete ale tacticii ruse pe care le cunoaşte prea puţin şi nu este atît de neştiutor în ceea ce priveşte stările de lucruri din Rusia încît să se limiteze la debitarea unor locuri comune sau la o repetare necritică a ultimei lozinci la modă.

Kautsky răspunde la o serie de întrebări pe care Plehanov le-a pus mai multor socialişti străini. Şi, răspunzînd la aceste întrebări, sau, mai bine zis, alegînd din aceste între-

www.dacoromanica.ro

bări neinteligent puse ceea ce socialiştii din toate ţările pot discuta cu folos pentru cauză, Kautsky începe cu o modestă precizare. „Cînd este vorba de stările de lucruri din Rusia, mă simt faţă de tovarăşii *ruşi* în situaţia unuia care mai are de *învăţat*". Aceasta nu este falsa modestie a unui „general" al social-democraţiei, care începe cu mofturi filistine pentru a încheia cu o ieşire grosolană. Nu. Kautsky s-a limitat *într-adevăr* să răspundă *numai* la probleme a căror examinare poate *să ajute* pe social-democraţii ruşi cu minte deschisă să analizeze ei înşişi sarcinile concrete şi lozincile zilei. Kautsky a refuzat să fie un general care comandă : la dreapta sau la stînga ! El a preferat să păstreze atitudinea unui tovarăş care vede lucrurile de departe, dar care aprofundează problemele şi arată cum trebuie să căutăm noi înşine răspunsul.

Plehanov l-a întrebat pe Kautsky, în primul rînd, care este, după părerea lui, „caracterul general" al revoluţiei ruse : este ea o revoluţie burgheză sau una socialistă ? În al doilea rînd, care trebuie să fie atitudinea social-democraţiei faţă de democraţia burgheză. În al treilea rînd, dacă partidul social-democrat trebuie să sprijine partidele de opoziţie în alegerile pentru Dumă.

La prima vedere s-ar părea că aceste întrebări au fost alese cu multă „fineţe". Dar nu degeaba spune proverbul : „Unde e aţa mai subţire acolo se rupe". Adevărul este că un om atent şi cît de cît cunoscător în materie vede îndată aici o fină... *mistificare*. Este o mistificare, în primul rînd, în sensul că avem în faţa noastră o mostră de gîndire metafizică, împotriva căreia îi place lui Plehanov să peroreze cu emfază, fără a şti însă s-o înlăture din propriile lui raţionamente concret istorice. Este o mistificare, în al doilea rînd, în sensul că cel interpelat este în mod artificial împins într-o despărţitură mică şi extrem de îngustă. Trebuie să fii extrem de naiv, fecioreInic de naiv în problemele politice ca să nu observi că Plehanov o ia pe departe, împingîndu-l uşurel pe cel interpelat spre o justificare... a blocurilor cu cadeţii !

Să împingi pe un interlocutor naiv spre justificarea blocurilor cu un anumit partid şi să nu numeşti acest partid ; să vorbeşti despre mişcarea revoluţionară şi să nu faci

www.dacoromanica.ro

deosebire între democrația burgheză revoluționară și democrația burgheză opozițională ; să lași să se înțeleagă că burghezia „luptă" *în felul ei*, adică altfel decît proletariatul, și să nu arăți deschis și limpede în ce constă în fapt deosebirea ; să încerci să-l prinzi pe interlocutor, ca pe un pui de stăncuță, cu momeala rezoluției de la Amsterdam, care e menită *să ascundă* unui străin adevăratul conținut al problemelor litigioase ale social-democrației ruse ; să deduci dintr-o *frază* generală despre „caracterul general" al revoluției teze concrete cu privire la o tactică bine determinată într-un caz bine determinat, cu privire la atitudinea față de diferitele partide ale democrației burgheze, în loc să deduci acest „caracter general al revoluției ruse" dintr-o analiză precisă a datelor concrete referitoare la interesele și la poziția diferitelor clase în revoluția rusă, — nu este oare aceasta o mistificare ? Nu este aceasta o batjocură vădită la adresa materialismului dialectic al lui Marx ?

Da — da, nu — nu, tot ce e în plus vine de la necuratul ! Ori revoluție burgheză, ori revoluție socialistă, restul poate fi „dedus" din „soluția" fundamentală cu ajutorul unor simple silogisme !

Este un mare merit al lui Kautsky că, răspunzînd la aceste întrebări, el a sesizat fondul problemei și esența greșelii cuprinse în însăși formularea întrebărilor. La întrebările lui Plehanov, Kautsky a răspuns, *în fond, prin aceea* că *a respins* formularea plehanoviană a problemei ! El i-a răspuns lui Plehanov *corectînd* modul în care acesta din urmă pune problema. Critica făcută de Kautsky formulării plehanoviene a problemei este cu atît mai nimicitoare, cu cît mai delicat și mai cu tact l-a corectat el pe inițiatorul consultării. „Ar fi bine — spune Kautsky — să ne însușim ideea că ne aflăm în fața unor situații și probleme cu totul noi, cărora nu li se potrivește nici unul dintre vechile șabloane".

Aceste cuvinte vizează direct întrebarea pusă de Plehanov : este oare revoluția noastră, prin caracterul ei general, o revoluție burgheză sau o revoluție socialistă ? Acesta este un șablon vechi, spune Kautsky. Nu se poate pune astfel problema, un marxist nu poate s-o pună astfel. Revoluția din Rusia nu este o revoluție burgheză, căci burghezia nu

www.dacoromanica.ro

este una dintre forţele motrice ale mişcării revoluţionare actuale din Rusia. Dar revoluţia din Rusia nu este nici socialistă, pentru că *în nici un caz* ea nu poate să aducă proletariatului dominaţia *exclusivă* sau dictatura. Social-democraţia poate să învingă în revoluţia rusă şi *trebuie* să tindă la o astfel de victorie. Dar victoria revoluţiei actuale nu poate fi numai o victorie a proletariatului fără ajutorul altor clase. Care clasă este deci, în virtutea condiţiilor obiective ale actualei revoluţii, aliatul proletariatului? *Ţărănimea:* „o trainică comunitate de interese în tot cursul luptei revoluţionare există numai între proletariat şi ţărănime".

Toate aceste teze formulate de Kautsky confirmă în modul cel mai strălucit justeţea tacticii aripii revoluţionare a social-democraţiei din Rusia, adică a tacticii bolşevicilor. Şi această confirmare este cu atît mai preţioasă, cu cît Kautsky, lăsînd la o parte problemele concrete şi practice, şi-a concentrat toată atenţia asupra expunerii sistematice a *principiilor generale* ale tacticii socialiste în revoluţia noastră. El a arătat că raţionamentul-şablon folosit de Plehanov — „din moment ce revoluţia e burgheză trebuie să sprijinim burghezia" — nu are nimic comun cu marxismul. Prin aceasta el a constatat greşeala fundamentală a oportunismului social-democrat de la noi, adică a menşevismului, greşeală pe care bolşevicii o combat încă de la începutul anului 1905.

Analiza făcută de Kautsky, care porneşte nu de la fraze generale, ci de la examinarea poziţiei şi intereselor anumitor clase, a confirmat de asemenea concluzia pe care ciracii cadeţilor de la noi o consideră ca fiind „lipsită de tact", şi anume că burghezia din Rusia se teme mai mult de revoluţie decît de reacţiune, că urăşte absolutismul pentru faptul că generează revoluţie, că vrea libertate politică pentru a curma revoluţia. Comparaţi această concluzie cu naiva încredere pe care o are în cadeţi Plehanov al nostru, care în întrebările lui a identificat pe nesimţite lupta opoziţiei împotriva vechilor rînduieli cu lupta împotriva tentativelor guvernului de a zdrobi mişcarea revoluţionară! Spre deosebire de concepţia-şablon a menşevicilor despre „democraţia burgheză", Kautsky a arătat elementele revoluţionare

www.dacoromanica.ro

și nerevoluționare ale acestei democrații, a arătat falimentul liberalismului, inevitabilitatea evoluării spre dreapta a liberalilor, care e cu atît mai rapidă cu cît țărănimea devine mai de sine stătătoare și mai conștientă. O revoluție burgheză înfăptuită de proletariat și de țărănime în pofida nestatorniciei burgheziei, — această teză fundamentală a tacticii bolșevice a fost în întregime confirmată de Kautsky.

Kautsky arată că se prea poate ca în cursul revoluției victoria să revină partidului social-democrat și că acest partid *trebuie* să insufle adepților săi încredere în victorie. Teama menșevică de o eventuală victorie a social-democrației în actuala revoluție este iarăși în întregime infirmată de concluzia lui Kautsky. Strădaniile ridicole ale lui Plehanov de „a încadra în prevederile rezoluției de la Amsterdam" sarcinile revoluției noastre apar deosebit de comice cînd le comparăm cu teza simplă și clară a lui Kautsky: „nu poți lupta cu succes dacă renunți dinainte la victorie".

Deosebirea esențială dintre *metodele* lui Kautsky și cele ale lui Plehanov, conducătorul oportuniștilor noștri de azi, devine și mai evidentă cînd citim la cel dintîi: a crede că „toate clasele și partidele care năzuiesc spre libertate politică trebuie pur și simplu să acționeze împreună pentru a o cuceri" înseamnă *„a lua în considerație numai suprafața politică a evenimentelor"*. Citind aceste cuvinte, ai impresia că Kautsky vizează direct jalnicul grup de transfugi social-democrați care și-au găsit azil în tabăra liberală — alde Portugalov, Prokopovici, Kuskova, Bogucearski, Izgoev, Struve ș.a., care fac tocmai greșeala relevată de Kautsky (ducîndu-l după ei pe Plehanov). Necunoașterea de către Kautsky a scrierilor acestor domni nu face decît să sporească valoarea concluziei sale *teoretice*.

E de prisos să mai spunem că Kautsky împărtășește *în întregime* tezele fundamentale ale *tuturor* social-democraților ruși cu privire la caracterul *nesocialist* al mișcării țărănești, cu privire la imposibilitatea nașterii socialismului din mica producție țărănească etc. Pentru socialiștii-revoluționari, cărora le place să afirme că „și ei sînt de acord cu Marx", va fi foarte instructiv să reflecteze asupra acestor cuvinte ale lui Kautsky.

www.dacoromanica.ro

În încheiere, cîteva cuvinte despre conducătorii „cu autoritate". Marxiştii nu se pot situa pe punctul de vedere obişnuit al intelectualului radical cu principiul său abstract, pretins revoluţionar: „nu recunosc nici o autoritate".

Nu. Clasa muncitoare, care duce în lumea întreagă o luptă grea şi dîrză pentru eliberare deplină, are nevoie de conducători cu autoritate, dar, firește, numai în sensul în care nişte tineri muncitori au nevoie de experienţa unor vechi *luptători* împotriva asupririi şi exploatării, a unor luptători care au participat la numeroase greve şi la o serie de revoluţii şi care s-au format în spiritul tradiţiilor revoluţionare şi au un larg orizont politic. Autoritatea luptei mondiale a proletariatului este necesară proletarilor din orice ţară. Autoritatea teoreticienilor social-democraţiei mondiale ne este necesară pentru clarificarea programului şi a tacticii partidului nostru. Dar această autoritate nu are, desigur, nimic comun cu autoritatea reprezentanţilor oficiali ai ştiinţei burgheze şi ai politicii de regim poliţienesc. Această autoritate este autoritatea unei lupte mai cuprinzătoare în rîndurile aceleiaşi armate socialiste mondiale. Pe cît de importantă este această autoritate pentru lărgirea orizontului luptătorilor, pe atît de inadmisibilă ar fi în partidul muncitoresc pretenţia de a rezolva din afară, de la distanţă, problemele practice şi concrete ale politicii imediate. Spiritul colectiv al muncitorilor conştienţi, înaintaţi din fiecare ţară care duc lupta directă va fi întotdeauna cea mai mare autoritate în toate aceste probleme.

Acesta este punctul nostru de vedere în privinţa autorităţii de care se bucură atît părerile lui Kautsky cît şi cele ale lui Plehanov. Lucrările teoretice ale acestuia din urmă — în special critica sa la adresa narodnicilor şi a oportuniştilor — rămîn pentru totdeauna în patrimoniul social-democraţiei din întreaga Rusie, şi nici un fel de „fracţionism" nu va orbi pînă într-atît pe un om cît de cît înzestrat cu „forţă spirituală fizică" încît să-l facă să uite sau să tăgăduiască importanţa acestui aport. Dar ca lider politic al social-democraţilor ruşi în revoluţia burgheză din Rusia, ca tactician, Plehanov s-a dovedit a fi sub orice critică. El a dat dovadă în acest domeniu de un oportunism care a adus muncitorilor social-democraţi din Rusia de o

www.dacoromanica.ro

sută de ori mai multe prejudicii decît a adus celor germani oportunismul lui Bernstein. Împotriva acestei politici cadetizante a lui Plehanov, care a revenit în sînul grupului Prokopovici & Co. pe care chiar el l-a izgonit în 1899—1900 din rîndurile partidului social-democrat, trebuie să ducem o luptă necruțătoare.

Că acest oportunism tactic al lui Plehanov înseamnă o negare totală a bazelor metodei marxiste, este un lucru de care ne convingem pe deplin urmărind *firul raționamentelor* lui Kautsky în articolul pe care-l oferim cititorului.

Scris în decembrie 1906

Publicat în decembrie 1906, într-o broșură apărută la Moscova în Editura „Novaia epoha"

Se tipărește după textul apărut în broșură

www.dacoromanica.ro

CE ATITUDINE AU PARTIDELE BURGHEZE ŞI PARTIDUL MUNCITORESC FAŢĂ DE ALEGERILE PENTRU DUMĂ ?

Ziarele abundă în ştiri referitoare la pregătirile pentru alegeri. Aproape în fiecare zi aflăm ba despre noi „lămuriri" date de guvern, care şterge din listele electorale mereu alte categorii de cetăţeni ce nu-i inspiră încredere, ba despre noi acte de prigoană, interziceri de întruniri, interziceri de ziare, arestări de presupuşi delegaţi sau candidaţi. Ultra-reacţionarii au ridicat capul. Ei urlă şi zbiară mai insolent ca oricînd.

Se pregătesc de alegeri şi partidele care nu sînt pe placul guvernului. Ele sînt pe bună dreptate convinse că *masa* alegătorilor va şti să-şi spună cuvîntul, să-şi exprime prin alegeri adevărata ei părere, în ciuda tuturor maşinaţiilor, şicanelor şi ingerinţelor mai mici sau mai mari îndreptate împotriva alegătorului. Această convingere se bazează pe considerentul că cea mai crîncenă prigoană şi cele mai insuportabile şicane vor reuşi să înlăture în toată Rusia sute, mii sau cel mult cîteva zeci de mii de alegători. Dar starea de spirit a *masei* şi atitudinea ei faţă de guvern nu se va schimba din această cauză. La Petersburg, de pildă, s-ar putea să fie şterşi din liste 10 000—20 000 de alegători, dar rezultatul va fi doar acela că masa celor 150 000 de alegători din capitală îşi va strînge rîndurile, se va închide în sine, îşi va ascunde gîndurile, va amuţi pentru un timp, dar nu va dispărea şi nu-şi va schimba starea de spirit generală ; iar dacă şi-o va schimba, apoi desigur că nu în favoarea guvernului. De aceea, cît timp legea electorală nu

www.dacoromanica.ro

a fost încă radical modificată, cît timp a mai rămas măcar un simulacru de legalitate electorală (care poate fi călcat însă prin sistematice arestări de delegați : de la Stolîpin te poți aștepta la orice mîrșăvie !), este neîndoielnic că starea de spirit a maselor va fi aceea care va decide rezultatele alegerilor, și putem fi siguri că nu le va decide în favoarea guvernului și a bandei lui de pogromiști.

Toți aceia care nu sînt de partea guvernului își pun speranța în masele de alegători. Dar dacă veți cerceta mai îndeaproape ce reprezintă în fond această speranță în poziția maselor și *ce* atitudine au față de ele diferitele partide, veți vedea că între partidele burgheze și partidul proletariatului există o imensă deosebire, o adevărată prăpastie.

Cadeții stau în fruntea partidelor burghezo-liberale. În alegerile pentru Duma întîi, ei au trădat în mod rușinos lupta, au respins boicotul și au participat docil la alegeri, ducînd după ei masa înapoiată. Acum ei își pun speranțele în inerția acestei mase, în faptul că agitația și campania electorală a partidelor de stînga e stînjenită de autorități. Speranța pe care cadeții și-o pun în mase este o speranță bazată pe starea de înapoiere și de abrutizare a masei : masa, își spun ei, nu va pricepe care sînt adevăratele obiective ale programului și tacticii noastre, ea nu va merge mai departe de un protest pașnic și legal, extrem de pașnic și extrem de timid, și aceasta nu pentru că nu vrea, ci pentru că nu va fi lăsată. Alegătorii vor vota cu noi, pentru că cei de stînga nu au nici ziare, nici posibilitatea de a ține întruniri și de a scoate manifeste, nici garanții împotriva unor arestări și urmăriri arbitrare — iată cum gîndește cadetul. Și el își ridică cu mîndrie privirile spre cer : mulțumescu-ți ție, doamne, că nu semăn cu nici unul dintre aceștia „extremiști" ! Eu nu sînt revoluționar, eu știu să mă adaptez, să mă adaptez în modul cel mai umil și mai docil la orice măsuri ; pînă și buletinele de vot * mi le voi procura de la partidul înnoirii pașnice.

De aceea în întreaga lor campanie electorală cadeții nu fac altceva decît să sperie masa cu pericolul ultrareacționar,

* Vezi volumul de față, pag. 201. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cu pericolul partidelor de extremă stîngă, să se adapteze la cerinţele filistinismului, la laşitatea şi moliciunea micului burghez, să-l încredinţeze pe acesta că cadeţii sînt cei mai inofensivi, cei mai modeşti, cei mai moderaţi, cei mai cumsecade. Eşti speriat, cetăţene ? — îl întreabă în fiecare zi pe cititor ziarele cadete. — Bizuie-te pe noi ! Noi nu te vom speria, sîntem împotriva violenţelor, nu mergem împotriva guvernului, bizuie-te numai pe noi, şi vom face pentru tine totul, „în limita posibilităţilor" ! Iar în spatele filistinilor speriaţi cadeţii recurg la cele mai variate manevre, dînd guvernului asigurări de loialitate, celor de stînga — asigurări de devotament pentru cauza libertăţii, iar adepţilor înnoirii paşnice asigurări de simpatie pentru partidul lor şi pentru buletinele lor de vot.

Nici o propagandă pentru lămurirea maselor, nici o agitaţie pentru mobilizarea maselor, nici o încercare de a explica lozincile consecvent democratice, numai tocmeală pentru mandate în spatele filistinului speriat — iată ce este campania electorală a tuturor partidelor burgheziei liberale, începînd cu liberalii fără partid (de la „Tovarişci") şi terminînd cu partidul reformelor democratice.

Atitudinea partidului muncitoresc faţă de mase este diametral opusă. Pe noi nu ne interesează să ne asigurăm prin compromisuri vreo cîteva mandate în Dumă. Dimpotrivă, înseşi aceste mandate ne interesează numai pentru că şi întrucît pot servi la dezvoltarea *conştiinţei* maselor, la *ridicarea* nivelului lor politic, la *organizarea* lor nu în vederea tihnei filistine, a „liniştei", „ordinii" şi a paşnicei „prosperităţi (burgheze)", ci în vederea *luptei*, a luptei pentru deplina eliberare a muncii de sub jugul oricărei exploatări şi asupriri. Numai din acest punct de vedere şi numai în această măsură ne interesează pe noi atît mandatele de deputat cît şi *întreaga* campanie electorală. Partidul muncitoresc îşi pune toate speranţele în masă, dar nu în masa intimidată, pasivă şi supusă, care poartă fără cîrtire jugul, ci în masa conştientă, care formulează revendicări şi luptă pentru satisfacerea lor. Partidul muncitoresc trebuie să respingă cu dispreţ procedeul curent al liberalilor de a-l speria pe filistin cu spectrul pericolului ultra-

www.dacoromanica.ro

reacționar. Toată sarcina social-democrației este de a face ca masa *să înțeleagă* care este adevăratul pericol, care este adevăratul obiectiv al luptei duse de forțele care își au izvorul în afara Dumei, care își găsesc expresia deplină nu în dezbaterile din cadrul Dumei și care nu în incinta Dumei vor decide viitorul Rusiei.

De aceea partidul muncitoresc pune în gardă masele să nu se lase induse în eroare de manevrele electorale de culise ale burgheziei cadete, de strigătul ei care întunecă conștiința oamenilor : aveți încredere în noi, avocații, profesorii, moșierii luminați, și lăsați în grija noastră cauza luptei împotriva pericolului ultrareacționar !

Aveți încredere numai în conștiința voastră socialistă și în organizația voastră socialistă, spune maselor partidul muncitoresc. A ceda burghezilor liberali întîietatea în luptă și dreptul de a o conduce înseamnă a trăda cauza libertății de dragul unor fraze pompoase, de dragul poleielii unor firme țipătoare, la modă. Nici un pericol ultrareacționar în Dumă nu va pricinui atîta rău cît pricinuiește pervertirea conștiinței maselor care urmează orbește burghezia liberală, lozincile ei, listele ei de candidați, politica ei.

În masele cărora li se adresează partidul muncitoresc predomină numericește țărănimea și variatele pături ale micii burghezii. Ele sînt mai hotărîte decît cadeții, mai cinstite decît ei și de o mie de ori mai capabile de luptă, dar în politică ele se lasă prea des duse la remorca flecarilor cadeți. Ele oscilează și acum între proletariatul luptător și burghezia gata de compromisuri.

Propovăduitorii blocurilor cu cadeții aduc prejudicii nu numai proletariatului și întregii cauze a libertății. Ei prejudiciază și dezvoltarea conștiinței sărăcimii mic-burgheze și țărănești. Ei nu-și îndeplinesc datoria lor directă de a elibera această sărăcime de sub influența burgheziei liberale. Priviți ce fac trudovicii, „socialiștii-populiști“ și socialiștii-revoluționari. Ei oscilează și se ocupă și ei de preferință cu întocmirea de proiecte de tranzacție cu cadeții. Conducătorii trudovicilor, care n-au fost în stare să-și creeze un partid propriu, fac mereu noi greșeli peste cele comise în Dumă, îndemnînd masele să voteze cu cadeții (Anikin prin

www.dacoromanica.ro

reporterii de ziare, Jilkin în „Tovarişci“ [134] etc.). Aceasta este o trădare directă a luptei ţărănimii şi înseamnă pur şi simplu să-l dai pe ţăran pe mîna moşierului liberal, care-l va jefui printr-o răscumpărare la preţ „echitabil“, la fel cum strămoşii săi l-au jefuit în 1861. Dar „socialiştii-populişti“ ? Pe aceştia pînă şi cadeţii îi numesc în derîdere „cadeţi de categoria a doua“ (Miliukov în ziarul „Reci“ [135]). Conducătorii lor (Annenski şi alţii) pledează şi ei pentru blocuri cu cadeţii. Minusculul lor partid (care, potrivit unor informaţii apărute în „Tovarişci“, ziar cu atitudine binevoitoare faţă de ei, este mai slab chiar decît partidul jefuirii paşnice, numărînd cel mult 2 000 de membri în toată Rusia !) nu e decît o anexă a partidului cadet. Socialiştii-revoluţionari au şi ei o poziţie echivocă, căci atît în perioada octombrie cît şi în perioada Dumei întîi au căutat să cocoloşească sciziunea dintre ei şi socialiştii-populişti, au mers alături de aceştia, au avut aceleaşi ziare. Acum ei nu duc nici un fel de luptă deschisă şi independentă, nu acţionează destul de larg, deschis şi hotărît împotriva „cadeţilor de categoria a doua“, nu oferă maselor nici un fel de material edificator pentru criticarea acestui partid, nu fac nici un fel de apreciere principială asupra întregii campanii electorale şi asupra tuturor acordurilor electorale în general.

Partidul muncitoresc are marea datorie istorică de a contribui la crearea unui partid politic de *sine stătător* al clasei muncitoare. Propovăduitorii blocurilor cu cadeţii frînează îndeplinirea acestei datorii.

A doua mare datorie este aceea de a smulge de sub influenţa ideilor şi prejudecăţilor burgheziei liberale masele micii burghezii şi ale ţărănimii care se ruinează, îndură mizerie şi se duc la fund. Îndeplinirea acestor datorii este şi ea frînată de propovăduitorii blocurilor cu cadeţii. Ei nu caută să-l rupă pe ţăran de liberal, ci întăresc această legătură nefirească, funestă pentru cauza libertăţii şi pentru cauza proletariatului. Ei nu dezvăluie în faţa masei ţărăneşti caracterul nefast al politicii de culise a liberalilor (sau mai bine zis al politicianismului de care aceştia dau dovadă în goana lor după mandate de deputat), ci consfinţesc acest politicianism, participînd la el.

www.dacoromanica.ro

Nici un fel de blocuri ! În campania sa electorală, partidul muncitoresc trebuie să aibă în fapt, şi nu numai în vorbe, o poziţie de sine stătătoare. El trebuie să ofere întregului popor, şi în special întregii mase proletare, un model de critică principială, fermă şi curajoasă. Astfel şi numai astfel vom atrage masele pe calea unei participări reale la lupta pentru libertate, şi nu a liberalismului de faţadă al trădătorilor cadeţi ai libertăţii.

„Ternii Truda" nr. 2
din 31 decembrie 1906

Se tipăreşte după textul
apărut în săptămînalul
„Ternii Truda"

www.dacoromanica.ro

PLEHANOV ŞI VASILIEV

Atitudinea presei social-democrate menşevice faţă de faimoasele manifestări herostratice ale lui Plehanov în ziarul „Tovarişci" este demnă de atenţia întregului partid al clasei muncitoare. Reprezentantul cel mai de seamă al curentului menşevic, conducătorul menşevicilor, cum îl numesc, făţiş şi constant, toate ziarele liberale, propune în mod public *o platformă comună* a social-democraţilor şi a cadeţilor.

Şi menşevicii tac !

Parcă nu ar avea nici ziare, nici culegeri, nici foi volante, nici instituţii, nici colegii şi nici organizaţii de partid. Parcă nu i-ar privi ceea ce spune în faţa întregii Rusii conducătorul *lor* despre politica *lor*...

Dar noi ştim cu toţii foarte bine că menşevicii au şi organizaţii — ba chiar organizaţii atît de influente cum e Comitetul Central — şi organe de tot felul. De aceea tăcerea lor nu face decît să confirme o dată în plus toată falsitatea poziţiei lor. Numai bundiştii fac notă discordantă în tabăra menşevică. În ziarul lor „Volkszeitung", care, din păcate, este aproape necunoscut ruşilor, ei au luat atitudine împotriva lozincii : „o Dumă învestită cu puteri depline". Ei l-au zeflemisit pe Plehanov şi în ziarul lor „Naşa Tribuna", care apare în limba rusă. Procedînd astfel, ei au arătat cel puţin că au curajul de a avea o opinie proprie, de a ţine în fapt, şi nu numai în vorbe, la organizaţia *lor* de partid, care este *obligată* să se pronunţe deschis în toate problemele

www.dacoromanica.ro

politice, să pună datoria ei politică faţă de proletariat mai presus de simpatiile personale, de legăturile de cumetrie şi de respectul faţă de persoane, oricare ar fi ele...*.

Ceea ce se petrece în partidul muncitoresc este pur şi simplu scandalos! Curentul care predomină în partid şi care are majoritatea în Comitetul Central nu îndrăzneşte să vorbească despre greşelile *unuia* dintre aderenţii săi. La toate adunările, în orice dispută în faţa muncitorilor, în orice discuţie cu bolşevicii, menşevicii se jură pe toţi sfinţii că nu sînt de acord cu Plehanov. Iar în presă nu spun nimic, în presă nu găsim nici o declaraţie *oficială* din partea vreunei celule de partid. Ce înseamnă asta? Să dezavuezi între patru ochi şi să aprobi printr-o tăcere oficială? Să înjuri pe... boier cînd nu e de faţă şi să taci în prezenţa lui? Aşa procedează numai... ghiciţi singuri, stimabililor, cine procedează aşa.

Iar muncitorilor şi întregului partid le vom spune: nu putem avea încredere în nişte conducători politici care dispar cu toate colegiile lor la auzul unui glas răstit, indiferent al cui ar fi el. Nu putem avea încredere în ei. Ori de cîte ori va trebui să fie luată o hotărîre definitivă, toţi aceşti „conducători" vor proceda *nu aşa* cum vorbesc ei, ci aşa cum *vorbeşte în locul lor* un al treilea.

În treacăt fie zis, felul cum Plehanov şi menşevicii se comportă în acest incident ilustrează cît se poate de bine discuţiile curente pe tema că partidul nostru ar fi un partid de intelectuali. Da, este adevărat că la noi influenţa intelectualităţii neproletare asupra proletariatului este mult

* Am primit abia acum un extras din numărul din 8 decembrie al ziarului „Ţin" [138], organul social-democrat al *menşevicilor* din Tiflis, care apare în limba gruzină. Menşevicii din Tiflis se ridică cu hotărîre împotriva lui Plehanov, declarînd că argumentele lui în sprijinul lozincii „o Dumă învestită cu puteri depline" sînt greşite, că pentru social-democraţi ea *nu poate* echivala cu lozinca o „adunare constituantă". Lozinca: „o Dumă învestită cu puteri depline — scriu ei — ar însemna o ciuntire a programului nostru". În continuare se arată că nici pentru cadeţi această lozincă nu este acceptabilă şi că în general nici nu poate fi vorba de o platformă comună a social-democraţilor şi cadeţilor. O platformă comună „înseamnă o slăbire a poziţiei de sine stătătoare a partidului nostru, înseamnă o estompare a deosebirilor de concepţii dintre social-democraţie şi partidele burgheze".

Just, tovarăşi menşevici din Tiflis! Constatăm cu satisfacţie că, în pofida Comitetului Central şi a majorităţii menşevicilor ruşi, bundiştii şi caucazienii nu s-au abătut de la datoria lor de a spune făţiş că părerea lui Plehanov şi întreaga sa atitudine sînt complet greşite.

www.dacoromanica.ro

prea mare. Dacă n-ar fi aşa, ar fi putut oare partidul proletar să tolereze măcar o săptămînă ieşirile lui Plehanov şi atitudinea menşevicilor faţă de el ? Sensul real al discuţiilor despre convocarea unui congres muncitoresc *fără partid* apare aici cît se poate de clar. Dacă partidul nostru ar fi înlocuit cu un partid muncitoresc legal (nu social-democrat, ci pur şi simplu muncitoresc), aşa cum propun Larin, publiciştii de la „Naşe Delo" şi de la „Sovremennaia Jizn", s-ar deschide un cîmp liber pentru manifestări ca cea a lui Plehanov. Atunci oricine ar putea să scrie în orice ziare, ar putea să încheie cu oricine cele mai variate blocuri publicistice sau politice generale, ar putea să propună în numele său *propriile sale* lozinci, fără a ţine seama de nici o organizaţie de partid ! Libertate deplină pentru firea individualistă a intelectualului, în condiţiile unei totale lipse de organizare a masei muncitoreşti fără partid. Nu este oare acesta idealul vechiului „Credo" al lui Prokopovici („Credo" care în 1899—1900 ne-a determinat pe Plehanov şi pe noi să-l atacăm fără cruţare pe Prokopovici şi să-l izgonim din partidul social-democrat împreună cu toţi acoliţii lui) ? *„Credo"* — această chintesenţă a oportunismului social-democrat — preconiza crearea unor uniuni muncitoreşti apolitice, fără partid, în vederea luptei economice şi a unei lupte politice cu caracter liberal. Blocurile cu cadeţii şi congresul muncitoresc fără partid nu sînt nimic altceva decît „Credo"-ul din 1899, reeditat în 1906—1907.

Luările de atitudine ale lui Plehanov în ziarul „Tovarişci" nu înseamnă altceva decît înfăptuirea în practică a propunerii lui Larin : asociaţii de propagandă libere formate din tot felul de „socialişti" — cu iertăciune fie zis : socialişti — şi care îşi desfăşoară activitatea în cadrul unor organizaţii muncitoreşti fără partid. *În realitate*, Plehanov a scris în „Tovarişci" nu în calitate de membru de partid, nu în calitate de membru al uneia dintre organizaţiile partidului. Acesta este un fapt care nu poate fi înlăturat prin nici un fel de sofisme şi de care nici o „tăcere" a Comitetului Central menşevic nu va putea să absolve o anumită fracţiune a partidului nostru. În realitate, Plehanov a pro-

www.dacoromanica.ro

cedat tocmai în spiritul propunerii lui Larin, a procedat ca un socialist *din afara partidului*, care scrie într-un organ „socialist" din afara partidului, făcînd o propunere nepartinică şi *ne*socialistă, ba chiar *anti*socialistă.

Vasiliev a păşit pe urmele lui Plehanov. Elveţia, datorită faptului că este străină de tradiţiile proletariatului revoluţionar rus, ne furnizează din ce în ce mai mulţi oportunişti „înaintaţi".

Vasiliev e un menşevic de vază. El a lucrat împreună cu menşevicii, şi nu cu menşevici de ocazie din cine ştie ce fund de ţară, ci cu menşevici de frunte, care deţin roluri de mare răspundere. De aceea menşevicii *nu sînt în drept* să adopte faţă de el o atitudine de desconsiderare.

Or, Vasiliev invocă de-a dreptul părerile lui Plehanov. Mai mult chiar, el *se sprijină* direct pe aceste păreri. El califică drept „apel curajos" propunerea făcută de Plehanov în presa cadetă ca noi să adoptăm o platformă comună cu cadeţii, propunere care dezonorează partidul social-democrat. El „regretă" că „celelalte partide nu au şi ele Plehanovii lor".

Vasiliev e plin de zel, dar minte are puţină. A vrut să-l laude pe Plehanov şi, ca să-l laude, n-a găsit nimic mai bun decît să trîntească fraza : „Din păcate, celelalte partide nu au şi ele Pleha*novii* lor". E o adevărată perlă ! Bietul Vasiliev a iniţiat folosirea cuvîntului „Pleha*novi*" ca *nume comun*, în sensul de oameni politici care acţionează de capul lor, independent de partidul din care fac parte. De aici înainte se va spune probabil : „*Plehanovii* în accepţia *vasilievistă* a acestui cuvînt"...

Aprobîndu-i binevoitor pe diverşii „Plehanovi", Vasilievii pun punctul pe i. Prokopovici & Co., autorii „Credo"-ului din 1899, vorbeau despre o mişcare pur muncitorească, fără virus revoluţionar. Vasilievii vorbesc despre o revoluţie care trebuie să nască o „constituţie", şi nimic altceva, să nască fără *nici un fel* de mamoşi, fără revoluţionari. *Fără* mamoşi, fără revoluţionari, fără poporul revoluţionar — iată lozinca lui Vasiliev.

Pe vremuri, Şcedrin a înfierat printr-o formulă clasică Franţa călăilor Comunei, Franţa bancherilor care se tîrăsc

www.dacoromanica.ro

pe burtă în faţa tiranilor ruşi, numind-o republică fără republicani. E nevoie azi de un nou Şcedrin, care să înfiereze pe alde Vasiliev împreună cu menşevicii, care vor să apere revoluţia cu ajutorul lozincii : „fără" revoluţionari, „fără" revoluţie.

Sîntem oare în drept să interpretăm *astfel* „articolul" lui Vasiliev ? Sîntem oare în drept să-i punem pe menşevici alături de el ?

Fireşte că da ! Întregul său articol, toate ideile şi toate propunerile sale poartă amprenta „planului" de a înlesni naşterea constituţiei prin uciderea revoluţiei. „A renunţa pentru un timp" la toate programele în general, a uni pe toţi social-democraţii, pe toţi socialiştii-revoluţionari etc. cu cadeţii în cadrul unui singur partid liberal, a-i uni pe toţi în lupta pentru o „constituţie politică", „fără rezolvarea concomitentă a programelor economice" (chiar aşa scrie el în scrisoarea sa : fără rezolvarea programelor. Sfătuitorii din Elveţia ai proletariatului rus nu întotdeauna ştiu să se exprime corect), — nu denotă oare toate acestea dorinţa de a salva constituţia printr-o renunţare la revoluţie ?

Revoluţia, în accepţia reală, serioasă a acestui cuvînt, *este de neconceput* fără „rezolvarea programelor economice". Revoluţia poate fi înfăptuită numai de masele mînate de imperioase nevoi *economice*. Căderea absolutismului în Rusia, căderea sa *reală*, ar însemna *inevitabil* o revoluţie *economică*. Numai nişte oameni de o candoare cu totul feciorelnică în materie de socialism pot să nu înţeleagă acest lucru. A arunca peste bord programele economice înseamnă a arunca peste bord cauzele economice fundamentale ale revoluţiei, interesele economice care împing la o luptă măreaţă, nemaivăzut de grea masele poporului împilat, intimidat, neştiutor. Înseamnă să arunci peste bord masele, păstrînd o clică de flecari intelectuali şi înlocuind politica socialistă cu o pălăvrăgeală liberală.

„Ce folos au avut ţăranii de pe urma faptului că Duma a pus pe tapet problema agrară, care a şi fost de altfel principala cauză a dizolvării ei ?" Nu merită oare Vasiliev

www.dacoromanica.ro

ca pentru această întrebare să i se ridice încă în timpul vieţii un monument care să glorifice inegalabilul său oportunism socialist ?

Şi nu este oare acesta (trecem la ultima dintre cele două probleme puse mai sus) un raţionament pur menşevic ?

Să mergem pînă la Tver în acelaşi vagon cu cadeţii, fără să ne stînjenim unii pe alţii, spune Plehanov. Să mergem în Dumă împreună cu cadeţii, să ne unim cu un partid nerevoluţionar (pentru un timp ! „pentru scurt timp" !, adaugă Vasiliev, completîndu-i pe menşevici) în vederea unor ţeluri revoluţionare, spun menşevicii. Să mergem împreună pînă la formarea unui guvern cadet, a spus nu de mult Comitetul nostru Central.

Să mergem deci, le ţine isonul Vasiliev, *„fără să ne împingem unul pe altul, fără să ne speriem unul pe altul"*. „Acum, în momentul de faţă, ea (lupta dintre clase şi dintre grupuri) este pur şi simplu o crimă, o sinucidere".

Lupta de clasă este o crimă ; să primejduieşti constituţia formulînd revendicări revoluţionare (cum ar fi : o Dumă învestită cu puteri depline, adunare constituantă etc.) este o crimă. Oricît s-ar lepăda menşevicii de Vasiliev (deocamdată însă constatăm că nu s-au lepădat încă de el), ei nu vor reuşi niciodată să înlăture faptul că *tocmai această idee* stă la baza blocurilor cu cadeţii, a sprijinirii revendicării unui guvern care să se bucure de încrederea Dumei, a tuturor călătoriilor în comun pînă la Tver etc. etc.

Vasiliev este, desigur, unic în felul lui. Se ştie însă că nici fenomenele naturale unice în felul lor nu apar decît într-o anumită ambianţă, în anumite împrejurări. Vasiliev este, desigur, un pisc al oportunismului. Dar piscurile nu se înalţă în mijlocul stepelor. Piscurile sînt înconjurate de munţi. Vasilievii apar în lume numai alături de „Plehanovi", Cerevanini şi tutti quanti *, inclusiv Prokopovici.

Mulţumită „Plehanovilor în accepţie vasilievistă a acestui cuvînt", d-l Struve are posibilitatea să spună, aşa cum a spus la 27 decembrie la adunarea de la Soleanîi Gorodok („Tovarişci" din 28 decembrie), că, „într-un viitor apro-

* — toţi ceilalţi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

piat, toţi adversarii de astăzi ai cadeţilor vor deveni cadeţi. «Tovarişci» este deja considerat ziar cadet. Socialiştii-populişti sînt numiţi social-cadeţi, iar menşevicii — semi-cadeţi. Pe G. V. Plehanov mulţi îl consideră cadet; într-adevăr, cadeţii pot fi de acord cu multe din spusele de acum ale lui Plehanov. Păcat doar că nu vorbea la fel pe vremea cînd cadeţii erau singuri. Incorigibili ar putea să rămînă numai bolşevicii, şi de aceea soarta lor este să ajungă la muzeul de istorie".

Mulţumim pentru compliment, neîndemînatice domn Struve! Da, noi vom ajunge la muzeul de istorie care se numeşte „Istoria revoluţiei din Rusia". Lozincile noastre bolşevice, boicotarea bolşevică a Dumei bulîghiniste, chemările bolşevice la grevă de masă şi la insurecţie (lansate încă la Congresul al III-lea) sînt *indisolubil şi pentru totdeauna* legate de revoluţia din octombrie din Rusia. Şi acest loc în *muzeul istoriei* îl vom folosi chiar dacă reacţiunea va dura (în cel mai rău caz) ani sau decenii de-a rîndul, îl vom folosi spre a cultiva în rîndurile proletariatului ura împotriva burgheziei octombristo-cadete trădătoare, dispreţul faţă de frazeologia intelectualistă, faţă de moliciunea mic-burgheză. Acest loc în *muzeul istoriei* îl vom folosi pentru a învăţa pe muncitori, în orice condiţii politice, fie cît de rele, să ducă o neîmpăcată luptă de clasă, să se pregătească pentru o *nouă* revoluţie, mai puţin dependentă de inconsecvenţa şi moliciunea burgheziei, mai apropiată de revoluţia socialistă a proletariatului.

Iar locul d-tale în muzeu, stimabile domn Struve, este printre cei care jubilează şi flecăresc în momentul triumfului contrarevoluţiei. În asemenea momente d-ta vei avea întotdeauna motive să jubilezi — vei jubila pentru că revoluţionarii au căzut răpuşi în luptă, iar arena a rămas la dispoziţia liberalilor, care au căzut de bunăvoie, prosternîndu-se în faţa duşmanului, tîrîndu-se pe brînci şi „adaptîndu-se la orice mîrşăvie".

Dacă, contrar aşteptărilor noastre, revoluţia nu se va ridica din nou şi nu va smulge puterea din mîinile bandei ţariste, — d-ta vei fi mult timp un erou al contrarevoluţiei, iar noi vom avea *un singur* „loc în muzeul istoriei", dar

www.dacoromanica.ro

un loc bun : locul *luptei populare din octombrie*. Dacă însă revoluţia, după cum credem noi, se va ridica din nou, într-o săptămînă nu va rămîne nici urmă din jalnicii cadeţi, iar lupta maselor proletariatului şi a maselor ţărănimii ruinate se va desfăşura din nou sub lozincile bolşevicilor. Sub hegemonia cadeţilor, revoluţia nu poate decît să zacă la pămînt. Ea poate învinge numai sub hegemonia social-democraţiei bolşevice.

„Proletarii" nr. 11 din 7 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REFERAT PREZENTAT LA CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI DIN PETERSBURG A P.M.S.D.R. ÎN PROBLEMA ACORDURILOR ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A DOUA DE STAT [137]

6 (19) IANUARIE 1907

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Referentul arată că la Petersburg nu există nici un pericol ultrareacţionar ; e o simplă gogoriţă folosită de cadeţi pentru a determina pe alegători să voteze cu ei. În faţa social-democraţiei din acest oraş se pune problema cum să elibereze de sub hegemonia ideologică a cadeţilor masele populaţiei din capitală. Largi pături ale sărăcimii orăşeneşti, formate din semiproletari, oscilează încă între cadeţi şi social-democraţi. Cadeţii vor să le momească cu mandate parlamentare, pentru a-şi consolida influenţa asupra lor. Iată de ce ar fi, poate, indicat să se încheie un acord cu partidele şi grupurile democrat-revoluţionare pentru a submina cu forţe unite influenţa cadeţilor. Cît priveşte necesitatea şi posibilitatea practică a unui astfel de acord, precum şi forma în care ar putea fi încheiat, acestea sînt chestiuni care, după părerea referentului, trebuie să fie rezolvate de activiştii practicieni din organizaţia locală.

„Proletarii" nr. 12
din 25 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CAMPANIA ELECTORALĂ A PARTIDULUI MUNCITORESC LA PETERSBURG [138]

Pentru a treia oară — în cursul ultimului an — s-a întrunit Conferința orășenească a organizației din Petersburg a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Prima Conferință, din februarie 1906, a dezbătut problema alegerilor pentru Duma lui Witte ; a doua, din iunie 1906, problema sprijinirii revendicării unui guvern care să se bucure de încrederea Dumei, iar a treia, din ianuarie 1907, problema campaniei electorale în alegerile pentru Duma a doua.

În partidele burgheze, marile probleme politice se rezolvă de la caz la caz, printr-o simplă hotărîre adoptată de cutare sau cutare „instanță" de partid, care prepară în culise diferite rețete politicianiste pentru uzul poporului. Numai partidul muncitoresc social-democrat înfăptuiește efectiv în organizația sa principiile democratismului, în pofida tuturor dificultăților enorme și chiar a jertfelor grele pe care acest lucru îl reclamă din partea unui partid ilegal. Numai partidul muncitoresc social-democrat, înainte de a întreprinde vreun pas politic important, cîntărește semnificația lui *principială*, fără a alerga după succese efemere și fără a înceta să subordoneze politica sa practică țelului final : eliberarea deplină a muncii de sub jugul oricărei exploatări. Numai partidul muncitoresc, înainte de a porni la luptă, cere tuturor membrilor săi să răspundă chibzuit, clar și categoric la întrebarea dacă și cum anume trebuie făcut cutare sau cutare pas.

www.dacoromanica.ro

Ultima conferință a organizației din Petersburg s-a întrunit și ea pe baza reprezentării democratice a tuturor membrilor de partid. La alegerea delegaților, toți alegătorii au fost solicitați să se pronunțe cum privesc ei problema acordurilor cu cadeții. Fără un răspuns conștient la această arzătoare problemă de tactică, democratismul alegerilor pentru conferință ar fi fost un joc inutil și nedemn de proletariat.

Iată rezoluția adoptată de conferință :

Avînd în vedere : 1) că social-democrația, ca partid de clasă al proletariatului, are fără doar și poate datoria de a desfășura o campanie electorală de sine stătătoare în toate cazurile cînd nu există condiții speciale și excepționale ; 2) că pînă acum social-democrația din Petersburg, în frunte cu Comitetul din Petersburg, a desfășurat o campanie electorală întru totul de sine stătătoare, exercitîndu-și înrîurirea asupra tuturor păturilor populației muncitoare, atît asupra celor care se situează pe punctul de vedere ferm al proletariatului cît și asupra celor care nu și-au însușit încă pe deplin acest punct de vedere ; 3) că în prezent, două săptămîni înainte de alegeri, se vede clar că la Petersburg partidele de dreapta au puține șanse de reușită și că (mai ales în virtutea tradiției) se crede că șansele cadeților sînt mari ; că de aceea în fața P.M.S.D.R. se pune deosebit de imperios sarcina de a depune toate eforturile pentru a submina hegemonia cadeților în capitală, asupra căreia sînt îndreptate privirile întregii Rusii ; 4) că în păturile largi ale sărăcimii muncitoare de la oraș, care nu s-au situat încă pe punctul de vedere proletar și care pot influența rezultatul alegerilor în curia orășenească, se observă o anumită oscilare între tendința de a vota cu partidele situate la stînga cadeților, adică de a se elibera de sub conducerea burgheziei monarhiste-liberale trădătoare, și tendința de a trimite în Dumă, prin încheierea unui bloc cu cadeții, un număr cît de mic de deputați trudovici ; 5) că în rîndurile șovăitoarelor partide trudovice se observă tendința de a consimți la încheierea unui bloc cu cadeții, cu condiția de a primi unul sau cel mult două din cele șase mandate care revin capitalei, invocîndu-se considerentul că social-democrații nu consimt în nici un caz să

www.dacoromanica.ro

Цѣна 1 коп.

ПРОСТЫЯ РѢЧИ

Адресъ редакціи: С. Петербургъ, 1-я рота, домъ 33, кв. 7
Пріемъ отъ читателей с 1-го 1 час.

Избирательная кампанія рабочей партіи въ Петербургѣ.—О государственной росписи.—Профессіональные союзы и соціальдемократическая партія.—Докладъ комиссіи по дѣлу Гурко-Лидваля.—Какъ собираютъ приказчичьи голоса гг. Кадеты.—Избирательный листокъ Бунда.—Письмо въ редакцію.—Фельетонъ. Замѣтки агитатора.

№ 1. С.-Петербургъ, Воскресенье, 14 Января. № 1.

Избирательная кампанія рабочей партіи въ Петербургѣ.

Къ государственной росписи.

Профессіональные союзы и соціальдемократическая партія.

Докладъ комиссіи по дѣлу Гурко-Лидваля.

Какъ собираютъ приказчичьи голоса гг. Кадеты.

Избирательный листокъ Бунда.

Письмо въ редакцію.

Фельетонъ. Замѣтки агитатора.

Prima pagină a ziarului „Prostie Reci" nr. 1 din 14 ianuarie 1907, cu articolul de fond „Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg" scris de V. I. Lenin

Micşorat

www.dacoromanica.ro

încheie un acord cu păturile nesocial-democrate ale sărăcimii de la oraşe împotriva burgheziei liberale ; pentru toate aceste motive conferinţa hotărăşte : 1) să se comunice imediat Comitetului din Petersburg al partidului socialist-revoluţionar şi Comitetului Grupului trudovic că Comitetul organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R. este gata să încheie un acord cu ele dacă vor accepta să nu încheie nici un fel de acorduri cu cadeţii ; 2) condiţiile acordului : fiecare dintre partidele participante îşi păstrează libertatea deplină în ceea ce priveşte lozincile, programele şi tactica în general. Cele şase mandate de deputat urmează să fie repartizate în felul următor : două locuri curiei muncitoreşti, două — social-democraţilor, unul — socialiştilor-revoluţionari şi unul — trudovicilor ; 3) Organul executiv al conferinţei este însărcinat să ducă tratativele necesare în acest scop ; 4) în cuprinsul guberniei se admit, pe baza aceloraşi considerente principiale, acorduri locale cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii.

Notă. În ceea ce priveşte partidul socialist-populist al muncii se hotărăşte : avîndu-se în vedere că acest partid are o poziţie evazivă în problemele fundamentale ale luptei extraparlamentare, conferinţa consideră că acordurile cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii sînt admisibile numai cu condiţia ca ei să nu încheie acorduri cu partidul socialist-populist.

Din examinarea acestei rezoluţii se constată că ea conţine trei puncte esenţiale. În primul rînd, respingerea categorică a oricăror acorduri cu cadeţii. În al doilea rînd, hotărîrea nestrămutată a social-democraţilor de a depune în orice condiţii numai liste proprii şi, în al treilea rînd, admiterea acordurilor cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii.

Respingerea oricăror acorduri cu cadeţii era pentru partidul muncitoresc o datorie de la sine înţeleasă. O dată cu începerea întrunirilor electorale la Petersburg, toată lumea s-a convins că au avut dreptate social-democraţii revoluţionari cînd spuneau că, făcînd o mare zarvă pe tema pericolului ultrareacţionar, liberalii noştri nu urmăresc decît să inducă în eroare pe alegătorii dezorientaţi şi lipsiţi de principii, spre a se asigura astfel împotriva pericolului

www.dacoromanica.ro

real care îi ameninţă dinspre stînga. Meschinele maşinaţii poliţieneşti ale guvernului, frustrarea de dreptul de vot a alegătorilor din rîndurile sărăcimii prin intermediul lămuririlor date de senat, — toate acestea nu puteau schimba starea de spirit a masei de alegători (indiferent dacă numără 100 000, 120 000 sau 150 000 de oameni). Iar această stare de spirit se manifestă clar în cadrul întrunirilor, indicînd că masa va vota cu partidele situate la stînga cadeţilor.

Pericolul ultrareacţionar poate consta, fireşte, nu în pretinsa posibilitate ca masa de alegători să voteze cu ultrareacţionarii, ci în eventuale arestări de alegători şi delegaţi de stînga de către banda pogromistă-poliţistă. Circulă zvonuri insistente că actuala „libertate" relativă a întrunirilor electorale (în Rusia, dacă eşti lăsat să răsufli asta se numeşte libertate !) nu este decît o cursă întinsă de guvern, care intenţionează să aresteze pe oratorii şi delegaţii de vază. Dar nu e greu de înţeles că un *asemenea* pericol ultrareacţionar nu poate fi lichidat prin încheierea unor acorduri cu cadeţii ; pentru a-l putea lichida este necesar ca masele să fie hotărîte să ducă o luptă care depăşeşte cadrul aşa-zisului parlamentarism.

În al doilea rînd, conferinţa a hotărît, după cum şi era de aşteptat, ca în capitală social-democraţii să ducă în orice caz o campanie de sine stătătoare. Ei pot propune unui alt partid încheierea unui acord de un fel sau altul, dar pentru păstrarea unei poziţii cu totul de sine stătătoare ne-am pregătit înainte şi sîntem gata şi acum. În aceste condiţii, acordul reprezintă în fapt, din punctul de vedere al întregii campanii electorale, o excepţie de la regula generală, care proclamă că social-democraţia îşi păstrează poziţia de sine stătătoare.

În al treilea rînd, conferinţa a propus socialiştilor-revoluţionari şi trudovicilor încheierea unui acord electoral cu condiţia ca ei să se despartă de cadeţi şi de socialiştii-populişti cadetizanţi şi ca mandatele să fie repartizate astfel : două mandate curiei muncitoreşti, iar celelalte patru să se împartă pe din două.

La baza acestei propuneri stă considerentul principial că anumite partide trebuie apreciate după atitudinea pe care o au faţă de lupta extraparlamentară, care mîine se poate

www.dacoromanica.ro

pune la ordinea zilei. Punînd condiţii principiale pentru orice încheiere de acorduri cu alte partide, social-democraţia furnizează propagandei şi agitaţiei în rîndurile maselor material care scoate în evidenţă adevăratul caracter al diferitelor partide. Social-democraţia ţine seama de specificul situaţiei care s-a creat la Petersburg, unde cadeţii duc la remorca lor masa micii burghezii orăşeneşti cu stare de spirit „trudovică". În aceste condiţii nu putem ignora sarcina de a submina această hegemonie a cadeţilor, de a ajuta pe oamenii muncii să facă *un pas* — mic, desigur, dar de o importanţă politică neîndoielnică — spre o luptă mai energică, spre idei politice mai clare, spre o conştiinţă de clasă mai clar precizată.

Acest rezultat îl vom obţine prin agitaţia noastră, prin felul cum vom organiza întreaga noastră campanie electorală, şi-l vom obţine în orice caz, indiferent de răspunsul pe care trudovicii şi socialiştii-revoluţionari îl vor da la propunerea noastră. N-avem nevoie să ne lansăm în consideraţii pe tema dacă răspunsul va fi pozitiv sau negativ. Nu aceasta trebuie să constituie obiectul preocupărilor noastre. Importantă e pentru noi linia politică fundamentală a proletariatului, care, indiferent de modificările de amănunt ale situaţiei, rămîne mereu aceeaşi : iluziilor înşelătoare ale unei lupte paşnice şi ale jocului de-a constituţia le opunem analiza clară a sarcinilor luptei extraparlamentare, pe care însuşi mersul evenimentelor o pune la ordinea zilei. Păturilor mic-burgheze ale poporului muncitor de la oraşe şi sate le spunem : există numai un singur mijloc de a pune capăt nestatorniciei şi oscilărilor micului proprietar. Acest mijloc este : partidul de clasă de sine stătător al proletariatului revoluţionar.

„Prostîie Reci" nr. 1 din 14 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI ALEGERILE PENTRU DUMĂ [139]

Scris la 13—14 (26—27) ianuarie 1907

Publicat în ianuarie 1907, la Petersburg, într-o broşură apărută în editura „Novaia duma"

Se tipăreşte după textul broşurii

www.dacoromanica.ro

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI ALEGERILE DE LA PETERSBURG

Conferinţa organizaţiei social-democrate din Petersburg a hotărît să nu se încheie un bloc cu cadeţii, ci să se propună trudovicilor şi socialiştilor-revoluţionari un acord electoral. Menşevicii au depus o serie de proteste pe motive de ordin formal şi, fiind în minoritate, s-au retras de la conferinţă.

Ziarele liberale au şi început să facă mare zarvă în jurul acestui incident. Ele prezic o sciziune în partidul social-democrat şi se grăbesc să tragă o serie întreagă de concluzii politice. De aceea este extrem de important ca fiecare muncitor conştient să-şi dea cît mai bine seama de ceea ce se petrece în realitate în organizaţia social-democrată din Petersburg şi ce atitudine trebuie să adopte el faţă de evenimentele în curs.

În cele ce urmează ne propunem să examinăm problemele fundamentale care se pun în legătură cu acest incident, şi anume : 1) compoziţia conferinţei ; 2) motivul direct al retragerii menşevicilor — încercarea C.C. de a împărţi conferinţa în două : o conferinţă orăşenească şi o conferinţă gubernială, şi 3) *semnificaţia întregului incident,* mai ales în legătură cu campania electorală care se desfăşoară la Petersburg.

www.dacoromanica.ro

II

CONDIŢIILE CONVOCĂRII CONFERINŢEI SOCIAL-DEMOCRATE ŞI COMPOZIŢIA EI

Conferinţa organizaţiei din Petersburg a fost convocată pentru a adopta o hotărîre definitivă în cea mai importantă problemă politică a momentului de faţă, şi anume: trebuie sau nu încheiat un acord cu cadeţii în primul stadiu al alegerilor pentru Dumă?

Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia este organizat pe baze democratice. Aceasta înseamnă că toate chestiunile de partid sînt rezolvate — direct sau prin reprezentanţi aleşi — de toţi membrii partidului, pe bază de egalitate în drepturi şi fără nici o excepţie; în acelaşi timp, toate persoanele cu funcţii în partid, toate organele de conducere, toate instituţiile partidului sînt elective, revocabile şi obligate să prezinte dări de seamă asupra activităţii lor. Organizaţia din Petersburg este condusă de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R., format din membri aleşi. Instituţia superioară a organizaţiei din Petersburg, dată fiind imposibilitatea de a aduna la un loc pe toţi membrii de partid (circa 6 000 de oameni), este *conferinţa reprezentanţilor* organizaţiei. *Toţi* membrii organizaţiei au dreptul de a trimite reprezentanţi la această conferinţă: cîte un delegat la un anumit număr de membri de partid, de pildă 1 delegat la fiecare 50 de membri de partid, cum s-a hotărît în cazul recentei conferinţe. La *alegerea* acestor reprezentanţi trebuie să participe toţi membrii de partid, iar hotărîrea adoptată de reprezentanţi constituie pentru întreaga organizaţie locală soluţionarea supremă şi definitivă a problemei.

Dar nu numai atît. Pentru ca problema să fie rezolvată într-un mod cu adevărat democratic, nu e de ajuns să fie convocaţi reprezentanţi aleşi ai organizaţiei. Mai este necesar ca *toţi* membrii organizaţiei, alegîndu-şi reprezentanţii, să se pronunţe totodată — *în mod independent şi fiecare pentru sine* — asupra problemei litigioase care interesează întreaga organizaţie. Partidele şi asociaţiile

www.dacoromanica.ro

organizate pe baze democratice nu pot renunța în principiu la o astfel de consultare a tuturor membrilor lor, fără nici o excepție, cel puțin în cazurile deosebit de importante și în special atunci cînd este vorba de o acțiune politică în care *masa* se afirmă în chip de sine stătător, de pildă cînd e vorba de o grevă, de alegeri, de boicotarea unei importante instituții locale etc.

De ce în asemenea cazuri se consideră că nu e suficientă trimiterea de reprezentanți ? De ce se cere și consultarea *tuturor* membrilor de partid sau un așa-zis „referendum" ? Pentru că succesul unor acțiuni de masă depinde de participarea conștientă și voluntară a fiecărui muncitor. Pentru ca o grevă să se poată desfășura într-o atmosferă de solidaritate, pentru ca votul în alegeri să poată avea un caracter conștient, este necesar ca *fiecare muncitor* să decidă în sinea lui, într-un mod pe deplin conștient și nesilit de nimeni, dacă vrea sau nu să participe la grevă, dacă vrea sau nu să voteze cu cadeții. Nu toate problemele politice pot fi rezolvate prin consultarea tuturor membrilor de partid ; aceasta ar fi o veșnică, o obositoare și infructuoasă joacă de-a votarea. Dar problemele deosebit de importante și în special problemele direct legate de anumite acțiuni pe care le desfășoară *masele înseși* trebuie să fie rezolvate, potrivit cerințelor democratismului, nu numai prin trimitere de reprezentanți, ci și prin consultarea tuturor membrilor de partid.

Iată de ce Comitetul din Petersburg a hotărît ca alegerile de delegați la conferință să aibă loc numai *după ce* membrii de partid vor fi discutat problema încheierii sau neîncheierii unui acord cu cadeții, *după ce* toți membrii de partid se vor fi pronunțat prin vot asupra acestei probleme. La alegeri participă în mod direct masa. Socialiștii consideră că forța principală o constituie conștiința maselor. Aceasta înseamnă că *fiecare* membru de partid trebuie să răspundă în mod conștient la întrebarea dacă trebuie sau nu să se voteze cu cadeții în alegeri. Numai după dezbaterea deschisă a acestei probleme de către toți membrii de partid întruniți, fiecare dintre ei va fi în măsură să ia în mod con-

www.dacoromanica.ro

ştient şi ferm o hotărîre sau alta. Numai pe baza unei asemenea hotărîri, alegerea reprezentanţilor la conferinţă nu va mai fi un act izvorît din prietenie, amabilitate sau obişnuinţă („să-l alegem pe Nikolai Nikolaevici sau pe Ivan Ivanovici *al nostru l*"), ci un act prin care *înseşi* masele de partid din „veriga de jos" (adică *toţi* membrii de partid) vor decide propria lor comportare politică *.

În alegerile pentru Dumă, adică în stadiul iniţial şi deosebit de important al alegerii împuterniciţilor sau delegaţilor, votarea nu se va efectua prin reprezentanţi, ci fiecare alegător va vota personal. Aceasta înseamnă că, dacă vrem să fim în fapt şi nu numai în vorbe socialişti organizaţi într-un partid *muncitoresc*, cu adevărat *democratic*, trebuie să ne străduim ca *fiecare muncitor* să se lămurească definitiv dacă trebuie sau nu să voteze pentru cadeţi. Nu e de ajuns ca un membru de partid să încredinţeze lui Ivan Ivanovici, pe care-l cunoaşte, sau lui Sidor Sidorovici, care e om de treabă, mandatul de a-l reprezenta ; este necesar ca *fondul* problemei litigioase să fie *în mod conştient* dezbătut în „veriga de jos". Numai atunci o hotărîre democratică va fi o hotărîre conştient-democratică a *masei*, şi nu numai hotărîrea unor reprezentanţi aleşi din considerente de „cunoştinţă".

Comitetul din Petersburg este conducătorul ales al *întregii* organizaţii social-democrate din oraşul şi gubernia Petersburg. Pentru a conduce *masa* într-o acţiune cum sînt alegerile pentru Dumă, el era obligat (dacă recunoaşterea democratismului nu este la el o vorbă goală) să facă în aşa fel încît la alegeri să participe în mod conştient *întreaga masă*. Iar pentru ca participarea la alegeri a întregii mase să fie conştientă şi masivă, era necesar ca nu numai reprezentanţii partidului, ci şi fiecare membru de partid să dea

* Unii susţin că alegerea unui reprezentant, chiar dacă alegătorii nu se pronunţă prin vot asupra fondului problemei, poate avea la bază cunoaşterea *vederilor* reprezentantului. Dar asta-i adevărat numai atunci cînd e vorba de *ansamblul* vederilor reprezentantului, iar nu de o anumită problemă specială, legată de acţiunea masei înseşi. A renunţa la votarea unei platforme (pentru blocuri cu cadeţii sau împotriva lor) ar însemna în asemenea condiţii că alegătorul nu-şi formează o opinie clară, că el rămîne nehotărît, că nu e întru totul de acord cu reprezentantul său.

www.dacoromanica.ro

Comitetului din Petersburg un răspuns precis la întrebarea dacă aprobă sau nu încheierea unui acord cu cadeții.

Aceasta este semnificația „discuțiilor", adică a *dezbaterii* principalei probleme litigioase înainte de alegerea reprezentanților. La fiecare adunare de membri de partid, înainte de a se proceda la alegerea de reprezentanți la conferință, trebuia *dezbătută* mai întîi problema politică litigioasă, trebuia să se dea cuvîntul unui referent desemnat de Comitetul din Petersburg, adică de organizația conducătoare locală, ascultîndu-se totodată și părerea celor care reprezintă alte puncte de vedere. După dezbatere, *toți* membrii de partid se pronunță prin vot dacă sînt sau nu pentru un acord cu cadeții. Votarea este verificată de membrii unei comisii de control în care sînt reprezentate ambele curente (dacă în această organizație există două curente cu puncte de vedere diferite asupra problemei în discuție). Numai respectînd aceste condiții, Comitetul din Petersburg poate să cunoască într-adevăr părerea *conștientă* a *întregii* mase a membrilor de partid și poate, așadar, să conducă nu pe bîjbîite, ci sprijinindu-se pe faptul că masa e pe deplin lămurită asupra problemei în discuție.

A fost necesar să dăm această lămurire pentru că la conferință s-au iscat controverse în jurul „discuțiilor" și al consultării tuturor membrilor de partid.

Inconsistența acestor controverse este cu atît mai evidentă pentru membrii de partid cu cît, în scrisoarea sa din 10 noiembrie cu privire la adoptarea unei hotărîri în această problemă (dacă să se încheie sau nu un acord) de către organizațiile locale, însuși C.C. recomandă de-a dreptul „*o dezbatere prealabilă*" a problemei de către toți membrii de partid.

Să vedem acum care a fost compoziția conferinței. La început au fost admiși la conferință toți reprezentanții aleși de diferitele organizații, fără a se verifica modul cum au fost efectuate alegerile (adică fără verificarea „mandatelor" sau a împuternicirilor). Au fost admiși în total 71 de reprezentanți sau delegați, dintre care 40 de bolșevici și 31 de

www.dacoromanica.ro

menşevici. Iată repartizarea acestui număr pe diferite raioane :

Vasilievski Ostrov.....	7	bolşevici,	6	menşevici.	Total	13
Vîborg	2	„	5	„	„	7
Orăşenesc	5	„	7	„	„	12
Feroviari	1	„	2	„	„	3
Leton.....	2	„	—	„	„	2
Moscova.....	4	„	5	„	„	9
Narva	—	„	—	„	„	—
Neva	2	„	1	„	„	3
Organizaţia districtuală.	9	„	2	„	„	11
Meseriaşi (funcţionari comerciali)	4	„	1	„	„	5
Petersburg	3	„	2	„	„	5
Eston.....	—	„	—	„	„	—
Organizaţia militară	1	„	—	„	„	1
Total	40	„	31	„	„	71

Au lipsit 2 delegaţi din partea estonilor (amîndoi bolşevici) şi unul din partea letonilor (un menşevic). Cu ei ar fi fost 42 de bolşevici şi 32 de menşevici.

De aici se vede că şi *la început,* înainte de orice verificare a mandatelor, bolşevicii erau în majoritate. Prin urmare, toate discuţiile pe tema „caracterului artificial" al majorităţii bolşevice cad de la sine. Menşevicii se plîng acum pînă şi în presa burgheză că bolşevicii n-au validat toate mandatele. Ei au uitat doar să comunice acestor ziare că *şi înainte* de verificarea mandatelor, *înainte* de orice luare în discuţie a mandatelor, majoritatea era *oricum* de partea bolşevicilor !

Pentru a tranşa în mod definitiv cît se poate de clar această problemă a precumpănirii la conferinţă, nu vom lua numărul mandatelor (împuternicirilor), ci *totalul voturilor exprimate de membrii de partid.*

Obţinem următorul tablou :

Voturi necontestate..	1 848*	pentru bolşevici	şi	787	pentru menş.	
Voturi contestate....	300	„	„	„ 946	„	„
Total voturi....	2 148	„	„	„ 1 733	„	„

* Aici intră şi 185 de voturi pe care conferinţa le-a recunoscut ca fiind pe deplin valabile. Fără ele, numărul voturilor necontestate va fi de 1 663.

www.dacoromanica.ro

În total au votat deci circa 4 000 (3 881) de membri de partid. Numărul voturilor obținute de bolșevici *e cu peste 400* mai mare decît cel obținut de menșevici.

Este neîndoielnic așadar că, chiar dacă *toate* voturile contestate ar fi considerate valabile, încă rămîne un mare plus de voturi în favoarea bolșevicilor. Aceasta înseamnă că discuțiile pe tema valabilității sau nevalabilității unei părți sau alteia din voturi nu priveau nicidecum problema precumpănirii bolșevicilor, ci modalitatea înfăptuirii cît mai depline a principiului reprezentării democratice.

De ce totuși au invalidat bolșevicii o parte din împuterniciri (mandate) ? Pentru că mandatele *contestate* nu puteau fi recunoscute valabile. Or, mandatele nevalabile nu pot fi puse pe același plan cu mandatele valabile, necontestate de nimeni.

Care mandate au fost contestate ? Acelea care au fost obținute fără respectarea normelor stabilite, de pildă fără o verificare din partea comisiei de control, fără ca problema litigioasă să fi fost dezbătută înainte de votare, fără o votare „pe platforme" (adică fără ca *toți* votanții să fi fost întrebați dacă sînt pentru sau împotriva unor acorduri cu cadeții). Mandatele nevalabile nu pot fi considerate ca fiind obținute în mod democratic.

Se pune acum întrebarea : cum trebuia procedat cu mandatele contestate ? Cercetarea fiecărui caz în parte nu era cu putință. Pentru aceasta conferința ar fi avut nevoie de încă o zi, pe cînd timpul de care dispunea ea era *strict limitat :* cu greu a reușit să-și termine lucrările în ajunul zilei în care muncitorii *urmau* să se prezinte la alegerile de împuterniciți (7 ianuarie).

Rămînea o singură soluție : să se adopte pentru *toate* mandatele *contestate* o „normă de reprezentare" mai ridicată, socotindu-se în cazul lor cîte 1 mandat nu la fiecare 50 de voturi, ci la fiecare 75 de voturi. Acest procedeu a fost adoptat din următoarele 3 considerente : 1) el înlătura orice arbitrar și orice conflicte la aprecierea diferitelor mandate contestate ; 2) punea în condiții identice mandatele contestate de o parte sau de alta ; 3) se baza pe o hotărîre a Comitetului din Petersburg care a fost adoptată cu mult înainte de conferință și care prevede că, ori de cîte ori

www.dacoromanica.ro

organizarea pe baze democratice a alegerilor de delegaţi la conferinţă e cu desăvîrşire imposibilă (de pildă cînd din motive conspirative nu se pot convoca adunări), pot fi admişi reprezentanţii aleşi printr-o procedură care nu e pe deplin democratică, dar în acest caz să se adopte o normă de reprezentare mai ridicată, adică să fie admis 1 reprezentant nu la 50 de voturi, ci la 75, la 100 etc.

Să luăm acum numărul voturilor contestate şi al celor necontestate. Voturile necontestate, socotind cîte 1 delegat la 50 de voturi, dau : 37 de bolşevici şi 16 menşevici. Cele contestate, socotind cîte 1 delegat la 75 de voturi, dau : 4 bolşevici şi 12 menşevici. În total 41 de bolşevici (plus 1 din partea organizaţiei din armată, unde nu se pot face alegeri democratice) şi 28 de menşevici.

Pe raioane, aceste 70 de mandate definitiv validate se repartizau în felul următor :

Vasilievski Ostrov.....	7	bolşevici,	6	menşevici.	Total	13
Vîborg	2	„	4	„	„	6
Orăşenesc	5	„	7	„	„	12
Feroviari	1	„	2	„	„	3
Leton	2	„	1	„	„	3
Moscova	4	„	4	„	„	8
Narva	—	„	—	„	„	—
Neva.....	2	„	1	„	„	3
Organizaţia districtuală.	9	„	1	„	„	10
Meseriaşi (funcţionari comerciali)	4	„	—	„	„	4
Petersburg	3	„	2	„	„	5
Eston	2	„	—	„	„	2
Organizaţia militară....	1	„	—	„	„	1
Total.....	42	„	28	„	„	70

De aici se vede că plîngerile în legătură cu compoziţia conferinţei sînt cu desăvîrşire neîntemeiate. Fireşte, cînd în faţa unui public neinformat începi să ţipi că a fost invalidat mandatul lui X, că n-a fost recunoscut mandatul lui Y, poţi obţine un efect de moment dacă oamenii nu aprofundează chestiunea. Dar asta nu mai este o discuţie în contradictoriu, ci o simplă ciorovăială.

www.dacoromanica.ro

E destul să arunci o privire asupra tuturor datelor referitoare la compoziția conferinței ca să te convingi imediat că ridicarea normei de reprezentare pentru *toate* voturile contestate nu avea în ea *nimic* arbitrar. Doar nu este întîmplător faptul că au fost 2 635 de voturi incontestabile, necontestate de nimeni, și numai 1 246 de voturi contestate! Și doar nu se poate afirma serios că *un număr atît de mare* de voturi au fost contestate în mod arbitrar, fără nici un temei!

Gîndiți-vă, de pildă, ce înseamnă votarea „fără platformă", așa cum au practicat-o atît de frecvent menșevicii (numai de aceea s-au adunat la ei aproape o mie de voturi contestate). Aceasta înseamnă că nu se procedează la consultarea *tuturor* membrilor de partid asupra chestiunii dacă sînt pentru un acord cu cadeții sau împotriva cadeților. Alegerile de delegați se fac fără o astfel de consultare, sau fără platforme. Înseamnă că conferința nu poate să cunoască *cu precizie* părerea membrilor de partid! Înseamnă că *masa însăși* nu este consultată asupra problemei litigioase (în care e vorba de o acțiune a masei). Poate fi evitată oare, în asemenea condiții, încălcarea principiilor democratismului?

Poate oare un adept *sincer* al democratismului în organizație să aprobe asemenea votări? Democratismul nu înseamnă că masa trebuie să acorde încredere diferiților ei reprezentanți numai pe motivul că îi cunoaște, ci că întreaga masă trebuie să se pronunțe ea însăși în mod conștient asupra fondului problemelor mai importante.

În sfîrșit, plîngerile în legătură cu compoziția conferinței trebuie considerate ca fiind complet neîntemeiate și pentru motivul că la Petersburg au avut loc în ultimul timp *o serie* de conferințe similare. Acum un an a avut loc o conferință în problema boicotului. Precumpănirea au avut-o bolșevicii. În timpul Dumei întîi a avut loc o conferință în problema sprijinirii revendicării unui guvern care să se bucure de încrederea Dumei (adică a unui guvern cadet). Precumpănirea au avut-o bolșevicii.

Nu este oare ridicol să se spună acum că precumpănirea bolșevicilor în problema acordurilor electorale cu cadeții ar fi pur întîmplătoare?

www.dacoromanica.ro

II

PROBLEMA ÎMPĂRŢIRII CONFERINŢEI

Comitetul Central al partidului, în majoritate format din menşevici, a cerut Conferinţei de la Petersburg să se împartă în conferinţă orăşenească şi conferinţă gubernială. Acum menşevicii încearcă să afirme că neîndeplinirea acestei cereri ar constitui motivul pentru care s-au retras ei de la conferinţă.

Să vedem deci dacă această cerere se încadra în prevederile statutului partidului, dacă era obligatorie pentru conferinţă, dacă era realizabilă.

Statutul partidului nostru stabileşte în termeni cît se poate de precişi principiul organizării democratice a partidului. Întreaga organizaţie se construieşte de jos, pe baza principiului electiv. Statutul partidului declară că organizaţiile locale sînt de sine stătătoare (autonome) în ceea ce priveşte activitatea lor locală. El stabileşte că Comitetul Central coordonează şi îndrumează întreaga activitate a partidului. De aici reiese limpede că C.C. n-are dreptul să se amestece în stabilirea *compoziţiei* organizaţiilor locale. Din moment ce organizaţia se construieşte de jos, amestecul de sus în chestiunile privitoare la compoziţia ei ar constitui o încălcare flagrantă a întregului democratism, a întregului statut al partidului. Să admitem că, dintr-un motiv sau altul, o organizaţie înglobează laolaltă părţi eterogene, de pildă un oraş capitală de gubernie şi gubernia propriu-zisă. În condiţiile unei organizări democratice, această înglobare nu poate fi menţinută (sau prescrisă) printr-un ordin de sus. Aceasta înseamnă că împărţirea este posibilă numai cînd există în acest sens o dorinţă exprimată de jos: oraşul se poate separa de gubernie, şi nimeni nu-i poate interzice să se separe. Gubernia se poate separa de oraş, şi nimeni nu-i poate interzice acest lucru. Dacă nici o parte cît de cît importantă, cît de cît distinctă a organizaţiei nu şi-a exprimat de jos dorinţa de a se separa, înseamnă că C.C. nu a putut *convinge* de necesitatea separării *nici una* dintre părţile influente ale organizaţiei! A încerca în asemenea condiţii să impui de sus împărţirea înseamnă a călca în picioare democratismul, a călca în picioare statutul parti-

www.dacoromanica.ro

dului. Aceasta înseamnă nici mai mult nici mai puțin decît a încerca să abuzezi de puterea Comitetului Central, adică s-o folosești nu în interesul unității partidului, ci în interesul unei părți din partid (menșevicii), să faci uz de putere pentru a denatura voința și hotărîrea activiștilor locali.

Însuși Comitetul Central și-a dat atît de bine seama cît de inconsistentă e cererea sa, încît în hotărîrea *generală formulată în scris* s-a exprimat cu foarte multă precauție. Hotărîrea generală a C.C. *recomandă* tuturor organizațiilor de partid să adapteze *„pe cît posibil"* (așa scrie textual !) limitele organizațiilor la cele ale circumscripțiilor electorale. De obligativitatea acestui sfat nici nu putea fi vorba, *și nici n-a fost vorba de așa ceva.* Că C.C. a urmărit anumite scopuri concrete în ceea ce privește Petersburgul se vede din faptul că *în nici un alt oraș din Rusia* el n-a cerut împărțirea vreunei conferințe. La *Vilno,* de pildă, participă la conferința orășenească și reprezentanți social-democrați ai unor întreprinderi situate *în afara zonei orașului,* adică în *altă* circumscripție electorală. Dar C.C. nici nu s-a gîndit să pună problema împărțirii Conferinței de la Vilno !

Și la Odesa a avut loc o conferință comună, cu toate că și acolo o parte din întreprinderi se află dincolo de zona polițienească a orașului. Dar există măcar un singur oraș mare în care limitele organizației să corespundă împărțirii polițienești în oraș și gubernie propriu-zisă ? Se poate cere în mod serios ca în marile orașe, în centrele mișcării social-democrate muncitorești, să fie despărțite de oraș *periferiile,* unde sînt situate adesea cele mai mari fabrici, să fie despărțite de el *„suburbiile" cele mai proletare ?* Asta e o batjocură atît de grosolană la adresa bunului simț, încît numai niște oameni care în căutarea unui pretext de sciziune nu se dau în lături de la nici un mijloc puteau să se agațe de un astfel de motiv.

Aruncați o privire asupra raioanelor Petersburgului și vă veți convinge că cererea de a se proceda la împărțirea conferinței este irealizabilă. Pentru a putea împărți o organizație, în general, sau o conferință, în special, în organizație sau conferință orășenească și gubernială, trebuie ori să cunoști adresa, domiciliul fiecărui membru de partid, ori să ai celule, secții, raioane gata formate pe baza criteriului

www.dacoromanica.ro

teritorial, adică raioane alcătuite după criteriul locului de domiciliere a membrilor de partid sau al locului în care sînt situate fabricile într-o circumscripţie *poliţienească* sau alta.

La Petersburg însă (ca şi, probabil, în majoritatea oraşelor din Rusia) vedem că raioanele, subraioanele şi celulele de bază sînt formate nu numai după criteriul teritorial (locul de domiciliere), *ci şi după criteriul profesional* (după meseria, profesiunea muncitorilor şi a locuitorilor în general) şi după criteriul *naţional* (naţionalitate diferită, altă limbă).

De pildă, la Petersburg există raionul *Feroviari*. El este format după criteriul profesional. Cum să-l împarţi în parte orăşenească şi parte gubernială ? După domiciliul fiecărui feroviar — Petersburg, Kolpino sau alte staţii ? Sau după locul unde se află trenurile, care, din nefericire pentru Comitetul nostru Central, au obiceiul de a se deplasa de la Petersburg-„oraş“ spre diferite localităţi din „gubernie“ şi chiar din alte gubernii ?

Încercaţi să împărţiţi raionul *leton !* Şi mai urmează raionul eston şi organizaţia din armată.

Nici chiar raioanele teritoriale nu pot fi împărţite. Înşişi muncitorii prezenţi la conferinţă au relevat această imposibilitate. Un muncitor din raionul Moscova a spus : cunosc în raionul nostru fabrici situate nu departe de limita zonei oraşului. Cînd se termină lucrul, se vede îndată că o parte dintre muncitori pornesc spre „oraş“, iar alţii se duc „în gubernie“. Cum vom face în cazul de faţă împărţirea ? Şi muncitorii au rîs pur şi simplu de propunerea Comitetului Central.

Trebuie să fii foarte naiv ca să nu vezi substratul, cusut cu aţă albă, al întregului incident. Trebuie să fii foarte naiv ca să spui : trebuia totuşi încercată o împărţire *„aproximativă“*, *„în limita posibilităţilor“*.

O împărţire aproximativă ar implica un oarecare *arbitrar*, căci *nu e cu putinţă* să împarţi cu precizie raionul leton, raionul Feroviari etc. Orice arbitrar ar provoca însă noi şi nesfîrşite proteste, contestaţii, noi hotărîri din partea Comitetului Central şi ar oferi nenumărate noi prilejuri de sciziune. Priviţi lista raioanelor (reprodusă mai sus) şi veţi vedea că s-ar putea găsi oameni care să declare că pur urbane, neîndoielnic urbane sînt numai patru raioane :

www.dacoromanica.ro

Vasilievski Ostrov, raionul orășenesc, Vîborg și Petersburg. De ce numai acestea patru ? Pentru că *în aceste raioane precumpănirea ar fi de partea menșevicilor.* Dar cum s-ar putea justifica un asemenea act arbitrar ?

Și cum a justificat Comitetul Central faptul arbitrar că la Vilno nici nu s-a gîndit să ceară o împărțire, pe cînd la Petersburg a cerut să se procedeze la împărțire ? Dacă vă veți ridica împotriva unor asemenea acte arbitrare, cine va tranșa definitiv controversa ? Doar tot același Comitet Central...

Pînă și cei mai naivi dintre oameni vor înțelege acum că lamentările pe tema compoziției conferinței și a refuzului ei de a se împărți nu au altă menire decît să arunce praf în ochii lumii. Adevărul este că menșevicii au hotărît să nu se supună majorității organizației din Petersburg și să provoace o sciziune în ajunul alegerilor pentru a părăsi pe muncitorii socialiști și a dezerta la cadeți.

III

CARE E SEMNIFICAȚIA FAPTULUI CĂ MENȘEVICII S-AU RETRAS DE LA CONFERINȚĂ ?

Concluzia trasă de noi ar putea să pară prea drastică unora dintre cititori. Noi credem însă că a ascunde, a cocoloși adevărul într-o chestiune politică serioasă este ceva nedemn de un socialist. Trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Trebuie să demascăm orice pretexte și încercări de a arunca praf în ochii lumii, pentru ca masa muncitorească să înțeleagă cît se poate de clar fondul problemei. Numai partidele burgheze privesc alegerile ca un joc de culise și ca o împărțire a prăzii. Cît privește partidul muncitoresc, el este înainte de toate dator să tindă ca poporul să înțeleagă just deosebirile dintre partide, să-și înțeleagă just interesele și sarcinile de luptă, să știe cu precizie ce se petrece în culise.

Am văzut că lamentările pe tema compoziției conferinței organizației din Petersburg a P.M.S.D.R., pe tema că a refuzat să se împartă nu sînt decît încercări de a arunca praf în ochii lumii. Noi știam că în fond era vorba de un lucru cît se poate de simplu. Menșevicii doreau cu orice preț un acord cu cadeții. Menșevicii știau că majoritatea

www.dacoromanica.ro

membrilor organizației din Petersburg sînt de altă părere. La Conferința generală, menșevicii au promis că se vor supune, în fiecare localitate, hotărîrii organizației locale. Acum ei *și-au călcat promisiunea*, încercînd să-și atingă scopul *printr-o sciziune*.

Cei 31 de menșevici care s-au retras de la conferință au și declarat astăzi (13 ianuarie) în ziarele din Petersburg că propun un bloc atît cadeților cît și tuturor partidelor trudovice, nu numai socialiștilor-revoluționari și trudovicilor (cum s-a hotărît la conferință), ci și „socialiștilor-populiști".

Lucrurile sînt deci cît se poate de clare. Proletariatul conștient a hotărît să ducă o campanie electorală de sine stătătoare. Mica burghezie (inclusiv trudovicii) oscilează, se aruncă dintr-o parte într-alta ; ea este în stare să prefere luptei principiale un tîrg cu cadeții. Menșevicii formează partea mic-burgheză a partidului muncitoresc. În ultimul moment, legîndu-se de niște pretexte ridicole, ei părăsesc proletariatul revoluționar și trec de partea cadeților.

Justețea acestei concluzii ne-o confirmă cel mai bine ziarele cadete. Căci pe cadeți nimeni, desigur, nu-i va bănui că privesc cu simpatie concepțiile social-democrației din Petersburg, adică ale social-democrației bolșevice !

Deschideți ziarul „Reci", organul central al partidului cadet. Este îndeobște cunoscut că, împreună cu ziarul „Tovarișci", „Reci" s-a străduit mereu să-i împingă pe menșevici la sciziune, lăudîndu-i în fel și chip și căutînd tot timpul să facă o deosebire netă între ei și bolșevici. De îndată ce s-a aflat că menșevicii s-au retras de la conferința social-democrată, „Reci" s-a grăbit să publice (la 11 ianuarie) un articol redacțional intitulat : „Conferința social-democrată și acordurile", în care declară de-a dreptul că *salută* „atitudinea hotărîtă" a menșevicilor, *salută sciziunea* inițiată de ei. În acest articol se spune pe șleau că *„în afara blocului partidelor revoluționare în sensul strict al cuvîntului"* (adică social-democrații din Petersburg și cei cărora aceștia le-au propus un acord, adică socialiștii-revoluționari și Comitetul Grupului trudovic) rămîn *menșevicii și socialiștii-populiști* (partidul cel mai moderat, semicadet, dintre partidele mic-burgheze, trudovice).

www.dacoromanica.ro

Cadeții declară fără înconjur că sînt dispuși „*să reia*" tratativele cu aceste „două partide socialiste moderate". Ei declară fără înconjur că „diferențierea (împărțirea) produsă în rîndul partidelor socialiste ne permite să sperăm că și vederile socialiștilor moderați asupra tacticii față de Dumă se vor apropia întrucîtva de propriile noastre vederi (adică de vederile cadeților)".

Aceste cuvinte ale principalului ziar cadet sînt extrem de semnificative. Cadeții apreciază nu numai rezultatele practice ale cotiturii menșevice. Ei văd clar că sciziunea inițiată de menșevici are o semnificație principială, adică văd că această sciziune schimbă în fapt poziția menșevicilor față de concepțiile fundamentale despre lupta politică și despre sarcinile clasei muncitoare. Cadeții au înțeles foarte bine că menșevicii au făcut o cotitură nu numai în sensul că admit în scopuri practice încheierea unor acorduri, ci și în sensul că se orientează spre concepțiile fundamentale ale burgheziei, că se îndepărtează de politica proletară și se apropie de politica burgheză. „Reci" spune de-a dreptul că *socialiștii moderați* (adică menșevicii) se apropie de tactica cadetă, recunosc în fapt hegemonia și conducerea cadeților. Fără a ști încă dacă socialiștii-revoluționari și trudovicii vor accepta sau nu propunerea conferinței social-democrate, cadeții scontează *de pe acum* un raport de forțe politice bine determinat : burghezia liberală conduce mica burghezie moderată și partea mic-burgheză a proletariatului ; proletariatul revoluționar acționează în mod de sine stătător, antrenînd după sine în cazul cel mai bun (cel mai bun pentru noi și cel mai rău pentru cadeți) numai o parte a micii burghezii.

Așa prezintă lucrurile cadeții. Și nu putem contesta că în această privință ei au perfectă dreptate. Ca soarele într-un strop de apă, așa se reflectă în micul incident de la Petersburg corelația permanentă dintre politica burgheziei liberale, politica clasei muncitoare și politica micii burghezii, corelație inerentă tuturor țărilor capitaliste. Pretutindeni și întotdeauna, burghezia liberală caută să corupă cu oferte de posturi masa înapoiată, spre a o îndepărta de social-democrația revoluționară. Cadeții încep să aplice în Rusia metoda „engleză" de luptă a burgheziei împotriva proleta-

www.dacoromanica.ro

riatului, metodă de luptă în cadrul căreia nu se foloseşte violenţa, ci corupţia, măgulirea, dezbinarea, îmbunarea „moderaţilor" cu oferte de portofolii ministeriale, de mandate parlamentare etc.

Pasajul în care ziarul cadet „Reci" vorbeşte despre „reluarea" tratativelor este şi el cît se poate de clar. Cît timp social-democraţii erau uniţi, iar în rîndurile lor precumpăneau social-democraţii revoluţionari, tratativele erau întrerupte. Acum însă, cînd „amîndouă partidele socialiste moderate" s-au îndepărtat de revoluţie, cadeţii declară: „tratativele ar putea fi reluate".

Dacă cititorului nu-i este întru totul clar înţelesul practic al acestor cuvinte, i-l vom explica noi. Cadeţii ofereau partidelor de stînga două mandate (din şase), şi anume: un mandat curiei muncitoreşti şi unul socialiştilor în general. Tratativele au fost întrerupte. Acum cadeţii adresează „socialiştilor moderaţi" o nouă invitaţie: întoarce-te, cumpărătorule, am putea să cădem la învoială! Sîntem dispuşi acum să oferim un mandat unui menşevic, iar celălalt unui „socialist-populist", iar la nevoie nu ne vom zgîrci să oferim şi trei mandate.

Acesta este sensul frazei cadete despre „reluarea" tratativelor: *celor de stînga* nu le-am făcut concesii, *dar moderaţilor din rîndurile lor* sîntem dispuşi să le facem concesii!

Un om naiv sau lipsit de experienţă politică poate să dea din cap cît o vrea, îşi poate exprima oricîte îndoieli, regrete etc. — asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Căci nu importă *în ce fel* s-a ajuns la un anumit rezultat, ceea ce contează este chiar rezultatul (adică nu importă pentru cadeţi, dar este foarte important pentru masa muncitorească, care vrea să aibă o atitudine *conştientă* faţă de politică).

Noi nu ştim în ce fel au fost purtate tratativele dintre menşevici şi cadeţi — în scris, verbal sau poate chiar prin simple aluzii. Nu este exclus ca unii fruntaşi ai menşevicilor moderaţi *să fi făcut* în faţa liderilor cadeţi o simplă *aluzie* la o eventuală sciziune în rîndurile social-democraţilor, la admisibilitatea încheierii unor acorduri *pe raioane*. Şi cadeţii, fireşte, au priceput îndată: „ei" vor provoca o sciziune în rîndurile social-democraţilor din Petersburg, iar noi „îi" vom trece pe o listă raională! „Ei" ne vor face

www.dacoromanica.ro

un serviciu nouă, iar noi — „lor". Este oare aceasta o tranzacție mai puțin reală, mai puțin practică, mai puțin trainică decît dacă „ei" ar fi venit direct la Kutler, la Miliukov sau la Nabokov și ar fi spus fără înconjur : noi vă vom servi spărgînd Conferința social-democrată din Petersburg, iar voi să ne asigurați alegerea trecîndu-ne pe o listă raională ?

Este incontestabil că *tocmai aceasta* este politica pe care burghezii liberali și social-democrații oportuniști o practică în *toate* țările cu regim constituțional. Muncitorii ruși trebuie *să învețe să înțeleagă* această politică dacă nu vor să fie ușor duși de nas. Încă Cernîșevski a spus : cine se teme să-și murdărească mîinile să nu se apuce de politică. Cine participă la alegeri și se teme să-și murdărească mîinile scormonind noroiul politicianismului burghez, acela să se dea la o parte. Coconașii naivi care se tem să privească adevărul drept în față nu fac decît să strice în politică.

O altă luare de poziție în presa burgheză care confirmă pe de-a-ntregul felul cum apreciem *noi* sciziunea este aceea a d-nei Kuskova în ziarul „Tovarișci" (din 10 ianuarie). Ea de asemenea salută atitudinea adoptată de menșevici, îndemnîndu-i să ducă pînă la capăt sciziunea, sfătuindu-i să nu facă „compromisuri" cu bolșevicii și promițîndu-le ajutor în numele „rabocedeliștilor".

Pentru a putea înțelege acest articol al d-nei Kuskova, cititorul trebuie să știe cine este ea. Despre aceasta vom vorbi îndată, căci majoritatea muncitorilor nu știu cine este d-na Kuskova.

Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia a fost întemeiat în 1898. În 1899 d-na Kuskova și d-l Prokopovici făceau parte din rîndurile lui, ca membri ai organizației de partid din străinătate, în fruntea căreia se afla în anii aceia Plehanov, *pe atunci* social-democrat revoluționar. D-na Kuskova însă era și atunci, cum e și astăzi, o oportunistă, propagînd în rîndurile social-democrației concepții mic-burgheze, militînd pentru ideile bernsteiniste, adică, în ultimă analiză, pentru subordonarea clasei muncitoare față de politica liberală. În modul cel mai clar și-a exprimat d-na Kuskova vederile în faimosul „Credo" (simbol al credinței, program, expunere a concepției despre lume). În

www.dacoromanica.ro

acest „Credo" se spunea : muncitorii trebuie să ducă lupta economică, iar liberalii lupta politică. „Rabocedeliştii" (aşa se numeau pe atunci oportuniştii din rîndurile social-democraţiei) nutreau în fond idei similare. Plehanov a pornit împotriva acestor concepţii un război necruţător (în care a fost ajutat de social-democraţii revoluţionari ruşi) *şi a scindat* pe acest teren organizaţia din străinătate a P.M.S.D.R. El a scos broşura „Vademecum" („Călăuză" pentru rabocedelişti), îndreptată împotriva oportuniştilor, şi în special împotriva d-nei Kuskova.

Atunci d-na Kuskova a fost izgonită din partidul social-democrat. Împreună cu d-l Prokopovici, ea a trecut la liberali, la cadeţi. Ulterior a plecat şi de la cadeţi şi a început să colaboreze, ca publicistă „fără partid", la ziarul cadet „Tovarişci", care se pretinde a fi situat pe poziţii „fără partid".

D-na Kuskova nu este un caz izolat. Ea este o reprezentantă *tipică* a intelectualităţii mic-burgheze, care introduce oportunismul în rîndurile partidului muncitoresc şi care se plimbă din partid în partid, trecînd de la social-democraţi la cadeţi, de la cadeţi la menşevici etc.

Iată cine sînt oamenii care bat toba şi strigă „Ura !", salutînd sciziunea pe care menşevicii o provoacă în rîndurile social-democraţilor din Petersburg.

Iată pe mîna cui dau cauza proletară muncitorii care urmează pe menşevici.

IV

PARTIDELE POLITICE ŞI ALEGERILE CARE VOR AVEA LOC ÎN CURÎND LA PETERSBURG

Care este deci acum situaţia electorală la Petersburg ?

Acum este limpede că alegătorii vor avea în faţa lor trei liste principale de candidaţi : lista ultrareacţionară, lista cadetă şi lista social-democrată.

La prima listă vor adera octombriştii, la cea de-a doua vor adera, probabil, menşevicii şi socialiştii-populişti, iar la cea de-a treia, poate, trudovicii şi socialiştii-revoluţionari, deşi se prea poate ca aceste partide şovăielnice, care n-au dat pînă în prezent un răspuns definitiv, să urmeze şi ele

www.dacoromanica.ro

(în parte din cauza sciziunii din rîndurile social-democraților) pe cadeți.

Există oare la Petersburg un pericol ultrareacționar, adică pericolul unei victorii electorale a ultrareacționarilor ? Menșevicii, care trec acum de la socialiști la cadeți, afirmă că da.

Ei spun un neadevăr sfruntat.

Pînă și în coloanele ziarului „Reci", în acest precaut și diplomatic ziar cadet care apără la fiecare pas interesele liberalilor, putem citi, într-un articol apărut sub semnătura d-lui Verghejski, că în adunările electorale octombriștii nu se bucură de nici o atenție, că alegătorul șovăie între cadeți și socialiști.

Toate știrile referitoare la adunările electorale, la impresia pe care au produs-o lidvaliada [140], procesul asasinilor lui Gherțenstein [141], demascările isprăvilor săvîrșite de bandele pogromiste etc. arată clar că partidele de dreapta nu se bucură de nici o considerație în rîndurile alegătorilor.

Cine mai vorbește și astăzi de un pericol ultrareacționar în alegeri acela se înșală pe sine, înșelînd totodată și masa muncitorească. Acum se vede clar că zarva pe tema pericolului ultrareacționar nu este decît o manevră a cadeților, care încearcă să atragă de partea lor masa puțin conștientă.

Pericolul ultareacționar nu constă în primejdia unui succes electoral al ultrareacționarilor, ci în posibilitatea ca guvernul să recurgă la silnicii, la arestări de delegați etc. Împotriva *acestui* pericol trebuie căutate mijloace nu într-un acord cu cadeții, ci în dezvoltarea conștiinței revoluționare și a hotărîrii revoluționare a maselor. Cadeții însă împiedică în cel mai înalt grad dezvoltarea acestei conștiințe și a acestei hotărîri.

O luptă într-adevăr serioasă se dă la Petersburg între cadeți și social-democrați. Partidele trudovice și-au dovedit slăbiciunea ; și-au dovedit-o prin faptul că urmează partidul „socialist-populist", partidul cel mai moderat, semicadet, și prin faptul că în genere nu dau cîtuși de puțin dovadă de independență și fermitate.

Dacă menșevicii nu i-ar fi trădat pe socialiști în ajunul alegerilor, este neîndoielnic că trudovicii și socialiștii-revoluționari ar fi *acceptat* condițiile *noastre*. Este neîndoielnic

www.dacoromanica.ro

că *masa* alegătorilor, care la Petersburg, ca şi oriunde, este formată din sărăcime, ar fi urmat pe socialişti şi pe trudovici, iar nu pe cadeţi. Alegerile de la Petersburg ar fi avut atunci semnificaţia unei bătălii serioase, care ar fi pus în faţa întregii Rusii, într-o formă clară şi precisă, problemele *fundamentale* ale viitorului revoluţiei ruse *.

Trădarea menşevică îngreuiază lupta noastră în alegeri, dar aceasta face ca semnificaţia principială a *campaniei de sine stătătoare a social-democraţilor* să devină *şi mai importantă*. Împotriva şovăielilor micii burghezii, proletariatul nu are şi nu poate avea alte mijloace decît dezvoltarea conştiinţei de clasă şi a coeziunii maselor, instruirea lor pe baza *experienţei* pe care o oferă evoluţia politică.

În timp ce trudovicii şovăie, iar menşevicii stau la tocmeală, noi trebuie să depunem toate eforturile pentru a desfăşura o agitaţie de sine stătătoare. Toată lumea trebuie să ştie că social-democraţii sînt în orice caz ferm hotărîţi să depună o listă proprie. Toate păturile de alegători săraci trebuie să ştie că vor avea de ales între cadeţi şi socialişti.

Asupra acestei alegeri trebuie să chibzuiască alegătorii. Şi această chibzuire va fi în orice caz un mare cîştig pentru dezvoltarea *conştiinţei* maselor, ceea ce este mai important decît a obţine de la cadeţi un locşor pentru X sau Y. Dacă masele sărăcimii de la oraşe se vor lăsa din nou momite de promisiunile cadeţilor, dacă se vor lăsa din nou ademenite de zarva frazeologiei liberale şi a făgăduielilor liberale ale domnilor Gurko şi ale domnilor Kutlerov-Miliukov pe tema progresului „paşnic" şi a legiferării „paşnice", evenimentele vor spulbera curînd ultimele rămăşiţe de iluzii.

Social-democraţia revoluţionară trebuie să spună maselor tot adevărul şi să-şi urmeze cu fermitate calea. Cine pre-

* Semnificativă sub acest raport este adunarea electorală care a avut loc zilele trecute la Kolomenskaia. „Trudovicul" Vodovozov (care, după cum se vede, s-a înscris la trudovici numai pentru a-i îndemna pe aceştia să se tîrască în coada cadeţilor) a pus la vot şi a făcut să fie adoptată o hotărîre în sensul ca, într-un bloc comun al partidelor de stînga, să se ofere cadeţilor două mandate din şase. Ce copilărie ! Ca să oferi mai puţin de jumătate din numărul mandatelor, trebuie *întîi* să învingi, d-le Vodovozov, şi nu să te tîrăşti în coada cadeţilor ! Dar chiar şi o *astfel* de adunare, avînd în frunte un *astfel* de lider, a arătat prin votul ei că simpatiile masei se îndreaptă spre partidele situate la stînga cadeţilor. Această masă trebuie să fie pusă în faţa alternativei : ori cu burghezia liberală, ori cu proletariatul revoluţionar.

www.dacoromanica.ro

ţuicşte adevăratele cuceriri ale revoluţiei ruse, dobîndite prin lupta proletară, cine are instinctul de om muncitor şi exploatat, acela va urma partidul proletariatului. Şi cu fiecare etapă de dezvoltare a revoluţiei ruse, masele se vor convinge tot mai mult de justeţea concepţiilor acestui partid.

---

www.dacoromanica.ro

POSTFAŢĂ

Articolul de fond apărut în ziarul „Reci" din 14 ianuarie confirmă încă o dată spusele noastre de mai sus despre semnificaţia trecerii menşevicilor de la socialişti la burghezie. „Reci" declară pe un ton triumfător că previziunea lui s-a adeverit, că la Petersburg menşevicii provoacă o sciziune şi-şi creează o organizaţie proprie. „Aşa s-a şi întîmplat — spune ziarul referindu-se la numerele sale precedente. — O parte a social-democraţiei, ce-i drept, nu partea cea mai influentă, dar în schimb cea mai înclinată spre activitate parlamentară, a mers în întîmpinarea propunerilor noastre".

Da, e adevărat. Menşevicii *au mers în întîmpinarea* dorinţei burghezilor liberali de a desprinde partea oportunistă a partidului muncitoresc şi de a o subordona conducerii cadeţilor. Am văzut mai sus că „Reci" a şi făcut distincţie între menşevici şi socialişti-populişti, de o parte, şi partidele revoluţionare, de altă parte, numindu-i pe cei dintîi „socialişti moderaţi". Acum „Reci" merge mai departe, declarînd că şi socialiştii-populişti vor prefera, probabil, un bloc cu cadeţii. El spune : „Menşevicii au adoptat o atitudine hotărîtă în favoarea creării *unui bloc opoziţionist general*". „După refuzul bolşevicilor trebuie să considerăm că posibilitatea creării unui bloc opoziţionist format din cadeţi, menşevici şi socialişti-populişti a crescut simţitor".

Aşadar, cadeţii înşişi recunosc acum că în aceste alegeri se înfruntă trei blocuri sau, în orice caz, trei forţe politice principale : blocul guvernamental, blocul opoziţionist şi blocul revoluţionar. Această împărţire e întru totul justă.

www.dacoromanica.ro

Subliniem că prin forța lucrurilor cadeții sînt nevoiți să recunoască justețea unor vechi și repetate constatări făcute de noi. Subliniem de asemenea că social-democrația revoluționară este *deocamdată* singura care se situează ferm în „blocul" revoluționar. Celelalte elemente, și în special mica burghezie revoluționară („socialiștii-revoluționari"), continuă să șovăie.

Semnificația principială a trecerii menșevicilor de partea cadeților devine tot mai clară. Cuvintele frumoase folosite de menșevici în platformele lor electorale și în rezoluțiile lor principiale (de pildă la Conferința generală a social-democraților din Rusia), declarațiile lor că vor combate iluziile cu privire la calea pașnică, că recomandă să fie aleși în Dumă luptători, și nu jălbari etc. etc., — toate acestea s-au dovedit a fi *vorbe goale*. În fapt, menșevicii au procedat în așa fel încît cadeții au reușit să-i antreneze după ei, să-i înhame la politica *lor*. În fapt, menșevicii *s-au pomenit* în „blocul opoziționist", adică au devenit o simplă anexă a cadeților.

Mai mult chiar, articolul de fond apărut în „Reci" din 14 ianuarie dezvăluie de asemenea *ce preț* sînt dispuși cadeții să plătească menșevicilor pentru sprijinul acordat lor și pentru intrarea în blocul opoziționist. Acest preț este: un mandat de deputat, *luat de la curia muncitorească*. Ascultați:

„Deoarece o dată cu aceasta (adică o dată cu crearea unui bloc opoziționist format din cadeți, menșevici și socialiști-populiști) a scăzut numărul pretendenților la mandate de deputat, s-ar putea ca în noua combinație să devină acceptabilă propunerea partidului libertății poporului de a se mulțumi cu două mandate din șase. În prezent, firește, această propunere va trebui să fie, după toate probabilitățile, întrucîtva modificată. *După hotărîrea conferinței este evident că mandatul destinat unui deputat ales în curia muncitorească nu mai poate fi acordat unui muncitor bolșevic.* Dată fiind noua componență a blocului, *menșevicii ar putea considera că acest mandat le revine de drept.* Celălalt mandat din cele două cedate de partidul libertății poporului ar reveni în cazul acesta blocului socialist-populist".

www.dacoromanica.ro

Strălucită afacere ! Cadeţii merită toate felicitările ! Tot cu aceleaşi două mandate „cedate“ să cîştigi de partea ta şi partidele mic-burgheze, şi partea mic-burgheză a partidului muncitoresc, — şi încă pe *socoteala muncitorilor !*

Muncitorii trebuie să piardă dreptul de a alege din partea curiei muncitoreşti un reprezentant al lor, *pentru că* menşevicii s-au dezis de social-democraţi, *pentru că* au devenit (după cum spune „Reci“) un partid socialist moderat şi au intrat în blocul opoziţionist. Muncitorii din Petersburg îşi pierd dreptul, recunoscut de cadeţi, de a dispune de locul lor, *pentru că* menşevicii merg alături de cadeţi, şi nu alături de social-democraţii revoluţionari. În schimbul „micii tranzacţii“ cu cadeţii, menşevicii obţin „o mică concesie“, dar nu pe socoteala cadeţilor, ci pe socoteala muncitorilor... Admirabilă mostră de concesii burgheze „în favoarea poporului“ ! Burghezia este gata să dea un locşor apărătorilor „poporului“ dacă aceştia trec de partea burgheziei...

Împuterniciţii şi delegaţii curiei muncitoreşti vor vedea acum, desigur, ce *avantaje* — nu numai principiale, ci şi practice — le aduce un acord cu cadeţii. Nu este oare limpede că cadeţii ofereau (nu oferă, ci ofereau) curiei muncitoreşti un mandat parlamentar pentru că privesc cu sinceră simpatie interesele adevăratei libertăţi a adevăratului popor şi nicidecum pentru că vor să atragă de partea burgheziei masa înapoiată, nevoiaşă ?

www.dacoromanica.ro

„DE-AUZI PĂREREA UNUI PROST"...

(DIN ÎNSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST SOCIAL-DEMOCRAT) [142]

Petersburg, 15 ianuarie 1907.

Presa burgheză comentează în fel şi chip hotărîrea conferinţei social-democrate din Petersburg. Corul general al liberalilor — începînd cu oficialul şi gravul ziar „Reci" şi terminînd cu foaia bulevardieră „Segodnea" [143] — jubilează pe tema sciziunii pe care o provoacă menşevicii, pe tema că aceşti fii risipitori ai „societăţii" * s-au întors în sînul „blocului opoziţionist", că s-au eliberat de sub influenţa „iluziilor revoluţionare".

Social-democraţii care se situează într-adevăr de partea proletariatului revoluţionar au tot dreptul să întrebe :

Dar cine sînt judecătorii ?

Să luăm pe unul care e poate cel mai bun dintre ei — ziarul „Rodnaia Zemlea" [144] din 15 ianuarie. Acest ziar se situează, fără îndoială, pe poziţii mai de stînga decît cele ale cadeţilor. După toate semnele, orientarea lui poate fi caracterizată drept orientare trudovică. Ca dovadă a justeţei acestei caracterizări politice poate fi invocată colaborarea d-lui Tan la acest ziar. D-l Tan figurează pe lista publicată a membrilor comitetului de organizare al „partidului (socialist-populist) al muncii".

Aşadar, judecători sînt trudovicii.

Ei condamnă pe bolşevici şi, asemenea cadeţilor, aprobă planul menşevicilor. Spre deosebire de cadeţi, ei vor doar ca

* Aici şi în alte locuri din acest volum, Lenin foloseşte cuvîntul societate nu în sensul obişnuit, ci într-un sens mai restrîns, înţelegînd prin acest termen pătura politiceşte activă din rîndurile claselor dominante (burghezia liberală, intelectuali, funcţionari din aparatul de stat etc.). — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

în blocul general al tuturor partidelor de stînga să se acorde cadeţilor cel mult 2—3 locuri.

Aceasta este sentinţa. Să vedem motivarea ei.

„În centrul discuţiei se află, fără îndoială, problema dacă la Petersburg există sau nu un pericol ultrareacţionar".

Inexact. Cînd vă apucaţi să judecaţi social-democraţia bolşevică într-un articol de fond al unui ziar politic, sînteţi *obligaţi* să cunoaşteţi această social-democraţie. Voi înşivă spuneţi în acelaşi articol de fond: „discuţia care s-a încins în momentul de faţă în jurul rezoluţiilor conferinţei (social-democrate) prezintă, incontestabil, un interes general". Cine vrea să participe la o discuţie publică de interes general şi vădeşte din capul locului o totală necunoaştere a „problemei centrale" în discuţie riscă să fie gratificat cu un epitet nu prea măgulitor...

În toate declaraţiile sale politice, social-democraţia revoluţionară a explicat şi a subliniat de repetate ori că problema aşa-zisului pericol ultrareacţionar *nu* poate fi considerată drept „problema centrală" a discuţiilor în jurul tacticii electorale.

De ce? Pentru că tactica electorală a partidului muncitoresc nu trebuie să fie decît o *aplicare* la un caz particular a *principiilor generale* ale tacticii socialiste a proletariatului. Alegerile reprezintă numai unul — şi (mai ales într-o epocă revoluţionară) nici pe departe cel mai important, cel mai esenţial — dintre domeniile în care proletariatul socialist îşi desfăşoară lupta pentru libertate şi pentru desfiinţarea oricărei exploatări. În afară de lupta prin intermediul buletinelor de vot, mai există — şi se înteţeşte *inevitabil* în epocile revoluţionare — o luptă de alt gen. Pe aceasta din urmă înclină s-o uite aşa-zişii intelectuali culţi, la care simpatia faţă de libertate nu e decît o vorbă goală. Pe ea înclină s-o uite micii proprietari, care stau la o parte de lupta extrem de îndîrjită, dusă zi de zi împotriva capitalului şi a slugilor lui. Proletariatul însă nu uită această luptă.

De aceea pentru proletariatul conştient tactica electorală nu poate fi decît o adaptare a tacticii lui generale la condiţiile unei lupte cu caracter aparte, şi anume ale luptei electorale, şi în nici un caz nu poate să însemne o schim-

www.dacoromanica.ro

bare a principiilor acestei tactici, o deplasare a „centrului" ei.

Principiile tacticii socialiste în timpul revoluției cer ca clasa înaintată, proletariatul, să meargă în fruntea revoluției populare (revoluția care are loc acum în Rusia este o revoluție burgheză în sensul că cucerirea întregii libertăți și a întregului pămînt pentru popor nu ne va izbăvi de dominația burgheziei ; este clar că acest caracter social-economic al acestei revoluții nu o împiedică să fie o revoluție populară). De aceea clasa înaintată trebuie să dezvăluie neîncetat, în fața tuturor maselor, caracterul iluzoriu al oricăror speranțe în tratative și înțelegeri cu vechea putere în general, într-o înțelegere între moșieri și țărani în problema pămîntului în special. Clasa înaintată trebuie să urmeze în mod de sine stătător calea luptei intransigente, sprijinind numai pe cei care luptă cu adevărat și numai în măsura în care luptă.

Acestea sînt principiile tacticii socialiste, care obligă partidul muncitoresc să-și păstreze, de regulă, caracterul de partid de clasă, de sine stătător, să nu colaboreze și să nu încheie acorduri decît cu burghezia revoluționară și numai cu titlu de excepție.

Liberalii nu înțeleg aceste principii ale tacticii social-democrate. Lor le este străină ideea luptei de clasă, ei nu admit ca tratativelor și compromisurilor să le fie opusă revoluția populară. Social-democrații însă, *toți* social-democrații, și bolșevicii și chiar menșevicii, admit principiile acestei tactici. Domnii trudovici care se apucă să editeze un organ politic fără a cunoaște problemele elementare ale tacticii actuale a socialismului se pot documenta asupra lor citind, de pildă, platforma electorală a partidului social-democrat, — platformă elaborată de menșevici, care au majoritatea în Comitetul Central.

„Cetățeni — se spune în această platformă —, trebuie să alegem în Dumă oameni care vor nu numai libertate pentru Rusia, ci care se străduiesc să ajute revoluția populară să cucerească această libertate... Majoritatea din Duma întîi, condusă de partidul «libertății poporului», nădăjduia să obțină libertate și pămînt prin tratative pașnice cu guvernul... Cetățeni, alegeți deci luptători ai revoluției, care împreună cu voi vor continua marea operă începută în ianuarie, octombrie și decembrie anul trecut (1905)".

www.dacoromanica.ro

În „centrul discuției", din care trudovicii noștri n-au înțeles nimic, se află întrebarea dacă *din acest punct de vedere* sînt *în principiu* admisibile acordurile cu cadeții. La această întrebare, conferința social-democrată din Petersburg, însușindu-și părerea celor 14 delegați la Conferința generală (a P.M.S.D.R.), a dat un răspuns negativ. Acordurile cu partidul compromisurilor și al tratativelor cu vechea putere sînt inadmisibile. Cadeții nu pot fi aliați într-o „revoluție populară". Alăturarea lor la tabăra „luptătorilor revoluției" nu-i întărește pe aceștia, ci-i slăbește, pentru că activitatea revoluționarilor este frînată de cadeți, care se pronunță acum fățiș împotriva luptei, împotriva *oricăror* lozinci revoluționare.

Neobservînd această atitudine *principială* a social-democrației bolșevice față de cadeți, judecătorii noștri nu l-au observat pe „elefant".

Acești trudovici se află pe de-a-ntregul sub influența ideologică a burgheziei liberale. Pentru ei, alegerile au pus în umbră totul ; interesul pentru rezultatele alegerilor a pus în umbră necesitatea lămuririi *maselor* în cursul campaniei electorale. Ei nu înțeleg că claritatea și lipsa de echivoc a agitației electorale sînt deosebit de importante pentru un social-democrat consecvent, care nu-și va părăsi poziția revoluționară chiar dacă va fi momit cu perspectiva obținerii unui locșor în Dumă, chiar dacă va fi amenințat cu perspectiva de a nu obține în capitală nici un mandat în Dumă. Trudovicii însă au uitat toate principiile, au uitat toate sarcinile fundamentale ale revoluției, lăsîndu-se influențați de zarva liberală : ei nu văd nimic, nu înțeleg nimic, nu se preocupă de nimic și nu fac decît să bolborosească : „un loc, două locuri, trei locuri !"

„...Problema centrală... e dacă există sau nu la Petersburg un pericol ultrareacționar..."

După părerea voastră, așadar, pericolul ultrareacționar se reduce la pericolul unei victorii a ultrareacționarilor în niște alegeri falsificate de guvern ! Ei bine, domnilor, trebuie să înțelegeți că, punînd *astfel* problema, e ca și cum ați spune că guvernul a și învins definitiv și că cauza libertății,

www.dacoromanica.ro

despre care flecăriţi mereu, e definitiv pierdută ! Voi nu vedeţi şi mai împiedicaţi şi masele populare să vadă pericolul ultrareacţionar *real,* care îşi găseşte expresia nu în rezultatele votării, ci în stabilirea condiţiilor în care se efectuează votarea (lămuririle date de senat şi iminenta abrogare a legii electorale din 11 decembrie), în anularea rezultatelor votării (dizolvarea Dumei). Vă situaţi în întregime pe punctul de vedere vulgar al liberalilor, limitîndu-vă năzuinţele — şi năzuinţele maselor populare derutate de voi — la cadrul luptei duse pe terenul unei legi care a fost şi continuă să fie falsificată. Voi nu vedeţi că există un pericol ultrareacţionar sub forma unei eventuale arestări a tuturor delegaţilor. Voi scăpaţi din vedere ceea ce depinde în întregime de voi, ceea ce reprezintă în orice caz un cîştig trainic şi esenţial pentru revoluţie, şi anume dezvoltarea conştiinţei revoluţionare a maselor printr-o agitaţie pe deplin consecventă. Pe cînd ceea ce vreţi să obţineţi cu orice preţ depinde de maşinaţiile lui Stolîpin, de eventuale noi interpretări date de senat, de o nouă încălcare poliţienească a legii electorale. Aceasta înseamnă că voi luptaţi împotriva „pericolului ultrareacţionar" la fel cum luptă republicanii burghezi din Franţa împotriva pericolului monarhist, şi anume întărind în cadrul republicii instituţiile monarhiste şi constituţia monarhistă. Căci, sădind în popor ideea că pericolul ultrareacţionar constă în pericolul unui vot în favoarea ultrareacţionarilor, nu faceţi decît să întăriţi în rîndurile maselor celor mai înapoiate necunoaşterea totală a izvorului real şi a caracterului real al pericolului ultrareacţionar.

Dar să mergem mai departe. Să presupunem că senatul nu va mai da alte lămuriri în ceea ce priveşte alegerile şi delegaţii. Să vedem care partide au şanse să învingă în alegerile de la Petersburg în condiţiile actualului sistem electoral.

Trudovicii nu pot contesta că partidele de dreapta sînt serios compromise, că „Uniunea 17 octombrie" suferă înfrîngeri care de care mai ruşinoase, că „în ultimul timp octombriştii au amuţit cu totul, năuciţi de grelele lovituri primite dinspre stînga", că „societatea s-a radicalizat".

www.dacoromanica.ro

Dar... — de mult a tradus Şcedrin, într-o limbă pe înţelesul tuturor, acest „dar" al liberalului rus: urechile nu cresc mai sus de frunte! —, *dar* există „greutăţi tehnice", „poşta nu expediază publicaţiile", „nu se dau buletine", ne stînjenesc „restricţiile poliţieneşti"...

Iată mentalitatea intelectualului rus: în vorbe e un radical curajos, dar în fapt nu e decît o licheluţă de cinovnic.

Drept mijloc împotriva restricţiilor poliţieneşti trebuie să servească blocurile cu cadeţii! Dar de ce nu cu octombriştii, care „*vor*" şi ei o constituţie şi sînt la adăpost de orice „restricţii"? E, într-adevăr, o logică politică specifică Rusiei: acorduri electorale ca mijloc de luptă împotriva refuzului poştei de a expedia publicaţiile, împotriva refuzului de a elibera buletine de vot... Împotriva cui luptaţi, domnilor?

— Împotriva „legilor" pe baza cărora se comit abuzuri poliţieneşti, iar anumite partide sînt declarate „ilegale" şi nu li se eliberează buletine de vot. — Şi cum luptaţi?

— Bineînţeles că printr-un acord cu partidul care ori va primi buletine de vot de la partidul înnoirii paşnice, ori va cădea la învoială cu Stolîpin înainte de convocarea Dumei, ori va rămîne şi el fără buletine!

Cinovnicul rus (care la 20 de ani e radical, la 30 liberal, iar la 40 cinovnic pur şi simplu) s-a obişnuit să facă pe liberalul între patru pereţi şi să ameninţe cu pumnul în buzunar. Şi în campania electorală el se comportă ca un om care ameninţă cu pumnul în buzunar. N-ar fi oare cazul să înrîurim masele? Fleacuri! Nu vezi că poşta nu expediază publicaţiile noastre?

N-ar trebui oare să editäm şi să răspîndim publicaţiile fără să recurgem la „poştă" şi la alte instituţii similare?

— Fleacuri! Astea-s vechi iluzii revoluţionare, care nu corespund unei „largi" activităţi constituţionale. Activitatea constituţională largă constă în a păcăli autorităţile: „ele" mă vor căuta printre social-democraţi sau printre socialiştii-revoluţionari, în timp ce eu mă voi strecura pe lista cadetă în aşa fel ca să nu mă dibuiască! Guvernul mă va căuta în tabăra revoluţionară, iar eu voi păcăli şi guvernul şi tabăra revoluţionară, trecînd în „blocul opoziţionist". Sînt şiret, nu glumă!

www.dacoromanica.ro

— Dar ce te faci, o, stimabile om politic, dacă, procedînd astfel, vei păcăli şi masele, care nu vor mai face nici o deosebire între d-ta şi „opoziţia" prea-supuşilor liberali ?

— Fleacuri ! Care mase, ce mase... la nevoie, o să dăm un loc curiei muncitoreşti... Şi apoi, dintr-un anumit punct de vedere sîntem cu toţii pentru libertate... revoluţia a devenit o revoluţie naţională... cadeţii sînt şi ei hotărîţi să lupte în felul lor...

Se pune întrebarea : în afară de considerentele de ordin *poliţienesc*, mai au oare trudovicii noştri şi considerente de ordin politic ? Da, au. Ei spun că nu trebuie să ne luăm după alegătorul energic şi activ, ci după alegătorul somnolent sau intimidat, care stă acasă. Ascultaţi ce spune acest ziar „de stînga" :

„După starea de spirit care domneşte la mitinguri nu ne putem face o idee despre starea de spirit a întregii mase a alegătorilor... La mitinguri nu participă decît $^1/_{10}$ din numărul total al alegătorilor — firește, oamenii cei mai energici, cei mai vioi şi mai activi".

Iată, într-adevăr, un motiv suficient ca să te tîrăşti în coada alegătorilor cadeţi, alegătorii cei mai puţin energici, cei mai pasivi şi mai inerţi ! Asta e tragedia radicalului rus : zeci de ani a oftat după mitinguri, după libertate, a dorit cu ardoare (în vorbe) libertatea, dar cînd a venit la miting şi a văzut că starea de spirit e mai radicală decît a lui, a început să dea înapoi : „e greu să-ţi faci o idee", „nu participă decît $^1/_{10}$", „fiţi cu băgare de seamă, domnilor !". Întocmai ca înflăcăratul erou turghenievean care a fugit de Asea şi pe care Cernîşevski l-a caracterizat astfel : „Rusul la rendez-vous".

Şi mai pretindeţi că sînteţi partizani ai maselor muncitoare ! N-aveţi ce căuta la un rendez-vous cu revoluţia, — mai bine staţi acasă ; acolo veţi avea mai puţină bătaie de cap şi nu va trebui să aveţi de-a face cu aceşti primejdioşi „oameni mai energici, mai vioi şi mai activi". Vouă vă convine mai bine să aveţi de-a face cu somnolenţii filistini !

Sau poate că acum, din acest exemplu mult prea simplu, veţi înţelege în sfîrşit care e „miezul discuţiei" în jurul acordului cu cadeţii ?

www.dacoromanica.ro

Miezul acestei discuţii, onorabile, constă tocmai în aceea că noi vrem să-l scuturăm pe filistin şi să facem din el un cetăţean. În acest scop însă, trebuie să-l *silim să aleagă* între politica filistină a cadetului, care se ploconeşte în faţa „constituţiei" (cu iertăciune fie zis), şi politica revoluţionară a proletariatului socialist.

„Un bloc al tuturor partidelor de stînga" înseamnă *dizolvarea* celor „zece la sută de alegători dintre cei mai energici, mai vioi şi mai activi" în masa alegătorilor indiferenţi, indolenţi, somnolenţi, înseamnă *subordonarea* celor care vor să lupte (şi sînt în stare să antreneze *masele* în momentul hotărîtor) faţă de cei care, fără pic de jenă, vor să facă pe loialii, cum au făcut cadeţii în Duma întîi, vor să se tocmească cu Stolîpin şi să treacă în mod josnic de partea lui, cum a făcut cadetul Lvov.

Reacţiunea vă atacă, ea a şi răpit poporului mai mult de o treime din cuceririle dobîndite în octombrie şi ameninţă să-i răpească şi celelalte două treimi. Iar voi vă daţi aere de oameni de ordine şi vă apăraţi făcînd apel la mentalitatea filistinului : nici un fel de ofensive, nici o revoluţie, noi mergem în Dumă să facem legi, nu facem decît *să ne apărăm*, ne situăm pe teren legal !

Cînd veţi înţelege, în sfîrşit, că cine se limitează la apărare se şi recunoaşte moralmente înfrînt ? Şi sînteţi într-adevăr moralmente înfrînţi. Nici nu sînteţi buni de altceva decît să votaţi cu cadeţii.

„*Să-l silim* pe filistin să aleagă", am spus noi. Da, *să-l silim*. Nici un partid socialist din lume n-a fost în stare să smulgă masele de sub influenţa partidelor burgheze liberale sau radicale — care contează pe mentalitatea filistinului — fără o anumită scuturătură, fără oarecare împotrivire, fără riscul *primei* experienţe : cine apără *în fapt* libertatea, cadeţii sau noi ?

Dacă se încheie un acord cu cadeţii, filistinul *nu* mai *trebuie* să-şi dea răspuns la această întrebare. În locul lui au dat răspuns politicienii din tabăra flecarilor radicali şi a oportuniştilor social-democraţi, şi anume au răspuns înhăitîndu-se cu cadeţii. Filistinul s-a radicalizat (nu din vina noastră, nu datorită propagandei noastre *de partid*, ci datorită zelului lui Stolîpin), filistinul s-a radicalizat, şi

www.dacoromanica.ro

asta e de ajuns pentru noi. Dacă s-a radicalizat, înseamnă că va fi pentru „un bloc al tuturor partidelor de stînga" ! Pentru un asemenea bloc va fi *întreaga* masă filistină, şi nu numai cei zece la sută de alegători neastîmpăraţi, pardon, vreau să spun activi. Atît întrunirile electorale cît şi întreaga linie politică trebuie să fie adaptate la mentalitatea filistinului speriat, *iată ce înseamnă în realitate un bloc cu cadeţii.*

Noi însă spunem : nu numai în manifeste şi platforme, nu numai în rezoluţii şi cuvîntări, ci în întreaga politică şi în întreaga campanie electorală trebuie să tindem să scoatem în evidenţă *opoziţia* dintre filistinul speriat şi luptătorul hotărît. Această opoziţie poate fi scoasă în evidenţă *numai* opunînd una alteia *două* liste *diferite* : lista cadetă şi cea social-democrată. În capitală, a cărei presă este difuzată în întreaga Rusie, în capitală, unde se află conducerile centrale ale tuturor partidelor, în capitală, care conduce din punct de vedere ideologic şi politic întreaga ţară, este de o mie de ori mai important să promovăm o politică demnă de luptătorii din octombrie, care au smuls o fărîmă de libertate, să promovăm o politică demnă de proletariat, şi nu o politică de placiditate filistină.

Cuvintele noastre cu privire la necesitatea de a înţelege greşelile „paşnicei" Dume cadete, cu privire la necesitatea de a face un pas înainte vor rămîne vorbe goale dacă noi *înşine* nu vom face *un pas înainte* împotriva acestei idei filistine, oblomoviste : „un bloc al tuturor partidelor de stînga". Îndemnurile noastre de a se merge *înainte* vor suna fals şi nu vor înflăcăra inimile luptătorilor poporului dacă în capitală, în văzul tuturor popoarelor din Rusia, noi înşine, „conducătorii", „capii", vom bate *pasul pe loc :* de braţ cu aceiaşi cadeţi, pe baza unei *„amiabile"* împărţiri a mandatelor, în bună înţelegere, cu toţii laolaltă, uniţi cu toţii, toţi pentru libertate... Ce mai încoace-încolo ? Şi ce-i dacă menşevicul Ivan Ivanîci l-a făcut cîndva gînsac pe cadetul Ivan Nikiforîci ?

„...La mitinguri nu participă decît $^1/_{10}$ din numărul total al alegătorilor..." Bine, domnule radical. De astă dată, în mod excepţional, vă credem pe cuvînt ; vă facem această concesie pentru că... argumentaţi atît de stîngaci.

www.dacoromanica.ro

O zecime din numărul total al alegătorilor înseamnă 13 000 din 130 000 de alegători cîţi sînt în tot Petersburgul. Aceşti 13 000 de alegători dintre cei mai energici, mai vioi şi mai activi se orientează spre partidele situate la stînga cadeţilor. Se pune întrebarea : poate oare un om cu judecată sănătoasă să afirme că energicii participanţi la mitinguri *nu sînt urmaţi* de un anumit număr de alegători mai puţini energici, care nu frecventează mitingurile ? Oricine va înţelege că acest lucru *nu e* de crezut, că într-un oraş cu un milion şi jumătate de locuitori există, chiar dacă facem abstracţie de ziare şi adunări, mii de alte căi şi canale prin care starea de spirit a elementelor înaintate se infiltrează în întreaga masă. Oricine înţelege — şi toate alegerile din toate ţările confirmă — că fiecare alegător energic care participă la mitinguri este urmat nu de unul, ci de cîţiva alegători care nu frecventează mitingurile.

În alegerile trecute, din cei 150 000 de alegători înscrişi la Petersburg au votat 60 000. Dintre aceştia circa 40 000 au votat pentru cadeţi şi circa 20 000 au votat, în tot Petersburgul, pentru partidele de dreapta. Chiar de la radicalul nostru, care nu vrea să fie „optimist"... (doamne fereşte ! radicalii noştri vor să fie oameni „solizi", ...în felul radicalilor germani de prin 1840—1850)..., chiar de la radicalul nostru am auzit că octombriştii au amuţit cu totul, iar noi ştim că şi *faptele* denotă că sînt complet înfrînţi. Acum auzim că există 13 000 de alegători energici, care se orientează spre partidele situate la stînga cadeţilor. Gîndiţi-vă că raportul dintre aceste cifre variază simţitor în unele circumscripţii. Gîndiţi-vă cîţi votanţi îl urmează de obicei pe alegătorul care participă la mitinguri.

Toate acestea arată clar că pericolul unui vot în favoarea ultrareacţionarilor la Petersburg, în sensul că cei de dreapta ar putea să fie aleşi în Dumă din cauza fărîmiţării voturilor cadete şi socialiste, este *o poveste pentru copii.* Într-adevăr, pentru ca la Petersburg să fie aleşi în Dumă cei de dreapta, este necesar ca *în majoritatea* circumscripţiilor să se producă nu numai o fărîmiţare a voturilor în general, ci să se fărîmiţeze în aşa fel încît *şi* cadeţii, *şi* socialiştii, luaţi separat, să obţină mai puţine voturi

www.dacoromanica.ro

decît lista ultrareacţionarilor. Asta este o absurditate vădită.

De aceea declarăm fără ezitare : dacă pericolul ultrareacţionar nu se va manifesta sub aspect *extra*-„constituţional" (şi tocmai aprecierea *acestui* aspect constituie centrul de greutate al deosebirii dintre tactica cadeţilor şi cea a socialiştilor), fărîmiţarea voturilor cadete şi socialiste *nu poate* să ducă la o victorie a partidelor de dreapta la Petersburg.

Primejdia unei *victorii* electorale a ultrareacţionarilor la Petersburg este o minciună pe care cadeţii, „radicalii" şi diferiţii oportunişti o folosesc pentru *a înşela poporul* şi care serveşte interesele *filistinismului* în politică. Gogoriţa *acestui* pericol ultrareacţionar serveşte *în fapt* interesele cadeţilor, ajutîndu-i să se apere împotriva *pericolului de stînga*, serveşte la *îndobitocirea* maselor, care nu sînt silite ca prin votul lor să facă distincţie între burghezul cadet care „face legi" şi socialistul care duce la luptă poporul.

De aceea, cînd liberalii, trudovicii şi oportuniştii social-democraţi ne strigă în cor : sînteţi izolaţi ! —, noi răspundem calm : sîntem foarte bucuroşi că ne-am izolat de minciună. Sîntem foarte bucuroşi că ne-am izolat de ticăloşie. Căci a sprijini la Petersburg — după 9 ianuarie 1905, după octombrie 1905 —, în faţa unei mase de 130 000 de alegători, alegerea în Dumă a unor oameni de teapa lui Kutler, Nabokov, Struve & Co. este fără doar şi poate o ticăloşie.

Trudovicilor şi oportuniştilor social-democraţi, care au şi început să jubileze pe tema că ei şi nu bolşevicii vor fi aleşi în Dumă cu ajutorul cadeţilor, le prezicem că, dacă Duma a doua va avea o majoritate cadetă, ei, trudovicii şi oportuniştii social-democraţi, vor trebui *să roşească de ruşine* că au contribuit la victoria electorală a cadeţilor. De astă dată ei vor fi *direct* răspunzători pentru acest lucru. Iar în Duma a doua cadeţii vor evolua atît de mult spre dreapta (asta se vede din întreaga lor comportare şi din întreaga lor literatură politică din ultimul an), încît pînă şi oportuniştii cei mai înrăiţi vor fi nevoiţi să ia atitudine împotriva lor. În Duma întîi, cadetul Lvov a făcut o cotitură spre partidul înnoirii paşnice şi a aprobat măsura ultrareacţionară a dizolvării Dumei. În Duma a doua (dacă is-

www.dacoromanica.ro

toria nu ne va aduce o schimbare radicală, care va mătura toate micile compromisuri cu cadeţii şi chiar pe cadeţii înşişi), în Duma a doua Lvovii cadeţi îşi vor da arama pe faţă nu la sfîrşit, ci la început.

Primiţi, deci, domnilor, mandate parlamentare din mîinile cadeţilor ! Nu vă invidiem. Noi ne vom mulţumi să punem în gardă masa muncitorească şi masa mic-burgheză din capitală. Ne vom mulţumi s-o ajutăm — nu numai cu cuvîntul, ci şi prin intermediul alegerilor — să vadă *prăpastia* care există între cadeţi şi socialişti.

Fiecare cu ale lui — „sînt mulţi dispuşi să încurce aceste două meşteşuguri ; noi nu sîntem din tagma lor“ [145].

„Iar ei — spune autorul articolului de fond din „Rodnaia Zemlea“ vorbind despre bolşevici — vor fi în prezent şi mai izolaţi decît pînă acum, deoarece foştii boicotişti, socialiştii-revoluţionari, nu numai că participă acum la alegeri, ci şi acceptă încheierea unui bloc cu cadeţii“.

Iată ceva nou şi interesant. Am mai spus cîndva că socialiştii-revoluţionari se comportă în întreaga problemă a acordurilor electorale nu ca un partid politic, ci ca o clică de intelectuali, căci n-am văzut ca *organizaţiile* lor să fi adoptat în această problemă o atitudine politică deschisă. Iar acum, dacă ziarul la care colaborează d-l Tan nu spune pur şi simplu un neadevăr şi nu repetă un zvon necontrolat, vom merge mai departe şi vom conchide că în problema acordurilor electorale socialiştii-revoluţionari dau dovadă de *lipsă de onestitate politică*, sau, în orice caz, de o nestatornicie care implică fără doar şi poate un mare risc politic.

Toată lumea ştie că conferinţa organizaţiei social-democrate din Petersburg s-a pronunţat împotriva unui bloc cu cadeţii şi a propus trudovicilor şi socialiştilor-revoluţionari un acord electoral îndreptat *împotriva cadeţilor*. Rezoluţia noastră a fost publicată în toate ziarele.

Între Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. şi instituţiile corespunzătoare ale socialiştilor-revoluţionari şi ale comitetului Grupului trudovic *au şi avut loc* tratative. Divergenţe s-au ivit numai în ceea ce priveşte numărul mandatelor şi condiţia pusă de noi ca „socialiştii populişti“ să nu fie admişi să participe la acest acord. Dacă, *cu toate*

www.dacoromanica.ro

acestea, începînd tratative cu noi *după* ce am declarat că sîntem ferm hotărîţi să luptăm la Petersburg împotriva cadeţilor, socialiştii-revoluţionari *au început* sau *au continuat* să trateze cu cadeţii încheierea unui bloc, este evident că socialiştii-revoluţionari au dat dovadă de *lipsă de onestitate politică.*

Noi spunem deschis : pornim la luptă împotriva cadeţilor. Cine merge cu noi ?

Iar socialiştii-revoluţionari duc tratative *şi* cu noi, *şi* cu cadeţii !

Repetăm : nu ştim dacă afirmaţia făcută de autorul articolului de fond din „Rodnaia Zemlea" corespunde realităţii. Dar nu putem lăsa nerelevată afirmaţia categorică a unui organ la care colaborează d-l Tan, membru în comitetul de organizare al partidului socialist-populist. Despre existenţa unui bloc între socialiştii-revoluţionari şi socialiştii-populişti ştim şi din ziare, şi din comunicările pe care ni le-au făcut socialiştii-revoluţionari în cursul tratativelor duse cu noi (deşi condiţiile acestui bloc şi adevăratul lui caracter nu ne sînt cunoscute : ei duc şi aici un joc de culise).

De aceea socotim de datoria noastră să punem problema în mod public şi deschis, pentru ca *toată lumea* să ştie cum se comportă cutare sau cutare partid politic. Pînă acum raportul dintre partide putea fi apreciat la noi numai după programele şi publicaţiile lor, dar, în ultimă analiză, acestea nu sînt decît cuvinte. Duma întîi ne-a oferit posibilitatea să apreciem *unele* partide în lumina *activităţii* lor. Acum trebuie să folosim şi vom folosi neapărat şi *alegerile* pentru a lămuri pe deplin masele asupra caracterului *real* al diferitelor partide.

Că socialiştii-revoluţionari *ascund* ceva din relaţiile lor cu socialiştii-populişti, acesta este un lucru care ţine acum de domeniul faptelor politice. Că în realitate socialiştii-revoluţionari se tîrăsc în coada partidului oportunist care s-a rupt de ei, este iarăşi un fapt cert. În fapt, aşadar, sub aspectul independenţei şi al fermităţii revoluţionare, socialiştii-revoluţionari stau în realitate mult mai prost decît par. Iar dacă vor încheia un bloc cu cadeţii — şi încă de dragul unui mandat pentru socialiştii-populişti, şi nu

www.dacoromanica.ro

pentru ei —, vom avea un excelent material de agitaţie pentru a explica muncitorilor din Petersburg teza marxistă cu privire la totala nestatornicie şi la aparenţa înşelătoare a partidelor mic-burgheze (fie ele şi revoluţionare).

Noi considerăm că un social-democrat este dator „să se izoleze" de *astfel* de partide, şi aceasta este pentru el nu numai o chestiune de onoare, ci şi singura politică bine calculată. La noi însă calculul nu se face din punctul de vedere al mandatelor în Dumă, ci din punctul de vedere al *întregii* mişcări muncitoreşti în ansamblu, din punctul de vedere al intereselor fundamentale ale socialismului.

Dar să revenim la „Rodnaia Zemlea". Cît de uşuratică este atitudinea acestui ziar, se vede din următorul pasaj :

„În general, hotărîrile conferinţei bolşevicilor par a fi fost luate în pripă şi fără o matură chibzuinţă. Într-adevăr, cu ce sînt trudovicii mai buni decît socialiştii-populişti ?"

Acest „într-adevăr" este o perlă fără seamăn. Autorul e de o ignoranţă politică atît de crasă încît nici nu observă că umblă gol-goluţ, ca un sălbatic din Australia. Şi este unul dintre oamenii politici culţi ai micii burghezii !

Vrînd-nevrînd trebuie să ne facem „blestemata datorie" de publicist : să rumegăm încă o dată lucruri arhicunoscute şi să explicăm adevăruri elementare.

Trudovicii — adică *Comitetul* Grupului trudovic, căruia i s-a adresat conferinţa social-democrată din Petersburg — şi socialiştii-populişti provin din Grupul trudovic din Duma întîi. În acest Grup trudovic existau două aripi : aripa oportunistă şi cea revoluţionară. Deosebirea dintre ele şi-a găsit cea mai pregnantă expresie în deosebirea dintre cele *două* proiecte agrare prezentate de Grupul trudovic : proiectul celor 104 şi proiectul celor 33.

Aceste proiecte au următoarele elemente comune : 1) ambele se pronunţă pentru trecerea pămîntului moşieresc în mîinile ţăranilor ; 2) ambele sînt pe de-a-ntregul pătrunse de spiritul utopiei mic-burgheze a „egalizării" micilor producători (cel puţin sub un anumit raport) într-o societate bazată pe producţia de mărfuri.

Deosebirea dintre aceste proiecte constă în aceea că primul e pătruns de *teama* micului proprietar de a săvîrşi o

www.dacoromanica.ro

schimbare prea radicală, de a antrena în mişcare mase prea largi şi prea sărace ale poporului. Acest „spirit" al proiectului celor 104 a fost foarte bine exprimat de d-l Peşehonov, unul dintre autorii acestui proiect şi unul dintre liderii socialiştilor-populişti, care s-a referit la declaraţia făcută în Dumă de „ţăranii înstăriţi" : „Noi am fost trimişi aici să obţinem pămînt, iar nu să dăm". Aceasta înseamnă că, pe lîngă utopia egalizării mic-burgheze, la *această* aripă a trudovicilor găsim clar exprimate interesele *înguste* ale părţii *mai înstărite* a ţărănimii, care se teme ca nu cumva să fie nevoită „să dea" (în ipoteza unei „egalizări" generale, cum îşi imaginează micul burghez socialismul). Să ia de la moşier, dar să nu dea proletarului — iată lozinca partidului ţăranilor înstăriţi.

Proiectul celor 33 prevede desfiinţarea imediată şi totală a proprietăţii private asupra pămîntului. Utopia „egalizării" e prezentă şi aici şi în aceeaşi măsură, dar lipseşte teama de „a da". Aceasta este utopia micului burghez revoluţionar, şi nu a celui oportunist, utopia ţăranului ruinat, şi nu a celui înstărit, este visul de a ferici pe toţi, inclusiv proletarii, prin intermediul egalizării, şi nu visul de a se pricopsi de la moşier în dauna proletarului. Aici nu găsim teama de a atrage în mişcare masele cele mai largi şi cele mai sărace, ci dorinţa de a le atrage în luptă (dorinţă neînsoţită însă de priceperea şi de competenţa necesară) *.

După dizolvarea Dumei, această deosebire dintre cele două curente din rîndurile trudovicilor a dus la formarea a două organizaţii politice diferite : Comitetul Grupului trudovic şi partidul socialiştilor-populişti. Prima organizaţie şi-a cîştigat un loc de cinste în istoria revoluţiei ruse prin apelurile lansate în iulie [147]. Pînă în prezent, pe cît cunoaşte opinia publică, ea nu şi-a pătat încă acest bun renume, nu s-a dezis nicăieri de aceste apeluri, nu s-a alăturat corului plîngăreţilor, înăcriţilor şi renegaţilor.

Cealaltă organizaţie însă a folosit tocmai perioada dizolvării Dumei pentru a se legaliza în condiţiile regimului stolîpinist, pentru „a beşteli" în presa legală, adică în presa

* La adresa acestor revoluţionari mic-burghezi, ca şi a altora, am putea spune ceea ce un poet anarhist a spus la adresa noastră : „De distrus vom distruge împreună, de construit însă — nu" [148].

www.dacoromanica.ro

ferită de critica stîngii, apelurile menţionate mai sus, pentru a recomanda poporului să nu se atingă „deocamdată" de anumite instituţii ale vechii puteri şi aşa mai departe. Conferinţa organizaţiei social-democrate din Petersburg s-a exprimat, aşadar, în termeni mult prea blînzi la adresa acestui partid spunînd că „are o atitudine evazivă în problemele fundamentale ale luptei extraparlamentare".

Prin urmare, pînă acum *faptele* politice au arătat în chip vădit că partidele mic-burgheze sau trudovice s-au împărţit în partide ale micului burghez revoluţionar (socialiştii-revoluţionari şi Grupul trudovic) şi partidul micului burghez oportunist (socialiştii-populişti). Dat fiind că pentru social-democraţi campania electorală este unul dintre mijloacele de luminare politică a maselor, noi, delimitînd primele două partide trudovice de cel de-al treilea, *l-am silit* şi aici pe filistin *să se gîndească* la cauzele acestei împărţiri. Iar după ce se va gîndi şi îşi va da seama despre ce este vorba, filistinul va face o alegere *conştientă*.

În încheiere trebuie să remarcăm că naivul şi ignorantul autor al articolului de fond din „Rodnaia Zemlea" se lansează totodată într-o serie de sofisme amuzante, menite să-i justifice poziţia. Socotim că n-ar fi inutil să examinăm unul din aceste sofisme, anume formulat în aşa fel încît să-l satisfacă pe filistin :

„Chiar dacă nu există un pericol ultrareacţionar, bolşevicii tot nu au dreptate. Căci în acest caz nu este nevoie de un bloc cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii, iar partidul social-democrat se poate prezenta în alegeri, cu mult folos pentru puritatea conţinutului său de clasă, pe poziţii întru totul de sine stătătoare".

Da grozavi mai sîntem, îşi zise acest radical, pînă şi în problema purităţii conţinutului de clasă sîntem în stare să dăm o părere !

Da, ziaristul de astăzi „e în stare" să-şi dea părerea în orice problemă, dar e departe de a înţelege lucrurile şi nu posedă cunoştinţele necesare în acest scop. Nu e adevărat că necesitatea de a păstra puritatea poziţiei de clasă ar exclude orice acorduri. A gîndi astfel înseamnă a duce la absurd concepţiile marxismului, a le transforma într-o caricatură. Tot atît de neadevărată e afirmaţia că, dacă nu

www.dacoromanica.ro

există un pericol ultrareacţionar, cade necesitatea unui bloc cu socialiştii-revoluţionari.

Regula generală este că partidul muncitoresc social-democrat trebuie să păstreze în campania electorală o poziţie întru totul de sine stătătoare. Excepţii însă trebuie să admită orice partid viu, de masă, dar numai în limite raţionale şi strict determinate. În epoca revoluţiei burgheze, *toţi* social-democraţii au admis acorduri politice cu burghezia *revoluţionară :* şi atunci cînd au colaborat laolaltă în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, soldaţilor şi feroviarilor etc., şi atunci cînd au semnat cunoscutul manifest al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor (decembrie 1905) [148] sau apelurile din iulie (1906). Autorul articolului de fond din „Rodnaia Zemlea" pare a nu cunoaşte faptele cele mai notorii referitoare la rolul diferitelor partide în revoluţia rusă. Social-democraţia revoluţionară respinge acordurile neprincipiale, acordurile dăunătoare şi inutile, dar nici nu se gîndeşte să-şi lege mîinile în general şi pentru toate cazurile. Asta ar fi o copilărie. Platforma celor 14 delegaţi la Conferinţa generală a social-democraţiei din Rusia constituie o dovadă concludentă în această privinţă *.

Apoi, „necesitatea" încheierii unui acord cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii la Petersburg decurge din existenţa pericolului *cadet*. Dacă autorul articolului de fond din „Rodnaia Zemlea" ar cunoaşte problema despre care s-a apucat să scrie, ar şti că chiar şi printre social-democraţii care se pronunţă pentru acorduri cu cadeţii există organizaţii foarte influente (de pildă Bundul) care recunosc necesitatea încheierii unui bloc cu burghezia revoluţionară în cazul cînd există un pericol cadet, dar nu există unul ultrareacţionar. La Petersburg ar fi posibilă nu numai desfăşurarea campaniei electorale în spiritul educării revoluţionare şi socialiste a maselor (ceea ce noi, social-democraţii, vom obţine în orice caz), ci şi *o victorie* asupra cadeţilor, dacă nu ar trăda social-democraţii menşevici, dacă *toţi* trudovicii revoluţionari ar urma pe *toţi* socialiştii. Şi din moment ce participăm la campania electorală, nu avem dreptul să lăsăm să ne scape nici o şansă de victorie, cu condiţia să nu încălcăm principiile tacticii socialiste.

* Vezi volumul de faţă, pag. 107—109. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Faptul că la Petersburg se dă o luptă serioasă *numai* între cadeţi şi social-democraţi *este invederat* de întrunirile electorale (acelaşi lucru se poate spune şi despre Moscova, cu specificarea că şi rezultatele *tuturor* anchetelor parţiale, de pildă ale anchetelor organizate de ziarul „Vek" şi de sindicatul funcţionarilor din industrie şi comerţ „Unire şi Forţă", au adus o confirmare în acest sens) [149].

Faptul că un acord cu cadeţii înseamnă hegemonia ideologică-politică a cadeţilor asupra aliaţilor lor este confirmat atît de întreaga presă politică cît şi de întregul caracter al tratativelor. Cadeţii dictează condiţiile. Ei definesc în auzul lumii *semnificaţia* acordurilor (amintiţi-vă aprecierile lor la adresa menşevicilor şi a socialiştilor-populişti : „partide socialiste moderate", „bloc opoziţionist"). Cadeţilor li se cere, ca maximum de concesie, împărţirea egală a mandatelor.

Şi tot atît de neîndoielnic este că un acord între social-democraţi şi partidele democrat-revoluţionare înseamnă hegemonia social-democraţiei asupra micii burghezii. Presa social-democrată şi-a expus deschis, clar şi cuprinzător *toate* opiniile, în timp ce socialiştii-revoluţionari şi Comitetul Grupului trudovic nici nu s-au pronunţat independent în problema acordurilor. Tonul îl dau social-democraţii. Despre o ciuntire a concepţiilor lor socialiste, a punctului lor de vedere de clasă nu este şi nici nu poate fi vorba. Nici în ceea ce priveşte împărţirea mandatelor nimeni nu se va gîndi să le ofere partea mai mică. Campania lor în curia muncitorească se desfăşoară incontestabil în mod de sine stătător şi dovedeşte preponderenţa lor.

În aceste condiţii ar fi pur şi simplu ridicol să ne temem să ducem după noi, în lupta împotriva cadeţilor, aliaţi din rîndurile micii burghezii revoluţionare. În aceste condiţii am putea duce după noi chiar şi pe socialiştii-populişti, dacă aşa ar cere interesele cauzei. Principialitatea partidului nostru nu ar avea de suferit cîtuşi de puţin de pe urma acestui lucru : linia rămîne aceeaşi, lupta împotriva principalului partid al conciliatorilor burghezi liberali este dusă de noi cu aceeaşi energie. Nici un om cu judecata sănătoasă nu va spune că noi am urmat pe socialiştii-populişti (dacă

www.dacoromanica.ro

le-am oferi lor, împreună cu socialiştii-revoluţionari şi cu Comitetul Grupului trudovic, două mandate din şase). Dimpotrivă, aceasta ar însemna *în fapt* că social-democraţia desfăşoară o campanie de sine stătătoare şi că a reuşit *să rupă* de cadeţi una din anexele lor. Nu este oare clar că, dacă semicadeţii acceptă să figureze pe lista noastră, mobilizarea lor împotriva cadeţilor nu numai că nu va contraveni sarcinilor luptei anticadete, ci, dimpotrivă, le va aduce un serviciu direct ?

Conferinţa organizaţiei social-democrate din Petersburg a procedat just declarînd *în mod deschis* şi public că are o atitudine negativă faţă de socialiştii-populişti. Eram datori să punem în gardă pe trudovicii revoluţionari împotriva unui *asemenea* partid pretins trudovic. Dacă trudovicii revoluţionari se dovedesc a fi *dependenţi* de partidul socialist-populist — care este formal constituit ca partid de sine stătător —, este necesar ca această dependenţă să fie adusă la cunoştinţa opiniei publice. Pentru noi este foarte important să scoatem la lumina zilei acest fapt, să-i silim pe ei să-l recunoască, să tragem din el *toate* concluziile în cadrul unei agitaţii largi în faţa muncitorilor, în faţa întregului popor.

Cît priveşte problema dacă în lupta împotriva cadeţilor la Petersburg vom avea ca aliaţi trudovici de o calitate mai bună sau mai proastă, noi o vom rezolva într-un mod pur practic. Linia principială am definit-o. La luptă vom merge *în orice caz* în mod de sine stătător. Răspunderea pentru trudovicii mai puţin siguri noi am refuzat deschis s-o luăm asupra noastră şi am trecut-o asupra altora.

*
* *

Cadeţii de stînga de la „Tovarişci" au încercat să-i ia în zeflemea pe bolşevici atunci cînd aceştia au declarat, încă în noiembrie, că la Petersburg sînt angajate în luptă principalele trei partide : ultrareacţionarii, cadeţii şi social-democraţii.

www.dacoromanica.ro

Rira bien qui rira le dernier (cine rîde la urmă rîde mai bine).

Previziunea noastră s-a adeverit.

La Petersburg vor fi *trei* liste de candidaţi în alegerile pentru Dumă: lista ultrareacţionară, lista cadetă şi cea social-democrată.

Alegeţi, cetăţeni!

Publicat în ianuarie 1907, la Petersburg, într-o broşură apărută în editura „Novaia duma"

Se tipăreşte după textul broşurii

www.dacoromanica.ro

CAMPANIA ELECTORALĂ A SOCIAL-DEMOCRAŢIEI LA PETERSBURG

Petersburg, 18 ianuarie 1907

La Petersburg, campania electorală e în toi. Se apropie momentul hotărîtor : în primul rînd, zilele acestea trebuie să se precizeze care este gruparea definitivă a partidelor în alegeri, cine cu cine merge, cine împotriva cui luptă. În al doilea rînd, înseşi alegerile sînt foarte aproape.

Importanţa alegerilor din capitală este imensă. Privirile întregii Rusii sînt aţintite acum asupra Petersburgului. Aici, la Petersburg, viaţa politică pulsează cel mai viu, guvernul este aici mai tare ca oriunde. Aici se află conducerile centrale ale tuturor partidelor, cele mai bune organe de presă de toate orientările şi nuanţele, cei mai buni oratori la întrunirile electorale.

De pe acum se poate spune cu toată certitudinea că Petersburgul s-a dovedit a fi la înălţimea aşteptărilor. Campania electorală de la Petersburg a dat şi continuă să dea *zi de zi* un material politic-educativ extrem de abundent. Acest material trebuie studiat în modul cel mai temeinic. Trebuie să ne ocupăm în mod sistematic de strîngerea lui, să stabilim cu ajutorul lui cît mai limpede cu putinţă care sînt bazele *de clasă* ale celor mai diferite partide şi să răspîndim în cele mai largi mase muncitoreşti, în satele cele mai îndepărtate aceste cunoştinţe vii, nemijlocite, care interesează şi preocupă toată lumea.

Să încercăm să începem aici strîngerea acestui material, firește, sub formă de conspect. Invităm pe cititor să arunce o privire retrospectivă, să examineze în ansamblu întreaga

www.dacoromanica.ro

desfăşurare a campaniei electorale la Petersburg, pentru a-şi face astfel o idee consecventă şi ideologiceşte fundamentată despre rolul social-democraţiei şi pentru a nu se lăsa influenţat de chestiunile mărunte ale zilei şi de caleidoscopul zarvei politicianiste.

Etapa întîi. Social-democraţii se pregătesc pe plan teoretic pentru alegeri. Cei mai de seamă reprezentanţi ai aripii de dreapta şi ai aripii de stînga îşi expun punctele de vedere. În rîndurile menşevicilor se înregistrează la început şovăieli pe toată linia : 1) Cerevanin se declară pentru acorduri cu cadeţii. 2) Presa cadetă jubilează şi răspîndeşte această ştire în toate colţurile Rusiei. 3) Martov protestează în coloanele ziarului „Tovarişci" şi se pronunţă pentru liste *pur* social-democrate, reproşînd bolşevicilor (ziarul „Proletarii" nr. 1) pînă şi faptul că recunosc *în general* admisibilitatea unor acorduri cu trudovicii împotriva cadeţilor. 4) Bolşevicii se pronunţă pentru liste *pur* social-democrate, fără a exclude încheierea unor acorduri cu democraţia revoluţionară. 5) Plehanov ia atitudine în presa burgheză, pronunţîndu-se pentru încheierea unor blocuri cu cadeţii. 6) În rîndurile menşevicilor se produc oscilări pe toată linia : Larin condamnă în termeni plini de indignare blocurile cu cadeţii, considerîndu-le o ruşine pentru social-democraţi. Nik. I—ski admite blocurile cu cadeţii, preferînd însă un bloc cu trudovicii împotriva cadeţilor. 7) Martov şi ceilalţi menşevici fac o întoarcere de 180° şi trec cu toţii de partea lui Plehanov.

La Conferinţa generală a P.M.S.D.R. se cristalizează două curente : menşevicii şi bundiştii se declară pentru blocuri cu cadeţii ; bolşevicii, polonezii şi letonii se declară categoric împotrivă, admiţînd însă acorduri cu democraţia revoluţionară.

Etapa a doua. Presa dezbate ideea unui bloc cu cadeţii. Plehanov merge pînă acolo încît începe să vorbească despre „o Dumă învestită cu puteri depline". Prin aceasta el a reuşit să ducă la absurd menşevismul. Dorind să-i apropie pe menşevici de cadeţi, Plehanov (datorită necunoaşterii situaţiei politice) obţine un rezultat diametral opus, adică îi îndepărtează pe menşevici de cadeţi. Pe de o parte, partidul cadeţilor respinge în mod oficial şi solemn, ca

www.dacoromanica.ro

iluzie revoluționară, ideea unei „Dume învestite cu puteri depline" și-l ia în zeflemea pe Plehanov. Devine clar că cadeții vor și cer un bloc *ideologic*, vor și cer ca partidele de stînga să se supună conducerii cadeților, să accepte tactica conciliatoristă, antirevoluționară a cadeților. Pe de altă parte, zelul deplasat al lui Plehanov dezorganizează rîndurile menșevicilor : atît bundiștii cît și menșevicii caucazieni condamnă în mod public, prin presă, atitudinea lui Plehanov. Comitetul Central, în majoritate format din menșevici, tace jenat și dezorientat. Plehanov se vede izolat și pînă la urmă amuțește și el.

Etapa a treia. Începutul acțiunii de masă. Se țin întruniri electorale la Moscova și la Petersburg. Un suflu de aer proaspăt pătrunde din stradă în atmosfera îmbîcsită a politicianismului intelectualist. Din capul locului se vădește inexistența pericolului ultrareacționar : strada confirmă susținerile bolșevicilor, care afirmă că, făcînd zarvă în jurul pericolului ultrareacționar și încercînd astfel să înlăture pericolul care-i amenință dinspre stînga, cadeții îi duc de nas pe oportuniști. La întrunirile electorale din ambele capitale lupta se desfășoară *în fond* între cadeți și social-democrați, în special între cadeți și social-democrații bolșevici. Cadeții caută să tragă pe *toți* — strada, mulțimea, masele — *spre dreapta*, combătînd revendicările revoluționare și militînd, sub pretextul „căii parlamentare pașnice", pentru un compromis cu reacțiunea. Social-democrații bolșevici cheamă masele la stînga, demascînd toată falsitatea basmelor despre calea pașnică, tot caracterul lor interesat, de clasă. Menșevicii se fîstîcesc (după cum recunoaște chiar presa cadetă, care e îndrăgostită de ei) ; pe cadeți ei îi critică timid, nu ca niște socialiști, ci ca niște cadeți de stînga, și tot atît de timid vorbesc ei despre necesitatea unui acord cu cadeții.

Etapa a patra. Se întrunește conferința organizației social-democrate din Petersburg. La această conferință, formată din reprezentanți aleși de toți membrii organizației social-democrate pe bază de discuții, adică pe baza consultării tuturor membrilor organizației asupra problemei acordurilor cu cadeții, bolșevicii au o precumpănire categorică, indiferent dacă voturile contestate de o parte sau de alta se socotesc sau nu se socotesc de loc, ori se socotesc după o

www.dacoromanica.ro

normă specială. Menşevicii se retrag de la conferinţă şi iniţiază o sciziune. Formal, ei se ascund sub paravanul unor ridicole şi lamentabile pretexte de natură organizatorică (modul, chipurile, greşit în care bolşevicii au validat mandatele, — în realitate însă bolşevicii precumpăneau *indiferent* de modul cum ar fi fost socotite mandatele ; refuzul conferinţei de a se împărţi în conferinţă orăşenească şi conferinţă gubernială —, în realitate însă Comitetul Central nu putea cere acest lucru în baza statutului şi nu l-a cerut nici la Vilno, nici la Odesa, nici în alte oraşe).

În fond, cauza sciziunii provocate de menşevici este clară pentru toată lumea : oportuniştii din rîndurile social-democraţiei trec de la proletariat la burghezia liberală, de la organizaţiile social-democrate muncitoreşti la colective electorale fără partid, neînchegate.

Conferinţa nu acordă nici o atenţie retragerii menşevicilor, continuînd să se ocupe de lucrările *ei*. La Petersburg au fost controverse şi în rîndurile bolşevicilor : aşa-numiţii bolşevici puri sînt împotriva oricărui acord cu vreun alt partid, oricare ar fi el. Aşa-numiţii disidenţi sînt pentru un acord cu democraţia revoluţionară, cu trudovicii, pentru a lichida în capitala Rusiei hegemonia cadeţilor asupra masei muncitoare înapoiate. În unele cazuri, aceste controverse dintre „puri“ şi „disidenţi“ luau forme acute, dar în fond toţi bolşevicii înţelegeau foarte bine că această divergenţă nu-i dezbină pe plan principial, ci-i ajută doar să discute sub toate aspectele şi în mod practic toate şansele şi perspectivele în alegeri.

Proletariatul socialist nu poate să refuze masei micburgheze nesocialiste permisiunea *de a-l urma pe el*, pentru a o elibera astfel de sub influenţa cadeţilor. După dezbateri ample, conferinţa adoptă hotărîrea de a propune socialiştilor-revoluţionari şi Comitetului Grupului trudovic un acord pe următoarea bază : două mandate curiei muncitoreşti, două social-democraţilor şi două trudovicilor.

Aceasta era singura soluţie justă şi posibilă la Petersburg : sarcina de a înfrînge pe cadeţi nu poate fi neglijată ; cu două liste de stînga nu există nici un pericol din partea ultrareacţionarilor ; dar o nouă fărîmiţare a forţelor de stînga ar putea să creeze un asemenea pericol şi să le pună

www.dacoromanica.ro

în situația de a nu putea aduna în jurul lor masele de alegători. Propunerea conferinței menținea, totodată, precumpănirea absolută a social-democraților; hegemonia ideologică și politică a social-democrației în toată puritatea principiilor ei se întărea.

În ceea ce privește partidul socialiștilor-populiști, conferința a hotărît să-l excludă de la participare la acord, pentru că e un partid semicadet, care are o poziție evazivă în problemele fundamentale ale luptei extraparlamentare. Se știe că, după dizolvarea Dumei, acest partid s-a despărțit de mica burghezie revoluționară și a început să propovăduiască în presa legală prudența și moderația.

Se înțelege că social-democrația revoluționară era *datoare să ceară* din partea socialiștilor-revoluționari o atitudine *neechivocă* față de un asemenea partid și una din două : ori să insiste asupra excluderii lui (ceea ce ar fi fost, probabil, pe deplin posibil dacă în clipa hotărîtoare menșevicii n-ar fi trecut de la socialiști la cadeți), ori să declare cel puțin că nu-și asumă nici o răspundere pentru *asemenea* „trudovici".

Etapa a cincea. Sciziunea inițiată de menșevici trezește mari speranțe în rîndurile *întregii* burghezii liberale. Întreaga presă cadetă jubilează; ea jubilează pe tema „izolării" odioșilor bolșevici, pe tema trecerii „curajoase" a menșevicilor din tabăra revoluției în tabăra „blocului opozițional". Ziarul „Reci", căruia îi aparține această din urmă expresie, îi și numește de-a dreptul pe menșevici și pe socialiștii-populiști *„partide socialiste moderate"*. Se creează într-adevăr impresia că partidul cadet va reuși să atragă de partea sa toată mica burghezie (adică pe toți trudovicii, inclusiv socialiștii-revoluționari) și toată partea mic-burgheză a partidului muncitoresc, adică pe menșevici.

Bolșevicii își continuă calm activitatea lor de sine stătătoare. Sîntem foarte bucuroși să ne izolăm de ticăloșie, spun ei, de trădarea și de nestatornicia micii burghezii. Tactica noastră nu poate fi subordonată goanei după mandate. Noi declarăm că la Petersburg vor *fi în orice caz* trei liste : lista ultrareacționară, lista cadetă și cea social-democrată.

Etapa a șasea. Alegerile în curia muncitorească și demascarea întregii duplicități a trudovicilor.

www.dacoromanica.ro

În curia muncitorească înving social-democraţii, dar socialiştii-revoluţionari reuşesc să obţină mai multe voturi decît ne aşteptam. Se constată că *în curia muncitorească socialiştii-revoluţionari au obţinut succese mai ales în dauna menşevicilor*. În raionul Vîborg, această citadelă a menşevismului, sînt aleşi, după cum se anunţă, *mai mulţi* socialiştii-revoluţionari decît social-democraţi !

Astfel se confirmă şi la noi un fenomen semnalat de mult în alte ţări. Oportunismul din rîndurile social-democraţiei îndepărtează de el masa muncitorească în asemenea măsură încît ea se aruncă în braţele burgheziei revoluţionare. Politica cu totul nestatornică, plină de oscilări a menşevicilor slăbeşte extrem de mult social-democraţia, făcînd jocul cadeţilor în curia orăşenească şi al socialiştilor-revoluţionari în curia muncitorească.

Numai social-democraţia *revoluţionară* poate să satisfacă cerinţele masei proletare şi s-o despartă *trainic* de *toate* partidele mic-burgheze.

Pe de altă parte însă, evenimentele dau în vileag şi toată duplicitatea trudovicilor. În curia muncitorească, ei (socialiştii-revoluţionari) ne bat prin aceea că-i înfierează pe menşevici, care acceptă să meargă în bloc cu cadeţii. Dar în acelaşi timp ei duc în campania electorală un joc cu totul neprincipial. Ei nu fac nici un fel de declaraţii în numele partidului lor, nu publică nici un fel de hotărîri organizatorice proprii, nu discută deschis problema blocurilor cu cadeţii. Se creează impresia că în mod intenţionat sting ei toate lumînările, ca nişte oameni care vor să-şi aranjeze pe întuneric micile lor afaceri dubioase.

Se spune că socialiştii-revoluţionari au încheiat un bloc cu socialiştii-populişti. Nimeni nu cunoaşte condiţiile şi caracterul acestui bloc. E un joc pe nevăzute. *Se spune* (vezi „Rodnaia Zemlea" din 15 ianuarie, iar la acest ziar colaborează d-l Tan) că socialiştii-revoluţionari sînt pentru un bloc cu cadeţii. Nimeni nu ştie care e adevărul. E un joc pe nevăzute. La întrunirile electorale se observă aceeaşi diversitate de păreri : un socialist-revoluţionar pledează, împreună cu socialiştii-populişti, pentru încheierea unui bloc cu cadeţii, altul obţine să fie adoptată o rezoluţie împotriva

www.dacoromanica.ro

blocului cu cadeții, pentru un bloc al tuturor partidelor de stînga împotriva cadeților.

Nestatornicia și duplicitatea totală a *întregii* micii burghezii, chiar și a celei mai revoluționare, apar *cît se poate de clar* în fața maselor. Dacă n-ar exista la noi partea micburgheză, oportunistă a social-democrației, am avea un prilej minunat să explicăm *întregii* mase muncitorești de ce *numai* social-democrația este capabilă să-i apere cinstit și consecvent interesele.

Și bolșevicii își desfășoară agitația pe acest teren. Bolșevicii se mențin ferm pe linia adoptată : la Petersburg *va fi* o listă cadetă și o listă social-democrată. Hotărîrea noastră *nu e în funcție* de oscilările micii burghezii : dacă la chemarea noastră ea se va decide să urmeze proletariatul împotriva liberalilor, cu atît mai bine pentru ea. Dacă nu, cu atît mai rău pentru ea, căci noi *în orice caz* urmăm calea social-democrată.

Etapa a șaptea. *Destrămarea.* Cadeții se încurcă în tratative cu ultrareacționarii. Oportuniștii din rîndurile micii burghezii se încurcă în tratative cu cadeții. Bolșevicii se mențin ferm pe linia adoptată.

Ziarele anunță : 1) că d-l Miliukov obține o audiență la d-l Stolîpin ; 2) că, potrivit unor știri apărute în ziarele din străinătate, guvernul este gata să legalizeze partidul cadeților cu condiția ca el să nu încheie blocuri cu partidele de stînga.

Asupra mașinațiilor din culise ale partidului trădătorilor liberali cade o rază de lumină. Cadeții *se tem* să respingă propunerea ultrareacționarilor, deoarece aceștia amenință cu dizolvarea Dumei.

Iată *adevărata cauză* pentru care cadeții devin dintr-o dată „fermi" în problema acordurilor, spre groaza oportuniștilor din rîndurile micii burghezii.

Cadeții se încăpățînează. Pentru nimic în lume nu admit mai mult de două mandate pentru toate partidele de stînga ! În fiecare număr al său, ziarul cadet „Reci" precizează cît se poate de clar și de edificator că este de acord *să ducă după sine* pe socialiștii moderați (două mandate din șase) *în vederea luptei* împotriva „iluziilor revoluționare", *în*

www.dacoromanica.ro

vederea luptei împotriva revoluției. Dar să meargă împreună cu revoluția — asta niciodată !

Oportuniștii sînt deseperați. Tonul articolelor publicate de „Tovarișci" împotriva ziarului „Reci" devine de-a dreptul isteric. D-l Bogucearski, care a renegat social-democrația, se sucește în fel și chip, dojenind ziarul „Reci", și împreună cu alți publiciști de la „Tovarișci" îl invită să se răzgîndească etc. Recenta jubilare a ziarelor „Reci" și „Tovarișci" pe tema izolării bolșevicilor și a subordonării socialiștilor moderați față de liberali a dispărut din coloanele acestor ziare, iar locul ei l-au luat încăierarea și ciorovăiala. La 7 ianuarie Petersburgul a luat cunoștință de hotărîrea conferinței social-democrate din Petersburg. Azi sîntem în 18 ianuarie. Pînă în prezent, cadeții și oportuniștii n-au adoptat *nici* o hotărîre ! Tonul de azi al ziarului „Reci" este deosebit de intransigent împotriva ziarului „Tovarișci", iar tonul de azi al ziarului „Tovarișci", în notele sale împotriva ziarului „Reci", este deosebit de vehement și vădește dezorientare.

Bolșevicii se mențin ferm pe linia adoptată. La Petersburg vor fi trei liste. Cu cine vor merge micii burghezi, asta-i treaba lor, dar proletariatul revoluționar își va face datoria în orice caz.

Care va fi etapa a opta, nu știm. Aceasta depinde, în ultimă instanță, de relațiile și de tratativele dintre cadeți și guvernul ultrareacționar. Dacă ei „se vor împăca" pe baza legalizării imediate a cadeților sau pe altă bază, micii burghezi vor rămîne izolați. Dacă, *deocamdată,* cadeții și ultrareacționarii nu vor cădea la învoială, s-ar putea ca partidul cadet să dea și trei mandate micilor burghezi. Social-democrația nu-și stabilește în funcție de asta politica sa.

Desfășurarea evenimentelor în campania electorală de la Petersburg ne oferă o mică, dar minunată imagine a relațiilor dintre ultrareacționari, cadeți și proletariatul revoluționar. Și această desfășurare a evenimentelor confirmă de minune vechea tactică încercată, intransigentă a social-democraților revoluționari.

Politica rectilinie este cea mai bună politică. Politica principială este cea mai practică politică. *Numai* ea poate atrage cu adevărat și în mod trainic de partea social-de-

www.dacoromanica.ro

mocrației simpatiile și încrederea maselor. Numai ea poate feri partidul muncitoresc de răspundere pentru tratativele lui Stolîpin cu Miliukov, ale lui Miliukov cu Annenski, cu Dan sau cu Cernov.

Întrucît îi privește însă pe oportuniștii din rîndurile social-democrației și ale „partidelor trudovice", ei nu vor mai putea scăpa *niciodată* de această răspundere.

Nu în zadar încearcă șovăielnicii menșevici să se salveze recurgînd de pe acum la fățărnicie. Noi vrem una din două : ori lupta împotriva pericolului ultrareacționar, ori liste *pur* social-democrate, declară aceia care s-au retras de la conferința social-democrată (dacă ar fi să dăm crezare ziarelor de azi). Subterfugiu pueril, care ar putea fi crezut numai de niște oameni cu totul naivi ! Este dovedit că *două* liste de stînga la Petersburg nu implică un pericol din partea ultrareacționarilor, dar trei ? Nu cumva vor menșevicii să încerce *această* posibilitate ? ! Nu, ei se agață pur și simplu de un pai, pentru că mersul evenimentelor i-a strîns cu ușa : ori să treacă la cadeți cu condiția hegemoniei politice și ideologice depline a cadeților, ori să-i urmeze pe bolșevici, să se pronunțe pentru liste social-democrate la care să fie admiși trudovicii.

La Petersburg, asemenea liste ar învinge, desigur, și pe ultrareacționari, și pe cadeți. Și social-democrația revoluționară, adoptînd din capul locului o linie justă, o va urma cu fermitate — fără a se teme de înfrîngeri vremelnice în cazul cînd micii burghezi ar trece la liberali — și va sorbi forțe noi și fermitate din oscilările și șovăielile oportunismului.

La Petersburg vor fi trei liste : lista ultareacționară, lista cadetă și cea social-democrată.

Alegeți, cetățeni !

„Prosliie Recl" nr. 2 din 21 ianuarie 1907

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DIN TREAPTĂ ÎN TREAPTĂ

Alegerile de la Petersburg oferă un material extrem de instructiv pentru studierea *concretă* a caracterului diferitelor partide şi a tendinţelor lor de clasă sau a semnificaţiei de clasă a politicii lor.

În această privinţă, două fapte prezintă un interes deosebit : tratativele dintre cadeţi şi Stolîpin, conducătorul guvernului ultrareacţionar, şi tratativele dintre partidele mic-burgheze şi moşierii liberali, cadeţii.

Despre tratativele dintre cadeţi şi ultrareacţionari ştim, deocamdată, prea puţine lucruri : audienţa lui Miliukov la Stolîpin, încercările de a legaliza partidul cadeţilor în schimbul renunţării acestora la ideea unui bloc cu partidele de stînga. *Aceste* tratative sînt duse în cel mai strict secret, şi dezvăluirea lor aparţine viitorului.

Celelalte tratative sînt duse, într-o oarecare măsură, în văzul tuturor. Deosebit de clar apare aici rolul oportuniştilor din rîndurile social-democraţiei.

De ce s-au rupt ei de social-democraţia din Petersburg ?

Pentru a încheia un tîrg cu cadeţii.

Cadeţii însă nu acceptă să încheie un tîrg *numai* cu menşevicii.

De aceea menşevicii încheie un bloc cu toate partidele mic-burgheze, adică cu socialiştii-revoluţionari, cu trudovicii şi cu socialiştii-populişti.

Oportuniştii care s-au rupt de social-democraţie trec de partea micii burghezii !

Ce prevăd condiţiile acestui bloc ?

www.dacoromanica.ro

Ele prevăd că participanţii lui vor încheia *în comun* un acord cu cadeţii, prin care să se acorde în Dumă blocului de stînga trei mandate din şase.

Noi ştim că înţelegerea dintre menşevici şi partidele mic-burgheze a fost încheiată în scris, că în orice caz a existat o rezoluţie comună. Probabil că noii aliaţi nu vor sau nu se grăbesc s-o dea publicităţii.

Ştim de asemenea că la tratativele în legătură cu încheierea acestui bloc *a luat parte tov. Dan, fără să fi fost împuternicit în acest sens* de grupul social-democraţilor din Petersburg care s-au rupt de partid (grupul celor 31) *sau de vreo altă organizaţie de partid.*

Nici nu ne puteam dori ca desfăşurarea evenimentelor politice să confirme în chip mai grăitor afirmaţia noastră dintotdeauna că menşevicii reprezintă partea *oportunistă, mic-burgheză* a partidului muncitoresc, parte care se caracterizează prin aceeaşi nestatornicie şi lipsă de principialitate ca şi întreaga mică burghezie în genere.

Într-adevăr, gîndiţi-vă la manevrele pe care le întreprind menşevicii ! Ei sînt doar aceia care ţipă în auzul întregii lumi că apără puritatea de clasă a social-democraţiei împotriva bolşevicilor, sub pretextul că aceştia ar înclina spre socialiştii-revoluţionari mic-burghezi.

Iată însă că evenimentele îi demască pe menşevici. Bolşevicii propun deschis micii burghezii să meargă cu proletariatul *împotriva* burghezilor liberali.

Menşevicii refuză şi *pe ascuns* (deoarece nimeni nu cunoaşte condiţiile blocului lor, iar pe tov. Dan nu l-a împuternicit nimeni) *încheie* un bloc cu *toţi* micii burghezi, chiar şi cu cei mai de dreapta (socialiştii-populişti), pentru ca împreună cu ei să pună *sub conducerea burgheziei liberale* pe muncitorii aflaţi sub influenţa lor !

Toate partidele mic-burgheze, *inclusiv menşevicii* (nu degeaba ziarul „Reci" i-a şi inclus în „blocul opoziţionist" care s-a despărţit de revoluţie, numind pe socialiştii-populişti şi pe menşevici „partide socialiste moderate"), preferă să se tocmească cu liberalii decît să lupte alături de proletariat.

www.dacoromanica.ro

Toţi muncitorii conştienţi din Petersburg trebuie să-şi dea bine seama încotro duc menşevicii partidul muncitoresc!

Să vedem acum care este rezultatul acestor tratative dintre micii burghezi şi liberali.

Deocamdată, din ziarele de azi (19 ianuarie) aflăm doar că ieri a avut loc la Petersburg o adunare la care au participat reprezentanţi ai socialiştilor-revoluţionari, ai Grupului trudovic, ai socialiştilor-populişti şi ai *menşevicilor* (adică ai întregului bloc mic-burghez nou creat), împreună cu *reprezentanţi ai cadeţilor*. Potrivit acestei ştiri, cadeţii au refuzat categoric să acorde 3 mandate „blocului de stînga". La rîndul său, blocul „de stînga" a refuzat să primească două mandate.

Cu acest prilej, ziarul „Reci" face următoarea remarcă: „Reprezentanţii social-democraţilor bolşevici nu s-au prezentat *la conferinţă*". Da, noi nu ne asociem cu micii burghezi ca să dăm pe mîna liberalilor partidul muncitoresc!

Dar ce va fi mai departe? Nu se ştie. Probabil că tocmeala dintre blocul mic-burghez şi cadeţi va mai continua.

Partidul socialist-revoluţionar are însă, după cum se spune, un comitet muncitoresc care condamnă cu hotărîre orice blocuri cu cadeţii. Nu ştim cît de adevărată este această ştire, pentru că *socialiştii-revoluţionari ascund intenţionat publicului* atît condiţiile blocului lor cu socialiştii-populişti (nimeni nu ştie măcar cînd anume şi de cine anume a fost încheiat!) cît şi divergenţele de păreri care există în propriul lor partid în problema blocurilor cu cadeţii.

Astăzi (19 ianuarie), ziarul „Reci" publică o hotărîre a Comitetului organizaţiei din Petersburg a partidului socialist-revoluţionar, hotărîre care confirmă zvonurile că partea *muncitorească* a partidului socialist-revoluţionar nu este pentru încheierea unor blocuri cu cadeţii. Iată ştirea publicată de ziarul „Reci".

„Comitetul organizaţiei din Petersburg a partidului socialist-revoluţionar, încheind un acord (care? cînd? în ce condiţii?) cu grupul trudovic şi cu grupul socialiştilor populişti, a hotărît să propună celor două fracţiuni ale partidului social-democrat — bolşevicilor şi menşevicilor — încheierea unui acord între grupurile socialiste (?) în vederea desfăşurării în condiţii cît mai bune a campaniei dinainte (?) de alegeri; în cazul cînd nu se va ajunge la un acord cu ambele frac-

www.dacoromanica.ro

ţiuni, se va încheia un acord numai cu fracţiunea bolşevică. La crearea acestui bloc socialist general, reprezentanţii socialiştilor-revoluţionari vor trebui să insiste (?!?) asupra inadmisibilităţii unui acord cu cadeţii şi asupra necesităţii ca blocul socialist să se prezinte în alegeri cu o listă proprie.

Dacă însă majoritatea grupurilor (?) vor considera că încheierea unui acord tehnic (!?) cu cadeţii este mai indicată decît depunerea unei liste proprii, Comitetul organizaţiei din Petersburg a partidului socialist-revoluţionar se va supune (!) hotărîrii majorităţii (unei majorităţi formate din *alte* partide !), cerînd, ca o condiţie neapărată pentru încheierea unui asemenea acord, ca în acest caz toate locurile care revin grupurilor socialiste să fie acordate exclusiv curiei muncitoreşti".

Cine va înţelege ceva din această harababură poate conta pe un premiu de un milion de ruble ! Să insişti asupra *inadmisibilităţii* unor acorduri cu cadeţii şi să închei în prealabil un bloc cu socialiştii-populişti, care sînt fără rezervă de partea cadeţilor ! Să ceri cadeţilor trei locuri *exclusiv* pentru curia muncitorească şi în acelaşi timp să te prezinţi la „conferinţa" cu cadeţii împreună cu socialiştii-populişti şi cu trudovicii, care *nu pun* asemenea condiţii ! Să te lauzi cu independenţa ta ca partid, spre deosebire de „grupuri", şi în acelaşi timp *să te supui* „majorităţii", adică celor trei grupuri (trudovicii, socialiştii-populişti şi menşevicii) ! O, înţeleptule Oedip, dezleagă enigma !

Iar muncitorii aleşi ca împuterniciţi pe lista socialiştilor revoluţionari (în raionul Moscova) *aprobă* acest talmeş-balmeş mic-burghez, care disimulează trădarea intereselor lor în favoarea liberalilor ! Ce-i drept, aceşti muncitori adaugă : „sîntem profund indignaţi de faptul că fracţiunea menşevică a social-democraţiei are o atitudine obstrucţionistă faţă de celelalte grupuri şi partide socialiste".

O, naivi proletari socialişti-revoluţionari !

Dacă vă indignează atitudinea menşevicilor, de ce oare *nu* vă indignează şi atitudinea Comitetului organizaţiei din Petersburg a partidului socialist-revoluţionar ? Şi unii şi alţii vă tîrăsc deopotrivă sub aripa liberalilor.

Substratul acestei ciorovăieli din sînul blocului mic-burghez este limpede. O ruptură cu cadeţii este iminentă. *Socialiştii-populişti şi menşevicii înclină, după cît se pare,* să accepte de la cadeţi două locuri şi să trădeze restul micii burghezii, întocmai cum menşevicii au trădat proletariatul !

Aici e buba !

www.dacoromanica.ro

Din treaptă în treaptă. Să trădezi partidul muncitoresc şi să intri în blocul mic-burghez. Să trădezi blocul democratic mic-burghez şi să treci la cadeţi ! Călătorie sprîncenată !

Iar în cadrul audienţei acordate, Miliukov stă de vorbă cu Stolîpin : „Binevoiţi a vedea, excelenţă, că am scindat revoluţia şi am rupt de ea elementele moderate ! Mi s-ar cuveni un bacşiş, înălţimea voastră"... Stolîpin : „Mda, am să intervin pentru legalizarea voastră. Ştii ce, Pavel Nikolaevici, voi să fărîmiţaţi forţele canaliei muncitoreşti cu metode blînde, iar eu cu bîta. Aşa îi vom lua din două părţi... Să batem palma, Pavel Nikolaevici !"

Scris la 19 ianuarie (1 februarie) 1907

Publicat la 25 ianuarie 1907, în ziarul „Proletarii" nr. 12

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROTESTUL CELOR 31 DE MENŞEVICI

Am primit chiar acum foaia volantă „De ce am fost nevoiţi să ne retragem de la conferinţă ? (Declaraţie adresată Comitetului Central de 31 de delegaţi la conferinţă)".

Despre aspectul principial al problemei, menşevicii nu suflă aici *nici o vorbă !* Trecerea de la partidul muncitoresc la blocul mic-burghez (din care fac parte menşevicii, socialiştii-revoluţionari, trudovicii şi socialiştii-populişti) şi de la aceştia din urmă la cadeţi, — toate acestea probabil că nu interesează proletariatul. Autorii protestului nu vor să dea explicaţii în ceea ce priveşte fondul problemei, ei se situează *numai* pe teren formal.

Să vedem deci argumentele lor formale. Ei invocă următoarele trei argumente : 1) Istoria Comitetului din Petersburg şi organizarea lui nedemocratică. 2) Validarea greşită a mandatelor de către conferinţă. 3) Refuzul conferinţei de a se împărţi în conferinţă orăşenească şi conferinţă gubernială.

În ceea ce priveşte primul argument este cazul să întrebăm : ce legătură are Comitetul din Petersburg cu problema în discuţie ? Se ştie doar că în vederea conferinţei s-au făcut alegeri *speciale.*

În fond însă menşevicii spun *neadevăruri sfruntate* despre istoria Comitetului din Petersburg şi despre organizarea lui, chipurile, nedemocratică. E de ajuns să relevăm pur şi simplu ca o curiozitate faptul că, de pildă, Raionul leton (de a cărui includere se plîng menşevicii) a fost inclus *încă înainte de* Congresul de unificare, adică atunci cînd în Comitetul din Petersburg bolşevicii şi menşevicii erau

www.dacoromanica.ro

în număr egal. Prin urmare, înşişi menşevicii au recunoscut *de bunăvoie,* cu peste o jumătate de an în urmă, că includerea letonilor este justă ! Sau un alt fapt : menşevicii se plîng că Comitetul din Petersburg a cooptat un anumit număr de membri. Ei uită să adauge că *chiar menşevicii* sînt aceia care au statornicit această admisibilitate a cooptării ! Din aceste exemple se poate vedea cît de întemeiată este această critică tardivă a felului cum s-a format Comitetul din Petersburg.

Al doilea argument. Conferinţa, vedeţi dv., a validat în mod greşit mandatele. Menşevicii nu vor să recunoască voturile funcţionarilor din industrie şi comerţ, făcînd următoarea repartizare a voturilor, pe care *ei* o consideră ca singura justă : bolşevicii — 1 560 plus cele 180 de voturi pentru platforma blocului revoluţionar, în total — 1 740 ; menşevicii — 1 589. Sau repartizarea mandatelor, socotind şi resturile : bolşevicii — 35, menşevicii — 32 (vezi pag. 8 din foaia volantă menşevică).

Nu ne mai rămîne decît să subliniem că şi *după părerea severilor noştri critici* bolşevicii au avut *şi au trebuit să aibă precumpănire* la conferinţă !

Căci toată lumea ştie, tovarăşi, că „disidenţii" (platforma blocului revoluţionar) sînt şi ei bolşevici. Şi din moment ce voi înşivă recunoaşteţi că bolşevicii ar fi avut 35 de mandate contra 32 *chiar şi în cazul* cînd mandatele ar fi fost validate de menşevici, ce rost mai are toată zarva aceasta ?

Voi singuri sînteţi nevoiţi să recunoaşteţi că social-democraţia din Petersburg este o social-democraţie bolşevică.

Dar să vedem şi felul *cum* critică menşevicii verificarea mandatelor de către conferinţă.

Ei nu vor sub nici un motiv să pună la socoteală voturile funcţionarilor din industrie şi comerţ. De ce ? „Sub pretextul imposibilităţii de a organiza adunări — citim în foaia volantă —, colectivul de conducere al funcţionarilor din industrie şi comerţ, după o încercare de consultare a membrilor săi care nu a dat decît vreo 100 de voturi, a obţinut de la Comitetul din Petersburg dreptul de a alege 5 reprezentanţi, socotind, nu se ştie de ce, 1 reprezentant la 60 de

www.dacoromanica.ro

membri, numărul total al acestor funcţionari organizaţi fiind de 313...“ (pag. 4).

Greutatea de a organiza o adunare a funcţionarilor din industrie şi comerţ este îndeobşte cunoscută. Pe ce temei se afirmă deci că e un simplu „pretext“ ? Pe ce temei se pretinde ca cei 313 funcţionari comerciali *organizaţi* (adică membri de partid) să nu fie de loc puşi la socoteală ? Oare nu recunoaşteţi voi înşivă că s-a făcut o *încercare de consultare*, ceea ce înseamnă că colectivul de conducere a luat măsuri ca toţi membrii de partid să se pronunţe ?

Mărind norma de reprezentare de la 50 la 60, Comitetul din Petersburg a recunoscut el însuşi caracterul nu întru totul democratic al reprezentării.

Raionul Moscova. Printre voturile contestate, menşevicii socotesc 185 de voturi bolşevice. În acelaşi timp, la rubrica „motivele contestării alegerilor“, *chiar* autorii foii volante scriu textual următoarele : „*Contestate sub rezervă, în eventualitatea că bolşevicii nu vor confirma alegeri similare în alt raion*“.

Nu-i aşa că sună bine ? Menşevicii au contestat mandatele bolşevice sub rezervă, pentru *orice* eventualitate ! ! Totalizînd cifrele, ei *singuri* spun că la bolşevici „numărul voturilor care într-adevăr nu trebuiau confirmate“ era nu de 300, ci de 115, *adică ei singuri recunosc* că cele 185 de voturi *trebuiau să fie confirmate !*

Aşadar, contestarea „sub rezervă“ a unor voturi care în realitate trebuiau să fie confirmate — iată la ce procedee recurg menşevicii !

Şi aceşti oameni se mai încumetă să vorbească despre caracterul viciat al reprezentării la conferinţă...

Menşevicii înşişi consideră că *bolşevicii* au obţinut 1 376 de voturi *incontestabile*, iar *menşevicii* 795. Înseamnă, stimaţi tovarăşi, că, chiar recurgînd la procedeul neobişnuit de original al „contestării sub rezervă“, *n-aţi putut* contesta majoritatea covîrşitoare a voturilor bolşevice !

Din cele 789 de voturi menşevice contestate de bolşevici (potrivit datelor foii volante), 234 de voturi din raionul Vîborg au o situaţie specială. La rubrica „motivele contestării“ citim : „Alegerile n-au fost făcute pe bază de platforme, deşi au fost dezbateri“. Din faptul că au fost dez-

www.dacoromanica.ro

bateri nu reiese nicidecum că *votanţii înşişi* s-au pronunţat pentru blocuri cu cadeţii ; de aceea, bine a procedat conferinţa refuzînd să acorde partizanilor unui bloc cu cadeţii *nişte voturi* care n-au fost exprimate direct şi fără echivoc în acest sens. La aceste 234 de voturi, conferinţa a mărit norma de reprezentare.

Bolşevicii au contestat de asemenea 370 de voturi în subraionul franco-rus (raionul orăşenesc). La rubrica „motivele contestării" citim : „fără platforme — 100, iar o parte (270) din ele prin alegeri în două trepte, cu dezbateri".

Vedeţi : voturile funcţionarilor din industrie şi comerţ trebuie anulate, cu toate că s-a făcut o „încercare de consultare". Voturile menşevicilor trebuie recunoscute toate, deşi au fost obţinute prin *alegeri în două trepte*, care în fapt nu se deosebesc cu nimic de sistemul prin care funcţionarii din industrie şi comerţ şi-au trimis reprezentanţii ! Nu, tovarăşi menşevici, prost apăraţi voi mandatele menşevice !

Despre împărţirea conferinţei, menşevicii vorbesc foarte concis : „cu tot *caracterul raţional* al acestei propuneri...", conferinţa a respins-o (pag. 5). Iar în pagina următoare se dezvăluie indiscret misterul acestui „caracter raţional" : „pe teritoriul oraşului propriu-zis, menşevicii aveau o majoritate (? !) zdrobitoare" (dacă voturile ar fi socotite în maniera menşevică, adică toate voturile funcţionarilor din industrie şi comerţ să fie anulate, iar toate voturile din subraionul franco-rus şi din raionul Vîborg să fie recunoscute !).

Asta e totul ! Împărţirea conferinţei era raţională, pentru că astfel se putea crea o falsă preponderenţă menşevică. E simplu ca bună ziua. Dar de ce aţi uitat, tovarăşi, să spuneţi cum ar putea fi împărţit „în mod raţional" raionul *Feroviari*, de pildă ? sau de ce Comitetul Central n-a făcut Conferinţei de la *Vilno*, celei de la Odesa etc. propunerea *raţională* de a se împărţi ? ?

Protestele pur formale ale menşevicilor nu sînt decît pretexte puerile, neserioase. Serioasă este hotărîrea lor de a trece la cadeţi. Dar în această privinţă cei 31 de protestatari păstrează o tăcere absolută.

„Proletarii" nr. 12 din 25 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ALEGERILE DE LA PETERSBURG ŞI FĂŢĂRNICIA CELOR 31 DE MENŞEVICI [150]

Ziarul „Tovarişci" publică astăzi (20 ianuarie) lungi extrase din apelul celor 31 de menşevici care s-au rupt de organizaţia socialistă în ajunul alegerilor de la Petersburg.

Să reamintim mai întîi în cîteva cuvinte istoria *reală* a ceea ce au făcut, după ce s-au retras de la conferinţă, menşevicii care s-au rupt de social-democraţie.

1) Rupîndu-se de muncitorii social-democraţi, ei *au încheiat un bloc cu mica burghezie* (cu socialiştii-revoluţionari, cu trudovicii şi cu *socialiştii-populişti*), pentru ca toţi împreună să se tocmească cu cadeţii pentru locuri. Această intrare a social-democraţilor scizionişti în blocul mic-burghez a fost consemnată într-o înţelegere scrisă, pe care *ei au ascuns-o muncitorilor* şi publicului.

Dar noi n-am pierdut speranţa că această înţelegere va fi totuşi dată publicităţii şi ceea ce este ascuns va deveni public.

2) Ca parte integrantă a blocului mic-burghez (greşit denumit în ziare „bloc de stînga"), menşevicii scizionişti s-au tocmit cu cadeţii, cerînd să se acorde acestui bloc trei mandate din şase. Cadeţii ofereau două mandate. N-au căzut la învoială. Şedinţa „conferinţei" (expresia nu ne aparţine, e luată din ziare) mic-burgheze cu cadeţii a avut loc la *18 ianuarie*. Ştiri în legătură cu ea au apărut în ziarele „Reci" şi „Tovarişci". „Reci" declară astăzi că nu s-a ajuns la o înţelegere (deşi, firește, trebuie să ne aşteptăm că tratativele vor continua în culise).

www.dacoromanica.ro

Despre această „*acțiune*" a lor, întreprinsă cu scopul de a vinde cadeților voturile muncitorilor, menșevicii nu comunică, deocamdată, nimic în presă.

Ei vor raporta, probabil, blocului mic-burghez din care au făcut parte în timpul tratativelor, și nu partidului muncitoresc !

Probabil că ei nu vor să spună *de ce* a participat la tratative *tov. Dan,* care n-a avut împuterniciri în acest sens nici din partea grupului celor 31, nici din partea vreunei alte organizații de partid.

Acestea sînt *faptele* celor 31 de menșevici.

Dar care sînt *argumentele* lor ?

Primul lor argument este următorul : contestînd existența unui pericol ultrareacționar la Petersburg, bolșevicii nu aveau dreptul să se pronunțe în favoarea unui acord cu socialiștii-revoluționari și cu trudovicii, fără a încălca, pretind ei, hotărîrile Conferinței generale, care prevăd că, în cazul inexistenței unui pericol ultrareacționar, social-democrații se vor prezenta în alegeri cu o listă proprie.

Întregul lor argument este un neadevăr sfruntat.

Cei 31 de menșevici scizioniști înșală publicul cititor. Nici o instituție de partid *n-a interzis* vreodată în mod formal încheierea de acorduri cu socialiștii-revoluționari și cu trudovicii, în cazul cînd nu există un pericol ultrareacționar. Un astfel de acord există, de pildă, la Moscova, și C.C. nu l-a contestat.

Mai mult chiar. În ce măsură denaturează adevărul cei 31 de menșevici atunci cînd invocă hotărîrea Conferinței social-democrate generale se vede din următoarele. Toată lumea știe că hotărîrile acestei conferințe (consultative) au fost adoptate cu voturile menșevicilor și ale *bundiștilor* și că împotriva lor au votat bolșevicii, polonezii și letonii. Dar *aceiași bundiști* care au votat pentru hotărîrea Conferinței social-democrate generale au recunoscut în *mod oficial* admisibilitatea blocurilor cu socialiștii-revoluționari și cu democrația revoluționară în general, în cazul cînd nu există un pericol ultrareacționar, dar există un *pericol din partea cadeților.* C. C. al Bundului a adoptat în această privință *o hotărîre* pe care nimeni n-a contestat-o. Despre această hotărîre s-a scris și în „Nașa Tribuna", or-

www.dacoromanica.ro

ganul în limba rusă al Bundului, iar toţi social-democraţii ruşi ştiutori de carte o cunosc.

Cei 31 de menşevici înşală pe muncitori, înşală întregul public cititor.

Noi am mai explicat cu alt prilej că Conferinţa social-democrată generală a conferit Comitetului Central dreptul de *a exclude* pretutindeni pe nesocial-democraţi din listele social-democrate, adică dreptul de a cere social-democraţilor să depună neapărat liste proprii. Pînă acum C.C. n-a uzat *nicăieri* de acest drept, recunoscînd de fapt autonomia Bundului şi a tuturor celorlalte organizaţii ale P.M.S.D.R.

Apoi, cei 31 de menşevici sînt nemulţumiţi de faptul că conferinţa a exclus pe socialiştii-populişti din blocul trudovicilor. Cei 31 de menşevici scriu: „Toată lumea ştie că aceste trei partide" (socialiştii-revoluţionari, socialiştii-populişti şi trudovicii, aceştia din urmă nu sînt constituiţi într-un partid) „au încheiat de mult la Petersburg un bloc strîns şi acţionează uniţi".

Iarăşi un neadevăr. În primul rînd, nicăieri şi niciodată nu s-a declarat în mod oficial că acest bloc a fost încheiat şi că condiţiile în care a fost încheiat îl fac să fie într-adevăr un bloc „strîns". Au fost doar cîteva note de ziar *extrem de vagi*, pe care nu te poţi bizui în chestiuni serioase, în relaţiile oficiale dintre partide. În al doilea rînd, că blocul celor trei partide şi grupuri trudovice nu era chiar aşa de „strîns" ne-o dovedeşte faptul că socialiştii-revoluţionari şi Comitetul Grupului trudovic, cărora li s-a adresat Conferinţa social-democrată, *au început* cu ea tratative *fără socialiştii-populişti*. Despre un bloc care nu împiedică pe una din părţi să ducă tratative independent de cealaltă nu se poate spune că este un bloc strîns. *Pînă în prezent*, socialiştii revoluţionari *n-au dat nici un răspuns oficial* prin care să ni se ceară să admitem încheierea unui acord şi cu socialiştii-populişti. În al treilea rînd, pe aceeaşi pagină a ziarului „Tovarişci" în care este reprodus apelul celor 31 de menşevici este publicată şi „rezoluţia din 16 ianuarie a Comitetului din Petersburg al partidului socialist-revoluţionar". Într-o notă la această rezoluţie se arată: „*Ieşirea din bloc* (adică din blocul socialiştilor-revoluţio-

www.dacoromanica.ro

nari, al trudovicilor şi socialiştilor-populişti) *a grupului socialist-populist nu atrage după sine desfacerea blocului. Dar ieşirea unui alt grup sau partid socialist atrage după sine desfacerea blocului*".

Aşadar, faptele dovedesc că, numind blocul partidelor trudovice un bloc strîns, cei 31 de menşevici au spus un *neadevăr*.

Conferinţa social-democraţiei din Petersburg a avut *dreptate* atunci cînd a făcut distincţie între socialiştii-revoluţionari şi trudovici, de o parte, şi socialiştii-populişti, de alta. A avut dreptate, în primul rînd, din punct de vedere principial, căci nu încape îndoială că, dintre partidele trudovice, partidul socialiştilor-populişti este cel mai de dreapta, cel mai nesigur, cel mai apropiat de cadeţi. În al doilea rînd a avut dreptate şi din punct de vedere politic practic, pentru că *a sesizat* just acea linie de demarcaţie dintre partidele trudovice care a ieşit la iveală în mod inevitabil *în cursul campaniei politice*. Este clar acum pentru toată lumea că, dacă trudovicii ne-ar impune *totuşi* să acceptăm pe socialiştii-populişti (cînd e vorba de a se asigura victoria asupra cadeţilor la Petersburg, ar fi, desigur, ridicol să ne temem să-i includem pe socialiştii-populişti într-un bloc al partidelor muncii), *răspunderea* pentru aceşti trudovici nesiguri ar reveni în *întregime* socialiştilor-revoluţionari, şi nu social-democraţilor. Partidul muncitoresc a avut grijă ca toţi muncitorii şi toţi cetăţenii *să cunoască* deosebirea reală dintre trudovicii mai siguri şi trudovicii mai puţin siguri, a avut grijă ca răspunderea pentru trudovicii nesiguri să revină socialiştilor-revoluţionari, şi nu partidului proletariatului.

Ce concluzie se poate trage din aceste peripeţii cu socialiştii-populişti ?

Concluzia că menşevicii au procedat *în mod neprincipial* intrînd în blocul mic-burghez *fără nici un discernămînt* şi fără a şti să facă ceea ce un social-democrat este dator să facă într-o campanie electorală, şi anume : să înveţe masele să facă o distincţie riguroasă şi justă între diferitele partide. Menşevicii s-au grăbit să intre în *acelaşi* bloc mic-burghez cu socialiştii-populişti, adică cu un grup semicadet !

www.dacoromanica.ro

Bolşevicii au procedat în mod consecvent din punct de vedere principial. Ei au început prin adoptarea unei rezoluţii deschise, care a fost publicată pretutindeni în numele unei instituţii social-democrate oficiale şi în care *au făcut cunoscut* tuturor că partidul socialist-populist e un partid nesigur. Şi acum bolşevicii au obţinut ca trudovicii cei mai revoluţionari (anume socialiştii-revoluţionari) să declare *ei singuri* că socialiştii-populişti pot ieşi din blocul partidelor muncii fără ca aceasta să atragă după sine desfacerea lui. Bolşevicii *au obţinut* ca trudovicii revoluţionari să se separe de trudovicii oportunişti. Menşevicii s-au împotmolit singuri pînă peste urechi în blocul mic-burghez oportunist. Bolşevicii au chemat deschis şi în auzul întregii lumi pe trudovici să-i urmeze în lupta împotriva cadeţilor şi au şi obţinut rezultate politice incontestabile, fără să fi încheiat vreun bloc cu cineva pînă acum. Menşevicii s-au strecurat fără ştirea muncitorilor şi în mod neprincipial în blocul mic-burghez pentru a se tocmi cu cadeţii.

În lumina acestor fapte, muncitorii îşi pot da seama *încotro* îi duc în *realitate* menşevicii.

Al treilea şi ultimul argument al celor 31 de menşevici constă în aceea că un acord între social-democraţi şi trudovici la Petersburg nu micşorează, ci *sporeşte* pericolul ultrareacţionar. Această afirmaţie este atît de absurdă sau atît de făţarnică, încît socotim necesar să reproducem în întregime argumentele menşevicilor :

„O listă comună a social-democraţilor cu narodnicii va fi suficient de populară pentru a smulge cadeţilor multe voturi, dar va fi insuficientă pentru a obţine victoria în întregul Petersburg, îndeosebi dacă în ochii alegătorului de masă vina pentru neîncheierea unui acord între toate partidele revoluţionare şi opoziţioniste va cădea asupra social-democraţilor şi aliaţilor lor. Or, în acest caz, pierderea considerabilă de voturi pe care o vor suferi cadeţii va folosi în întregime ultrareacţionarilor uniţi, care vor bate şi lista cadetă, şi lista de stînga".

Tot acest raţionament este, de la un capăt la altul, făţărnicie goală, menită să camufleze tocmeala dintre menşevici şi cadeţi în jurul mandatelor de deputat.

Într-adevăr, gîndiţi-vă numai la ceea ce spun menşevicii : un acord între social-democraţi şi trudovici sporeşte pericolul ultrareacţionar, pentru că smulge *multe* voturi de

www.dacoromanica.ro

la cadeţi ! Foarte bine, stimaţi tovarăşi ! Dar ce credeţi voi, cînd ar fi mai mare pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor : atunci cînd toate voturile neultrareacţionare s-ar împărţi între *două* liste, sau atunci cînd s-ar împărţi între *trei* liste ? Să presupunem că ultrareacţionarii au 1 000 de voturi, iar toţi ceilalţi 2 100. Cînd ar fi mai mare pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor : atunci cînd cele 2 100 de voturi s-ar împărţi între *două* liste, sau atunci cînd s-ar împărţi între *trei* liste ?

Pentru a rezolva această problemă încîlcită, cei 31 de menşevici ar putea să solicite ajutorul unui elev din clasa întîi de liceu.

Iar noi să mergem mai departe. Cei 31 de menşevici nu numai că spun o inepţie pură, făcîndu-se a nu înţelege că în cazul unui acord între social-democraţi şi trudovici la Petersburg vor fi numai două liste împotriva ultrareacţionarilor, pe cînd în caz contrar s-ar putea să fie trei. Nu numai atît.

Cei 31 de menşevici vădesc în plus o atît de crasă necunoaştere a istoriei primelor alegeri, încît nu ştiu care a fost la Petersburg raportul dintre voturile ultrareacţionarilor şi voturile cadeţilor în alegerile pentru Duma întîi. Nu întîmplător am luat în exemplul nostru : 1 000 de voturi pentru ultrareacţionari, 2 100 pentru toţi ceilalţi. În alegerile pentru Duma întîi, *acest exemplu este tipic pentru 9 din cele 12 circumscripţii ale Petersburgului !*

În aceste 9 circumscripţii, care aleg 114 delegaţi din totalul de 160, numărul *cel mai mic* de voturi întrunite de cadeţi este de peste două ori mai mare decît numărul *cel mai mare* de voturi întrunite de ultrareacţionari sau de aşa-numitul bloc de dreapta.

Ce înseamnă aceasta ?

Aceasta înseamnă că, dacă la Petersburg vor fi *două* liste „de stînga" (adică neultrareacţionare), *indiferent de proporţia* în care s-ar împărţi voturile între partidele de stînga victoria *nu poate* fi de partea ultrareacţionarilor.

Întrucît cei 31 de menşevici par a fi cam slabi la aritmetică, le vom explica noi acest lucru : să încerce să împartă 2 100 în două părţi în aşa fel încît cele 1 000 de

www.dacoromanica.ro

voturi ale ultrareacţionarilor să poată depăşi fiecare din aceste părţi.

Să-i lăsăm pe menşevici să-şi bată capul cu această problemă, ca şi cu aceea dacă depunerea a trei liste în loc de două măreşte sau micşorează pericolul ultrareacţionar.

Nu există nici un temei să se creadă că în alegerile de la Petersburg ultrareacţionarii vor fi anul acesta mai tari decît au fost anul trecut. Nici un om politic cu bun-simţ nu se va încumeta să afirme acest lucru. Toată lumea îşi dă seama că, după demascarea lidvaliadei, după asasinarea lui Gherţenştein etc., ultrareacţionarii s-au compromis definitiv. Toată lumea ştie că din toate colţurile Rusiei sosesc acum veşti despre victoria stîngii în alegeri.

În aceste condiţii, ţipetele despre un pericol din partea ultrareacţionarilor vădesc sau ignoranţă crasă, sau *făţărnicie*. Or, de făţărnicie au nevoie aceia care *îşi ascund* adevăratele scopuri şi acţionează pe ascuns. Menşevicii fac zarvă pe tema pericolului ultrareacţionar *pentru* a abate atenţia muncitorilor de la maşinaţiile pe care ei, menşevicii, le săvîrşesc azi sau le-au săvîrşit ieri *intrînd în blocul mic-burghez* şi stînd la tocmeală cu cadeţii.

În cazul cînd vor exista *două* liste de stînga, *indiferent* de proporţia în care s-ar împărţi voturile la Petersburg, victoria *nu poate* fi de partea ultrareacţionarilor dacă numărul voturilor întrunite de ei nu va creşte în comparaţie cu alegerile trecute ; or, toate indiciile denotă o scădere, şi nu o creştere a numărului acestor voturi.

Aceasta înseamnă că, intrînd în blocul mic-burghez şi tocmindu-se cu cadeţii, menşevicii n-au făcut-o nicidecum pentru a lupta împotriva pericolului ultrareacţionar, — aceasta este o născocire puerilă, cu care poţi înşela numai un om cu totul neştiutor sau prost.

Menşevicii au stat la tocmeală cu cadeţii pentru a asigura intrarea omului lor în Dumă, în pofida muncitorilor, cu ajutorul cadeţilor — iată explicaţia simplă a tuturor acestor peregrinări de la social-democraţi la blocul mic-burghez, de la blocul mic-burghez la cadeţi.

www.dacoromanica.ro

Numai nişte oameni cu totul naivi pot să nu vadă acest substrat al acţiunilor întreprinse de menşevici, camuflat sub paravanul zarvei pe tema pericolului ultrareacţionar.

Faptul că menşevicii, ca participanţi ai blocului mic-burghez, insistau să se dea acestui bloc *trei* locuri în Dumă se explică tocmai prin dorinţa lor de a avea asigurat un loc *pentru ei.* Dacă cadeţii ar fi dat numai două locuri, se putea întîmpla ca menşevicii să nu obţină nici unul. Cadeţii dădeau unul din aceste locuri direct narodnicilor (socialiştilor-populişti), iar pe celălalt nu se încumetau să-l ia curiei muncitoreşti. În curia muncitorească însă nu se ştie încă cine va învinge.

Iată de ce menşevicii *au ţinut ca publicul să nu ştie* din a cui împuternicire a lucrat tov. Dan şi să nu cunoască nici condiţiile intrării lor în blocul mic-burghez, nici conţinutul exact al discuţiilor purtate la „conferinţa" blocului mic-burghez cu cadeţii *etc. etc.* Nici acum, după ce menşevicii s-au comportat în felul acesta, nu ştim şi nu putem şti ce vor face ei după refuzul cadeţilor. Se vor uni oare socialiştii-populişti cu menşevicii pentru a cerşi de la cadeţi două mandate în *detrimentul* curiei muncitoreşti (despre posibilitatea unei asemenea soluţii s-a vorbit într-un *articol de fond* apărut în ziarul „Reci") ? Ori se vor decide pentru liste social-democrate independente, ceea ce înseamnă ca la Petersburg să fie *trei* liste de stînga în loc de două ? Ori vor reveni în rîndurile partidului muncitoresc social-democrat şi se vor supune hotărîrii lui după ce s-au plimbat fără folos prin salonul micilor burghezi şi prin anticamera cadeţilor ?

Dacă menşevicii ar fi într-adevăr călăuziţi de teama unui pericol ultrareacţionar, şi nu de dorinţa fierbinte de a obţine un loc de la cadeţi, *ar fi putut ei oare să nu ajungă la o înţelegere cu cadeţii* din cauza divergenţei asupra numărului de locuri ?

Cînd un socialist este într-adevăr convins de existenţa unui pericol ultrareacţionar şi luptă sincer împotriva lui, el cedează voturile sale liberalului fără tocmeală şi nu rupe tratativele pentru că în loc de trei locuri i s-au oferit numai două. De pildă, în Europa, în cazuri de balotaj, pericolul ultrareacţionar este evident atunci cînd liberalul a obţinut,

www.dacoromanica.ro

să zicem, 8 000 de voturi, ultrareacţionarul sau reacţionarul 10 000, iar socialistul 3 000. Dacă socialistul este convins că pericolul ultrareacţionar reprezintă pentru clasa muncitoare un pericol real, el votează pentru liberal. La noi, în Rusia, nu există balotaje, dar în stadiul al doilea al alegerilor se poate crea o situaţie asemănătoare cu balotajul. Dacă din 174 de delegaţi sînt, să zicem, 86 de ultrareacţionari, 84 de cadeţi şi 4 socialişti, socialiştii sînt *obligaţi* să dea candidatului cadet voturile lor, şi pînă azi în Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia nimeni n-a contestat vreodată acest lucru.

Menşevicii însă ne asigură că se tem de un pericol ultrareacţionar la Petersburg şi în acelaşi timp rup tratativele cu cadeţii, fiindcă în loc de trei locuri li se oferă două!

Aceasta nu este decît făţărnicie curată, menită să camufleze tocmeala părţii mic-burgheze a partidului muncitoresc în jurul mandatului parlamentar pe care ea îl cerşeşte de la cadeţi.

Şi tot făţărnicie de aceeaşi speţă este *acum* vorbăria menşevicilor despre o campanie *de sine stătătoare* a social-democraţilor la Petersburg, fără trudovici. De pildă, după cum rezultă dintr-o dare de seamă publicată în ziarul „Tovarişci", d-l Leviţki, menşevic, vorbind la 19 ianuarie în sala Teatrului „Nemetti", a spus următoarele: „Social-democraţii erau gata să renunţe la poziţia lor de sine stătătoare în campania electorală numai şi numai pentru a preîntîmpina pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor. Din moment ce acest lucru n-a reuşit, social-democraţii trebuie să caute cel puţin să desfăşoare o agitaţie largă, şi de aceea oratorul a cerut ca social-democraţii să depună liste proprii".

Se pune întrebarea: nu este oare acest Leviţki, dacă se află în deplinătatea facultăţilor sale mintale, un om făţarnic? *Pentru că nu s-a reuşit* „să se preîntîmpine pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor" prin crearea *unei singure* liste comune a tuturor forţelor de stînga, inclusiv cadeţii, Leviţki vrea să avem *trei liste de stînga:* o listă cadetă, o listă social-democrată şi o listă trudovică!

Ce sînt acestea dacă nu zvîrcolirile unui oportunist căruia i-a fugit pămîntul de sub picioare şi care crede că

www.dacoromanica.ro

ne va face să uităm că alaltăieri menşevicii ţineau şedinţe în cadrul blocului mic-burghez, iar ieri se tocmeau cu cadeţii !

Menşevicii i-au trădat pe muncitori şi au trecut la cadeţi, iar acum, cînd această manevră murdară nu le reuşeşte, vor să se spele cu *palavrageala* pe tema că social-democraţii trebuie să depună liste proprii ! Astea nu sînt decît palavre menite să arunce praf în ochii lumii, căci, dacă vor fi trei liste de stînga, ultrareacţionarii ar putea într-adevăr să învingă la Petersburg numai datorită divizării forţelor de stînga, în timp ce menşevicii înşişi *au întărit* poziţia blocului mic-burghez, dezicîndu-se de partidul proletar şi *intrînd* în acest bloc pentru a începe *împreună* tocmeala cu cadeţii.

Menşevicii au acum într-adevăr de ce „să se spele", căci prin toată comportarea lor în campania electorală din Petersburg ei s-au acoperit de ruşine. Menşevicilor nu le mai rămîne acum într-adevăr altceva decît să recurgă la fraze goale şi bombastice, deoarece nici ei nu cred serios că la Petersburg ar fi posibilă o listă social-democrată pură.

Pe bolşevici însă noi îi prevenim în modul cel mai stăruitor să nu dea crezare acestor fraze bombastice şi făţarnice.

Bolşevicii n-au de ce „să se spele", n-au de ce să se căiască. Linia noastră politică, care la început a fost luată în rîs de întreaga presă burgheză din capitală, este acum confirmată de minune şi în chip grăitor de întreaga desfăşurare a evenimentelor. Devine vădită absurditatea basmelor despre un pericol din partea ultrareacţionarilor. Devine evident pericolul din partea cadeţilor. Se ridică perdeaua care acoperea politica cadeţilor, al căror conducător obţine (sau a obţinut ?) acum o audienţă la Stolîpin.

Bolşevicii n-au intrat pe ascuns, fără ştirea partidului muncitoresc, în blocul mic-burghez. Ei n-au contribuit la consolidarea acestui bloc, aprobînd participarea partidului semicadet al socialiştilor-populişti alături de partidele trudovice. Ei n-au întreprins nici un pas şi n-au spus nici un cuvînt pe care partidele mic-burgheze să le poată interpreta ca o renunţare a social-democraţilor la poziţia lor de sine stătătoare în alegeri.

www.dacoromanica.ro

În timp ce Miliukov se gudura pe lîngă Stolîpin, în timp ce menşevicii şi trudovicii de *toate* nuanţele se gudurau pe lîngă Miliukov, bolşevicii erau singurii care se situau pe o poziţie întru totul fermă, fără a înceta *nici un moment* acţiunea de care şi-a amintit acum, după ce s-a supărat pe cadeţi, tov. Levitki şi cei de o teapă cu el.

De aceea, în nici un caz nu trebuie să facem acum prostia despre care flecăresc menşevicii derutaţi şi fătarnici, nu trebuie să renunţăm la încheierea unui bloc revoluţionar, la sprijinirea socialiştilor de către mica burghezie *împotriva* cadeţilor.

Dacă astăzi *toată lumea* vede în fapt şubrezenia trudovicilor şi fermitatea partidului muncitoresc (bineînţeles cu excepţia anexei lui oportuniste), aceasta se datoreşte tocmai faptului că bolşevicii n-au ezitat să adopte de la început o linie justă. S-a văzut în fapt că numai proletariatul social-democrat are o poziţie *de sine stătătoare* şi urmează o cale proprie, *îndrumînd* toate celelalte elemente să ia poziţie *împotriva* ultrareacţionarilor şi împotriva liberalilor, *căutînd să elibereze* toate partidele şi curentele mic-burgheze de sub influenţa ideologiei şi politicii cadete, declarînd în auzul tuturor în ce măsură se poate conta pe grupurile revoluţionare şi pe cele oportuniste din rîndurile trudovicilor şi cît de utile sînt ele.

Ar fi o naivitate de neiertat şi o dovadă de lipsă de caracter în politică dacă ne-am teme acum să ducem după noi pe toţi trudovicii care au simţit amarul bunăvoinţei cadete şi care sînt gata să lupte împotriva cadeţilor.

Cei 31 de menşevici care s-au încurcat în tocmeala cu cadeţii sînt nevoiţi să recunoască ei înşişi, împotriva voinţei lor, că „o listă comună a social-democraţilor şi a trudovicilor va fi *suficient de populară* pentru *a smulge* cadeţilor *multe* voturi“ !... Da, chiar aşa ! Şi tocmai de aceea *nu putem* neglija sarcina de a submina hegemonia cadeţilor în *capitală*, asupra căreia sînt aţintite privirile întregii Rusii.

E de ajuns ca în cîteva circumscripţii să rupem de la cadeţi jumătate din voturile lor *plus încă un vot, şi vom învinge*, pentru că vom profita de toate avantajele divizării burgheziei în burghezie ultrareacţionară şi burghezie libe-

www.dacoromanica.ro

rală-conciliatoare (ceea ce nu implică nici un pericol, deoarece în 9 circumscripţii cadeţii au *de peste* două ori mai multe voturi decît ultrareacţionarii).

Pe zi ce trece devine tot mai limpede că menşevicii au adoptat o linie politică greşită atunci cînd s-au apucat să facă zarvă pe tema pericolului ultrareacţionar. Se constată că, în comparaţie cu anul trecut, în alegerile actuale procentul de împuterniciţi şi delegaţi *de stînga* este mai mare. În locul stupidei şi ruşinoasei complicităţi cu moşierii liberali (care nu poate fi justificată printr-un pericol ultrareacţionar, pentru că un asemenea pericol nu există), în faţa noastră apare un rol util şi de răspundere : *hegemonia* proletariatului asupra micii burghezii democrate în lupta *împotriva* subordonării maselor neluminate conducerii *liberalilor*.

Primele alegeri pentru Dumă au adus o victorie cadeţilor, şi aceşti burghezi liberali se străduiesc din răsputeri să-şi consolideze şi să-şi permanentizeze hegemonia, bazată pe abrutizarea maselor, pe lipsa unei gîndiri independente şi a unei politici de sine stătătoare a maselor.

Datoria noastră directă este de a depune toate eforturile pentru ca tocmai la Petersburg să adunăm în jurul nostru pe *toţi* cei capabili să lupte împotriva ultrareacţionarilor şi a cadeţilor, să-i adunăm în vederea înfăptuirii sarcinilor revoluţiei populare, în vederea unei activităţi de sine stătătoare a maselor de milioane ale poporului.

Şi acest lucru îl vom face fără a sacrifica cîtuşi de puţin independenţa ideologică deplină a agitaţiei *noastre* social-democrate, fără a renunţa cîtuşi de puţin la ţelurile noastre socialiste şi la expunerea lor *integrală*, fără a renunţa nici un moment la demascarea tuturor oscilărilor şi trădărilor micii burghezii.

Numai social-democraţia revoluţionară stă ferm pe poziţia de nezdruncinat a luptei pentru libertate şi a luptei pentru socialism.

Scris la 20 ianuarie (2 februarie) 1907

Publicat în ianuarie 1907, la Petersburg, într-o broşură apărută în editura „Novaia Duma"
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul broşurii

www.dacoromanica.ro

CUM SĂ VOTĂM ÎN ALEGERILE DE LA PETERSBURG ?

(EXISTĂ OARE PERICOLUL UNEI VICTORII A ULTRAREACȚIONARILOR ÎN ALEGERILE DE LA PETERSBURG ?)

În curînd vor avea loc în orașul Petersburg alegerile pentru Duma de stat. Alegătorii orășeni, al căror număr este de aproximativ 130 000, trebuie să aleagă în tot orașul 160 de delegați. Acești 160 de delegați împreună cu cei 14 delegați ai muncitorilor vor alege 6 deputați în Dumă.

Cine însă trebuie ales în Dumă ?

În alegerile din Petersburg se înfruntă *trei* partide principale : ultrareacționarii (partidele de dreapta), cadeții (partidul așa-zisei libertăți a poporului) și social-democrații.

E posibil ca partidele și grupurile mici (trudovicii, cei fără partid, socialiștii-populiști, radicalii și alții) să adere parte la lista cadeților, parte la lista social-democrată. Hotărîri definitive în această privință încă nu au fost adoptate.

Cert este în orice caz că la Petersburg vor fi *trei* liste de candidați : lista ultrareacționară, lista cadetă și lista social-democrată.

De aceea toți alegătorii trebuie să-și dea bine seama pe cine trimit ei în Dumă :

— *pe ultrareacționari*, adică partidele de dreapta, care sînt pentru guvernul curților marțiale, pentru pogromuri și silnicie ?

— *pe cadeți*, adică pe burghezii liberali, care se duc în Dumă pentru a legifera, adică pentru a cădea la învoială cu cei de teapa lui Gurko, care au și dreptul de a legifera, și dreptul de a dizolva o Dumă care nu le convine ?

www.dacoromanica.ro

— *pe social-democraţi*, adică partidul clasei muncitoare, care în fruntea întregului popor luptă pentru libertate deplină şi pentru socialism, pentru eliberarea tuturor oamenilor muncii de sub jugul exploatării şi al asupririi ?

Fiecare alegător să ştie că trebuie să aleagă între aceste *trei* partide, că trebuie să hotărască cui să dea votul său : apărătorului samavolniciei poliţieneşti şi al silniciei, capitalistului liberal care, prin intermediul Kutlerovilor, stă la tocmeală cu domnii Gurko, sau apărătorului intereselor clasei muncitoare şi ale tuturor oamenilor muncii ?

Cetăţeni alegători ! Vi se spune că este posibilă o înţelegere între cadeţi şi social-democraţi, adică alcătuirea unei liste comune a acestor două partide.

Nu este adevărat. Să ştiţi cu toţii că la Petersburg vor fi în orice caz *trei* liste : lista ultrareacţionară, lista cadetă şi lista social-democrată.

Vi se spune că, dacă cadeţii şi social-democraţii vor depune liste separate, ei ar putea să provoace o fărîmiţare a voturilor şi în felul acesta să contribuie ei înşişi la victoria ultrareacţionarilor.

Nu este adevărat. Vă vom dovedi îndată că, chiar în cazul cînd voturile s-ar împărţi în modul *cel mai defavorabil*, adică chiar în cazul cînd în *toate* circumscripţiile din Petersburg voturile s-ar împărţi *pe din două* între cadeţi şi social-democraţi, chiar şi în acest caz o victorie a ultrareacţionarilor în alegerile de la Petersburg *este cu neputinţă*.

Toată lumea ştie că în alegerile pentru Duma I au fost la Petersburg *două* liste principale de candidaţi, o listă cadetă şi o listă ultrareacţionară (sau aşa-numitul bloc al partidelor de dreapta). Cadeţii au învins în *toate* circumscripţiile din Petersburg.

Acum vor fi *trei* liste : o listă ultrareacţionară, o listă cadetă şi una social-democrată. Aceasta înseamnă că social-democraţii speră să rupă de la cadeţi o parte din voturi şi să atragă pe cei care n-au votat în alegerile pentru Duma întîi.

Vi se spune că împărţirea voturilor între cadeţi şi social-democraţi ar putea să aducă o victorie a ultrareacţionarilor, deoarece, mergînd împreună, cadeţii şi social-democraţii ar fi mai puternici decît ultrareacţionarii, pe cînd dacă se

www.dacoromanica.ro

Еженедѣльникъ

ЗРѢНІЕ

Цѣна 5 коп.

Какъ голосовать на выборахъ въ Петербургѣ.—Рабочій съѣздъ и буржуазная демократія.—Вопросы дня.—Въ рабочей куріи.—Предвыборныя собранія.

№ 1. С.-Петербургъ. Четвергъ, 25 Января. № 1.

Prima pagină a ziarului „Zrenie" nr. 1 din 25 ianuarie 1907, cuprinzînd articolul de fond : „Cum să votăm în alegerile de la Petersburg ?", scris de V. I. Lenin

Micșorat

www.dacoromanica.ro

prezintă pe liste separate ar putea să fie mai slabi decît aceştia, cu alte cuvinte ar putea să fie înfrînţi.

Pentru a verifica dacă o asemenea eventualitate este posibilă, vom lua cifrele referitoare la repartizarea voturilor în *toate* circumscripţiile din Petersburg în alegerile pentru Duma întîi. Să vedem cum s-au repartizat voturile între cadeţi şi ultrareacţionari în diferite circumscripţii, luînd pretutindeni cazurile cele mai defavorabile, adică numărul *cel mai mic* de voturi obţinute de cadet (deoarece numărul voturilor diferă de la un candidat la altul) şi numărul *cel mai mare* de voturi obţinute de ultrareacţionar.

Apoi, numărul *cel mai mic* de voturi obţinute de cadet noi îl împărţim *în două*, presupunînd că social-democratul va rupe de la cadet exact jumătate din voturi (acesta este cazul cel mai rău pentru noi şi cel mai bun pentru ultrareacţionari).

Să comparăm acum pe circumscripţii această *jumătate* din numărul *cel mai mic* de voturi obţinute de cadet cu numărul *cel mai mare* de voturi obţinute de ultrareacţionar. Obţinem următoarele cifre :

Repartizarea voturilor la Petersburg în alegerile pentru Duma întîi

Circumscripţiile	Numărul cel mai mic de voturi obţinute de lista cadetă	Jumătate din acest număr	Numărul cel mai mare de voturi obţinute de lista partidelor de dreapta	Numărul delegaţilor
Admiralteiski	1 395	697	668	5
Aleksandr Nevski ..	2 929	1 464	1 214	16
Kazanski	2 135	1 067	985	9
Narva	3 486	1 743	1 486	18
Vîborg	1 853	926	652	6
Petersburg	4 788	2 394	1 729	16
Kolomenski	2 141	1 070	969	9
Moscova	4 937	2 468	2 174	20
Spasski	4 873	2 436	2 320	15
Liteinîi.....	3 414	1 707	2 097	15
Rojdestvenski	3 241	1 620	2 066	14
Vasilievski-Ostrov ..	3 540	1 770	2 250	17

Din aceste cifre reiese limpede că, chiar şi în cazul *celei mai defavorabile* împărţiri a voturilor cadete în două părţi, ultrareacţionarii ar fi învins în alegerile din 1906 *numai în*

www.dacoromanica.ro

trei circumscripţii din *12*. Ei ar fi avut numai *46* de delegaţi din 174 (160 în cadrul curiei orăşeneşti şi 14 din partea muncitorilor). Aceasta înseamnă că în primele alegeri ultrareacţionarii *n-ar fi putut* intra în Dumă chiar dacă în *toate* circumscripţiile voturile cadete s-ar fi împărţit în două părţi egale între lista cadetă şi lista social-democrată.

Aşadar, cei care vor să-l sperie pe alegător cu eventualitatea unei victorii a ultrareacţionarilor în cazul cînd voturile s-ar împărţi între cadeţi şi social-democraţi **înşală poporul.**

De pe urma împărţirii voturilor între cadeţi şi social-democraţi *nu poate* rezulta o victorie a ultrareacţionarilor.

Cadeţii răspîndesc cu tot dinadinsul zvonuri false despre „un pericol ultrareacţionar", pentru a-l determina pe alegător să nu voteze cu *socialiştii*.

Cetăţeni alegători ! Nu daţi crezare basmelor că de pe urma împărţirii voturilor între cadeţi şi social-democraţi ar putea să rezulte o victorie a ultrareacţionarilor. Votaţi liber şi fără ezitare, aşa cum vă dictează convingerile voastre : pentru ultrareacţionari, pentru burghezii liberali sau pentru socialişti.

*
* *

Dar poate că domnii cadeţi, care în ziarele „Reci", „Tovarişci", „Segodnea", „Rodnaia Zemlea", „Rusi" [151], „Strana" [152] etc. etc. răspîndesc zvonuri false despre „un pericol ultrareacţionar", vor încerca să aducă şi alte argumente, să recurgă şi la alte subterfugii ?

Să examinăm toate argumentele posibile.

Poate că voturile cadeţilor se vor împărţi între trei liste, şi nu între două, cum am presupus noi ? Nu-i aşa că în acest caz ultrareacţionarii vor învinge în toate circumscripţiile şi vor fi aleşi în Dumă ?

Nu. Voturile cadeţilor nu se pot împărţi între trei liste, pentru că *în total* vor fi la Petersburg trei liste. În afară de ultrareacţionari, cadeţi şi social-democraţi, *nici un* partid cît de cît important nu depune liste proprii.

www.dacoromanica.ro

Toate partidele existente în Rusia sînt reprezentate la Petersburg. Toate partidele şi toate curentele *şi-au şi precizat* atitudinea în alegeri. Nici un partid în afară de cele trei principale partide menţionate de noi, nici un grupuleţ *nu se gîndeşte măcar* să se prezinte în alegeri cu liste proprii. Toate partidele mici, *toate curentele, în afară de cele trei principale, nu fac decît* să şovăie *între aceste trei liste.* Toate partidele şi grupuleţele progresiste, care privesc cu simpatie cauza libertăţii, şovăie *numai* între cadeţi şi social-democraţi.

Nici unul dintre partidele *„trudovice"*, nici socialiştii-revoluţionari, nici Comitetul Grupului trudovic, nici socialiştii-populişti, nu şi-au manifestat dorinţa de a depune liste proprii. Dimpotrivă, *toate aceste partide trudovice* duc tratative în vederea aderării fie la lista cadetă, fie la lista social-democrată.

Aşadar, cine spune că voturile cadeţilor se pot împărţi între trei liste înşală poporul. La Petersburg vor fi în total numai trei liste principale: lista ultrareacţionară, lista cadetă şi lista social-democrată.

*
* *

Al doilea argument posibil. Se spune că lămuririle date de senat au redus numărul alegătorilor, mai ales al alegătorilor din rîndurile sărăcimii, şi că din această cauză cadeţii ar putea să nu mai întrunească numărul de voturi avut în alegerile pentru Duma întîi.

Nu-i adevărat. Numărul total al alegătorilor din Petersburg în alegerile pentru Duma întîi a fost de aproximativ 150 000, iar în momentul de faţă numărul lor este de aproximativ 130 000. Anul trecut însă n-au participat la vot decît vreo 60 000—70 000 de alegători. Nu există deci nici un motiv să ne temem că s-ar fi produs o schimbare în starea de spirit şi în opiniile masei alegătorilor. Nu încape nici o îndoială că *majoritatea* celor 130 000 de alegători din Petersburg fac parte din *păturile puţin avute ale populaţiei*, care numai dintr-o neînţelegere, dintr-o insuficientă cunoaştere, numai în virtutea unei prejudecăţi ar putea să

www.dacoromanica.ro

dea preferinţă unui candidat capitalist în loc să voteze cu un candidat muncitor. Dacă toţi socialiştii îşi vor face datoria şi vor desfăşura o muncă de agitaţie şi de lămurire în rîndurile maselor orăşeneşti, ei vor putea conta cu siguranţă pe cîteva zeci de mii din cei 130 000 de alegători.

*
* *

Al treilea argument posibil. Se spune că ultrareacţionarii şi-ar putea întări poziţiile în alegerile din acest an şi că nu se poate judeca după cifrele din anul trecut.

Nu-i adevărat. Din toate ştirile apărute în presă, din felul cum se desfăşoară întrunirile electorale, din datele referitoare la situaţia diferitelor partide rezultă că la Petersburg ultrareacţionarii nu sînt mai tari, ci, probabil, mult mai slabi decît anul trecut. Cetăţenii au devenit mai conştienţi, octombriştii suferă eşecuri la fiecare întrunire electorală, iar dizolvarea Dumei şi politica de silnicie guvernamentală, politica lui Gurko-Lidval, îndepărtează definitiv pe alegători de guvern. În alegerile din anul trecut, ultrareacţionarii mai făceau pe curajoşii, dar în alegerile actuale, cum au văzut că se apropie votarea au amuţit cu totul.

*
* *

Al patrulea argument posibil. Se spune că, deoarece guvernul nu eliberează buletine de vot partidelor de stînga şi nu le îngăduie nici să ţină întruniri, nici să scoată ziare etc., unirea întregii stîngi pe o listă comună cu cadeţii oferă mai multă siguranţă şi comportă mai puţine riscuri.

Nici acest argument nu este întemeiat. Dacă guvernul recurge la acte de silnicie şi la încălcarea legii, la încălcarea libertăţii alegerilor, urmarea este că starea de spirit a masei alegătorilor devine mai fermă. La întruniri, noi, social-democraţii, nu numai că nu pierdem nimic în ochii alegătorilor, ci, dimpotrivă, cîştigăm de pe urma faptului că de cele mai multe ori poliţia interzice întrunirile din cauza conţinutului cuvîntărilor noastre. Cît priveşte lupta

www.dacoromanica.ro

împotriva abuzurilor guvernamentale, la ce ar putea să ajute aici un acord cu cadeţii ? În loc să ajute, un asemenea acord ar dăuna, deoarece dintre partidele de opoziţie partidul cadet este cel mai laş şi cel mai înclinat să trădeze. Oare împreună cu un partid din care face parte fostul ministru Kutler, colegul de ieri al lui Witte şi al lui Durnovo, oare împreună cu acest partid se poate lupta cu adevărat împotriva abuzurilor comise de miniştri ?? Dimpotrivă, tocmai pentru că domnii de teapa lui Kutler sînt mult mai apropiaţi de domnii Durnovo şi Stolîpin decît de masa muncitorilor şi a funcţionarilor din industrie şi comerţ, este necesar ca în interesul luptei pentru libertate să păstrăm o poziţie independentă de partidul Kutlerilor, de partidul cadeţilor.

Să zicem că guvernul a hotărît să înhaţe, să aresteze pe delegaţii de stînga. Parcă poate să ajute aici un acord cu cadeţii ? Sau trebuie oare într-adevăr socialiştii să se bizuie pe cadetul Kutler că va interveni pentru revoluţionari pe lîngă colegii săi de ieri, miniştrii Stolîpin şi Gurko ?

Nu de mult ziarele au anunţat că d-l Miliukov, liderul cadeţilor, este pe punctul de a obţine o audienţă la Stolîpin pentru a discuta cu el problema legalizării partidului cadet *. Nu cumva li se pretinde socialiştilor să se bizuie pe domnii cadeţi că „vor obţine" legalizarea partidului trudovicilor, al socialiştilor-revoluţionari sau al social-democraţilor ?

Un socialist care are conştiinţă şi simţul ruşinii nu va accepta niciodată să figureze pe o listă comună cu Kutlerii şi cu Miliukovii.

*
* *

Pot oare social-democraţii să învingă în alegerile din Petersburg ?

* La o întrunire electorală care a avut loc la şcoala Tenişev în ziua de 22 ianuarie, d-l Vodovozov a declarat că d-l Miliukov a fost în audienţă la d-l Stolîpin şi a încheiat o tranzacţie cu acesta, şi că partidul libertăţii poporului este răspunzător pentru acţiunile liderilor săi. D-l Gredescul, fără să nege acest fapt, a declarat că, chiar dacă d-l Miliukov a fost în audienţă la Stolîpin, aceasta s-a făcut în interesul ţării şi al partidului.

www.dacoromanica.ro

Ziarele cadete, profitînd de faptul că guvernul nu acordă autorizaţii pentru ziare social-democrate, caută în fel şi chip să convingă pe cititori că fără cadeţi nici vorbă nu poate fi de o victorie a social-democraţilor în alegeri.

Nu este adevărat. La Petersburg *este pe deplin posibilă* o victorie a social-democraţilor asupra ultrareacţionarilor şi asupra cadeţilor.

Cadeţii se fac că nu văd această posibilitate, uitînd într-adins că de pe urma împărţirii voturilor ar putea să cîştige *oricare* dintre partide, şi nu numai ultrareacţionarii. Ultrareacţionarii ar putea cîştiga în trei circumscripţii din 12, dacă voturile s-ar împărţi în mod egal între cadeţi şi social-democraţi.

Social-democraţii ar putea cîştiga în 12 circumscripţii din 12, dacă voturile s-ar împărţi între cadeţi şi ultrareacţionari.

Pentru a ne convinge că este aşa, este suficient să privim cifrele reproduse mai sus. Ele arată că, *dacă în fiecare circumscripţie vom avea jumătate din voturile obţinute de cadeţi* (în alegerile trecute) *plus unul, putem învinge în întregul Petersburg.*

În acest scop e de ajuns ca în cele 9 circumscripţii „sigure" din Petersburg (scăzînd cele trei circumscripţii în care ar putea învinge ultrareacţionarii) să avem *cel puţin 14 274 de voturi.*

Şi este oare imposibil ca social-democraţii să întrunească la Petersburg 15 000—20 000 de voturi ?

Se consideră că numai funcţionari din industrie şi comerţ care au drept de vot există la Petersburg între 30 000 şi 50 000. „Golos Prikazcika" [153], ziarul sindicatului funcţionarilor din industrie şi comerţ, avea o orientare social-democrată. Dacă toţi socialiştii ar desfăşura uniţi o muncă de agitaţie în rîndurile funcţionarilor din industrie şi comerţ, fără a refuza să primească pe lista lor şi pe trudovici, este cert că numai aceşti funcţionari din industrie şi comerţ ar putea să asigure victoria unei liste comune social-democrate şi trudovice.

Să nu uităm însă că, în afară de aceştia, mai există foarte mulţi chiriaşi săraci care sînt pe deplin capabili să înţeleagă că socialiştii le apără interesele mai bine decît moşie-

www.dacoromanica.ro

rii liberali-proprietari de case, decît avocaţii şi cinovnicii bogaţi, Petrunkevicii, Rodicevii, Vinaverii, Kutlerii.

Priviţi cum decurg întrunirile electorale la Petersburg. Pînă şi ziarele cadete, care nu se jenează să denatureze în avantajul cadeţilor dările de seamă cu privire la aceste întruniri, sînt nevoite să recunoască că lupta adevărată se dă între cadeţi şi socialişti, şi nicidecum între partidele de dreapta şi cele de stînga. Întrunirile electorale de la Petersburg *dovedesc* fără putinţă de tăgadă că în acest oraş *social-democraţii*, îndeosebi în alianţă cu trudovicii, *sînt mai tari decît cadeţii.*

Cîţi alegători vor participa la întrunirile electorale? Observatorii prudenţi consideră că cel mult a zecea parte din numărul total al alegătorilor. Să luăm chiar şi această cifră minimă, ceea ce reprezintă 13 000 de alegători. Se poate afirma cu certitudine că fiecare alegător care a luat parte la mitinguri va aduce la vot cel puţin doi alegători care nu au luat parte la mitinguri. Din aceşti 39 000 de alegători, judecînd după toate datele şi constatările, 20 000 vor vota o listă social-democrată pe care să figureze şi trudovicii.

Aşadar, şi din aceste date reiese că la Petersburg victoria social-democraţilor împotriva cadeţilor şi împotriva ultrareacţionarilor *este pe deplin posibilă.*

Să ştie deci toţi alegătorii din Petersburg că *numai de ei depinde* dacă vor învinge cadeţii sau social-democraţii.

*
* *

În campania electorală pe care o desfăşoară la Petersburg, socialiştii urmăresc în primul rînd şi mai ales luminarea şi unirea maselor. Socialiştii urmăresc ca însăşi masa să înţeleagă pe deplin sarcinile care stau acum în faţa poporului în lupta pentru libertate. Liberalii însă nu urmăresc decît să obţină locuri în Dumă, fără a se interesa ca alegătorii înşişi să ştie clar şi precis despre ce este vorba.

Liberalii, adică cadeţii, şi oamenii nestatornici, şovăielnici care merg la remocra lor organizează uneori votări în cadrul întrunirilor electorale şi la unele din ele fac să fie

www.dacoromanica.ro

adoptată cu majoritate covîrşitoare o hotărîre cu privire la necesitatea unui acord între toate partidele de stînga, cu condiţia ca două locuri din şase să revină cadeţilor.

Atît cei care propun o astfel de hotărîre cît şi cei care votează pentru ea vădesc o atitudine inconştientă în alegerile de la Petersburg. La Petersburg nu va fi şi nici nu poate să fie un acord între „toate partidele de stînga". La Petersburg vor fi trei liste: lista ultrareacţionară, lista cadetă şi lista social-democrată.

În afară de aceasta e pur şi simplu ridicol să se hotărască prin vot ca partidul cadet să ia două locuri din şase. Cine vrea *într-adevăr* un astfel de rezultat, acela trebuie să înţeleagă că el *nu poate* fi obţinut printr-o tranzacţie cu cadeţii. El poate fi obţinut, dar numai votînd *pentru social-democraţi*.

Într-adevăr, dacă la Petersburg victoria social-democraţilor va fi parţială, atunci — şi numai atunci — s-ar putea ajunge la rezultatul dorit de unii (şase locuri pentru partidele de stînga, dintre care două să revină cadeţilor). Să presupunem, de pildă, că social-democraţii învîng numai în patru circumscripţii, să zicem în circumscripţiile Spasski, „Moscova", „Petersburg" şi Vîborg. În acest caz ei vor avea 60 de delegaţi, iar împreună cu cei din curia muncitorească 74 de delegaţi. Ultrareacţionarii (să admitem cazul cel mai rău, care este foarte puţin probabil) vor avea 46 de delegaţi (circumscripţiile Liteinîi, Rojdestvenski şi Vasilievski-Ostrov). Cadeţii vor avea restul de 54 de delegaţi. Iată *pe ce cale* s-ar putea într-adevăr obţine ca Petersburgul să trimită în Dumă deputaţi de stînga, printre care să precumpănească elementele mai de stînga decît cadeţii. Tocmeala cu cadeţii, cu care se îndeletnicesc oamenii neinteligenţi şi şovăielnici, *nu poate* duce la acest rezultat.

*

* *

Să repetăm pe scurt concluziile noastre.

La Petersburg, lupta în alegeri se dă numai între cele trei partide principale, iar alegătorii vor avea în faţa lor *trei* liste de candidaţi: lista ultrareacţionară, lista cadetă şi lista social-democrată.

www.dacoromanica.ro

Pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor la Petersburg este o născocire absurdă şi falsă.

Chiar în cazul cînd voturile cadeţilor s-ar împărţi în modul cel mai dezavantajos între cadeţi şi social-democraţi, victoria ultrareacţionarilor este imposibilă.

Cadeţii răspîndesc într-adins basme despre existenţa „unui pericol ultrareacţionar" la Petersburg, pentru a preîntîmpina pericolul unei victorii a socialiştilor, pericol care *îi* ameninţă în mod real.

Trudovicii, socialiştii-revoluţionari şi unele grupuri mici încă nu s-au hotărît pe cine să urmeze : pe cadeţi sau pe social-democraţi.

La Petersburg, este pe deplin posibilă o victorie deplină a social-democraţilor atît împotriva ultrareacţionarilor cît şi împotriva cadeţilor.

Alegătorii trebuie să voteze potrivit convingerilor şi simpatiilor lor, şi să nu se lase călăuziţi de teama unui pretins pericol ultrareacţionar.

Pentru guvern, pentru burghezii liberali sau pentru social-democraţi ?

Alegeţi, cetăţeni !

„Zrenie" nr. 1 din 25 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ALEGERILE DE LA PETERSBURG ŞI CRIZA OPORTUNISMULUI

La 6 ianuarie s-a întrunit Conferinţa orăşenească a organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R. Conferinţa urma să decidă dacă în capitală trebuie încheiat sau nu un acord cu cadeţii.

Cu toate apelurile lui Plehanov către „tovarăşii muncitori", publicate în ziarul „Tovarişci", cu toate articolele isterice ale d-nei E. Kuskova, cu toate ameninţările lui Plehanov de a-i trece pe muncitori pe lista „duşmanilor libertăţii" dacă se vor gîndi să se pronunţe pentru o poziţie social-democrată de sine stătătoare, cu toate făgăduielile mai mult sau mai puţin ispititoare ale cadeţilor, proletariatul organizat şi conştient din Petersburg s-a dovedit într-atît de matur din punct de vedere politic încît, după dezbateri şi votări, s-a pronunţat în majoritate împotriva oricăror acorduri cu cadeţii. Era clar că şi conferinţa formată din delegaţi pe care muncitorii organizaţi i-au ales după dezbateri şi votări pe bază de platforme * se va pronunţa în acelaşi sens.

Spaţiul de care dispunem în ziarul „Proletarii" nu ne permite să ne oprim amănunţit asupra felului cum s-au desfăşurat lucrările conferinţei, despre care, de altfel, s-a scris pînă acum destul de mult. Aici însă este important să relevăm că oportuniştii noştri au mers atît de departe în politica lor burghezo-conciliatoristă încît hotărîrea conferinţei a devenit inacceptabilă pentru ei. Chiar din mo-

* Cu excepţia raionului Viborg şi a subraionului franco-rus, care sînt menşevice şi în care votarea nu s-a făcut pe bază de platforme.

www.dacoromanica.ro

mentul deschiderii conferinţei era clar că menşevicii din Petersburg, sprijiniţi de Comitetul Central, nu se vor supune hotărîrii acesteia. Prietenii cadeţilor nu căutau decît un pretext pentru o ruptură cu social-democraţia revoluţionară. Trebuia găsit un pretext, oricare ar fi fost el. Neizbutind să facă din chestiunea mandatelor un pretext pentru părăsirea conferinţei, menşevicii au profitat de *recomandarea* Comitetului Central ca problemele de tactică electorală să fie rezolvate de către unităţile electorale direct interesate şi s-au retras de la conferinţă sub pretextul că aceasta din urmă a refuzat să se împartă în conferinţă orăşenească şi conferinţă districtuală. În locul subdiviziunilor de partid, ei puneau unităţile administrative-poliţieneşti. Potrivit menşevicilor, trebuia nu numai să separăm de oraş raionul districtual, ci şi să împărţim raioane pînă acum *unitare*, cum sînt raioanele Neva, „Moscova", Narva, să reorganizăm partidul nu aşa cum îi convine partidului, ci aşa cum convenea administraţiei.

Era clar de asemenea că, oricum s-ar fi rezolvat problema împărţirii conferinţei, majoritatea tot s-ar fi pronunţat împotriva acordurilor cu cadeţii. Menşevicii s-au retras de la conferinţă şi, spre bucuria întregii prese burgheze, au hotărît să desfăşoare la Petersburg o campanie de sine stătătoare, să lupte împotriva propriilor lor tovarăşi de partid, să scindeze proletariatul din Petersburg de dragul înţelegerii cu un partid burghez şi monarhist — partidul „libertăţii poporului".

Cum să nu jubileze presa burgheză ! Într-un articol de fond anume consacrat acestei teme, foaia bulevardieră „Segodnea" a declarat solemn că, prin hotărîrea lor, menşevicii *au salvat Rusia*, iar ziarul „Reci", organul oficial al cadeţilor, a promis menşevicilor că, drept răsplată, locul din curia muncitorească va fi acordat unui „menşevic", şi în nici un caz unui „bolşevic".

Primul rezultat al acţiunii de sine stătătoare a menşevicilor este că burghezia a început să dicteze voinţa sa curiei muncitoreşti.

Între timp conferinţa, care după retragerea menşevicilor şi-a continuat lucrările, ţinînd seamă de faptul că la Petersburg ultrareacţionarii nu prezintă un pericol şi urmă-

www.dacoromanica.ro

rind să submineze hegemonia cadeţilor şi să elibereze de sub influenţa lor mica burghezie democratică, a hotărît să încheie cu socialiştii-revoluţionari şi cu trudovicii un acord electoral, precizînd totodată condiţiile în ceea ce priveşte repartizarea locurilor (2 — curiei muncitoreşti, 2 — social-democraţilor, 1 — socialiştilor-revoluţionari, 1 — trudovicilor).

Presa burgheză jubila: trudovicii şi socialiştii-revoluţionari au încheiat un bloc cu socialiştii-populişti, acest bloc tinde spre o înţelegere cu cadeţii, menşevicii s-au separat, bolşevicii au rămas izolaţi! Tactica revoluţionară este condamnată, „mijloacele paşnice" triumfă, trăiască înţelegerea cu monarhia, jos calea luptei populare de masă.

După ce au scindat social-democraţia, după ce au slăbit hidra revoluţionară a proletariatului, cadeţii au început să trateze fără pic de jenă o tranzacţie cu... d-l Stolîpin. După cum anunţă ziarele, zilele acestea Miliukov va fi primit în audienţă la primul ministru, care este dispus să legalizeze partidul cadet cu condiţia ca acesta să nu încheie nici un fel de blocuri cu partidele de stînga. Cadeţii oferă întregului bloc „de stînga" — în realitate *mic-burghez* (socialiştii-populişti, socialiştii-revoluţionari, trudovicii şi menşevicii) — numai 2 din cele 6 mandate care revin Petersburgului. Pentru a face o concesie „galeriei", cadeţii *sînt gata* să arunce 2 locuri sîcîitorului bloc mic-burghez. Fiind încredinţaţi că blocul de stînga nu va accepta această propunere, cadeţii duc tratative cu Stolîpin, căpetenia ultrareacţionarilor.

Tabloul se schimbă. Începe campania electorală. Se ţin o serie de întruniri electorale. Menşevicii, care iau foarte rar cuvîntul la aceste întruniri, bolborosesc cu sfială: acorduri cu cadeţii. Bolşevicii, care iau cuvîntul la toate întrunirile, cheamă pe proletari şi pe semiproletari în partidul muncitoresc unic — partidul social-democrat —, cheamă pe toţi alegătorii revoluţionari şi democraţi să încheie un bloc revoluţionar unic împotriva ultrareacţionarilor şi a cadeţilor. Cadeţii nu sînt lăsaţi să vorbească; bolşevicii sînt aplaudaţi. Democraţia orăşenească — muncitorească şi mic-burgheză — se orientează spre stînga, eliberîndu-se de sub jugul cadeţilor.

www.dacoromanica.ro

Tabloul se schimbă : „conciliatorii“ tună şi fulgeră. Cînd vorbesc despre bolşevici, fac spume la gură. Jos bolşevicii ! Într-o înduioşătoare unire, „Novoe Vremea“ şi „Tovarişci“, octombriştii şi cadeţii, Vodovozovii şi Gromanii pornesc un război sfînt împotriva spectrului roşu al bolşevismului. Dacă bolşevismul a avut vreodată nevoie de o confirmare a tacticii lui revoluţionare şi de clasă, el a găsit-o în furia turbată cu care îl atacă întreaga presă burgheză. Dacă democraţia revoluţionară mic-burgheză, care tinde în mod sincer spre înfăptuirea lozincilor ei, a avut nevoie de o lecţie grăitoare, ea a găsit-o în dispreţul cu care a tratat-o marea burghezie şi burghezia mijlocie, în politica de înţelegere (cu guvernul) pe care cadeţii o duc în spatele poporului.

Social-democraţia revoluţionară spune întregii sărăcimi democratice de la oraşe şi sate : numai în alianţă cu proletariatul, numai în eliberarea de sub tutela cadeţilor, numai în lupta energică şi consecventă împotriva absolutismului îţi vei găsi salvarea. Dacă eşti îndeajuns de maturizată pentru aceasta, vei urma proletariatul. Dacă nu, vei rămîne sub tutela cadeţilor, iar proletariatul, indiferent de rezultatele cu care se va solda campania electorală, indiferent de rezultatele cu care se va încheia tocmeala voastră în jurul mandatelor de deputat, îşi urmează şi-şi va urma calea sa proprie, de clasă, revoluţionară.

Menşevismul trece printr-o grea încercare. Campania electorală a devenit piatra unghiulară a tacticii lui oportuniste. O parte a social-democraţiei a căzut sub hegemonia ideologilor burghezi. Ideologii burghezi tratează de sus, fără menajamente, pe menşevici, numindu-i „socialişti moderaţi“ (expresia aparţine ziarului „Reci“), pe care se poate conta oricînd. Prietenii lor de dreapta nici nu-i bagă în seamă, ci se mărginesc... să conteze că vor sluji cu credinţă pe cadeţi. O parte a social-democraţiei a ajuns în situaţia ruşinoasă ca burghezia liberală s-o trateze ca pe o unealtă docilă a ei, ca proletarii cu stare de spirit revoluţionară să prefere mai curînd să-şi dea votul socialiştilor-revoluţionari (aşa cum s-a întîmplat la alegerea de îm-

www.dacoromanica.ro

puterniciţi în raionul Vîborg, citadela menşevismului) decît unor *astfel* de social-democraţi.

Criza oportunismului se apropie. Acordul cu „conciliatorii“ dă o lovitură decisivă menşevismului. Vasilievii, Malişevskii şi Larinii au netezit drumul spre... cimitir. În rîndurile menşevicilor domneşte zăpăceala şi excluderea reciprocă. Martov izgoneşte din partid pe alde Vasiliev şi Malişevski. Este necesar ca muncitorii să izgonească din partid spiritul menşevismului!

„Proletarii“ nr. 12 din 25 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ALEGERILE ÎN CURIA MUNCITOREASCĂ DIN PETERSBURG [154]

Alegerile de împuterniciţi ai muncitorilor constituie un eveniment extrem de important în viaţa politică a Rusiei şi în istoria mişcării noastre muncitoreşti, eveniment care n-a fost apreciat încă nici pe departe la justa lui valoare.

Este pentru prima oară cînd *toate* partidele care au un sprijin cît de mic în rîndurile proletariatului au venit *în faţa masei* muncitorilor nu cu programe sau lozinci cu caracter general, ci cu o problemă practică precisă: *candidaţilor cărui partid* încredinţează masa muncitorească apărarea intereselor ei? Firește, după cum ştie toată lumea, sistemul alegerilor în curia muncitorească este foarte, foarte departe de a fi un sistem democratic just de alegere a unei reprezentanţe. Nu-i mai puţin adevărat însă că masa muncitorească îşi spune cuvîntul în aceste alegeri. Şi este *pentru prima oară* în Rusia cînd *lupta dintre partide*, şi anume lupta dintre ele ca partide politice cu fizionomie bine *determinată*, se desfăşoară în faţa masei largi muncitoreşti.

Alegeri de împuterniciţi ai muncitorilor au avut loc pînă acum în numeroase localităţi din Rusia. Dar nu există date cît de cît complete şi exacte care să oglindească lupta partidelor în aceste alegeri. Ziarele nu înfăţişează decît concluzii dintre cele mai generale şi, în plus, mai mult sau mai puţin aproximative, trase *„după ochi"*. Dacă activiştii de partid şi îndeosebi înşişi muncitorii înaintaţi nu se vor apuca de munca necesară şi extrem de importantă a *studierii* mersului şi rezultatelor alegerilor în curia mun-

www.dacoromanica.ro

citorească, se poate spune cu certitudine că vom pierde un material extrem de prețios și extrem de necesar pentru dezvoltarea în continuare a muncii de partid și a agitației de partid.

Impresia generală de pe urma alegerilor în curia muncitorească din Rusia este formulată în unanimitate de toate ziarele în felul următor: victoria deplină a partidelor de extremă stîngă, în primul rînd a social-democrației, apoi a socialiștilor-revoluționari.

Alegerile au confirmat în mod strălucit teza fundamentală a social-democrației: proletariatul ca clasă este revoluționar. Prin aspirațiile și simpatiile ei, *masa* proletară este social-democrată. Proletariatul este cea mai revoluționară dintre toate clasele existente în Rusia.

Alegerile *au dezmințit* în fapt afirmațiile că în Rusia partidul social-democrat nu este un partid muncitoresc. Numai liberalii, care mint cu bună știință, sau oportuniștii, care aruncă imprudent vorbe în vînt, se mai pot îndoi acum de *caracterul proletar de masă* al social-democrației din Rusia.

Dacă de la această concluzie generală trecem la concluzii de ordin particular, trebuie să specificăm mai întîi că *nu există încă* date cît de cît complete. Considerăm însă că este nu numai posibil, ci chiar absolut necesar *să tragem* o serie întreagă de alte concluzii, nicidecum pentru a pretinde să dăm o rezolvare acestei probleme, ci pentru *a pune* în discuția *tuturor* tovarășilor *o problemă extrem de importantă,* pentru a provoca un schimb de idei, pentru a stimula strîngerea de material etc.

Chiar în primele știri de presă apare izbitoare deosebirea dintre Rusia propriu-zisă și Polonia, care este mult mai dezvoltată din punct de vedere industrial, cultural și politic. În Rusia, cel puțin la Petersburg și la Moscova, *nu există* partide fățiș burgheze care să se sprijine măcar în parte pe proletariat. Social-democrații au o precumpănire deplină, extrema stîngă a democrației burgheze, partidul eserilor, care se consideră socialist, se bucură de o influență mult mai mică. Cadeți nu se găsesc printre muncitori sau se găsesc într-un număr cu totul neînsemnat.

www.dacoromanica.ro

În Polonia există, şi în alegeri s-a manifestat vizibil, un partid făţiş burghez, situat pe poziţii mai de dreapta decît cele ale cadeţilor, partidul *narodoviştilor* (narodovî-demokratî) [155]. Acest fapt nu poate fi explicat prin persecuţiile din partea autorităţilor poliţieneşti şi militare. În Polonia, burghezia, speculînd abil asuprirea naţională a tuturor polonezilor, asuprirea religioasă a tuturor catolicilor, caută şi găseşte un oarecare sprijin în mase. Despre ţărănimea poloneză este de prisos să mai vorbim.

Ar fi însă, bineînţeles, complet greşit ca din această deosebire să se tragă concluzia că starea de înapoiere din Rusia oferă avantaje specific naţionale. Nu, lucrurile se explică mult mai simplu, şi anume prin deosebiri de ordin istoric-economic, şi nu prin deosebirile naţionale. În Rusia există incomparabil mai multe rămăşiţe feudale în păturile de jos, la sate, în orînduirea agrară ; de aici rezultă doza mai mare de revoluţionarism primitiv, nemijlocit din rîndurile ţărănimii şi ale clasei muncitoare, care este strîns legată de ţărănime. Acest revoluţionarism conţine, fără îndoială, mai puţină conştiinţă proletară de clasă şi mai mult protest general-democratic (adică burghezo-democratic prin conţinutul său). Apoi, la noi burghezia este mai puţin evoluată, mai puţin conştientă, mai puţin versată în lupta politică. Ea desconsideră munca în rîndurile proletariatului nu atît pentru că nu ne-ar putea smulge nici o parte a acestuia, cît pentru că în genere nu are atîta nevoie să se sprijine pe popor (ca în Europa sau în Polonia) ; deocamdată îi este de ajuns să se sprijine pe privilegii, pe corupţie, pe forţa brutală. Va veni şi la noi o vreme cînd fel de fel de elemente provenite din rîndurile burgheziei vor duce în masa muncitorească şi naţionalismul, şi o formă sau alta de democratism creştin, şi antisemitismul, şi alte mîrşăvii de acest soi !

Să trecem la Rusia propriu-zisă. Mai întîi de toate apare semnificativă deosebirea dintre Petersburg şi Moscova. La Moscova, social-democraţii au repurtat o victorie deplină asupra socialiştilor-revoluţionari. După unele ştiri — ce-i drept, încă nu îndeajuns de verificate —, au fost aleşi acolo aproximativ 200 de împuterniciţi social-democraţi faţă de numai 20 de socialişti-revoluţionari !

www.dacoromanica.ro

La Petersburg, dimpotrivă : toată lumea este surprinsă de procentul *neașteptat* de mare al împuterniciților socialiști-revoluționari. Social-democrații precumpănesc, firește, dar nu-i copleșesc în mod absolut pe socialiștii-revoluționari. Se consideră că împuterniciții socialiști-revoluționari reprezintă circa 33% și chiar (deși nu credem să fie adevărat) circa 40%. Indiferent de cifra pe care am adopta-o deocamdată pînă la obținerea unor date amănunțite, devine explicabil în orice caz de ce social-democrații de rînd din Petersburg se simt de parcă *„am fi fost bătuți"* în curia muncitorească. Chiar dacă numărul împuterniciților socialiștilor-revoluționari reprezintă o treime, aceasta înseamnă *într-adevăr* o înfrîngere a social-democrației în capitală, și anume o înfrîngere în comparație cu rezultatele obținute în restul Rusiei și în comparație cu ceea ce noi toți, în calitate de social-democrați, considerăm că este normal și necesar.

Acesta este un fapt de importanță colosală... La Petersburg, în curia muncitorească, socialiștii au pierdut precumpănirea *covîrșitoare,* cedînd în fața extremei stîngi a democrației burgheze ! Datoria noastră directă este să acordăm acestui fenomen maximum de atenție. *Toți* social-democrații trebuie să depună eforturi pentru a studia temeinic acest fenomen și a-i da o explicație justă.

Impresia generală a social-democraților din Petersburg, care au rămas uluiți de rezultatele alegerilor de la 7 și 14 ianuarie, se rezumă la următoarele : 1) tocmai în *marile* uzine, în aceste centre înaintate ale proletariatului celui mai conștient și mai revoluționar, este mai accentuată înfrîngerea pe care „socialiștii-revoluționari" au pricinuit-o social-democraților ; 2) „socialiștii-revoluționari" au învins *mai ales* și în special pe *social-democrații menșevici.* Atunci cînd lupta se dădea între un candidat al socialiștilor-revoluționari și un candidat al social-democraților-bolșevici, de cele mai multe ori și *chiar în majoritatea cazurilor* victoria revenea social-democrației.

Nu e greu de văzut că importanța acestor două concluzii este excepțional de mare. De aceea trebuie să ne îngrijim neapărat ca ele să nu fie doar simple impresii, ci într-adevăr *concluzii* bazate pe un material precis, verifi-

www.dacoromanica.ro

cat, care nu admite două interpretări. Este, desigur, foarte puţin probabil şi chiar aproape imposibil ca părerea generală a activiştilor social-democraţi din cele mai diferite raioane ale Petersburgului să fie greşită. Ar fi, desigur, o pedanterie ridicolă să cerem unor revoluţionari ocupaţi tocmai acum pînă peste cap cu munca în campania electorală o statistică exactă şi minuţioasă ; totuşi, materialul principal, cifrele şi datele principale *pot şi trebuie* să fie strînse, deoarece acest lucru este necesar pentru *întreaga* noastră activitate social-democrată la Petersburg în decursul unei perioade îndelungate.

Mai jos ne ocupăm în mod amănunţit de această problemă (vezi articolul „Lupta dintre social-democraţi şi socialiştii-revoluţionari în alegerile din curia muncitorească la Petersburg") *. Aici însă ne vom mărgini numai la o apreciere a semnificaţiei politice a acestei înfrîngeri *relative* a social-democraţiei în alegerile din curia muncitorească la Petersburg.

Mai întîi de toate trebuie să relevăm că precumpănirea numerică a împuterniciţilor social-democraţi arată în chip vădit o precumpănire a *numărului întreprinderilor* în care social-democraţii au celule organizatorice. Datele mai amănunţite vor confirma, desigur, constatarea făcută de social-democraţi în zilele de libertate din octombrie, şi anume că socialiştii-revoluţionari nu desfăşoară în rîndurile proletariatului nici o muncă organizatorică serioasă, temeinică şi durabilă, ci acţionează, ca să spunem aşa, prin lovituri răzleţe, „smulgînd" rezoluţii la mitinguri în clipe de avînt, profitînd de orice înviorare pentru „a smulge" şi mandate cu ajutorul unor fraze şi vorbe „revoluţionare" răsunătoare, de efect.

Acest element al victoriei socialiştilor-revoluţionari va fi constatat, după toate probabilităţile, de orice observator de bună-credinţă şi în recentele alegeri din curia muncitorească la Petersburg. În ultimă analiză, totul se rezumă aici la aceea că un partid mic-burghez „revoluţionar" nu este capabil să ducă o muncă proletară temeinică şi perseverentă ; la cea mai mică schimbare de atmosferă el dis-

* Vezi volumul de faţă, pag. 360—365. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pare cu totul de pe orizontul suburbiilor muncitoreşti. Numai în unele momente izbuteşte el să profite de pregătirea politică încă slabă a maselor, „captivîndu-le" prin felul pretins larg (dar în realitate foarte vag şi bombastic) de a pune problema, speculînd nivelul redus al conştiinţei de clasă, exploatînd în mod demagogic tradiţionalul „dor de pămînt" în cazul cînd mai dăinuie legătura cu satul etc. etc.

Caracterul burghez al revoluţiei are, fireşte, drept urmare faptul că din cînd în cînd cartierele muncitoreşti sînt „invadate" de cete de tineret burghez radical sau autentic revoluţionar, care nu are nici un sprijin de clasă şi care, atunci cînd în aer se simte apropierea unui nou avînt, a unui nou asalt al revoluţiei, se îndreaptă instinctiv spre proletariat — singura masă *care luptă* cu adevărat pentru libertate. La mitingurile muncitoreşti, oratorii socialişti-revoluţionari sînt în felul lor nişte vestitori ai furtunii, care arată că moralul proletariatului se ridică, că el s-a mai odihnit puţin şi a acumulat puteri după înfrîngerile din trecut, că în rîndurile lui se produce un nou val de largi şi profunde frămîntări, care duc la o nouă bătălie împotriva vechilor rînduieli.

O comparaţie între perioada din octombrie şi perioada „Dumei", pe de o parte, şi alegerile actuale, pe de altă parte, precum şi o simplă totalizare a datelor referitoare la celulele organizatorice trainice ale socialiştilor-revoluţionari vor confirma, fără îndoială, această explicaţie.

Dar ar fi, desigur, o mare uşurinţă din partea noastră dacă *ne-am mărgini* la această explicaţie şi am trece cu vederea faptul că socialiştii-revoluţionari *i-au învins* pe social-democraţi tocmai în marile uzine, unde muncitorii sînt mai conştienţi şi mai încercaţi în luptă. Din fericire însă ştim că în realitate extrema stîngă a democraţiei burgheze n-a învins nicidecum social-democraţia, ci *vulgarizarea oportunistă* a social-democraţiei.

Democraţia burgheză revoluţionară a cedat în faţa social-democraţiei revoluţionare, învingînd în realitate numai pe aceia care se tîrăsc în coada burghezilor nerevoluţionari, pe aceia *care sînt pentru blocuri cu cadeţii*. Acest lucru reiese cu toată certitudinea atît din relatările activiştilor

www.dacoromanica.ro

social-democraţi asupra conţinutului agitaţiei electorale a socialiştilor-revoluţionari, cît şi din datele referitoare la momentul „victoriei" socialiştilor-revoluţionari asupra menşevicilor.

Alegerile au avut loc la Petersburg în zilele de 7 şi 14 ianuarie. Chiar în ziua de 7 ianuarie Petersburgul muncitoresc a aflat că cei 31 de menşevici s-au retras de la conferinţa social-democrată ca să se tocmească cu cadeţii pentru locuri în Dumă. În tot cursul săptămînii care a urmat, întreaga presă burgheză din Petersburg a jubilat şi a făcut multă zarvă, lăudîndu-i pe menşevici, punîndu-i alături de cadeţi, încurajîndu-i în atitudinea lor de renegare a revoluţiei şi aprobînd trecerea lor în *„blocul opoziţionist"*, în rîndul „partidelor socialiste moderate" etc. etc.

Înfrîngerea menşevicilor în marile uzine este primul avertisment pe care *masele proletare* l-au dat şovăielnicilor oportunişti intelectuali!

Menşevicii au cotit spre cadeţi, — proletariatul din Petersburg a întors spatele menşevicilor.

Socialiştii-revoluţionari au exploatat momentul sciziunii din rîndurile social-democraţiei, au exploatat indignarea muncitorilor împotriva menşevicilor cadetizanţi, le-au exploatat cu abilitate şi fără pic de jenă. În suburbii ei atacau pe social-democraţi pentru blocul cu cadeţii (dar nu spuneau nimic despre bolşevici şi despre Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R.), pe cînd în oraş *ei înşişi se tocmeau cu cadeţii!* Acum se înţelege de ce au ascuns şi ascund ei cu atîta grijă publicului şi vederile lor, şi hotărîrile lor cu privire la încheierea de blocuri cu cadeţii, şi blocurile lor cu socialiştii-populişti *etc. etc. etc.* *. *Pe ascuns* ei săvîrşesc toate păcatele menşevismului, dar în faţa muncitorilor smulg aplauze, smulg mandate criticînd cu asprime menşevismul!

Organizatorul uniunii subraionale Semeannikov a P.M.S.D.R., de a cărui dare de seamă ne servim mai jos, scrie în această dare de seamă despre alegerile de la marea uzină „Semeannikov": fără a ţine seama de protestele bolşevicilor, menşevicii au pus canditatura tov. X. „La

* Rezoluţia Comitetului lor din Petersburg a fost publicată abia *după* alegerile din curia muncitorească.

www.dacoromanica.ro

întrunirea electorală care a avut loc la uzină, un intelectual socialist-revoluţionar, luînd cuvîntul, a supus unei critici necruţătoare argumentele menşevice ale tovarăşului X în favoarea unui acord cu cadeţii, iar tov. X, după cum spuneau muncitorii, s-a făcut de rîs". Înfrîngerea menşevicilor în faţa masei a fost categorică. „*Cînd masa a aflat* — citim în aceeaşi dare de seamă — că candidaţii social-democraţi sînt pentru un acord cu cadeţii, că aceşti candidaţi sînt menşevici, *oamenii au spus deschis chiar acolo* (în uzină) *că nu vor vota pentru menşevici*".

De aici se vede cît se poate de clar de ce în alegerile pentru conferinţa social-democrată menşevicii au fost împotriva votării pe bază de platforme, adică împotriva unui vot *direct* al maselor în problema blocurilor cu cadeţii!

„...În subraionul fabricilor, la Fabrica de produse de stearină «Nevski», muncitorul N. M., a cărui candidatură în alegerile de împuterniciţi fusese depusă de menşevici, a declarat deschis: «După ce am aflat că social-democraţii sînt pentru acordul cu cadeţii, am hotărît să trec la socialiştii-revoluţionari». *Şi a trecut şi a fost ales împuternicit!!*"

Iată în ce situaţie ruşinoasă au adus social-democraţia aceşti jalnici oportunişti care în ajunul alegerilor au fost în stare să părăsească partidul muncitoresc pentru a se putea tocmi cu cadeţii pentru locuri!

Orice social-democrat care ţine la onoarea şi la bunul renume al partidului proletar nu poate trage de aici decît o singură concluzie: război necruţător împotriva menşevismului la Petersburg. Trebuie să arătăm muncitorilor cine sînt oamenii care, prin politica lor cadetă, îndepărtează pe muncitori de socialism şi-i împing în braţele burgheziei revoluţionare.

Socialiştii-revoluţionari au cucerit de la menşevici marile uzine. Noi trebuie să le recucerim de la socialiştii-revoluţionari. În aceste uzine trebuie să trimitem noi forţe agitatorice şi literatură social-democrată revoluţionară nouă pentru a-i lămuri pe muncitori că din mîinile menşevicilor filocadeţi ei au ajuns în mîinile eserilor *filocadeţi!*

Întreaga desfăşurare a campaniei electorale din Petersburg, toate datele care arată nesfîrşitele oscilări ale menşe-

www.dacoromanica.ro

vicilor, eforturile depuse de ei (după ce au părăsit partidul muncitoresc) pentru a intra în blocul cadet contrarevoluționar, faptul că *împreună cu socialiștii-revoluționari* ei s-au tocmit cu cadeții pentru locuri, — toate acestea ne oferă un vast material pentru a duce lupta *atît împotriva menșevicilor cît și împotriva socialiștilor-revoluționari* în marile uzine din Petersburg.

Marile uzine trebuie să devină și vor deveni un reazem trainic al social-democrației revoluționare, inaccesibil atît oportuniștilor cît și micii burghezii revoluționare.

„Proștie Recl" nr. 3 din 30 ianuarie 1907

Se tipărește după textul apărut în ziar

Semnat: N. Lenin

www.dacoromanica.ro

LUPTA DINTRE SOCIAL-DEMOCRAŢI ŞI SOCIALIŞTII-REVOLUŢIONARI ÎN ALEGERILE DIN CURIA MUNCITOREASCĂ LA PETERSBURG

Seriosul succes obţinut de socialiştii-revoluţionari în alegerile din curia muncitorească a descurajat pe mulţi social-democraţi. Or, faptul acesta este foarte semnificativ ; el arată că social-democraţii au comis o greşeală gravă, şi de aceea trebuie analizat temeinic. Nu trebuie să ne lăsăm cuprinşi nici de deprimare, nici de întristare, ci trebuie să analizăm alegerile recente pentru a descoperi cauzele insuccesului relativ înregistrat în cursul lor şi a asigura pe viitor linia justă a activităţii social-democrate în mediul muncitoresc.

Un material excelent pentru o astfel de analiză a alegerilor de împuterniciţi ai muncitorilor ne oferă „Darea de seamă a uniunii subraionale «Semeannikov» din raionul Neva", întocmită de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. pe perioada 15 noiembrie 1906 — 15 ianuarie 1907.

Fără a reproduce în întregime această „Dare de seamă", vom extrage numai *cifrele exacte* care oglindesc lupta desfăşurată de social-democraţii bolşevici şi menşevici împotriva socialiştilor-revoluţionari în alegerile de împuterniciţi care au avut loc în *23 de uzine şi fabrici* ale uneia dintre cele mai mari (şi mai *importante* din punct de vedere istoric) suburbii muncitoreşti ale Petersburgului.

Dăm aceste cifre pentru fiecare întreprindere în parte, pentru ca orice activist care cunoaşte situaţia să poată verifica şi corecta datele noastre ; menţionăm totodată că întreprinderile sînt grupate în două categorii, după cum

www.dacoromanica.ro

candidaţii respectivi erau bolşevici sau menşevici. Uzinele incontestabil mari, adică cele care au dat mai mult de un împuternicit, sînt trecute cu litere cursive :

Întreprinderile în care au fost propuşi candidaţi bolşevici	Numărul împuterniciţilor aleşi: Social-democraţi	Simpatizanţi ai social-democraţilor	Socialişti-revoluţionari
Uzina ruso-americană de construcţii mecanice	1	—	—
Fabrica de armătură	1	—	—
„Offenbacher“	1	—	—
„Upenek“	1	—	—
Fabrica de traverse impregnate	1	—	—
Fostă „Onufriev“	1	—	—
Fabrica de construcţii metalice	—	1	—
„*Pal*“	2	—	1
„Viena“	1	—	—
„Atlas“	1	—	—
Fabrica de vagoane „Aleksandrovski“	1	—	—
Turnătoria de fontă.....	—	—	1
Total în 12 întreprinderi ..	11	1	2
Întreprinderi în care au fost propuşi candidaţi menşevici			
Uzina „*Semeannikov*“	—	—	5
„*Maxwell*“	1	—	1
„Thornton“	1	—	—
„Gromov“	1	—	—
„Nauman“	1	—	—
„Grapp“	1	—	—
„Alekseev“	1	—	—
Fabrica de produse de stearină „Nevski“	—	—	1
„Vargunin“	—	—	1
„*Obuhov*“	—	—	4
Fabrica de cărţi de joc	un împuternicit cu poziţie neprecizată		
Total în 11 întreprinderi ..	6	—	12
	şi un împuternicit cu poziţie neprecizată		
Total în 23 de întreprinderi..	17	1	14
	şi un împuternicit cu poziţie neprecizată		

www.dacoromanica.ro

Din aceste cifre rezultă în primul rînd că, în general vorbind, *social-democraţii i-au învins* pe socialiştii-revoluţionari. Au fost aleşi 18 împuterniciţi social-democraţi (inclusiv împuternicitul care simpatizează cu social-democraţia), faţă de numai 14 împuterniciţi socialişti-revoluţionari.

Din aceste cifre reiese de asemenea cît se poate de clar că 1) în marile întreprinderi au învins, de regulă, socialiştii-revoluţionari ; 2) socialiştii-revoluţionari i-au învins, de regulă, pe social-democraţii menşevici ; 3) social-democraţii bolşevici i-au învins, de regulă, pe socialiştii-revoluţionari.

Într-adevăr, dacă luăm cele mai mari patru întreprinderi, adică cele care au ales fiecare mai mult de un împuternicit, obţinem următorul rezultat : în aceste întreprinderi au fost aleşi în total 14 împuterniciţi (reprezentînd, aşadar, 14 000 de muncitori), dintre care *11 socialişti-revoluţionari şi 3 social-democraţi.* În celelalte 18 întreprinderi, mai mici, au fost aleşi *15 social-democraţi şi 3 socialişti-revoluţionari.* Nu cunoaştem numărul total al muncitorilor care lucrează în aceste întreprinderi ; el poate fi mai mare de 18 000, deoarece întreprinderile cu mai puţin de 2 000 de muncitori trimit un singur împuternicit, dar poate fi şi mai mic de 18 000, deoarece toate întreprinderile care au de la 50 de muncitori în sus trimit cîte un împuternicit.

Aşadar, concluzia generală că în raionul Neva social-democraţii i-au învins pe socialiştii-revoluţionari trebuie corectată astfel : în întreprinderile cele mai mari, *socialiştii-revoluţionari i-au învins pe social-democraţi !* Cifrele referitoare la numărul împuterniciţilor nu sînt încă suficiente pentru a se trage o concluzie precisă : mai e nevoie şi de cifre *pe întreprinderi,* precum şi de date cu privire la numărul muncitorilor şi al votanţilor în fiecare întreprindere.

Apoi din datele reproduse se vede limpede că *vina victoriei socialiştilor-revoluţionari o poartă în întregime menşevicii.* Menşevicii au pierdut în favoarea socialiştilor-revoluţionari nu mai puţin de 12 locuri, 12 din 18, în timp ce bolşevicii n-au pierdut decît 2 (din 14).

www.dacoromanica.ro

În întreprinderile bolşevice (considerînd bolşevice nu întreprinderile în care îşi desfăşoară *de regulă* activitatea bolşevicii, ci acelea în care socialiştilor-revoluţionari le-au fost opuşi candidaţi bolşevici), socialiştii-revoluţionari au fost fără doar şi poate înfrînţi, şi în special au fost înfrînţi în fabrica cea mai mare, la „Pal", unde din trei împuterniciţi aleşi doi sînt bolşevici. Dacă luăm în consideraţie faptul că nu dispunem de date din care să se vadă în ce întreprinderi au existat în genere candidaturi socialist-revoluţionare, că este deci foarte probabil că socialiştii-revoluţionari au fost înfrînţi şi la Uzina ruso-americană de construcţii mecanice, şi la Fabrica de vagoane „Aleksandrovski", şi la „Atlas" etc., ajungem la următoarea concluzie: *în linii generale, bolşevicii i-au învins pe socialiştii-revoluţionari.*

Dimpotrivă, în întreprinderile menşevice social-democraţia a ieşit înfrîntă: socialiştii-revoluţionari au obţinut 12 locuri, social-democraţii numai 6. Nu încape îndoială că, *în linii generale, în faţa masei proletare socialiştii-revoluţionari îi învinge pe menşevici.*

Nu ştim cu precizie în ce măsură sînt valabile pentru întregul Petersburg concluziile la care am ajuns pe baza datelor referitoare la raionul Neva. Dar avînd în vedere că „întregul Petersburg social-democrat" vorbeşte despre victoriile neaşteptate ale socialiştilor-revoluţionari în marile întreprinderi şi că numărul total al împuterniciţilor social-democraţi este, după cît se pare, mult mai mare decît numărul împuterniciţilor socialişti-revoluţionari, se poate considera că datele referitoare la raionul Neva sînt mai mult sau mai puţin tipice. Se anunţă că în circumscripţia Vasilievski-Ostrov, la Uzina „Baltiiski", în acest centru *menşevic*, socialiştii-revoluţionari i-au învins pe menşevici cu o majoritate covîrşitoare de voturi: ei au obţinut aproape 1 600 de voturi, iar menşevicii mai puţin de 100. Dimpotrivă, tot acolo, la o mare întreprindere cum este Uzina de ţevi, socialiştii-revoluţionari au întrunit cam tot 1 600 de voturi, în timp ce bolşevicii au întrunit aproximativ 1 500,

www.dacoromanica.ro

şi trebuie să menţionăm că aceştia din urmă *au contestat* alegerile, declarîndu-le viciate din cauza spargerii unei urne, şi au cerut anularea lor. Sau altă ştire: la Uzina franco-rusă, de la care nişte intelectuali menşevici din cale-afară de impertinenţi *„au adus"* la Conferinţa social-democrată din Petersburg 370 de voturi *exclusiv menşevice*, au fost aleşi ca împuterniciţi *un bolşevic şi un socialist-revoluţionar*. În raionul Vîborg, această citadelă a menşevismului, socialiştii-revoluţionari i-au învins pe social-democraţii menşevici etc. etc.

Pentru a verifica toate aceste ştiri, pentru a obţine date exacte, *este absolut necesar* să fie adunate *chiar acum*, cît timp nu s-a şters încă impresia produsă de alegeri, date referitoare la *toate* fabricile şi uzinele care au ales împuterniciţi. Activiştilor social-democraţi din aceste întreprinderi nu le va fi de loc greu să adune şi să înregistreze datele referitoare la fiecare întreprindere în parte. Cît priveşte totalizarea acestor cifre, ea este *necesară* social-democraţiei pentru a putea adopta o atitudine pe deplin conştientă în aceste alegeri, astfel încît să nu ascundă în mod laş greşelile şi lipsurile ei, ci să le supună criticii partidului şi să depună toate eforturile pentru înlăturarea acestor lipsuri.

Social-democraţia *nu va putea* promova o linie consecventă în activitatea ei la Petersburg dacă nu va urmări cu toată atenţia felul cum au votat *masele muncitoreşti* pentru candidaţii cutărui sau cutărui partid. Partidele burgheze nu urmăresc decît să capete un anumit număr de mandate. Pentru noi este important să obţinem ca masele *să înţeleagă* prin ce se deosebesc doctrina şi tactica *social-democraţiei* de cele ale tuturor partidelor mic-burgheze, chiar dacă acestea se intitulează revoluţionare, socialiste. De aceea trebuie să obţinem date exacte şi complete cu privire la votările şi la alegerile care au avut loc în curia muncitorească din Petersburg.

În acest scop adresăm tuturor activiştilor social-democraţi locali, raionali şi subraionali din Petersburg rugămintea stăruitoare de a ne furniza date exacte potrivit următorului

www.dacoromanica.ro

punctaj aproximativ : 1) raionul ; 2) denumirea întreprinderii ; 3) numărul muncitorilor ; 4) numărul votanţilor ; 5) culoarea politică a candidaţilor rivali : socialist-revoluţionar, bolşevic, menşevic, alte partide ; 6) numărul de voturi obţinute de *fiecare* candidat. Totalizarea acestor date va oferi o bază temeinică pentru aprecierea diferitelor aspecte ale muncii social-democrate, precum şi a succeselor sau insuccesele noastre în viitoarele alegeri.

„Proştie Reci" nr. 3 din 30 ianuarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM SĂ VOTĂM ÎN ALEGERILE DE LA PETERSBURG

(CUI II FOLOSEȘTE GOGORIȚA PERICOLULUI ULTRAREACȚIONAR ?)

Social-democrații de orientare revoluționară au arătat de mult că gogoriţa pericolului ultrareacţionar a fost anume inventată de cadeți : prin zarva pe care o fac pe această temă, ei vor să înlăture *pericolul care-i amenință dinspre stînga.*

Glasul social-democraţilor n-a fost ascultat. Presa liberală striga şi continuă să strige în cor că există un pericol ultrareacţionar. Radicalii mic-burghezi, narodnicii repetau cu naivitate spusele liberalilor. Oportuniștii din rîndurile social-democrației se tîrau şi ei în coada liberalilor şi alunecau uneori (ca la Petersburg, de pildă) pe panta trădării directe a intereselor proletariatului.

Priviți însă ce arată alegerile.

Toată lumea vede acum că în starea de spirit a alegătorilor s-a produs o deplasare *spre stînga.* Ultrareacţionarii au suferit în alegeri o înfrîngere mult mai mare decît aceea din anul trecut. Social-democraţii revoluţionari *au avut dreptate.* Pericolul ultrareacţionar în alegeri este o *gogoriță* lansată de cadeți, care în spatele poporului stau la tocmeală cu Stolîpin. Se ştie că, la Petersburg, d-l Vodovozov, care anul trecut a votat cu cadeţii, le-a întors acum spatele, denunţînd în public vizita lui Miliukov la Stolîpin ! Şi Miliukov a fost nevoit să recunoască acest fapt. Miliukov continuă doar *să ascundă* poporului condiţiile puse de Stolîpin pentru legalizarea cadeţilor !

În ziarele lor, cadeţii se străduiesc acum din răsputeri să-i dovedească lui Stolîpin că sînt moderaţi, modeşti, loiali,

www.dacoromanica.ro

că nu sînt legaţi de „cei de stînga", că sînt gata să lupte împotriva lor.

Nu-i aşa că e o politică convenabilă şi comodă ? Pe Stolîpin şi pe prietenii lui, adică pe ultrareacţionari, să-i încînţi lepădîndu-te de „cei de stînga", combătîndu-i în presă, în adunări, în alegeri. Iar pe cei de stînga, sau mai bine zis pe naivii şi pe trădătorii din rîndurile lor, să-i atragi cu zarva pe tema pericolului ultrareacţionar ; votaţi, adică, pentru cadeţi, ca să nu se împartă voturile !

Exact aceeaşi politică au dus-o cadeţii şi la Moscova. D-l Kokoşkin, fost membru al Dumei şi unul dintre cei mai de vază cadeţi, scria în ziua alegerilor în „Russkie Vedomosti" :

„Este cît se poate de clar că blocul de stînga nu poate atrage voturile alegătorilor fără partid care oscilează între «octombrişti» şi «cadeţi» ; el nu poate smulge nici un vot «Uniunii 17 octombrie». Dar partidului libertăţii poporului, el îi poate smulge voturi, *contribuind astfel la triumful reacţiunii, şi acesta va fi singurul rezultat practic la care se va reduce* activitatea sa în cazul cînd va fi încununată de succes".

Aşa scria d-l Kokoşkin în dimineaţa alegerilor. Alegerile au arătat însă că d-l Kokoşkin spunea un *neadevăr sfruntat.* Rezultatul activităţii blocului de stînga a arătat că un *triumf* al partidelor de dreapta era imposibil la Moscova, *indiferent de numărul voturilor pe care le-am fi smuls cadeţilor !*

Alegerile din Moscova *au dovedit* că gogoriţa pericolului ultrareacţionar este o *minciună cadetă,* pe care de acum înainte o pot repeta numai trădătorii conştienţi din rîndurile stîngii.

Să luăm numărul voturilor pe circumscripţii. Mai jos, în nota intitulată „Date preliminare cu privire la alegerile de la Moscova", le reproducem în întregime. Aceste cifre arată că, *în 14 circumscripţii din 16* *, octombriştii *au întrunit mai puţin de jumătate* din numărul voturilor obţinute de cadeţi şi de partidele de stînga la un loc. Aceasta

* La Moscova sînt în total 17 circumscripţii electorale. Dar, în ceea ce priveşte circumscripţia a 17-a, Peatniţki, nu avem date complete. Cadeţii au obţinut aici cel puţin 1 488 de voturi ; octombriştii, pare-se, circa 600 ; blocul de stînga, dacă nu mă-nşel, vreo 250.

www.dacoromanica.ro

înseamnă că, *în 14 circumscripţii*, partidele de stînga, prezentîndu-se cu liste proprii, *în nici un caz* nu puteau *„să contribuie la triumful reacţiunii"*.

D-l Kokoşkin *minţea* atunci cînd arunca blocului de stînga acuzaţia calomnioasă că e un complice al reacţiunii !

D-l Kokoşkin încerca *să sperie* pe alegători cu *gogoriţa* pericolului ultrareacţionar pentru a-i determina să nu voteze pentru blocul de stînga.

Ca şi cadeţii din Petersburg, d-l Kokoşkin nici chiar în faţa alegătorului cenzitar *nu se încumetă* să pună problema *în fond*, problema dacă *în principiu* simpatia alegătorului se îndreaptă spre partidul celor care tratează cu Stolîpin, ori spre social-democraţie şi trudovici. Ca şi cadeţii din Petersburg, Kokoşkinii speculează nu conştiinţa alegătorului, *ci spaima micului burghez* ameţit de zarva slugarnicei prese liberale pe tema pericolului ultrareacţionar.

Alegerile de la Moscova s-au desfăşurat într-adevăr *sub semnul spaimei de care sînt cuprinşi micii burghezi*. Iată în acest sens o dovadă grăitoare luată dintr-o sursă pe care nimeni, desigur, n-o va suspecta că simpatizează cu „bolşevicii".

Ziarul „Birjevîe Vedomosti" [156] din 29 ianuarie a publicat o corespondenţă a trimisului său special despre felul cum „Moscova alege împuterniciţi". Iată ce scrie acest corespondent :

„După ce au votat, alegătorii se trag la o parte şi încep să-şi împărtăşească impresiile.

— Ei, ce se aude, ai votat, desigur, pentru Gringmut ? — întreabă un antreprenor pe unul dintre meşterii săi.

— Se poate, Serghei Petrovici ? Noi votăm cu cadeţii — răspunde meşterul, un om scund şi rotofei ca un butoi.

— Şi de ce nu cu blocul de stînga ? — îl iscodeşte antreprenorul.

— E periculos, s-ar putea împărţi voturile — răspunde meşterul".

Iată de ce la Moscova cetăţeanul de rînd a votat în masă cu cadeţii ! El a votat împotriva partidelor de stînga *nu din antipatie faţă de ele*, ci pentru că „e periculos, *s-ar putea împărţi voturile*", adică pentru că *i-a crezut pe mincinoşii de cadeţi*, care au profitat de monopolul ziarelor cotidiene liberale pentru a-l prosti pe cetăţeanul de rînd.

www.dacoromanica.ro

Alegerile de la 28 ianuarie de la Moscova au arătat că, deşi au existat patru liste, voturile nu se puteau împărţi *în aşa fel încît să se creeze pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor.*

La Moscova, cadeţii l-au dus de nas pe micul burghez speriat. E bine s-o ştie şi alegătorii din Petersburg, ca să nu se lase păcăliţi a doua oară de cadeţii angajaţi în tratative cu Stolîpin !

Atragem atenţia cititorilor şi asupra datelor comparative pe 1906 şi 1907 (privind 9 circumscripţii din Moscova ; din păcate, n-avem la îndemînă date mai complete). Se ştie că toţi acoliţii cadeţilor şi toţi trădătorii din rîndurile stîngii fac o mare zarvă în jurul lămuririlor date de senat, pretinzînd că, în urma aplicării lor, *nu mai pot fi luate ca bază* datele pe 1906, că în alegerile din 1907 trebuie să ne aşteptăm la mai rău, că acum există un pericol ultrareacţionar.

Şi ce au arătat alegerile de la Moscova ? În 1906, în 9 circumscripţii cadeţii au obţinut 13 220 de voturi, partidele de dreapta 5 669 (octombriştii) plus 690 (monarhiştii), în total deci 6 359 (sau poate chiar *ceva mai mult,* deoarece din cifrele citate de noi se vede că pentru cîteva din aceste 9 circumscripţii lipsesc cu desăvîrşire datele referitoare la numărul voturilor obţinute de monarhişti).

În 1907, în aceleaşi circumscripţii au votat împotriva ultrareacţionarilor 14 133 de alegători (din care 11 451 au votat cu cadeţii şi 2 682 cu partidele de stînga), iar pentru ultrareacţionari 5 902 alegători (din care 4 412 au votat cu octombriştii şi 1 490 cu monarhiştii).

Aşadar, cu toate schimbările intervenite în urma aplicării lămuririlor date de senat, în 1907 numărul *votanţilor* este chiar ceva mai mare decît în 1906 (20 025 faţă de 19 579). Numărul alegătorilor care au votat împotriva ultrareacţionarilor este *mai mare* decît în 1906 (14 133 faţă de 13 220) ; numărul alegătorilor care au votat pentru ultrareacţionari este *mai mic* decît în 1906 (5 902 faţă de 6 359).

Experienţa Moscovei dovedeşte *în fapt* că pe datele anului 1906 ne putem baza *pe deplin,* pentru că datele pe 1907 indică *un pas* spre mai bine.

www.dacoromanica.ro

Dar ce arată cifrele pe 1906 la Petersburg ? Ele arată că, în 9 circumscripţii care aleg 114 delegaţi, *cel mai mare* număr de voturi obţinute de ultrareacţionari în 1906 *a fost de peste două ori mai mic decît cel mai mic* număr de voturi obţinute de cadeţi *.

Înseamnă că, în cazul cînd voturile exprimate împotriva ultrareacţionarilor s-ar împărţi între cadeţi şi cei de stînga, *nu este posibilă la Petersburg o* victorie *a partidelor de dreapta.*

Pînă şi alegerile de delegaţi ai alegătorilor orăşeni din *judeţul* Petersburg, alegeri care au avut loc la 29 ianuarie, arată că pericolul ultrareacţionar este o simplă născocire cadetă. Pînă şi printre aceşti alegători, cărora le era deosebit de greu să obţină buletine de vot şi să vină la alegeri, ultrareacţionarii au obţinut *atît de puţine* voturi încît, *oricum s-ar fi împărţit voturile*, ei tot nu puteau să învingă. Cadeţii au obţinut cel puţin 1 099 de voturi, social-democraţii — 603, octombriştii — 652, „Uniunea poporului rus" — 20. Oricîte voturi am fi smuls aici cadeţilor, partidele de dreapta *n-ar fi putut* să învingă.

De aceea declarăm acum în modul cel mai categoric : cei care, sub pretextul pericolului ultareacţionar, îndeamnă pe alegătorii din Petersburg să voteze cu cadeţii, pentru a evita o împărţire a voturilor, *mint şi înşală cu bună ştiinţă pe alegători.* Cei care, sub pretextul pericolului ultrareacţionar, nu se prezintă în alegerile din Petersburg, fie şi într-o singură circumscripţie, *mint* şi înşală cu *bună ştiinţă* pe alegător, camuflîndu-şi *trădarea faţă de blocul de stînga.*

La Petersburg, ca şi la Moscova, nu există un pericol ultrareacţionar, dar există un pericol cadet. Există pericolul ca cetăţeanul de rînd, înapoiat şi speriat, să voteze cu cadeţii nu din antipatie faţă de blocul de stînga, faţă de social-democraţi şi trudovici, ci de teama unei împărţiri a voturilor, teamă pe care i-o insuflă mincinoasa presă cadetă.

Împotriva *acestui* „pericol" trebuie să lupte toţi cei care vor ca alegătorii din Petersburg să voteze *în mod conştient.*

* Aceste cifre au fost reproduse *în întregime* în „Zrenie" [157] nr. 1 (vezi volumul de faţă, pag. 337. — *Nota red.*) Le reproducem *încă o dată*, ca să le cunoască *toţi* alegătorii din Petersburg.

www.dacoromanica.ro

La Petersburg nu există un pericol ultrareacţionar, dar există un pericol cadet. De aceea, în cele 3 circumscripţii (Vasilievski Ostrov, Rojdestvenski şi Liteinîi) în care, în caz de împărţire a voturilor, este posibilă (judecînd după datele pe 1906) o victorie a ultrareacţionarilor, *abţinerea* ar constitui o incalificabilă trădare faţă de partidele de stînga. Aceste 3 circumscripţii aleg 46 de delegaţi din numărul total de 174 (160 în curia orăşenească şi 14 în curia muncitorească). Înseamnă deci *că aceste circumscripţii nu pot influenţa rezultatul alegerilor.* Dar ele pot *foarte bine* să decidă dacă victoria va fi a partidelor de stînga sau a cadeţilor. Să presupunem că social-democraţii şi trudovicii învinq în 4 circumscripţii : Spasski, Moscova, Petersburg, Vîborg (le luăm la întîmplare). Atunci partidele de stînga vor avea 74 de delegaţi (60 din partea oraşului şi 14 din partea muncitorilor). Dacă cadeţii vor învinge *în toate* celelalte circumscripţii, ei vor avea 100 de delegaţi şi, *în felul acesta, toţi candidaţii lor vor fi aleşi în Dumă !* Dacă însă în cele 3 circumscripţii arătate mai sus vor fi aleşi delegaţi ultrareacţionarii (în număr de 46), cadeţii vor avea numai 54 de delegaţi şi vor fi *nevoiţi* să se carteleze cu cei de stînga, primind *două mandate din şase.*

Aşadar, cine se abţine în cele 3 circumscripţii „ultrareacţionare" din Petersburg, acela *face pe ascuns un serviciu cadeţilor*, acela comite o trădare faţă de blocul de stînga !

Cetăţeni alegători ! Nu-i credeţi pe cei care vă înşală spunîndu-vă că la Petersburg împărţirea voturilor ar fi periculoasă. Nu daţi crezare basmelor despre existenţa unui pericol ultrareacţionar la Petersburg.

La Petersburg nu există un pericol ultrareacţionar. Aici partidele de dreapta nu pot învinge pentru că voturile se vor împărţi între cadeţi şi partidele de stînga.

Votaţi fără a vă teme de „pericolul" născocit de mincinoşii cadeţi (care aleargă la Stolîpin pe uşa din dos), votaţi aşa cum vă dictează conştiinţa şi convingerile voastre.

Pentru burghezii liberali, care vor să impună ţăranilor o răscumpărare ruinătoare, care trădează cauza ţăranilor.

www.dacoromanica.ro

dînd-o pe mîinile moşierilor liberali, şi care se tocmesc pe ascuns cu Stolîpin şi duc tratative cu ultrareacţionarii ?

Sau pentru partidul muncitoresc social-democrat, pentru partidul proletariatului, care este sprijinit de toate partidele trudovicilor ?

Cetăţeni, votaţi pentru blocul de stînga !

„Zrenie" nr. 2
din 4 februarie 1907
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DATE PRELIMINARE CU PRIVIRE LA ALEGERILE DE LA MOSCOVA

Ziarele liberale şi cele care se gudură pe lîngă liberali continuă să facă zarvă pe tema existenţei unui pericol ultrareacţionar la Moscova şi la Petersburg.

Pentru a arăta cît de *falsă* e toată această zarvă, reproducem într-o formă sistematizată datele referitoare la alegerile din Moscova publicate pînă acum în ziarele din Petersburg.

Pentru a oferi posibilitatea unei comparaţii, reproducem şi datele referitoare la alegerile din 1906 de la Moscova, publicate în ziarul „Naşa Jizn" din 28 martie 1906.

Despre semnificaţia acestor două serii de date, care dovedesc încă o dată *toată falsitatea* palavrelor pe tema „pericolului ultrareacţionar", vorbim în altă parte.

Numărul voturilor pe care le-au obţinut în alegerile de la Moscova în 1907 :

Circumscripţii din oraşul Moscova	Constituţional-democraţii	Octombriştii	Monarhiştii	Blocul de stînga
Arbatski	1 348	514	154	214
Basmannîi	934	462	113	155
Gorodskoi	643	266	107	61
Lefortovo	938	631	244	190
Measniţki	1 331	551	191	191
Precistenski	1 183	538	161	175
Presnea	1 196	550	187	458
Rogojski	1 565	963	267	286
Serpuhovski	469	189	69	101
Sretenski	1 239	403	106	303
Suşcevski	2 061	700	398	841
Hamovniceski	1 011	647	197	297
Iakimanski	1 153	552	171	241
Tverski	1 730	680	189	313
Iauzski	1 117	299	75	162
Meşceanski	1 839	838	262	689
În 16 circumscripţii ..	19 757	8 783	2 891	4 677

www.dacoromanica.ro

Circumscripţii din oraşul Moscova	Constituţional-democraţii	Octombriştii	Monarhiştii	Blocul de stînga
În 1906				
Arbatski	1 269	700	?	—
Suşcevski	2 867	930	193	—
Presnea	1 662	646	150	—
Precistenski	1 810	734	?	—
Tverski	1 810	850	174	—
Gorodskoi	571	363	50	—
Sretenski	1 368	640	40	—
Iauzski	600	300	?	—
Basmannîi	1 263	507	83	—
În 9 circumscripţii	13 220	5 669	690	—
În aceleaşi 9 circumscripţii în 1907	11 451	4 412	1 490	2 682

Alegerile de la Moscova au dovedit, aşadar, *falsitatea* basmelor despre existenţa unui pericol ultrareacţionar. Reamintim că datele referitoare la alegerile din 1906 de la Petersburg *au dovedit acelaşi lucru.*

Dăm mai jos rezultatele votului în alegerile pentru Duma întîi la Petersburg :

Circumscripţiile	Numărul minim de voturi obţinute de lista cadeţă	Jumătate din acest număr	Numărul maxim de voturi obţinute de lista partidelor de dreapta	Numărul delegaţilor [158]
Admiralteiski	1 395	697	668	— 5
Aleksandr-Nevski	2 929	1 464	1 214	—16
Kazanski	2 135	1 067	985	— 9
Narva	3 486	1 743	1 486	—18
Viborg	1 853	926	652	— 6
Petersburg	4 768	2 394	1 729	—16
Kolomenski	2 141	1 070	969	— 9
Moscova	4 937	2 468	2 174	—20
Spasski	4 873	2 436	2 320	—15
Liteinîi	3 414	1 707	2 097	+15
Rojdestvenski	3 241	1 620	2 066	+14
Vas.-Ostrov	3 540	1 770	2 350	+17

„Zvenie" nr. 2 din 4 februarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LIDVALIADA POLITICĂ

Într-o adunare care a avut loc la 24 ianuarie în sala inginerilor civili s-a întîmplat, după cum relatează ziarul „Telegraf“ [159] (în numărul din 26 ianuarie), următorul caz :

„La tribună se urcă V. V. Vodovozov şi aminteşte adunării incidentul petrecut la teatrul «Nemetti». «Am întrebat acolo dacă este adevărat că Miliukov duce tratative cu Stolîpin în spatele alegătorilor. Drept răspuns au răsunat strigăte : „Minciună ! calomnie !“, iar prof. Gredescul a răspuns că Miliukov este un om cinstit, în care partidul are o încredere nemărginită. Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin de cinstea personală a lui Miliukov, dar ştiu că tratative au fost. Nici Miliukov nu le contestă. În ziarul „Reci“ de astăzi, el scrie că a discutat cu Stolîpin chestiunea legalizării partidului libertăţii poporului şi că i s-au făcut propuneri inacceptabile. *Dar Miliukov ascunde care sînt aceste propuneri. Dacă sînt mîrşave, ele trebuie date publicităţii, trebuie ţintuite în faţa întregului popor... la stîlpul infamiei*».

— Declar interzisă adunarea ! — intervine comisarul de poliţie.

Vociferînd, publicul se îndreaptă spre ieşire. Organizatorii adunării îi fac lui Vodovozov reproşuri vehemente, iar comisarul de poliţie trimite, pentru orice eventualitate, doi vardişti la tribună“.

D-l Vodovozov merită nu reproşuri vehemente, ci recunoştinţă pentru încercările lui *de a demasca* tratativele dintre Miliukov şi Stolîpin. Numai nişte *filistini* care nu ştiu ce este datoria de *cetăţean* sau nişte oameni care vor *să ascundă* poporului maşinaţiile cadeţilor pot reproşa acest lucru unui om politic. Nu ştim din ce categorie făceau parte organizatorii acestei adunări, la care a vorbit cadetul Nabokov.

Chestiunea tratativelor dintre Miliukov şi Stolîpin este deosebit de importantă. Nu au de loc dreptate cei care

www.dacoromanica.ro

înclină să minimalizeze această problemă, să se dezintereseze de ea, s-o declare drept un mic scandal lipsit de importanţă. Cine *se teme* de scandal, acela nu-şi cunoaşte datoria cetăţenească de a demasca *lidvaliadele politice*.

Or, tratativele dintre Miliukov şi Stolîpin nu constituie decît un episod al lidvaliadei politice în care, în locul folosului material ilicit şi al escrocheriei, avem de-a face cu mercantilismul *criminal, şi necinstit din punct de vedere politic*, al unui partid care abuzează de măreţele cuvinte „libertatea poporului".

Am arătat şi cu alt prilej, în ziarul „Trud" [160], că Miliukov *ascunde poporului* ce cuprind „condiţiile" puse de Stolîpin. El nu spune, de asemenea, dacă a fost o singură audienţă sau mai multe şi cînd anume. Nu spune dacă a fost chemat de Stolîpin sau dacă el este acela care a cerut audienţă. Nu spune, în sfîrşit, dacă Comitetul din Petersburg şi Comitetul central al cadeţilor au adoptat vreo hotărîre în această privinţă şi dacă centrul a informat provincia asupra tratativelor în curs.

Nu e greu de văzut că fără aceste date nu poate fi apreciat sub toate aspectele sale zubatovismul cadet. Poporului i *se ascund* numai lucrurile *rele*. D-l Vodovozov are dreptate atunci cînd spune că ele *trebuie aduse la cunoştinţa opiniei publice*. Şi d-l Vodovozov *este obligat* să-şi continue demascările dacă vrea ca cetăţenii conştienţi de îndatoririle lor politice să vadă în el un om politic cinstit, consecvent şi dîrz, şi nu un gazetăraş care aleargă după ştiri senzaţionale. Cînd este vorba de *mîrşăvii* în treburile publice, *datoria* cetăţeanului este *de a-i sili* pe tăinuitori să vorbească.

Cine ştie *ceva* despre aceste mîrşăvii şi vrea să-şi facă datoria de cetăţean, acela este obligat *să silească* pe alde Miliukov să-l dea în judecată pentru calomnie *şi la judecată* să-l demaşte pe conducătorul cadet, care, în spatele poporului, în toiul bătăliei electorale a poporului împotriva vechiului regim, se furişează pe uşa din dos la conducătorul vechiului regim !

Punem d-lui Miliukov şi partidului cadet următoarele întrebări deschise :

www.dacoromanica.ro

1. Cînd a avut loc audienţa sau cînd anume au avut loc audienţele lui Miliukov (şi *ale prietenilor săi ?)* la d-l Stolîpin ?

2. L-a invitat Stolîpin pe Miliukov ? *Ştia* Miliukov *cîte ceva* despre condiţiile „mîrşave" (după spusele d-lui Vodovozov) pe care Stolîpin voia să le discute cu el ?

3. Cînd anume a avut loc şedinţa Comitetului din Petersburg şi a Comitetului central al cadeţilor (sau a ambelor comitete reunite) în legătură cu *propunerile* lui Stolîpin ? Nu s-a hotărît oare acolo să se facă *unii paşi* în întîmpinarea acestor propuneri ? Nu s-a scris *cîte ceva* în legătură cu aceasta în provincie ?

4. Ce legătură există între audienţa lui Miliukov la Stolîpin — şi, în general, între *unii paşi* făcuţi de aceşti doi bărbaţi în vederea unei apropieri reciproce — şi felul cum s-au comportat cadeţii la „conferinţa" de la 18 ianuarie cu blocul mic-burghez ?

Vom mai reveni — şi, probabil, nu o dată — asupra demascărilor în legătură cu „audienţa" cadetului la ultrareacţionar. Vom dovedi, cu toate documentele accesibile unui om care stă departe, că tocmai aceste tratative dintre cadeţi şi ultrareacţionari constituie *cauza neîncheierii* acelui bloc general al „stîngii" şi al cadeţilor pe care mulţi l-au dorit şi pe care noi l-am combătut întotdeauna.

Deocamdată însă spunem următoarele :

Să ştie d-l Miliukov şi partidul că *nu numai* Vodovozov, ci şi mulţi alţi oameni vor depune toate eforturile pentru a *demasca această lidvaliadă politică !*

„Zvenie" nr. 2
din 4 februarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

IMPORTANȚA ALEGERILOR DIN PETERSBURG

La Petersburg campania electorală se apropie de sfîrșit. Pînă la alegeri au mai rămas trei zile. În momentul cînd aceste rînduri se vor afla în fața cititorului, se va ști deja care sînt rezultatele votului.

S-ar părea că nici nu se poate vorbi despre importanța alegerilor din Petersburg înainte de a cunoaște rezultatul lor. Dar nu este așa. Campania electorală din Petersburg are o istorie atît de lungă și a furnizat un material politic atît de abundent și neobișnuit de instructiv încît importanța ei s-a și precizat pe deplin. Oricare ar fi rezultatele alegerilor, campania electorală din 1906—1907 de la Petersburg constituie, fără îndoială, o etapă importantă și de sine stătătoare în istoria revoluției ruse.

O cucerire definitivă a revoluției în campania electorală desfășurată la Petersburg este, în primul rînd, precizarea raportului dintre partidele politice, precizarea stării de spirit (și deci a intereselor și a întregii poziții politice) a diferitelor clase, precum și verificarea *în practică*, într-o acțiune amplă, deschisă, de masă, a diferitelor răspunsuri la problemele *fundamentale* ale tacticii social-democrate în revoluția burgheză din Rusia.

Principalele evenimente ale campaniei electorale din Petersburg au trecut pe dinaintea noastră ca o vijelie. Și în această vijelie, atunci cînd trebuia *să se acționeze* neîntîrziat și cu orice preț, se contura ca niciodată adevărata natură și adevărata esență a diferitelor partide și curente. În această vijelie n-au rezistat nici un fel de legături formale, nici un fel de tradiții de partid : se scindau organizații, se călcau

www.dacoromanica.ro

promisiuni, se schimbau hotărîri și poziții, fiecare zi aducea alte noutăți importante. Ciocnirile dintre diferite partide, dintre diferite curente erau extrem de ascuțite, iar polemica — vehementă chiar în împrejurări obișnuite — degenera în încăierare. Și aceasta nu pentru că rusul n-ar ști să se stăpînească, nu pentru că l-ar fi deformat munca în ilegalitate, nu pentru că am fi lipsiți de educație, — numai niște filistini pot explica în felul acesta lucrurile.

Nu, cauza ciocnirilor ascuțite și a luptei îndîrjite rezidă *în caracterul profund* al deosebirilor de clasă, *în antagonismul* tendințelor sociale și politice, care sub influența evenimentelor au ieșit la iveală neașteptat de repede, au cerut fiecăruia să întreprindă „pași" imediați, au făcut pe toți să se încaiere și să-și apere în luptă, auskämpfen, adevăratul său loc, adevărata sa linie.

La Petersburg se află conducerile centrale ale tuturor partidelor. Petersburgul este focarul vieții politice din Rusia. Presa de aici are o importanță națională, și nu una locală. De aceea lupta partidelor în campania electorală din Petersburg a fost în mod necesar simptomul, preludiul și prototipul extrem de important al multor bătălii și evenimente ulterioare, parlamentare și extraparlamentare, ale revoluției ruse.

La început era la ordinea zilei problema, aparent mărunță, secundară, „tehnică", a încheierii de acorduri între toate partidele opoziționiste și revoluționare împotriva pericolului ultrareacționar. În realitate însă, sub aparența acestei probleme „simple" se ascundeau probleme politice fundamentale: 1) problema atitudinii guvernului față de liberali, față de cadeți; 2) aceea a adevăratelor tendințe ale cadeților; 3) a hegemoniei cadeților în mișcarea de eliberare din Rusia; 4) a tendințelor pe care le manifestă partidele trudovice, mic-burgheze; 5) problema comunității de clasă și a afinității politice dintre socialiștii-populiști moderați și eserii revoluționari; 6) aceea a părții mic-burgheze, sau oportuniste, a partidului muncitoresc social-democrat; 7) problema hegemoniei proletariatului în mișcarea de eliberare; 8) a rolului elementelor și „potențelor" vizibile, fățișe și a celor invizibile, latente ale democrației mic-burgheze revoluționare din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Toată această impresionantă multitudine de probleme politice erau puse şi rezolvate de însăşi viaţa, de însăşi desfăşurarea campaniei electorale. Aceste probleme se puneau împotriva voinţei multor partide şi independent de conştiinţa lor ; ele erau rezolvate „prin mijloace violente“ care mergeau pînă la ruperea oricăror tradiţii, iar rezultatul final este cît se poate de neaşteptat pentru marea majoritate a oamenilor politici care participă la campanie.

Pe bolşevici i-a ajutat întîmplarea — spune filistinul, clătinînd din cap în faţa tuturor acestor surprize. — Au avut noroc !

Aceste cuvinte îmi amintesc un pasaj din scrisorile recent publicate ale lui Engels către Sorge. La 7 martie 1884, Engels îi scria lui Sorge :

„Acum două săptămîni a fost la mine un nepot din Barmen, conservator independent, căruia i-am spus : «În Germania am ajuns acum la o situaţie de aşa natură, încît putem pur şi simplu să ne încrucişăm braţele şi să-i obligăm pe duşmanii noştri să lucreze pentru noi. Fie că veţi abroga legea excepţională împotriva socialiştilor, fie că o veţi face şi mai drastică sau ceva mai blîndă, e tot una. Orice aţi face, lucraţi în favoarea noastră». — Da — răspunse el —, toate condiţiile evoluează deosebit de favorabil pentru voi. — «Ei, da — i-am răspuns eu —, condiţiile n-ar fi avut o evoluţie favorabilă pentru noi dacă încă acum 40 de ani n-am fi definit în mod just aceste condiţii şi n-am fi acţionat noi înşine pe baza acestei definiri juste». Nepotul meu nu mi-a răspuns nimic“ [161].

Bolşevicii pot invoca nu 40 de ani, desigur — noi comparăm aici ceva mic cu ceva foarte mare —, ci luni şi ani de tactică social-democrată, dinainte definită de ei, în revoluţia burgheză. În momentele cele mai importante şi mai hotărîtoare ale campaniei electorale din Petersburg, *bolşevicii n-au făcut în fond altceva decît să-şi încrucişeze braţele, iar condiţiile au lucrat pentru noi.* Toţi duşmanii noştri, începînd cu Stolîpin, acest duşman periculos şi cumplit, şi terminînd cu „duşmanii“ cu sabie de carton, revizioniştii, toţi au *lucrat pentru noi.*

La începutul campaniei electorale din Petersburg, întreaga opoziţie, toate partidele de stînga erau împotriva

www.dacoromanica.ro

bolșevicilor. Împotriva noastră s-a făcut tot ce se putea face, tot ce se putea imagina. *Dar rezultatul a fost cel prevăzut de noi.*

De ce ? Pentru că cu mult înainte noi am apreciat mult mai just (încă în lucrarea „Două tactici" *, apărută în 1905 la Geneva) atitudinea guvernului față de liberali și atitudinea democrației mic-burgheze față de proletariat.

Care a fost cauza *zădărnicirii* blocului dintre cadeți și toți „cei de stînga", *cu excepția bolșevicilor,* bloc care era pe punctul de a fi încheiat ? Tratativele dintre Miliukov și Stolîpin. Stolîpin i-a făcut semn cu degetul să vină la el, și cadetul a întors spatele poporului și s-a tîrît ca un cățel la picioarele stăpînului ultrareacționar.

Este aici ceva întîmplător ? Nu, este ceva *necesar,* deoarece întotdeauna în momentul hotărîtor interesele fundamentale ale burgheziei liberale-monarhiste o determină să se lepede de lupta revoluționară alături de popor și să caute o înțelegere cu reacțiunea.

Care este cauza *nestatorniciei totale* și a lipsei totale de principialitate a tuturor partidelor mic-burgheze (narodnice și trudovice) și a părții mic-burgheze a partidului muncitoresc menșevic ? Prin ce se explică oscilările și șovăielile lor, prin ce se explică faptul că au alergat la dreapta și la stînga, că s-au tîrît în coada cadeților și s-au închinat în fața lor ?

Nu prin însușirile personale ale lui Sidor sau Karp, ci prin aceea că micul burghez tinde în mod inevitabil să păsească pe urmele liberalului, să se tîrască în coada lui, pentru că nu are încredere în forțele sale proprii, pentru că nu poate să suporte o „izolare" vremelnică, nu știe să întîmpine cu calm și fermitate lătratul dulăilor burgheziei, nu are încredere în lupta revoluționară de sine stătătoare a maselor, a proletariatului și a țărănimii, renunță la rolul de conducător în revoluția burgheză, renunță la toate lozincile lui, acomodîndu-se Miliukovilor și căutînd să intre în grațiile acestora...

Iar Miliukovii caută să intre în grațiile lui Stolîpin !

* Vezi *V. I. Lenin,* Opere complete, vol 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 1—127. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Bolşevicii şi-au trasat în mod independent linia lor şi au arborat din timp în faţa poporului steagul *lor*, steagul proletariatului revoluţionar.

Jos cu basmele făţarnice despre pericolul ultrareacţionar, despre „lupta" dusă prin vizite la Stolîpin! Cine vrea într-adevăr libertate pentru popor, cine vrea într-adevăr victoria revoluţiei, acela să meargă cu noi, şi împotriva bandei de ultrareacţionari, şi împotriva tarabagiilor cadeţi.

Noi mergem *singuri* la luptă, în *orice caz*. Nu ne temem „să ne izolăm" de măruntele şi nedemnele, meschinele şi jalnicele voastre maşinaţii şi compromisuri.

Ori cu proletariatul — pentru revoluţie, ori cu liberalii — pentru tratative cu Stolîpin, alegeţi, cetăţeni! alegeţi, domnilor narodnici! alegeţi, tovarăşi menşevici!

Şi după ce am trasat linia *noastră*, *ne-am încrucişat braţele*. Am aşteptat să vedem cum se va termina încăierarea care începuse. La 6 ianuarie conferinţa noastră a arborat steagul *nostru*. Pînă la 18 ianuarie Miliukov a continuat să se gudure pe lîngă Stolîpin, în timp ce menşevicii, populiştii şi cei fără partid se gudurau pe lîngă Miliukov.

S-a produs o încurcătură generală. Toţi făceau pe diplomaţii, dar în cele din urmă toţi au ajuns să se certe şi să se ciorovăiască aşa de rău, încît *nu mai puteau* merge împreună.

Noi n-am făcut pe diplomaţii, ci *îi înfieram pe toţi* în numele principiilor, clar şi deschis formulate, ale luptei revoluţionare a proletariatului.

Şi toţi cei *capabili de luptă* ne-au urmat. Blocul de stînga a devenit o realitate. Hegemonia proletariatului revoluţionar a devenit o realitate. *Proletariatul* a atras după sine *pe toţi* trudovicii şi o mare parte din menşevici, chiar şi pe intelectuali.

În alegerile de la Petersburg a fost arborat steagul *proletariatului*. Şi oricare ar fi rezultatele acestor alegeri, care sînt în Rusia primele alegeri serioase la care participă toate partidele, steagul proletariatului de sine stătător, care îşi urmează linia lui, a şi fost înălţat. El va fîlfîi şi deasupra luptei parlamentare, şi deasupra *tuturor celorlalte* forme de luptă care vor duce revoluţia la victorie.

www.dacoromanica.ro

Sarcina proletariatului socialist în revoluția burgheză este ca, prin poziția lui de sine stătătoare, prin consecvența și fermitatea lui, să atragă de partea lui masa țărănimii asuprite și oropsite, masa șovăielnicei și nestatornicei democrații mic-burgheze, s-o rupă de burghezia liberală trădătoare, să controleze astfel această burghezie și, în fruntea mișcării populare de masă, să strivească blestematul absolutism.

Scris la 4 (17) februarie 1907

Publicat la 11 februarie 1907 în ziarul „Proletarii" nr. 13

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A SCRISORILOR LUI K. MARX CĂTRE L. KUGELMANN

Editînd în broşură toate scrisorile lui Marx către Kugelmann, apărute în revista social-democrată germană „Die Neue Zeit", ne propunem să oferim publicului rus posibilitatea de a-l cunoaşte mai de aproape pe Marx, de a cunoaşte mai de aproape marxismul. Cum era şi de aşteptat, chestiunile personale ocupă foarte mult loc în corespondenţa lui Marx. Pentru un biograf, toate acestea reprezintă un material extrem de preţios. Dar pentru marele public în general şi pentru clasa muncitoare din Rusia în special sînt infinit mai importante în aceste scrisori pasajele care conţin material teoretic şi politic. În special la noi, în perioada revoluţionară prin care trecem, este deosebit de instructivă adîncirea materialului în care îl vedem pe Marx luînd atitudine nemijlocită în toate problemele mişcării muncitoreşti şi ale politicii mondiale. Redacţia săptămînalului „Die Neue Zeit" remarcă, pe bună dreptate, că „pe noi ne înalţă cunoaşterea chipului oamenilor a căror gîndire şi voinţă s-au format în condiţiile unor mari răsturnări". Pentru un socialist rus, în 1907, această cunoaştere este de două ori mai necesară, deoarece îi oferă numeroase indicaţii dintre cele mai preţioase cu privire la sarcinile directe ale socialiştilor în toate revoluţiile de orice fel prin care trece ţara lui. În momentul de faţă, Rusia trece tocmai printr-o „mare răsturnare". Politica lui Marx în anii relativ furtunoşi dintre 1860 şi 1870 trebuie să constituie de foarte multe ori un adevărat model pentru politica social-democraţilor în actuala revoluţie din Rusia.

www.dacoromanica.ro

De aceea ne îngăduim să relevăm doar pe scurt pasajele deosebit de importante sub raport teoretic din această corespondență și să examinăm mai amănunțit politica revoluționară a lui Marx ca reprezentant al proletariatului.

Scrisoarea din 11 iulie 1868 (pag. 42 și urm.) [162] prezintă un interes deosebit din punctul de vedere al unei înțelegeri mai depline și mai profunde a marxismului. Sub forma unor observații polemice îndreptate împotriva economiștilor vulgari, Marx expune aici cît se poate de limpede felul cum înțelege *el* așa-numita teorie a valorii „bazate pe muncă". El analizează concis, simplu și extrem de clar tocmai acele obiecții împotriva teoriei marxiste a valorii care în modul cel mai firesc iau naștere în mintea cititorilor mai puțin pregătiți ai „Capitalului" și pe care de aceea le îmbrățișează cu toată rîvna reprezentanții de duzină ai „științei" burgheze, „de catedră". Marx arată calea pe care a urmat-o el și calea pe care trebuie s-o urmeze cititorul pentru a ajunge la explicarea legii valorii. Prin analizarea celor mai frecvente obiecții, Marx ne învață *metoda* lui. El scoate la iveală legătura existentă între această problemă pur teoretică și abstractă (în aparență), care este teoria valorii, și „interesele claselor dominante", care reclamă „*permanentizarea confuziei*". Ar fi de dorit ca oricine începe să citească „Capitalul" și să-l studieze pe Marx să citească și să recitească scrisoarea amintită de noi, paralel cu studierea primelor capitole ale „Capitalului", care sînt de altfel și cele mai grele.

Alte pasaje deosebit de interesante sub raport teoretic sînt acelea în care Marx face aprecieri despre diferiți autori. Citind aceste aprecieri ale lui Marx, care, scrise vioi, cu multă pasiune, denotă un interes viu pentru toate curentele ideologice importante și pentru examinarea lor aprofundată, ai impresia că-l auzi vorbind pe genialul gînditor. Pe lîngă aprecierile făcute în treacăt despre Dietzgen, pasajul în care Marx vorbește despre proudhoniști (pag. 17) [163] merită o atenție deosebită din partea cititorilor. „Strălucitul" tineret intelectual din rîndurile burgheziei, care în perioada de avînt social dă năvală „spre proletariat" și care este incapabil să adopte punctul de vedere al clasei muncitoare și să activeze cu toată tenacitatea și seriozitatea, „încolonat în

www.dacoromanica.ro

rîndurile" organizaţiilor proletare, este caracterizat uimitor de viu în cîteva trăsături [164].

Iată o apreciere despre Dühring (pag. 35) [165], care anticipează parcă conţinutul celebrei cărţi „Anti-Dühring", scrisă 9 ani mai tîrziu de Engels (împreună cu Marx). În rusește, această carte a apărut în traducerea lui Ţederbaum, traducere care, din păcate, are nu numai omisiuni, dar este de-a dreptul proastă şi plină de greşeli. Urmează imediat un pasaj în care se vorbeşte despre Thünen şi care atinge în egală măsură teoria rentei a lui Ricardo [166]. Încă pe atunci, în 1868, Marx combătea cu hotărîre „greşelile lui Ricardo", pe care le-a spulberat definitiv în volumul al III-lea al „Capitalului", apărut în 1894, şi pe care le repetă pînă în ziua de azi revizioniştii, începînd cu ultraburghezul şi chiar „ultrareacţionarul" domn Bulgakov al nostru şi terminînd cu „cvasiortodoxul" Maslov.

Interesant este şi pasajul în care, vorbind despre Büchner, Marx face o apreciere despre materialismul vulgar şi despre „flecăreala superficială" copiată după Lange (izvorul obişnuit al filozofiei burgheze „de catedră" !) (pag. 48) [167].

Trecem acum la politica revoluţionară a lui Marx. La noi, în Rusia, este extrem de răspîndită în rîndurile social-democraţilor acea idee mic-burgheză despre marxism potrivit căreia perioada revoluţionară, cu formele ei deosebite de luptă şi cu sarcinile speciale ale proletariatului, ar fi aproape o anomalie, pe cînd „constituţia" şi „opoziţia extremă" ar fi regulă. În nici o ţară de pe glob nu există în momentul de faţă o criză revoluţionară atît de profundă ca în Rusia şi în nici o ţară nu există „marxişti" care (aplatizînd şi vulgarizînd marxismul) să aibă o atitudine atît de sceptică şi de filistină faţă de revoluţie. Din faptul că revoluţia noastră are un conţinut burghez se trage la noi concluzia plată că burghezia este *forţa motrice* a revoluţiei, că proletariatul are în această revoluţie sarcini auxiliare, subordonate şi că nu este posibilă o conducere proletară a revoluţiei.

Cu cîtă forţă demască Marx, în scrisorile lui către Kugelmann, această manieră plată de a înţelege marxismul ! Iată, de exemplu, scrisoarea din 6 aprilie 1866. Pe vremea aceea Marx îşi terminase opera capitală. Asupra carac-

www.dacoromanica.ro

terului revoluției germane din 1848 el s-a pronunțat definitiv încă cu 14 ani înainte de această scrisoare [168]. Iluziile sale socialiste — că în 1848 revoluția socialistă era aproape — el și le-a spulberat singur în 1850 [169]. Iar în 1866, într-un moment cînd abia începea să constate apropierea unor noi crize politice, el scrie:

„Vor înțelege oare, în sfîrșit, filistinii noștri (este vorba de burghezii liberali din Germania) că, fără o revoluție care să înlăture pe Habsburgi și pe Hohenzollerni, se va ajunge, în cele din urmă, fără doar și poate, la un nou război de treizeci de ani?..." (pag. 13—14) [170].

Nici urmă de iluzie că viitoarea revoluție (ea a fost săvîrșită de sus, nu de jos, cum se așteptase Marx) va înlătura burghezia și capitalismul. Marx constată cît se poate de limpede și de precis că ea nu va înlătura decît monarhia prusiană și austriacă. Dar cîtă credință în această revoluție burgheză! Cîtă pasiune revoluționară la acest luptător proletar care înțelege marea însemnătate a revoluției burgheze pentru progresul mișcării socialiste!

Trei ani mai tîrziu, constatînd în preajma prăbușirii imperiului lui Napoleon că în Franța are loc o „foarte interesantă" mișcare socială, Marx vorbește *pur și simplu cu admirație* de faptul că „parizienii încep să studieze cu toată seriozitatea recentul lor trecut revoluționar pentru a se pregăti în vederea noilor lupte revoluționare care se apropie". Și, după ce descrie lupta dintre clase pe care o dă la iveală această studiere a trecutului, Marx conchide (pag. 56): „Și iată că clocotește cazanul vrăjitoarei Istoria! Cînd vor ajunge lucrurile la *noi* (în Germania) atît de departe?" [171].

Iată ce ar trebui să învețe de la Marx marxiștii ruși cu mentalitate de intelectual, care sînt roși de scepticism și prostiți de pedanterie, înclină spre vorbe de pocăință, obosesc repede de pe urma revoluției și visează, ca pe o sărbătoare, înmormîntarea revoluției și înlocuirea ei cu proza constituțională. Ei ar trebui să învețe de la acest teoretician și conducător al proletarilor credința în revoluție, priceperea de a chema clasa muncitoare să lupte pînă la capăt pentru îndeplinirea sarcinilor ei direct revoluționare, tăria de spirit, care nu e compatibilă cu văicăreala lașă, după insuccesele trecătoare ale revoluției.

www.dacoromanica.ro

Pedanţii marxismului îşi închipuie că toate acestea nu sînt decît flecăreală etică, romantism, lipsă de realism ! Nu, domnilor, aceasta este îmbinarea teoriei revoluţionare cu politica revoluţionară, îmbinare fără de care marxismul devine brentanism [172], struvism, sombartism [173]. Doctrina lui Marx a îmbinat într-un tot unic şi indisolubil teoria şi practica luptei de clasă. Şi nu este marxist acela care, în dorinţa de a justifica starea de lucruri existentă, denaturează teoria care constată în mod lucid situaţia obiectivă, şi o denaturează în aşa măsură încît caută să se adapteze cît mai repede fiecărui declin vremelnic al revoluţiei, să se debaraseze cît mai repede de „iluziile revoluţionare" şi să se apuce de măruntele treburi „reale".

În vremuri dintre cele mai paşnice, aparent „idilice", potrivit expresiei lui Marx, — „ de un marasm dezolant", spune redacţia revistei „Die Neue Zeit", Marx ştia să sesizeze apropierea revoluţiei şi *să ridice* conştiinţa proletariatului la nivelul sarcinilor lui înaintate, revoluţionare. Intelectualii noştri ruşi, care îl simplifică pe Marx în spirit filistin, învaţă proletariatul, într-o perioadă dintre cele mai revoluţionare, să ducă o politică de pasivitate, de docilă plutire „după curent", de sprijinire timidă a elementelor celor mai nestatornice din partidul liberal la modă !

Aprecierea lui Marx asupra Comunei constituie o încununare a scrisorilor către Kugelmann. Şi această apreciere este deosebit de instructivă dacă o comparăm cu procedeele aripii de dreapta a social-democraţiei ruse. Plehanov, care după decembrie 1905 exclama cu laşitate : „Nu trebuia să se pună mîna pe arme !", a avut modestia să se compare cu Marx. Şi Marx, zicea el, a căutat să frîneze revoluţia în 1870.

Da, *şi* Marx a căutat s-o frîneze. Dar priviţi ce prăpastie se deschide între Marx şi Plehanov în această comparaţie făcută chiar de acesta din urmă.

În noiembrie 1905, cu o lună înainte de apogeul primului val revoluţionar din Rusia, Plehanov nu numai că nu avertiza cu hotărîre proletariatul, ci, dimpotrivă, vorbea de-a dreptul despre necesitatea *de a învăţa mînuirea armelor şi de a se înarma.* Iar atunci cînd, o lună mai tîrziu, lupta izbucni, Plehanov, fără să analizeze cîtuşi de puţin însemnă-

www.dacoromanica.ro

tatea acestei lupte, rolul ei în întreaga desfășurare a evenimentelor și legătura ei cu formele anterioare de luptă, s-a grăbit să facă pe intelectualul care se căiește, spunînd: „Nu trebuia să se pună mîna pe arme".

În *septembrie 1870, cu șase* luni înainte de Comună, Marx a avertizat în mod expres pe muncitorii francezi: o răscoală ar fi o *nebunie,* spunea el în cunoscuta adresă a Internaționalei [174]. El a dezvăluit *dinainte* iluzia naționalistă că ar fi posibilă o mișcare în spiritul anului 1792. El a știut să spună *nu post factum,* ci cu multe luni înainte: „Nu trebuie să se pună mîna pe arme".

Și care a fost atitudinea lui atunci cînd această acțiune *lipsită de sorți de izbîndă,* după propriile lui cuvinte din septembrie, a început să fie înfăptuită în martie 1871? A folosit, poate, Marx acest prilej (așa cum a folosit Plehanov evenimentele din decembrie) numai pentru „a lovi" în adversarii lui, proudhoniștii și blanquiștii, care se aflau la conducerea Comunei? A început, poate, să bombănească ca o dădacă: eu v-am spus, eu v-am prevenit, iată unde duce romantismul vostru, aiureala voastră revoluționară!! I-a însoțit, poate, pe comunarzi, așa cum Plehanov i-a însoțit pe luptătorii din decembrie, cu dojana filistinului mulțumit de sine: „Nu trebuia să se pună mîna pe arme"?

Nu. La 12 aprilie 1871 Marx îi scrie lui Kugelmann o scrisoare *entuziastă,* scrisoare pe care am atîrna-o cu plăcere în camera fiecărui social-democrat rus, în camera fiecărui muncitor rus știutor de carte.

Marx, care în septembrie 1870 spusese că o răscoală ar fi o nebunie, văzînd în aprilie 1871 mișcarea populară, de masă, adoptă față de ea atitudinea plină de atenție a unui om care participă la evenimente mărețe ce înseamnă un pas înainte în mișcarea revoluționară istorică-mondială.

E o *încercare,* spune el, de a sfărîma mașina birocratică militară, și nu de a o trece pur și simplu în alte mîini. Marx înalță adevărate osanale *„eroicilor"* muncitori ai Parisului, conduși de proudhoniști și de blanquiști. „Cîtă elasticitate — scrie el —, cîtă inițiativă istorică, cît spirit de sacrificiu la acești parizieni!" (pag. 88)... „Istoria nu cunoaște vreun alt exemplu de o măreție asemănătoare".

www.dacoromanica.ro

Marx pune *inițiativa istorică* a maselor mai presus de orice. Ce bine ar fi dacă social-democrații noștri ruși ar învăța de la Marx să prețuiască *inițiativa istorică* a muncitorilor și țăranilor ruși în octombrie și în decembrie 1905 !

Vibrantul elogiu adus de acest mare gînditor *inițiativei istorice* a maselor, după ce cu șase luni înainte prevăzuse eșecul, și exclamația pedantă, searbădă, impasibilă : „Nu trebuia să se pună mîna pe arme" ! Oare nu se deosebesc ele ca cerul de pămînt ?

Și, ca *participant* la lupta maselor, pe care el o trăia în exil, la Londra, cu toată ardoarea și pasiunea care îl caracterizau, Marx supune criticii *măsurile nemijlocite* ale acestor parizieni care, animați de „un curaj nebun", sînt gata *„să ia cu asalt cerul"*.

O, ce-ar mai fi rîs atunci de Marx preaînțelepții noștri „realiști" de astăzi din rîndurile marxiștilor, care în Rusia anilor 1906 și 1907 critică cu înverșunare romantismul revoluționar ! Ce-ar mai fi rîs ei de *materialistul*, de *economistul*, de acest dușman al utopiilor care se înclină cu admirație în fața „încercării" de a lua cu asalt *cerul !* Cîte lacrimi de rîs condescendent sau compătimitor ar fi vărsat toți acești „oameni în cutie" pe tema tendințelor rebele, a utopismului etc. etc., pe tema acestei aprecieri la adresa unei mișcări care vrea să ia cu asalt cerul !

Marx însă nu s-a pătruns de înțelepciunea filistinilor care se tem să discute *tehnica* formelor superioare de luptă revoluționară. El discută tocmai problemele *tehnice* ale insurecției. Apărare sau ofensivă ? — se întreabă el, ca și cum acțiunile militare s-ar desfășura în preajma Londrei. Și răspunde : neapărat ofensivă : *„Ar fi trebuit să pornească imediat spre Versailles..."*

Aceste rînduri au fost scrise în aprilie 1871, cu cîteva săptămîni înainte de mărețul și sîngerosul mai...

„Ar fi trebuit să pornească imediat spre Versailles", spune el răsculaților care, animați de „un curaj nebun", porniseră (în septembrie 1870) să ia cu asalt cerul.

„Nu trebuia să se pună mîna pe arme" în decembrie 1905 pentru a respinge cu forța primele tentative de a răpi libertățile cucerite...

www.dacoromanica.ro

Da, nu degeaba s-a comparat Plehanov cu Marx!

„A doua greșeală — își continuă Marx critica aspectelor *tehnice* ale insurecției —, «Comitetul Central» *(conducerea militară* — rețineți acest lucru —, este vorba de C.C. al gărzii naționale), C.C. *a renunțat prea devreme la putere...*"

Marx a știut să-i prevină pe *conducători* împotriva pericolului unei insurecții premature. Dar față de *proletarii* care iau cu asalt cerul el se comportă ca un sfătuitor practic, ca un participant la *lupta* maselor, care au ridicat *întreaga* mișcare pe o *treaptă superioară* în pofida teoriilor false propovăduite de Blanqui și de Proudhon, în pofida greșelilor lor.

„Oricum ar fi — scrie el —, actuala răscoală a Parisului — chiar înfrîntă de lupii, de porcii, de cîinii infami ai vechii societăți, este cea mai glorioasă faptă a partidului nostru de la insurecția pariziană din iunie" [175].

Și, fără a ascunde proletariatului *nici una* din greșelile Comunei, Marx consacră acestei *fapte glorioase* o operă care continuă să fie și *astăzi* cea mai bună călăuză în lupta pentru cucerirea „cerului" și cea mai înfricoșătoare sperietoare pentru *„porcii"* [176] liberali și radicali.

Plehanov a consacrat insurecției din decembrie o „operă" care a devenit aproape o evanghelie a cadeților.

Da, nu degeaba s-a comparat Plehanov cu Marx.

În răspunsul său către Marx, Kugelmann și-a exprimat, probabil, unele îndoieli, arătînd că acțiunea este lipsită de sorți de izbîndă și opunînd romantismului realismul; este cert, în orice caz, că el a comparat Comuna, care era o *insurecție*, cu demonstrația pașnică din 13 iunie 1849 de la Paris.

Imediat (la 17 aprilie 1871) Marx îi face lui Kugelmann o morală severă.

„Ar fi, desigur, foarte comod să faci istorie universală — scrie el — *dacă n-ai începe lupta decît cu condiția existenței unor șanse absolut favorabile"*.

În septembrie 1870 Marx spunea că o insurecție ar fi o nebunie. Dar atunci cînd *masele* s-au răsculat, Marx vrea să meargă împreună cu ele, să învețe împreună cu ele în focul luptei, și nu să le dea sfaturi din cabinet. El își dă seama că a încerca să prevezi dinainte *cu o precizie absolută* toate

www.dacoromanica.ro

şansele ar fi sau o şarlatanie, sau un pedantism iremediabil. El pune *mai presus de orice* faptul că clasa muncitoare *făureşte* istoria universală luptînd în mod eroic şi dînd dovadă de abnegaţie şi de iniţiativă. Marx priveşte această istorie din punctul de vedere al celor ce o *făuresc* fără a avea posibilitatea de a prevedea dinainte şi *fără greş* toate şansele, iar nu din punctul de vedere al intelectualului mic-burghez care face morală: „Era uşor de prevăzut... nu trebuia să se pună mîna..."

Marx înţelegea, de asemenea, că în istorie există momente cînd lupta desperată a *maselor,* chiar şi pentru o cauză pierdută, este *necesară* pentru educarea viitoare a acestor mase şi pentru pregătirea lor în vederea luptei *următoare.*

Cvasimarxiştilor noştri de astăzi, cărora le place să-l citeze în deşert pe Marx numai pentru a împrumuta de la el aprecierile asupra trecutului, nu însă şi pentru a învăţa de la el cum se făureşte viitorul, le este cu totul de neînţeles, ba chiar în principiu străin acest *mod de a pune* problema. Plehanov nici nu s-a gîndit la aceasta atunci cînd, după decembrie 1905, s-a apucat *„să frîneze..."*

Marx însă pune tocmai această problemă, fără a uita nici o clipă că în septembrie 1870 el însuşi a spus că o insurecţie ar fi o nebunie.

„Canaliile burgheze de la Versailles — scrie el — ...au pus pe parizieni în faţa alternativei de a primi lupta sau de a fi învinşi fără luptă. În ipoteza a doua, *demoralizarea clasei muncitoare* ar fi fost o nenorocire *mult mai mare* decît pierderea unui număr oricît de mare de «conducători»" [177].

Cu aceasta încheiem scurta noastră privire asupra lecţiilor de politică demnă de proletariat pe care le dă Marx în scrisorile către Kugelmann.

Clasa muncitoare din Rusia a dovedit o dată şi va mai dovedi nu o dată că este capabilă „să ia cu asalt cerul".

5 februarie 1907

Publicat în 1907, într-o broşură apărută la Petersburg în editura „Novaia Duma"

Se tipăreşte după textul broşurii apărute în 1907, confruntat cu textul ediţiei din 1920 a aceleiaşi broşuri

www.dacoromanica.ro

DUMA A DOUA ŞI AL DOILEA VAL AL REVOLUŢIEI

Petersburg, 7 februarie 1907

Evenimentele se desfăşoară cu o repeziciune care nu poate fi numită altfel decît de-a dreptul revoluţionară. Acum patru zile am scris în legătură cu campania electorală din Petersburg * că gruparea forţelor politice s-a şi conturat : social-democraţia revoluţionară este singura care şi-a păstrat poziţia de sine stătătoare, înălţînd cu hotărîre şi mîndrie steagul luptei necruţătoare împotriva silniciilor reacţiunii şi împotriva făţărniciei liberalilor. Democraţia mic-burgheză (inclusiv partea mic-burgheză a partidului muncitoresc) oscilează, înclinînd cînd spre liberali, cînd spre social-democraţii revoluţionari.

Astăzi au loc alegerile la Petersburg. Rezultatele lor nu pot schimba raportul de forţe sociale arătat de noi. Iar alegerile pentru Dumă care au avut loc ieri şi în care au fost aleşi 217 membri din 524, adică peste două cincimi, ne dau o imagine clară a compoziţiei Dumei a doua, ne dau o imagine clară a situaţiei politice care se creează sub ochii noştri.

După datele publicate de „Reci“ [178], care înclină, desigur, să prezinte lucrurile într-o lumină favorabilă cadeţilor, 205 din deputaţii aleşi în Dumă se grupează astfel : de dreapta — 37, naţionalişti-autonomişti [179] — 24, cadeţi — 48, progresişti şi fără partid — 16, de stînga fără partid — 40, narodnici — 20 (13 trudovici, 6 socialişti-revoluţionari şi 1 socialist-populist), social-democraţi — 20.

* Vezi volumul de faţă, pag. 378—383. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Fără îndoială că această Dumă va avea o compoziţie mai de stînga decît cea precedentă. Dacă alegerile vor da în continuare rezultate analoge, cei 500 de membri ai Dumei se vor împărţi aproximativ în felul următor : deputaţi de dreapta — 90, naţionalişti — 50, cadeţi — 125, progresişti — 35, de stînga fără partid — 100, narodnici şi social-democraţi — cîte 50. Este, bineînţeles, un calcul aproximativ, pe care îl facem numai pentru a da cititorului o imagine concretă ; credem însă că acum justeţea acestor cifre globale nu poate fi pusă la îndoială.

Deputaţi de dreapta — o cincime ; deputaţi liberali moderaţi (burghezi monarhişti-liberali, respectiv naţionalişti, cadeţi şi o parte dintre progresişti, dacă nu chiar toţi) — două cincimi ; deputaţi de stînga — două cincimi (dintre care o cincime fără partid, şi o cincime încadraţi în partide — narodnici şi social-democraţi în număr egal) — iată cum se conturează, pe baza datelor provizorii, compoziţia Dumei a doua.

Care este semnificaţia acestor cifre ?

În condiţiile celui mai neruşinat şi mai revoltător regim de samavolnicie al unui guvern pogromist care este cel mai reacţionar din întreaga Europă, sub imperiul celei mai reacţionare legi electorale din întreaga Europă, în ţara cea mai înapoiată a fost aleasă o reprezentanţă naţională care are cea mai revoluţionară compoziţie din cîte există pe acest continent.

Această contradicţie izbitoare exprimă cît se poate de pregnant contradicţia fundamentală a întregii vieţi contemporane din Rusia şi arată cît de profund revoluţionar este momentul prin care trecem.

De la memorabila zi de 9 ianuarie 1905 au trecut doi ani de revoluţie. Am trecut prin lungi şi grele perioade de reacţiune turbată. Am trecut prin scurte „intervale luminoase" de libertate. Am cunoscut două mari izbucniri de luptă grevistă şi de luptă armată dusă de masele populare. Am avut o Dumă şi două rînduri de alegeri, care au determinat o precizare definitivă a poziţiei partidelor şi o grupare extrem de net conturată a populaţiei, care nu de mult încă nu ştia nimic despre partidele politice.

www.dacoromanica.ro

În aceşti doi ani ne-am debarasat de credinţa — naivă la unii, vădit interesată la alţii — în unitatea mişcării de eliberare, ne-am debarasat de o serie de iluzii în ceea ce priveşte posibilitatea unei căi paşnice, constituţionale, am dobîndit experienţa formelor de masă ale luptei, am ajuns la cele mai înverşunate şi extreme metode de luptă, la ultimele metode imaginabile, la lupta armată a unei părţi a populaţiei împotriva celeilalte părţi. Burghezia şi moşierimea s-au îndîrjit şi s-au întărîtat. Micul burghez a obosit. Intelectualul rus s-a moleşit şi s-a demoralizat. Şi-a ridicat capul partidul flecarilor liberali şi al trădătorilor liberali, partidul cadeţilor, care exploatează oboseala resimţită de pe urma revoluţiei şi, gata să meargă pînă la ultima limită a mîrşăviei, prezintă drept hegemonie această atitudine famusovistă * a sa.

Iar jos, în adîncurile maselor proletare şi ale maselor ţărănimii flămînde şi ruinate revoluţia a continuat să meargă înainte, subminînd mocnit temeliile, trezind cu glasul de tunet al războiului civil pe cei mai adormiţi, zgîlţîind pe cei mai inerţi prin alternarea rapidă a „libertăţilor" şi a silniciilor bestiale, a acalmiei şi a animaţiei parlamentare, a alegerilor, a mitingurilor şi a febrei „creării de asociaţii".

Rezultatul este o Dumă nouă, şi mai de stînga, iar în perspectivă o nouă criză *revoluţionară*, şi mai certă, şi mai ameninţătoare.

Pînă şi orbii trebuie să vadă acum că se apropie tocmai o criză revoluţionară, şi nu una constituţională. Acest lucru este în afară de orice îndoială. Zilele constituţiei ruse sînt numărate. O nouă bătălie se apropie implacabil: ori va învinge poporul revoluţionar, ori Duma a doua va dispărea tot atît de ruşinos ca şi Duma întîi, iar apoi va urma abrogarea legii electorale şi revenirea la absolutismul ultrareacţionar sans phrases **.

Cît de jalnice au devenit dintr-o dată recentele noastre controverse „teoretice", văzute în lumina razelor vii pe care le împrăştie acum, răsărind, soarele revoluţiei! Nu este

* Famusov — personaj din comedia lui Griboedov „Prea multă minte strică". — *Nota trad.*

** — făţiş. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

oare ridicolă văicăreala intelectualului jalnic, speriat şi laş pe tema pericolului ultrareacţionar în alegeri? Nu s-au confirmat oare în mod strălucit cele spuse de noi *în noiembrie* (nr. 8 al ziarului „Proletarii") : „Cu zarva lor pe tema pericolului ultrareacţionar, cadeţii îi duc de nas pe menşevici, pentru a înlătura pericolul care îi ameninţă dinspre stînga" ? *

Revoluţia învaţă pe toţi. Ea readuce cu forţa pe calea revoluţionară pe aceia care, din lipsă de caracter sau din prostie, se abat mereu de la această cale. Menşevicii au vrut blocuri cu cadeţii, au vrut unitatea „opoziţiei", posibilitatea de „a folosi Duma ca un tot". Au făcut tot posibilul (şi imposibilul, mergînd pînă la a provoca o sciziune în partid, ca la Petersburg) pentru a crea o Dumă pur liberală.

Zadarnice le-au fost sforţările. Revoluţia este mai puternică decît îşi închipuie scepticii oportunişti. Sub hegemonia cadeţilor, revoluţia nu poate decît să zacă la pămînt ; ea poate să învingă numai sub hegemonia social-democraţiei bolşevice.

Noua Dumă se prezintă întocmai aşa cum am zugrăvit-o, în polemica cu menşevicii, în nr. 8 al ziarului „Proletarii" (noiembrie 1906). Este o Dumă caracterizată prin contraste izbitoare, o Dumă a partidelor de centru, moderate şi rezonabile, slăbite de şuvoiul revoluţiei, o Dumă a Kruşevanilor şi a poporului revoluţionar. În această Dumă social-democraţia bolşevică îşi va ridica sus steagul şi va spune masei democraţilor mic-burghezi, aşa cum i-a spus şi în alegerile de la Petersburg : alegeţi între tocmeala cadeţilor cu Stolîpinii şi o luptă dusă în comun în rîndurile maselor populare ! Noi, proletariatul din întreaga Rusie, pornim la această luptă. Ne urmează toţi cei care vor libertate pentru popor şi pămînt pentru ţărănime !

Cadetul simte că vîntul suflă acum din altă direcţie, că barometrul politic coboară cu repeziciune. Nu degeaba diverşii Miliukovi şi-au pierdut în aşa măsură stăpînirea de sine încît şi-au dat arama pe faţă şi au început să ocărască în gura mare „zdrenţele roşii" de pe stradă (în cabinetele

* Vezi volumul de faţă, pag. 123. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Stolîpinilor aceşti indivizi au ocărît, pe ascuns, întotdeauna „zdreanţa roşie" !). Nu degeaba ziarul „Reci" de astăzi (7 februarie) vorbeşte despre „salturile" barometrului politic, despre ezitările guvernului „între o demisie a cabinetului şi un fel de pronunciamento, un pogrom al sutelor negre cu participarea armatei, a cărui dată a şi fost fixată pentru ziua de 14". Şi inima pustie a liberalului rus plînge şi suspină : cum ? iarăşi „politica reflexelor spontane" ?...

Da, jalnici eroi ai unor jalnice vremuri de marasm ! *Iarăşi* revoluţie. Salutăm cu entuziasm valul care se apropie al mîniei spontane a poporului. Dar vom face tot ce depinde de noi pentru ca noua luptă să fie cît mai puţin spontană, cît mai conştientă, mai consecventă şi mai dîrză.

Guvernul a pus de mult în funcţiune toate roţile maşinii sale de violenţe, de pogromuri, de atrocităţi nemaiauzite, de înşelăciune şi îndobitocire. Acum toate roţile sînt uzate, toate mijloacele au fost încercate, inclusiv folosirea artileriei împotriva populaţiei satelor şi a oraşelor. Pe cînd forţele poporului nu numai că nu sînt epuizate, ci tocmai acum se organizează pe o scară tot mai largă, tot mai puternic, mai făţiş şi cu tot mai multă îndrăzneală. Absolutism ultrareacţionar şi o Dumă de stînga. E o situaţie incontestabil revoluţionară. Lupta, în forma ei cea mai ascuţită, este absolut inevitabilă.

Dar tocmai pentru că este inevitabilă n-avem de ce s-o forţăm, n-avem de ce s-o zorim şi s-o îmboldim. De asta se vor îngriji Kruşevanii şi Stolîpinii. Sarcina noastră este *să dezvăluim* cît mai clar, făţiş şi fără menajamente adevărul în faţa proletariatului şi a ţărănimii, să le deschidem ochii asupra însemnătăţii uraganului care se apropie, să le ajutăm să întîmpine pe duşman în mod organizat, cu sîngele rece al unor oameni hotărîţi să înfrunte moartea, aşa cum îl întîmpină pe inamic soldatul care stă în tranşee, ferm hotărît ca după primele focuri de armă să pornească la atac.

„Trageţi primii, domnilor burghezi !", a spus Engels în 1894 adresîndu-se capitalului german [180]. „Trageţi primii, domnilor Kruşevani şi Stolîpini, Orlovi şi Romanovi !", vom spune noi. Sarcina noastră este să ajutăm clasa munci-

www.dacoromanica.ro

toare şi ţărănimea *să strivească* absolutismul ultrareacţionar atunci cînd el însuşi se va năpusti asupra noastră.

De aceea, nici un fel de *chemări* premature la insurecţie! Nici un fel de manifeste solemne către popor. Nici un fel de pronunciamento, nici un fel de „proclamări". Furtuna vine singură spre noi. Nu trebuie să zăngănim armele.

Trebuie să pregătim arme, şi în sensul propriu, şi în sensul figurat al cuvîntului. Trebuie să pregătim în primul rînd şi mai ales o armată proletară strîns unită şi puternică prin conştiinţa ei, prin hotărîrea ei de luptă. Trebuie să ne înzecim eforturile în munca de agitaţie şi de organizare în rîndurile ţărănimii, atît în rîndurile aceleia care flămînzeşte la sate cît şi în ale aceleia care în toamna trecută şi-a trimis în armată fiii, care au trăit măreţul an de revoluţie. Trebuie să smulgem toate vălurile ideologice menite să estompeze, să pună în umbră revoluţia, trebuie să înlăturăm orice îndoieli şi şovăieli. Trebuie să spunem simplu, calm, într-o formă nemeşteşugită şi cît mai accesibilă poporului, să spunem sus şi tare şi cît mai convingător: lupta este inevitabilă. Proletariatul va primi lupta. Proletariatul nu-şi va precupeţi eforturile, el îşi va arunca toate forţele în această luptă pentru libertate. Ţărănimea ruinată, soldaţii şi matrozii trebuie să ştie că se hotărăşte soarta libertăţii în Rusia.

„Proletarii" nr. 13
din 11 februarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZULTATELE ALEGERILOR ÎN CURIA MUNCITOREASCĂ DIN PETERSBURG

Cu toate că strîngerea datelor exacte referitoare la desfăşurarea alegerilor în curia muncitorească merge încet (bolşevicii au tipărit şi difuzat un chestionar special), în linii generale totuşi tabloul alegerilor se conturează de pe acum destul de clar.

Este în afară de orice îndoială că socialiştii-revoluţionari şi-au întărit poziţiile într-o măsură mai mare decît ne aşteptam noi. Acest lucru este recunoscut chiar şi de menşevici („Naş Mir“ [181] nr. 1). În curia muncitorească gubernială, socialiştii-revoluţionari au cucerit 4 din cele 10 mandate de delegaţi. În curia orăşenească, ei au fost învinşi de social-democraţi, care au cucerit toate cele 14 mandate de delegaţi, dar numărul voturilor obţinute de candidaţii socialişti-revoluţionari a fost destul de mare (din 269 de votanţi, 110—135 au votat pentru socialiştii-revoluţionari, iar 145—159 pentru social-democraţi).

Apoi, faptul că socialiştii-revoluţionari ne-au învins mai ales în uzinele mari nu este nici el contestat de nimeni.

Menşevicii neagă *următorul* fapt deosebit de important pentru stabilirea cauzelor insuccesele noastre, şi anume că *socialiştii-revoluţionari au învins mai ales pe menşevici.*

În nr. 1 al revistei „Naş Mir“, într-un articol special consacrat alegerilor din curia muncitorească, menşevicii *trec sub tăcere* acest aspect, invocînd făţarnic slăbirea social-democraţiei de pe urma luptei fracţioniste şi căutînd să cocoloşească faptul că tocmai ei au împins această luptă fracţionistă *pînă la provocarea unei sciziuni* şi pînă la

www.dacoromanica.ro

adoptarea acelei „linii procadete" în tactica lor care a *îndepărtat* pe muncitorii înaintaţi.

Dar chiar şi datele adunate pînă acum *dovedesc* din ce în ce mai clar justeţea concluziei noastre iniţiale (ziarul „Proletarii" nr. 12), şi anume că socialiştii-revoluţionari i-au învins pe *menşevici* *.

În ceea ce priveşte raionul Neva, acest lucru a fost dovedit, pe bază de date strînse din diferite uzine, în nr. 12 al ziarului „Proletarii". Afirmaţia contrară, neîntemeiată făcută în nr. 1 al revistei „Naş Mir" este pur şi simplu ridicolă.

În ceea ce priveşte raionul Moscova, acest lucru rezultă dintr-o corespondenţă pe care o publicăm în numărul de faţă [182].

În ceea ce priveşte raionul Vîborg, chiar menşevicii („Naş Mir" nr. 1) dau următoarele cifre: *la oraş* au fost aleşi 17 social-democraţi (menşevici), 12 socialişti-revoluţionari şi două persoane cu atitudine neprecizată. În partea *gubernială* a raionului, unde au activat numai bolşevici, au fost aleşi 7 social-democraţi şi nici un socialist-revoluţionar.

Aceste cifre nu îngăduie încă să se tragă o concluzie definitivă. Dar în linii generale ele *confirmă pe deplin* concluzia noastră că tocmai menşevicii au fost învinşi de socialiştii-revoluţionari. Încercarea revistei „Naş Mir" de a invoca argumentul că în partea gubernială a raionului Vîborg socialiştii-revoluţionari nu s-au prezentat de loc în alegeri şi că, „prin urmare, n-a existat nici un fel de concurenţă" este vădit inconsistentă. În primul rînd se pune întrebarea de ce tocmai în această suburbie a Petersburgului socialiştii-revoluţionari nu s-au prezentat în alegeri, pe cînd în celelalte s-au prezentat? N-a contribuit oare la aceasta şi faptul că, datorită întregii munci prealabile, „concurenţa" socialiştilor-revoluţionari a fost dinainte exclusă de aici? În al doilea rînd, menşevicii nu arată precis cine a candidat aici şi nici date pe uzine nu dau. În al treilea rînd, ştim din ziare că *tocmai la întrunirile* din raionul Vîborg socialiştii-revoluţionari i-au combătut cu succes pe menşevici pentru „cadetismul" lor.

* Vezi volumul de faţă, pag. 354. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Astfel, ziarul „Reci" din 24 ianuarie publică o dare de seamă cu privire la o întrunire care a avut loc la 21 ianuarie în imobilul Nobel (Niustadtskaia 11). După cum arată „Reci", la această întrunire a vorbit social-democratul Gurvici, care a învinuit partidele de extremă stîngă că boicotează Duma („Reci" tipăreşte cu litere cursive acest pasaj care aduce apă la moară cadeţilor într-o adunare a partidelor de stînga !). Gurvici a acuzat pe narodnici că s-au dedat la *„tocmeli meschine"*, care au zădărnicit blocul cu cadeţii. Răspunzînd lui Gurvici, narodnicul Bikerman a calificat *„drept calomnie afirmaţia vorbitorului precedent cu privire la tocmeli meschine"*. Narodnicul Smirnov a căutat să demonstreze că menşevicul Gurvici „nu se deosebeşte prin nimic de cadeţi". Smirnov s-a referit la faptul că cadetul Gredescul *a „lăudat"* în public pe Gurvici.

Aşa scrie în darea de seamă a ziarului „Reci". Din cuprinsul ei se vede limpede că în faţa muncitorilor socialiştii-revoluţionari au criticat pe menşevici tocmai pentru atitudinea lor faţă de cadeţi.

În raioanele Neva, Moscova şi Vîborg succesul socialiştilor-revoluţionari a fost deosebit de izbitor. Şi tocmai în aceste raioane iese la iveală acum cauza acestui succes : oportuniştii social-democraţi terfelesc prestigiul social-democraţiei în faţa proletariatului înaintat.

Dar dacă din cauza social-democraţilor de dreapta am pierdut 4 locuri din 10 în curia muncitorească gubernială, în schimb am îndreptat lucrurile în curia muncitorească orăşenească.

Şi le-am îndreptat, după cum se vede din cele ce urmează, *exclusiv datorită faptului* că am apărat în faţa tuturor împuterniciţilor tactica social-democraţiei revoluţionare, şi nu a celei oportuniste.

În partea orăşenească a curiei muncitoreşti au fost aleşi în total 272 de împuterniciţi. Dintre ei, 147, adică mai mult de jumătate, erau social-democraţi sau simpatizanţi ai social-democraţiei. Restul erau în parte socialişti-revoluţionari declaraţi (54), în parte nedeclaraţi (55), împuterniciţi fără partid (6), *de dreapta* 1 şi 9 trudovici, „de stînga" (doi dintre ei erau cadeţi) etc.

www.dacoromanica.ro

Comitetul din Petersburg a desfăşurat în rîndurile împuterniciţilor o activitate cît se poate de energică. A fost pusă în discuţie problema de interes comun a alegerilor din Petersburg, problema tacticii : cu cadeţii sau împotriva cadeţilor. Reprezentanţii Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. au explicat împuterniciţilor poziţia social-democraţiei revoluţionare, menşevicii şi-au susţinut tactica lor.

În ziua de 28 ianuarie a avut loc o adunare *decisivă* a împuterniciţilor din toate partidele. Au participat 200—250 de oameni. Cu majoritate de voturi contra 10—12 a fost adoptată o rezoluţie care aprobă în totul *tactica bolşevică*, cere sprijinirea *blocului de stînga şi este direct îndreptată împotriva menşevicilor*, împotriva sprijinirii *„discrete"* a cadeţilor.

Iată textul acestei rezoluţii :

„Avînd în vedere :

1) că succesul listelor de stînga în curia orăşenească, depuse de social-democraţi, de socialiştii-revoluţionari, de trudovici şi de socialiştii-populişti, în opoziţie cu listele ultrareacţionarilor şi ale cadeţilor, are o importanţă politică deosebit de mare ;

2) că acest succes este posibil numai în cazul cînd listele de stînga vor fi unanim sprijinite de toate partidele de stînga, —

adunarea împuterniciţilor aleşi de muncitorii din diferite fabrici şi uzine invită toate partidele de stînga să sprijine listele comune ale partidelor de stînga şi în nici un caz, în nici un raion din oraşul Petersburg să nu depună liste separate şi să nu acorde sprijin cadeţilor, fie şi într-o formă discretă.

Sprijinindu-se pe opinia maselor, adunarea împuterniciţilor îşi exprimă dezideratul ca tovarăşii social-democraţi menşevici să adere la acordul dintre partidele de stînga şi să contribuie la victoria listei de stînga în alegerile de la Petersburg".

Aşadar, în *oraşul* Petersburg, pe care menşevicii au vrut să-l separe de gubernie, reprezentanţii *întregului* proletariat *au condamnat tactica menşevicilor !*

La Petersburg, precumpănirea muncitorilor conştienţi care aprobă tactica bolşevică, precumpănire conturată limpede încă la conferinţa social-democrată, este *definitiv dovedită* prin această hotărîre a împuterniciţilor.

La 28 ianuarie reprezentanţii maselor muncitoreşti au cerut pentru ultima oară menşevicilor să renunţe la tactica sprijinirii *„discrete"* a cadeţilor, la tactica *trădării* blocului de stînga.

www.dacoromanica.ro

Dar nici de data aceasta menşevicii nu s-au supus voinţei proletariatului. La 1 februarie au apărut în ziarul „Reci" extrase dintr-un apel lansat de menşevici cu scopul de a pune beţe în roate blocului de stînga. *La 29 ianuarie, noaptea tîrziu,* progresiştii fără partid din raionul „Kolomna", după ce *toţi* reprezentanţii blocului de stînga le-au explicat de ce nu poate fi acceptată condiţia pusă de menşevici („libertate de acţiune" pentru delegaţi, adică libertatea de a dezerta la cadeţi !), *au rupt* acordul scris pe care-l încheiaseră cu menşevicii.

La 30 ianuarie a avut loc o adunare a împuterniciţilor din curia muncitorească — membri sau simpatizanţi ai P.M.S.D.R. Din numărul total al acestor împuterniciţi au participat 98 de oameni, adică majoritatea. Reprezentantul Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R., tov. V., a propus să fie luată în discuţie obligaţia viitorilor delegaţi social-democraţi de a se supune directivelor Comitetului din Petersburg şi de a vota în conformitate cu ele la alegerea de membri ai Dumei de stat. El a arătat că în condiţii normale această chestiune n-ar fi putut suscita nici un fel de îndoieli sau divergenţe, deoarece directivele Comitetului din Petersburg sînt, desigur, obligatorii pentru toţi membrii organizaţiei din Petersburg. În momentul de faţă însă, o parte considerabilă din această organizaţie, majoritatea menşevicilor, s-a rupt de partid şi a declarat că delegaţii menşevici îşi păstrează libertatea de acţiune. Reprezentantul Comitetului din Petersburg a arătat că, dacă unii delegaţi din curia muncitorească s-ar supune acestei directive a părţii desprinse a organizaţiei şi neconstituite din punct de vedere juridic, aceasta ar însemna desăvîrşirea sciziunii începute de menşevici şi ar fi în contradicţie cu hotărîrea adunării generale a împuterniciţilor de a sprijini blocul de stînga în campania electorală, hotărîre care a fost adoptată cu o majoritate zdrobitoare. Împotriva acestei propuneri au protestat menşevicii membri ai Comitetului din Petersburg, tovarăşii M. şi A., care au susţinut că delegaţii din curia muncitorească trebuie să ţină seama numai de părerea împuterniciţilor. Cu o majoritate zdrobitoare a fost adoptată o rezoluţie cu următorul conţinut, propusă în numele Comitetului din Petersburg : „Adunarea consi-

www.dacoromanica.ro

deră că în alegeri delegaţii sînt obligaţi să se supună directivelor Comitetului din Petersburg".

Menşevicii *au luptat* din răsputeri împotriva acestei rezoluţii. Menşevici de vază şi cu munci *de răspundere* nu s-au jenat să meargă, chiar şi într-un moment ca acesta, în ajunul alegerilor, împotriva Comitetului din Petersburg. Ei au depus un „amendament" în care se propunea ca : în loc de „Comitetul din Petersburg" să se spună „organizaţia din Petersburg".

Dar muncitorii înţeleseseră deja tactica menşevică, tactica sciziunii de dragul cadeţilor. Vorbitorilor menşevici li s-a strigat : „ajunge !". Amendamentul care introducea prin contrabandă justificarea sciziunii a fost *respins* cu o majoritate zdrobitoare.

S-a trecut apoi la desemnarea candidaţilor P.M.S.D.R. în alegerile de delegaţi. Comitetul din Petersburg a supus adunării spre examinare o listă de 14 candidaţi, recomandaţi de el dintre cei 21 de candidaţi desemnaţi de adunările raionale ale împuterniciţilor. S-a propus să se ia ca bază această listă, ceea ce a şi fost acceptat cu o majoritate covîrşitoare, în ciuda opoziţiei menşevicilor, care vedeau în aceasta „o presiune din partea conducerii" ; în acelaşi timp, tov. V., reprezentantul Comitetului din Petersburg, a explicat că aici nu se face nici o presiune din partea conducerii, că Comitetul din Petersburg posedă autoritate numai în măsura în care i-o conferă încrederea proletariatului social-democrat organizat din Petersburg şi că, prezentînd lista recomandată, el nu face decît să-şi îndeplinească obligaţia ce-i revine în calitate de organ conducător al organizaţiei. Au fost discutate toate candidaturile ; la propunerea reprezentantului Comitetului din Petersburg, unul dintre candidaţi a fost înlocuit, iar după aceea s-a trecut la vot, în urma căruia întreaga listă recomandată de comitet a fost adoptată cu o considerabilă majoritate de voturi.

În ajunul alegerilor, lista alcătuită de Comitetul din Petersburg a fost publicată în toate ziarele.

Alegerile (de la 1 februarie) au adus victorie social-democraţilor strîns uniţi. *Lista Comitetului din Petersburg a*

www.dacoromanica.ro

fost aleasă în întregime. Toţi cei 14 delegaţi sînt social-democraţi !

Din aceşti 14 delegaţi, *opt* sînt bolşevici, patru menşevici (unul e, propriu-zis, sindicalist, şi nu menşevic) şi doi social-democraţi care nu fac parte din nici o fracţiune *şi care sînt pentru blocul de stînga.*

Pierderea suferită de social-democraţie în curia muncitorească gubernială a fost recuperată de bolşevici în curia muncitorească orăşenească.

Ziarul „Reci" (vezi numărul din 3 februarie), care spune că bolşevicii n-au dat socialiştilor-revoluţionari nici măcar numărul de mandate care revin minorităţii în cadrul reprezentării proporţionale, n-are decît să ţipe acum cît îi pofteşte inima.

Noi n-am promis niciodată socialiştilor-revoluţionari o împărţire proporţională a mandatelor ; pînă în prezent, de altfel, nici nu s-a făcut vreo dovadă în această privinţă, pentru că nu există date cu privire la numărul voturilor. Noi sîntem primii care *am început* să adunăm aceste date.

Noi ne-am rezervat libertatea *deplină* de a lupta în curia muncitorească împotriva tuturor partidelor.

Datorită acţiunii social-democraţiei *revoluţionare,* din numărul total al delegaţilor muncitorilor din Petersburg şi din gubernia Petersburg, numai 4 sînt socialişti-revoluţionari, restul de 20 sînt social-democraţi.

În alegerile următoare vom cîştiga *toate* locurile pentru social-democraţie.

„Proletarii" nr. 13
din 11 februarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA DĂRII DE SEAMĂ A RAIONULUI MOSCOVA DIN ORAŞUL PETERSBURG ASUPRA ALEGERILOR PENTRU DUMA A DOUA

Atragem atenţia cititorilor asupra faptului că datele privitoare la alegerea de împuterniciţi ai muncitorilor din oraşul Petersburg fac să iasă la iveală tot mai limpede *în ce mod* şi-au strîns menşevicii voturile pentru conferinţa social-democrată. Astfel, din subraionul franco-rus ei „au adus" la conferinţă 370 de voturi menşevice. Bolşevicii considerau că n-au acolo nici un vot care să fie al unui adevărat membru de partid. Şi ce se constată acum ? Ca împuternicit al muncitorilor de la uzina franco-rusă a fost ales un *bolşevic*, care acum a fost ales şi delegat !

Iată de unde a venit pe neaşteptate demascarea menşevicilor.

Mai departe. Revista săptămînală menşevică „Naş Mir" (nr. 1 din 28 ianuarie) a avut... îndrăzneala să scrie despre raionul Moscova : „În raioanele bolşevice Neva şi Moscova au fost aleşi ca împuterniciţi numai socialişti-revoluţionari" (pag. 14). Încă în nr. 12 al ziarului „Proletarii" s-a dovedit că, în ceea ce priveşte raionul Neva, această afirmaţie este *un neadevăr sfruntat*, deoarece în acest raion tocmai menşevicii au fost înfrînţi de socialiştii-revoluţionari.

Să vedem cum stau lucrurile în raionul Moscova. *Acum*, cînd caută să scape de răspundere pentru înfrîngerea suferită, menşevicii îl consideră raion bolşevic ! Ei uită însă că de data aceasta spusele lor pot fi *verificate*. Să luăm declaraţia *oficială* pe care cei 31 de menşevici au depus-o la C.C. şi în care arată motivele retragerii lor de la conferinţă (foaia volantă examinată de noi în nr. 12 al ziarului „Pro-

www.dacoromanica.ro

letarii" *). Printre cele 31 de semnături figurează „*cinci din partea raionului «Moscova»*".

Or, pentru raionul Moscova conferința a validat 4 mandate bolșevice și 4 menșevice.

Nu-i așa că-i instructiv ?

Cînd le trebuia să umfle numărul voturilor menșevice în alegerile de delegați la conferință, menșevicii socoteau 5 menșevici contra 3 sau 4 bolșevici. *Atunci* menșevicii voiau să aibă precumpănirea !

Acum însă, cînd vor să se scuture de răspundere politică, raionul Moscova este declarat raion „bolșevic"...

Bolșevicii socoteau că au în raionul Moscova 185 de voturi, și chiar menșevicii recunosc în aceeași foaie volantă că nu au contestat aceste voturi decît „sub rezervă", că în realitate aceste voturi *trebuie să fie confirmate* (pag. 7 din aceeași foaie).

Menșevicii socoteau că au în raionul Moscova 48 de voturi plus 98 plus 97, în total 243 de voturi. Din aceste voturi au fost contestate 195, dar menșevicii susțineau atunci cu toată tăria (pag. 7 din foaia lor volantă) că toate cele 243 de voturi trebuie să fie confirmate !

Menșevicii considerau, așadar, că au în raionul Moscova o precumpănire simțitoare : 243 de voturi față de 185. ...Da, *o mare* imprudență a comis revista „Naș Mir" : din cuvintele ei reiese că la conferință menșevicii au fost de *reacredință*.

În încheiere amintim tovarășului care ne-a trimis darea de seamă cu privire la raionul Moscova că este extrem de important să avem, pentru fiecare uzină în parte, date *complete* despre alegerea împuterniciților și despre numărul voturilor obținute de fiecare candidat.

„Proletarii" nr. 13
din 11 februarie 1907

Se tipărește după textul apărut în ziar

---

* Vezi volumul de față, pag. 317—320. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

UNELE DATE CU PRIVIRE LA ALEGERILE DIN CURIA MUNCITOREASCĂ ÎN SUDUL RUSIEI

Îndemnul de a organiza strîngerea datelor exacte cu privire la alegerile în curia muncitorească, adresat de noi tuturor social-democraţilor din Rusia, n-a rămas fără rezultat. Din formularele tipărite şi distribuite tovarăşilor din Petersburg am primit pînă în prezent 93 de formulare completate. Pe raioane, aceste 93 de formulare se repartizează astfel : raionul Petersburg — 7, Vasilievski Ostrov — 22, raionul Vîborg — 18, raionul Moscova — 18, raionul orăşenesc — 28. Rugăm pe tovarăşi să grăbească trimiterea celorlalte formulare, pentru ca datele să fie complete mai ales în ceea ce priveşte marile uzine. Atunci vom publica datele totalizate.

Din provincie ne-au fost trimise date referitoare la şase întreprinderi din gubernia Ekaterinoslav. Prezentăm aceste date sub formă de tabel, pentru a arăta tovarăşilor ce anume date interesează partidul şi ce concluzii trebuie trase din experienţa primelor alegeri efectuate în curia muncitorească cu participarea partidelor politice.

Firește, nu ştim în ce măsură aceste date sînt tipice şi în ce măsură concluziile deduse din ele pot fi extinse asupra întregii gubernii Ekaterinoslav. Trebuie strînse date complete pentru a putea trage concluzii definitive.

Deocamdată putem releva numai două fapte. Procentul muncitorilor care au participat la vot nu este mare. Probabil că activitatea social-democrată nu este suficient de profundă, nu cuprinde suficient masa. În general participă la alegeri mai puţin de o treime din numărul total al mun-

www.dacoromanica.ro

Denumirea întreprinderii	Numărul muncitorilor	Numărul împuterniciților	Cine a fost ales împuternicit	Numărul muncitorilor care au participat la vot	Numărul de voturi obținute de				
					soc.-dem. bolșevici	soc.-dem. menșevici	socialiș-til-rev.	candidații fără partid	candidații de dreapta
Uzina „Esau"	350	1	Soc.-dem. menș.	130	—	112	15	—	3
Atelierele de reparații de locomotive ..	2 700	2	Soc.-dem. menș.	800	—	650	—		
Depoul de locomotive	700	1	Soc.-dem.	230	230		—	—	—
Fabrica de cuie.....	700	1	Soc.-dem. bolș.	250	250	—	—	—	—
Uzina de laminat țevi	850	1	Soc.-dem. menș.	200	—	195	—	—	5
Uzina de laminat șine din Breansk	4 350	4	Soc.-rev.	1 100	—	300	800	—	—
Total în cele 6 întreprinderi	9 650	10	6 soc.-dem. 4 soc.-rev.	2 710	250 230 1 737	1257	815	—	8

citorilor. Procentul cel mai scăzut de participanți este cel de la Uzina de laminat țevi : 200 din 850, adică mai puțin de un sfert. Cel mai mare procent se înregistrează la uzina „Esau" : 130 din 350, adică mai mult de o treime.

Concurența socialiștilor-revoluționari se manifestă în două uzine : la uzina „Esau" și la cea din Breansk. La aceasta din urmă, *socialiștii-revoluționari i-au învins pe menșevici !* Aici au fost aleși *patru* împuterniciți *socialiști-revoluționari.*

Așadar, datele inițiale (ce-i drept, cu totul parțiale) referitoare la sudul țării confirmă concluzia trasă în ceea ce privește nordul ei : *socialiștii-revoluționari îi bat pe menșevici,* concluzie care sună ca un avertisment dat oportuniștilor, ca o lecție dată unor oameni care resping cu o ușurință de neiertat democrația burgheză revoluționară și se tîrăsc în coada democrației burgheze liberale-monarhiste !

Socialiștii-revoluționari au 40%, adică două cincimi din numărul total al împuterniciților (10). Dar numărul total al voturilor obținute de socialiștii-revoluționari reprezintă *mai puțin de o treime,* și anume : 815 din 2 710. Este demn de relevat că, deși au ieșit învingători într-o uzină dintre cele

www.dacoromanica.ro

mai mari, procentul voturilor obținute de socialiștii-revoluționari este mai mic decît procentul de împuterniciți care le-a revenit. Aceasta arată cît de inconsistente și de neîntemeiate erau pretențiile socialiștilor-revoluționari din Petersburg, care afirmau că procentul de voturi obținut de ei trebuie să fie mai mare decît procentul de împuterniciți care le-a revenit. Fără o statistică bazată pe documente, cuprinzînd date referitoare la numărul voturilor obținute în fiecare întreprindere, nu se pot face asemenea afirmații.

Să sperăm că tovarășii din întreaga țară vor continua să strîngă date după modelele indicate, pentru ca întregul partid să-și poată face o idee clară și precisă despre rezultatele campaniei sale și să învețe să cunoască cauzele insucceselor lui relative.

„Proletarii" nr. 13
din 11 februarie 1907

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZULTATELE ALEGERILOR DE LA PETERSBURG

Petersburg, 9 februarie 1907

În alegerile de la Petersburg au învins cadeţii. Pe listele lor au fost aleşi 151 de delegaţi în 11 circumscripţii. Blocul de stînga a învins într-o singură circumscripţie, la Vîborg, unde au fost aleşi pe lista lui 9 delegaţi din 160.

Principalele particularităţi ale alegerilor de la Petersburg sînt : creşterea procentului votanţilor aproape în toate circumscripţiile, apoi slăbirea partidelor de dreapta. Cadeţii deţin primul loc, întrunind 28 798 de voturi (socotind după numărul maxim de voturi obţinute de candidaţii lor). Pe locul al doilea urmează blocul de stînga, care a întrunit 16 703 voturi. Pe locul al treilea figurează octombriştii, cu 16 613 voturi. Pe locul al patrulea vin monarhiştii, cu 5 270 de voturi.

Aşadar, în comparaţie cu Moscova, s-a făcut un mare pas înainte. A fost cucerită o circumscripţie. De pe locul al treilea, blocul de stînga a trecut pe locul al doilea printre celelalte liste. La Moscova procentul voturilor obţinute de blocul de stînga este de 13%. La Petersburg el este aproape de două ori mai mare : 25%.

Bineînţeles că la aceasta a contribuit şi faptul că agitaţia a fost ceva mai largă, şi influenţa politică a alegerilor generale pentru Dumă, care s-au soldat cu alegerea unui număr mult mai mare de candidaţi de stînga decît se credea. La Moscova listele de delegaţi ai blocului de stînga n-au fost publicate de nici un cotidian. La Petersburg ele au fost publicate de cîteva ziare : se spune că ziarul „To-

www.dacoromanica.ro

varişci" şi-a mărit chiar foarte simţitor tirajul tocmai de cînd „s-a radicalizat". La Moscova n-au existat birouri de îndrumare şi pentru completarea listelor de stînga. La Petersburg au existat asemenea birouri. La Moscova majoritatea alegătorilor mic-burghezi au dat crezare basmelor cadete despre existenţa unui pericol ultrareacţionar. La Petersburg s-a văzut limpede că această credinţă a micilor burghezi şi a oportuniştilor este zdruncinată.

Reproducem datele pe circumscripţii, luînd pretutindeni numărul maxim de voturi obţinut de candidaţii diferitelor liste (cifre publicate de ziarul „Reci"):

Circumscripţiile din oraşul Petersburg	Numărul maxim de voturi obţinute de				Diferenţa dintre numărul voturilor obţinute de cadeţi şi numărul voturilor obţinute de cei de stînga	Cîte voturi ar fi trebuit să smulgem cadeţilor pentru a învinge?
	Cadeţi	Blocul de stînga	Octombrişti	Monarhişti		
Spasski	3 397	1 644	1 514	624	—1 753	877
Narva	2 377	1 643	1 326	307	— 734	**868**
Liteinîi	2 776	919	2 153	667	—1 857	929
Kolomenski ..	1 318	1 122	1 068	236	— 196	**99**
Vas.-Ostrov ..	2 313	1 949	2 102	418	— 364	**183**
Rojdestvenski	2 784	1 325	1 195	537	—1 459	730
Kazanski	1 749	589	998	201	—1 160	581
Admiralteiski	955	246	725	196	— 709	355
Moscova	4 100	1 702	2 233	706	—2 398	1 200
Al.-Nevski ..	2 735	1 421	799	588	—1 314	**658**
Petersburg ..	3 282	2 754	1 851	541	— 528	**265**
Vîborg	1 012	1 389	649	249	+ 377	—
Total	28 798	16 703	16 613	5 270		În cele cinci circumscripţii cu şanse de reuşită—1 573 de voturi

Aceste date ne permit să tragem o serie de concluzii interesante.

În primul rînd, în ceea ce priveşte „pericolul ultrareacţionar". Alegerile au dovedit că nu există un asemenea pericol. Numeroasele noastre declaraţii şi avertismente, re-

www.dacoromanica.ro

petate de toţi bolşevicii, inclusiv „Ternii Truda“ [183] şi „Zrenie“, *s-au adeverit pe deplin.*

La Petersburg *nu puteau* să iasă ultrareacţionarii, *oricare* ar fi fost împărţirea voturilor între cadeţi şi cei de stînga !

Şi nu numai atît. Chiar dacă octombriştii şi monarhiştii ar fi mers împreună (lucru imposibil, mai ales la Petersburg, unde germanii octombrişti din Vasilievski Ostrov erau cît pe-aci să se certe pînă şi cu „Uniunea 17 octombrie“), chiar şi în acest caz ultrareacţionarii n-ar fi putut *învinge* la Petersburg ! De acest lucru se poate convinge oricine îşi va da osteneala să facă unele calcule foarte simple cu ajutorul cifrelor reproduse. Totalul voturilor obţinute de cadeţi şi de blocul de stînga (circa 45 500) este *de peste două ori* mai mare decît totalul voturilor obţinute de octombrişti şi de monarhişti (circa 22 000). Oricum s-ar fi împărţit voturile între cele patru liste, oricare ar fi fost „paşii“ întreprinşi de cei de dreapta, nu exista un pericol ultrareacţionar.

Micii burghezi — populiştii şi social-democraţii oportunişti, care, ţinînd isonul cadeţilor, făceau mare zarvă pe tema pericolului ultrareacţionar — *au înşelat poporul.* Noi am spus acest lucru înainte de alegeri. Alegerile *au dovedit* că am avut dreptate.

Lipsa de caracter de care s-a dat dovadă la Petersburg şi miopia politică inerentă intelectualului mic-burghez şi filistinului şi-au vădit efectele în practică. Deşi într-o măsură incomparabil mai mică decît la Moscova, alegerile de la Petersburg au fost totuşi alegeri în care şi-a spus cuvîntul *micul burghez speriat şi prostit de cadeţi.* Înainte de aceste alegeri, întreaga presă, începînd cu ziarul „Reci“ şi terminînd cu ziarul „Tovarişci“, care susţinea cu melancolie blocul de stînga (scuzîndu-se de simpatia lui faţă de cei de stînga ?), abunda în date care dovedesc că cadeţii şi acoliţii lor căutau să-l sperie pe micul burghez cu spectrul pericolului, născocit de ei, al unui vot în favoarea ultrareacţionarilor.

Cadeţii căutau să evite pericolul dinspre stînga, ţipînd că există pericolul unui vot în favoarea ultrareacţionarilor, iar în timpul acesta se duceau la Stolîpin şi-i promiteau că se vor cuminţi, că vor deveni mai loiali, că se vor despărţi de cei de stînga. Stolîpin însuşi a mărturisit, după cum

www.dacoromanica.ro

spune astăzi (9 februarie) ziarul „Tovarişci", că *ştie* cîte ceva despre această cotitură a cadeţilor spre dreapta!

Rezultatele alegerilor de la Petersburg ne dau de asemenea posibilitatea să răspundem la întrebarea: ce ne-au adus aceste alegeri? am izbutit noi oare prin propaganda noastră făţişă, anticadetă să trezim *noi* pături de alegători pînă acum indiferenţi şi să-i atragem la viaţa politică? În ce măsură am reuşit noi *să rupem* de liberali pe micii burghezi care se tîrăsc în coada lor şi să-i atragem de partea proletariatului?

Pentru a putea răspunde la aceste întrebări trebuie să comparăm mai întîi datele (maxime, ca şi în tabelul precedent) privitoare la voturile obţinute de cadeţi şi de blocul de stînga în 1906 şi în 1907.

Numărul (maxim) de voturi obţinute

Circumscripţiile din oraşul Petersburg	În 1906	În 1907			Diferenţa dintre ultima şi prima coloană
	De cadeţi	De cadeţi	De blocul de stînga	Împreună	
Spasski	5 009	3 397	1 644	5 041	+ 32
Narva	3 578	2 377	1 643	4 020	+ 442
Liteinîi	3 767	2 776	919	3 695	— 72
Kolomenski ..	2 243	1 318	1 122	2 440	+ 197
Vas.-Ostrov ..	3 777	2 313	1 949	4 262	+ 485
Rojdestvenski	3 393	2 784	1 325	4 109	+ 716
Kazanski	2 242	1 749	589	2 338	+ 96
Admiralteiski	1 553	955	246	1 201	— 352
Moscova	5 124	4 100	1 702	5 802	+ 678
Aleks.-Nevski	2 991	2 735	1 421	4 156	+1 165
Petersburg ..	4 946	3 282	2 754	6 036	+1 090
Vîborg	1 988	1 012	1 389	2 401	+ 413
Total.....	40 611	28 798	16 703	45 501	+4 890

Din aceste date rezultă cît se poate de clar raportul dintre voturile exprimate în 1906 şi 1907 pentru opoziţie şi cele exprimate pentru revoluţie. Din cele 17 000 de voturi (în cifre rotunde) cucerite de noi, circa *12 000* am smuls de la cadeţi, iar vreo *5 000* am atras din rîndurile masei pînă acum indiferente (în parte boicotiste).

www.dacoromanica.ro

În acelaşi timp apare evidentă deosebirea dintre circumscripţiile „fără şanse de reuşită", adică cele în care, după cum se vede, nu puteam învinge în 1907, oricît ne-am fi încordat forţele, şi circumscripţiile cu şanse de reuşită. De pildă, în fruntea circumscripţiilor „fără şanse de reuşită" se află circumscripţiile Admiralteiski şi Liteinîi. Precumpănirea voturilor cadete asupra voturilor noastre este enormă. Cum se explică aceasta ?

Cauza este evidentă. În prima din aceste două circumscripţii populaţia este alcătuită din funcţionari de stat, în cea de-a doua din elemente din rîndurile marii burghezii (acest lucru a fost arătat *înainte* de alegeri de „Ternii Truda" [184]). Unde nu există proletari din industrie şi comerţ, unde precumpănesc funcţionarii de stat, acolo social-democraţia sprijinită de trudovici nu putea să învingă. Acolo numărul votanţilor a scăzut chiar : nu există interes ! Acolo n-am reuşit *decît* să rupem pentru blocul de stînga aproximativ un sfert din voturile cadete.

La polul celălalt se află circumscripţiile cu şanse de reuşită, în care social-democraţia sprijinită de trudovici a trezit o *mulţime* de elemente noi, a ridicat din mlaştină sărăcimea orăşenească şi a deşteptat-o la viaţă politică. Acestea sînt circumscripţiile Aleksandr-Nevski şi Petersburg. Aici creşterea numărului voturilor exprimate *împotriva* ultrareacţionarilor, adică al voturilor cadete şi al voturilor de stînga laolaltă, este de *peste o mie* în fiecare circumscripţie. Aici cea *mai mare* parte din voturile de stînga nu sînt voturi smulse de la cadeţi, ci voturi *noi*. Larma luptei, glasul social-democraţiei şi al trudovicilor i-au trezit pe cei pe care glasul dulceag şi cîntător al cadeţilor nu-i putuse trezi.

În circumscripţia Petersburg ar fi trebuit să smulgem de la cadeţi 265 de voturi şi am fi învins. 265 în plus faţă de 2 754, — e clar că victoria era pe deplin posibilă. Şi este clar de asemenea că această sărăcime orăşenească de tip cu totul neproletar — funcţionari din industrie şi comerţ, birjari, mici chiriaşi — *s-a ridicat* aici ca să voteze cu blocul de stînga. Este clar că chemarea social-democraţiei sprijinite de trudovici n-a fost zadarnică, este clar că în rîndurile populaţiei există aici un număr considerabil de elemente

www.dacoromanica.ro

capabile să meargă mai departe decît cadeţii, mai la stînga decît cadeţii.

În circumscripţia Aleksandr-Nevski lupta a fost incomparabil mai grea. Pentru a obţine victoria ar fi trebuit să smulgem de la cadeţi 658 de voturi. 658 în plus faţă de 1 421 e un număr destul de mare, dar e totuşi *mai puţin de jumătate*. N-avem dreptul să considerăm ca lipsite de şanse de reuşită circumscripţii în care o creştere cu 50% a voturilor noastre ne-ar fi adus victoria.

În circumscripţia Kolomenski am fi putut învinge uşor: în acest scop ar fi trebuit să rupem de la cadeţi numai 99 de voturi. În circumscripţia Vasilievski Ostrov, unde cele trei liste principale — cadetă, octombristă şi cea de stînga — au obţinut un număr aproape egal de voturi, am fi învins dacă rupeam de la cadeţi 183 de voturi. Pentru a obţine victoria în circumscripţia Narva ar fi trebuit să smulgem de la cadeţi 368 de voturi.

În concluzie: este *incontestabil* că la Petersburg blocul de stînga a atras de partea lui pe funcţionarii din industrie şi comerţ şi pe orăşenii mic-burghezi, *a trezit* pentru prima oară o parte din ei la viaţa politică, *a rupt* de cadeţi o bună parte din aceştia.

Alegerile de la Petersburg *au infirmat definitiv* punctul de vedere pesimist al acelora care susţin că în stadiul intermediar al sprijinirii socialiştilor de către trudovici ideile social-democrate sînt inaccesibile funcţionarilor din industrie şi comerţ. Dacă vom da dovadă de perseverenţă şi de pricepere, *vom putea* trezi la *luptă* politică sute şi mii de oameni din rîndurile sărăcimii orăşeneşti în fiecare circumscripţie a capitalei. În fiecare circumscripţie *vom putea* rupe de partidul burghezilor liberali care se tocmesc cu Stolîpin sute de funcţionari din industrie şi comerţ. Să muncim fără preget în această direcţie, şi hegemonia trădătorului cadet asupra sărăcimii orăşeneşti *va fi sfărîmată*. Cadeţii nu vor putea suporta încă o luptă electorală cu blocul de stînga la Petersburg! În condiţiile legii electorale în vigoare, ei vor fi complet zdrobiţi dacă vor porni încă o dată la luptă după alte luni de agitaţie „stolîpinistă" şi de tocmeală miliukovistă!

www.dacoromanica.ro

Într-adevăr, nu e greu de văzut că şi în aceste alegeri blocului de stînga nu i-a lipsit decît foarte puţin pentru a obţine victoria. Numai în circumscripţiile Admiralteiski, Liteinîi, Spasski, Rojdestvenski, Kazanski şi Moscova nu aveam şanse de reuşită. În toate aceste şase circumscripţii ar fi trebuit să mărim numărul voturilor noastre *mai mult decît o dată şi jumătate*, lucru aproape de neconceput oricît de intensă ar fi fost agitaţia electorală, difuzarea literaturii etc. (adică, mai bine zis, ar fi de conceput, dar nu sub regimul libertăţii alegerilor patronate de baionetele lui Stolîpin !). Primele două dintre aceste circumscripţii sînt din punct de vedere social inaccesibile pentru social-democraţi şi trudovici. Ultimele patru sînt accesibile, dar munca noastră în rîndurile funcţionarilor din industrie şi comerţ a fost aici încă mult prea slabă.

Cît priveşte celelalte şase circumscripţii, într-una din ele am învins chiar de la prima prezentare în alegeri a blocului de stînga. În alte patru circumscripţii ar fi fost de ajuns să rupem de la cadeţi între 99 şi 368 de voturi şi victoria ar fi fost a noastră. Într-o circumscripţie ar fi trebuit să rupem de la ei 658 de voturi. În total, în aceste cinci circumscripţii ar fi fost suficient să rupem de la cadeţi **1 573** *de voturi* şi blocul de stînga ar fi învins, ar *fi cucerit întregul Petersburg !*

Cu greu se va încumeta cineva să afirme că social-democraţii n-ar fi putut smulge 1 573 de voturi în cele cinci circumscripţii dacă ar fi lucrat uniţi, dacă tocmeala oportuniştilor cu cadeţii n-ar fi întîrziat peste măsură încheierea blocului de stînga, dacă *menşevicii care s-au rupt de partid n-ar fi jucat faţă de blocul de stînga rolul unor spărgători de grevă.*

Ce este un spărgător de grevă ? Un om care are legături cu proletariatul aflat în luptă şi care îi pune piedică într-un moment de luptă colectivă.

Se încadrează oare în această definiţie menşevicul care s-a rupt de partid ? Desigur că da, pentru că el a spart unitatea organizaţiei social-democrate din Petersburg, a adus dezbinare în rîndurile celor care luptau, a încercat să treacă la cadeţi în toiul luptei, în sfîrşit, *a căutat pur şi simplu să ne pună* beţe-n roate chiar şi după încheierea

www.dacoromanica.ro

blocului de stînga. E de ajuns să ne amintim că blocul de stînga a fost încheiat la 25 ianuarie, iar la 28 ianuarie menşevicii desprinşi de partid au lansat în ziarul „Tovarişci" apelul de a se abţine de la vot în cinci circumscripţii ! La 1 februarie aceiaşi menşevici au publicat (în ziarul „Reci") un apel în care căutau să-l sperie pe micul burghez cu spectrul pericolului ultrareacţionar !

Mai mult chiar. În pagina a 3-a a ziarului „Reci" de azi, într-un reportaj consacrat alegerilor din circumscripţia *Petersburg*, se spune că pe unul din buletine era scris : *„Mă abţin de la vot. Un menşevic"*.

Rugăm pe cititori să se gîndească bine la semnificaţia acestui caz !

În ziua de 28 ianuarie menşevicii au publicat în ziarul „Tovarişci" o hotărîre adoptată de organul executiv al părţii care s-a rupt de partid. În punctul VI al acestei hotărîri, circumscripţia *Petersburg* a fost de-a dreptul *exclusă* din categoria circumscripţiilor în care există un pericol ultrareacţionar.

În acest punct se declară în mod expres că în circumscripţia Petersburg este indicat să se încheie un acord cu partidele de stînga. În punctul III se spune limpede că, chiar dacă nu se va ajunge la un acord cu partidele de stînga, menşevicii îndeamnă pe alegători să voteze pentru aceste partide acolo unde nu există un pericol ultrareacţionar „vădit". *Şi totuşi* în circumscripţia Petersburg „un menşevic" *se abţine de la vot ! !* Cum au procedat deci în celelalte circumscripţii menşevicii care s-au rupt de partid ?

Cum ar mai putea cineva, după toate acestea, să se eschiveze de la recunoaşterea *faptului* că tocmai atitudinea de spărgători de grevă a menşevicilor desprinşi de partid *a zădărnicit* victoria electorală a blocului de stînga la Petersburg, în condiţii cînd ultrareacţionarii nu prezentau nici un pericol ?

Proletariatul trebuie să tragă învăţăminte din oscilările şi trădările micii burghezii. Noi vom arbora întotdeauna cu fermitate şi curaj steagul *nostru* înaintea celorlalţi. Vom îndemna întotdeauna pe micii burghezi să iasă de sub aripa liberalilor şi să treacă de partea proletariatului. Şi această tactică — singura tactică proletară revoluţionară în revo-

www.dacoromanica.ro

luţia burgheză — ne va aduce victoria la orice înviorare a luptei politice de masă.

Saratovul şi Nijni reprezintă prima victorie [185] ; Moscova şi Petersburgul — primul asalt. Ajunge, domnilor cadeţi ! Se apropie ziua cînd moşierii liberali şi avocaţii burghezi nu vor mai putea amăgi sărăcimea de la oraşe. Stolîpinii şi Miliukovii n-au decît să înjure „zdreanţa roşie". Social-democraţia stă la postul ei, înălţînd steagul roşu în faţa tuturor celor care muncesc şi sînt exploataţi.

„Proletarii" nr. 13
din 11 februarie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

RAPORT ASUPRA CAMPANIEI ÎN LEGĂTURĂ CU DUMA ŞI A TACTICII ÎN CADRUL DUMEI, PREZENTAT LA CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI DIN PETERSBURG [186]

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Raportorul arată că problema tacticii în cadrul Dumei este, fără îndoială, problema centrală a politicii în momentul de faţă şi deci principalul punct în jurul căruia se va desfăşura campania în vederea congresului. Două probleme, indicate de Comitetul Central în ordinea de zi propusă de el pentru congres — şi pe care o cunoaştem din ziare —, se pun pe primul plan, şi anume: problema „sarcinilor politice imediate" şi problema Dumei de stat.

Cît priveşte prima problemă, ea este foarte vag formulată. Poate că prin aceasta menşevicii înţeleg sprijinirea unui guvern cadet, dar nu vor s-o spună pe faţă. În orice caz, se observă dorinţa lor de a înlătura, ca şi la Congresul al IV-lea (de unificare), problemele *principiale* fundamentale ale tacticii social-democrate în revoluţia rusă. Or, după cum a arătat acum şi experienţa, înlăturarea acestor probleme nu duce decît la inexistenţa oricărei tactici consecvente de partid a social-democraţiei. Este suficient să ne amintim că tactica C.C. în problema sprijinirii unui guvern al Dumei, adică a unui guvern cadet (iunie 1906), a fost respinsă nu numai de partid în general, ci şi de fracţiunea social-democrată din Dumă în special. După dizolvarea Dumei, faimoasele „manifestări parţiale de protest de masă", propuse de Comitetul Central, au avut aceeaşi soartă. Acum, în alegeri, atitudinea faţă de cadeţi s-a dovedit a fi atît de neprecizată în rîndurile partidului, încît printre menşevicii cei mai influenţi şi cu răspundere s-au deosebit prin poziţia lor Cerevanin înainte de Confe-

www.dacoromanica.ro

rința generală din noiembrie (1906) a P.M.S.D.R., și Plehanov (fără a mai vorbi de Vasiliev) după această conferință.

În aceste condiții, social-democrații revoluționari sînt, fără doar și poate, datori să folosească împrejurarea că Congresul al V-lea al partidului, la care vor participa pentru prima oară polonezii, letonii și bundiștii, va fi un congres pe deplin reprezentativ și să ridice problemele principiale fundamentale referitoare la tactica social-democrației în revoluția burgheză din Rusia. Nu se poate vorbi cu folos pentru cauză despre „sarcinile politice imediate" dacă nu sînt lămurite în prealabil problemele fundamentale privind sarcinile proletariatului în revoluția noastră în general, problema dacă există condiții obiective pentru dezvoltarea revoluției, problema care este gruparea actuală a claselor și a partidelor și care este caracterul de clasă al partidului cadet în special. Fără lămurirea acestor probleme, lămurire înlesnită de bogata experiență a Dumei întîi și a alegerilor pentru Duma a doua, este de neconceput o rezolvare principială, bine gîndită a problemei sprijinirii unui guvern cadet, a tacticii care trebuie adoptată în cazul dizolvării Dumei a doua etc. etc.

De aceea, raportorul a examinat pe scurt problemele enunțate de el. Situația economică a maselor largi ale populației dovedește incontestabil că sarcinile fundamentale ale revoluției n-au fost rezolvate, că există o bază obiectivă pentru mișcări de masă nemijlocite. În politică, acest fapt își găsește expresia în ascuțirea antagonismului dintre absolutism, care se aliază cu organizația moșierilor ultrareacționari, și masă — nu numai masa proletariatului, ci și a sărăcimii satelor (curia țărănească a dat, după curia muncitorească, bineînțeles, *cel mai mare* procent de delegați de stînga !) și a sărăcimii orașelor (hegemonia cadeților asupra democrației mic-burgheze de la oraș a fost, fără îndoială, serios subminată în alegerile pentru Duma a doua). De aici rezultă că se coace și se apropie nu o criză constituțională, ci o criză revoluționară, că în virtutea condițiilor obiective lupta parlamentară va genera din nou o trecere cu atît mai apropiată la lupta extraparlamentară cu cît activitatea social-democrației și a democrației burgheze în cadrul

www.dacoromanica.ro

Dumei va fi mai încununată de succes. Sarcinile proletariatului, în calitatea lui de conducător al revoluţiei democratice, constau în a dezvolta conştiinţa revoluţionară a maselor, hotărîrea şi organizarea lor, în a smulge mica burghezie de sub conducerea liberalilor. De sprijinirea unui guvern liberal chipurile responsabil în faţa Dumei, dar în realitate dependent de banda ultrareacţionară ţaristă, nici vorbă nu poate fi. Posibilitatea de a folosi un astfel de guvern (în cazul cînd ar fi o realitate, şi nu o promisiune tot atît de goală, cu scopul de a înşela pe cadeţi, cum a fost şi promisiunea lui Stolîpin de a legaliza partidul cadet făcută în ianuarie 1907 pentru a-l împiedica pe acesta să încheie un bloc cu cei de stînga) depinde în întregime de forţa claselor *revoluţionare*, de conştiinţa şi de coeziunea lor.

În ceea ce priveşte conţinutul de clasă al diferitelor partide, trebuie constatat că deplasarea spre dreapta a claselor de sus şi radicalizarea claselor de jos constituie un fenomen general în ultimul an. Centrul slăbeşte, măcinat fiind de torentul dezvoltării revoluţionare care merge înainte. Ultrareacţionarii s-au întărit, s-au organizat şi s-au apropiat de moşierii iobăgişti, cea mai importantă forţă economică, de clasă, a Rusei vechi. Octombriştii rămîn partidul marii burghezii contrarevoluţionare. Cadeţii au făcut o cotitură serioasă spre dreapta. Devine tot mai limpede că sprijinul lor social îl constituie : moşierul liberal (mijlociu), burghezia mijlocie şi vîrfurile intelectualităţii burgheze. Sărăcimea de la oraşe merge la remorca lor în virtutea tradiţiei, înşelată fiind de frazeologia lor bombastică pe tema „libertăţii poporului". Alegerile pentru Duma a doua au arătat că chiar primul asalt al celor de stînga, dat în condiţiile cele mai nefavorabile, a rupt într-o măsură considerabilă de la cadeţi „păturile de jos" ale democraţiei orăşeneşti.

Cadeţii s-au deplasat spre dreapta, spre octombrişti. Mica burghezie democratică, atît cea de la oraşe cît şi, în special, cea de la sate, s-a întărit şi s-a radicalizat cel mai mult. Raportorul a amintit că în primăvara anului 1906 nu exista nici un fel de experienţă politică de masă în domeniul organizării făţişe în partide a acestei mici bur-

www.dacoromanica.ro

ghezii. Acum există o experiență foarte însemnată, începînd cu trudovicii în Duma întîi și terminînd cu numărul neașteptat de mare al „celor de stînga" și al „trudovicilor" aleși în Duma a doua.

Concepțiile bolșevice despre revoluția rusă, pe care nu o pot înfăptui liberalii, ci numai proletariatul, dacă va fi în stare să atragă de partea lui masa țărănimii, au fost confirmate în mod strălucit de experiența anilor 1906—1907.

Tactica social-democrației revoluționare în ceea ce privește Duma rezultă în întregime din premisele anterioare. Social-democrații trebuie să considere Duma drept unul din instrumentele revoluției, înălțînd cu hotărîre, făți și vizibil în fața maselor steagul lor revoluționar-proletar consecvent, desfășurînd o muncă agitatorică, propagandistică și organizatorică în scopul dezvoltării revoluției, explicînd maselor inevitabilitatea unei noi și mari lupte în afara zidurilor Dumei. Frazele cadeților despre „torpilarea Dumei" nu sînt decît o provocare mîrșavă din partea liberalului care tratează în secret cu Stolîpin. A nu „torpila" Duma — a nu da prilej pentru dizolvarea Dumei — înseamnă să nu faci nimic care să fie prea neplăcut pentru Stolîpin & Co. Social-democrații trebuie să explice caracterul provocator al acestei lozinci cadete-polițienești și să arate că încă în Duma întîi comportarea partidului social-democrat (atît a menșevicilor cît și a bolșevicilor) excludea orice „căi" revoluționare artificiale, orice „proclamare" etc. Cadeții știu acest lucru și, exact în maniera ziarului „Novoe Vremea", substituie tacticii dezvoltării revoluției de masă, populare, tactica „torpilărilor".

Social-democrații din Dumă trebuie să procedeze așa cum am procedat noi în alegerile de la Petersburg ; ei trebuie să arboreze steagul lor revoluționar ; să oblige mica burghezie șovăielnică să aleagă între noi și cadeți ; în momente de acțiune hotărîtoare să nu respingă acorduri parțiale, de la caz la caz, cu democrații mic-burghezi care vor merge cu noi atît împotriva ultrareacționarilor cît și împotriva cadeților. Lămurind astfel însemnătatea și condițiile aplicării „blocului de stînga" în Dumă, raportorul a avertizat în mod special împotriva punctului de vedere că acesta ar fi

www.dacoromanica.ro

un acord permanent, care ar lega într-o privinţă oarecare pe social-democraţi, că ar fi o înţelegere încheiată pentru un termen mai lung. Dacă social-democraţii s-ar fi legat la Petersburg printr-un acord permanent sau fie şi printr-o înţelegere preliminară cu narodnicii, care, inclusiv eserii „revoluţionari", umblau laolaltă cu menşevicii să vîndă cadeţilor democraţia, n-am fi avut bloc de stînga în alegerile din Petersburg ! Numai printr-o politică de sine stătătoare şi fermă — şi nu prin diplomaţie, nu prin tîrguri mărunte — îşi poate asigura social-democraţia în momentele necesare concursul acelor elemente ale democraţiei burgheze care sînt cu adevărat capabile de luptă.

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE

În cuvîntul de încheiere, raportorul s-a pronunţat împotriva acestei idei [187]. Pe de o parte, chiar şi în momentele de cea mai înverşunată luptă, social-democraţia trebuie să rămînă neapărat un partid de sine stătător şi independent, cu o organizaţie aparte, chiar şi în cadrul Sovietelor „comune" de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor etc. Pe de altă parte, social-democraţii nu trebuie să comită greşeala menşevicilor, care opun „blocul politic" „acordului de luptă", deoarece toate acordurile, de orice fel ar fi ele, nu sînt admisibile decît în limitele unei anumite linii *politice*. Se înţelege că, luînd în Dumă atitudine împotriva cadeţilor într-o problemă oarecare, social-democraţii *nu vor putea* să refuze încheierea de acorduri cu grupările de stînga, dacă în problema respectivă acestea vor urma pe social-democraţi şi dacă pentru obţinerea unei victorii parlamentare asupra cadeţilor (de pildă modificarea unei legi, înlăturarea unui punct odios dintr-un apel, dintr-o declaraţie, dintr-o hotărîre etc.) va fi nevoie de un astfel de acord. Ar fi însă o nebunie şi o crimă dacă social-democraţia şi-ar lega mîinile printr-un acord permanent, indiferent cu cine, care s-o stingherească cît de cît.

„Proletarii" nr. 14 din 4 martie 1907

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(Septembrie 1906 — februarie 1907)

1906

SCRISOARE CĂTRE ORGANIZATORII CONVOCĂRII PRIMEI CONFERINȚE BOLȘEVICE A ORGANIZAȚIILOR DIN ARMATĂ ȘI A ORGANIZAȚIILOR DE LUPTĂ ALE P.M.S.D.R.

Despre această scrisoare ne vorbește E. M. Iaroslavski în amintirile sale despre Prima conferință a organizațiilor din armată și a organizațiilor de luptă ale P.M.S.D.R., care s-a deschis la 16 (29) noiembrie 1906 : „L-am rugat insistent pe Vladimir Ilici să vină și dînsul la această conferință. Mai tîrziu i-am trimis chiar o invitație în acest sens din partea Biroului organizațiilor din armată și a organizațiilor de luptă. La această invitație el ne-a răspuns printr-o scrisoare, care, din păcate, nu s-a păstrat, dar al cărei conținut mi-l amintesc perfect de bine și azi. El ne mulțumea pentru invitație, își exprima atitudinea lui pozitivă față de această conferință, considerînd-o deosebit de importantă, era de acord cu ordinea de zi a conferinței și în același timp — cu multă prudență, dar insistent — ne atrăgea atenția să nu luăm vreo hotărîre care să fie în contradicție cu întreaga noastră linie principială bolșevică“ (Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin, vol. 1, E.S.P.L.P. 1957, pag. 417 ; vezi și culegerea Prima conferință a organizațiilor din armată și a organizațiilor de luptă ale P.M.S.D.R. Noiembrie 1906. Moscova, 1932, pag. XXIV-XXV).

1907

ARTICOLUL DESPRE TRATATIVELE CADEȚILOR CU STOLIPIN

În articolul „Lidvaliada politică“, publicat la 4 (17) februarie 1907, Lenin scria : „Am arătat și cu alt prilej, în ziarul «Trud», că Miliukov *ascunde poporului* ce cuprind «condițiile» puse de Stolîpin“ (volumul

www.dacoromanica.ro

de față, pag. 376). Lenin a urmărit cu atenție tratativele cadeților cu guvernul țarist, și într-o serie de articole a demascat politica lor de pactizare cu absolutismul. Aceste date ne permit să tragem concluzia că articolul despre tratativele cadeților cu Stolîpin, publicat în ziarul „Trud", a fost scris de Lenin. Ziarul bolșevic „Trud" n-a fost găsit pînă în prezent.

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR ŞI PUBLICAŢIILOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

ZIARUL „PROLETARII"

Nr. 5 — 30 septembrie 1906
Nr. 6 — 29 octombrie 1906
Nr. 7 — 10 noiembrie 1906
Nr. 8 — 23 noiembrie 1906
Nr. 9 — 7 decembrie 1906
Nr. 10 — 20 decembrie 1906
Nr. 11 — 7 ianuarie 1907
Nr. 12 — 25 ianuarie 1907
Nr. 13 — 11 februarie 1907

ZIARUL „JELEZNODOROJNIK"

Nr. 1 — 30 noiembrie 1906

În amintirile sale, L. G. Hanin spune că în 1906 comitetul de partid al raionului „Feroviari" din Moscova a ridicat în faţa Comitetului Central problema editării unui ziar de partid ilegal pentru feroviari. „Aceste propuneri ale comitetului de partid — scrie Hanin — au fost aprobate în principiu de Comitetul Central şi de V. I. Lenin personal, care şi-a asumat sarcina de a redacta ziarul... În septembrie 1906 am fost însărcinat să duc materialele pentru primul număr al ziarului feroviarilor..." („Istoriceskii Arhiv", 1958, nr. 2, pag. 154). În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează documente care dovedesc că Lenin a participat la redactarea materialelor pentru ziarul „Jeleznodorojnik". Astfel, una dintre corespondenţele trimise spre a fi publicate în acest ziar poartă următoarea însemnare făcută de Lenin : „N.B. «Jeleznodorojnik»", iar unele pasaje din text sînt subliniate de el. În nr. 1 al ziarului această corespon-

www.dacoromanica.ro

denţă n-a apărut ; posibil că ea a fost pregătită pentru nr. 2, care, după cum spune L. G. Hanin, a căzut în mîinile poliţiei.

K. KAUTSKY. „FORŢELE MOTRICE ALE REVOLUŢIEI RUSE ŞI PERSPECTIVELE EI"

Moscova, „Novaia epoha", 1907

Lucrarea a apărut pentru prima oară în limba germană în revista „Die Neue Zeit", 1906—1907, Jahrg. 25, Bd. 1, nr. 9 şi 10. Traducerea în limba rusă a broşurii a apărut sub îngrijirea lui Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el.

K. MARX. „SCRISORI CĂTRE L. KUGELMANN"

Petersburg, „Novaia duma", 1907

Scrisorile au apărut pentru prima oară în limba germană în revista „Die Neue Zeit", 1901—1902, Jahrg. 20, Bd. 2, nr. 1—4, 6, 7, 12, 13, 15, 17, 19 şi 25, cu o prefaţă din partea redacţiei revistei. Traducerea în limba rusă a scrisorilor a fost făcută de M. I. Ulianova (M. Ilina). Broşura a apărut sub îngrijirea lui Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el.

www.dacoromanica.ro

LISTĂ DE LUCRĂRI CARE S-AR PUTEA SĂ FIE ALE LUI V. I. LENIN

„CONFERINŢA DE PARTID"

Articolul „Conferinţa de partid" a apărut la 11 decembrie 1906 în nr. 5 al ziarului muncitoresc de masă ilegal „Vpered". Articolul reprezintă o dare de seamă bolşevică asupra Conferinţei a doua a P.M.S.D.R. („Prima conferinţă generală"), care a avut loc între 3 şi 7 (16 şi 20) noiembrie 1906. În acest articol se analizează amănunţit, într-o formă populară, lucrările conferinţei.

Prin conţinutul său, articolul „Conferinţa de partid" se aseamănă cu lucrările lui Lenin „Proiect de apel către alegători", „Despre blocurile cu cadeţii", „Lupta împotriva social-democraţilor cadetizanţi şi disciplina de partid" (vezi volumul de faţă, pag. 110—115, 116—128, 129—133). Articolul prezintă asemănări aproape textuale cu unele pasaje din „Opinia separată" — platformă bolşevică scrisă şi prezentată de Lenin la conferinţă. În articolul „Conferinţa de partid" este explicată importanţa şi sensul adînc al amendamentului la rezoluţia menşevică „Cu privire la unitatea campaniei electorale locale", amendament prezentat de Lenin la conferinţă. Textul acestui amendament este reprodus de Lenin în articolul „Lupta împotriva social-democraţilor cadetizanţi şi disciplina de partid" (vezi volumul de faţă, pag. 132).

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 *Cadeţii* — membrii partidului constituţional-democrat, principalul partid al burgheziei monarhiste-liberale din Rusia. Partidul cadeţilor a fost creat în octombrie 1905 ; din rîndurile lui făceau parte reprezentanţi ai burgheziei, moşieri care activau în zemstve şi intelectuali burghezi. Printre fruntaşii acestui partid se numărau : P. N. Miliukov, S. A. Muromţev, V. A. Maklakov, A. I. Şingarev, P. B. Struve, F. I. Rodicev şi alţii. Pentru a înşela masele muncitoare, cadeţii şi-au luat denumirea falsă de „partid al libertăţii poporului" ; în realitate însă ei nu formulau decît revendicarea unei monarhii constituţionale. Cadeţii considerau că principalul lor obiectiv este lupta împotriva mişcării revoluţionare şi voiau să împartă puterea cu ţarul şi cu moşierii iobăgişti. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă hrăpăreaţă a guvernului ţarist. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie s-au străduit să salveze monarhia. Deţinînd posturile-cheie în Guvernul provizoriu burghez, cadeţii au promovat o politică antipopulară, contrarevoluţionară, pusă în slujba imperialiştilor anglo-franco-americani. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, cadeţii s-au manifestat ca duşmani neîmpăcaţi ai Puterii sovietice, au participat activ la toate acţiunile contrarevoluţionare armate şi la toate campaniile militare ale intervenţioniştilor. Emigrînd din ţară după înfrîngerea intervenţioniştilor şi a albgardiştilor, ei au continuat să desfăşoare în străinătate o activitate contrarevoluţionară antisovietică. — 2.

2 *„Bezzaglavţi"* — grup semicadet, semimenşevic de intelectuali burghezi ruşi (S. N. Prokopovici, E. D. Kuskova, V. I. Bogucearski, V. V. Portugalov, V. V. Hijneakov şi alţii), înfiripat la începutul perioadei de declin a revoluţiei din 1905—1907. Grupul şi-a căpătat denumirea de la săptămînalul politic „Bez Zaglavia" („Fără titlu"), care a apărut la Petersburg din ianuarie pînă în mai 1906, sub îngrijirea lui Prokopovici ; mai tîrziu „bezzaglavţii" s-au grupat în jurul ziarului cadet de stînga „Tovarişci". Camu-

www.dacoromanica.ro

flîndu-se sub paravanul unei formale neapartenenţe la nici un partid, „bezzaglavţii“ propagau ideile liberalismului burghez şi ale oportunismului, sprijineau pe revizioniştii din rîndurile social-democraţiei ruse şi ale celei internaţionale. — *2*.

3 *Pogromul de la Chişinău* — unul dintre cele mai sîngeroase pogromuri antievreieşti din Rusia ţaristă, organizat de ministrul de interne ţarist V. K. Pleve în aprilie 1903. În acest pogrom au fost ucişi şi răniţi cîteva sute de oameni, au fost devastate şi jefuite peste o mie de locuinţe.

Pogromul antievreiesc de la Sedleţ a fost organizat la sfîrşitul lunii august 1906. În timpul pogromului, oraşul a fost bombardat de artilerie ; au fost ucişi şi răniţi sute de oameni. — *3*.

4 *Exproprierea din Caucaz* a fost efectuată în oraşul Duşet, gubernia Tiflis. În noaptea spre 13 (26) aprilie 1906, un grup de 6 oameni înarmaţi, purtînd uniforma regimentului de infanterie Novo-Baiazet, dislocat la Duşet, au pătruns în localul administraţiei financiare din acest oraş sub pretextul că au fost trimişi să facă de gardă şi au confiscat 315 000 de ruble.

Exproprierea de la Moscova a fost efectuată de eseri în ziua de 7 (20) martie 1906 la o bancă a societăţii de credit reciproc a comercianţilor. Un grup de vreo 20 de oameni înarmaţi, după ce au dezarmat paza băncii, au confiscat 875 000 de ruble. — *4*.

5 *Blanquism* — curent din mişcarea socialistă franceză, în fruntea căruia se afla Louis-Auguste Blanqui (1805—1881), eminent revoluţionar, reprezentant de seamă al comunismului utopic francez. Blanquiştii aşteptau „salvarea omenirii din robia salariată nu prin lupta de clasă a proletariatului, ci printr-un complot urzit de o infimă minoritate de intelectuali“ (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 75). Substituind activităţii unui partid revoluţionar acţiunile unui grup secret de complotişti, ei nu ţineau seama de situaţia concretă necesară pentru victoria revoluţiei şi subapreciau legătura cu masele. — *5*.

6 *„Novoe Vremea“* — cotidian ; a apărut din 1868 pînă în 1917 la Petersburg ; a aparţinut pe rînd mai multor editori şi şi-a schimbat de repetate ori orientarea politică. La început era un ziar liberal moderat, iar apoi, din 1876, cînd a început să fie editat de A. S. Suvorin, a devenit un organ al cercurilor reacţionare ale nobilimii şi ale funcţionărimii birocratice. Din 1905 a devenit un organ de presă al ultrareacţionarilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, acest ziar a sprijinit întru totul politica contrarevoluţionară a Guvernului provizoriu burghez şi a dus o campanie furibundă împotriva bolşevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. V. I. Lenin spunea despre „Novoe Vremea“ că este un model de ziar venal.

www.dacoromanica.ro

„«Novovremismul» — scria el — a devenit o expresie sinonimă cu : renunțarea la convingeri, renegarea, servilismul" (Opere, vol. 18, E.S.P.L.P. 1957, pag. 262). — *5*.

7 Este vorba de ziarul „Zihna" — organul central al social-democrației letone ; a fost fondat în martie 1904. A apărut ilegal la Riga, cu mari întreruperi, pînă în august 1909, iar apoi în străinătate. În 1910, în legătură cu apariția nr. 100 al ziarului, în coloanele lui a fost publicat articolul lui V. I. Lenin „La apariția numărului jubiliar al ziarului «Zihna»", articol care conținea aprecieri elogioase la adresa activității revoluționare a social-democraților letoni (vezi Opere, vol. 16, E.S.P.L.P. 1957, pag. 256—260). Ziarul a publicat de asemenea o serie de documente de partid scrise de Lenin. Printre colaboratorii activi și permanenți ai ziarului au fost : P. I. Stucika, unul dintre organizatorii Partidului Comunist din Letonia, I. Rainis, poetul poporului leton, și alții.

Din aprilie 1917 „Zihna" a devenit un ziar legal, fiind editat la Petrograd, Riga și în alte localități, iar din august 1919, după victoria temporară a contrarevoluției în Letonia, a început să apară din nou ilegal la Riga. După instaurarea Puterii sovietice în Letonia în iunie 1940, „Zihna" a devenit organul C.C. al Partidului Comunist din Letonia și al Sovietului Suprem al Republicii Sovietice Socialiste Letone. — *5*.

8 *Partidul socialist polonez* (P.P.S.) (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naționalist reformist, înființat în 1892. Militînd pentru o Polonie independentă, P.P.S. a desfășurat, sub conducerea lui Pilsudski și a adepților lui, o propagandă separatistă, naționalistă în rîndurile muncitorilor polonezi, căutînd să-i abată de pe calea luptei comune alături de muncitorii ruși împotriva absolutismului și a capitalismului.

Sub înrîurirea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenței P.P.S. s-au format în cadrul său diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluționară a mișcării muncitorești poloneze.

În 1906 P.P.S. s-a scindat în „leviță" P.P.S. și în așa-numita „fracțiune revoluționară" a P.P.S., fracțiune de dreapta, șovină.

Sub influența partidului bolșevic, precum și a S.D.P. și L. (Social-democrația din Polonia și Lituania), „leviță" P.P.S. a evoluat treptat spre poziții consecvent revoluționare. În anii primului război mondial, o mare parte din „leviță" P.P.S. s-a situat pe poziții internaționaliste, iar în decembrie 1918 a fuzionat cu S.D.P. și L. Cele două partide fuzionate au format Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia (aceasta a fost pînă în 1925 denumirea Partidului Comunist din Polonia).

Aripa dreaptă a P.P.S. și-a continuat în timpul primului război mondial politica național-șovină ; ea a organizat pe teritoriul Galiției legiuni poloneze care au luptat de partea imperialismului austro-german.

www.dacoromanica.ro

După crearea statului burghez polonez, în 1919 aripa dreaptă a P.P.S. a fuzionat cu organizaţiile P.P.S. de pe teritoriul polonez aflat pînă atunci sub stăpînirea Germaniei şi Austriei, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenit partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, iar apoi a desfăşurat o propagandă anticomunistă sistematică şi a sprijinit politica de agresiune împotriva Ţării sovietice, politica de cotropire şi asuprire a Ucrainei apusene şi a Bielorusiei apusene. Unele grupări din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au aderat la Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziţiei parlamentare ; în realitate însă, el nu a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-şi desfăşoare propaganda antisovietică şi anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S. au colaborat în aceşti ani cu comuniştii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica frontului unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacţionară, şovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Równość, Niepodległość“ („Libertate, Egalitate, Independenţă“), a participat la formarea „guvernului“ reacţionar polonez din emigraţie de la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partidul muncitoresc al socialiştilor polonezi“ (R.P.P.S.), sub influenţa „Partidului Muncitoresc Polonez“ (P.P.R), înfiinţat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanţilor hitlerişti, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei din robia fascistă şi a militat pentru stabilirea de relaţii de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părţii răsăritene a Poloniei de sub ocupaţia germană şi după formarea Comitetului polonez de eliberare naţională, R.P.P.S. şi-a reluat denumirea de P.P.S. şi împreună cu P.P.R. a participat la construirea Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R şi P.P.S. s-au unit şi au format Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — *9*.

9 *„Partiinîe Izvestiia“* — ziar ilegal, organ al C.C. unificat al P.M.S.D.R., creat după fuzionarea Comitetului Central bolşevic cu Comisia de organizare menşevică. Ziarul a apărut la Petersburg în preajma Congresului al IV-lea (de unificare) al partidului. În total au apărut două numere — la 7 (20) februarie şi la 20 martie (2 aprilie) 1906. Redacţia ziarului „Partiinîe Izvestiia“ a fost formată dintr-un număr egal de redactori ai organului bolşevic („Proletarii“) şi ai organului menşevic (noua „Iskră“). Din partea bolşevicilor au făcut parte din această redacţie V. I. Lenin, A. V. Lunacearski şi D. B. Reazanov. Sub semnătura „Bolşevic“ au apărut în „Partiinîe Izvestiia“ articolele lui Lenin „Situaţia actuală a Rusiei şi tactica partidului muncitoresc“ (în nr. 1) şi „Revoluţia rusă şi sarcinile proletariatului“ (în nr. 2). După Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., ziarul „Partiinîe Izvestiia“ şi-a încetat apariţia. — *10*.

www.dacoromanica.ro

10 Este vorba de broşura *„Raport asupra Congresului de unificare al P.M.S.D.R. (Scrisoare către muncitorii din Petersburg)"* (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 3—65).

Congresul al patrulea (de unificare) al P.M.S.D.R. a avut loc la Stockholm între 10 şi 25 aprilie (23 aprilie—8 mai) 1906. Înainte de congres, în a doua jumătate a lunii februarie, V. I. Lenin a elaborat platforma tactică a bolşevicilor — proiecte de rezoluţii ale congresului în toate problemele fundamentale ale revoluţiei. Rezoluţiile bolşevicilor chemau masele muncitoare să pregătească un nou asalt revoluţionar împotriva absolutismului. Menşevicii au elaborat în vederea congresului o platformă tactică proprie, în care, în fond, renunţau la lupta revoluţionară. Pe baza acestor platforme s-a desfăşurat alegerea delegaţilor la congres. Campania de discutare a celor două platforme şi de alegere a delegaţilor la congres a durat aproape două luni. Majoritatea organizaţiilor de partid s-au pronunţat pentru platforma bolşevică.

La congres au participat 112 delegaţi cu vot deliberativ, reprezentînd 57 de organizaţii locale ale P.M.S.D.R., şi 22 de delegaţi cu vot consultativ. La congres au participat şi reprezentanţi ai organizaţiilor naţionale : cîte 3 reprezentanţi din partea social-democraţiei din Polonia şi Lituania, din partea Bundului şi a Partidului muncitoresc social-democrat leton, cîte un reprezentant din partea Partidului muncitoresc social-democrat ucrainean şi a Partidului muncitoresc finlandez. A asistat de asemenea un reprezentant al Partidului muncitoresc social-democrat bulgar.

Printre delegaţii bolşevici au fost : V. I. Lenin, M. V. Frunze, E. M. Iaroslavski, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, A. V. Lunacearski, F. A. Sergheev (Artem), I. I. Skvorţov-Stepanov, I. V. Stalin, S. G. Şaumian, K. E. Voroşilov, V. V. Vorovski.

Majoritatea delegaţilor la congres erau menşevici. Aceasta se explică prin faptul că multe organizaţii de partid bolşevice care conduseseră acţiunile armate ale maselor au fost distruse şi nu au putut trimite delegaţi. Centrul, Uralul, Siberia, Nordul — bastioane ale bolşevicilor — au fost reprezentate printr-un număr mic de delegaţi. Menşevicii însă, avîndu-şi organizaţiile cele mai mari în regiunile neindustriale ale ţării, unde nu s-au desfăşurat acţiuni revoluţionare de masă, au căpătat posibilitatea să trimită un număr mai mare de delegaţi.

Congresul a adoptat următoarea ordine de zi : 1) Revizuirea programului agrar ; 2) Momentul actual şi sarcinile de clasă ale proletariatului ; 3) Problema tacticii faţă de rezultatele alegerilor pentru Duma de stat şi faţă de Dumă ; 4) Insurecţia armată ; 5) Acţiunile de partizani ; 6) Guvernul revoluţionar provizoriu şi autoconducerea revoluţionară ; 7) Atitudinea faţă de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor ; 8) Sindicatele ; 9) Atitudinea faţă de mişcarea ţărănească ; 10) Atitudinea faţă de diferite partide şi organizaţii nesocial-democrate ; 11) Atitudinea faţă de revendicarea unei adunări constituante separate pentru Polonia, în legătură cu problema naţională din programul partidului ; 12) Organizarea

www.dacoromanica.ro

partidului ; 13) Fuzionarea cu organizaţiile social-democrate naţionale (Social-democraţia din Polonia şi Lituania, Social-democraţia letonă, Bundul) ; 14) Dări de seamă ; 15) Alegerile. Dar ordinea de zi nu a fost epuizată. Congresul a discutat următoarele probleme : 1) Revizuirea programului agrar ; 2) Aprecierea momentului actual şi sarcinile de clasă ale proletariatului ; 3) Atitudinea faţă de Duma de stat ; 4) Insurecţia armată ; 5) Acţiunile de partizani ; 6) Unificarea cu partidele social-democrate naţionale şi 7) Statutul partidului.

În jurul tuturor problemelor s-a desfăşurat la congres o luptă înverşunată între bolşevici şi menşevici. Lenin a prezentat rapoarte şi a rostit cuvîntări în legătură cu problema agrară, momentul actual şi sarcinile de clasă ale proletariatului, atitudinea faţă de Duma de stat, insurecţia armată, precum şi în legătură cu alte probleme ; el a făcut parte din comisia însărcinată să elaboreze proiectul de statut al P.M.S.D.R. Precumpănirea numerică a menşevicilor a determinat caracterul hotărîrilor congresului. După o luptă îndîrjită, congresul a aprobat rezoluţiile menşevice cu privire la Duma de stat, cu privire la insurecţia armată şi a adoptat programul agrar menşevic. În problema atitudinii faţă de partidele burgheze, congresul s-a limitat să aprobe rezoluţia Congresului internaţional de la Amsterdam. El a adoptat, fără dezbateri, o rezoluţie de compromis în problema sindicală şi o rezoluţie cu privire la atitudinea faţă de mişcarea ţărănească.

Sub presiunea masei membrilor de partid, congresul a adoptat formularea dată de Lenin primului paragraf din statut, respingînd astfel formula oportunistă a lui Martov. Pentru prima oară a fost inclusă în statut formula bolşevică a centralismului democratic.

Congresul a soluţionat problema fuzionării cu Social-democraţia din Polonia şi Lituania şi cu Social-democraţia letonă, care au intrat în P.M.S.D.R. ca organizaţii teritoriale, care-şi desfăşoară activitatea în rîndurile tuturor proletarilor de pe teritoriul respectiv, indiferent de naţionalitatea lor. Congresul a adoptat de asemenea proiectul condiţiilor de fuzionare cu Bundul, dar într-o rezoluţie specială s-a pronunţat în mod categoric împotriva organizării pe naţionalităţi a proletariatului. Din iniţiativa Partidului muncitoresc social-democrat ucrainean, la congres s-a pus problema fuzionării cu acest partid, dar, dat fiind caracterul său naţionalist mic-burghez, nu s-a ajuns la nici un acord cu acest partid.

În Comitetul Central ales de congres au intrat 3 bolşevici şi 7 menşevici. În redacţia Organului Central, ziarul „Soţial-Demokrat", au intrat numai menşevici.

În istoria partidului acest congres poartă denumirea de congres „de unificare". Dar unificarea P.M.S.D.R., realizată la congres, era doar o unificare formală. În fapt, bolşevicii şi menşevicii aveau vederi deosebite, platforme deosebite în problemele cele mai importante ale revoluţiei şi reprezentau de fapt două partide. Lupta desfăşurată la congres a dezvăluit în faţa maselor de partid

www.dacoromanica.ro

fondul profundelor divergenţe principiale dintre bolşevici şi menşevici. Materialele congresului au dat membrilor de partid şi muncitorilor conştienţi posibilitatea de a se orienta mai bine în lupta ideologică, de a înţelege mai clar şi mai profund linia revoluţionară a bolşevicilor.

Îndată după congres, Lenin a scris în numele delegaţilor bolşevici o chemare către partid în care a dat o apreciere principială hotărîrilor Congresului al IV-lea şi a demascat oportunismul menşevicilor. — *10.*

11 Este vorba de scrisoarea lui A. I. Gucikov „Răspuns prinţului E. N. Trubeţkoi", publicată în ziarul „Russkie Vedomosti" nr. 224 din 10 (23) septembrie 1906.

La 24 august (6 septembrie) 1906, guvernul ţarist a făcut cunoscut că în ţară vor fi înfiinţate curţi marţiale şi a declarat făţiş că-şi propune să lichideze toate concesiile care i-au fost smulse în timpul avîntului revoluţionar din octombrie-decembrie 1905. Într-un interviu acordat ziarului „Novoe Vremea", Gucikov, liderul octombriştilor, a declarat că aprobă atît înfiinţarea curţilor marţiale cît şi întregul program contrarevoluţionar al guvernului. Această adeziune necondiţionată la politica guvernului a stîrnit nemulţumirea unor reprezentanţi ai burgheziei. Prinţul Trubeţkoi, unul dintre organizatorii partidului „înnoirii paşnice", i-a adresat lui Gucikov o scrisoare în care l-a întrebat dacă face parte din partidul „înnoirii paşnice" sau al „înnoirii militare". În scrisoarea sa de răspuns, menţionată de Lenin, Gucikov a confirmat că este întru totul de acord cu politica guvernului şi că aprobă dizolvarea Dumei I de stat. — *13.*

12 *Greva generală din octombrie* — greva politică generală care a avut loc în octombrie 1905 în Rusia şi care a constituit una din principalele etape ale revoluţiei din 1905—1907. Greva a fost pregătită de întreaga desfăşurare a luptei revoluţionare a proletariatului în 1905. Prologul grevei generale din octombrie l-au constituit grevele care au avut loc în septembrie în toate întreprinderile mari din Moscova. La 6 (19) octombrie, adunarea reprezentanţilor organizaţiilor bolşevice de la liniile de cale ferată Kazan, Iaroslavl şi Kursk a hotărît, în conformitate cu indicaţiile Comitetului bolşevic din Moscova, ca la 7 (20) octombrie să înceapă greva feroviarilor. În scurt timp greva a cuprins toate liniile de cale ferată din ţară, poşta, telegraful, fabricile şi uzinele. Ea a devenit o grevă generală; muncitorilor aflaţi în grevă li s-au alăturat micii funcţionari, studenţii, avocaţii, medicii etc. La grevă au participat muncitori de diferite naţionalităţi din Rusia. „De data aceasta — scria Lenin —, *greva politică generală din Rusia* a cuprins într-adevăr întreaga ţară, unind, în avîntul eroic al celei mai asuprite şi mai înaintate clase, *toate popoarele* blestematului «imperiu» rus" (Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 2). La grevă au participat peste două milioane de oameni. Ea s-a des-

www.dacoromanica.ro

fășurat sub lozinca răsturnării absolutismului, a boicotării active a Dumei lui Bulîghin, a convocării unei adunări constituante și instaurării republicii democratice. Ea a fost însoțită de mitinguri și demonstrații de masă, care adesea se transformau în ciocniri cu poliția și cu armata. În cursul grevei generale din octombrie, în multe orașe din țară au luat ființă Soviete de deputați ai muncitorilor. Produs al creației revoluționare a clasei muncitoare, Sovietele, înființate la început pentru conducerea grevelor economice și politice, s-au transformat treptat, în cursul luptei, în organe de pregătire a insurecției și au fost germenele unei noi puteri de stat. Crearea Sovietelor a fost una dintre cele mai mari cuceriri istorice ale clasei muncitoare.

Înspăimîntat de amploarea mișcării revoluționare, guvernul țarist a publicat la 17 (30) octombrie un manifest în care promitea „libertăți cetățenești" și o Dumă „legislativă". Bolșevicii au desfășurat o campanie energică pentru demascarea caracterului mincinos al manifestului țarului și au chemat pe muncitori să continue lupta. Menșevicii și socialiștii-revoluționari au întîmpinat însă cu satisfacție apariția manifestului și au cerut încetarea imediată a grevei. Căpătînd, după publicarea manifestului, sprijinul burgheziei și profitînd de trădarea menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari, guvernul țarist a pornit o ofensivă energică împotriva revoluției. Un val de pogromuri și de provocări a cuprins întreaga țară. În condițiile ofensivei tuturor forțelor contrarevoluționare, mișcarea grevistă a început să scadă în intensitate. Ținînd seama de situația ce s-a creat, Conferința orășenească a organizației din Moscova a P.M.S.D.R. a adoptat la 22 octombrie (4 noiembrie) hotărîrea de a se înceta greva generală și de a se trece la pregătirea unei noi greve politice generale, care, declarată într-un moment mai favorabil, să poată fi transformată în insurecție armată.

Greva generală din octombrie a demonstrat forța clasei muncitoare și conștiința ei politică crescută ; ea a contribuit la dezvoltarea luptei revoluționare la sate, în armată și flotă, și a adus proletariatul în pragul insurecției armate. — *13.*

13 *La 17 (30) octombrie 1905*, cînd greva politică generală din octombrie a atins punctul culminant, țarul a dat un manifest în care promitea „libertăți cetățenești" și o Dumă „legislativă". Acest manifest a fost din partea absolutismului o manevră politică întreprinsă cu scopul de a cîștiga timp, de a scinda forțele revoluționare, de a zădărnici greva și de a înăbuși revoluția. Caracterizînd situația în care a apărut manifestul, V. I. Lenin scria : „Absolutismul nu *mai* este în stare să acționeze făți împotriva revoluției. Revoluția nu este *încă* în stare să dea dușmanului lovitura decisivă. Această oscilare a unor forțe care sînt aproape în echilibru generează inevitabil dezorientarea în rîndurile organelor puterii, le face să treacă de la represiuni la concesii, la legi cu privire la libertatea presei și la libertatea întrunirilor" (Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962,

www.dacoromanica.ro

ediția a doua, pag. 3). Manifestul reprezenta o concesie smulsă de revoluție țarismului, dar o concesie care nu decidea cîtuși de puțin soarta revoluției, cum susțineau liberalii și menșevicii. Bolșevicii au dezvăluit semnificația reală a manifestului. La 18 (31) octombrie 1905, C.C. al P.M.S.D.R. a lansat apelul „Către poporul rus!", în care demasca caracterul mincinos al manifestului dat de țar și chema la continuarea luptei. „Greva ne este necesară și de-acum înainte — se spunea în acest apel —, ea este necesară pentru a arăta dușmanilor că nu ne pot potoli cu un petic de hîrtie, că vrem drepturi reale și putere reală" („Manifestele organizațiilor bolșevice în perioada primei revoluții ruse din 1905—1907", partea I, Moscova, 1956, pag. 185).

În ceea ce privește manifestul din 17 octombrie vezi lucrările lui V. I. Lenin „Prima victorie a revoluției" și „Apropierea deznodămîntului" (Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 27—34 și 71—78). — *13.*

14 „*Octombriștii*" — membrii partidului „Uniunea 17 octombrie", creat în Rusia după publicarea manifestului dat de țar la 17 octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care reprezenta și apăra interesele marii burghezii și ale moșierilor care-și exploatau pe baze capitaliste moșiile ; în fruntea acestui partid au stat A. I. Gucikov, cunoscut industriaș și proprietar de imobile din Moscova, și M. V. Rodzeanko, mare moșier. Octombriștii au sprijinit fără rezervă politica internă și externă a guvernului țarist. — *13.*

15 Este vorba de insurecția armată din decembrie 1905 de la Moscova. Exprimînd voința muncitorilor, Conferința orășenească a bolșevicilor de la Moscova care a avut loc la 5 (18) decembrie 1905 a hotărît să proclame greva generală și să declanșeze lupta armată. La chemarea Sovietului din Moscova, în ziua de 7 (20) decembrie a început greva politică generală. Chiar din primele două zile, la Moscova au intrat în grevă peste 150 000 de muncitori. În uzine și fabrici au avut loc numeroase mitinguri, iar pe străzi — demonstrații. S-au produs ciocniri cu cazacii și cu poliția. Mobilizîndu-și în grabă forțele, autoritățile au trecut la atac. La acțiunile autorităților, proletariatul a răspuns prin ridicare de baricade. La 10 (23) decembrie greva s-a transformat în insurecție armată. Presnea, Zamoskvorecie, raionul Rogojsko-Simonovski și raionul atelierelor liniei ferate Kazan au devenit centre ale insurecției. Lupta a durat nouă zile. Presnea a devenit principala citadelă a insurecției, centrul ei ; aici erau concentrate cele mai bune drujine de luptă ale muncitorilor din Moscova. Muncitorii din Moscova au luptat cu abnegație, dar nu aveau încă experiența luptei armate, nu aveau arme suficiente, iar legătura cu armata era slab organizată. În primele zile ale lunii decembrie, garnizoana din Moscova începuse să șovăie, dar guvernul țarist a reușit s-o atragă de partea sa. În mîinile guvernului rămăsese linia ferată care lega Petersburgul de Moscova.

www.dacoromanica.ro

Sovietul din Petersburg, condus de menşevici, era împotriva insurecţiei. Insurecţia de la Moscova nu s-a transformat într-o insurecţie la care să participe întreaga Rusie. Conducerea insurecţiei rămînea în urma mişcării maselor, care creştea spontan. La începutul insurecţiei au fost arestaţi conducătorii Comitetului bolşevicilor din Moscova. La insurecţia de la Moscova n-a participat întregul oraş, ci numai unele raioane. În cursul luptei s-a aplicat tactica apărării şi nu a ofensivei. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari sabotau desfăşurarea acţiunilor de luptă cerînd încetarea luptei armate. Poziţia capitulardă a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari a contribuit la înfrîngerea insurecţiei. Guvernul ţarist a adus la Moscova trupe din Petersburg, Tver şi din vestul ţării. La 17 (30) decembrie a început asaltul Presnei, care a fost înecată în sînge. Comitetul de partid din Moscova şi Sovietul din Moscova au hotărît să declare încetarea rezistenţei armate pe data de 19 decembrie 1905 (1 ianuarie 1906), pentru a păstra astfel forţele revoluţionare şi a se pregăti în vederea luptei viitoare. Urmînd exemplul Moscovei, în decembrie 1905 şi în ianuarie 1906 au izbucnit insurecţii într-o serie de alte localităţi : Nijni-Novgorod, Rostov pe Don, Novorossiisk, Bazinul Donеţului, Ekaterinoslav, Perm (Motoviliha), Ufa, Krasnoiarsk şi Cita. Importante acţiuni armate au avut loc în Transcaucazia, Polonia, Ţinutul baltic, Finlanda. Dar toate aceste insurecţii răzleţe au fost crunt înăbuşite de guvernul ţarist. Insurecţia armată din decembrie a reprezentat punctul culminant al primei revoluţii ruse.

Bolşevicii şi menşevicii s-au situat pe poziţii diametral opuse în ceea ce priveşte aprecierea insurecţiei. Menşevicii au condamnat lupta eroică a proletariatului din Rusia, care s-a ridicat la insurecţie armată. „Nu trebuia să se pună mîna pe arme", a declarat Plehanov. Dimpotrivă, spuneau bolşevicii, trebuia să se pună cu şi mai multă hotărîre mîna pe arme, să se explice maselor că revoluţia poate fi cucerită numai prin luptă armată. Dînd o înaltă apreciere insurecţiei din decembrie, Lenin scria : poporul „a primit botezul focului. S-a călit în focul insurecţiei. A pregătit cohortele de luptători care au învins în 1917" (Opere, vol. 31, E.S.P.L.P. 1956, pag. 519—520). Cu privire la insurecţia armată din decembrie vezi articolul lui V. I. Lenin „Învăţămintele insurecţiei din Moscova" (Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 365—373). — *15.*

16 Este vorba de *Duma I de stat* (aşa-numita Dumă a lui Witte), convocată la 27 aprilie (10 mai) 1906 în baza legii întocmite de S. I. Witte, preşedintele Consiliului de Miniştri.

Greva generală din octombrie 1905 din Rusia l-a silit pe ţar să dea manifestul din 17 octombrie, în care se anunţa convocarea unei Dume de stat cu funcţii legislative, spre deosebire de Duma consultativă a lui Bulîghin, care fusese măturată de revoluţie. Guvernul ţarist urmărea ca prin convocarea unei Dume noi să scindeze şi să slăbească mişcarea revoluţionară, să îndrume dez-

www.dacoromanica.ro

voltarea țării pe calea pașnică a monarhiei constituționale. Făgăduind să instaureze un regim constituțional, guvernul a căutat, totodată, să dea Dumei de stat o formă de organizare care să-i asigure acesteia componența dorită de el. În acest scop au fost promulgate legea din 11 (24) decembrie 1905 cu privire la alegerile pentru Dumă și legea din 20 februarie (5 martie) 1906 (vezi adnotările nr.18 și 19).

Alegerile pentru Duma I de stat au avut loc în februarie-martie 1906. Bolșevicii au proclamat boicotarea alegerilor. Boicotul a subminat considerabil autoritatea Dumei de stat și a zdruncinat în unele pături ale populației încrederea în Dumă, dar n-a reușit să zădărnicească alegerile. Principala cauză a eșuării boicotului a fost lipsa unui avînt revoluționar de masă care să fi putut zădărnici convocarea Dumei. Directivele dezorganizatoare ale menșevicilor și iluziile constituționaliste ale țăranilor au contribuit și ele la eșecul boicotului. Cînd Duma s-a întrunit totuși, Lenin a arătat că ea trebuie să fie folosită în scopul agitației și propagandei revoluționare, în scopul demascării Dumei ca o falsificare grosolană a reprezentanței naționale.

În Duma I de stat au fost aleși 478 de deputați, dintre care: 179 cadeți, 63 autonomiști (membri ai Kolo-ului polonez, ai grupărilor burghezo-naționaliste ucraineană, estonă, letonă, lituaniană și ai altor grupări similare), 16 octombriști, 105 deputați fără partid, 97 trudovici și 18 social-democrați. În această Dumă, așadar, peste o treime din mandate aparțineau cadeților.

Printre problemele dezbătute în ședințele Dumei I de stat au figurat: inviolabilitatea persoanei, desființarea pedepsei cu moartea, libertatea conștiinței și a întrunirilor, egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor etc. Dar proiectele de lege depuse în special de către cadeți în legătură cu aceste probleme erau în fond „proiecte de legi draconice îndreptate *împotriva* libertății cuvîntului, *împotriva* libertății întrunirilor și împotriva altor lucruri bune" (V. I. Lenin, Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 282). În centrul dezbaterilor din Duma I a stat problema agrară. Pe biroul Dumei au fost depuse două programe agrare principale: proiectul de lege al cadeților, semnat de 42 de deputați, și proiectul de lege al trudovicilor, cunoscut sub denumirea de „proiectul celor 104". În opoziție cu trudovicii, cadeții voiau să mențină proprietatea moșierească, admițînd exproprierea numai cu o „justă despăgubire" și numai pentru pămînturile moșierești care erau în cea mai mare parte cultivate cu inventarul țăranilor sau care se dădeau în arendă.

Cu toate că s-a dovedit a fi slabă și timidă, Duma I de stat nu a justificat speranțele guvernului. Ea a fost dizolvată la 8 (21) iulie 1906. — *15*.

17 Lenin se referă la Duma de stat cu funcții consultative care urma să fie convocată în baza unui proiect de lege întocmit, din însărcinarea țarului, de către *ministrul* de interne A. G. Bulîghin. La 6 (19) august 1905 au fost date publicității manifestul țarului,

www.dacoromanica.ro

legea cu privire la crearea Dumei de stat și regulamentul alegerilor pentru Dumă. În alegerile pentru această Dumă aveau drept de vot numai moșierii, capitaliștii și un mic număr de țărani înstăriți. Din cele 412 mandate fixate prin lege, țăranilor nu le reveneau decît 51. Majoritatea populației — muncitorii, țăranii săraci, muncitorii agricoli, intelectualitatea democratică — nu avea drept de vot ; nu puteau participa la alegeri femeile, militarii, studenții, persoanele care n-au împlinit 25 de ani, precum și o serie de naționalități asuprite din Rusia țaristă. Duma de stat nu avea dreptul să adopte nici o lege ; ea putea numai să discute unele probleme ca organ consultativ pe lîngă țar. Lenin scria că ea este „cea mai nerușinată batjocură de «reprezentanță populară»" (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 179).

Bolșevicii chemau pe muncitori și țărani la boicotarea activă a Dumei lui Bulîghin, punînd în centrul campaniei de agitație lozincile : insurecție armată, armată revoluționară, guvern revoluționar provizoriu. Menșevicii considerau admisibilă participarea la alegerile pentru Dumă și se pronunțau pentru colaborare cu burghezia liberală.

Campania de boicotare a Dumei lui Bulîghin a fost folosită de bolșevici pentru mobilizarea tuturor forțelor revoluționare, pentru organizarea unor greve politice de masă și pregătirea insurecției armate. Alegerile pentru Duma lui Bulîghin n-au mai avut loc ; guvernul n-a reușit să convoace această Dumă. Ea a fost măturată de avîntul crescînd al revoluției și de greva politică generală din octombrie 1905.

În legătură cu Duma lui Bulîghin, vezi articolele lui Lenin : „Tocmeala în jurul constituției", „Boicotarea Dumei lui Bulîghin și insurecția", „«Unitatea dintre țar și popor și dintre popor și țar»", „În coada burgheziei monarhiste sau în fruntea proletariatului revoluționar și a țărănimii revoluționare ?" etc. (Opere complete, vol. 10, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 67—71 ; vol. 11, pag. 162—170 ; 176—185 ; 193—205). — *16.*

18 *Legea din 11 (24) decembrie 1905* — lege cu privire la alegerile pentru Duma de stat, promulgată de guvernul țarist în toiul insurecției armate din Moscova, ca o concesie făcută muncitorilor. Această lege făcea numai impresia că lărgește drepturile electorale.

Spre deosebire de Duma „consultativă" a lui Bulîghin, cea prevăzută prin legea din 11 (24) decembrie 1905 urma să fie o Dumă „legislativă". Curiilor stabilite prin legile anterioare — curia proprietarilor funciari (moșierii), curia orășenească (burghezia) și curia țărănească — li se adăuga și o curie muncitorească ; legea prevedea o oarecare lărgire a corpului electoral la orașe, menținînd însă neschimbat numărul total al delegaților din partea curiei orășenești. Alegerile nu erau generale. Nu aveau drept de vot femeile și peste 2 000 000 de bărbați care lucrau ca muncitori în micile întreprinderi, popoarele nomade, militarii

www.dacoromanica.ro

şi tinerii care n-au împlinit 25 ani. Votul nu era egal. Un delegat revenea la 2 000 de alegători în curia proprietarilor funciari, la 7 000 de alegători în curia orăşenească, la 30 000 de alegători în curia ţărănească şi la 90 000 de alegători în curia muncitorească, adică 1 vot moşieresc cîntărea cît 3 voturi ale burgheziei orăşeneşti, 15 voturi ţărăneşti sau 45 de voturi muncitoreşti. Delegaţii din partea curiei muncitoreşti alcătuiau numai 4% din numărul total al delegaţilor în alegerile pentru Duma de stat. În curia muncitorească erau admişi la vot numai muncitorii din întreprinderile cu cel puţin 50 de muncitori. Întreprinderile în care lucrau între 50 şi 1 000 de muncitori trimiteau cîte un împuternicit. Marile întreprinderi trimiteau cîte un împuternicit la fiecare 1 000 de oameni. Alegerile nu erau directe, ci indirecte. Pentru muncitori a fost stabilit un sistem de alegeri în trei trepte, iar pentru ţărani — în patru trepte. În fapt, alegerile nu erau secrete. Vorbind despre legea electorală din 11 (24) decembrie, care asigura moşierilor şi capitaliştilor o majoritate copleşitoare în Duma de stat, Lenin a spus că această lege „este cea mai grosolană falsificare a reprezentanţei populare" (Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 198). — *16.*

19 *La 20 februarie (5 martie) 1906* au fost promulgate o lege şi două ucazuri către Senat cu privire la Duma de stat şi la Consiliul de stat. Prin această lege şi prin aceste ucazuri guvernul ţarist a anulat în fond manifestul său din 17 octombrie.

Prin această lege, Consiliul de stat, format pe jumătate din persoane numite de cîrmuirea ţaristă şi pe jumătate din persoane alese de păturile ultrareacţionare ale nobilimii, ale marilor capitalişti şi ale înaltului cler, a fost transformat din organ consultativ în organ legislativ. Consiliul de stat a căpătat dreptul de a respinge orice lege votată de Dumă. — *17.*

20 Nota de faţă a fost tipărită sub formă de comentariu „Din partea redacţiei" la rezoluţia cu privire la războiul de partizani adoptată de Comitetul din Moscova al P.M.S.D.R. în septembrie 1906. În această rezoluţie, la punctul 3 al părţii consacrate expunerii de motive se spunea : „...Revoluţia, deşi nu este în stare să doboare guvernul printr-o acţiune populară generală, este totuşi într-atît de puternică încît nu poate să rămînă pasivă şi de aceea trece spontan la acţiuni de partizani împotriva duşmanului, acţiuni care sînt de aşteptat, mai ales la sate, o dată cu începerea recrutărilor în armată". — *20.*

21 Lenin se referă la rezoluţia „Regulile internaţionale ale tacticii socialiste", adoptată de Congresul socialist internaţional de la Amsterdam din august 1904. În această rezoluţie a fost definită atitudinea socialiştilor faţă de partidele burgheze ; ea interzicea socialiştilor să intre în guvernele burgheze şi condamna „orice tendinţă de estompare a contradicţiilor existente între clase, care înlesneşte apropierea de partidele burgheze". — *21.*

www.dacoromanica.ro

22 *Partidul industrial-progresist* a luat ființă în octombrie 1905 la Moscova ; el grupa pe reprezentanții marii burghezii comerciale și industriale, iar prin vederile sale politice se apropia de „Uniunea 17 octombrie". Acest partid sprijinea fără rezervă politica guvernului țarist. Apărînd interesele burgheziei, el cerea lărgirea drepturilor Dumei în materie bugetară, o legislație economică mai largă, unele reforme în domeniul învățămîntului și al justiției. Revendicările agrare ale partidului se rezumau la aplicarea politicii lui Stolîpin, care urmărea să facă din burghezia sătească, din chiaburime, un reazem al absolutismului țarist. Ulterior, Partidul industrial progresist a fuzionat cu octombriștii. — 22.

23 *„Uniunea democratică a constituționaliștilor"* — organizație contrarevoluționară ; a luat ființă la Petersburg curînd după publicarea manifestului din 17 octombrie ; în rîndurile sale se grupau reprezentanții marii nobilimi și ai păturilor conservatoare ale burgheziei industriale, precum și vîrfurile birocrației. Programul acestui partid se deosebea prea puțin de programul octombriștilor. El considera că monarhia constituțională constituie pentru Rusia cea mai adecvată formă de orînduire de stat. În dorința de a atrage de partea sa chiaburimea, „Uniunea democratică a constituționaliștilor" declara, în scopuri demagogice, că principalul său obiectiv este rezolvarea problemei agrare. Copiind în programul său principalele revendicări ale programului agrar al cadeților, „Uniunea democratică" cerea ca suprafața pămîntului aflată în folosința țărănimii să fie sporită printr-o răscumpărare a pămînturilor moșierești care nu prezintă vreo valoare economică pentru proprietarii lor. La sfîrșitul anului 1905, „Uniunea democratică" a fuzionat cu partidul octombriștilor. — 22.

24 *Partidul ordinii* — partid contrarevoluționar al marii burghezii comerciale și industriale, al moșierilor și al păturilor de sus ale birocrației ; a luat ființă în toamna anului 1905 ; fizionomia lui s-a conturat definitiv după publicarea manifestului din 17 (30) octombrie. Camuflîndu-se sub paravanul „ordinii", în realitate acest partid se pronunța în mod categoric în favoarea regimului țarist. El a salutat dizolvarea Dumei întîi de stat ; în alegerile pentru Duma a doua de stat s-a prezentat în bloc cu organizația ultrareacționară „Uniunea adevăraților ruși", făcînd și octombriștilor propunerea de a intra în acest bloc. În 1907, Partidul ordinii s-a scindat ; o parte din membrii lui s-au alăturat octombriștilor, iar cealaltă — ultrareacționarilor fățiși. — 22.

25 *„Uniunea poporului rus"* — organizație monarhistă ultrareacționară, pogromistă ; a fost creată în octombrie 1905 la Petersburg, în vederea luptei împotriva mișcării revoluționare. Această „Uniune" grupa în rîndurile sale moșieri reacționari, mari proprietari de imobile, comercianți, funcționari de poliție, clerici, mici burghezi de la orașe, chiaburi, elemente declasate și certate

www.dacoromanica.ro

cu legea. În fruntea ei se aflau V. A. Bobrinski, A. I. Dubrovin, P. A. Kruşevan, N. E. Markov II, V. M. Purişkevici şi alţii. Organele ei de presă erau ziarele „Russkoe Znamea", „Obiedinenie" şi „Groza". Secţii ale „Uniunii" au fost înfiinţate în multe oraşe din Rusia.

„Uniunea poporului rus" se situa pe poziţia menţinerii neştirbite a absolutismului ţarist, a gospodăriei moşiereşti semifeudale şi a privilegiilor nobilimii. În programul ei figura lozinca „ortodoxie, autocraţie, naţionalism", lozincă monarhistă naţionalistă de pe vremea iobăgiei. În lupta ei împotriva revoluţiei, „Uniunea" folosea ca metodă principală pogromul şi asasinatul. Cu concursul şi cu îngăduinţa poliţiei, membrii ei stîlceau în bătăi şi ucideau nepedepsit, în văzul lumii, muncitori revoluţionari şi reprezentanţi înaintaţi ai intelectualităţii cu vederi democratice, spărgeau mitinguri şi trăgeau în participanţi, organizau pogromuri antievreieşti, duceau o furibundă campanie de aţîţare împotriva naţionalităţilor neruse.

După dizolvarea Dumei a doua, „Uniunea" s-a scindat în două organizaţii: „Oastea Arhanghelului Mihail", în frunte cu Purişkevici, care se pronunţa pentru folosirea Dumei a treia în scopuri contrarevoluţionare, şi „Uniunea poporului rus", în frunte cu Dubrovin, care continua să aplice tactica terorii făţişe. Ambele organizaţii pogromiste au fost lichidate în timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, foştii membri ai acestor organizaţii au participat activ la rebeliunile şi comploturile contrarevoluţionare împotriva Puterii sovietice. — 22.

26 Lenin se referă la membrii Partidului monarhist rus — organizaţie ultrareacţionară şi contrarevoluţionară, definitiv constituită în toamna anului 1905 la Moscova, în scopul luptei împotriva mişcării revoluţionare. Din ea făceau parte moşieri, demnitari ţarişti şi reprezentanţi ai înaltului cler. În fruntea acestui partid se aflau: publicistul reacţionar V. A. Gringmut, protoiereul I. Vostorgov, prinţul D. N. Dolgorukov, baronul G. G. Rosen şi alţii; pe poziţii apropiate de acest partid se situa protoiereul ultrareacţionar Ioan din Kronstadt. Organele de presă ale partidului monarhist au fost ziarul „Moskovskie Vedomosti" şi revista „Russkii Vestnik". Prin orientarea sa politică, Partidul monarhist rus se înrudea cu organizaţia pogromistă ultrareacţionară „Uniunea poporului rus"; el se pronunţa pentru menţinerea monarhiei absolute, pentru păstrarea tuturor privilegiilor nobilimii, ale bisericii ortodoxe şi ale naţionalităţii velicoruse. Monarhiştii se declarau împotriva oricăror instituţii legislative, împotriva convocării Dumei de stat. În 1911 partidul şi-a schimbat denumirea în „Uniunea monarhistă rusă". — 22.

27 *„Partidul înnoirii paşnice"* — organizaţie monarhist-constituţionalistă a marii burghezii şi a moşierilor, constituită definitiv în 1906, după dizolvarea Dumei întîi de stat. Acest partid grupa

www.dacoromanica.ro

în rîndurile sale octombriști „de stînga" și cadeți de dreapta. Liderii partidului „înnoirii pașnice" au fost: P. A. Heiden, N. N. Lvov, P. P. Reabușinski, M. A. Stahovici, E. N. și G. N. Trubețkoi, D. N. Șipov și alții. Prin programul său, acest partid se înrudea cu octombriștii. El apăra interesele burgheziei industriale și ale moșierilor, care își exploatau pe baze capitaliste moșiile. Lenin numea partidul „înnoirii pașnice" „partidul jefuirii pașnice", deoarece activitatea lui era îndreptată spre „asigurarea unei apărări cît mai temeinice, mai viclene, mai iscusite, mai solide pe dinăuntru și mai invizibile pe din afară a *drepturilor* nobilei boierimi ruse asupra sîngelui și sudorii milioanelor de «mujici»..." (Opere, vol. 13, E.S.P.L.P. 1957, pag. 42). În Duma a III-a de stat, partidul „înnoirii pașnice" s-a aliat cu așa-numitul partid al „reformelor democratice", formînd împreună fracțiunea „progresistă". — *22.*

28 *Partidul reformelor democratice* — partid al burgheziei monarhiste liberale; a fost creat la începutul anului 1906, în timpul alegerilor pentru Duma I de stat, grupînd în rîndurile sale acele elemente cărora programul cadeților li se părea a fi prea radical. În fruntea acestui partid au stat: K. K. Arseniev, I. I. Ivaniukov, M. M. Kovalevski, V. D. Kuzmin-Karavaev, A. S. Posnikov și alții. La sfîrșitul anului 1907 Partidul reformelor democratice și-a încetat existența. — *22.*

29 *„Independenții"* — membrii partidului „independent", care era o mică grupare de intelectuali burghezi, creată în noiembrie 1905. Acest partid punea pe primul plan sarcina „ridicării nivelului moral și cultural" al societății ruse. Programul „independenților" se asemăna cu acela al cadeților, cuprinzînd, printre altele, revendicarea unei monarhii constituționale. În problema agrară, „independenții" se pronunțau pentru exproprierea pămînturilor moșierești în schimbul unei despăgubiri. După dizolvarea Dumei a II-a de stat, partidul „independenților" și-a încetat existența. — *22.*

30 *Radicalii-democrați* — organizație mic-burgheză, creată în noiembrie 1905. Prin programul său, această organizație se situa între cadeți și menșevici. Radicalii-democrați au încercat să scoată ziarul „Radikal" (a apărut un singur număr). Ei se pronunțau pentru republică democratică, deși acceptau și o monarhie constituțională, cu condiția ca miniștrii să fie răspunzători în fața parlamentului. În problema agrară, ei cereau exproprierea fără despăgubiri a pămînturilor statului, a domeniilor coroanei, a pămînturilor mănăstirești și bisericești și exproprierea pămînturilor moșierești în schimbul unei despăgubiri minime. La începutul anului 1906, organizația radical-democraților s-a destrămat, iar membrii ei s-au grupat în jurul organelor de presă semicadete „Bez Zaglaviia" și „Tovarișci". — *22.*

31 *Socialiștii-populiști trudovici* — membrii Partidului socialist-populist al muncii, partid mic-burghez care s-a desprins din aripa

www.dacoromanica.ro

dreaptă a partidului socialist-revoluționar (partidul eserilor) în 1906. Socialiștii-populiști se pronunțau pentru un bloc cu cadeții. Lenin îi numea „social-cadeți", „oportuniști mic-burghezi", „mențevicii eserilor", pentru că oscilau între cadeți și eseri ; el sublinia că acest partid „se deosebește prea puțin de cadeți, deoarece șterge din program atît republica cît și trecerea întregului pămînt în mîinile țărănimii" (vezi volumul de față, pag. 24). În fruntea Partidului socialist-populist al muncii au stat A. V. Peșehonov, N. F. Annenski, V. A. Meakotin și alții. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, Partidul socialiștilor-populiști a fuzionat cu grupul trudovic ; el a dat un sprijin activ Guvernului provizoriu burghez, din care au făcut parte și reprezentanți ai săi. După Revoluția Socialistă din Octombrie, socialiștii-populiști au participat la comploturile contrarevoluționare și la acțiunile armate îndreptate împotriva Puterii sovietice. În perioada intervenției militare străine și a războiului civil, Partidul socialist-populist și-a încetat existența. — 22.

32 *Socialiștii-revoluționari* (eserii) — partid mic-burghez din Rusia ; a luat ființă la sfîrșitul anului 1901 — începutul anului 1902 prin fuzionarea mai multor grupuri și cercuri narodnice („Uniunea socialiștilor-revoluționari", „Partidul socialiștilor-revoluționari" etc.). Organele lui de presă oficiale au fost ziarul „Revoluționnaia Rossiia" (1900—1905) și revista „Vestnik Russkoi Revoliuții" (1901—1905). Eserii nu vedeau deosebirile de clasă dintre proletariat și micul proprietar ; ei estompau diferențierea de clasă și contradicțiile din sînul țărănimii, negau rolul conducător al proletariatului în revoluție. Concepțiile lor reprezentau un amestec eclectic de idei narodniciste și revizioniste. Eserii, spunea Lenin, încearcă să cîrpească „găurile narodnicismului cu peticile «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului" (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 283). Tactica terorii individuale, pe care eserii o propagau ca principală metodă de luptă împotriva absolutismului, aducea serioase prejudicii mișcării revoluționare și îngreuia organizarea maselor în vederea luptei revoluționare.

Programul agrar al eserilor prevedea desființarea proprietății private asupra pămîntului și trecerea lui la dispoziția obștilor, înfăptuirea folosinței „egalitare" a pămîntului, bazată pe „principiul muncii", precum și dezvoltarea cooperației. Acest program, pe care eserii îl numeau program de „socializare a pămîntului", nu avea în realitate nimic socialist. Analizînd programul eserilor, V. I. Lenin a arătat că menținerea producției de mărfuri și a gospodăriei individuale pe pămîntul comun nu înlătură dominația capitalului, nu-i izbăvește pe țăranii muncitori de exploatare și de primejdia ruinării ; în condițiile capitalismului, nici cooperația nu poate fi un mijloc de salvare pentru țăranii cu gospodărie mică, deoarece ea, cooperația, servește la îmbogățirea burgheziei sătești. Totodată, Lenin releva că, fără a fi socialistă, revendicarea introducerii folosinței egalitare a pămîntului avea un caracter

www.dacoromanica.ro

democrat-revoluționar, istoricește progresist, deoarece era îndreptată împotriva proprietății funciare moșierești, reacționare.

Partidul bolșevic a demascat încercările eserilor de a se deghiza în socialiști, a dus împotriva lor o luptă perseverentă în vederea cîștigării țărănimii, a arătat cît de dăunătoare este pentru mișcarea muncitorească tactica terorii individuale, folosită de ei. Totodată, bolșevicii consimțeau să încheie cu eserii, în anumite condiții, acorduri vremelnice în lupta împotriva țarismului.

Compoziția de clasă eterogenă a țărănimii determina nestatornicia politică și ideologică și fărîmițarea organizatorică a partidului eserilor, permanentele lui oscilări între burghezia liberală și proletariat. Încă în timpul primei revoluții ruse, din partidul eserilor s-a desprins aripa dreaptă, care a format „Partidul socialist-populist al muncii", partid legal, care prin concepțiile sale se apropia de cadeți, și aripa stîngă, care a format uniunea semianarhistă a „maximaliștilor". În perioada reacțiunii stolîpiniste, partidul eserilor a trecut printr-un proces de totală descompunere ideologică și organizatorică. În anii primului război mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe pozițiile social-șovinismului.

După victoria revoluției burghezo-democratice din februarie 1917, eserii, împreună cu menșevicii și cadeții, au constituit principalul sprijin al Guvernului provizoriu burghezo-moșieresc contrarevoluționar, iar liderii partidului lor (Kerenski, Avksentiev, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea țărănimii cu privire la lichidarea proprietății moșierești, s-a pronunțat pentru menținerea proprietății moșierești asupra pămîntului ; miniștrii eseri din Guvernul provizoriu trimiteau detașamente de represiune împotriva țăranilor care ocupau pămînturile moșierești.

La sfîrșitul lunii noiembrie 1917, aripa stîngă a eserilor a format un partid aparte — partidul eserilor de stînga. Căutînd să-și mențină influența în rîndurile maselor țărănești, eserii de stînga au recunoscut de formă Puterea sovietică și au încheiat un acord cu bolșevicii, dar curînd după aceea au pășit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice.

În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, eserii au desfășurat o activitate subversivă contrarevoluționară, au dat un sprijin activ intervenționiștilor și albgardiștilor, au participat la comploturi contrarevoluționare și au organizat acte teroriste împotriva militanților partidului comunist și ai Statului sovietic. După terminarea războiului civil, eserii și-au continuat activitatea dușmănoasă îndreptată împotriva Statului sovietic, atît în interiorul țării cît și în tabăra emigranților albgardiști. — 22.

33 *„Maximaliștii"* — grupare teroristă semianarhistă mic-burgheză, care s-a desprins în 1904 de partidul socialiștilor-revoluționari și a format în octombrie 1906, la Congresul de constituire de la Abo (Finlanda), „Uniunea socialiștilor-revoluționari maximaliști". „Maximaliștii" ignorau etapa burghezo-democratică a revoluției ; paralel cu revendicarea eseristă a „socializării" pămîntului, ei

www.dacoromanica.ro

cereau și „socializarea" imediată a fabricilor și uzinelor. Considerînd țărănimea muncitoare drept principala forță motrice a revoluției, „maximaliștii" declarau totodată că rolul hotărîtor în mișcarea revoluționară revine „minorității active", iar principalul mijloc de luptă este teroarea individuală. Relevînd inconsecvența politică a „maximaliștilor", V. I. Lenin scria : „Desprinderea maximaliștilor, care în cursul revoluției au căutat mereu să se desprindă de socialiștii-revoluționari fără să reușească să se desprindă complet, n-a făcut decît să confirme nestatornicia de clasă a revoluționarismului narodnic" (Opere, vol. 15, E.S.P.L.P. 1957, pag. 138). În 1907, după o serie întreagă de acțiuni teroriste nereușite și de arestări în masă, organizațiile maximaliștilor au început să se destrame.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, partidul „maximaliștilor" a reînviat. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, „maximaliștii" au participat cîtva timp la activitatea Sovietelor și a C.E.C. din Rusia. Curînd însă partidul „maximaliștilor" s-a scindat : unii dintre ei au pășit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice, iar alții au recunoscut programul bolșevicilor și, în aprilie 1920, au intrat în P.C. (b) din Rusia. — 22.

34 *Grupul trudovic* („trudovicii") — grup de democrați mic-burghezi în Dumele de stat din Rusia, format din țărani și intelectuali de orientare narodnică. Fracțiunea trudovicilor s-a constituit în aprilie 1906, fiind formată din deputații țăranilor în Duma I de stat.

Trudovicii cereau desființarea tuturor îngrădirilor feudale și naționale, democratizarea administrației locale, introducerea votului universal în alegerile pentru Duma de stat. Programul agrar al trudovicilor avea ca punct de plecare principiile narodnice de folosire egalitară a pămîntului : crearea unui fond funciar al întregului popor, fond în care să intre pămînturile statului, domeniile coroanei, pămînturile mănăstirești, precum și pămînturile proprietate privată, dacă întinderea proprietății depășește norma stabilită pe baza criteriului muncii ; pentru pămînturile proprietate privată supuse exproprierii programul trudovicilor prevedea să se acorde despăgubiri. V. I. Lenin arăta că trudovicul tipic este țăranul căruia „nu-i este străină tendința de a cădea la învoială cu monarhia, de a se potoli pe peticul *său* de pămînt în cadrul orînduirii burgheze, dar în momentul de față principalele sale forțe sînt angajate în lupta împotriva moșierilor, pentru pămînt, în lupta împotriva statului feudal, pentru democrație" (volumul de față, pag. 25).

În cadrul Dumei de stat, trudovicii au oscilat între cadeți și social-democrați. Aceste oscilări erau determinate de însăși natura de clasă a micilor producători țărani. Dat fiind însă că trudovicii reprezentau totuși masele țărănești, în Dumă bolșevicii au promovat o tactică de înțelegere cu ei în unele probleme, în vederea luptei comune împotriva absolutismului țarist și a cadeților.

www.dacoromanica.ro

În 1917, Grupul trudovic a fuzionat cu partidul „socialiștilor-populiști" și a sprijinit activ Guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie, trudovicii s-au situat de partea contrarevoluției burgheze. — *22.*

35 „*Soțial-Demokrat*" — ziar, organ ilegal al Comitetului Central al P.M.S.D.R.; a apărut la Petersburg de la 17 (30) septembrie pînă la 18 noiembrie (1 decembrie) 1906; în total au apărut 7 numere. Redacția ziarului, aleasă la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., era formată numai din menșevici (F. I. Dan, L. Martov, A. S. Martînov, P. P. Maslov și A. N. Potresov). De fapt, ziarul a fost un organ fracționist al menșevicilor. — *28.*

36 „*Proletarii*" — ziar ilegal bolșevic. A apărut de la 21 august (3 septembrie) 1906 pînă la 28 noiembrie (11 decembrie) 1909, sub redacția lui V. I. Lenin; au apărut 50 de numere. La munca redacțională au participat activ I. F. Dubrovinski, A. V. Lunacearski, M. E. Vladimirski, V. V. Vorovski; de partea tehnică a editării ziarului s-au ocupat A. G. Șlihter, E. S. Șlihter ș.a. Primele 20 de numere au fost pregătite pentru tipar și culese la Vîborg (ziarul se tipărea la Petersburg de pe matrițele primite de la Vîborg; din motive conspirative, ca loc de apariție se menționa Moscova). Dat fiind faptul că editarea unui organ ilegal în Rusia devenise cît se poate de dificilă, în urma unei hotărîri a Comitetului din Petersburg și a Comitetului din Moscova ale P.M.S.D.R., redacția a trecut la editarea ziarului în străinătate (nr. 21—40 au apărut la Geneva, iar nr. 41—50 la Paris).

Nr. 1—2 ale ziarului „Proletarii" au apărut sub titlul de organ al Comitetului din Petersburg și al Comitetului din Moscova ale P.M.S.D.R.; nr. 3—4 ca organ al Comitetului din Moscova al P.M.S.D.R., al Comitetului din Petersburg și al Comitetului districtual Moscova; nr. 5—11 ca organ al Comitetelor din Moscova și din Petersburg ale P.M.S.D.R., al Comitetului districtual Moscova, al Comitetelor din Perm și din Kursk ale P.M.S.D.R.; nr. 12—20 ca organ al Comitetelor din Moscova și Petersburg ale P.M.S.D.R., al Comitetului districtual Moscova și al Comitetelor din Perm, Kursk și Kazan ale P.M.S.D.R.; de la nr. 21 (din momentul mutării redacției în străinătate) și pînă la ultimul număr, din nou ca organ al Comitetelor din Moscova și Petersburg ale P.M.S.D.R.

Ziarul „Proletarii" a fost, de fapt, Organul Central al bolșevicilor. Întreaga activitate de bază din cadrul redacției ziarului „Proletarii" a fost dusă de Lenin. De cele mai multe ori, el publica cîteva articole într-un număr. În ziarul „Proletarii" au fost publicate peste 100 de articole și note scrise de Lenin în legătură cu principalele probleme ale luptei revoluționare a clasei muncitoare. În ziar erau tratate pe larg probleme generale

www.dacoromanica.ro

de politică şi de tactică, se publicau dări de seamă cu privire la activitatea C.C. al P.M.S.D.R., hotărîri ale conferinţelor şi plenarelor C.C., scrisori ale C.C. referitoare la diferite probleme ale activităţii partidului, precum şi o serie de alte documente. În suplimentul la nr. 46 al ziarului a fost publicată înştiinţarea cu privire la consfătuirea redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii", precum şi rezoluţiile acestei consfătuiri, care a avut loc la Paris între 8 şi 17 (21 şi 30) iunie 1909. Ziarul a întreţinut strînse legături cu organizaţiile de partid locale.

În anii reacţiunii stolîpiniste, „Proletarii" a jucat un rol important în menţinerea şi în consolidarea organizaţiilor bolşevice, în lupta împotriva lichidatorilor, otzoviştilor, ultimatiştilor şi ziditorilor de dumnezeu. La plenara C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910, menşevicii au reuşit să impună, cu ajutorul împăciuitoriştilor, adoptarea unei hotărîri prin care, sub pretextul luptei împotriva fracţionismului, ziarul „Proletarii" a fost obligat să-şi înceteze apariţia. — *28*.

37 *Tkacevism* — curent narodnic-revoluţionar, înrudit cu blanquismul şi denumit astfel după numele ideologului său P. N. Tkacev (1844—1885). Tkaceviştii vedeau în lupta politică o premisă necesară a revoluţiei, dar subapreciau rolul hotărîtor al maselor populare. După părerea lui Tkacev, minoritatea revoluţionară trebuie să pună mîna pe puterea politică, să creeze un stat nou şi să înfăptuiască transformări revoluţionare în interesul poporului, căruia nu-i rămîne decît să se folosească de rezultatele ce i se oferă de-a gata.

Critica revoluţionarismului mic-burghez al lui Tkacev a fost făcută de F. Engels în articolul „Literatura din emigraţie" (publicat pentru prima oară în ziarul „Der Volksstaat" nr. 69, 73, 117, 118 din 1874 şi 36, 37, 43, 44, 45 din 1875). — *28*.

38 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia") a fost organizat în 1897, la Congresul de constituire al grupurilor social-democrate evreieşti, care a avut loc la Vilno ; el grupa în special elementele semiproletare ale meşteşugăriimi evreieşti din regiunile apusene ale Rusiei. La primul Congres al P.M.S.D.R. (1898), Bundul a intrat în P.M.S.D.R. „ca organizaţie autonomă, de sine stătătoare doar în problemele care privesc proletariatul evreiesc" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 14).

Bundul era purtătorul naţionalismului şi separatismului în rîndurile mişcării muncitoreşti din Rusia. În aprilie 1901, Congresul al IV-lea al Bundului a hotărît să modifice relaţiile organizatorice cu P.M.S.D.R., stabilite de primul Congres al P.M.S.D.R. Într-o rezoluţie a sa, congresul Bundului a declarat că consideră P.M.S.D.R. drept o uniune federativă de organizaţii naţionale şi că Bundul trebuie să fie o parte federativă a P.M.S.D.R.

www.dacoromanica.ro

La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., după ce i-a fost respinsă cererea de a fi recunoscut drept unicul reprezentant al proletariatului evreiesc, Bundul s-a retras din partid. În 1906, pe baza unei hotărîri a Congresului al IV-lea (de unificare), Bundul a intrat din nou în P.M.S.D.R.

În cadrul P.M.S.D.R., bundiştii au sprijinit întotdeauna aripa oportunistă a partidului („economişti", menşevici, lichidatori) şi au dus o luptă necontenită împotriva bolşevicilor şi bolşevismului. Revendicării programatice a bolşevicilor cu privire la dreptul naţiunilor la autodeterminare, Bundul îi opunea revendicarea autonomiei cultural-naţionale. În perioada reacţiunii stolîpiniste, Bundul s-a situat pe poziţii lichidatoriste şi a participat activ la crearea Blocului antipartinic din august. În timpul războiului mondial din 1914—1918, bundiştii s-au situat pe poziţiile social-şovinismului. În 1917 Bundul a sprijinit Guvernul provizoriu contrarevoluţionar, a luptat de partea duşmanilor Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, conducerea Bundului s-a unit cu forţele contrarevoluţiei. În acelaşi timp, printre membrii de rînd ai Bundului s-a conturat o cotitură în favoarea colaborării cu Puterea sovietică. În martie 1921, Bundul s-a autolichidat, iar o parte din membrii săi au intrat în P.C. (b) din Rusia, în cadrul normelor generale. — *31.*

39 „*Tovarişci*" — cotidian burghez ; a apărut la Petersburg de la 15 (28) martie 1906 pînă la 30 decembrie 1907 (12 ianuarie 1908). Fără a fi formal organul vreunui partid, ziarul era, de fapt, organul cadeţilor de stînga. S. N. Prokopovici şi E. D. Kuskova au participat activ la editarea lui. La acest ziar au colaborat şi menşevicii. — *33.*

40 *Bernsteinienii* — reprezentanţi ai curentului antimarxist, oportunist din social-democraţia germană şi internaţională ; a apărut la sfîrşitul secolului al XIX-lea în Germania, fiind denumit astfel după numele social-democratului E. Bernstein, exponentul cel mai făţiş al revizionismului.

În anii 1896—1898 Bernstein a publicat în revista „Die Neue Zeit", organul teoretic al social-democraţiei germane, o serie de articole sub titlul comun „Problemele socialismului", în care a procedat la revizuirea bazelor filozofice, economice şi politice ale marxismului revoluţionar. „El a negat posibilitatea de a fundamenta ştiinţific socialismul şi de a dovedi, din punctul de vedere al concepţiei materialiste a istoriei, necesitatea şi inevitabilitatea lui ; a tăgăduit faptul că mizeria creşte, că are loc un proces de proletarizare şi că contradicţiile capitaliste se ascut ; a declarat inconsistentă însăşi noţiunea de *«scop final»* şi a respins fără nici o rezervă ideea dictaturii proletariatului ; a negat opoziţia principială dintre liberalism şi socialism ; a negat *teoria luptei de clasă...*" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 6, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 7). Revizuirea marxismului de către

www.dacoromanica.ro

bernsteinieni urmărea transformarea social-democrației dintr-un partid al revoluției sociale într-un partid al reformelor sociale.

Elementele de stînga din social-democrația germană au pornit lupta împotriva lui Bernstein în paginile ziarelor lor. În apărarea bernsteinismului s-a ridicat aripa oportunistă de dreapta. Comitetul central al partidului a adoptat o poziție împăciuitoristă față de bernsteinism, căruia nu i-a dat riposta cuvenită. Polemica împotriva articolelor lui Bernstein a fost deschisă în iulie 1898 de revista „Die Neue Zeit" cu articolul lui G. V. Plehanov „Bernstein și materialismul", îndreptat împotriva revizionismului.

În 1899 articolele lui Bernstein au apărut în volum sub titlul „Premisele socialismului și sarcinile social-democrației".

La congresele — de la Stuttgart (octombrie 1898), Hanovra (octombrie 1899) și Lübeck (septembrie 1901) — ale partidului social-democrat din Germania a fost condamnat bernsteinismul, dar, din cauza poziției împăciuitoriste adoptate de majoritatea liderilor săi, partidul nu s-a desolidarizat de Bernstein. Bernsteinienii au continuat să-și propage în mod deschis ideile revizioniste în revista „Sozialistische Monatshefte" și în organizațiile de partid.

Bernsteinismul s-a bucurat de sprijinul elementelor oportuniste din celelalte partide ale Internaționalei a II-a. În Rusia, teoriile bernsteiniene au fost susținute de „marxiștii legali" și de „economiști". Cenzura țaristă a permis tipărirea cărții lui Bernstein în limba rusă în trei ediții, iar Zubatov, șeful ohranei din Moscova, a inclus-o în lista cărților recomandate muncitorilor.

Numai marxiștii revoluționari din Rusia, bolșevicii, în frunte cu Lenin, au dus o luptă hotărîtă și consecventă împotriva bernsteinismului și a adepților lui. Lenin s-a ridicat împotriva bernsteinienilor încă din 1899 în „Protestul social-democraților din Rusia" și în articolul „Programul nostru" (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediția a doua, pag. 157—170 și 176—180); el a supus bernsteinismul unei critici ample în cartea „Ce-i de făcut?" și în articolele „Marxism și revizionism", „Divergențele din sînul mișcării muncitorești europene" (vezi Opere complete, vol. 6, Editura politică, 1961, ediția a doua, pag. 1—190; Opere, vol. 15, E.S.P.L.P. 1957, pag. 17—27 și vol. 16, E.S.P.L.P. 1957, pag. 345—350) și altele. — *34.*

41 *„Naşa Jizn"* — cotidian de orientare liberală; a apărut la Petersburg, cu întreruperi, de la 6 (19) noiembrie 1904 pînă la 11 (24) iulie 1906. — *35.*

42 Este vorba de Congresul al IV-lea al partidului cadet, care a avut loc la Helsingfors la 24—28 septembrie (7—11 octombrie) 1906. — *38.*

43 *„Stolicinaia Poşta"* — cotidian; a apărut la Petersburg din octombrie 1906 pînă în februarie 1908. La început a fost organul

www.dacoromanica.ro

cadeților de stînga ; din februarie 1907 a devenit tribuna Grupului trudovic. A fost interzis de guvernul țarist. — *38*.

44 *Apelul de la Vîborg* — apel lansat sub titlul „Reprezentanții poporului către popor", a fost adoptat la consfătuirea care a avut loc la 9—10 (22—23) iulie 1906 în orașul Vîborg, unde au plecat după dizolvarea Dumei de stat vreo 200 de foști deputați, în majoritate cadeți. Textul apelului a fost întocmit de o comisie creată la această consfătuire și formată din cadeți, trudovici și menșevici. Apelul chema populația ca, în semn de protest împotriva dizolvării Dumei, să nu plătească impozite, să nu dea recruți, să nu recunoască împrumuturile încheiate fără aprobarea Dumei. Prin aceste măsuri „de rezistență pasivă", cadeții sperau să abată pe un făgaș pașnic mișcarea revoluționară de masă. V. I. Lenin scria mai tîrziu : „În Duma I, liberalismul perora despre libertatea poporului, iar apoi o ștergea în taină pe ușa din dos la Trepov și lupta împotriva trudovicilor și a deputaților muncitori. Prin manifestul de la Vîborg, el a încercat să prindă doi iepuri, să manevreze în așa fel încît atitudinea lui să poată fi interpretată, după necesități, și în sensul sprijinirii revoluției, și în sensul luptei împotriva ei" (Opere, vol. 15, E.S.P.L.P. 1957, pag. 52). În septembrie 1906, congresul partidului cadet s-a pronunțat deschis împotriva „rezistenței pasive" și s-a dezis de apelul de la Vîborg.

Curînd după consfătuirea de la Vîborg, guvernul țarist a deferit justiției pe aceia care au participat la ea. În decembrie 1907, semnatarii apelului au fost judecați și condamnați la 3 luni închisoare. — *38*.

45 *„Reci"* — cotidian, organul central al partidului cadet ; a apărut la Petersburg, începînd de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub îngrijirea efectivă a lui P. N. Miliukov și I. V. Ghessen și cu colaborarea activă a lui M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve etc. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Pînă în august 1918 a continuat să apară sub diferite denumiri : „Nașa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naș Vek". — *42*.

46 *„Polearnaia Zvezda"* — revistă săptămînală politică și filozofică, organ al aripii drepte a partidului cadet ; a apărut la Petersburg de la 15 (28) decembrie 1905 pînă la 19 martie (1 aprilie) 1906 sub îngrijirea lui P. B. Struve, cu colaborarea lui N. A. Berdeaev, V. M. Ghessen, A. S. Izgoev, D. S. Merejkovski, I. I. Petrunkevici etc. În total au apărut 14 numere. Revista „Polearnaia Zvezda" își afirma fățiș ura față de revoluție și ducea o luptă neîncetată împotriva intelectualilor democrați-revoluționari. — *45*.

47 Lenin se referă la grevele muncitorilor și la acțiunile țărănimii, care luaseră amploare în iulie 1906, precum și la răscoalele armate

www.dacoromanica.ro

de mari proporţii ale soldaţilor şi marinarilor de la Sveaborg, Kronstadt şi Revel. — *45.*

48 „*Russkoe Bogatstvo*" — revistă lunară ; a apărut la Petersburg din 1876 pînă în 1918. La începutul ultimului deceniu al secolului al XIX-lea a trecut în mîinile narodnicilor liberali în frunte cu N. K. Mihailovski. Începînd din 1906, „Russkoe Bogatstvo" a devenit organul Partidului semicadet al socialiştilor-populişti. „Russkoe Bogatstvo" şi-a schimbat de cîteva ori denumirea („Sovremennîe Zapiski", „Sovremennost", „Russkie Zapiski" ; în aprilie 1917 revista şi-a reluat vechea denumire de „Russkoe Bogatstvo"). — *46.*

49 „*Naşe Delo*" — săptămînal menşevic ; a apărut la Moscova din septembrie pînă în noiembrie 1906. Au apărut în total 10 numere. Revista număra printre colaboratorii ei activi pe N. Cerevanin (F. A. Lipkin), P. P. Maslov, N. Valentinov (N. V. Volski) şi pe alţi menşevici. Ea a militat pentru încheierea unui acord cu cadeţii în alegerile pentru Duma a doua şi a propagat ideea convocării unui „congres muncitoresc".

În ianuarie — februarie 1907 în locul revistei „Naşe Delo" a apărut revista „Delo Jizni". — *46.*

50 *Legea excepţională împotriva socialiştilor* a fost introdusă în Germania în 1878, de guvernul Bismarck, în vederea luptei împotriva mişcării muncitoreşti şi socialiste. Prin această lege au fost interzise toate organizaţiile partidului social-democrat, organizaţiile muncitoreşti de masă, presa muncitorească şi s-au confiscat publicaţiile socialiste ; social-democraţii erau urmăriţi de autorităţi şi expulzaţi din Germania. Dar persecuţiile şi represiunile nu au distrus partidul social-democrat, a cărui activitate a fost reorganizată şi adaptată la condiţiile ilegalităţii : a fost organizată apariţia în străinătate a ziarului „Sozial-Demokrat", Organul Central al partidului, iar congresele partidului s-au ţinut regulat (în 1880, 1883 şi 1887) ; în Germania au fost repede refăcute, în condiţii de ilegalitate, organizaţiile şi grupurile social-democrate, în fruntea cărora se afla Comitetul Central ilegal. În acelaşi timp, partidul a folosit pe scară largă posibilităţile legale pentru a-şi întări legăturile cu masele şi influenţa lui a crescut neîncetat : numărul voturilor întrunite de social-democraţi în alegerile pentru Reichstag a crescut din 1878 pînă în 1890 de peste trei ori.

Un mare ajutor primeau social-democraţii germani din partea lui K. Marx şi F. Engels. Sub presiunea mişcării muncitoreşti de masă, care devenea din ce în ce mai puternică, în 1890 legea excepţională împotriva socialiştilor a fost abrogată. — *50.*

51 „*Iskra*" — primul ziar marxist ilegal pe întreaga Rusie ; a fost înfiinţat de V. I. Lenin în 1900 şi a jucat un rol hotărîtor în

www.dacoromanica.ro

crearea partidului revoluționar marxist al clasei muncitoare din Rusia.

Primul număr al „Iskrei" leniniste a apărut în decembrie 1900 la Leipzig; numerele următoare au apărut la München; începînd din iulie 1902, ziarul a apărut la Londra, iar în primăvara anului 1903 la Geneva. La organizarea editării ziarului „Iskra" (utilarea unei tipografii clandestine, procurarea de litere ruseşti etc.) au dat un ajutor preţios social-democraţii germani C. Zetkin, A. Braun şi alţii, revoluţionarul polonez I. Marchlevski, care trăia pe atunci la München, şi H. Quelch, unul dintre conducătorii Federaţiei social-democrate din Anglia.

Din redacţia ziarului „Iskra" făceau parte: V. I. Lenin, G. V. Plehanov, L. Martov, P. B. Akselrod, A. N. Potresov şi V. I. Zasulici. Secretar de redacţie a fost, la început, I. G. Smidovici-Leman, iar mai tîrziu, din primăvara anului 1901, N. K. Krupskaia, care purta şi întreaga corespondenţă a „Iskrei" cu organizaţiile social-democrate din Rusia. În centrul atenţiei „Iskrei" se aflau problemele luptei revoluţionare a proletariatului şi a tuturor oamenilor muncii din Rusia împotriva absolutismului ţarist; se acorda o atenţie deosebită celor mai importante evenimente din viaţa internaţională şi mai ales evenimentelor din mişcarea muncitorească internaţională. Lenin a fost în fapt redactorul-şef şi conducătorul „Iskrei". El a publicat articole în toate problemele fundamentale ale construcţiei de partid şi ale luptei de clasă a proletariatului din Rusia.

„Iskra" a devenit un centru în jurul căruia se grupau forţele partidului, un centru de adunare şi de educare a cadrelor partidului. Într-o serie de oraşe din Rusia (Petersburg, Moscova, Samara etc.) au fost create grupuri şi comitete ale P.M.S.D.R. de orientare iskristă-leninistă, iar în ianuarie 1902, la Consfătuirea de la Samara a iskriştilor, a fost creată organizaţia din Rusia a „Iskrei". Organizaţiile iskriste luau fiinţă şi activau sub conducerea directă a discipolilor şi a tovarăşilor de luptă ai lui V. I. Lenin: N. E. Bauman, I. V. Babuşkin, S. I. Gusev, M. I. Kalinin, P. A. Krasikov, G. M. Krjijanovski, F. V. Lengnik, P. N. Lepeşinski, I. I. Radcenko ş. a.

Din iniţiativa lui Lenin şi cu participarea lui directă, redacţia „Iskrei" a elaborat un proiect de program al partidului (publicat în nr. 21 al „Iskrei") şi a făcut pregătirile necesare în vederea Congresului al II-lea al P.M.S.D.R. În momentul convocării congresului, majoritatea organizaţiilor social-democrate locale din Rusia s-au alăturat „Iskrei", aprobînd tactica, programul şi planul ei organizatoric şi recunoscînd-o drept organul lor conducător. Printr-o hotărîre specială, congresul a subliniat rolul excepţional al „Iskrei" în lupta pentru crearea partidului şi a declarat-o Organ Central al P.M.S.D.R. Curînd după Congresul al II-lea al partidului, menşevicii au pus stăpînire, cu sprijinul lui Plehanov, pe ziarul „Iskra". Începînd cu nr. 52 „Iskra" a încetat să fie organul de luptă al marxismului revoluţionar. — *53.*

www.dacoromanica.ro

52 „*Zarea*" — revistă politică-ştiinţifică marxistă ; a apărut legal în anii 1901—1902 la Stuttgart, fiind editată de redacţia „Iskrei". În total au apărut patru numere (dintre care unul dublu) : nr. 1 în aprilie 1901 (de fapt la 23 martie st. n.) ; nr. 2—3 în decembrie 1901 ; nr. 4 în august 1902. Sarcinile revistei au fost stabilite în „Proiectul de declaraţie a redacţiei ziarului «Iskra» şi revistei «Zarea»", scris de V. I. Lenin în Rusia (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 315—325). În 1902, pe vremea divergenţelor şi conflictelor ivite în cadrul redacţiei ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea", G. V. Plehanov a prezentat un proiect în care preconiza separarea revistei de ziar (el urmînd să-şi asume redactarea revistei), dar această propunere n-a fost acceptată şi cele două publicaţii au continuat să aibă o redacţie comună.

Revista „Zarea" a adoptat o atitudine critică faţă de revizionismul internaţional şi faţă de cel rus şi a apărat bazele teoretice ale marxismului. În coloanele revistei „Zarea" au apărut lucrările lui Lenin : „Note ocazionale", „Prigonitorii zemstvelor şi Hanibalii liberalismului", „D-nii «critici» în problema agrară" (primele patru capitole ale lucrării „Problema agrară şi «criticii lui Marx»"), „Cronică internă", „Programul agrar al social-democraţiei ruse", precum şi lucrările lui Plehanov : „Critica criticilor noştri. Partea I. D-l P. Struve în rolul de critic al teoriei dezvoltării sociale a lui Marx", „Cant împotriva lui Kant sau testamentul d-lui Bernstein" şi altele. — *53.*

53 Lenin se referă la broşura lui L. Martov „Partidele politice din Rusia", în care acesta a numit partidele burgheze partide „liberal-democratice". — *53.*

54 Broşura „*Martov şi Cerevanin în presa burgheză*" a apărut la Petersburg în octombrie 1906. În 1912, sesizat fiind de şeful jandarmeriei din gubernia Ienisei, Comitetul pentru presă a examinat conţinutul acestei broşuri şi a dispus confiscarea ei, iar Curtea de apel din Petersburg a hotărît distrugerea întregii ediţii. Între timp însă tirajul fusese difuzat în întregime, aşa încît hotărîrea a rămas fără efect. — *56.*

55 „*Novîi Puti*" — cotidian de orientare cadetă de stînga ; a apărut la Moscova de la 15 (28) august pînă la 3 (16) noiembrie 1906. La ziar au colaborat E. D. Kuskova, S. N. Prokopovici, Tan (V. G. Bogoraz) şi alţii. — *56.*

56 Este vorba de cei 33 de deputaţi din Duma I de stat (în majoritate trudovici) care au semnat „Proiectul de lege agrară generală", elaborat la o consfătuire neoficială a deputaţilor Grupului trudovic. Întocmit cu participarea directă a eserilor, „Proiectul celor 33" exprima concepţiile acestora în problema agrară. Principala revendicare, cuprinsă în „proiectul celor 33", era desfiin-

www.dacoromanica.ro

ţarea completă şi imediată a proprietăţii private asupra pămîntului. Proiectul proclama, de asemenea, dreptul egal al tuturor cetăţenilor la folosirea pămîntului şi principiul folosirii lui în obşte cu reîmpărţiri periodice egalitare după norma de consum şi norma de muncă. Spre deosebire de alte proiecte ale trudovicilor, „proiectul celor 33" era mai categoric, cerînd desfiinţarea imediată a proprietăţii private asupra pămîntului şi confiscarea pămînturilor moşiereşti, adică exproprierea lor fără răscumpărare.

Depus în Dumă spre examinare în şedinţa din 6 (19) iunie 1906, „proiectul celor 33" a întîmpinat o rezistenţă înverşunată din partea cadeţilor şi a fost respins cu o majoritate de 140 de voturi contra 78. — *59.*

57 V. I. Lenin se referă la Congresul de la Dresda al Partidului social-democrat german, care s-a ţinut între 13 şi 20 septembrie (st. n.) 1906. Congresul a adoptat o rezoluţie prin care interzicea membrilor de partid să colaboreze la presa burgheză. — *61.*

58 Este vorba de personajul din poemul în proză al lui I. S. Turgheniev „Regulă de comportare" (din ciclul „Poeme în proză"), care atribuie adversarului propriile sale lipsuri (vezi I. S. Turgheniev. Opere, vol. X, Editura pentru literatură universală, Bucureşti, 1961, pag. 206). — *63.*

59 Articolul *„Social-democraţia şi campania electorală"* a apărut fără semnătură în ziarul bolşevic „Proletarii" nr. 7 din 10 (23) noiembrie 1906. Nu s-a stabilit cine este autorul articolului. — *72.*

60 Broşura *„Social-democraţia şi acordurile electorale"* a apărut în noiembrie 1906 la Petersburg. În 1912, la 5 ani după editarea broşurii, Comitetul pentru presă a dispus confiscarea ei, iar Curtea de apel din Petersburg a confirmat această decizie. Exemplarele care mai rămăseseră au fost distruse la 30 ianuarie (12 februarie) 1912 în tipografia oraşului Petersburg. — *75.*

61 „*Oko*" — cotidian liberal burghez de orientare cadetă; a apărut la Petersburg între 6 (19) august şi 31 octombrie (13 noiembrie) 1906, ca succesor al ziarelor „Rusi", „Molva", „Dvadţatîi Vek". — *77.*

62 V. I. Lenin se referă la hotărîrile congresului al IV-lea al partidului cadet, care a avut loc la Helsingfors în zilele de 24—28 septembrie (7—11 octombrie) 1906. În cursul dezbaterilor cu privire la tactică, comitetul central al partidului cadet a propus o rezoluţie care respingea „rezistenţa pasivă" proclamată în Apelul de la Vîborg (vezi adnotarea 44). Cadeţii de stînga (în majoritate, reprezentanţi ai organizaţiilor din provincie) au propus o rezoluţie proprie, în care „rezistenţa pasivă" era declarată sarcină imediată a partidului. Congresul a adoptat cu majoritate

www.dacoromanica.ro

de voturi rezoluția propusă de comitetul central al partidului cadet, care cerea ca lozincile cuprinse în Apelul de la Vîborg să nu fie puse în practică. — *81.*

63 V. I. Lenin se referă la articolul lui V. Golubev „Cu privire la sarcinile partidului cadet", apărut în ziarul „Tovarișci" nr. 73 din 28 septembrie (11 octombrie) 1906. În acest articol se spunea că „partidul cadet are mulți generali, dar prea puțini soldați și instructori". — *82.*

64 *„Cele patru revendicări"* — denumire prescurtată care se dădea sistemului electoral democratic, în legătură cu faptul că, pentru a fi democratic, dreptul de vot trebuie să îndeplinească patru condiții, adică să fie universal, egal, direct și secret. — *82.*

65 Este vorba de revista cadetă *„Vestnik Partii Narodnoi Svobodî"*; a apărut săptămînal la Petersburg de la 22 februarie (7 martie) 1906 pînă la 3 (16) februarie 1908. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, revista și-a reluat apariția; a fost interzisă curînd după Revoluția Socialistă din Octombrie. — *86.*

66 *Guesdism* — curent marxist revoluționar în mișcarea socialistă franceză de la sfîrșitul secolului al XIX-lea — începutul secolului al XX-lea, avînd în frunte pe J. Guesde și P. Lafargue. În 1882, în urma sciziunii produse în cadrul Partidului muncitoresc din Franța la Congresul de la Saint-Étienne, guesdiștii au organizat un partid de sine stătător, păstrîndu-și vechea denumire. Ei au rămas credincioși programului partidului adoptat la Le Havre în 1880, a cărui parte teoretică a fost scrisă de K. Marx, și au apărat politica revoluționară de sine stătătoare a proletariatului. Guesdiștii se bucurau de o mare influență în centrele industriale din Franța și grupau elementele înaintate ale clasei muncitoare.

În 1901, adepții tacticii revoluționare a luptei de clasă, în frunte cu J. Guesde, au întemeiat Partidul socialist din Franța (ai cărui membri s-au numit guesdiști, după numele conducătorului lor). În 1905, guesdiștii au fuzionat cu Partidul socialist francez, partid reformist. În timpul războiului imperialist din 1914—1918, conducerea acestui partid (Guesde, Sembat și alții), trădînd cauza clasei muncitoare, a trecut pe pozițiile social-șovinismului. — *91.*

67 *Jaurèsiștii* — adepții socialistului francez J. Jaurès, care împreună cu A. Millerand a alcătuit în ultimul deceniu al secolului trecut grupul „socialiștilor independenți" și a condus aripa dreaptă, reformistă, a mișcării socialiste franceze. Sub pretextul „libertății criticii", jaurèsiștii au procedat la revizuirea principiilor fundamentale ale marxismului și au militat pentru colaborarea de clasă a proletariatului cu burghezia. În 1902 ei au format Partidul socialist francez, care se situa pe poziții reformiste. — *91.*

www.dacoromanica.ro

68 *„Soznatelnaia Rossiia"* — publicație socialist-revoluționară ; a apărut legal la Petersburg în toamna anului 1906, sub îngrijirea lui V. M. Cernov. În total au apărut 4 numere. Începînd cu numărul trei a apărut cu subtitlul „Sbornik na sovremennîe temî" („Culegere pe teme actuale"). — *93.*

69 *Conferința a doua a P.M.S.D.R. („Prima conferință generală")* a avut loc la Tammerfors între 3 și 7 (16 și 20) noiembrie 1906. La conferință au participat 32 de delegați cu vot deliberativ : 11 din partea menșevicilor, 7 din partea Bundului, 6 din partea bolșevicilor, 5 din partea social-democrației din Polonia și Lituania, 3 din partea social-democrației din Ținutul leton. Membrii C.C. și ai redacției O.C. au participat cu drept de vot consultativ.

Conferința a adoptat următoarea ordine de zi : 1. Campania electorală ; 2. Congresul partidului ; 3. Congresul muncitoresc ; 4. Lupta împotriva sutelor negre și a pogromurilor ; 5. Acțiunile de partizani.

Comitetul Central menșevic, organizînd reprezentarea unei serii de organizații menșevice fictive, a asigurat menșevicilor majoritatea la conferință. Aceasta a permis ca într-o serie de probleme să se impună conferinței rezoluții menșevice. Linia bolșevică a fost apărată la congres de cei 14 delegați ai social-democraților din Petersburg, Moscova, Regiunea industrială centrală, Regiunea Volgăi, Polonia și Ținutul leton. În problema campaniei electorale pentru Duma a doua de stat, conferința a ascultat patru rapoarte. În apărarea tacticii bolșevice împotriva blocurilor cu cadeții au prezentat rapoarte V. I. Lenin și A. Warski (A. S. Warszawski), reprezentantul social-democrației din Polonia și Lituania. Tactica menșevică a blocurilor cu cadeții a fost susținută de L. Martov și de bundistul R. A. Abramovici.

După discutarea rapoartelor, conferința a adoptat cu 18 voturi (menșevice și bundiste) contra 14 rezoluția menșevică „Cu privire la tactica P.M.S.D.R. în campania electorală", care admitea blocurile cu cadeții. În opoziție cu această rezoluție oportunistă, Lenin a prezentat, în numele celor 14 delegați, o „Opinie separată" — platforma bolșevică în campania electorală, în care se sublinia necesitatea independenței organizatorice și ideologice a partidului clasei muncitoare. „Opinia separată" admitea posibilitatea unor acorduri temporare numai cu trudovicii și cu socialiștii-revoluționari, ca reprezentanți ai democrației mic-burgheze (vezi volumul de față, pag. 107—109). Lenin a criticat la conferință proiectul menșevic de platformă electorală, prezentat de C.C. spre aprobarea conferinței, și a propus o serie de amendamente. Sub presiunea bolșevicilor, conferința a adoptat o rezoluție cu privire la introducerea în proiectul de platformă electorală a amendamentelor prezentate.

Conferința a adoptat rezoluția „Cu privire la unitatea campaniei electorale în organizațiile locale", cu un amendament prezentat de Lenin. Acest amendament limita dreptul C.C. men-

www.dacoromanica.ro

şevic de a interveni în aplicarea pe teren a tacticii blocului cu cadeţii (vezi volumul de faţă, pag. 132).

La conferinţă, Lenin a susţinut necesitatea convocării unui congres extraordinar al partidului. Potrivit hotărîrii adoptate de conferinţă, congresul ordinar urma să fie convocat nu mai tîrziu de 15 (28) martie 1907. Cu toate că bolşevicii au cerut să fie discutată problema „congresului muncitoresc", deoarece considerau că agitaţia desfăşurată în favoarea lui constituie o încălcare a disciplinei de partid, conferinţa nu a luat în discuţie această problemă, mărginindu-se să adopte rezoluţia de compromis „Cu privire la limitele agitaţiei pentru un congres muncitoresc".

Problema luptei împotriva sutelor negre şi a pogromurilor şi cea a acţiunilor de partizani n-au mai fost discutate din cauza lipsei de timp. Conferinţa a însărcinat C.C. să publice într-o scurtă dare de seamă asupra conferinţei toate proiectele de rezoluţie şi opiniile separate. Dar Comitetul Central menşevic a publicat în ziarul „Soţial-Demokrat", organul său de presă, numai rezoluţiile conferinţei, fără „Opinia separată" prezentată de bolşevici.

Analiza şi critica lucrărilor conferinţei au fost făcute de Lenin în articolele „Despre blocurile cu cadeţii" şi „Lupta împotriva social-democraţilor cadetizanţi şi disciplina de partid" (vezi volumul de faţă, pag. 116—128, 129—133). — *101.*

70 La baza raportului lui Lenin a fost pusă rezoluţia bolşevică, prezentată apoi la conferinţă ca „Opinie separată" în numele delegaţilor social-democraţilor din Polonia, Ţinutul leton, Petersburg, Moscova, Regiunea industrială centrală şi Regiunca Volgăi (vezi volumul de faţă, pag. 107—109). — *103.*

71 Este vorba de proiectul bolşevic de declaraţie a fracţiunii social-democrate din Dumă, scris de Lenin. Acest proiect, cu mici prescurtări, a fost citat de Lenin în articolul „In legătură cu declaraţia fracţiunii noastre din Dumă" (vezi Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 220—225). — *105.*

72 Lenin se referă la rezoluţia „Cu privire la tactică", adoptată de Congresul al VIII-lea al Bundului, care s-a ţinut la sfîrşitul lunii august — începutul lunii septembrie 1906. — *107.*

73 *Sioniştii-socialişti* — membrii Partidului muncitoresc sionist-socialist, organizaţie mic-burgheză naţionalistă evreiască, creată în 1904. Sioniştii-socialişti considerau că sarcina principală a proletariatului evreiesc este de a lupta pentru dobîndirea unui teritoriu propriu şi pentru crearea unui stat naţional propriu. Ei propagau colaborarea de clasă cu burghezia evreiască, se străduiau să izoleze pe muncitorii evrei de mişcarea revoluţionară a proletariatului rus şi internaţional şi căutau să semene vrajbă între muncitorii de diferite naţionalităţi. Activitatea naţionalistă a sioniştilor-socialişti întuneca conştiinţa de clasă a muncitorilor

www.dacoromanica.ro

evrei, dăunînd mult mişcării muncitoreşti. În octombrie 1908, Biroul socialist internaţional s-a delimitat de sioniştii-socialişti.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Partidul muncitoresc sionist-socialist a fuzionat cu Partidul muncitoresc socialist evreiesc, formînd Partidul muncitoresc socialist evreiesc unit. — *109*.

74 Lenin se referă la „reforma ţărănească" din 1861, care a fost efectuată de guvernul ţarist în interesul moşierilor iobăgişti. La 19 februarie 1861, Alexandru al II-lea a semnat „Manifestul" şi „Regulamentul" cu privire la ţăranii eliberaţi din iobăgie. Necesitatea reformei a fost dictată de întregul mers al dezvoltării economice a ţării şi de creşterea mişcării ţărăneşti de masă împotriva exploatării iobăgiste. „Reforma ţărănească" a fost o reformă burgheză efectuată de iobăgişti. Proprietatea funciară moşierească a fost menţinută. Ţăranul putea căpăta un lot de pămînt numai în limitele normei stabilite prin lege (şi numai cu consimţămîntul moşierului), plătind în schimbul lui un preţ de răscumpărare. Potrivit unor calcule aproximative, moşierii posedau după reformă 71 500 000 de deseatine, iar ţăranii 33 700 000 de deseatine. Cu ajutorul reformei, moşierii au răşluit peste $^1/_5$ şi chiar $^2/_5$ din pămînturile ţărăneşti. În mîinile moşierilor au rămas părţile cele mai bune din loturile ţărăneşti („pămînturile răşluite", pădurile, păşunile, locurile de adăpat, izlazurile şi altele), fără de care ţăranii nu puteau duce o gospodărie de sine stătătoare. Prin faptul că au fost obligaţi să-şi răscumpere propriile lor loturi, ţăranii au fost pur şi simplu jefuiţi de moşieri şi de cîrmuirea ţaristă. Plata sumelor datorate de ţărani guvernului ţarist era eşalonată pe termen de 49 de ani cu o dobîndă de 6%. Restanţele la operaţia de răscumpărare creşteau din an în an. Numai ţăranii care aparţinuseră moşierilor au vărsat guvernului ţarist, în cadrul operaţiei de răscumpărare, 1,9 miliarde de ruble, în timp ce la preţul pieţei pămînturile trecute în stăpînirea ţăranilor nu valorau mai mult de 544 000 000 de ruble. În realitate, ţăranii au fost nevoiţi să plătească pentru pămînturile lor sute de milioane de ruble, ceea ce a dus la ruinarea gospodăriilor ţărăneşti şi la pauperizarea în masă a ţăranilor.

„Reforma ţărănească" din 1861 a fost calificată de V. I. Lenin drept primul act de violenţă în proporţii de masă săvîrşit împotriva ţărănimii, în interesul capitalismului care lua naştere în agricultură ; ea a fost o „curăţire a pămînturilor" pentru capitalism, efectuată de moşieri. În legătură cu reforma din 1861, vezi lucrările lui Lenin „Cincizeci de ani de la desfiinţarea iobăgiei", „În legătură cu o aniversare", „«Reforma ţărănească» şi revoluţia ţărănească-proletară" (Opere, vol. 17, E.S.P.L.P. 1957, pag. 69—72, 91—99, 100—109). — *113*.

75 Este vorba de „Scrisorile despre tactică şi despre lipsa de tact" ale lui G. V. Plehanov, în care a fost stabilită tactica menşevică

www.dacoromanica.ro

față de Duma de stat (vezi G. V. Plehanov, Opere, vol. XV, 1926, pag. 91—145). — *118.*

76 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 143—146. — *121.*

77 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de F. I. Rodicev în ședința a 26-a a Dumei I de stat din 13 (26) iunie 1906. — *123.*

78 Este vorba de articolul de fond, precum și de articolul lui E. D. Kuskova „În legătură cu scrisoarea lui G. V. Plehanov", publicate în ziarul „Tovarișci" nr. 102 din 1 (14) noiembrie 1906. Articolele aprobau „Scrisoarea deschisă către muncitorii conștienți" a lui G. V. Plehanov, în care social-democrații erau îndemnați să încheie acorduri cu partidele burgheze în alegerile pentru Duma II de stat. În aceste articole se propaga ideea unirii „întregii democrații ruse", „fără deosebire de partid". — *126.*

79 Lenin se referă la articolul de fond despre Conferința a doua a P.M.S.D.R. („Prima Conferință generală"), apărut în nr. 46 al ziarului „Vek" din 15 (28) noiembrie 1906.

„*Vek*" — ziar de orientare cadetă de stînga ; a apărut la Moscova, cu întreruperi, din ianuarie 1906 pînă în ianuarie 1907. — *126.*

80 „*Dnevnik Soțial-Demokrata*" — organ neperiodic, editat de G. V. Plehanov, la Geneva, din martie 1905 pînă în aprilie 1912 (cu mari întreruperi). Au apărut 16 numere. Editarea acestei publicații a fost reluată în 1916 la Petrograd, dar n-a apărut decît un singur număr. În primele 8 numere (1905—1906), Plehanov propaga concepții menșevice, oportuniste, de extremă dreaptă, susținea ideea unui bloc al social-democrației cu burghezia liberală, nega necesitatea alianței dintre proletariat și țărănime, condamna insurecția armată din decembrie. În numerele 9—16 ale publicației, apărute în 1909—1912, Plehanov s-a ridicat împotriva menșevicilor-lichidatoriști, care pășiseră pe calea lichidării organizațiilor de partid ilegale. Dar în problemele fundamentale de tactică el continua să se situeze pe poziții menșevice. În nr. 1 din 1916 al publicației „Dnevnik Soțial-Demokrata" sînt clar exprimate concepțiile social-șovine ale lui Plehanov. — *127.*

81 Este vorba de „Scrisoarea deschisă către muncitorii conștienți" a lui G. V. Plehanov, apărută în ziarul cadet „Tovarișci" nr. 101 din 31 octombrie (13 noiembrie) 1906. În legătură cu această scrisoare vezi „Post-scriptum la articolul «Social-democrația și campania electorală»" (volumul de față, pag. 72—74). — *130.*

82 Textul tipărit cu caractere cursive reprezintă amendamentul lui Lenin la rezoluția menșevicilor „Cu privire la unitatea campaniei

www.dacoromanica.ro

electorale în organizaţiile locale", prezentat la Conferinţa a doua a P.M.S.D.R. („Prima Conferinţă generală"). — *132.*

83 „*Volna*" — cotidian bolşevic, a apărut legal la Petersburg de la 26 aprilie (9 mai) pînă la 24 mai (6 iunie) 1906. Au apărut 25 de numere. Începînd cu nr. 9, ziarul a fost redactat, de fapt, de V. I. Lenin. La activitatea redacţională au luat parte A. V. Lunacearski, M. S. Olminski, I. I. Skvorţov-Stepanov, V. V. Vorovski ş. a. În ziar au fost publicate circa 25 de articole ale lui Lenin, din care multe au apărut ca articole de fond. „Volna" a jucat un rol important în conducerea de către bolşevici a luptei revoluţionare a maselor, în ridicarea gradului de conştiinţă şi de organizare a proletariatului.

Un loc important ocupa în ziar rubrica social-politică; materialele de la această rubrică erau consacrate explicării evenimentelor politice, elaborării şi propagării tacticii proletariatului în revoluţie. Problemele vieţii de partid erau tratate în două rubrici: „Din viaţa partidelor politice" şi „În organizaţiile raionale". La prima dintre aceste rubrici se publicau în special rezoluţii şi alte documente de bază elaborate de partid, precum şi informaţii referitoare la activitatea organizaţiilor social-democrate naţionale. La cea de-a doua rubrică se publicau materialele din activitatea organizaţiilor raionale de partid şi a organizaţiilor de bază. Ziarul acorda o mare atenţie materialelor care tratau despre mişcarea muncitorească din cuprinsul ţării. Aceste materiale erau publicate la rubricile „Din fabrici şi uzine", „Ştiri din sindicate", „Printre şomeri". La rubrica: „Duma de stat" apăreau dările de seamă asupra şedinţelor Dumei şi reportaje de pe culoarele Dumei. Revista presei se făcea la rubrica „Răsfoind ziare şi reviste".

Guvernul ţarist a supus ziarul „Volna" unor persecuţii continue: redactorul a fost în repetate rînduri deferit justiţiei, multe numere ale ziarului au fost confiscate; la 26 iunie (9 iulie) 1913, Curtea de apel din Petersburg a hotărît distrugerea numerelor 10, 18, 19, 22, 23, 24 şi 25, împreună cu stereotipele. La 24 mai (6 iunie) 1906 ziarul a fost interzis de guvernul ţarist. După interzicerea ziarului „Volna", muncitorii de la uzina Koppel din Petersburg scriau: „Considerînd că ziarul social-democrat „Volna", astăzi interzis de poliţie, exprimă întru totul şi apără revendicările şi scopurile finale ale clasei muncitoare, vorbind limpede şi pe înţelesul nostru, al muncitorilor, despre sarcina noastră de clasă în momentul actual şi explicîndu-ne cît se poate de clar şi de just comportarea cadeţilor şi atitudinea pe care trebuie s-o avem faţă de ei şi faţă de Duma de stat, ne exprimăm solidaritatea tovărăşească faţă de acest ziar şi aşteptăm cu nerăbdare un alt ziar care să-i ia locul" („Vpered" nr. 2 din 27 mai 1906). În locul ziarului „Volna" a început să apară ziarul „Vpered", iar mai tîrziu ziarul „Eho". — *134.*

www.dacoromanica.ro

84 *„Armavirskii Proletarii"* — ziar, organ ilegal al Comitetului din Armavir al P.M.S.D.R. ; a apărut în 1906—1907. — *134.*

85 *„Russkie Vedomosti"* — ziar ; a apărut la Moscova din 1863, exprimînd concepţiile intelectualităţii liberale moderate. În ultimele două decenii ale secolului trecut, la acest ziar au colaborat o seamă de scriitori din tabăra democrată (V. G. Korolenko, M. E. Saltîkov-Şcedrin, G. I. Uspenski şi alţii) ; totodată, ziarul a publicat şi lucrări ale narodnicilor liberali. Începînd din 1905, ziarul a devenit organul aripii de dreapta a partidului cadet. Lenin a arătat că ziarul „Russkie Vedomosti" îmbina în felul său „cadetismul *de dreapta* cu o oarecare doză de narodnicism" (Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 119). În 1918, ziarul „Russkie Vedomosti" a fost interzis o dată cu celelalte ziare contrarevoluţionare. — *135.*

86 Foaia volantă *„Pe cine să alegem în Duma de stat?"* a fost scrisă înainte de alegerile pentru Duma a doua de stat. În articolul „Falsificarea Dumei de către guvern şi sarcinile social-democraţiei", Lenin a numit această foaie „foaia volantă cu privire la *principalele* trei partide", care participă la alegerile pentru Dumă (vezi volumul de faţă, pag. 202). Foaia volantă a fost editată la Vîborg de către redacţia ziarului „Proletarii" ca supliment la nr. 8 al acestui ziar ; ea a apărut la Petersburg în trei ediţii (una completă şi două prescurtate). În formă prescurtată ea a fost editată şi de Comitetele P.M.S.D.R. din Ivanovo-Voznesensk, Kostroma, Harkov, de grupul P.M.S.D.R. din regiunea Obi, precum şi de C.C. al social-democraţiei din Ţinutul leton şi de C.C. al social-democraţiei din Lituania. — *136.*

87 Este vorba de scrisoarea lui G. V. Plehanov „Răspuns public dat unui cititor al ziarului «Tovarişci»", apărută în ziarul „Tovarişci" nr. 122 din 24 noiembrie (7 decembrie) 1906. Lenin compară în mod ironic scrisoarea oportunistă a lui Plehanov cu broşura lui F. Lassalle „Răspuns public dat Comisiei centrale instituite în vederea convocării Congresului general al muncitorilor germani de la Leipzig", scrisă în 1863. — *143.*

88 *Nozdrev* — unul dintre eroii lui N. V. Gogol din „Suflete moarte", care reprezintă tipul omului încrezut, grosolan şi mincinos. — *143.*

89 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franţa", Editura politică, 1960, pag. 58. — *146.*

90 *„Faimosul acord de la Paris"* — acord cu privire la „principiile şi revendicările fundamentale" în lupta dusă împotriva absolutismului ; a fost adoptat în noiembrie 1904 la Conferinţa de la Paris, la care au participat reprezentanţi ai partidului socialist-revoluţionar, ai Partidului socialist polonez (P.P.S.), ai Partidului

www.dacoromanica.ro

naţionalist-burghez din Gruzia („Sakartvelo"), ai Partidului naţionalist-burghez din Armenia („Droşak"), ai Ligii naţionale din Polonia („Liga narodova"), ai Partidului rezistenţei active din Finlanda, ai „Uniunii eliberării" etc.

Consfătuirea delegaţilor P.M.S.D.R. şi ai organizaţiilor social-democrate naţionale, convocată de Consiliul P.M.S.D.R., a refuzat să participe la Conferinţa de la Paris, deoarece a considerat că nu este posibilă încheierea unui acord cu democraţia burgheză, care are un conţinut îngust de clasă şi este nehotărîtă şi inconsecventă în revendicările sale politice. — *149.*

91 „*Golos Truda*" — cotidian menşevic legal; a apărut la Petersburg de la 21 iunie (4 iulie) pînă la 7 (20) iulie 1906 în locul ziarului „Kurier". Au apărut 16 numere. — *152.*

92 „*Otkliki Sovremennosti*" — revistă menşevică legală; a apărut la Petersburg din martie pînă în iunie 1906. Au apărut 5 numere. — *152.*

93 V. I. Lenin se referă la proiectul de rezoluţie „Momentul actual al revoluţiei democratice", prezentat de bolşevici la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 106—107). — *152.*

94 Este vorba de rezoluţia Congresului al III-lea al P.M.S.D.R. „Despre insurecţia armată" (vezi „Rezoluţiile, hotărîrile congreselor şi conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, 1954, Editura pentru literatură politică, pag. 78—79). — *156.*

95 V. I. Lenin se referă la proiectul de rezoluţie „Insurecţia armată", prezentat de bolşevici la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, 1954, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 108—110). — *156.*

96 „*Narodnaia Svoboda*" — ziar, organ al partidului cadet; a apărut la Petersburg în cursul lunii decembrie 1905, sub redacţia lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen. — *157.*

97 *Ivan Feodorovici Şponka* — eroul povestirii lui N. V. Gogol „Ivan Feodorovici Şponka şi mătuşa sa", reprezentînd tipul omului mărginit şi placid, pe care nu-l interesează nimic. — *158.*

98 V. I. Lenin se referă la răscoalele populare care au izbucnit în mai 1849 în sud-vestul Germaniei. Mişcarea democratică revoluţionară a cuprins Provincia renană, Palatinatul bavarez şi Badenul; această mişcare s-a desfăşurat sub lozinca luptei pen-

www.dacoromanica.ro

tru constituţia imperiului, în care răsculaţii vedeau un mijloc de eliberare de sub jugul suveranilor şi de unificare a Germaniei. În iulie 1849 răscoalele au fost înăbuşite de trupele prusiene, ceea ce se explică prin nehotărîrea şi laşitatea micii burghezii, care a condus mişcarea. — *162.*

99 Este vorba de insurecţia muncitorilor parizieni de la 18 martie 1871, care a avut drept rezultat crearea, pentru prima oară în istorie, a unui guvern al dictaturii proletariatului — Comuna din Paris. Despre Comuna din Paris vezi lucrările lui V. I. Lenin „Trei conspecte pentru un referat despre Comuna din Paris", „Planul unei expuneri despre Comună", „Învăţămintele Comunei" şi „În amintirea Comunei", capitolul al III-lea al cărţii „Statul şi revoluţia" (Opere complete, vol. 8, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 486—496 ; vol. 9, ediţia a doua, pag. 336—339 ; Opere, vol. 13, E.S.P.L.P. 1957, pag. 472—475 ; vol. 17, E.S.P.L.P. 1957, pag. 120—124 ; vol. 25, E.S.P.L.P. 1956, pag. 409—429). — *162.*

100 În aprilie 1902 a fost declarată în Belgia greva generală în sprijinul revendicării votului universal, revendicare prezentată în parlament de reprezentanţii partidelor muncitoresc, liberal şi democrat. La grevă au participat peste 300 000 de muncitori ; în întreaga ţară au avut loc demonstraţii muncitoreşti. Dar, după ce parlamentul a respins proiectul de lege cu privire la reforma electorală, iar trupele au tras în demonstranţi, conducerea oportunistă a partidului muncitoresc (Vandervelde etc.) a capitulat şi, sub presiunea „aliaţilor" ei din lagărul burgheziei liberale, a dispus încetarea grevei generale. Înfrîngerea clasei muncitoare din Belgia în aprilie 1902 a fost o lecţie pentru mişcarea muncitorească din întreaga lume. „Proletariatul socialist îşi va da seama — scria „Iskra" în nr. 21 din 1 iunie 1902 — la ce rezultate practice duce tactica oportunistă, care jertfeşte principiile revoluţionare în speranţa obţinerii unui succes imediat. Proletariatul se va convinge încă o dată că nici un mijloc folosit de el pentru a exercita o presiune politică asupra duşmanului nu-şi poate atinge scopul dacă nu este gata să ducă acest mijloc pînă la sfîrşitul logic". — *162.*

101 Lenin se referă la § 1 din capitolul al doilea al lucrării lui K. Marx „Mizeria filozofiei. Răspuns la «Filozofia mizeriei» a d-lui Proudhon" (vezi *K. Marx* şi *F. Engels*, Opere, vol. 4, Editura politică, 1958, pag. 125—142). — *162.*

102 „*Raboceaia mîsl*" — grup de „economişti" ; a editat un ziar cu aceeaşi denumire. Ziarul a apărut din octombrie 1897 pînă în decembrie 1902 ; a fost redactat de K. M. Tahtarev şi de alţii.

Grupul „Raboceaia mîsl" propaga concepţii făţiş oportuniste. El se ridica împotriva luptei politice a clasei muncitoare, limitînd sarcinile proletariatului la „interesele de moment", la revendicarea unor reforme parţiale, în special cu caracter eco-

www.dacoromanica.ro

nomic. Prosternîndu-se în faţa spontaneităţii mişcării muncitoreşti, reprezentanţii grupului „Raboceaia mîsl" se pronunţau împotriva creării unui partid proletar de sine stătător. Ei minimalizau importanţa teoriei revoluţionare, a conştiinţei revoluţionare, afirmau că ideologia socialistă poate izvorî din mişcarea spontană.

Critica concepţiilor grupului „Raboceaia mîsl", ca varietate rusă a oportunismului internaţional, a fost făcută de V. I. Lenin în articolul „O orientare retrogradă în social-democraţia rusă", în cartea „Ce-i de făcut ?" (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 235—267, şi vol. 6, Editura politică, 1961, ediţia a doua, pag. 1—190), precum şi într-o serie de articole publicate în ziarul „Iskra".

Akimovişti — adepţii lui V. P. Akimov (Mahnoveţ), oportunist inveterat, unul dintre reprezentanţii „economismului". — *165.*

103 *„Gromada socialistă bielorusă"* — organizaţie naţionalistă mic-burgheză care a luat fiinţă în 1902 sub denumirea de „Gromada revoluţionară bielorusă". Ea apăra interesele burgheziei bieloruse, ale moşierilor şi chiaburilor, nega lupta de clasă revoluţionară, căuta să rupă, să izoleze poporul bielorus de clasa muncitoare revoluţionară rusă. Aceste încercări n-au găsit nici un sprijin în masele muncitoare ale poporului bielorus. În problema naţională, această organizaţie se pronunţa pentru „autonomie cultural-naţională". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, „Gromada socialistă bielorusă" a sprijinit politica Guvernului provizoriu burghez. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, Gromada bielorusă s-a împărţit într-o serie de grupuri contrarevoluţionare, care au luptat activ, alături de albgardişti şi de intervenţioniştii străini, împotriva Puterii sovietice. — *167.*

104 Lenin se referă la rezoluţia cu privire la „congresul muncitoresc", adoptată la adunarea muncitorilor din diferite raioane din Petersburg, care a avut loc la începutul lunii septembrie 1906, fiind convocată de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. La punctul doi al acestei rezoluţii se arată că în mod practic agitaţia pentru un „congres muncitoresc" foloseşte cel mai mult atît curentelor mic-burgheze, care caută să şteargă deosebirile dintre proletariat şi micii producători („Grupul trudovic", „Partidul socialist-populist al muncii", socialiştii-revoluţionari etc.), cît şi adevăraţilor duşmani ai proletariatului" („Proletarii" nr. 3 din 8 septembrie 1906). — *169.*

105 Lenin se referă la articolul „Menşevicii şi acordurile cu cadeţii", apărut în ziarul „Proletarii" nr. 9 din 7 (20) decembrie 1906. — *171.*

106 *„Vpered"* — săptămînal bolşevic ilegal ; a fost editat la Geneva de la 22 decembrie 1904 (4 ianuarie 1905) pînă a 5 (18) mai 1905. Au apărut 18 numere. Organizatorul, inspiratorul ideolo-

www.dacoromanica.ro

gic şi conducătorul nemijlocit al acestui ziar a fost V. I. Lenin. Din redacţie făceau parte : A. V. Lunacearski, M. S. Olminski, V. V. Vorovski. Întreaga corespondenţă a ziarului cu comitetele locale din Rusia şi cu corespondenţii era dusă de N. K. Krupskaia. Definind orientarea ziarului „Vpered", V. I. Lenin scria : „Orientarea ziarului «Vpered» este *aceea a vechii «Iskre»*. În numele acesteia, «Vpered» duce o luptă hotărîtă împotriva noii «Iskre»" (vezi Opere complete, vol. 9, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 238). În ziarul „Vpered", Lenin a scris nu numai articole de îndrumare, ci şi un mare număr de note diverse şi a prelucrat numeroase corespondenţe primite de ziar. Unele articole Lenin le-a scris în colaborare cu alţi membri ai redacţiei (Vorovski, Olminski ş.a.). În manuscrisele diverşilor autori care s-au păstrat se pot vedea intervenţii masive şi numeroase adaosuri făcute de V. I. Lenin. Fiecare număr de ziar era în mod obligatoriu citit în pagini de V. I. Lenin. Chiar şi în zilele cînd era cu totul absorbit de lucrările Congresului al III-lea de la Londra, Lenin a găsit totuşi timp să citească în şpalt nr. 17 al ziarului „Vpered". Numai nr. 18 a fost tipărit, după cît se pare, fără să fi fost citit în pagini de Lenin, care în acel moment se afla în drum de la Londra la Geneva. În ziarul „Vpered" au fost publicate peste 60 de articole şi note ale lui V. I. Lenin. Unele numere ale ziarului, ca, de pildă, nr. 4 şi 5, consacrate evenimentelor de la 9 ianuarie 1905 şi începutului revoluţiei în Rusia, au fost aproape în întregime scrise de V. I. Lenin.

În foarte scurt timp după apariţia sa, ziarul „Vpered" şi-a cîştigat simpatia comitetelor locale de partid, care l-au recunoscut drept organul lor. Unind comitetele locale pe baza principiilor leniniste, „Vpered" a avut un rol important în convocarea Congresului al III-lea al partidului, ale cărui hotărîri au avut la bază tezele enunţate şi fundamentate de V. I. Lenin în coloanele ziarului. Linia tactică promovată de „Vpered" a devenit linia tactică a Congresului al III-lea. Ziarul a întreţinut o legătură permanentă cu organizaţiile de partid din Rusia. Deosebit de strînsă a fost legătura cu Comitetele din Petersburg, Moscova, Odesa, Ekaterinoslav, Baku şi din alte localităţi, precum şi cu Comitetul Uniunii din Caucaz a P.M.S.D.R. Articolele lui Lenin apărute în ziarul „Vpered" erau deseori reproduse în organele locale ale presei bolşevice, apăreau în foi volante sau în broşuri. Articolul lui Lenin „Începutul revoluţiei în Rusia", apărut în nr. 4 al ziarului „Vpered", a fost publicat în foaie volantă de către comitetele din Odesa, Saratov şi Nikolaev ale P.M.S.D.R., iar articolul „Proletariatul şi ţărănimea" („Vpered" nr. 11) de către Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. Comitetul Uniunii din Caucaz a P.M.S.D.R. a editat articolul lui Lenin „Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii" („Vpered" nr. 14) într-o broşură apărută în limbile gruzină, rusă şi armeană. Congresul al III-lea al partidului a relevat, într-o rezoluţie specială, rolul important pe care l-a avut ziarul

www.dacoromanica.ro

„Vpered" în lupta împotriva menşevismului, pentru restabilirea partinităţii, în punerea şi tratarea problemelor referitoare la tactică ridicate de mişcarea revoluţionară, în lupta pentru convocarea congresului, şi a adus mulţumiri redacţiei ziarului. Printr-o hotărîre a Congresului al III-lea, în locul ziarului „Vpered" a început să apară ziarul „Proletarii". — *172.*

107 Lenin se referă la broşura „Muncitorii şi intelectualii în cadrul organizaţiilor noastre", apărută la Geneva, în 1904, sub semnătura „Un muncitor" şi însoţită de o prefaţă scrisă de P. B. Akselrod. Deşi se ridica împotriva planului organizatoric leninist de construire a partidului, autorul broşurii s-a văzut totuşi nevoit să recunoască că „democratismul" menşevicilor se reduce în fond la lupta pentru posturi de conducere în partid. V. I. Lenin a caracterizat pe larg această broşură în articolul „Vorbele frumoase nu ţin de cald". „Această broşură — scria Lenin — este o minunată mostră de felul cum cavalerii «vorbelor frumoase» sînt demascaţi de propriii lor adepţi" (Opere complete, vol. 9, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 163). — *174.*

108 „*Novaia Jizn*" — primul ziar bolşevic legal ; a apărut zilnic începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) şi pînă la 3 (16) decembrie 1905, la Petersburg. Oficial, ca redactor-editor al ziarului „Novaia Jizn" figura poetul N. M. Minski, iar ca editor — M. F. Andreeva. O dată cu reîntoarcerea lui V. I. Lenin din emigraţie, la începutul lunii noiembrie, şi stabilirea lui la Petersburg, ziarul a început să apară sub îndrumarea lui nemijlocită. Componenţa redacţiei a fost schimbată, colaboratorii au fost înlocuiţi. „Novaia Jizn" a devenit, de fapt, Organul Central al P.M.S.D.R. M. S. Olminski, V. V. Vorovski, A. V. Lunacearski, V. D. Bonci-Bruevici, ş.a. au fost colaboratorii cei mai apropiaţi ai ziarului. De asemenea A. M. Gorki a colaborat activ la acest ziar, acordîndu-i totodată un important sprijin financiar.

În „Novaia Jizn" au fost publicate pentru prima oară 14 articole ale lui V. I. Lenin. Ziarul a avut un rol important în luminarea politică şi în organizarea maselor, în mobilizarea lor pentru insurecţia armată. El a avut strînse legături cu organizaţiile de partid şi cu muncitorii revoluţionari şi se bucura de mare popularitate în rîndurile lor. La redacţie soseau scrisori din toate colţurile ţării : scriau muncitori, ţărani, funcţionari, militari, studenţi. Sediul redacţiei servea drept casă conspirativă pentru adunări şi consfătuiri de partid. Tirajul zilnic al ziarului ajungea la 80 000 de exemplare. Cu privire la „Novaia Jizn" Lenin a scris, în octombrie 1905, următoarele : „*Acum,* cea mai largă tribună de pe care am putea exercita o influenţă asupra proletariatului ar fi un *cotidian* în Petersburg" (Opere, vol. 34, E.S.P.L.P. 1958, pag. 367).

Ziarul „Novaia Jizn" a fost supus la numeroase represiuni.

www.dacoromanica.ro

După apariţia nr. 27 din 2 decembrie, ziarul a fost interzis de guvernul ţarist. Ultimul număr, nr. 28, a apărut ilegal. — *174.*

109 Este vorba de *„Iskra" menşevică.*
La Congresul al II-lea al partidului, „Iskra" a fost recunoscută drept Organul Central al partidului. Congresul a hotărît ca redacţia ziarului să fie formată din V .I. Lenin, G. V. Plehanov şi L. Martov. Dar, în pofida hotărîrii congresului, menşevicul Martov a refuzat să facă parte din redacţie fără vechii redactori menşevici (P. B. Akselrod, A. N. Potresov şi V. I. Zasulici) care nu fuseseră aleşi la Congresul al II-lea; ca urmare, numerele 46—51 ale „Iskrei" au apărut sub îngrijirea lui Lenin şi Plehanov. Ulterior, Plehanov a trecut pe poziţiile menşevismului şi a cerut ca în redacţia „Iskrei" să fie cooptaţi vechii redactori menşevici respinşi de congres. Neputînd consimţi la o asemenea cooptare, la 19 octombrie (1 noiembrie) 1903, V. I. Lenin s-a retras din redacţia „Iskrei"; el a fost cooptat în C.C. al partidului, în cadrul căruia a continuat lupta împotriva oportuniştilor-menşevici. Nr. 52 al „Iskrei" a fost redactat numai de Plehanov. La 13 (26) noiembrie 1903, procedînd în mod arbitrar şi încălcînd voinţa Congresului al II-lea al partidului, Plehanov a cooptat în redacţia ziarului „Iskra" pe foştii lui redactori menşevici Akselrod, Potresov şi Zasulici. Începînd cu nr. 52 „Iskra" a încetat de a mai fi organul de luptă al marxismului revoluţionar. Menşevicii au transformat-o într-un organ de luptă împotriva marxismului, împotriva partidului, într-o tribună pentru propagarea oportunismului. „Iskra" şi-a încetat existenţa în octombrie 1905. — *174.*

110 Lenin se referă la articolul său „Criza menşevismului", apărut în „Proletarii" nr. 9 din 7 (20) decembrie 1906 (vezi volumul de faţă, pag. 152—176. — *177.*

111 Lenin se referă la apelul C.C. „Către toate organizaţiile de partid şi către toţi muncitorii social-democraţi" cu privire la convocarea Congresului al IV-lea al P.M.S.D.R. Apelul a fost adoptat la propunerea lui Lenin şi publicat în nr. 9 al ziarului „Novaia Jizn" din 10 (23) noiembrie 1905 (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 98—100). — *177.*

112 Este vorba de prima Conferinţă a P.M.S.D.R., care a avut loc la Tammerfors (Finlanda) între 12 şi 17 (25 şi 30) decembrie 1905. Situaţia revoluţionară creată în urma grevei politice generale din octombrie şi cererile organizaţiilor de jos cu privire la restabilirea unităţii partidului făceau ca la ordinea zilei să se pună problema convocării congresului partidului. La propunerea lui V. I. Lenin, C. C. a adresat un apel „Către toate organizaţiile de partid şi către toţi muncitorii social-democraţi", cu privire la convocarea Congresului al IV-lea la 10 (23) decembrie 1905. Apelul a fost

www.dacoromanica.ro

adoptat în unanimitate de plenul Comitetului Central. Congresul nu s-a putut ține din cauza grevei de la căile ferate, a insurecției armate care începuse la Moscova și a evenimentelor revoluționare din celelalte orașe ale Rusiei. Delegații care au reușit să vină la Tammerfors au organizat o conferință. La această conferință au participat reprezentanți a 26 de organizații. Lenin a fost ales președinte al conferinței. La conferință au participat : V. I. Fridolin, E. M. Iaroslavski, L. M. Knipovici, L. B. Krasin, N. K. Krupskaia, P. F. Kudelii, S. A. Lozovski, P. N. Mostovenko, V. I. Nevski, V. A. Radus-Zenkovici, I. V. Stalin și alții. Din partea menșevicilor a participat E. L. Gurevici (V. Danevici).

Ordinea de zi a conferinței a fost următoarea : 1) Rapoartele organizațiilor locale ; 2) Raport asupra momentului actual ; 3) Raportul organizatoric al C.C. ; 4) Despre unificarea celor două părți ale P.M.S.D.R. ; 5) Despre reorganizarea partidului ; 6) Problema agrară ; 7) Despre Duma de stat.

V. I. Lenin a prezentat raportul asupra momentului actual și raportul în problema agrară. Conferința s-a pronunțat pentru restabilirea unității partidului, pentru contopirea centrelor practice ale bolșevicilor și menșevicilor și a organelor centrale de presă ale acestora pe baza principiului egalității, precum și pentru contopirea organizațiilor locale paralele, însărcinînd totodată Comitetul Central unificat să convoace congresul de unificare. În rezoluția cu privire la „Reorganizarea partidului", conferința a recomandat aplicarea pe scară largă a principiului electiv și a principiului centralismului democratic, abateri de la acest principiu admițîndu-se numai în cazul existenței unor piedici practice de neînlăturat. În „Rezoluția agrară" (la raportul lui Lenin), conferința a propus ca, în dezvoltarea hotărîrii Congresului al III-lea, punctul din programul agrar al partidului cu privire la „pămînturile răsluite" să fie înlocuit cu revendicarea confiscării tuturor pămînturilor aparținînd statului, moșierilor și bisericilor. Conferința a adoptat o rezoluție cu privire la boicotarea activă a Dumei întîi. Avînd în vedere că la Moscova insurecția armată era în plină desfășurare, la propunerea lui Lenin, conferința și-a încheiat în grabă lucrările, iar delegații au plecat în localitățile respective pentru a lua parte la insurecție. — *177.*

113 *„L'Humanité"* — cotidian fondat în 1904 de J. Jaurès, ca organ al Partidului socialist francez. În 1905 ziarul a salutat revoluția care începuse în Rusia și a exprimat solidaritatea poporului francez „cu națiunea rusă, care-și înfăptuiește al său 1789". Redacția ziarului a organizat strîngerea de fonduri în vederea sprijinirii revoluției ruse. În anii primului război mondial (1914—1918), ziarul s-a aflat în mîinile aripii de extremă dreaptă a Partidului socialist francez și s-a situat pe o poziție șovinistă.

În 1918, în fruntea ziarului, ca director politic, a venit Marcel Cachin, militant de seamă al mișcării muncitorești franceze și internaționale. În anii 1918—1920, ziarul s-a ridicat împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care își

www.dacoromanica.ro

trimitea forţele armate să lupte împotriva Ţării sovietice. Începînd din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez şi întemeierea Partidului Comunist Francez, ziarul a devenit Organul Central al acestui din urmă partid. La începutul celui de-al doilea război mondial, în august 1939, ziarul a fost interzis de guvernul francez şi a trecut în ilegalitate. În perioada cînd Franţa a fost ocupată de trupele hitleriste (1940—1944), ziarul a apărut ilegal şi a jucat un mare rol în lupta pentru eliberarea ţării de sub jugul cotropitorilor fascişti.

În perioada de după război, ziarul duce o luptă neobosită pentru consolidarea independenţei naţionale a ţării, pentru unitatea de acţiune a clasei muncitoare, pentru întărirea păcii şi a prieteniei între popoare, pentru democraţie şi progres social. — *178.*

114 „*La Tribune Russe*" — buletinul din străinătate al partidului socialiştilor-revoluţionari ; a apărut la Paris în limba franceză din ianuarie 1904 pînă în decembrie 1909 şi din octombrie 1912 pînă în iulie 1913. În cursul anului 1904 a apărut bilunar, iar apoi lunar. — *178.*

115 „*Die Neue Zeit*" — revistă teoretică a Partidului social-democrat din Germania ; a apărut la Stuttgart din 1883 pînă în 1923. Pînă în octombrie 1917 a avut ca redactor-şef pe K. Kautsky, iar după aceea pe H. Cunow. În „Die Neue Zeit" au fost publicate pentru prima oară cîteva dintre scrierile lui K. Marx şi F. Engels : „Critica programului de la Gotha" de K. Marx, „Contribuţii la critica proiectului programului social-democrat din 1891" de F. Engels etc. Engels a ajutat în permanenţă cu sfaturile sale redacţia revistei şi a criticat-o adeseori pentru abaterile ei de la marxism. La această revistă au colaborat militanţi de seamă ai mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, ca : A. Bebel, W. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, G. V. Plehanov, P. Lafargue şi alţii. Începînd din a doua jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut, după moartea lui F. Engels, revista a început să publice în mod regulat articole scrise de revizionişti, printre care şi seria de articole ale lui E. Bernstein „Problemele socialismului", care a deschis campania revizioniştilor împotriva marxismului. În anii primului război mondial (1914—1918), revista s-a situat pe poziţii centriste, sprijinind de fapt pe social-şovinişti. — *180.*

116 Lenin se referă la articolul lui A. V. Peşehonov „Problema răscumpărării", apărut în 1906 în nr. 2 (volumul 2) al revistei „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie".

„*Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie*" — culegeri publicate de partidul semicadet al „socialiştilor-populişti" ; a apărut la Petersburg în 1906—1907. Au apărut 11 culegeri. — *183.*

www.dacoromanica.ro

117 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de G. V. Plehanov la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. în cadrul discutării problemei agrare. Necrezînd în victoria revoluției burghezo-democratice, Plehanov a combătut programul bolșevic de naționalizare a pămîntului și a apărat, cu unele amendamente, programul menșevic de municipalizare a pămîntului, care conta pe posibilitatea rezolvării problemei agrare pe cale pașnică în condițiile menținerii absolutismului (vezi Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. Aprilie (aprilie-mai) 1906. Procesele-verbale, Moscova, 1959, pag. 58—61, 137—143). — *184.*

118 „*Sovremennaia Jizn*" — revistă menșevică. A apărut la Moscova din aprilie 1906 pînă în martie 1907. La revistă au colaborat G. V. Plehanov, L. Martov și alți menșevici. — *184.*

119 V. I. Lenin se referă la articolul lui K. Marx „Criza și contrarevoluția" (vezi *K. Marx* și *F. Engels*, Opere, vol. 5, Editura politică, 1959, pag. 452). — *190.*

120 Este vorba de articolele „Din Polonia" și „Social-democrația letonă despre lupta de partizani", apărute în ziarul „Proletarii" nr. 3 din 8 (21) septembrie, nr. 6 din 29 octombrie (11 noiembrie) și nr. 7 din 10 (23) noiembrie 1906. — *191.*

121 „*Volkszeitung*" — cotidian, organul Bundului ; a apărut în limba evreiască la Vilno de la 19 februarie (4 martie) 1906 pînă la 19 august (1 septembrie) 1907. — *191.*

122 Este vorba de rezoluția Conferinței a doua („prima Conferință generală") a P.M.S.D.R. „Amendament la proiectul de platformă electorală propus de Comitetul Central" (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura politică, 1954, pag. 144—145). — *194.*

123 Este vorba de lămuririle la Legea din 11 (24) decembrie 1905 cu privire la alegerile pentru Duma de stat, publicate de Senatul ocîrmuitor înainte de alegerile pentru Duma a doua. Prin aceste lămuriri, senatul, sub pretextul de a completa legea, priva de drepturi electorale noi grupuri de locuitori din rîndurile muncitorilor, țăranilor și reprezentanților naționalităților neruse. V. I. Lenin le numea „excelentele lămuriri stolîpiniste cu privire la «esența constituției»". — *199.*

124 Este vorba de instrucțiunile publicate de ministerul afacerilor interne la 12 (25) decembrie 1906. Potrivit acestor instrucțiuni, primăriile orașelor și consiliile zemstvelor urmau să elibereze buletine de vot „numai reprezentanților autorizați sau conducerilor acelor asociații și uniuni politice și filialelor lor care sînt înregistrate", adică legalizate de guvern. Potrivit noilor instrucțiuni, buletinele de vot urmau să fie eliberate, așadar, numai partidelor ultrareacționare. — *199.*

www.dacoromanica.ro

125 *Balalaikin* — personaj din povestirea lui M. E. Saltîkov-Şcedrin „Idilă contemporană", tipul flecarului liberal, aventurier şi mincinos. — *200.*

126 La 9 (22) mai 1906 a fost organizat la Petersburg în Casa poporului (palatul contesei Panina) un miting cu prilejul adresei de răspuns a Dumei la mesajul tronului. La miting au participat aproximativ 3 000 de persoane, în cea mai mare parte muncitori. Sub numele de Karpov, V. I. Lenin a luat pentru prima oară cuvîntul în mod public la o întrunire de masă din Rusia. Cuvîntarea lui Lenin, consacrată tacticii P.M.S.D.R. faţă de Duma de stat, era un răspuns dat oratorilor care vorbiseră înaintea lui — cadeţii V. V. Vodovozov şi N. A. Ogorodnikov, care încercaseră să dezmintă acuzaţiile aduse cadeţilor că sînt pe cale să încheie un acord secret cu guvernul ţarist, precum şi „socialistului-populist" V. A. Meakotin şi menşevicului F. I. Dan, care pledaseră pentru un bloc cu cadeţii. Lenin a demascat politica cadetă de pactizare cu absolutismul pe spinarea poporului. Iată ce scrie în amintirile sale A. G. Şlihter, care a participat la miting : „Dar iată că începe să vorbească Ilici :

— Ogorodnikov afirmă că nu s-a încheiat nici un acord, ci s-au dus doar tratative. Dar ce sînt tratativele ? Începutul unui acord. Şi ce este acordul ? Sfîrşitul tratativelor.

Nu pot uita nici pînă astăzi uimirea şi surprinderea tuturor ascultătorilor la acest fel atît de simplu, atît de clar şi de precis de a formula esenţa discuţiei. Încă cîteva fraze, cîteva exemple istorice de tratative care s-au încheiat prin acorduri sau prin tranzacţii — şi în marea sală s-a aşternut o linişte desăvîrşită, care domneşte numai atunci cînd auditoriul ascultă încordat, sorbind cuvintele celui care vorbeşte... Întreaga asistenţă a fost cucerită de argumentarea bolşevică a lui Ilici" („Amintiri despre V. I. Lenin", partea 1, E.S.P.L.P. 1957, pag. 412, 413). Participanţii la miting au adoptat cu o majoritate covîrşitoare rezoluţia propusă de Lenin (Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 94).

Cuvîntarea lui Lenin a alarmat cercurile reacţionare şi liberale. Ca răspuns la atacurile din partea cadeţilor, Lenin a publicat articolul „Rezoluţie şi revoluţie", în care scria : „Întrunirea populară din palatul contesei Panina a indignat la culme pe domnii cadeţi, cuvîntările rostite aici de social-democraţi au răscolit această mocirlă rău mirositoare" (Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 104). Guvernul ţarist a tras la răspundere pe redactorii ziarelor „Volna" şi „Prizîv" pentru că au publicat relatări asupra mitingului, precum şi rezoluţia adoptată acolo ; el a declarat că va da în judecată pe participanţii la miting şi a interzis orice mitinguri. — *201.*

127 Lenin se referă la articolul lui G. V. Plehanov „E timpul să ne explicăm (Scrisoarea către redacţie)", apărută în ziarul „Tovarişci" nr. 139 din 14 (27) decembrie 1906 În acest articol, Plehanov

www.dacoromanica.ro

numea partidul cadeților partid „al semilibertății poporului", care militează pentru o Dumă învestită cu jumătate putere. — *202.*

128 Este vorba de deputații Adunării naționale de la Frankfurt — Adunarea națională pe întreaga Germanie ; a fost convocată după revoluția din martie 1848 din Germania și și-a început ședințele la 18 mai 1848 la Frankfurt pe Main. Principala sarcină a Adunării consta în lichidarea fărîmițării politice și în elaborarea unei constituții pentru întreaga Germanie. Dar din cauza lașității și a șovăielilor de care a dat dovadă majoritatea liberală a Adunării, din cauza nehotărîrii și inconsecvenței aripii stîngi mic-burgheze, Adunarea s-a temut să ia în mîinile sale puterea supremă în țară și n-a adoptat o poziție fermă în problemele fundamentale ale revoluției din 1848—1849. Ea nu a luat nici un fel de măsuri pentru a ușura situația muncitorilor și țăranilor, nu a sprijinit mișcarea de eliberare națională din Polonia și Cehia, aprobînd politica de împilare dusă de Austria și Prusia față de popoarele subjugate de ele. Deputații în Adunare nu s-au putut hotărî să mobilizeze forțele poporului pentru a da o ripostă contrarevoluției în ofensivă și pentru apărarea Constituției imperiului elaborate de ei în martie 1849. Ei, „adoptau tot felul de «hotărîri» democratice, «instituiau» tot felul de libertăți și în realitate lăsau puterea în mîinile regelui" (V. I. Lenin, Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediția a doua, pag. 20).

Curînd guvernul austriac și cel prusian și-au rechemat deputații, iar apoi au părăsit Adunarea și deputații liberali din celelalte state germane. Deputații aripii stîngi, mic-burgheze, care au rămas în Adunare, și-au mutat reședința la Stuttgart. În iunie 1849 Adunarea a fost împrăștiată de trupele guvernului din Württemberg. — *203.*

129 *Național-liberalii* — partidul burgheziei germane, și în primul rînd al celei prusiene, constituit în toamna anului 1866, în urma sciziunii produse în rîndurile partidului burghez al progresiștilor. Național-liberalii își puneau drept scop principal unirea statelor germane sub hegemonia Prusiei ; politica lor reflecta capitularea burgheziei liberale germane în fața lui Bismarck. În 1878 ei au votat pentru introducerea legii excepționale împotriva socialiștilor. Ulterior, național-liberalii au devenit partidul capitalului monopolist german. Ei sprijineau politica externă imperialistă a Germaniei și se pronunțau pentru intensificarea înarmărilor și lărgirea cotropirilor coloniale. După Revoluția din noiembrie 1918, partea cea mai mare a partidului național-liberal a format un nou partid — „Partidul populist", care a contribuit la acaparrarea puterii de către fasciști în 1933. — *203.*

130 Lenin citează o teză din lucrarea lui K. Marx „Critica programului de la Gotha" (vezi K. Marx. „Critica programului de la Gotha", Editura politică, 1959, ediția a II-a, pag. 30). — *203.*

www.dacoromanica.ro

131 „*Osvobojdenie*" — revistă bilunară ; a apărut în străinătate de la 18 iunie (1 iulie) 1902 pînă în 5 (18) octombrie 1905, sub îngrijirea lui P. B. Struve. A fost organul burgheziei liberale ruse şi a promovat cu consecvenţă ideile unui liberalism monarhist moderat. În 1903, în jurul acestei reviste s-a grupat (iar în ianuarie 1905 s-a constituit) „Uniunea eliberării", care a dăinuit pînă în octombrie 1905. Împreună cu zemţii constituţionalişti, „osvobojdeniştii" au constituit nucleul partidului constituţional-democrat (cadet), înfiinţat în octombrie 1905. — *208*.

132 Articolul „*Sarcinile partidului muncitoresc şi ţărănimea*" a fost scris de V. I. Lenin la rugămintea bolşevicilor din Samara pentru ziarul bolşevic legal „Samarskaia Luka", al cărui redactor era în fapt M. I. Elizarov. În manuscris, înainte de titlu, Lenin a scris : „Acord redacţiei dreptul să schimbe titlul şi să modifice articolul. Rog însă redacţia să-mi trimită cîteva exemplare, dacă articolul va fi tipărit". Articolul, trimis de Lenin de la Petersburg la Samara pe adresa redacţiei ziarului, a fost însă interceptat de jandarmi. Manuscrisul a fost descoperit abia în 1927, în arhiva direcţiei jandarmeriei din gubernia Samara. — *214*.

133 Lenin se referă, probabil, la articolul „De la Moscova la Petersburg prin Tver", apărut în ziarul „Volkszeitung" nr. 235 din 18 (31) decembrie 1906, precum şi la articolele „Cu privire la problemele de tactică", „Un mediator nepoftit sau cum a încercat «Tovarişci» să unească pe cadeţi cu naţional-democraţii şi ce a ieşit din povestea asta" şi „Cu privire la problema acordurilor", apărute în săptămînalul „Naşa Tribuna" nr. 1 din 13 (26) decembrie 1906 şi nr. 3 din 27 decembrie 1906 (9 ianuarie 1907). În aceste articole bundiştii criticau poziţia lui G. V. Plehanov în problema admisibilităţii blocurilor cu cadeţii.

„Naşa Tribuna" — săptămînal al Bundului ; a apărut la Vilno din decembrie 1906 pînă în martie 1907. Au apărut în total 12 numere. — *220*.

134 Lenin se referă la articolul lui I. V. Jilkin „Cu privire la alegeri", apărut în nr. nr. 139, 140, 142 din 14 (27), 15 (28) şi 17 (30) decembrie 1906 ale ziarului „Tovarişci".

În nr. 138 din 13 (26) decembrie 1906 al aceluiaşi ziar au apărut pasaje din interviul unuia dintre liderii trudovicilor, S. V. Anikin, care considera „că înainte de alegeri este necesară unirea cea mai largă a grupurilor şi partidelor de orientare net opoziţionistă". El considera că şi partidul cadet este un partid de opoziţie. — *238*.

135 Este vorba de articolul lui P. N. Miliukov „Critic sau concurent ?", apărut sub semnătura M. în ziarul „Reci" nr. 214 din 11 (24) noiembrie 1906. Articolul a fost scris în legătură cu critica făcută partidului cadet de V. A. Meakotin, unul dintre organizatorii partidului „socialiştilor-populişti". — *238*.

www.dacoromanica.ro

136 Lenin se referă la articolul „În legătură cu ultimul articol al lui Plehanov", apărut în ziarul „Ţin" nr. 1 din 8 (21) decembrie 1906.

„*Ţin*" — cotidian menşevic legal, organul Comitetului regional al organizaţiilor P.M.S.D.R. din Transcaucazia ; a apărut la Tiflis, în limba gruzină, din decembrie 1906 pînă în martie 1907. Au apărut în total 28 de numere : nr. nr. 1 şi 2 în decembrie 1906, nr. nr. 1—26 în ianuarie-martie 1907. Ziarul a fost interzis de guvernul ţarist. — *241.*

137 *Conferinţa orăşenească şi gubernială a organizaţiei Petersburg a P.M.S.D.R.* s-a întrunit la 6 (19) ianuarie 1907, la Terioki. Conferinţa s-a constituit cu un număr de 70 de delegaţi cu vot deliberativ (42 de bolşevici şi 28 de menşevici). Cu vot consultativ au participat 4 reprezentanţi ai C.C. şi O.C. menşevic, cîte un reprezentant al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. şi al redacţiei ziarului bolşevic „Proletarii" şi alţii. La verificarea mandatelor s-a constatat că în unele subraioane, în care au fost aleşi mai cu seamă menşevici, a fost încălcată hotărîrea Comitetului din Petersburg care cerea ca alegerea delegaţilor la conferinţă să aibă loc neapărat după dezbaterea de către membrii partidului a problemei dacă trebuie sau nu încheiate acorduri cu cadeţii. Astfel de mandate au fost invalidate de conferinţă. Ea a respins cu majoritate de voturi propunerea făcută de reprezentantul C.C. de a împărţi conferinţa în două părţi (orăşenească şi gubernială) potrivit cu circumscripţiile electorale existente, deoarece prin această propunere se urmărea crearea unei cumpăniri artificiale a menşevicilor la conferinţă. Aceste hotărîri au fost folosite de ei ca pretext pentru a rupe cu social-democraţia revoluţionară şi a încheia acorduri cu cadeţii ; ei au părăsit conferinţa, provocînd astfel, în ajun de alegeri, o sciziune în rîndurile organizaţiei Petersburg.

Delegaţii rămaşi au hotărît să continue lucrările conferinţei. Raportul cu privire la acordurile electorale în alegerile pentru Dumă a fost prezentat de Lenin. După discutarea raportului, conferinţa a aprobat „Opinia separată", prezentată de bolşevici la Conferinţa a doua a P.M.S.D.R. („prima conferinţă generală") (vezi volumul de faţă, pag. 107—109). Conferinţa a respins blocurile cu cadeţii şi a adoptat hotărîrea de a se propune socialiştilor-revoluţionari şi trudovicilor acorduri pe timpul alegerilor, cu condiţia ca ei să renunţe la orice fel de acorduri cu cadeţii.

Lucrările Conferinţei din Petersburg au fost comentate pe larg de Lenin în broşurile „Social-democraţia şi alegerile pentru Dumă", „«De-auzi părerea unui prost...» (Din însemnările unui publicist social-democrat)", în articolele „Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg", „Campania electorală a social-democraţiei la Petersburg", „Protestul celor 31 de menşevici" etc. (vezi volumul de faţă, pag. 257—282, 283—302, 249—255, 303—311, 317—320). — *248.*

www.dacoromanica.ro

138 Articolul *„Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg"* a apărut ca articol de fond în nr. 1 al organului bolşevic „Prostîe Reci".

„Prostîe Reci" — săptămînal bolşevic legal; a apărut în 1907 la Petersburg, avînd printre colaboratorii săi cei mai apropiaţi pe V. I. Lenin. În total au apărut trei numere: nr. 1 din 14 (27) ianuarie, nr. 2 din 21 ianuarie (3 februarie) şi nr. 3 din 30 ianuarie (12 februarie). În afară de articolul menţionat, în acest săptămînal au mai apărut următoarele articole ale lui Lenin: „Campania electorală a social-democraţiei la Petersburg" (nr. 2), „Alegerile în curia muncitorească din Petersburg" şi „Lupta dintre social-democraţi şi socialiştii-revoluţionari în alegerile din curia muncitorească din Petersburg" (nr. 3). Săptămînalul a fost interzis de guvernul ţarist. — *249*.

139 Broşura *„Social-democraţia şi alegerile pentru Duma"*, apărută la Petersburg în ianuarie 1907 în editura „Novaia duma", a fost tipărită în tipografia bolşevică legală „Delo" şi difuzată de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. într-un număr de 4 300 de exemplare. În 1912 broşura a fost interzisă de guvernul ţarist. — *257*.

140 *Lidvaliada* — procesul fraudelor comise de E. Lidval, mare escroc şi speculant, şi de V. I. Gurko, adjunct al ministrului afacerilor interne. Cu ajutorul lui Gurko, Lidval a încheiat cu statul un contract prin care s-a obligat să livreze, în cursul lunilor octombrie-decembrie 1906, 10 000 000 de puduri de secară pentru nevoile guberniilor înfometate din Rusia. Primind prin Gurko, sub formă de avans, sume însemnate din vistieria statului, Lidval a transportat pînă la jumătatea lunii decembrie 1906, la diferite staţii de cale ferată, mai puţin de o zecime din cantitatea de cereale prevăzută. Demascarea acestor fraude şi a speculei nerušinate în jurul foametei au căpătat o largă publicitate şi au silit guvernul ţarist să sesizeze parchetul. Acest proces judiciar n-a avut însă pentru Gurko alte urmări decît demiterea lui din funcţie. Lidvaliada a contribuit la demascarea politicii antipopulare a guvernului ţarist şi la înfrîngerea partidelor de dreapta în alegerile pentru Duma a doua de stat. — *277*.

141 Lenin se referă la simulacrul de proces intentat de guvernul ţarist asasinilor cadetului M. I. Gherţenştein, deputat în Duma întîi de stat (ucis de ultrareacţionari în Finlanda la 18 (31) iulie 1906). Cu toate că făptaşii crimei erau cunoscuţi cercurilor largi ale opiniei publice, guvernul ţarist a luat toate măsurile ca ucigaşii să rămînă nepedepsiţi. Anchetarea cazului a fost tărăgănată în mod intenţionat, procesul a fost amînat de mai multe ori şi, în cele din urmă, la 3 (16) aprilie 1907, a fost scos din rol. — *277*.

142 Broşura *„«De-auzi părerea unui prost...» (Din însemnările unui publicist social-democrat)"*, apărută la Petersburg în ianuarie 1907 în editura „Novaia duma", a fost tipărită în tipografia bolşevică

www.dacoromanica.ro

legală „Delo". Curînd, aproape toate exemplarele broşurii au fost confiscate de poliţie. În 1912, broşura a fost interzisă de guvernul ţarist. — *283.*

143 *„Segodnea"* — cotidian de seară al burgheziei liberale ; a apărut la Petersburg din august 1906 pînă în ianuarie 1908. Acest ziar se distingea printr-o abundenţă de materiale de actualitate şi printr-o slabă tratare a problemelor politice. „Segodnea" a fost calificat de Lenin drept o foaie bulevardieră. — *283.*

144 *„Rodnaia Zemlea"* — săptămînal, care se situa pe o poziţie apropiată de cea a trudovicilor ; a apărut la Petersburg din ianuarie pînă în aprilie 1907. Au apărut 15 numere. La această publicaţie au colaborat şi cadeţi. A fost interzisă de guvernul ţarist. — *283.*

145 Lenin citează cuvintele lui Ceaţki, personajul principal din comedia lui A. S. Griboedov „Prea multă minte strică". — *294.*

146 V. I. Lenin citează ultimul vers din poezia lui V. I. Briusov „Celor de aproape". — *297.*

147 Este vorba de apelurile (lansate în 1906, după dizolvarea Dumei I) : „Către armată şi flotă", publicat în numele Grupului trudovic şi al fracţiunii social-democrate din Duma de stat ; „Manifest către întreaga ţărănime rusă", semnat de comitetul fracţiunii social-democrate din Duma de stat, comitetul Grupului trudovic din Duma de stat, Comitetul Central al P.M.S.D.R., Comitetul Central al Partidului socialiştilor-revoluţionari, Uniunea ţărănească, Uniunea feroviarilor şi Asociaţia corpului didactic din Rusia ; „Către întregul popor", semnat de Comitetul fracţiunii social-democrate din Duma de stat, Grupul trudovic, Comitetul Central al P.M.S.D.R., Comitetul Central al partidului socialiştilor-revoluţionari, Comitetul Central al partidului socialist polonez şi Comitetul Central al Bundului. În aceste apeluri se sublinia necesitatea insurecţiei armate. — *297.*

148 Este vorba de manifestul „Către muncitori şi soldaţi, către toţi cetăţenii !", adoptat la 6 (19) decembrie 1905, la propunerea bolşevicilor, în cea de-a IV-a şedinţă plenară a Sovietului din Moscova. Manifestul, care chema la grevă politică generală şi la insurecţie armată, a fost semnat de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Moscova, Comitetul din Moscova al P.M.S.D.R., Grupul din Moscova al P.M.S.D.R. şi Organizaţia districtuală Moscova a P.M.S.D.R., precum şi de Comitetul din Moscova al Partidului socialiştilor-revoluţionari. — *299.*

149 V. I. Lenin se referă la datele anchetei întreprinse de redacţia ziarului cadet de stînga „Vek" şi de sindicatul „Unire şi Forţă" al funcţionarilor din industrie şi comerţ, pentru cunoaşterea atitudinii alegătorilor faţă de partidele politice.

www.dacoromanica.ro

Redacţia ziarului „Vek" a trimis abonaţilor săi cîte un talon detaşabil, conţinînd lista partidelor care participau la alegeri. Cititorul trebuia să indice partidul pe care avea de gînd să-l voteze în apropiatele alegeri şi să restituie redacţiei talonul. Rezultatele acestei anchete au fost publicate în ziarul „Vek" nr. 5 din 9 (22) ianuarie 1907 sub titlul „Ancheta noastră" ; din 1 523 de cititori s-au pronunţat pentru cadeţi 765 de persoane ; pentru social-democraţi — 407, pentru socialiştii-revoluţionari — 127, iar pentru celelalte partide şi grupuri un număr neînsemnat de cititori.

15 000 de taloane similare au fost împărţite printre membrii sindicatului „Unire şi Forţă" în noiembrie 1906. Din 1907 de răspunsuri primite pînă la 9 (22) decembrie 1906, pentru cadeţi s-au pronunţat 996 de persoane, pentru social-democraţi — 633, pentru socialiştii-revoluţionari — 95. Toate celelalte partide au primit numărul neînsemnat de voturi care a mai rămas.

Sindicatul funcţionarilor din industrie şi comerţ „Unire şi Forţă" a fost întemeiat la Moscova în octombrie 1905. În iulie 1906, activitatea sindicatului a fost legalizată. Necontenitele represiuni dezlănţuite împotriva sindicatului de autorităţile ţariste au făcut ca în octombrie 1906 numărul membrilor lui să scadă la 900, de la 3 000 cîţi erau în octombrie 1905. În decembrie 1906, sindicatul a fost dizolvat de guvernul ţarist. — *300.*

150 Broşura lui V. I. Lenin *„Alegerile din Petersburg şi făţărnicia celor 31 de menşevici"* a fost publicată la Petersburg în editura „Novaia duma" şi difuzată de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. într-un număr de 3 000 exemplare. Pentru această broşură, C.C. menşevic, în pofida indignării şi revoltei organizaţiilor de partid, l-a chemat pe Lenin în faţa unei „comisii de judecată de partid" ; judecata a avut loc în martie 1907. În faţa comisiei, Lenin a rostit o strălucită cuvîntare acuzatoare. El a demascat activitatea dezorganizatoare şi politica oportunistă a menşevicilor şi a transformat pledoaria sa într-un rechizitoriu la adresa menşevicilor (vezi Opere, vol. 12, E.S.P.L.P. 1957, pag. 410—421). Convingîndu-se că a suferit o înfrîngere, C.C. a fost nevoit să sisteze toată această afacere. — *321.*

151 *„Rusi"* — cotidian burghezo-liberal ; a apărut la Petersburg din decembrie 1903. Redactor-editor al ziarului a fost A. A. Suvorin. În timpul revoluţiei din 1905, „Rusi" era apropiat de cadeţi, adoptînd însă o poziţie şi mai moderată decît a acestora. A fost interzis la 2 (15) decembrie 1905. Ulterior a apărut, cu întreruperi, sub diferite denumiri : „Rusi", „Molva", „XX Vek", „Oko", „Novaia Rusi". — *338.*

152 *„Strana"* — cotidian, organul partidului reformelor democratice ; a apărut la Petersburg de la 19 februarie (4 martie) 1906 pînă în 1907. — *338.*

www.dacoromanica.ro

153 „*Golos Prikazcika*" — săptămînal, organul sindicatului funcționarilor din industrie și comerț ; a apărut la Petersburg din aprilie pînă în octombrie 1906. Au apărut 14 numere. Nr. 3, 6 și 12 au fost confiscate. Ziarul milita pentru unirea forțelor funcționarilor din industrie și comerț în lupta pentru îmbunătățirea situației lor economice și politice. „Golos Prikazcika" chema pe funcționari să susțină pe muncitori în lupta împotriva fabricanților. Cadeții erau aspru criticați în paginile ziarului. Printr-o decizie a Curții de apel din Petersburg, ziarul a fost interzis în noiembrie 1906. — *342.*

154 Articolul „*Alegerile în curia muncitorească din Petersburg*" a apărut pentru prima oară în „Proletarii" nr. 12 din 25 ianuarie (7 februarie) 1907. O variantă mai completă a articolului a apărut în ziarul „Prostîe Reci" nr. 3 din 30 ianuarie (12 februarie) 1907. — *351.*

155 *Partidul narodoviștilor* (narodova democratia, național-democrații) — principalul partid reacționar, naționalist al moșierimii și burgheziei poloneze, strîns legat de biserica catolică ; s-a constituit în 1897. Liderii lui au fost R. Dmowski, Z. Balicki, W. Grabski și alții. Lansînd lozincile „armoniei de clasă" și ale „intereselor naționale", național-democrații urmăreau să supună influenței lor masele populare și să le atragă pe făgașul politicii lor reacționare. Propagînd un înverșunat naționalism și șovinism militant ca mijloc de luptă împotriva mișcării socialiste și general-democratice a poporului polonez, național-democrații au încercat să-l izoleze pe acesta de mișcarea revoluționară rusă. În perioada revoluției din 1905—1907, căutînd să se înțeleagă cu țarismul asupra soluției de compromis a autonomiei Regatului Poloniei, național-democrații au pornit fățiș pe calea sprijinirii țarismului și a luptei împotriva revoluției, „prin toate mijloacele, inclusiv denunțurile și asasinatele" (V. I. Lenin, Opere, vol. 12, E.S.P.L.P. 1957, pag. 181). Într-o rezoluție specială, Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. a subliniat necesitatea „demascării neobosite și necruțătoare a fizionomiei și activității contrarevoluționare, ultrareacționare a național-democraților, ca aliați ai țarismului în lupta împotriva revoluției" („Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 172). În timpul primului război mondial (1914—1918), național-democrații au sprijinit fără rezerve Antanta, mizînd pe victoria Rusiei țariste și sperînd că teritoriile poloneze aflate sub jugul Austriei și Germaniei vor fi alipite de restul Poloniei, spre a forma o Polonie autonomă în cadrul Imperiului rus. Prăbușirea regimului țarist a silit pe național-democrați să adopte o orientare filofranceză. Deși dușmani înverșunați ai Revoluției Socialiste din Octombrie și ai Statului sovietic, totuși, dată fiind tradiționala lor poziție antigermană, nu întotdeauna național-democrații au sprijinit întru totul politica externă antisovietică aventuristă a clicii

www.dacoromanica.ro

lui Pilsudski, care a guvernat Polonia începînd din 1926. În prezent, unele grupuri izolate ale partidului național-democraților activează în rîndurile elementelor reacționare ale emigrației poloneze. — *353.*

156 *„Birjevîe Vedomosti"* — ziar burghez, fondat în 1880 în scopuri comerciale. A apărut la Petersburg, la început de 3 ori pe săptămînă, apoi de 4 ori, iar după aceea zilnic. Din noiembrie 1902 a început să apară de două ori pe zi : dimineața și seara. Conformismul, venalitatea și lipsa de principialitate a acestui ziar au făcut ca denumirea lui să devină un nume comun („birjevka"). „Birjevîie Vedomosti" a fost interzis de Comitetul militar revoluționar la sfîrșitul lunii octombrie 1917. — *368.*

157 *„Zrenie"* — săptămînal bolșevic legal ; a apărut la Petersburg în 1907, în timpul campaniei electorale pentru Duma a doua. Lenin a participat activ la redactarea ziarului ; unul din colaboratorii acestei publicații a fost V. V. Vorovski. Au apărut în total două numere (nr. 1 la 25 ianuarie (7 februarie), într-un tiraj de 11 000 de exemplare și nr. 2 la 4 (17) februarie, într-un tiraj de 25 000 de exemplare), în care au fost publicate patru articole ale lui Lenin. În urma unei dispoziții a Comitetului pentru presă din Petersburg, ambele numere au fost confiscate. Printr-o decizie a Curții de apel din Petersburg, apariția ziarului a fost interzisă. — *370.*

158 Semnul plus din tabel arată numărul de delegați pe care i-ar fi putut avea ultrareacționarii dacă în alegeri voturile s-ar fi împărțit pe din două între cadeți și blocul de stînga. — *374.*

159 *„Telegraf"* — cotidian burghezo-liberal ; a apărut la Petersburg de la 20 ianuarie (2 februarie) pînă la 18 februarie (3 martie) 1907. Au apărut 26 de numere. — *375.*

160 *„Trud"* — ziar săptămînal bolșevic, a apărut la Petersburg în 1907. Pînă în prezent nu a fost găsit nici un număr din acest ziar. — *376.*

161 Scrisoarea adresată de F. Engels lui Sorge la 7 martie 1884. — *380.*

162 Vezi K. Marx și F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin 1953, pag. 241—243. — *385.*

163 *Proudhoniști* — adepții curentului socialist mic-burghez, antiștiințific și antimarxist, care poartă numele întemeietorului său — anarhistul francez Proudhon. Criticînd de pe poziții mic-burgheze marea proprietate capitalistă, Proudhon visa la eternizarea micii proprietăți private și în acest scop propunea să se organizeze o „bancă a poporului" și o „bancă de schimb" cu ajutorul cărora muncitorii vor putea, chipurile, să-și procure mijloace de producție proprii, să devină meseriași-patroni și să-și asigure astfel o desfacere „echitabilă" a produselor lor. Proudhon nu înțelegea

www.dacoromanica.ro

rolul istoric şi importanţa proletariatului şi avea o atitudine ostilă faţă de lupta de clasă, faţă de revoluţia proletară şi dictatura proletariatului; el nega, de pe poziţii anarhiste, necesitatea statului. Marx şi Engels au dus o luptă consecventă împotriva încercărilor lui Proudhon de a impune Internaţionalei I concepţiile sale. Proudhonismul a fost supus unei critici nimicitoare în lucrarea lui Marx „Mizeria filozofiei". Lupta hotărîtă dusă de Marx, Engels şi adepţii lor în cadrul Internaţionalei I împotriva proudhonismului s-a soldat cu victoria categorică a marxismului asupra proudhonismului.

Lenin a calificat proudhonismul drept „un produs al obtuzităţii micului-burghez, a filistinului", care nu e în stare să-şi însuşească punctul de vedere al clasei muncitoare. Ideile proudhonismului sînt larg folosite de „teoreticienii" burghezi în propagarea ideii de colaborare între clase. — *385.*

164 Vezi K. Marx, F. Engels, V. I. Lenin. Despre internaţionalismul proletar, Editura politică, 1959, pag. 64—65. — *386.*

165 Vezi K. Marx şi F. Engels. Scrisori despre „Capitalul", E.S.P.L.P. 1955, pag. 162—163. — *386.*

166 Vezi K. Marx — F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, pag. 231. — *386.*

167 Vezi K. Marx. Scrisori către Kugelmann, Editura P.C.R., 1947, pag. 75. — *386.*

168 Vederile întemeietorilor marxismului asupra celor mai importante probleme ale revoluţiei din 1848—1849 din Germania au fost expuse de F. Engels în lucrarea „Revoluţie şi contrarevoluţie în Germania", apărută în ziarul „New York Daily Tribune" între 25 octombrie 1851 şi 23 octombrie 1852 într-o serie de articole semnate de K. Marx, care le revedea înainte de a fi trimise la ziar. Abia în 1913, cînd a fost publicată corespondenţa dintre Marx şi Engels, a devenit cunoscut faptul că această lucrare a fost scrisă de F. Engels (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 8, Editura politică, 1960, pag. 5—112). — *387.*

169 Vezi K. Marx şi F. Engels. „A treia cronică internaţională. Din mai pînă în octombrie" (Opere, vol. 7, Editura politică, 1960, pag. 457—504). — *387.*

170 Scrisoarea adresată de K. Marx lui Kugelmann la 23 august 1866. — *387.*

171 Vezi K. Marx — F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, pag. 251—252. — *387.*

www.dacoromanica.ro

172 *Brentanism* — „doctrină burghezo-liberală care recunoaşte lupta «de clasă» nerevoluţionară a proletariatului" *(V. I. Lenin*, Opere, vol. 28, Editura politică, 1959, pag. 221) şi afirmă că problema muncitorească poate fi rezolvată în cadrul capitalismului, printr-o legislaţie care să reglementeze relaţiile dintre muncă şi capital şi prin organizarea muncitorilor în sindicate. Denumirea acestui curent vine de la numele economistului burghez german L. Brentano. — *388.*

173 *Sombartism* — curent burghezo-liberal, numit astfel după numele economistului vulgar burghez german W. Sombart, unul dintre ideologii liberalismului. Sombart, a scris Lenin, substituia „marxismului brentanismul, folosind terminologia lui Marx, invocînd afirmaţii izolate ale lui Marx, dîndu-se drept marxist" (vezi Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 325). — *388.*

174 Lenin se referă la „A doua adresă a Consiliului general al Asociaţiei internaţionale a muncitorilor cu privire la războiul franco-german", scrisă de K. Marx (vezi K. Marx. „Războiul civil din Franţa", Editura politică, 1960, pag. 25—33). — *389.*

175 Vezi K. Marx, F. Engels, V. I. Lenin. Despre internaţionalismul proletar, Editura politică, 1959, pag. 118—119. — *391.*

176 V. I. Lenin se referă la lucrarea lui K. Marx, „Războiul civil din Franţa" (vezi K. Marx : „Războiul civil din Franţa", Editura politică, 1960). — *391.*

177 Vezi K. Marx, F. Engels, V. I. Lenin. Despre internaţionalismul proletar, Editura politică, 1959, pag. 120—121. — *392.*

178 V. I. Lenin se referă la nota „Duma a doua de stat", apărută în ziarul „Reci" nr. 31 din 7 (20) februarie 1907. — *393.*

179 V. I. Lenin numeşte *naţionalişti-autonomişti* pe deputaţii polonezi din Duma a doua de stat. — *393.*

180 Vezi lucrarea lui F. Engels „Socialismul în Germania", scrisă în 1891. Engels a repetat aceeaşi idee în 1895, în „Introducere" la broşura lui K. Marx, „Luptele de clasă în Franţa (1848—1850)". E.S.P.L.P. 1957, ediţia a II-a, pag. 25. — *397.*

181 *„Naş Mir"* — săptămînal menşevic ; a apărut la Petersburg în ianuarie-februarie 1907. Au apărut patru numere. — *399.*

182 Este vorba de darea de seamă a raionului Moscova din oraşul Petersburg asupra alegerilor pentru Duma a doua, publicată în nr. 13 din 11 (24) februarie 1907. În această dare de seamă se relata : „...Înfrîngerea suferită de social-democraţi în cîteva uzine

www.dacoromanica.ro

trebuie atribuită exclusiv agitației menșevice în favoarea încheierii unui bloc cu cadeții. Caracteristică sub acest aspect este înfrîngerea candidatului social-democrat la Uzina «Recikin», unde influența menșevicilor era deosebit de puternică. Atunci cînd muncitorii de la această uzină au fost întrebați de ce la ei nu a fost ales un social-democrat, unii din ei au răspuns deschis că și-au dat votul candidatului socialist-revoluționar, pentru că n-au vrut să aleagă un «cadet». Cu toate că menșevicii considerau că la această uzină există aproape 250 de membri de partid, fără a socoti pe simpatizanți, menșevicii n-au obținut decît 94 de voturi (inclusiv 10 voturi date de bolșevici, care nu au avut un candidat propriu), în timp ce candidatul eserilor a reușit să obțină 500 de voturi". — *400.*

183 „*Ternii Truda*" săptămînal bolșevic legal, a apărut la Petersburg din 24 decembrie 1906 (6 ianuarie 1907) pînă în 6 (19) ianuarie 1907. Lenin a participat activ la editarea ziarului. Au apărut 3 numere. Pe prima pagină a primului număr a fost publicat articolul lui Lenin „Situația politică și sarcinile clasei muncitoare", iar în nr. 2 a apărut articolul lui Lenin „Ce atitudine au partidele burgheze și partidul muncitoresc față de alegerile pentru Duma" ? (vezi volumul de față, pag. 206—213, 214—218). Toate numerele ziarului au fost confiscate de poliție ; în cele din urmă, apariția lui a fost interzisă printr-o decizie a Curții de apel din Petersburg. — *413.*

184 Lenin se referă la articolul „Există oare un pericol ultrareacționar la Petersburg ?", apărut în ziarul „Ternii Truda" nr. 3 din 6 (19) ianuarie 1907. — *415.*

185 La Saratov și la Nijni-Novgorod, în prima etapă a alegerilor pentru Duma a doua, candidații blocului de stînga au repurtat victoria. La Saratov, din 80 de delegați au fost aleși 65 de delegați de stînga și 15 cadeți, iar la Nijni-Novgorod 39 de delegați de stînga, 38 de cadeți și 3 octombriști. — *419.*

186 *Conferința organizației social-democrate (orășenești și districtuale)* din Petersburg a avut loc în februarie 1907. La lucrările conferinței au participat 27 de delegați cu vot deliberativ și 14 delegați cu vot consultativ, în exclusivitate bolșevici. Conferința a aprobat următoarea ordine de zi : 1) Apropiatele alegeri de deputați la Petersburg și curia muncitorească. 2) Campania în legătură cu Duma și tactica social-democrației în cadrul Dumei. 3) Campania în legătură cu congresul, adică pregătirile în vederea congresului partidului. 4) Reorganizarea organizației din Petersburg. 5) Judecarea lui N. Lenin (C.C. menșevic îl trăsese la răspundere pe Lenin pentru publicarea broșurii „Alegerile din Petersburg și fățărnicia celor 31 de menșevici"). 6) Atitudinea față de menșevicii care s-au rupt de partid. 7) Agitația prin scris la Petersburg.

www.dacoromanica.ro

Luînd în discuţie primul punct de pe ordinea de zi, conferinţa a desemnat doi candidaţi pentru alegerile de deputaţi în Dumă şi a ales o comisie care să elaboreze un proiect de mandat pentru împuterniciţii, delegaţii şi deputaţii muncitorilor.

Raportul la cea de-a doua problemă de pe ordinea de zi a fost prezentat de Lenin. Conferinţa a aprobat acest raport; ea a aprobat, de asemenea, principiile fundamentale ale structurii organizatorice a organizaţiei din Petersburg, elaborate de Comitetul din Petersburg.

În legătură cu faptul că C.C. menşevic l-a trimis pe Lenin în faţa unei comisii de judecată, conferinţa s-a declarat întru totul solidară cu Lenin, a constatat că vina scindării organizaţiei social-democrate din Petersburg în ajunul alegerilor pentru Duma a doua o poartă menşevicii şi a condamnat acţiunile scizioniste ale menşevicului F. I. Dan, membru în C.C. Conferinţa a hotărît înfiinţarea unei comisii pentru controlul presei de partid şi a delegat reprezentanţi ai organizaţiei din Petersburg pe lîngă redacţiile ziarelor „Proletarii" şi „Vpered". La conferinţă au fost aleşi delegaţi la consfătuirea reprezentanţilor mai multor organizaţii bolşevice, care urma să elaboreze platforma pentru Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. — *420.*

187 În cadrul discuţiilor pe marginea raportului lui V. I. Lenin a fost abordată problema dacă acordurile dintre partidul social-democrat şi democraţia revoluţionară nu trebuie să se limiteze exclusiv la momentele de luptă (grevă, insurecţie) şi „dacă nu este necesar ca în aceste cazuri să existe o organizaţie revoluţionară comună şi unică". — *424.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

[Acordul de la Paris]. — „Listok «Osvobojdeniia»", Paris, 1904, nr. 17 din 19 noiembrie (2 decembrie), pag. 1—2, în procesul-verbal al conferinţei organizaţiilor opoziţioniste şi revoluţionare din Rusia. — *149.*

Acţiunile de partizani. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 4. — *28—29.*

Adresa de răspuns a Dumei de stat la mesajul tronului. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 66 din 6 (19) mai, pag. 2. — *42, 120.*

[Akselrod, P. B. Declaraţia P.M.S.D.R. în Duma de stat]. — În : Dările de seamă stenografice ale Dumei de stat. 1906. Sesiunea I. Vol. II. Şedinţele 19—38 (de la 1 iunie pînă la 4 iulie). Petersburg, tip. statului, 1906, pag. 1 403—1 405. (Duma de stat). — *105, 122.*

— *Dumă populară şi congres muncitoresc.* Editat de „Iskra". Geneva, tip. partidului, 1905. 15 pag. (P.M.S.D.R.). — *48.*

— *Pe marginea unei note de ziar.* Scrisoare către redacţie. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 7. — *29—30, 48, 50.*

Al II-lea Congres ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, [1904]. 397, II pag. (P.M.S.D.R.). — *49, 50, 147.*

Alegerile de la Petersburg. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 33 din 9 (22) februarie, pag. 2—3. — *412, 417—418.*

Alegerile de la 7 februarie. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 31 din 7 (20) februarie, pag. 2. — *397.*

www.dacoromanica.ro

Alegerile pentru Duma de stat în oraşele cu reprezentanţă specială. — „Vestnik Partii Narodnoi Svobodî", Petersburg, 1906, nr. 7 din 19 aprilie, coloanele 545—546. — *86.*

Amendament [la proiectul de platformă electorală propus de Comitetul Central al P.M.S.D.R. şi adoptat la Conferinţa generală a P.M.S.D.R.]. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2—3. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *121, 194.*

Ancheta noastră. — „Vek", Moscova, 1907, nr. 5 din 9 ianuarie, pag. 4. — *300.*

[Anikin, S. V. Extrase dintr-un interviu]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 138 din 13 (26) decembrie, pag. 2. Sub titlul comun : Reprezentanţii partidelor despre încheierea de acorduri. — *237.*

Apelul de la Vîborg — *vezi* Reprezentanţii poporului către popor.

[Apelul organului executiv al părţii separate a Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petersburg a P.M.S.D.R. către alegătorii muncitori şi social-democraţi]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 170 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 5, la rubrica : Viaţa politică. — *321—322.*

Aritmetică electorală. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 131 din 5 (18) decembrie, pag. 2. Semnat : Un alegător. — *202, 216.*

„Armavirskii Proletarii", 1906, nr. 1, octombrie. — *134—135.*

Azi, 13 ianuarie. [Articol de fond]. — „Segodnea", Petersburg, 1907, nr. 121 din 13 (26) ianuarie, pag. 1. — *283, 347.*

„Birjevîe Vedomosti". Ediţia de seară, Petersburg, 1907, nr. 9 720 din 29 ianuarie, pag. 3. — *368.*

„Blocul extremei stîngi". — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 6 din 3 noiembrie, pag. 2—4. Ziarul poartă data : 3 octombrie 1906. — *116—119, 124, 125, 154, 424.*

Bogucearski, V. Răzgîndiţi-vă pînă nu e prea tîrziu ! — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 167 din 17 (30) ianuarie, pag. 1—2. — *310.*

Briusov, V. I. Celor de aproape. — *297.*

Către alegători. [Foaie volantă]. Editată de Comitetul din Armavir al P.M.S.D.R. Noiembrie 1906. — *135.*

Către armată şi flotă. Din partea fracţiunii social-democrate şi a Grupului trudovic din Duma de stat. 12 iulie 1906. [Foaie

www.dacoromanica.ro

volantă]. Petersburg, tip. C.C. al P.M.S.D.R., 1906, pag. 2. — *297, 299.*

Către întregul popor! [Apel adresat de comitetul fracţiunii social-democrate din Duma de stat, comitetul Grupului trudovic din Duma de stat, Comitetul Central al P.M.S.D.R., Comitetul Central al partidului socialiştilor-revoluţionari, Comitetul Central al Partidului socialist polonez (P.P.S.), Comitetul Central al Uniunii generale a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia (Bundul)]. Iulie 1906. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, tip. C.C. al P.M.S.D.R., iulie 1906, 1 pag. — *297, 298.*

Către muncitori şi soldaţi, către toţi cetăţenii! [Apel adoptat la cea de-a IV-a plenară a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Moscova]. [Foaie volantă]. [Moscova, 6 (19) decembrie 1905]. 1 pag. Semnat: Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Moscova, Comitetul din Moscova al P.M.S.D.R., Grupul din Moscova al P.M.S.D.R., Organizaţia districtuală Moscova a P.M.S.D.R., Comitetul din Moscova al Partidului socialiştilor-revoluţionari. — *298—299.*

[Către toţi alegătorii muncitori şi social-democraţi. Extrase din apelul organului executiv al părţii menşevice a conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petersburg a P.M.S.D.R.] — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 26 din 1 (14) februarie, pag. 4, la rubrica: Viaţa politică. — *403, 418.*

**Către toţi alegătorii muncitori şi social-democraţi.* [Foaie volantă. Petersburg, 1907]. 6 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat: Organul executiv al părţii separate a conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petersburg a P.M.S.D.R. — *403.*

Către toţi muncitorii şi către toţi cetăţenii din Petersburg. [Foaie volantă]. [Petersburg, mai tîrziu de 6 ianuarie 1907]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat: Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R., Organul executiv al Conferinţei organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R. — *250—255, 259, 271, 273, 283, 286, 294, 297, 300—301, 306, 309—310, 322, 323, 324, 325, 346—348, 382.*

Cehov, A. P. Omul în cutie. — *390.*

Cerevanin, N. În legătură cu scrisoarea lui *L. Martov.* (Scrisoare către redacţie). — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 86 din 18 (26) octombrie, pag. 4, la rubrica: Viaţa politică. — *59—60, 62, 77, 82.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele şi articolele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

— *Moscova, 24 septembrie 1906.* — „Naşe Delo", Moscova, 1906, nr. 1 [24 septembrie], pag. 1—7. — *47, 48, 49, 55, 59—61, 62, 66, 73, 77, 99, 130, 304, 420—421.*

Cernîşevski, N. Rusul la rendez-vous. — *289.*

— *„Scrisori de economie politică adresate preşedintelui Statelor Unite ale Americii"* N. C. Carey. — *275.*

Cernov, V. Organizarea sau destrămarea revoluţiei? — „Soznatelnaia Rossiia". Nr. 2. Petersburg, 1906, pag. 1—21. — *93.*

Cine-i de vină : situaţia sau poziţia? — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 3 din 13 octombrie, pag. 3—5. — *68—71.*

[Componenţa comitetului de organizare al Partidului (socialist-populist al) muncii]. — „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie", nr. 1, Petersburg, 1906, pag. 16. — *45, 283.*

Conferinţa social-democrată şi acordurile. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 8 din 11 (24) ianuarie, pag. 1. — *272—274, 275, 280, 281, 282, 299—300, 307, 313, 349, 357.*

Congresul al III-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, 1905. XXIX, 401 pag. — *155—156, 174—175, 246—247.*

[Consiliul central al „poporului rus unit"...]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 131 din 5 (18) decembrie, pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *202.*

Credo. — În : [Lenin, V. I.]. Protestul social-democraţilor din Rusia. Cu o postfaţă din partea redacţiei revistei „Rabocee Delo". Editat de Uniunea social-democraţilor ruşi. Geneva, tip. „Uniunii", 1899, pag. 1—6 (P.M.S.D.R. Extras din nr. 4—5 al revistei „Rabocee Delo"). — *126—127, 242, 243, 275—276.*

Cu privire la atitudinea faţă de Duma de stat. [Proiect iniţial de rezoluţie prezentat de menşevici la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.] [1]. — *35.*

Cu privire la atitudinea faţă de Duma de stat. [Rezoluţie adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907, pag. 414—416, în secţiunea : Anexa II. Hotărîrile şi rezoluţiile congresului. — *35, 56, 57, 72, 74, 98, 132, 134, 164.*

[1] Proiectul nu s-a păstrat.

www.dacoromanica.ro

Cu privire la atitudinea faţă de mişcarea ţărănească. [Rezoluţie adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — Ibid, pag. 413—414. — *89—90.*

Cu privire la atitudinea faţă de partidele burgheze. [Rezoluţie adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — In : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907, pag. 419, în secţiunea : Anexa II. Hotărîrile şi rezoluţiile congresului. — *22.*

Cu privire la campania electorală. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 3 din 13 octombrie, pag. 1—2. — *66.*

Cu privire la convocarea Congresului al IV-lea al P.M.S.D.R. Către toate organizaţiile de partid şi către toţi muncitorii social-democraţi. — „Novaia Jizn", Petersburg, 1905, nr. 9 din 10 noiembrie, pag. 2. — *177.*

Cu privire la cucerirea puterii şi participarea la un guvern provizoriu. [Rezoluţie a primei Conferinţe generale a activiştilor de partid din Rusia]. — In : Prima Conferinţă generală a activiştilor de partid din Rusia. Supliment special la nr. 100 al ziarului „Iskra". Geneva, tip. partidului, 1905, pag. 23—24 (P.M.S.D.R.). — *189.*

[Cu privire la curentele din sînul „Uniunii 17 octombrie" în problema acordurilor]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 131 din 5 (18) decembrie, pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *202.*

[Cu privire la lozincile partidului în campania electorală. Rezoluţie a primei Conferinţe generale a P.M.S.D.R.]. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *125, 126.*

Cu privire la momentul actual. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 3—4. — *53, 66.*

Cu privire la momentul actual al revoluţiei şi sarcinile proletariatului. [Proiect de rezoluţie menşevic pentru Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — „Partiinîe Izvestiia" [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 9. Sub titlul comun : Proiecte de rezoluţii pentru apropiatul congres, elaborate de un grup „de menşevici" cu participarea redactorilor ziarului „Iskra". — *152.*

[Cu privire la nota lui G. I. Jilkin „Pagini din viaţă" apărută în „Tovarişci"]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 14 din 18 (31) ianuarie, pag. 2, la rubrica : Răsfoind ziarele. — *492.*

Cu privire la problemele de tactică. — „Naşa Tribuna", Vilno, 1906, nr. 1 din 13 decembrie, pag. 9—11. Semnat : G. R. F. — *220, 240—241, 304—305.*

www.dacoromanica.ro

[Cu privire la tactica P.M.S.D.R. în campania electorală. Proiect de rezoluţie prezentat de delegaţia Bundului la Conferinţa generală a P.M.S.D.R. în ziua de 6 (19) noiembrie 1906]. Manuscris [1]. — *107.*

Cu privire la tactică. [Rezoluţie adoptată la Congresul al VII-lea al Bundului]. — În: Înştiinţare cu privire la Congresul al VII-lea al Bundului. Geneva, tip. Bundului, septembrie 1906, pag. 9—11. (Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia (Bundul)). — *107.*

[Cu privire la unitatea campaniei electorale în organizaţiile locale. Rezoluţie a Conferinţei generale a P.M.S.D.R.]. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie: Moscova. — *131—132, 271—272.*

Culegere de rapoarte ale inspectorilor de fabrici pe anul 1903. Petersburg, tip. Kirşbaum, 1906. XVI, 208 pag. (Ministerul comerţului şi al industriei. Direcţia industriei). — *168—170.*

[Cuvînt înainte din partea redacţiei ziarului „Tovarişci" la articolul lui L. Martov „În legătură cu «blocul celor de stînga»"]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 81 din 7 (20) octombrie, pag. 2. — *62.*

Cuvînt înainte la tabelele: [Alegerile pentru Duma de stat. Alegerea împuterniciţilor. Întocmite pe baza ştirilor apărute în ziare şi a celor sosite la comitetul central al partidului constituţional-democrat pînă la 27 martie]. — „Vestnik Partii Narodnoi Svobodî", Petersburg, 1906, nr. 5 din 28 martie, coloanele 318—320. — *86—87.*

Dan, F. K. Pe marginea lămuririi date de senat în legătură cu drepturile electorale ale ţăranilor şi muncitorilor. (Scrisoare către redacţie). — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 86 din 13 (26) octombrie, pag. 2. — *62.*

Darea de seamă a Uniunii subraionale Semeannikov a P.M.S.D.R., raionul Neva, pentru perioada 15 noiembrie — 15 ianuarie 1907. — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 12 din 25 ianuarie, pag. 6—7. Pe ziar figurează ca loc de apariţie: Moscova. — *357—358, 360—364, 400, 406.*

Dare de seamă asupra activităţii raionului Moscova [din Petersburg]. — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 13 din 11 februarie, pag. 7, la rubrica: Cronică. Pe ziar figurează ca loc de apariţie: Moscova. — *400, 406—407.*

[1] Proiectul nu s-a păstrat.

www.dacoromanica.ro

[Dare de seamă asupra întrunirii electorale care a avut loc la 21 ianuarie în casa Nobel (3 februarie) 1907]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 19 din 24 ianuarie (6 februarie), pag. 4 la rubrica : Întruniri electorale. — *400—401.*

[Dare de seamă asupra întrunirii electorale organizate de cadeţi în sala institutului Tenişevski la 22 ianuarie (4 februarie) 1907]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 19 din 24 ianuarie (6 februarie), pag. 4, la rubrica : Întruniri electorale. — *341.*

[Dare de seamă asupra şedinţei comitetului organizaţiei guberniale Petersburg a partidului libertăţii poporului]. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 216 din 14 (27) noiembrie, pag. 3. Sub titlul comun : Pregătiri în vederea alegerilor pentru Duma de stat. — *123, 135, 145.*

Dările de seamă stenografice ale Dumei de stat, 1906. Sesiunea întîi. Volumul I. Şedinţele 1—18 (27 aprilie — 30 mai). Petersburg, tip. statului, 1906. XXII. 866 pag. (Duma de stat). — *81, 82, 160—162, 164, 216, 217, 296—297.*

**Dările de seamă stenografice ale Dumei de stat.* 1906. Sesiunea întîi. Volumul II. Şedinţele 19—38 (1 iunie — 4 iulie). Petersburg, tip. statului, 1906. 867—2 013 pag. (Duma de stat). — *82, 105, 122, 123, 160—161, 216, 217, 296—298.*

**De ce am fost nevoiţi să ne retragem de la conferinţă?* (Declaraţie adresată Comitetului Central de 31 de delegaţi la conferinţă). — [Petersburg, 1907]. 8 pag. — *259, 267, 270, 305, 317—320, 406—407.*

Declaraţie adresată Comitetului Central al P.M.S.D.R. de trei membri ai C.C. 20 iulie 1906. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, [1906]. 1 pag. (Numai pentru membrii de partid). Semnat : Maksimov, Zimin, Stroev, membri ai C.C. al P.M.S.D.R. — *175.*

Declaraţia P.M.S.D.R. în Duma de stat — *vezi* Akselrod, P. B. Declaraţia P.M.S.D.R. în Duma de stat.

**[Declaraţie cu privire la greşita reprezentare a membrilor de partid la conferinţa organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R. semnată de 31 de delegaţi şi prezentată în şedinţa din 6 (19) ianuarie 1907 a acestei conferinţe].* — În foaia volantă : De ce am fost nevoiţi să ne retragem de la conferinţă ? (Declaraţie adresată Comitetului Central de 31 de delegaţi la conferinţă) [Petersburg, 1907], pag. 4—5. — *259, 270—271, 305—306.*

[Declaraţie cu privire la refuzul de a participa la discutarea şi votarea propunerii referitoare la împărţirea în două a confe-

www.dacoromanica.ro

rinței organizației din Petersburg a P.M.S.D.R., semnată de 31 de delegați și prezentată în ședința din 6 (19) ianuarie 1907 a acestei conferințe]. — Ibid, pag. 5. — *259, 270—271, 305—306.*

[Declarație cu privire la refuzul de a participa la lucrările conferinței organizației din Petersburg a P.M.S.D.R., semnată de 31 de delegați și prezentată în ședința din 6 (19) ianuarie 1907 a acestei conferințe]. — Ibid, pag. 5. — *259, 267—268.*

De la Moscova prin Tver la Petersburg. — „Volkszeitung", Vilno, 1906, nr. 235 din 18 (31) decembrie, pag. 1. În limba idiș. — *220, 240—241, 304—305.*

„Democrația burgheză" și social-democrația. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 217 din 15 (28) noiembrie, pag. 2. Semnat: L. N. — *126.*

Despre acordurile electorale. — „Soțial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 5 din 27 octombrie, pag. 1—2. — *66, 73—74, 98.*

[Despre blocurile cu partidele burgheze. Rezoluția Conferinței generale a P.M.S.D.R.] — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2. Pe ziar figurează ca loc de apariție: Moscova. — *116, 119—121, 126, 129, 131, 142, 194—195, 204, 223, 304, 322.*

[Despre numărul membrilor P.M.S.D.R.]. — „Tovarișci", Petersburg, 1906, nr. 84 din 11 (24) octombrie, pag. 4 la rubrica: Viața politică. — *65.*

[Dezbaterile pe marginea raportului prezentat de V. I. Lenin la conferința organizației din Petersburg asupra campaniei în legătură cu Duma și a tacticii în cadrul Dumei. Scurtă dare de seamă apărută în presă]. — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 14 din 4 martie, pag. 1—2, în articolul: Sesiunea a treia a Conferinței organizației social-democrate din Petersburg. Pe ziar figurează ca loc de apariție: Moscova. — *424.*

Din Polonia. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 3 din 8 septembrie, pag. 4—5. Pe ziar figurează ca loc de apariție: Moscova. — *191.*

„Dnevnik Soțial-Demokrata", [Geneva], 1905, nr. 3, noiembrie, pag. 1—23. — *388.*

— 1905, nr. 4, decembrie, pag. 1—12. — *388—389, 390, 391, 392.*

— 1906, nr. 6, august, pag. 1—12. — *73, 127—128, 147.*

Dostoievski, F. M. Pană tînără. — *62—63.*

www.dacoromanica.ro

— *Umiliţi şi obidiţi.* — *62—63.*

Duma a doua. — „*Soţial-Demokrat*", Petersburg, 1906, nr. 4 din 20 octombrie, pag. 1—2. — *66.*

Duma a II-a de stat. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 31 din 7 (20) februarie, pag. 3. — *393.*

**Duma de stat şi social-democraţia.* [Petersburg, „Proletarskoe delo"], 1906. 32 pag. — *69—70.*

E nevoie de o hotărîre! — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 168 din 18 (31) ianuarie, pag. 3. Semnat : Un cititor fără de partid. — *310.*

Engels, F. Anti-Dühring — *vezi* Engels, F. Filozofie. Economie politică. Socialism.

— *Filozofie. Economie politică. Socialism.* (Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa). Traducere făcută după ediţia a 3-a germană. Petersburg, Iakovenko, 1904. XXIV, 478, II pag. — *386.*

— *Introducere [la lucrarea lui K. Marx „Luptele de clasă în Franţa. 1848—1850"].* 6 martie 1895. — 397—398.

— *Revoluţie şi contrarevoluţie în Germania.* August 1851 — septembrie 1852. — *386—387.*

— *Socialismul în Germania.* Octombrie — decembrie 1891. — *397.*

„*Eho*", Petersburg, 1906, nr. 1 din 22 iunie, pag. 2—3. — *122.*

Esperov, P. Moscova alege delegaţi. — „Birjevîe Vedomosti". Ediţia de seară, Petersburg, 1907, nr. 9 270 din 29 ianuarie, pag. 3. — *368.*

Eşuarea acordului şi urmările ei. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 16 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 2. — *321.*

Există oare pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor la Petersburg? — „Ternii Truda", Petersburg, 1907, nr. 3 din 6 ianuarie, pag. 1—3. — *415.*

Gogol, N. V. Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici. — *291.*

— *Ivan Feodorovici Şponka şi mătuşa sa.* — *158.*

— *Suflete moarte.* — *143.*

„*Golos Prikazcika*" — Petersburg. — *342.*

www.dacoromanica.ro

„Golos Truda", Petersburg. — *152.*

Golubev, V. Cu privire la sarcinile partidului cadet. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 73 din 28 septembrie (11 octombrie), pag. 2. — *81.*

Goncearov, I. A. Oblomov. — *291.*

Gredescul, N. A. La cotitură. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 180 din 3 (16) octombrie, pag. 1—2. — *42.*

Griboedov, A. S. Prea multă minte strică. — *283, 294, 395.*

Guciķov, A. I. Răspuns prinţului E. N. Trubeţkoi. — „Russkie Vedomosti", Moscova, 1906, nr. 224 din 10 septembrie, pag. 2. — *13—15, 18.*

[Hijneakov, V. V.] Convorbire. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 66 din 20 septembrie (3 octombrie), pag. 1—2. Semnat V. V. H—ov. — *33—36.*

[Hotărîrea Comitetului din Petersburg al partidului socialist-revoluţionar]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 15 din 19 ianuarie (1 februarie), pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *314—315.*

[Hotărîri adoptate de comisia centrală de verificare şi confirmate de organul executiv al părţii separate a conferinţei organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R.] — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 177 din 28 ianuarie (10 februarie), pag. 2, la rubrica : Ştiri de seară. — *417—418, 419.*

Hotărîrile şi rezoluţiile Congresului de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Foaie volantă]. [Petersburg], tip. C.C. [1906]. 4 pag. (P.M.S.D.R.). — *74, 183.*

Instrucţiunile cu privire la alegerile pentru Duma de stat. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 240 din 12 (25) decembrie, pag. 3. — *199, 201, 202, 203, 204.*

„Iskra" (veche, leninistă), [Leipzig — München — Londra — Geneva]. — *53, 149.*

„Iskra" (nouă, menşevică), [Geneva]. — *149.*

— 1905, nr. 110 din 10 septembrie, pag. 1—2. — *174.*

Iudin, I. Momentul actual şi sarcinile lui. — „Naşa Tribuna", Vilno, 1906, nr. 1 din 13 decembrie, pag. 1—7. — *322.*

www.dacoromanica.ro

Izgoev A. S. „Blocul de stînga". — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 28 din 3 (16) februarie, pag. 2. — *405.*

În atenţia membrilor P.M.S.D.R. I Prima încercare (Cu privire la alegerea candidaţilor social-democraţi în Dumă). — „Volna", Petersburg, 1906, nr. 14 din 11 mai, pag. 1—2. Semnat : Piotr Al. — *134.*

În legătură cu ultimul articol al lui Plehanov. — „Ţin", Tiflis, 1906, nr. 1 din 8 (21) decembrie. În limba gruzină. — *245, 304.*

În sala inginerilor civili. Cadeţii şi cei de stînga. — „Telegraf", Petersburg, 1907, nr. 6 din 26 ianuarie (8 februarie), pag. 4. Sub titlul comun : Întruniri electorale. — *375.*

Înainte de a se lua o hotărîre. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 14 din 18 (31) ianuarie, pag. 1. — *309—310.*

[Înştiinţare cu privire la conferinţa reprezentanţilor partidului socialist-revoluţionar, ai Grupului trudovic, ai socialiştilor-populişti şi menşevicilor cu cadeţii. 18 (31) ianuarie 1907]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 15 din 19 ianuarie (1 februarie), pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *314—315, 321.*

[Înştiinţare cu privire la conferinţa reprezentanţilor partidului socialist-revoluţionar, ai Grupului trudovic, ai socialiştilor-populişti şi menşevicilor cu cadeţii. 18 (31) ianuarie 1907]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 169 din 19 ianuarie (1 februarie), pag. 4, la rubrica : Ştiri de seară. — *314.*

Înştiinţare cu privire la congresul al VII-lea al Bundului. Geneva, tip. Bundului, septembrie 1906. 17 pag. [Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia (Bundul)]. — *31—32, 107.*

Jilkin, I. În legătură cu alegerile. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 139 din 14 (27) decembrie, pag. 4 ; nr. 140 din 15 (28) decembrie, pag. 2. — *238.*

— *În legătură cu alegerile.* — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 142 din 17 (30) decembrie, pag. 1—2. — *214—215, 216, 217, 238.*

Kautsky, K. Forţele motrice ale revoluţiei ruse şi perspectivele ei. Traducere din limba germană. („Neue Zeit", No. No. 9 şi 10. 25. Jg., Bd. I). Sub îngrijirea lui N. Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el. Moscova, „Novaia epoha", 1907. 32 pag. — *180, 227—233.*

— *Reformele sociale.* Traducere din limba germană. Moscova, „Kolokol", 1905. 237 pag. (Prima bibliotecă, nr. 2). — *183.*

www.dacoromanica.ro

— *Revoluţia socială*. A doua zi... Cu două anexe. Traducere din limba germană de Karpov, sub îngrijirea lui N. Lenin. Petersburg, 1905. 82, 104 pag. (Biblioteca Malîh, nr. 57—58). — *2, 11.*

Kokoşkin, F. Un pericol care ameninţă opoziţia. — „Russkie Vedomosti", Moscova, 1907, nr. 22 din 28 ianuarie, pag. 3. — *367, 368.*

Krîlov, I. A. Curiosul. — *286.*

— *Lebăda, Ştiuca şi Racul.* — *74.*

— *Porcul sub Stejar.* — *161.*

— *Vulpea şi Măgarul.* — *35.*

„*Kurier*", Petersburg, 1906, nr. 4 din 20 mai (2 iunie), pag. 2—3 ; nr. 5 din 21 mai (3 iunie), pag. 2—3. — *35, 118.*

Kuskova, E. Cu ce se va termina aceasta? — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 161 din 10 (23) ianuarie, pag. 1. — *275—276.*

— *În legătură cu scrisoarea lui G. V. Plehanov.* — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 102 din 1 (14) noiembrie, pag. 2. — *126.*

Larin, I. [Declaraţie scrisă adresată biroului Congresului al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1906, pag. 197. — *175.*

— *Un larg partid muncitoresc şi congresul muncitoresc.* [Moscova], „Novîi Mir", [1907]. 95 pag. — *152—176, 177, 178, 204, 242, 304.*

Lassalle, F. Răspuns public Comitetului Central al Congresului general al muncitorilor germani ţinut la Leipzig. Petersburg, Vrublevski, 1906. 65 — 98 pag. — *143.*

Legea din 11 decembrie — *vezi* Ucaz către Senatul ocîrmuitor cu privire la modificarea şi completarea regulamentului alegerilor pentru Duma de stat.

[Lenin, V. I.] Acţiunile de luptă de partizani. [Proiect de rezoluţie pentru Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 6—7. Sub titlul comun : Proiecte de rezoluţii pentru Congresul de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *10.*

— *Alegerile de la Petersburg şi criza oportunismului.* — „Proletarii", [Viborg], 1907, nr. 12 din 25 ianuarie, pag. 1. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *400.*

www.dacoromanica.ro

— *Ce atitudine au partidele burgheze şi partidul muncitoresc faţă de alegerile pentru Dumă?* — „Ternii Truda", Petersburg, 1906, nr. 2 din 31 decembrie, pag. 1—2. — *294—295.*

— *Ce-i de făcut?* Problemele acute ale mişcării noastre. Stuttgart, Dietz, 1902. VII, 144. După titlu autor : N. Lenin. — *170.*

— *Criza menşevismului.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 9 din 7 decembrie, pag. 2—7. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *177, 178.*

— *Criza politică şi falimentul tacticii oportuniste.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 1 din 21 august, pag. 2—6. Pe ziar figurează ca loc de aparţie : Moscova. — *49.*

— *Cum să votăm în alegerile de la Petersburg?* (Cui îi foloseşte gogoriţa pericolului ultrareacţionar?). — „Zrenie", Petersburg, 1907, nr. 2 din 4 februarie, pag. 1—2. Semnat : N. Lenin. — *373—374.*

— *Cum să votăm în alegerile de la Petersburg?* (Există oare pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor în alegerile de la Petersburg?). — „Zrenie", Petersburg, 1907, nr. 1 din 25 ianuarie, pag. 1—2. — *369.*

— *Date preliminare cu privire la alegerile de la Moscova.* — „Zrenie", Petersburg, 1907, nr. 2 din 4 februarie, pag. 4. — *367, 369.*

— *Despre acţiunile de partizani* [Rezoluţie adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.] — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907, pag. 417—418, în secţiunea : Anexa II. Hotărîrile şi rezoluţiile congresului. — *10, 20.*

— *Despre blocurile cu cadeţii.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2—5. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *144, 147, 396.*

— *Despre boicot.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 1 din 21 august, pag. 2—3. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *56—57, 58, 304.*

— *[Despre „congresul muncitoresc".* Notă de ziar]. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 1 din 21 august, pag. 8. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *29.*

— *Despre demonstraţiile bune ale proletarilor şi raţionamentele proaste ale unor intelectuali.* — „Vpered", Geneva, 1905, nr. 1 din 4 ianuarie (22 decembrie 1904), pag. 2—3. — *174.*

— *Despre reorganizarea partidului.* — „Novaia Jizn", Petersburg, 1905, nr. 9 din 10 noiembrie, pag. 2—3 ; nr. 13 din 15 noiembrie, pag. 2 ; nr. 14 din 16 noiembrie, pag. 2. Semnat : N. Lenin. — *174.*

www.dacoromanica.ro

— *Dizolvarea Dumei şi sarcinile proletariatului.* Moscova, „Novaia volna", 1906. 16 pag. Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *175.*

*— *Două tactici ale social-democraţiei în revoluţia democratică.* Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Geneva, tip. partidului, 1905. VIII, 108 pag. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *54, 171—172, 188, 381.*

— *Importanţa alegerilor de la Petersburg.* — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 13 din 11 februarie, pag. 1—2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *393.*

— *Insurecţia armată.* [Proiect de rezoluţie pentru Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 6. Sub titlul comun : Proiecte de rezoluţii pentru Congresul de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *156.*

— *Lupta dintre social-democraţi şi socialiştii-revoluţionari în alegerile din curia muncitorească la Petersburg.* — „Prostîe Reci", Petersburg, 1907, nr. 3 din 30 ianuarie, pag. 4. — *355.*

— *Menşevicii eserilor.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 4 din 19 septembrie, pag. 3—6. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *45, 168.*

— *Momentul actual al revoluţiei democratice.* — [Proiect de rezoluţie pentru Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 5—6. Sub titlul comun : Proiecte de rezoluţii pentru Congresul de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *152—153.*

— *Opinie separată prezentată la Conferinţa [generală] [a P.M.S.D.R.] în numele delegaţilor social-democraţilor din Polonia, Ţinutul Leton, Petersburg, Moscova, Regiunea industrială centrală şi regiunea Volgăi.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *116, 119—120, 131, 132, 286, 299, 304, 318.*

— *Pe cine să alegem în Duma de stat ?* [Supliment la nr. 8 al ziarului „Proletarii"]. [1906]. — *202, 301—302.*

— *Pe marginea evenimentelor zilei.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 1 din 21 august, pag. 3—4. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *1.*

— *[Platformă tactică pentru Congresul de unificare al P.M.S.D.R.* Proiecte de rezoluţii pentru Congresul de unificare al P.M.S.D.R.]. — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 5—9. — *10, 152—153, 156.*

— *[Proiect bolşevic de declaraţie a P.M.S.D.R. în Duma de stat].* — „Eho", Petersburg, 1906, nr. 1 din 22 iunie, pag. 2—3, în artico-

www.dacoromanica.ro

lul : [Lenin, V. I.] În legătură cu declaraţia fracţiunii noastre din Dumă. — *122.*

— *Proiect de apel către alegători* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 1. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *116, 122.*

— *Protestul celor 31 de menşevici.* — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 12 din 25 ianuarie, pag. 4. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *406—407.*

— *Protestul social-democraţilor din Rusia.* Cu o postfaţă din partea redacţiei revistei : „Rabocee Delo". Editat de Uniunea social-democraţilor ruşi. Geneva, tip. „Uniunii", 1899. 15 pag. (P.M.S.D.R. Extras din nr. 4—5 al revistei „Rabocee Delo"). — *242, 275—276.*

— *Raport asupra Congresului de unificare al P.M.S.D.R.* Scrisoare către muncitorii din Petersburg. Moscova — Petersburg, tip. „Delo", 1906. 111 pag. Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *10.*

— *Războiul de partizani.* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 5 din 30 septembrie, pag. 3—5. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *20, 28.*

— *Rezoluţie cu privire la insurecţia armată, [adoptată la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R.].* — În : Congresul al III-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, 1905, pag. XVII—XVIII. (P.M.S.D.R.). Sub titlul comun : Rezoluţiile principale. — *155—156, 174—175, 246.*

— *Se pune la cale o nouă lovitură de stat !* — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 5 din 30 septembrie, pag. 1—2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *199.*

— *Un pas înainte, doi paşi înapoi.* (Criza din partidul nostru). Geneva, tip. partidului, 1904. VIII, 172 pag. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *173.*

Leviţki, V. [Cuvîntare rostită la întrunirea alegătorilor progresişti în sala teatrului Nemetti la 19 ianuarie 1907. Scurtă dare de seamă apărută în presă]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 170 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 4, la rubrica : Ştiri de seară. — *329, 331.*

— *Proletariatul din Petersburg la alegeri.* — „Naş Mir", Petersburg, 1907, nr. 1 din 28 ianuarie, pag. 5—7. Ziarul poartă data : 28 ianuarie 1906. — *399.*

Liebknecht, W. Nici un fel de compromisuri, nici un fel de acorduri electorale. Traducere din limba germană de D. Leşcenko. Cu o prefaţă de N. Lenin. Petersburg. „Novaia Duma", 1907, 64 pag. — *219—226.*

www.dacoromanica.ro

[Lista candidaţilor desemnaţi de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. în alegerile de delegaţi ai muncitorilor din oraşul Petersburg]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 27 din 2 (15) februarie, pag. 4. Sub titlul comun : Alegerile de delegaţi ai muncitorilor din oraşul Petersburg. — *404—405.*

[Lista candidaţilor desemnaţi de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. în alegerile de delegaţi ai muncitorilor din oraşul Petersburg]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 180 din 1 (14) februarie, pag. 5, la rubrica : Alegerile pentru Duma de stat. — *404—405.*

„Listok «Osvobojdeniia»", Paris, 1904, nr. 17 din 19 noiembrie (2 decembrie), pag. 1—2. — *149.*

M. — *vezi* Medem, V.

Manifest. 17 (30) octombrie 1905. — „Pravitelstvennîi Vestnik", Petersburg, 1905, nr. 222 din 18 (31) octombrie, pag. 1. — *13, 26, 110, 112, 200, 201.*

Manifest către întreaga ţărănime din Rusia [adresat de comitetul fracţiunii social-democrate din Duma de stat, comitetul Grupului trudovic din Duma de stat, Uniunea ţărănească din Rusia, Comitetul Central al P.M.S.D.R., Comitetul Central al partidului socialiştilor-revoluţionari, Uniunea feroviarilor din Rusia, Asociaţia corpului didactic din Rusia]. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, tip. C.C. al P.M.S.D.R., [iulie 1906]. 2 pag. — *46, 297—298, 299.*

Manifest [cu privire la modificarea alcătuirii şi funcţiunilor Dumei de stat şi ale Consiliului de stat]. 20 februarie (5 martie) 1906. — „Pravitelstvennîi Vestnik", Petersburg, 1906, nr. 41 din 21 februarie (6 martie), pag. 1. — *17.*

Manifestul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor — *vezi* Către muncitori şi soldaţi, către toţi cetăţenii !

[Martov, L.] Cu privire la „blocul celor de stînga". — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 81 din 7 (20) octombrie, pag. 2. — *55, 56, 57, 58, 59, 60—61, 62, 66, 72, 73, 77, 82, 98—99, 106, 130, 204, 304.*

— *În legătură cu scrisoarea tov. Plehanov despre congresul partidului.* — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 2 din 6 octombrie, pag. 3—4. — *64, 74.*

— *Leacuri băbeşti şi medicină.* — „Otkliki". Culegerea a II-a. Petersburg, 1907, pag. 28—36. — *350.*

— *Partidele politice din Rusia.* Petersburg, „Novîi mir", 1906. 32 pag. — *44, 53, 81.*

www.dacoromanica.ro

*— *Scrisoare cu privire la pregătirea campaniei electorale.* [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, [1906]. 3 pag. (Materiale pentru pregătirea campaniei electorale. Nr. 1). Hectografiat. — *72, 73, 98, 204.*

Marx, K. şi Engels, F. A treia cronică internaţională. Din mai pînă în octombrie. 1 noiembrie 1850. — *387.*

Marx, K. A doua adresă a Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor cu privire la războiul franco-prusian. 9 septembrie 1870. — *388, 389, 390, 391, 392.*

— *Capitalul.* Critica economiei politice, vol. I. 1867. — *385, 386.*

— *Capitalul.* Critica economiei politice, vol. III, partea 1—2, 1894. — *386.*

— *Critica programului de la Gotha.* Note marginale la programul partidului muncitoresc german. 5 mai 1875. — *203.*

— *Criza şi contrarevoluţia.* 11, 12, 13 şi 15 septembrie 1848. — *190.*

— *Mizeria filozofiei.* Răspuns la „Filozofia mizeriei" a d-lui Proudhon. Prima jumătate a anului 1847. — *162.*

— *Războiul civil din Franţa.* Adresele Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor cu privire la războiul civil din Franţa din 1871, către toţi membrii Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor din Europa şi din Statele Unite. Aprilie-mai 1871. — *146, 391.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 6 aprilie 1866. — În culegerea: Marx, K. Scrisori către L. Kugelmann. Cu o prefaţă din partea redacţiei revistei „Neue Zeit". Traducere din limba germană de M. Ilina, sub îngrijirea lui N. Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el. Petersburg, [„Novaia duma"], 1907, pag. 13—14. — *386—387.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 9 octombrie 1866. — Ibid., pag. 16—18. — *385—386.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 7 decembrie 1867. — Ibid., pag. 30—31. — *385.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 6 martie 1868. — Ibid., pag. 35—36. — *385, 386.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 11 iulie 1868. — Ibid., pag. 42—45. — *385.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 5 decembrie 1868. — Ibid., pag. 48—50. — *385, 386.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 12 decembrie 1868. — Ibid., pag. 50—51. — *385.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 3 martie 1869. — Ibid., pag. 54—56. — *387.*

www.dacoromanica.ro

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 12 aprilie 1871. — Ibid., pag. 88—89. — *388, 389—391, 392.*

*— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 17 aprilie 1871. — Ibid., pag. 89—90. — *391, 392.*

*— *Scrisori către L. Kugelmann.* Cu o prefaţă din partea redacţiei revistei „Neue Zeit". Traducere din limba germană de M. Ilina, sub îngrijirea lui N. Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el. Petersburg, [„Novaia duma"], 1907. XI, 96 pag. — *384—392.*

[Maslov, P. Proiect de program agrar]. — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 12. Sub titlul comun : Proiecte de program agrar pentru congresul ce se apropie. — *183.*

Medem, V. Cu privire la acorduri. — „Naşa Tribuna", Vilno, 1906, nr. 3 din 27 decembrie, coloanele 1—7. — *220, 240—241, 304.*

— *Platforma campanici electorale.* — „Volkszeitung", Vilno, 1906, nr. 208 din 16 (29) noiembrie, pag. 2. Semnat : M. In limba idiş. — *191—195, 198.*

Mehring, F. Istoria social-democraţiei germane. Traducere făcută după ediţia a 2-a germană de M. E. Landau. Petersburg — Moscova, Granat, 1906—1907. 4 vol.

*Vol. 1. Pînă la revoluţia din 1848. [Petersburg], 1906. 397 pag. — *219.*

*Vol. 2. Pînă la conflictul constituţional din Prusia (1862). Moscova, 1906, 387 pag. — *219.*

*Vol. 3. Pînă la războiul franco-prusian. Moscova, 1906. 416 pag. — *219.*

Vol. 4. Pînă la alegerile din 1903. Moscova, 1907. 400 pag. — *219.*

Melgunov, S. Unirea face puterea. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 136 din 10 (23) decembrie, pag. 2. — *181.*

Menşevicii şi acordurile cu cadeţii. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 9 din 7 decembrie, pag. 6—8. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *171.*

Mesajul de salut [al lui Nicolaie al II-lea] către Consiliul de stat şi către Duma de stat. — „Pravitelstvennii Vestnik", Petersburg, 1906, nr. 94 din 28 aprilie (11 mai), pag. 1. — *42.*

Mesajul tronului — *vezi* Mesajul de salut al lui Nicolaie al II-lea către Consiliul de stat şi către Duma de stat.

www.dacoromanica.ro

M [etsch], V. „Naşe Delo" Nr. 1. — „Sovremennaia Jizn", [Moscova], 1906, septembrie-octombrie, pag. 254—255, la rubrica : Critică şi bibliografie. Sub titlul comun : Presa periodică. Răsfoind revistele. — *184—185.*

[Miliukov, P. N.] „Acordul" dintre mine şi P. A. Stolîpin. (Răspuns revistei „Slovo" şi lui V.V. Vodovozov). — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 19 din 24 ianuarie (6 februarie), pag. 1. — *366, 376.*

— *Critic sau concurent ?* „Reci", Petersburg, 1906, nr. 214 din 11 (24) noiembrie, pag. 2. Semnat : M. — *238.*

Mitava. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1906, nr. 10 952 din 9 (22) septembrie, pag. 1, la rubrica : Telegrame de la corespondenţii noştri. — *5.*

Mitava. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1906, nr. 10 955 din 12 (25) septembrie, pag. 2, la rubrica : Telegrame de la corespondenţii noştri. — *5.*

Moscova, 27 martie. — „Naşa Jizn", Petersburg, 1906, nr. 405 din 28 martie (10 aprilie), pag. 3. Sub titlul comun : Alegerile. — *373, 374.*

Moscova, 10 octombrie. [Articol de fond]. — „Novîi Puti", Moscova, 1906, nr. 46 din 10 octombrie, pag. 1. — *56, 57.*

Moscova, 15 noiembrie [Articol de fond]. — „Vek", Moscova, 1906, nr. 46 din 15 noiembrie, pag. 1. — *126.*

„Narodnaia Svoboda", [Petersburg], 1905, nr. 5 din 20 decembrie (2 ianuarie), pag. 1. — *157.*

„Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie". Nr. 1. Petersburg, 1906, pag. 10—30, 1—14, 16. — *23—24, 45, 93, 283.*

— Nr. 2. Petersburg, 1906, pag. 1—17. — *183.*

„Naş Mir", Petersburg, 1907, nr. 1 din 28 ianuarie, pag. 5—7, 14. Numărul poartă data : 28 ianuarie 1906. — *399, 400, 406, 407.*

„Naşa Jizn", Petersburg. — *35.*

— 1906, nr. 405 din 28 martie (28 aprilie), pag. 3. — *373, 374.*

„Naşa Tribuna", Vilno, 1906, nr. 1 din 13 decembrie, pag. 1—7, 9—11, 14—17. — *220, 240—241, 304, 322.*

— 1906, nr. 3 din 27 decembrie, coloanele 1—7. — *220, 240—241, 304.*

www.dacoromanica.ro

„*Naşe Delo*", Moscova. — *46—47, 59—60, 91, 184—185, 242.*

— 1906, nr. 1, [24 septembrie], pag. 1—7. — *47, 48, 49, 50, 59—61, 62, 77, 130, 304, 420—421.*

Nekrasov, N. A. Cavaler pentru o oră. — *246.*

Ne trebuie oare o Dumă învestită „cu puteri depline?" — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 227 din 26 noiembrie (9 decembrie), pag. 2. — *150, 304.*

[Notă cu privire la foaia volantă a lui V. I. Lenin, „Pe cine să alegem în Duma de stat?"]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 131 din 5 (18) decembrie, pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *202, 301.*

„*Novaia Jizn*", Petersburg, 1905, nr. 9 din 10 noiembrie, pag. 2—3. — *174, 177.*

— 1905, nr. 13 din 15 noiembrie, pag. 2 ; nr. 14 din 16 noiembrie, pag. 2. — *174.*

„*Novoe Vremea*", Petersburg. — *348—349.*

— 1906, nr. 10 952 din 9 (22) septembrie, pag. 1. — *5.*

— 1906, nr. 10 955 din 12 (25) septembrie, pag. 2. — *5.*

„*Novîi Puti*", Moscova. — *56, 77.*

— 1906, nr. 46 din 10 octombrie, pag. 1. — *56, 57.*

„*Oko*", Petersburg. — *77.*

O mică rectificare. — „Naş Mir", Petersburg, 1907, nr. 1 din 28 ianuarie, pag. 14. Numărul poartă data : 28 ianuarie 1906. — *399, 400, 406, 407.*

„*Osvobojdenie*", Stuttgart — Paris. — *208.*

„*Otkliki*". Nr. II. Petersburg, 1907, pag. 28—36. — *350.*

„*Otkliki Sovremennosti*", Petersburg. — *152.*

„*Partiinîe Izvestiia*", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 5—9, 9—11, 12. — *10, 152—153, 156, 183.*

Parvus. Social-democraţia şi Duma de stat. — „Iskra", [Geneva], 1905, nr. 110 din 10 septembrie, pag. 1—2. — *174.*

www.dacoromanica.ro

Pe marginea congresului al patrulea al partidului cadet. — „Soznatelnaia Rossiia". Nr. 1. Petersburg, 1906, pag. 101—105, la rubrica : Ecouri. — *93.*

[Pe marginea rezoluţiei din 16 ianuarie 1907 a Comitetului din Petersburg al partidului socialist-revoluţionar]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 170 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 5, la rubrica : Viaţa politică. — *323, 324.*

Peşehonov, A. V. — *Cronică internă.* — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, nr. 7 din iulie, pag. 164—181. — *46, 48.*

— *Cronică internă,* — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, nr. 9 din septembrie, pag. 154—175. — *46.*

— *Pe teme actuale.* Platforma noastră (contururile şi limitele ei). — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, nr. 8 din august, pag. 178—206. — *46, 297.*

— *Problema răscumpărării.* — „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie". Nr. 2. Petersburg, 1906, pag. 1—17. — *183.*

— *Revoluţie de-a-ndoaselea.* — „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie". Nr. 1. Petersburg, 1906, pag. 10—30. — *93.*

Petersburg, 20 decembrie [Articol de fond]. — „Narodnaia Svoboda", [Petersburg], 1905, nr. 5 din 20 decembrie (2 ianuarie), pag. 1. — *157.*

Petersburg, 1 noiembrie. [Articol de fond]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 102 din 1 (14) noiembrie, pag. 1. — *126.*

Petersburg, 25 noiembrie. [Articol de fond]. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 226 din 25 noiembrie (8 decembrie), pag. 1—2. — *149—150, 304.*

Petersburg, 13 decembrie. [Articol de fond]. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 241 din 13 (26) decembrie, pag. 1. — *201, 202, 235.*

Petersburg, 14 ianuarie. [Articol de fond]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 11 din 14 (27) ianuarie, pag. 1. — *280, 281—282, 283, 307, 313, 328, 347, 357.*

Petersburg, 15 ianuarie. Pericolul ultrareacţionar şi acordurile. — „Rodnaia Zemlea", Petersburg, 1907, nr. 2 din 15 (28) ianuarie, pag. 1. — *283—300, 308.*

Planul „Iskrei" pentru o campanie în cadrul zemstvelor — *vezi* Scrisoare către organizaţiile de partid. [Scrisoarea 1.]

www.dacoromanica.ro

Platforma electorală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, tip. C.C. al P.M.S.D.R., [1906]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). — *285.*

Plehanov, G. V. „Ce ne doare pe toţi". — „Dnevnik Soţial-Demokrata", [Geneva], 1906, nr. 6, august, pag. 1—12. — *73, 127—128, 147.*

— *Cu privire la acordurile electorale.* Răspuns deschis dat unui cititor al ziarului „Tovarişci". — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 122 din 24 noiembrie (7 decembrie), pag. 2. — *143—151, 194—195, 201, 225, 240—243, 304, 346, 420—421.*

— *Cu privire la un congres extraordinar al partidului.* — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 6. — *30, 48, 64, 74, 172.*

— *E timpul să ne explicăm.* (Scrisoare către redacţie). — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 139 din 14 (27) decembrie, pag. 2—4. — *202, 242, 244, 245, 304.*

— *Încă o dată despre situaţia noastră.* — (Scrisoare către tovarăşul X.). — „Dnevnik Soţial-Demokrata", [Geneva], 1905, nr. 4, decembrie, pag. 1—12. — *388—389, 390, 391, 392.*

— *[Întrebări adresate unor social-democraţi din străinătate cu privire la caracterul revoluţiei ruse şi la tactica pe care trebuie s-o urmeze social-democraţii ruşi].* — În : Kautsky, K. Forţele motrice ale revoluţiei ruse şi perspectivele ei. Traducere din limba germană. („Neue Zeit", Nr. Nr. 9 şi 10. 25. Jg., Bd. I). Sub îngrijirea lui N. Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el. Moscova, „Novaia epoha", 1907, pag. 29. — *227—233.*

— *Scrisoare deschisă către muncitorii conştienţi.* — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 101 din 31 octombrie (13 noiembrie), pag. 2. Sub titlul comun : G. V. Plehanov despre acordurile electorale. — *66, 72—73, 98, 106, 126—127, 128, 130, 204, 220, 240—243, 304—305, 346.*

— *Scrisori despre tactică şi despre lipsă de tact.* Scrisoarea întîi. — „Kurier", Petersburg, 1906, nr. 4 din 20 mai (2 iunie), pag. 2—3 ; nr. 5 din 21 mai (3 iunie), pag. 2—3. — *35, 118.*

— *Scrisori despre tactică şi despre lipsă de tact.* În anexă : articolul „Unde este aripa dreaptă şi unde e «ortodoxismul» ?". [Supliment la revista „Dnevnik"]. Fără indicarea locului de apariţie, Malîh, [1906]. 69 pag. — *118, 182, 222.*

— *Situaţia noastră.* — „Dnevnik Soţial-Demokrata", [Geneva], 1905, nr. 3, noiembrie, pag. 1—23. — *388.*

— *Vademecum pentru redacţia revistei „Rabocee Delo".* Culegere de materiale editată de grupul „Eliberarea muncii". Cu o prefaţă de G. V. Plehanov. Geneva, tip. Grupului vechilor narodovolişti, 1900. II, 67 pag. — *242, 276.*

www.dacoromanica.ro

„*Polearnaia Zvezda*", Petersburg. — *44—45.*

Portugalov, V. Cine pentru cine există : clasa pentru partid sau partidul pentru clasă ? — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 77 din 3 (16) octombrie, pag. 1. — *50—51.*

„*Pravitelstvennîi Vestnik*", Petersburg, 1905, nr. 222 din 18 (31) octombrie, pag. 1. — *13, 26, 110, 112, 200, 201.*

— 1905, nr. 268 din 13 (26) decembrie, pag. 1. — *16, 17, 18, 19, 110, 111, 144, 199, 200, 206, 234—235, 286—287, 394, 395, 416.*

— 1906, nr. 41 din 21 februarie (6 martie), pag. 1—2. — *17.*

— 1906, nr. 94 din 28 aprilie (11 mai), pag. 1. — *42.*

Prefaţa redacţiei revistei „Neue Zeit" [la cartea lui K. Marx „Scrisori către L. Kugelmann"]. — În cartea : Marx, K. Scrisori către L. Kugelmann. Cu o prefaţă din partea redacţiei revistei „Neue Zeit". Traducere din limba germană de M. Ilina, sub îngrijirea lui N. Lenin şi cu o prefaţă scrisă de el. Petersburg, [„Novaia duma"], 1907, pag. 1—7. — *384, 388.*

Presa rusă — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 73 din 28 septembrie (11 octombrie), pag. 2. — *55, 60—61.*

Presa rusă. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 85 din 12 (25) octombrie, pag. 3. — *56.*

Prima Conferinţă generală a activiştilor de partid din Rusia. Supliment special la nr. 100 al ziarului „Iskra". Geneva, tip. partidului, 1905. 31 pag. (P.M.S.D.R.). — *189.*

Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907. VI, 420 pag. — *10, 20, 21, 35, 56, 57, 72, 74, 90, 98, 132, 134, 165, 183, 184, 268—269, 305—306.*

Procesele-verbale ale primului congres al partidului socialist-revoluţionar. Editat de C.C. al partidului socialist-revoluţionar. Fără indicarea locului de apariţie, tip. partidului socialist-revoluţionar, 1906. 368 pag. (Partidul socialist-revoluţionar). — *23, 177.*

Programul agrar [adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.] — În foaia volantă : Hotărîrile şi rezoluţiile Congresului de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Petersburg], tip. Comitetului Central, [1906], pag. 1 (P.M.S.D.R.). — *183.*

Programul partidului constituţional-democrat, elaborat de Congresul de constituire din 12—18 octombrie 1905. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, [1905]. 1 pag. — *223—224.*

www.dacoromanica.ro

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, [1904], pag. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *49, 50, 147.*

Programul partidului socialist-populist al muncii. (Sub rezerva aprobării de către congresul de constituire al partidului). — „Narodno-Soţialisticeskoe Obozrenie". Nr. 1. Petersburg, 1906, pag. 1—14. — *23—24, 45.*

Programul şi statutul de organizare al partidului socialist-revoluţionar, adoptate la primul congres al partidului. Editat de comitetul central al partidului socialist-revoluţionar. Fără indicarea locului de apariţie, tip. partidului socialist-revoluţionar, 1906. 32 pag. (Partidul socialist-revoluţionar). — *45.*

Proiect de lege agrară (principii fundamentale) [prezentat de 104 membri ai Dumei de stat]. — În : Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1906. Sesiunea întîi. Volumul I. Şedinţele 1—18 (din 27 aprilie — 30 mai). Petersburg, tip. statului, 1906, pag. 560—562. (Duma de stat). — *296—297.*

Proiect de lege agrară generală, [prezentat de 33 de membri ai Dumei de stat]. — În : Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1906. Sesiunea întîi. Volumul II. Şedinţele 19—38 (1 iunie — 4 iulie). Petersburg, tip. statului, 1906, pag. 1 153—1 156. (Duma de stat). — *81, 296—298.*

[Proiect de ordine de zi a Congresului al V-lea al P.M.S.D.R., elaborat de C.C. al P.M.S.D.R. la 31 ianuarie (13 februarie) 1907]. „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 181 din 2 (15) februarie, pag. 5, la rubrica : Viaţa politică. — *420.*

Proiect de platformă electorală propus de Comit[etul] Central al P.M.S.D.R. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 6 din 3 noiembrie, pag. 1—2. Ziarul poartă data : 3 octombrie 1906. — *105, 121—122, 193—194, 281.*

Proiect de rezoluţii pentru congresul apropiat, elaborat de un grup de „menşevici" cu participarea redactorilor ziarului „Iskra". — „Partiinîe Izvestiia", [Petersburg], 1906, nr. 2 din 20 martie, pag. 9—11. — *153.*

Proiectul agrar al celor 33, depus în Duma I de stat — *vezi* Proiect de lege agrară generală.

Proiectul agrar al celor 104, depus în Duma I de stat — *vezi* Proiect de lege agrară (principii fundamentale).

www.dacoromanica.ro

Proiect de lege cu privire la întruniri. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 89 din 2 (15) iunie. Supliment la nr. 89 al ziarului „Reci". Duma de stat, pag. 4. — *82, 113, 120, 216, 223—224.*

Proiect de lege cu privire la presă, prezentat de partidul libertăţii poporului în Duma de stat. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 75 din 17 (30) mai, pag. 4 ; nr. 76 ; din 18 (31) mai, pag. 5. — *82, 113, 120, 216.*

Prokopovici, S. N. Mişcarea muncitorească din Occident. Studiu critic, vol. I. Germania şi Belgia. Petersburg, Panteleev, 1899. II, 212, 120 pag. — *168.*

„Proletarii", Geneva. — *188.*

„Proletarii", [Vîborg — Geneva — Paris]. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *191, 346.*

— 1906, nr. 1 din 21 august, pag. 2—6, 8. — *1, 29, 49, 56—57, 58, 304.*

— 1906, nr. 3 din 8 septembrie, pag. 4—5. — *169, 191.*

— 1906, nr. 4 din 19 septembrie, pag. 3—6. — *45, 164.*

— 1906, nr. 5 din 30 septembrie, pag. 1—2, 3—5, 7—8. — *20, 199.*

— 1906, nr. 6 din 29 octombrie, pag. 4—5. — *187.*

— 1906, nr. 7 din 10 noiembrie, pag. 1—2, 3—5. — *72, 191.*

— 1906, nr. 8 din 23 noiembrie. — *202.*

— 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 1—5. — *116, 119—121, 122, 125, 126, 129, 131—132, 142, 143, 144, 147, 194—195, 281, 286, 318, 396.*

— 1906, nr. 9 din 7 decembrie, pag. 2—8. — *171, 177, 178.*

— 1907, nr. 12 din 25 ianuarie, pag. 1, 4, 6—7. — *357—359, 360—364, 400, 406—407.*

— 1907, nr. 13 din 11 februarie, pag. 1—2, 7. — *393, 400, 406—407.*

— 1907, nr. 14 din 4 martie, pag. 1—2. — *424.*

„Prostîe Reci", Petersburg, 1907, nr. 3 din 30 ianuarie, pag. 4. — *355.*

Protestul declarat de 3 membri ai C.C. — *vezi* Declaraţie adresată Comitetului Central al P.M.S.D.R. de 3 membri ai C.C.

Puşkin, A. S. Unui poet. — *283.*

www.dacoromanica.ro

R. M. Realitatea noastră. (Mişcarea muncitorească, absolutismul, societatea şi păturile ce o compun [nobilimea, marea şi mica burghezie, ţăranii şi muncitorii], lupta obştească). — În broşura: Supliment special la revista „Raboceaia Mîsl" [nr. 9]. Editat de „Uniunea" din Petersburg. Petersburg, tip. Kirşbaum, septembrie 1899, pag. 3—16. — *168.*

„Raboceaia Mîsl", [Petersburg — Berlin — Varşovia — Geneva]. — *168.*

„Reci", Petersburg. — *15, 75, 135, 283, 309, 338, 413.*

— 1906, nr. 66 din 6 (19) mai, pag. 2. — *42, 120.*

— 1906, nr. 75 din 17 (30) mai, pag. 4; nr. 76 din 18 (31) mai, pag. 5. — *82, 113, 120, 216.*

— 1906, nr. 89 din 2 (15) iunie. Supliment la nr. 89 al ziarului „Reci". Duma de stat, pag. 4. — *82, 113, 120, 216, 223.*

— 1906, nr. 175 din 27 septembrie (10 octombrie), pag. 2. — *46—47, 59—60, 62.*

— 1906, nr. 176 din 28 septembrie (11 octombrie), pag. 3. — *41—42.*

— 1906, nr. 177 din 29 septembrie (12 octombrie), pag. 2. — *39—42.*

— 1906, nr. 180 din 3 (16) octombrie, pag. 1—2. — *42.*

— 1906, nr. 214 din 11 (24) noiembrie, pag. 2. — *238.*

— 1906, nr. 216 din 14 (27) noiembrie, pag. 3. — *123, 135, 145.*

— 1906, nr. 217 din 15 (28) noiembrie, pag. 2. — *126.*

— 1906, nr. 226 din 25 noiembrie (8 decembrie), pag. 1—2. — *149—150, 304.*

— 1906, nr. 227 din 26 noiembrie (9 decembrie), pag. 2. — *150, 304.*

— 1906, nr. 240 din 12 (25) decembrie, pag. 3. — *199, 201, 202, 203, 204.*

— 1906, nr. 241 din 13 (26) decembrie, pag. 1. — *201, 202, 235.*

— 1907, nr. 8 din 11 (24) ianuarie, pag. 1. — *272—273, 274, 280, 282, 300, 307, 313, 349.*

— 1907, nr. 9 din 12 (25) ianuarie, pag. 2. — *277.*

— 1907, nr. 10 din 13 (26) ianuarie, pag. 4. — *272.*

— 1907, nr. 11 din 14 (27) ianuarie, pag. 1. — *280, 281—282, 283, 300, 307, 313, 328, 347, 357.*

— 1907, nr. 14 din 18 (31) ianuarie, pag. 1, 2. — *309.*

www.dacoromanica.ro

— 1907, nr. 15 din 19 ianuarie (1 februarie), pag. 4. — *314—315, 321.*

— 1907, nr. 16 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 2. — *321.*

— 1907, nr. 19 din 24 ianuarie (6 februarie), pag. 1, 4. — *341, 366, 376, 401.*

— 1907, nr. 26 din 1 (14) februarie, pag. 4. — *403, 418.*

— 1907, nr. 27 din 2 (15) februarie, pag. 4. — *405.*

— 1907, nr. 28 din 3 (16) februarie, pag. 2. — *405.*

— 1907, nr. 31 din 7 (20) februarie, pag. 2, 3. — *393, 397.*

— 1907, nr. 33 din 9 (22) februarie, pag. 2—3. — *412, 418.*

„Reci" despre acorduri. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 168 din 18 (31) ianuarie, pag. 3. — *309—310.*

[Regulamentul Conferinţei organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R., convocată în legătură cu campania de agitaţie în alegerile pentru Duma de stat. Foaie volantă. Petersburg, decembrie 1906]. 1 pag. Hectografiat. — *261, 265.*

Reprezentanţii poporului către popor [Apelul de la Vîborg. Iulie 1906] [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, 1906, 1 pag. — *38, 39, 40, 41, 42, 201, 202.*

Rezoluţia comitetului din Petersburg al partidului socialist-revoluţionar. 16 ianuarie [1907]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 170 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 5, la rubrica: Viaţa politică. — *323, 357.*

Rezoluţia [Conferinţei generale a P.M.S.D.R.] cu privire la tactica P.M.S.D.R. în campania electorală. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 8 din 23 noiembrie, pag. 1—2. Sub titlul comun: Conferinţa generală a P.M.S.D.R. Pe ziar figurează ca loc de apariţie: Moscova. — *116, 126, 131, 143, 281, 322, 323.*

Rezoluţia [Congresului al III-lea al P.M.S.D.R.] cu privire la insurecţia armată — vezi Lenin, V. I. Rezoluţie cu privire la insurecţia armată, adoptată la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R.

Rezoluţia prezentată de bolşevici la Conferinţa generală — vezi Lenin, V. I. Opinie separată...

[Rezoluţie adoptată de adunarea împuterniciţilor social-democraţi, socialişti-revoluţionari şi fără de partid. 28 ianuarie (10 februarie) 1907]. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 178 din 30 ianuarie (12 februarie), pag. 4. Sub titlul comun: Consfătuirea împuterniciţilor aleşi de muncitori. — *401—403.*

www.dacoromanica.ro

[Rezoluţie adoptată la o adunare a muncitorilor din Petersburg]. — „Proletarii", [Viborg], 1906, nr. 3 din 8 septembrie, pag. 5, la rubrica : Viaţa de partid. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *169.*

[Rezoluţie cu privire la acordurile cu partidele de stînga, adoptată de Conferinţa organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D.R. 6 (19) ianuarie 1907]. — În foaia volantă : Către toţi muncitorii şi cetăţenii din Petersburg. [Petersburg, mai tîrziu de 6 ianuarie 1907], pag. 1 (P.M.S.D.R.). — *250—255, 271—272, 283, 294, 301, 310, 323, 324, 325, 346—348, 382.*

Rezoluţie [cu privire la atitudinea faţă de Duma de stat], elaborată de Comitetul Central al P.M.S.D.R. — „Vpered", Petersburg, 1906, nr. 2 din 27 mai, pag. 2. — *48, 66, 106, 150, 245, 420.*

[Rezoluţie cu privire la blocurile cu partidele burgheze, adoptată de partea separată a Conferinţei organizaţiei P.M.S.D.R. din Petersburg]. — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 10 din 13 (26) ianuarie, pag. 4, la rubrica : Viaţa politică. — *271—272.*

Rezoluţie cu privire la războiul de partizani, adoptată de Comitetul din Moscova — „Proletarii", [Viborg], 1906, nr. 5 din 30 septembrie, pag. 7—8. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *20.*

Rezoluţie cu privire la tactica faţă de Duma de stat în momentul actual. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, tip. C.C. al P.M.S.D.R., [1906]. 2 pag. (P.M.S.D.R.) — *48, 66, 106, 150, 245, 420.*

Rezoluţiile adoptate de Congresul al IV-lea al partidului libertăţii poporului. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 177 din 29 septembrie (12 octombrie), pag. 2. — *39, 42.*

Rezoluţiile adoptate la Congresul al VII-lea al Bundului. — În : Înştiinţare cu privire la Congresul al VII-lea al Bundului. Geneva, tip. Bundului, septembrie 1906, pag. 5—16. (Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia (Bundul)). — *31.*

Revoluţia naţională şi sarcinile noastre. — „Soţial-Demokrat", Petersburg, 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 1—3. — *30—31, 48, 49, 50—51, 65.*

„Rodnaia Zemlea", Petersburg. — *285, 338.*

— 1907, nr. 2 din 15 (28) ianuarie, pag. 1. — *283—300, 308.*

„Rusi", Petersburg. — *338.*

www.dacoromanica.ro

„Russkie Vedomosti", Moscova. — *135, 164.*

— 1906, nr. 224 din 10 septembrie, pag. 2. — *13—15, 18.*

— 1907, nr. 22 din 22 ianuarie, pag. 3. — *367, 368.*

„Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, nr. 7, iulie, pag. 164—181. — *15, 48.*

— 1906, nr. 8, august, pag. 178—206. — *46, 296—297.*

— 1906, nr. 9, septembrie, pag. 154—175. — *46.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Liberalul. — *203, 236, 246, 268—269, 270.*

— *O idilă contemporană.* — *200.*

— *Peste hotare.* — *243, 288.*

— *Peştişorul cel înţelept.* — *203, 390.*

— *Sub semnul cumpătării şi al acurateţei.* — *200.*

Scrisoare către organizaţiile de partid. — [Scrisoarea 1]. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, [noiembrie 1904]. 4 pag. (Numai pentru membrii de partid). — *174.*

Scrisoare către organizaţiile de partid. [Nr. 4]. 14 iulie 1906. [Foaie volantă]. [Petersburg, 1906]. 5 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : C.C. al P.M.S.D.R. — *49—50, 65, 175, 420.*

Scrisoare către organizaţiile de partid. — Nr. 5 din 29 iulie 1906. [Foaie volantă]. Fără indicarea locului de apariţie, tip. C.C. al P.M.S.D.R., [1906]. 4 pag. (P.M.S.D.R.) Semnat : C.C. al P.M.S.D.R. — *49—50.*

„Segodnea", Petersburg. — *283, 338.*

— 1907, nr. 121 din 13 (26) ianuarie, pag. 1. — *283, 347.*

Shakespeare, W. Hamlet. — *35.*

Simptome caracteristice. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 175 din 27 septembrie (10 octombrie), pag. 2. — *46—47, 59—60, 62.*

Social-democraţia letonă despre lupta de partizani. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 6 din 29 octombrie, pag. 4—5. Semnat : Un social-democrat leton. Pe ziar este indicat ca loc de apariţie : Moscova. — *191.*

Social-democraţia letonă despre lupta de partizani. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 7 din 10 noiembrie, pag. 3—5. Semnat : B. Pe ziar este indicat ca loc de apariţie : Moscova. — *191.*

Social-democraţia şi campania electorală. — „Proletarii", [Vîborg], 1906, nr. 7 din 10 noiembrie, pag. 1—2. Pe ziar figurează ca loc de apariţie : Moscova. — *72.*

www.dacoromanica.ro

„*Soţial-Demokrat*", Petersburg. — *65, 73—74, 94, 106.*

— 1906, nr. 1 din 17 septembrie. — *28—32, 66.*

— 1906, nr. 1 din 17 septembrie, pag. 1—4, 6, 7. — *28—32, 48, 49, 50—53, 64, 65, 66, 74.*

— 1906, nr. 2 din 6 octombrie. — *66.*

— 1906, nr. 2 din 6 octombrie, pag. 3—4. — *64, 74.*

— 1906, nr. 3 din 13 octombrie, pag. 1—2, 3—5. — *66, 68—71.*

— 1906, nr. 4 din 20 octombrie, pag. 1—2. — *66.*

— 1906, nr. 5 din 27 octombrie, pag. 1—2, 6. — *66, 73—74, 98.*

— 1906, nr. 6 din 3 noiembrie, pag. 1—4. — Ziarul poartă data : 3 octombrie 1906. — *105, 116—119, 121—122, 124, 125, 153, 194, 281, 396, 424.*

„*Sovremennaia Jizn*", Moscova. — *242.*

— 1906, septembrie-octombrie, pag. 254—255. — *184—185.*

„*Soznatelnaia Rossiia*". Nr. 1. Petersburg, 1906, pag. 26—42, 42—46, 101—105. — *93.*

— Nr. 2. Petersburg, 1906, pag. 1—21. — *93.*

Statutul de organizare [adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907, pag. 419—420, în secţiunea : Anexa II. Hotărîrile şi rezoluţiile congresului. — *268, 306.*

Statutul Partidului muncitoresc belgian. — În broşura : Larin I. Un larg partid muncitoresc şi congresul muncitoresc. [Moscova], „Novîi mir", [1907], pag. 73—79. În secţiunea : Anexa 2. — *168.*

„*Stolicinaia Poşta*", Petersburg. — *38.*

Stolipin, I. A. Declaraţie făcută la consfătuirea curţii imperiale cu participarea membrilor guvernului. Scurtă dare de seamă apărută în presă. — „Tovarişci", Petersburg, 1907, nr. 187 din 9 (22) februarie, pag. 2, la rubrica : Ştiri de seară. — *413.*

„*Strana*", Petersburg. — *338.*

[Struve, P. B. Cuvîntare rostită la întrunirea electorală de la Soleanîi Gorodok. Scurtă dare de seamă]. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 150 din 28 decembrie (10 ianuarie 1907), pag. 4, în articolul : Întrunirea electorală de la Soleanîi Gorodok. — *245—247.*

www.dacoromanica.ro

Supliment special la revista „Raboceaia Misl" [Nr. 9]. Editat de „Uniunea" din Petersburg. Petersburg, tip. Kirşbaum, septembrie 1899. 36 pag. — *168.*

Tag-in, E. — *vezi* Troiţki, A. G.

„Telegraf", Petersburg, 1907, nr. 6 din 26 ianuarie (8 februarie), pag. 4. — *375.*

„Ternii Truda", Petersburg. — *413.*

— 1906, nr. 2 din 31 decembrie, pag. 1—2. — *294.*

— 1907, nr. 3 din 6 ianuarie, pag. 1—3. — *415.*

[Tîrkova, A. V.]. Verghejski, A. După congres. — „Reci", Petersburg, 1906, nr. 176 din 28 septembrie (11 octombrie), pag. 3. — *41—42.*

— *Întrunirile electorale.* — „Reci", Petersburg, 1907, nr. 9 din 12 (25) ianuarie, pag. 2. — *277.*

„Tovarişci", Petersburg. — *56, 135, 225, 238, 275, 310, 348—349, 411.*

— 1906, nr. 66 din 20 septembrie (3 octombrie), pag. 1—2. — *33—37.*

— 1906, nr. 73 din 28 septembrie (11 octombrie), pag. 2. — *46—47, 60—61, 82.*

— 1906, nr. 77 din 3 (16) octombrie, pag. 1. — *50—51.*

— 1906, nr. 78 din 4 (17) octombrie, pag. 3. — *45, 48.*

— 1906, nr. 80 din 6 (19) octombrie, pag. 3. — *49.*

— 1906, nr. 81 din 7 (20) octombrie, pag. 2. — *56, 57, 58, 59, 60—61, 62, 72, 77, 98, 106, 304.*

— 1906, nr. 84 din 11 (24) octombrie, pag. 4. — *65.*

— 1906, nr. 85 din 12 (25) octombrie, pag. 3. — *56.*

— 1906, nr. 86 din 13 (26) octombrie, pag. 2, 4. — *59—60, 77.*

— 1906, nr. 101 din 31 octombrie (13 noiembrie), pag. 2. — *66, 72—73, 98, 106, 126—127, 128, 130, 204, 240—243, 304, 346.*

— 1906, nr. 102 din 1 (14) noiembrie, pag. 1, 2. — *126—127.*

— 1906, nr. 122 din 24 noiembrie (7 decembrie), pag. 2. — *143—151, 194—195, 204, 225—226, 240—244, 304.*

— 1906, nr. 131 din 5 (18) decembrie, pag. 2, 4. — *202, 216, 301.*

— 1906, nr. 136 din 10 (23) decembrie, pag. 2. — *181.*

— 1906, nr. 138 din 13 (26) decembrie, pag. 2. — *237.*

www.dacoromanica.ro

— 1906, nr. 139 din 14 (27) decembrie, pag. 2—4. — *202, 238, 304.*

— 1906, nr. 140 din 15 (28) decembrie, pag. 2. — *237.*

— 1906, nr. 142 din 17 (30) decembrie, pag. 1—2. — *214—215, 217, 237.*

— 1906, nr. 150 din 28 decembrie (10 ianuarie 1907), pag. 4. — *245—246.*

— 1907, nr. 161 din 10 (23) ianuarie, pag. 1. — *275—276.*

— 1907, nr. 167 din 17 (30) ianuarie, pag. 1—2. — *309—310.*

— 1907, nr. 168 din 18 (31) ianuarie, pag. 3. — *309—310.*

— 1907, nr. 169 din 19 ianuarie (1 februarie), pag. 4. — *314, 321.*

— 1907, nr. 170 din 20 ianuarie (2 februarie), pag. 4, 5. — *321, 357.*

— 1907, nr. 177 din 28 ianuarie (10 februarie), pag. 2. — *417, 418.*

— 1907, nr. 178 din 30 ianuarie (12 februarie), pag. 4. — *401—403.*

— 1907, nr. 180 din 1 (14) februarie, pag. 5. — *404—405.*

— 1907, nr. 181 din 2 (15) februarie, pag. 5. — *420.*

— 1907, nr. 187 din 9 (22) februarie, pag. 2. — *413—414.*

[Troiţki, A. G.] Principiile teoriei muncii. — Lucrare închinată memoriei lui N. K. Mihailovski şi P. L. Lavrov. Petersburg, 1906. 124 pag. Autor : E. Tag—in. — *93.*

— *Răspuns lui Viktor Cernov.* Petersburg, 1906. 48 pag. Autor : E. Tag—in. — *93.*

„Trud“, Petersburg. — *376.*

Turgheniev, I. S. Asea. — *289.*

— *Poeme în proză. Regulă de comportare.* — *63.*

„Ţin“, Tiflis, 1906, nr. 1 din 8 (21) decembrie. În limba gruzină. — *241, 304.*

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la modificarea şi completarea regulamentului alegerilor pentru Duma de stat. 11 (24) decembrie 1905]. — „Pravitelstvennîi Vestnik“, Petersburg, nr. 268 din 13 (26) decembrie, pag. 1. — *16, 17, 18, 19, 110, 111, 144, 199, 200, 206, 234—235, 394, 395, 416.*

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la reorganizarea Consiliului de stat. 20 februarie (5 martie) 1906]. — „Pravitelstvennîi Vestnik“, Petersburg, 1906, nr. 41 din 21 februarie (6 martie), pag. 1—2. — *17.*

www.dacoromanica.ro

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la revizuirea legii pentru instituirea Dumei de stat. 20 februarie (5 martie) 1906]. — „Pravitelstvennîi Vestnik", Petersburg, 1906, nr. 41 din 21 februarie (6 martie), pag. 2. — *17.*

Un mediator nepoftit sau cum a încercat „Tovarişci" să unească pe cadeţi şi pe social-democraţi şi ce-a ieşit din povestea asta. — „Naşa Tribuna", Vilno, 1906, nr. 1 din 13 decembrie, pag. 14—17. Semnat : D. E. — *220, 240—241, 304.*

Un muncitor. Muncitorii şi intelectualii în cadrul organizaţiilor noastre. Cu o prefaţă de P. B. Akselrod. Editat de P.M.S.D.R. Geneva, tip. partidului, 1904. 56 pag. (P.M.S.D.R.). — *174.*

Vadimov, V. Cu privire la programul-maximum şi programul-minimum. (E. Tag—in. Principiile teoriei muncii). [Recenzie]. — Culegerea „Soznatelnaia Rossiia", nr. 1, Petersburg, 1906, pag. 26—42. — *93.*

— *Post-scriptum.* (În legătură cu o „eroare regretabilă"). — Culegerea „Soznatelnaia Rossiia", nr. 1, Petersburg, 1906, pag. 42—46. — *93.*

Vasiliev, N. V. Ce-i de făcut? (Scrisoare către redacţie). — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 142 din 17 (30) decembrie, pag. 2. — *225, 243—245, 420—421.*

„*Vek*", Moscova. — *135.*

— 1906, nr. 46 din 15 noiembrie, pag. 1. — *126.*

— 1907, nr. 5 din 9 ianuarie, pag. 4. — *300.*

„*Vestnik Partii Narodnoi Svobodî*", Petersburg, 1906, nr. 5 din 28 martie, coloanele 318—320. — *86—87.*

— 1906, nr. 7 din 19 aprilie, coloanele 545—546. — *86—87.*

Viaţa politică. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 78 din 4 (17) octombrie, pag. 3. — *45, 48.*

Viaţa politică. — „Tovarişci", Petersburg, 1906, nr. 80 din 6 (19) octombrie, pag. 3. — *49.*

„*Volkszeitung*", Vilno, 1906, nr. 208 din 16 (29) noiembrie, pag. 2. În limba idiş. — *191—195, 198.*

— 1906, nr. 235 din 18 (31) decembrie, pag. 1. În limba idiş. — *220, 240—241.*

„*Volna*", Petersburg, 1906, nr. 14 din 11 mai, pag. 1—2. — *134.*

www.dacoromanica.ro

„*Vpered*", Geneva. — *172, 184.*

— 1905, nr. 1 din 4 ianuarie (22 decembrie 1904), pag. 2—3. — *174.*

„*Vpered*", Petersburg, 1906, nr. 2 din 27 mai, pag. 2. — *48, 66, 106, 150, 245, 420.*

„*Zarea*", Stuttgart. — *53.*

„*Zrenie*", Petersburg. — *413.*

— 1907, nr. 1 din 25 ianuarie, pag. 1—2. — *370.*

— 1907, nr. 2 din 4 februarie, pag. 1—2, 4. — *367, 370, 374.*

**Briefe und Auszüge aus Briefen von Joh. Phil. Becker, Jos. Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx und A. an F. A. Sorge u. Andere.* Stuttgart, Dietz, 1906. XII, 422 S. — *380.*

Engels, F. [Der Brief an F. A. Sorge]. 7. März 1884. — In : Briefe und Auszüge aus Briefen von Joh. Phil. Becker, Jos. Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx und A. an F. A. Sorge u. Andere. Stuttgart, Dietz, 1906, S. 193—195. Unterschrift : F. E. — *380.*

— *Herrn Eugen Dührings Umwälzung der Wissenschaft.* 3-te durchgesehene und vermehrte Auflage. Stuttgart, Dietz, 1894. XX, 354 S. — *386.*

Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozial-demokratie. Vom 21. Oktober 1878. — „Reichs-Gesetzblatt", Berlin, 1878, N 34, S. 351—358. — *49.*

L'Humanité, Paris, 1906, N 974, 17 décembre, p. 2. — *178.*

Internationale Regeln der sozialistischen Taktik. [Die Resolution des Internationalen Sozialistenkongresses zu Amsterdam]. — In : Internationaler Sozialistenkongress zu Amsterdam. 14. bis 20. August 1904. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1904, S. 31—32. — *22, 228—229, 231.*

Internationaler Sozialistenkongress zu Amsterdam. 14. bis 20. August 1904. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1904. 78 S. — *22, 228—229, 231.*

Kautsky, K. Die Aussichten der russischen Revolution. — „Vorwärts", Berlin, 1906, N 23, 28. Januar, S. 1. Unterschrift : K. K. — *3.*

— *Die soziale Revolution.* I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1902. 56 S. — *183.*

www.dacoromanica.ro

— *Die soziale Revolution.* II. Am Tage nach der sozialen Revolution. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1902. 48 S. — *183.*

— *Triebkräfte und Aussichten der russischen Revolution.* — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1906—1907, Jg. 25, Bd. I, N 9, S. 284—290 ; N 10, S. 324—333. — *180—190, 227—233.*

Kugelmann, L. [Der Brief an K. Marx]. 15. April 1871. — *391.*

Kwihtes. — Zihna, [Riga], 1906, N 47, 23 augustâ, S. 7. — *5.*

Liebknecht, W. Kein Kompromiss ! Kein Wahlbündniss ! Hrsg. im Auftrage von Genossen Berlins und Umgebung. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1899. 32 S. — *219.*

Manuilov, A. A. Die Agrarfrage und ihre ökonomische Lösung. — In : Zur Agrarbewegung in Russland. Nach dem Russischen bearbeitet und eingeleitet von B. Braude. Leipzig, Teutonia, 1907, S. 37—80. — *182.*

Marx, K. Briefe an Dr. L. Kugelmann. — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1901—1902, Jg. 20, Bd. 2, N 1, S. 26—32 ; N 2, S. 60—64 ; N 3, S. 91—96 ; N 4, S. 125—128 ; N 6, S. 188—192 ; N 7, S. 221—224 ; N 12, S. 381—384 ; N 13, S. 412—416 ; N 15, S. 472—480 ; N 17, S. 541—544 ; N 19, S. 604—608 ; N 25, S. 797—800. — *384.*

„Die Neue Zeit", Stuttgart. — *384, 388.*

— 1901—1902, Jg. 20, Bd. 2, N 1, S. 26—32 ; N 2, S. 60—64 ; N 3, S. 91—96 ; N 4, S. 125—128 ; N 6, S. 188—192 ; N 7, S. 221—224 ; N. 12, S. 381—384 ; N 13, S. 412—416 ; N 15, S. 472—480 ; N 17, S. 541—544 ; N 19, S. 604—608 ; N 25, S. 797—800. — *384.*

— 1906—1907, Jg. 25, Bd. 1, N 9, S. 284—290 ; N 10, S. 324—333. — *180—190, 227—228.*

Petrunkewitsch, J. J. Die Agrarkrisis und die politische Lage Russlands. — In : Zur Agrarbewegung in Russland. Nach dem Russischen bearbeitet und eingeleitet von B. Braude. Leipzig, Teutonia, 1907, S. 7—35. — *182.*

[Plechanow, G. Der Fragebogen über den Charakter der russischen Revolution und die Taktik, die von den russischen Sozialisten zu befolgen ist]. — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1906—1907, Jg. 25, Bd. 1, N 10, S. 331, im Art. : K. Kautsky. Triebkräfte und Aussichten der russischen Revolution. — *180—182, 184, 185, 186, 187, 188, 227—233.*

www.dacoromanica.ro

Programm der deutschen Arbeiterpartei. — In : Protokoll des Vereinigungskongresses der Sozialdemokraten Deutschlands, abgehalten zu Gotha vom 22. bis 27. Mai 1875. Leipzig, Genossenschaftsbuchdruckerei, 1875, S. 3—4. — *49.*

Protokoll des Vereinigungskongresses der Sozialdemokraten Deutschlands, abgehalten zu Gotha vom 22. bis 27. Mai 1875. Leipzig, Genossenschaftsbuchdruckerei, 1875. 88 S. — *49.*

Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozial-demokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Dresden vom 13. bis 20. September 1903. Berlin, Expedition der Buchhandlung „Vorwärts", 1903. 448 S. — *61.*

„Reichs-Gesetzblatt", Berlin, 1878, N 34, S. 351—358. — *50.*

Remy, L. Le parti socialiste-révolutionnaire et les élections. — „L'Humanité", Paris, 1906, N 974, 17 décembre, p. 2. Sous le titre général : En Russie. — *178.*

„La Tribune Russe", Paris. — *178.*

„Vorwärts", Berlin, 1906, N 23, 28. Januar. S. 1. — *3.*

„Zihna", [Riga-Bruxelles-Petrograd]. — *5.*

— Riga, 1906, N 47, 23 augustâ, S [7]. — *5.*

Zur Agrarbewegung in Russland. Nach dem Russischen bearbeitet und eingeleitet von B. Braude. Leipzig, Teutonia, 1907. 96 S. — *182.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

A. — *vezi* Goldman, L. I.

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului În perioada 1870—1880 a fost narodnic, iar după scindarea organizaţiei „Zemlea i volea" a aderat la grupul „Ciornîi peredel"; în 1883 a luat parte la crearea grupului „Eliberarea muncii". Începînd din 1900 a fost membru al redacţiei ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a reprezentat cu drept de vot consultativ redacţia ziarului „Iskra"; iskrist din minoritate. După congres s-a manifestat ca menşevic activ. În 1905 a lansat ideea oportunistă a convocării unui larg „congres muncitoresc", pe care îl opunea partidului proletariatului. În anii reacţiunii a fost unul dintre conducătorii lichidatorilor şi a făcut parte din redacţia gazetei „Golos Soţial-Demokrata", organ al menşevicilor lichidatori; în 1912 a participat la Blocul antipartinic din august. În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziţii centriste, a luat parte la conferinţele de la Zimmerwald şi Kienthal, unde a aderat la aripa dreaptă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului din Petrograd şi a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă; în emigraţie a făcut propagandă pentru intervenţia armată împotriva Rusiei Sovietice. — *29—30, 48, 50, 167, 172, 179, 189.*

Aleksinski, I. P. (n. 1872) — profesor de chirurgie la Universitatea din Moscova; fruntaş al zemstvelor, deputat în Duma I de stat din partea guberniei Vladimir; mai întîi a fost cadet, iar apoi a trecut la „socialiştii-populişti". — *81, 83.*

Anikin, S. V. (1869—1919) — trudovic, deputat în Duma I de stat din partea guberniei Saratov, unul dintre liderii Grupului trudovic din Dumă; a fost învăţător la ţară şi a făcut parte din Uniunea ţărănească. A colaborat la revista „Russkoe Bogatstvo"; la sfîrşitul anului 1908 a făcut parte din redacţia revistei „Bodroe Slovo". Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *237.*

www.dacoromanica.ro

Annenski, N. F. (1843—1912) — economist-statistician şi publicist, fruntaş al mişcării narodnice liberale ; a condus lucrările de statistică întreprinse de zemstve într-o serie de gubernii ; sub conducerea şi îngrijirea lui au fost publicate numeroase lucrări de statistică. A participat la întocmirea culegerii în două volume „Influenţa recoltelor şi a preţurilor cerealelor asupra unor laturi ale economiei naţionale a Rusiei" (1897) şi a colaborat la revistele „Delo" şi „Otecestvennîe Zapiski" ; a fost membru al redacţiei revistei narodnice liberale „Russkoe Bogatstvo". În 1904—1905 a fost unul dintre conducătorii organizaţiei liberale monarhiste „Uniunea eliberării", iar în 1906 unul dintre organizatorii şi conducătorii partidului mic-burghez, apropiat de cadeţi, al „socialiştilor-populişti", care se desprinsese din aripa dreaptă a socialiştilor-revoluţionari. În ultimii săi ani de viaţă s-a retras din viaţa politică. — *45, 238, 311.*

B

Badamşin, G. S. (n. 1865) — cadet de stînga, deputat în Duma I şi a II-a de stat din partea guberniei Kazan ; a semnat aşa-numitul „Proiect al celor 33", prezentat de trudovici spre examinare Dumei I. — *81.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre cei mai de seamă militanţi ai Partidului social-democrat german şi ai Internaţionalei a II-a. De profesiune strungar. Şi-a început activitatea politică în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. A fost membru al Internaţionalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania („eisenachienii") ; a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag, a luptat pentru calea democratică de unificare a Germaniei, a demascat caracterul reacţionar al politicii interne şi externe a guvernului Kaiserului. În timpul războiului franco-prusian s-a situat pe o poziţie internaţionalistă ; a sprijinit Comuna din Paris. În ultimul deceniu al secolului trecut şi la începutul primului deceniu al acestui secol a luat atitudine împotriva reformismului şi revizionismului din rîndurile social-democraţiei germane. Cuvîntările rostite de Bebel împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepţiilor marxiste şi de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc" (V. I. Lenin. Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 290). Publicist talentat şi excelent orator, Bebel a exercitat o puternică influenţă asupra dezvoltării mişcării muncitoreşti germane şi europene. În ultima perioadă a activităţii sale a comis o serie de greşeli cu caracter centrist (lupta insuficientă împotriva oportuniştilor, supraaprecierea formelor parlamentare de luptă etc.). — *162.*

Bennigsen, Rudolf (1824—1902) — om politic reacţionar german, liderul aripii de dreapta a partidului naţional-liberal ; în anii 1873—1883 şi 1887—1898 a fost deputat în Reichstagul german ; a sprijinit

www.dacoromanica.ro

fără rezervă politica internă și externă a lui Bismarck și a fost un partizan înfocat al legii excepționale împotriva socialiștilor. În activitatea sa a susținut interesele capitalului monopolist. — *162.*

Berdeaev, N. A. (1874—1948) — filozof idealist reacționar, adept al misticismului. Încă în primele sale lucrări publicistice s-a situat pe pozițiile „marxismului legal" și a revizuit de pe poziții neokantiene doctrina lui Marx, iar mai tîrziu a devenit un dușman fățiș al marxismului. În 1905 a intrat în partidul cadeților. În anii reacțiunii a fost unul dintre reprezentanții curentului filozofic-religios, antimarxist, al căutării de dumnezeu, a colaborat la culegerea „Vehi", care avea o orientare contrarevoluționară. După Revoluția din Octombrie s-a manifestat ca apologet al feudalismului și al scolasticii medievale, în care vedea singurul mijloc de apărare împotriva comunismului în creștere. În 1922 a fost expulzat pentru activitate contrarevoluționară ; în străinătate a continuat să propovăduiască misticismul filozofic și a fost unul dintre ideologii contrarevoluției. — *15.*

Bernstein, Eduard (1850—1932) — lider al aripii ultraoportuniste a social-democrației germane și a Internaționalei a II-a ; teoretician al revizionismului și reformismului. A participat la mișcarea social-democrată începînd de la mijlocul deceniului al 8-lea al secolului trecut ; s-a aflat sub influența lui Dühring. Din 1881 pînă în 1889 a fost redactor responsabil al ziarului „Der Sozialdemokrat", organ central ilegal al Partidului social-democrat din Germania. În anii 1896—1898 a publicat în revista „Die Neue Zeit", sub titlul „Problemele socialismului", o serie de articole care au fost apoi editate într-un volum intitulat „Premisele socialismului și sarcinile social-democrației" (1899), în care a procedat în mod deschis la revizuirea bazelor filozofice, economice și politice ale marxismului revoluționar. Bernstein nega teoria marxistă a luptei de clasă, teoria inevitabilității prăbușirii capitalismului, teoria revoluției socialiste și a dictaturii proletariatului. „Cît privește revoluția proletariatului, oportunistul s-a dezvățat pînă să se și gîndească la așa ceva", scria V. I. Lenin referindu-se la Bernstein (V. I. Lenin, Opere, vol. 25, E.S.P.L.P. 1956, pag. 425). Bernstein afirma că mișcarea muncitorească nu are altă sarcină decît aceea de a lupta pentru reforme menite „să îmbunătățească" situația economică a muncitorilor în societatea capitalistă. El a lansat formula oportunistă : „Mișcarea este totul, scopul final nu este nimic". Concepțiile teoretice ale lui Bernstein și ale adepților săi, precum și activitatea lor oportunistă practică au dus la trădarea directă a intereselor clasei muncitoare, trădare care în perioada primului război mondial s-a soldat cu falimentul Internaționalei a II-a. În anii care au urmat, Bernstein a continuat să lupte împotriva marxismului, sprijinind politica burgheziei imperialiste și luînd atitudine împotriva Revoluției Socialiste din Octombrie și a Statului sovietic. — *233.*

Bikerman, I. M. (n. 1867) — publicist burghez, militant pe tărîm obștesc ; prin vederile sale politice se apropia de „socialiștii-populiști" ;

www.dacoromanica.ro

a colaborat la revista „Russkoe Bogatstvo" şi la ziarul burghezo-liberal „Den" ; a fost redactorul revistei „Bodroe Slovo", fondată de el în 1908. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat în străinătate, unde a făcut parte din diferite organizaţii antisovietice ale emigranţilor. — *401.*

Bismarck, Otto Eduard Leopold (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei şi al Germaniei, primul cancelar al Imperiului german, supranumit „cancelarul de fier". În 1862 a fost numit prim-ministru şi ministru de externe al Prusiei. Scopul principal pe care l-a urmărit el a fost unirea prin „foc şi sabie" a micilor state germane izolate şi crearea unui Imperiu german unic sub hegemonia Prusiei iuncherilor. În ianuarie 1871 Bismarck a fost numit cancelar al Imperiului german. Din 1871 pînă în 1890 a condus întreaga politică internă şi externă a Germaniei, căreia i-a imprimat o orientare corespunzătoare intereselor iuncherilor-moşieri, străduindu-se, totodată, să asigure alianţa dintre iuncheri şi marea burghezie. Nereuşind să înăbuşe mişcarea muncitorească cu ajutorul legii excepţionale împotriva socialiştilor, introdusă de el în 1878, Bismarck a venit cu un program demagogic de legislaţie socială, făcînd să se voteze o serie de legi care instituiau pentru unele categorii de muncitori asigurări obligatorii. Dar încercarea lui de a deştrăma mişcarea muncitorească prin pomeni mizere n-a dat nici un rezultat. În martie 1890, Bismarck a demisionat. — *14, 162, 203.*

Blanqui, Louis-Auguste (1805—1881) — eminent revoluţionar francez, reprezentant de seamă al comunismului utopic ; a participat la insurecţiile şi revoluţiile care au avut loc la Paris în perioada 1830—1870 ; a condus o serie de societăţi revoluţionare secrete. Peste 36 de ani din viaţă, Blanqui şi i-a petrecut în închisori. Urmărind să cucerească puterea prin acţiunile unui grup restrîns de revoluţionari complotişti, el nu înţelegea rolul hotărîtor pe care îl are organizarea maselor în lupta revoluţionară. Dînd o înaltă apreciere meritelor revoluţionare ale lui Blanqui, Marx şi Lenin criticau totodată cu asprime greşelile sale şi caracterul greşit al tacticii complotiste. „Blanquismul — scria Lenin — este o teorie care neagă lupta de clasă. Blanquismul aşteaptă salvarea omenirii din robia salariată nu prin lupta de clasă a proletariatului, ci printr-un complot urzit de o mică minoritate de intelectuali" (Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 75). — *391.*

Bogucearski (Iakovlev, V. I.)* (1861—1915) — militant burghezo-liberal şi istoriograf al mişcării narodnice din Rusia. În ultimul deceniu al secolului trecut a aderat la „marxismul legal". În 1902—1905 a colaborat activ la revista „Osvobojdenie", condusă de P. B. Struve. În 1905 s-a retras de la această revistă şi împreună cu E. D. Kuskova şi S. N. Prokopovici a început să editeze săptămînalul „Bez Zaglaviia" şi cotidianul „Tovarişci". În 1906—1907,

* În paranteze sînt scrise cu litere cursive adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

cu participarea lui V. L. Burţev, a editat revista „Bîloe". În 1914—1915 a fost secretar ştiinţific al Societăţii pentru cercetări economice. A scris şi a redactat numeroase lucrări de istorie a mişcării revoluţionare din Rusia. Cea mai importantă dintre ele este culegerea de materiale oficiale intitulată: „Crimele de stat în Rusia secolului al XIX-lea" (1906). — *231, 310.*

Briand, Aristide (1862—1932) — om de stat şi diplomat francez; de profesiune avocat. Un timp oarecare a făcut parte din aripa de stînga a partidului socialist. În 1902 a fost ales deputat şi a devenit un om politic burghez reacţionar, ostil clasei muncitoare. În 1906 Briand a intrat în guvernul burghez în calitate de ministru al instrucţiunii publice. Fiind exclus din partidul socialist, a aderat la grupul „socialiştilor independenţi", care în 1911 a adoptat denumirea de „partid socialist republican". În 1909 Briand a fost numit prim-ministru în „cabinetul celor trei renegaţi" (Briand — Millerand — Viviani). În 1910, Briand a înăbuşit cu cruzime greva feroviarilor, introducînd la căile ferate starea de război. În anii 1913, 1915—1917 şi 1921—1922 a deţinut postul de preşedinte al Consiliului de Miniştri; în 1924 a fost reprezentantul Franţei la Liga Naţiunilor. În 1925 a luat parte la încheierea acordurilor de la Locarno, îndreptate împotriva U.R.S.S. În 1926—1931 a condus politica externă a Franţei. În 1931, fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale, Briand s-a retras din viaţa politică. — *60.*

Briusov, V. I. (1873—1924) — cunoscut poet şi traducător rus. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre iniţiatorii decadentismului şi simbolismului în poezia rusă. Între 1904 şi 1909 a condus revista „Vesî", organ de frunte al simboliştilor. Sub influenţa evenimentelor revoluţionare de la începutul secolului al XX-lea, poezia lui Briusov se apropie de viaţa reală; el se ridică împotriva împăcării filistine cu realitatea burgheză şi este unul dintre primii poeţi ruşi care a scris despre oraşul capitalist, despre măreţia muncii creatoare a omului, dezvăluind totodată contradicţiile inerente societăţii capitaliste. Briusov a întîmpinat cu simpatie prima revoluţie rusă, dar a apreciat-o de pe poziţii anarho-individualiste, văzînd în ea doar o forţă destructivă.

Briusov a salutat Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a îndemnat intelectualitatea burgheză să colaboreze activ cu Puterea sovietică. În 1919 a intrat în partidul bolşevic. Din 1921 a fost profesor la Universitatea din Moscova şi a condus Institutul de literatură, fondat de el. — *297.*

Bulaţel, P. F. (1867—1919) — mare moşier, avocat, unul dintre liderii ultrareacţionarilor; a colaborat la ziarele burgheze „Svet", „Rossiia" şi „Iuridiceskaia Gazeta". O dată cu crearea organizaţiei ultrareacţionare „Uniunea poporului rus", Bulaţel a intrat în consiliul ei de conducere şi a redactat organul ei de presă — ziarul „Russkoe Znamea". — *203.*

www.dacoromanica.ro

Bulgakov, S. N. (1871—1944) — economist burghez, filozof idealist. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost „marxist legal" ; la începutul primului deceniu al secolului nostru a procedat la revizuirea teoriei lui Marx în problema agrară, căutînd să explice prin așa-zisa „lege a fertilității descrescînde a solului" pauperizarea maselor populare. După revoluția din 1905—1907 a aderat la cadeți, a propovăduit misticismul filozofic și a colaborat la culegerea „Vehi", care avea o orientare contrarevoluționară. În 1918 s-a făcut preot ; în 1922 a fost expulzat pentru activitate contrarevoluționară ; în străinătate a desfășurat o propagandă dușmănoasă împotriva U.R.S.S. — *386.*

Büchner, Friedrich Karl Christian Ludwig (1824—1899) — filozof burghez german, unul dintre principalii reprezentanți ai materialismului vulgar, reformist burghez ; de profesiune medic. Din 1852 a fost docent privat la catedra de medicină legală de la Universitatea din Tübingen. În lucrarea sa principală „Kraft und Stoff" (1855) a făcut o expunere sistematică a materialismului vulgar. Punînd la baza concepției sale despre lume științele naturii, Büchner ignora însă dialectica, căuta să reînvie concepțiile mecaniciste asupra naturii și societății. În anii care au urmat a lucrat ca medic la Darmstadt. A scris o serie de lucrări : „Der Mensch und seine Stellung in der Natur..." (1869), „Darwinismus und Sozialismus" (1894) și altele. — *386.*

C

Cerevanin, N. (Lipkin, F. A.) (1868—1938) — unul dintre liderii menșevismului, lichidator inveterat. A participat la Congresele al IV-lea și al V-lea ale P.M.S.D.R. A colaborat la o serie de publicații lichidatoriste și a fost unul dintre autorii „Scrisorii deschise" a celor 16 menșevici care urmăreau lichidarea partidului (1910). După conferința antipartinică din august 1912 a fost membru al centrului de conducere menșevic (C.O.). În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziții social-șovine. În 1917 a fost redactor la „Raboceaia Gazeta", organul central al menșevicilor, și membru al Comitetului Central al menșevicilor. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. — *47—48, 49, 51, 55, 56, 59—61, 62, 66, 73, 77, 82, 99, 130, 245, 304, 420—421.*

Cernîșevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluționar, om de știință, scriitor și critic literar rus, unul dintre precursorii de seamă ai social-democrației ruse. Cernîșevski a fost inspiratorul și îndrumătorul ideologic al mișcării democrat-revoluționare din deceniul al 7-lea al secolului trecut din Rusia. Ca socialist utopist, el considera că este posibilă trecerea la socialism prin intermediul obștii țărănești ; dar în același timp, ca democrat-revoluționar, „a știut să exercite o influență în spirit revoluționar asupra tuturor evenimentelor politice ale epocii sale, ... a propagat, trecînd peste obstacolele și barierele

www.dacoromanica.ro

cenzurii, ideea revoluției țărănești, ideea luptei maselor pentru răsturnarea tuturor vechilor autorități" (V. I. Lenin. Opere, vol. 17, E.S.P.L.P. 1957, pag. 104). Revista „Sovremennik", care apărea sub îngrijirea lui, era purtătorul de cuvînt al forțelor revoluționare din Rusia. Cernîșevski a demascat cu vehemență caracterul iobăgist al „reformei țărănești" din 1861 și a chemat pe țărani la răscoală. În 1862 a fost arestat de guvernul țarist și întemnițat în fortăreața Petropavlovskaia, unde a stat aproape doi ani, iar după aceea a fost condamnat la 7 ani muncă silnică și deportare pe viață în Siberia, de unde a fost eliberat abia spre sfîrșitul vieții sale. El a rămas pînă în ultima clipă un luptător înflăcărat împotriva inegalității sociale, împotriva tuturor formelor de manifestare a asupririi politice și economice.

Deosebit de mari sînt meritele lui Cernîșevski în dezvoltarea filozofiei materialiste ruse. Concepțiile lui filozofice reprezintă o culme a întregii filozofii materialiste premarxiste. Materialismul lui a avut un caracter revoluționar, eficient. Cernîșevski a criticat cu toată tăria diferitele teorii idealiste și s-a străduit să prelucreze în spirit materialist dialectica lui Hegel. În domeniul economiei politice, al esteticii, al criticii literare și al istoriei, Cernîșevski a dat exemple de abordare dialectică a realității. K. Marx, care i-a studiat operele, le-a acordat o înaltă prețuire și l-a numit pe Cernîșevski mare savant rus. Lenin a scris despre Cernîșevski că „este singurul scriitor rus cu adevărat mare, care, începînd din al șaselea deceniu al secolului trecut și pînă în 1888, a știut să se mențină la nivelul unui materialism filozofic integral... Cernîșevski n-a reușit însă, sau, mai bine zis, n-a putut, datorită stării de înapoiere a vieții din Rusia, să se ridice pînă la materialismul dialectic al lui Marx și Engels" (V. I. Lenin, Opere, vol. 14, Editura politică, 1959, pag. 354).

Cernîșevski este autorul unei serii întregi de lucrări strălucite în domeniul filozofiei, economiei politice, istoriei, literaturii, eticii și esteticii. Lucrările lui de critică literară au avut o uriașă influență asupra dezvoltării artei și literaturii ruse. Romanul lui Cernîșevski „Ce-i de făcut ?" (1863) a contribuit la educarea multor generații de revoluționari din Rusia și din străinătate. — *275, 289.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii și teoreticienii partidului eserilor. În anii 1902—1905 a fost redactorul ziarului „Revoliuționnaia Rossiia", organ central al socialiștilor-revoluționari. A publicat o serie de articole îndreptate împotriva marxismului, în care încerca să demonstreze că teoria lui Marx nu este aplicabilă agriculturii. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al agriculturii în Guvernul provizoriu burghez, în care calitate a organizat crunte represiuni împotriva țăranilor care ocupau pămînturile moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat în străinătate, unde a continuat să desfășoare o activitate antisovietică. — *93, 311.*

www.dacoromanica.ro

Cirkin, V. G. (H) (1877—1954) — muncitor ; în mişcarea revoluţionară a intrat în 1903. La începutul anului 1905 a aderat la menşevici. A sprijinit ideea oportunistă a convocării unui „congres muncitoresc". A participat la Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. ca delegat din partea menşevicilor. Din 1906 a participat activ la mişcarea sindicală. A fost de repetate ori arestat şi deportat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a participat, ca delegat, la lucrările Congreselor I şi al II-lea ale Sovietelor. În 1918 s-a retras din rîndurile menşevicilor, iar în 1920 a intrat în partidul bolşevic. A deţinut funcţii de răspundere în domeniul economic. — *358.*

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om politic şi de stat din Franţa, timp de mulţi ani lider al partidului radical. La începutul activităţii sale politice s-a manifestat ca radical de stînga, ostil imperiului lui Napoleon al III-lea. În timpul Comunei din Paris din 1871, fiind primar al unuia dintre arondismentele Parisului, a militat pentru împăcarea proletariatului cu burghezia. În anii care au urmat a deţinut funcţii municipale, a fost ales preşedinte al consiliului municipal al Parisului, iar în 1876 — membru al Camerei deputaţilor din Franţa. Începînd din deceniul al 9-lea al secolului trecut a fost unul dintre conducătorii radicalilor. În 1902 a fost ales senator, iar între 1906 şi 1909 a fost şeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. V. I. Lenin scria că „Clemenceau, un radical care conduce Franţa în numele capitaliştilor, se străduieşte de zor să spulbere ultimele rămăşiţe de iluzii burghezo-republicane în rîndurile proletariatului. Reprimarea sîngeroasă a muncitorilor cu ajutorul armatei, care acţionează din ordinul guvernului «radical», a devenit în timpul lui Clemenceau un fenomen aproape mai frecvent decît înainte" (Opere, vol. 15, E.S.P.L.P. 1957, pag. 174). În ajunul primului război mondial (1914—1918), Clemenceau a părăsit partidul radical. În timpul războiului s-a manifestat ca un şovinist inveterat. Din noiembrie 1917 Clemenceau a devenit din nou şef al guvernului francez, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. El a fost unul dintre organizatorii şi inspiratorii intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice, a sprijinit contrarevoluţia rusă, s-a străduit să realizeze „încercuirea economică" şi sugrumarea Republicii sovietice. În 1919, la Conferinţa de pace de la Paris a apărat interesele imperialiştilor francezi, fără să-şi atingă însă întru totul scopurile. Fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale din 1920, s-a retras din viaţa politică. — *60.*

D

Dan, F. I. (Gurvici, F. I.) (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor, de profesiune medic. A început să activeze în mişcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului trecut ; a făcut parte din „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din

www.dacoromanica.ro

Petersburg. A fost de repetate ori arestat şi deportat ; în septembrie 1903 a fugit în străinătate, unde a aderat la menşevici. A participat la Congresele al IV-lea (de unificare) şi al V-lea, precum şi la o serie de conferinţe ale P.M.S.D.R. În anii reacţiunii a condus în străinătate un grup de lichidatori şi a fost redactor al gazetei „Golos Soţial-Demokrata". În timpul primului război mondial (1914—1918) a fost un defensist inveterat ; după revoluţia din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului din Petrograd şi a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legislatură ; a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost un adversar al Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din ţară ca duşman înrăit al Statului sovietic. — *62, 183, 311, 313, 322, 328, 401.*

Dietzgen, Joseph (1828—1888) — tăbăcar german, social-democrat de vază, filozof ; a ajuns în mod independent la principiile materialismului dialectic. A luat parte la revoluţia din 1848 din Germania, iar după înfrîngerea ei a fost nevoit să emigreze din ţară. Timp de 20 de ani a pribegit prin America şi Europa, a lucrat la diferite întreprinderi şi s-a ocupat cu cercetări filozofice. Din 1864 pînă în 1868 Dietzgen a trăit în Rusia, unde a lucrat la o tăbăcărie din Petersburg. Aici a scris el cartea „Esenţa muncii cerebrale a omului" şi o recenzie la primul volum al „Capitalului" lui Marx. În 1869 Dietzgen s-a întors în Germania, a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi a participat activ la munca Partidului social-democrat din Germania. Marx a spus că Dietzgen, deşi are unele greşeli şi inexactităţi în modul său de a concepe materialismul dialectic, a formulat totuşi „multe idei remarcabile şi — ca produs al gîndirii de sine stătătoare a unui muncitor — chiar admirabile" (vezi K. Marx-F. Engels. Ausgewählte Briefe, 1953, pag. 249). În 1884 Dietzgen a plecat din nou în S.U.A., unde a lucrat la redactarea ziarului „Der Sozialist", organ al Comitetului executiv al Partidului muncitoresc socialist din America, şi a ziarului „Arbeiterzeitung" din Chicago şi a scris o serie de lucrări filozofice. În lupta sa împotriva filozofiei reacţionare a machismului, V. I. Lenin s-a referit adeseori la Dietzgen şi a citat din lucrările lui pasajele în care clericalismul şi filozofia burgheză oficială sînt deosebit de pregnant caracterizate.

Lucrările principale ale lui Dietzgen sînt : „Esenţa muncii cerebrale a omului", „Incursiunile unui socialist în domeniul teoriei cunoaşterii", „Scrisori despre logică, îndeosebi despre logica democratică proletară", „Akquisit-ul filozofiei", „Religia social-democraţiei". Operele lui Dietzgen au apărut în 1919 la Stuttgart în trei volume. — *385.*

Dorrer, V. F. (1862—1909) — conte, mareşal al nobilimii din gubernia Kursk, unul dintre întemeietorii organizaţiei ultrareacţionare „Uniunea poporului rus" ; deputat în Duma a III-a de stat din partea guberniei Kursk. — *203.*

www.dacoromanica.ro

Durnovo, P. N. (1844—1915) — unul dintre cei mai reacționari oameni de stat din Rusia țaristă. În anii 1884—1893 a funcționat ca director al departamentului poliției ; în anii 1900—1905 a fost adjunct al ministrului afacerilor interne. Numit ministru de interne în 1905, a recurs la măsuri drastice pentru înăbușirea primei revoluții ruse și a îndemnat organizațiile ultrareacționare să se dedea la pogromuri. Începînd din 1906 a fost membru în Consiliul de stat. — *341.*

Dühring, Eugen (1833—1921) — filozof și economist german, ideolog mic-burghez. Concepțiile filozofice ale lui Dühring reprezentau un amalgam eclectic de pozitivism, materialism metafizic și idealism. Sistemul utopic reacționar al unei economii „socialitare", conceput de el, idealiza formele semifeudale de economie din Prusia. Concepțiile lui Dühring, care erau sprijinite de o parte din social-democrația germană, au fost temeinic criticate de Engels în cartea „Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluționează știința" (1877—1878). În cartea sa „Materialism și empiriocriticism" (1909) și într-o serie de alte lucrări, V. I. Lenin a criticat în repetate rînduri concepțiile eclectice ale lui Dühring.

Principalele lucrări ale lui Dühring sînt : „Istorie critică a economiei naționale și a socialismului" (1871), „Curs de economie națională și socială" (1873), „Curs de filozofie" (1875). — *386.*

E

Elpatievski, S. I. (1854—1933) — scriitor și publicist rus, de profesiune medic. Pentru vina de a fi făcut parte din organizația „Narodnaia Volea", la începutul penultimului deceniu al secolului trecut a fost condamnat la deportare pe termen de trei ani în Siberia răsăriteană. A fost unul dintre conducătorii revistei „Russkoe Bogatstvo" și a colaborat la „Russkie Vedomosti". În 1906 a fost unul dintre organizatorii Partidului socialist-populist al muncii. După revoluția din 1905—1907, Elpatievski a aderat la lichidatori și a luat atitudine împotriva partidului bolșevic. V. I. Lenin l-a numit radical burghez, democrat burghez. — *45.*

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels". Opere complete, vol. 2, Editura politică, 1960, ediția a doua, pag. 1—14). — *146, 166, 380, 386, 397.*

G

Gherțenștein, M. I. (1859—1906) — economist burghez, profesor la Institutul agronomic din Moscova, unul dintre liderii partidului cadet și teoreticianul lui în problema agrară. Deputat în Duma I de stat. A fost ucis de pogromiști în Finlanda, după dizolvarea Dumei I de stat. — *277, 327.*

www.dacoromanica.ro

Goldman, L. I. (A.) (1877—1939) — social-democrat, menşevic. A început să activeze în mişcarea revoluţionară în 1893, a făcut propagandă în cercurile muncitoreşti din Vilno şi Minsk ; în septembrie 1897 a luat parte la congresul de constituire a Bundului. În 1900 a plecat în străinătate, unde a aderat la organizaţia „Iskrei". La începutul anului 1901 s-a întîlnit cu V. I. Lenin la München şi a discutat cu el planul înfiinţării unei tipografii a „Iskrei" în Rusia. În mai 1901 a organizat la Chişinău o tipografie ilegală, în care erau tipărite „Iskra" şi alte publicaţii social-democrate. În martie 1902 a fost arestat şi apoi deportat în Siberia. În 1905 a fugit din locul de deportare şi a plecat la Geneva ; a aderat la menşevici şi a fost secretar de redacţie al „Iskrei" menşevice. În 1905 a făcut parte din Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R., ca reprezentant al menşevicilor. La Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. a fost ales în C.C. În 1907 a activat în Ural. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului din Irkutsk şi membru al C.C. menşevic. În 1921 a părăsit activitatea politică ; a lucrat în domeniul economic şi cel editorial. — *403.*

Gredescul, N. A. (n. 1864) — jurist şi publicist, profesor universitar, cadet. În 1905 a participat la editarea ziarului „Mir", care în luna decembrie a aceluiaşi an a fost interzis pentru publicarea unor articole cu caracter „antiguvernamental", iar Gredescul a fost arestat şi deportat, în 1906, în gubernia Arhanghelsk. În timp ce se afla în deportare, a fost ales deputat în Duma I de stat ; după ce s-a întors la Petersburg, a fost ales vicepreşedinte al Dumei. După dizolvarea Dumei I de stat a semnat apelul de la Vîborg, fapt pentru care a fost arestat. A colaborat la o serie de ziare liberale. În 1916 a părăsit partidul cadet. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a participat la editarea ziarului burghez „Russkaia Volea", care desfăşura agitaţie împotriva partidului bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost profesor la o serie de instituţii de învăţămînt superior din Leningrad. În 1926 şi-a publicat însemnările sub titlul „Rusia înainte şi astăzi", în care a recunoscut Revoluţia din Octombrie şi cuceririle ei. — *42, 341, 401.*

Groman, V. G. (n. 1874) — social-democrat, menşevic. Autorul unuia dintre proiectele de program agrar prezentate la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. ; a făcut parte din redacţia revistei menşevice „Naşe Delo". În anii reacţiunii a aderat la lichidatori. Din primele zile ale revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a condus serviciul de aprovizionare din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat cîţiva ani în domeniul administrativ-economic. În 1931 a fost judecat şi condamnat pentru activitate contrarevoluţionară. — *47, 349.*

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist rus, organizator şi lider al partidului octombrist. În perioada revoluţiei din 1905—1907 a luptat cu înverşunare împotriva mişcării revoluţionare, solidarizîndu-se cu politica de crunte represiuni a guvernului împotriva clasei

www.dacoromanica.ro

muncitoare şi a ţărănimii. În anii reacţiunii a fost preşedinte al Comisiei pentru problemele apărării statului şi preşedinte al Dumei a III-a de stat. În timpul primului război mondial (1914—1918) a fost preşedinte al Comitetului industrial-militar central şi membru al Comisiei speciale pentru problemele apărării. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război şi ministru al marinei în primul Guvern provizoriu burghez. Partizan al continuării războiului „pînă la victoria finală". În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov ; arestat pe front, a fost eliberat de Guvernul provizoriu. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice ; emigrant alb. — *13, 14—15, 26, 40, 85.*

Gurko, V. I. (1863—1927) — om politic reacţionar din Rusia ţaristă. În 1902 a fost numit şef al secţiei zemstve din Ministerul Afacerilor Interne, iar în 1906 — ministru adjunct la interne. În Duma I de stat a combătut proiectele de lege agrară, apărînd interesele moşierilor iobăgişti. A jucat un rol important în guvernul Goremîkin, pe care V. I. Lenin îl numea cabinetul Gurko-Goremîkin cu „program burghezo-moşieresc". Dovedit culpabil de complicitate la fraude şi delapidări, a fost destituit printr-o decizie a Senatului. În 1912 a fost ales membru în Consiliul de stat. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a luptat împotriva Puterii sovietice în sudul Rusiei, apoi a emigrat. — *278, 333, 334, 340, 341.*

Gurvici, F. I. — *vezi* Dan, F. I.

H

H. — *vezi* Cirkin, V. G.

Heiden, P. A. (1840—1907) — conte, mare moşier, fruntaş al zemstvelor, octombrist. Din 1895 — mareşal al nobilimii dintr-un judeţ al guberniei Pskov. În 1904—1905 a participat activ la mişcarea zemţilor. Sub paravanul liberalismului, a căutat să unească burghezia şi moşierimea în lupta împotriva mişcării revoluţionare în creştere. După manifestul dat de ţar la 17 octombrie 1905 a trecut făţiş în tabăra contrarevoluţiei. În Duma I de stat a fost liderul unui grup de deputaţi de dreapta. După dizolvarea Dumei a fost unul dintre organizatorii partidului „înnoirii paşnice". Lenin l-a calificat drept „moşier contrarevoluţionar tipic", care apăra cu dibăcie interesele generale ale clasei sale (vezi articolul lui V. I. Lenin „În amintirea contelui Heiden". Opere, vol. 13, E.S.P.L.P. 1957, pag. 37—44). — *202.*

Hîjneakov, V. V. (V. V. H—ov) (1871—1949) — om politic burghezo-liberal, membru al partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti". În anii 1903—1905 a fost unul dintre fondatorii şi membrii

www.dacoromanica.ro

„Uniunii eliberării", organizație monarhisto-liberală. În perioada primei revoluții ruse din 1905—1907 a aderat la așa-zisul grup „fără partid" al intelectualilor menșevici de nuanță cadetă și a colaborat la ziarul lor „Naşa Jizn" și la săptămînalul lor „Bez Zaglaviia". Din 1903 pînă în 1910 a fost secretar al Societății pentru cercetări economice. În 1917 a fost adjunct al ministrului de interne în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în cadrul cooperației sovietice și s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — *33, 35, 36.*

I

Ignatiev, A. P. (1842—1906) — conte, om de stat din Rusia țaristă. Din 1859 pînă în 1885 a servit în armată. Din 1885 pînă în 1896 a fost guvernator general mai întîi la Irkutsk, apoi la Kiev. În 1896 a fost numit membru al Consiliului de stat; din 1898 pînă în 1905 a funcționat la departamentul pentru întocmirea legilor, a fost președintele comisiei pentru supravegherea ordinii publice și al comisiei cultelor. Partizan al unei puteri monarhiste autoritare, se pronunța pentru folosirea unor măsuri represive draconice împotriva mișcării revoluționare; a fost împotriva convocării Dumei de stat. — *18.*

Iordanski, N. I. (Nik. I—ski) (1876—1928) — social-democrat; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — menșevic. În 1904 a fost colaborator permanent al „Iskrei" menșevice. În 1905 a făcut parte din Comitetul Executiv al Sovietului din Petersburg. În 1906 a fost delegat cu drept de vot consultativ la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., reprezentant al C.C. unificat al P.M.S.D.R. (din partea menșevicilor). În anii reacțiunii s-a apropiat de menșevicii-partiiți plehanoviști. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost partizan al grupului plehanovist de dreapta „Edinstvo" al menșevicilor defensiști, comisar al Guvernului provizoriu burghez pe lîngă armatele Frontului de sud-est. În 1921 a intrat în rîndurile P.C. (b) din Rusia; în 1922 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe și la Editura de stat, apoi a fost reprezentant plenipotențiar în Italia. Din 1924 s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — *204, 304.*

Izgoev (Lande), A. S. (n. 1872) — publicist burghez, unul dintre ideologii partidului cadet. La început a fost „marxist legal", apoi a aderat la social-democrați, iar după un timp, în 1905, a intrat în partidul cadet. Se deda la atacuri înverșunate împotriva bolșevicilor în ziarul „Reci", organul central al cadeților, în revistele cadete „Iujnîe Zapiski", „Russkaia Mîsl", precum și în culegerea contrarevoluționară „Vehi". După Revoluția Socialistă din Octombrie, Izgoev a colaborat la „Vestnik Literaturî", revistă editată de un grup de intelectuali de orientare decadentă. În 1922 a fost expulzat din țară pentru activitatea sa publicistică contrarevoluționară. — *15, 161, 186, 231.*

www.dacoromanica.ro

J

Jilkin, I. V. (1874—1958) — ziarist, unul dintre liderii trudoviciilor. A fost redactor al ziarului „Uraleț", secretar de redacție la revista „Nedelea", a colaborat la „S.-Peterburgskie Vedomosti", iar mai tîrziu la ziarele cadete de stînga „Naşa Jizn" şi „Tovarişci". În 1906 Jilkin a fost ales în Duma I de stat ca deputat al țăranilor din gubernia Saratov. După dizolvarea Dumei I de stat a semnat apelul de la Vîborg, fapt pentru care a fost judecat şi condamnat. După executarea pedepsei s-a retras din viața politică şi a colaborat la diferite publicații burgheze. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în diferite instituții sovietice ; din 1925 s-a ocupat de ziaristică. — *214, 215, 216, 217, 238.*

Jordania, N. N. (Kostrov) (1870—1953) — social-democrat, menşevic. Şi-a început activitatea politică în ultimul deceniu al secolului trecut ; a făcut parte din grupul „Mesame dasi", primul grup marxist din Gruzia, conducînd aripa lui oportunistă. A participat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. ca delegat cu drept de vot consultativ, alăturîndu-se iskriştilor din minoritate. După congres — lider al menşevicilor caucazieni. În 1905 a redactat ziarul menşevic „Soțial-Demokrati" (în limba gruzină) şi a combătut tactica bolşevică în revoluția burghezo-democratică. În 1906 a fost ales deputat în Duma I de stat. A participat la lucrările Congresului al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. ; la Congresul al V-lea a fost ales membru în C.C. al P.M.S.D.R. din partea menşevicilor. În anii reacțiunii a aderat formal la grupul menşevicilor-partiiți, dar în fapt i-a susținut pe lichidatori. În 1914 a colaborat la revista lui Troțki „Borba" ; în timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziții social-şovine. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Tiflis, iar în 1918—1921 a fost şeful guvernului menşevic contrarevoluționar din Gruzia ; din 1921 — emigrant alb. — *106.*

K

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democrației germane şi ai Internaționalei a II-a ; la început a fost marxist, dar mai tîrziu a devenit un renegat al marxismului, ideolog al centralismului (kautskismului) — unul dintre cele mai periculoase şi mai dăunătoare varietăți de oportunism ; redactor al revistei „Die Neue Zeit", publicație teoretică a social-democrației germane.

La mişcarea socialistă a început să participe în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism, neomalthusianism şi anarhism. În 1881 a făcut cunoştință cu K. Marx şi F. Engels şi, sub influența lor, a trecut la marxism, dar încă din acea perioadă a dat dovadă de oscilări spre oportunism, lucru pentru care K. Marx şi F. Engels l-au criticat cu asprime. În ultimele două decenii ale secolului trecut a scris o serie de lucrări în legătură cu

www.dacoromanica.ro

unele probleme ale teoriei marxiste : „Doctrina economică a lui Karl Marx", „Problema agrară" etc., care, deşi conţin greşeli, au jucat un rol pozitiv în propagarea marxismului. Mai tîrziu, cînd mişcarea revoluţionară a luat o mare amploare, Kautsky a trecut pe poziţiile oportunismului. A propagat ideologia centrismului, adică a oportunismului camuflat, şi a fost împotriva excluderii din partid a oportuniştilor făţişi. În timpul primului război mondial (1914—1918) Kautsky s-a situat pe poziţiile social-şovinismului, pe care îl camufla sub paravanul unei frazeologii internaţionaliste. El este autorul teoriei ultraimperialismului, a cărei esenţă reacţionară a fost demascată de Lenin în lucrările „Falimentul Internaţionalei a II-a", „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului" şi în alte lucrări. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Kautsky a luat în mod făţiş atitudine împotriva revoluţiei proletare şi a dictaturii proletariatului, împotriva Puterii sovietice.

În „Statul şi revoluţia", „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" şi într-o serie de alte lucrări ale sale, V. I. Lenin a supus unei critici nimicitoare teoriile kautskiste. Arătînd primejdia pe care o reprezintă kautskismul, V. I. Lenin scria în 1915, în lucrarea „Socialismul şi războiul" : „Clasa muncitoare nu-şi poate îndeplini rolul său revoluţionar mondial dacă nu duce un război necruţător împotriva acestei atitudini de renegare, împotriva acestei lipse de caracter, împotriva acestei slugărnicii faţă de oportunism şi împotriva acestei nemaipomenite trivializări teoretice a marxismului" (Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 306). — *2, 3, 11, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187—189, 190, 227, 228, 229, 230, 231, 233.*

Kokoşkin, F. F. (1871—1918) — om politic şi publicist burghez ; docent la Universitatea din Moscova, la catedra de drept de stat. A fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, membru în C.C. al acestui partid ; deputat în Duma I de stat din partea guberniei Moscova. Din 1907 a colaborat activ la „Russkie Vedomosti" şi la revistele burghezo-liberale „Pravo", „Russkaia Mîsl" ş.a. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 Kokoşkin a fost ministru în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice. — *367, 368.*

Kostrov — vezi Jordania, N. N.

Kotlearevski, S. A. (1873—1940) — profesor universitar, publicist. Prin convingerile sale politice a fost cadet, unul dintre întemeietorii partidului cadet şi membru în C.C. al acestui partid. A fost deputat în Duma I de stat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comisar al Guvernului provizoriu burghez pentru cultele neortodoxe şi necreştine, iar din iulie 1917 locţiitor al procurorului general al sinodului şi ministru-adjunct la departamentul cultelor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din diferite organizaţii contrarevoluţionare. În 1920 a fost judecat în procesul aşa-numitului „Centru tactic" şi a fost condamnat la 5 ani detenţiune cu suspendarea pedepsei. Ulterior a funcţionat la Universi-

www.dacoromanica.ro

tatea din Moscova, a fost membru al Institutului de drept sovietic. — *215.*

Kriukov, F. D. (1870—1920) — scriitor şi publicist, trudovic ; deputat în Duma I de stat din partea regiunii Donului ; a făcut parte din Grupul trudovic. A participat la organizarea Partidului socialist-populist al muncii. A colaborat la revistele burghezo-liberale „Severnîi Vestnik", „Russkoe Bogatstvo", precum şi la ziarele „Russkie Vedomosti", „Sîn Otecestva" şi „Peterburgskaia Gazeta". — *45.*

Kruşevan, P. A. (1860—1909) — publicist reacţionar, editor al ziarului ultrareacţionar „Bessarabeţ" şi redactor al ziarului antisemit „Drug", organizator al pogromului (din 1903) de la Chişinău şi unul dintre căpeteniile organizaţiei pogromiste „Uniunea poporului rus" ; deputat în Duma a II-a de stat din partea oraşului Chişinău. — *103, 396, 397.*

Kugelmann, Ludwig (1830—1902) — social-democrat german, prieten al lui Marx, a participat la revoluţia de la 1848—1849 din Germania ; membru al Internaţionalei I. Kugelmann a fost delegat la congresele de la Lausanne (1867) şi Haga (1872) ale Internaţionalei şi a contribuit la editarea şi răspîndirea „Capitalului" lui Marx. Din 1862 pînă în 1874 a fost în corespondenţă cu K. Marx, pe care îl informa asupra stării de lucruri din Germania. Scrisorile lui Marx către Kugelmann au fost tipărite pentru prima oară în 1902, în revista „Die Neue Zeit" ; în 1907 ele au apărut în traducere rusă, cu o prefaţă de V. I. Lenin. — *384, 386, 388, 389, 391, 392.*

Kuskova, E. D. (1869—1958) — publicistă rusă, militantă burgheză pe tărîm social. La jumătatea ultimului deceniu al secolului trecut, pe cînd se afla în străinătate, s-a apropiat de grupul „Eliberarea muncii" ; curînd însă, sub influenţa bernsteinismului, a pornit pe calea revizuirii marxismului. Documentul cunoscut sub denumirea de „Credo", scris de Kuskova în spiritul bernsteinismului, a exprimat cît se poate de pregnant esenţa oportunistă a „economismului" şi a stîrnit un protest energic din partea unui grup de marxişti ruşi, în frunte cu V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, pag. 157—170). În ajunul revoluţiei din 1905—1907, Kuskova a intrat în organizaţia liberală „Uniunea eliberării". În 1906 a scos, împreună cu S. N. Prokopovici, revista semicadetă „Bez Zaglaviia" şi a colaborat activ la „Tovarişci", ziarul cadeţilor de stînga. Kuskova îndemna pe muncitori să renunţe la lupta revoluţionară şi căuta să subordoneze mişcarea muncitorească conducerii politice a burgheziei liberale. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva bolşevicilor ; în 1921 a făcut parte din „Comitetul public pentru ajutorarea înfometaţilor" şi, împreună cu alţi conducători ai acestei organizaţii, a încercat s-o folosească ca mijloc de luptă împotriva Puterii sovietice. În 1922 a fost expulzată din Rusia Sovie-

www.dacoromanica.ro

tică ; în străinătate a devenit o militantă activă a emigrației albe. — *127, 143, 186, 231, 275, 276, 346.*

Kutler, N. N. (1859—1924) — lider al partidului cadet ; a lucrat la ministerul de finanțe, a fost șeful direcției impozitelor directe, iar mai tîrziu ministru al agriculturii ; deputat în Duma a II-a și a III-a de stat, unul dintre autorii proiectului de program agrar al cadeților. O critică amănunțită a acestui proiect și a poziției lui Kutler a fost făcută de V. I. Lenin în lucrările „Proiect de cuvîntare în Duma a II-a de stat în legătură cu problema agrară" și „Programul agrar al social-democrației în prima revoluție rusă din 1905—1907" (vezi Opere, vol. 12, E.S.P.L.P. 1957, pag. 264—274 ; vol. 13, E.S.P.L.P. 1957, pag. 364—374). După Revoluția Socialistă din Octombrie, Kutler a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanțe. Din 1922 a făcut parte din conducerea Băncii de Stat a U.R.S.S. — *275, 293, 334, 341, 343.*

L

Lange, Friedrich-Albert (1828—1875) — filozof burghez german, neokantian ; a fost profesor la Universitatea din Zürich și la cea din Marburg. Unul dintre inițiatorii curentului filozofic reacționar a cărui deviză era : „Înapoi la Kant". Lange era un dușman al materialismului, pe care îl considera acceptabil ca metodă de cercetare a naturii, dar nesatisfăcător ca teorie filozofică ; de aceea, spunea el, materialismul duce neapărat la idealism. El a încercat să înlăture dualismul filozofiei lui Kant, transformînd „lucrul în sine" într-o noțiune subiectivă. Adept al social-darvinismului, el considera că legile biologiei sînt aplicabile și societății umane ; a fost un adept al teoriei malthusiene a suprapopulației. A scris : „Problema muncitorească. Însemnătatea ei în prezent și în viitor" (1865), „Istoria materialismului și critica însemnătății lui în prezent" (1865) etc. Într-o serie de lucrări ale sale, și mai cu seamă în „Materialism și empiriocriticism", V. I. Lenin l-a caracterizat pe Lange drept confuzionist care a falsificat materialismul. Concepțiile filozofice și sociologice antiștiințifice ale lui Lange sînt folosite de filozofia burgheză contemporană. — *386.*

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, menșevic, unul dintre liderii lichidatorismului. A intrat în mișcarea revoluționară în 1901 ; a activat la Odesa și la Simferopol. În 1905 a fost membru al comitetului menșevic din Petersburg al P.M.S.D.R. În 1906 a făcut parte din comitetul unificat din Petersburg al partidului ; a participat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. ca delegat cu drept de vot deliberativ. A susținut programul menșevic de municipalizare a pămîntului, a sprijinit ideea oportunistă a convocării unui „congres muncitoresc". A fost delegat la Congresul al V-lea al partidului. După înfrîngerea revoluției din 1905—1907 a devenit unul dintre propovăduitorii activi și fățiși ai lichidatorismului. A colaborat la o serie de publicații centrale cu caracter menșevic-

www.dacoromanica.ro

lichidatorist. Larin a participat la crearea Blocului antipartinic din august; a făcut parte din comitetul de organizare al acestui bloc. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști, care editau revista „Internațional". În august 1917 a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a împărtășit ideea oportunistă a creării unui așa-zis „guvern socialist omogen", cu participarea menșevicilor și eserilor; împreună cu Rîkov și cu alți oportuniști și-a dat demisia din Consiliul Comisarilor Poporului. În anii care au urmat a deținut diferite funcții în aparatul Sovietelor și în domeniul economic. — *152, 153, 154—155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 204, 242, 304, 350.*

Lassalle, Ferdinand (1825—1864) — socialist mic-burghez german, întemeietorul lassalleanismului — varietate a oportunismului în mișcarea muncitorească germană.

Lassalle a fost unul dintre întemeietorii „Uniunii generale a muncitorilor germani" (1863). Crearea acestei Uniuni a avut o însemnătate pozitivă pentru mișcarea muncitorească, dar Lassalle, în calitatea sa de președinte al acestei Uniuni, a îndreptat-o pe o cale oportunistă. Lassalleienii socoteau că prin agitația legală pentru votul universal, prin crearea de asociații de producție subvenționate de statul iuncherilor se va ajunge la crearea unui „stat popular liber". Lassalle a sprijinit politica de unificare „de sus" a Germaniei, sub hegemonia Prusiei reacționare. Politica oportunistă a lassalleienilor a constituit o piedică în calea activității Internaționalei I și a creării unui adevărat partid muncitoresc în Germania, a întîrziat formarea conștiinței de clasă a muncitorilor.

Concepțiile teoretice și politice ale lassalleienilor au fost aspru criticate de către clasicii marxism-leninismului (vezi K. Marx. „Critica programului de la Gotha"; V. I. Lenin. „Statul și revoluția" și alte lucrări). — *143.*

Lenin, N. — vezi Lenin, V. I.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — date biografice. — *9, 10, 28, 29, 45, 49, 54, 56, 58, 59, 118, 144, 147, 172, 173, 188, 199, 202, 242, 355, 381, 395.*

Levițki, V. (Țederbaum, V. O.) (n. 1883) — menșevic. A intrat în mișcarea revoluționară la sfîrșitul ultimului deceniu al secolului trecut, a activat în organizația din Dvinsk a Bundului. La începutul anului 1906 a fost membru al Comitetului unificat din Petersburg al P.M.S.D.R.; a participat la Congresul al IV-lea (de unificare) al partidului ca delegat din partea organizației Petersburg. În perioada alegerilor pentru Duma a II-a de stat a militat pentru un bloc cu cadeții. În perioada reacțiunii a fost unul dintre liderii lichidatorismului; a făcut parte din centrul menșevic și a fost unul dintre sem-

www.dacoromanica.ro

natarii „Scrisorii deschise" cu privire la lichidarea partidului ; a redactat revista „Naşa Zarea", a colaborat la „Golos Soţial-Demokrata", „Vozrojdenie" şi la alte publicaţii periodice de orientare menşevico-lichidatoristă. În anii primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziţiile social-şovinismului şi a sprijinit grupul de extremă dreaptă al defensiştilor. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă, a luptat activ împotriva Puterii sovietice ; în 1919 a fost implicat în procesul organizaţiei contrarevoluţionare „Centrul tactic". Ulterior s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — *329, 331.*

Lidvall, Erik Leonard — mare speculant şi escroc, supus suedez ; în 1906 a contractat cu statul livrări de cereale pentru aprovizionarea guberniilor înfometate Tambov, Penza etc. Datorită dezvăluirilor făcute în presă cu privire la complicitatea lui V. I. Gurko — adjunct al ministrului de interne — la manoperele frauduloase ale lui Lidvall, căruia îi acordase însemnate avansuri din vistieria statului, această afacere a stîrnit o mare vîlvă ; guvernul ţarist s-a văzut nevoit să sesizeze senatul cu instruirea şi judecarea acestei afaceri. Ulterior însă afacerea a fost muşamalizată. — *340.*

Liebknecht, Wilhelm (1826—1900) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale, unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Germania. A luat parte activă la revoluţia din 1848—1849 din Germania ; după înfrîngerea ei a emigrat în Elveţia, iar de acolo în Anglia, unde s-a împrietenit cu K. Marx şi F. Engels. Sub influenţa lor a devenit socialist. În 1862 s-a înapoiat în Germania. După înfiinţarea Internaţionalei I a fost unul dintre cei mai activi propagandişti ai ideilor ei revoluţionare şi organizator al secţiilor ei din Germania. Din 1875 şi pînă la sfîrşitul vieţii sale, Liebknecht a fost membru al Comitetului Central al Partidului social-democrat din Germania şi redactor responsabil al ziarului „Vorwärts", organul central al acestui partid. Din 1867 pînă în 1870 a fost deputat în Reichstagul Confederaţiei Germaniei de nord, iar începînd din 1874 a fost în repetate rînduri ales deputat în Reichstagul german ; a folosit cu pricepere tribuna parlamentară pentru a demasca politica internă şi externă reacţionară a iuncherimii prusace. Pentru activitatea sa revoluţionară a fost de repetate ori condamnat la închisoare. A luat parte activă la organizarea Internaţionalei a II-a. K. Marx şi F. Engels îl preţuiau pe Liebknecht, îl îndrumau în activitatea lui, dar în acelaşi timp criticau atitudinea sa împăciuitoristă faţă de elementele oportuniste. — *219—220, 221, 222, 223, 224, 225, 226.*

Lojkin, S. V. (n. 1868) — medic, cadet de stînga, deputat în Duma I de stat din partea guberniei Veatka ; a semnat aşa-numitul „Proiect al celor 33", prezentat de trudovici în Duma I. — *81.*

Lvov, N. N. (1867—1944) — moşier ; V. I. Lenin l-a calificat ca „mic nobil contrarevoluţionar", „model de trădător cadet". În anii

www.dacoromanica.ro

1893—1900 a fost mareşal al nobilimii din judeţul Balaşov ; din 1899 a activat ca preşedinte al zemstvei guberniale Saratov. A participat la congresele zemstvelor din anii 1904—1905. A fost unul dintre fondatorii „Uniunii eliberării" şi ai partidului cadet ; membru al C.C. al acestui partid. Ales în Duma I de stat cu voturile ţăranilor înşelaţi de cadeţi, a luat o atitudine categorică împotriva satisfacerii revendicărilor ţărăneşti. Membru al Dumei a II-a de stat. Unul dintre fondatorii „Partidului înnoirii paşnice". În Dumele a III-a şi a IV-a a fost liderul progresiştilor. În 1917 a fost unul dintre conducătorii uniunii moşierilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — ziarist albgardist, iar mai tîrziu emigrant alb. — *215—216, 217, 218, 290, 293.*

M

M. — persoana pomenită a rămas neidentificată. — *403.*

M. — *vezi* Medem, V. D.

Malişevski, N. G. (n. 1874) — social-democrat, menşevic. În 1894—1895 a făcut parte dintr-un grup social-democrat de la Petersburg. În 1895 a fost arestat, judecat şi pedepsit cu închisoare şi deportare. În 1906 a colaborat la revista menşevică „Otkliki Sovremennosti" ; a lansat şi a susţinut teza oportunistă că în Rusia lupta pentru republică trebuie să treacă pe planul al doilea. V. I. Lenin a criticat aspru concepţiile lui Malişevski, calificîndu-l drept „jalnic oportunist mic-burghez". În 1907 Malişevski s-a retras din viaţa politică. — *350.*

Manuilov, A. A. (1861—1929) — economist burghez rus, fruntaş al partidului cadet, redactor la „Russkie Vedomosti". În anii 1905—1911 a fost rector al Universităţii din Moscova, în 1907—1911 membru al Consiliului de stat, iar în 1917 ministru al instrucţiunii publice în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat din ţară ; ulterior s-a întors din emigraţie şi a funcţionat ca profesor la diferite instituţii de învăţămînt superior. Autor al lucrărilor : „Arendarea pămîntului în Irlanda", „Noţiunea de valoare în doctrina economiştilor şcolii clasice", „Curs de economie politică" ş.a. — *182.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. A intrat în mişcarea social-democrată în prima jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut. În 1895 a participat la organizarea „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. În 1896 a fost arestat în legătură cu procesul acestei organizaţii şi deportat, pe termen de trei ani, la Turuhansk. În 1900, după expirarea termenului de deportare, a luat parte la pregătirea editării ziarului „Iskra" ; a făcut parte din redacţia acestui ziar. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., la care a participat ca delegat din

www.dacoromanica.ro

partea organizației „Iskrei", s-a situat în fruntea minorității oportuniste și de atunci a fost unul dintre conducătorii instituțiilor centrale ale menșevicilor și redactor la mai multe publicații menșevice. În anii reacțiunii s-a situat pe poziții lichidatoriste ; a redactat ziarul „Golos Soțial-Demokrata", a luat parte la conferința antipartinică din august 1912. În perioada primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe poziții centriste ; a participat la conferințele de la Zimmerwald și de la Kienthal. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a trecut în fruntea grupului menșevicilor-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a trecut în tabăra dușmanilor fățiși ai Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania, unde a editat revista menșevică contrarevoluționară „Soțialisticeskii Vestnik". — *44, 53, 55, 56, 57—58, 59, 60—61, 62, 64, 66, 72, 73, 74, 77, 81, 82, 98, 101, 130, 171, 204, 304, 350.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietorul comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)", în Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 29—77). — *146, 162, 190, 229, 231, 384—392.*

Maslov, P. P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de scrieri în problema agrară, în care a încercat să revizuiască marxismul ; a colaborat la revistele „Jizn", „Nacealo" și „Naucinoe Obozrenie". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menșevici, a susținut programul lor de municipalizare a pămîntului. La Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. a prezentat, din partea menșevicilor, un raport în problema agrară ; congresul l-a ales membru în redacția O. C. În anii reacțiunii s-a situat pe poziții lichidatoriste, iar în perioada primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a retras din viața politică și a desfășurat activitate pedagogică și științifică. În 1929 a fost ales membru activ al Academiei de Științe a U.R.S.S. — *47, 183, 386.*

Meakotin, V. A. (1867—1937) — unul dintre liderii partidului mic-burghez al „socialiștilor-populiști", istoric și publicist. În anii 1905—1906 a fost unul dintre conducătorii organizației de intelectuali burghezi „Uniunea asociațiilor", care încerca să abată proletariatul de pe calea luptei revoluționare. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Meakotin a fost unul dintre fondatorii organizației albgardiste „Uniunea pentru renașterea Rusiei", apoi emigrant alb. — *45, 46.*

Medem, V. D. (Grinberg, V. D., M.) (1879—1923) — unul dintre liderii Bundului. A început să activeze în mișcarea social-democrată în anul 1899 ; din 1900 a activat în organizația din Minsk a Bundului ; a fost deportat pe termen de 5 ani în Siberia, de unde în 1901 a fugit în străinătate. A participat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. ca delegat din partea Comitetului din străinătate al Bundului ; s-a

www.dacoromanica.ro

situat pe poziţii antiiskriste. În 1906 a fost ales membru în C.C. al Bundului, a participat la lucrările Congresului al V-lea al P.M.S.D.R., sprijinindu-i pe menşevici. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a trecut în fruntea organizaţiilor bundiste din Polonia ; în 1921 a plecat în S.U.A., unde a publicat, în coloanele ziarului socialist evreiesc de dreapta „Vorwärts", articole calomnioase împotriva Rusiei Sovietice. — *191, 194, 198.*

Mehring, Franz (1846—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din Germania, unul dintre liderii şi teoreticienii aripii de stînga a social-democraţiei germane ; istoric, publicist şi specialist în literatură. De la sfîrşitul deceniului al 7-lea — publicist democrat-burghez cu vederi radicale ; în 1876—1882 s-a situat pe poziţiile liberalismului burghez, apoi a evoluat spre stînga ; a fost redactor al ziarului democrat „Volks-Zeitung" şi a luat atitudine împotriva lui Bismarck, pentru apărarea social-democraţiei. În 1891 a intrat în Partidul social-democrat din Germania. A fost colaborator activ şi unul dintre redactorii revistei „Die Neue Zeit", organ teoretic al partidului, iar mai tîrziu redactor al ziarului „Leipziger Volkszeitung". În 1893 a apărut cartea sa intitulată „Legenda lui Lessing", iar în 1897 — „Istoria social-democraţiei germane", în patru volume. Mehring a adus o contribuţie importantă la publicarea operelor lui Marx, Engels şi Lassalle ; în 1918 a apărut cartea lui despre viaţa şi opera lui K. Marx. Lucrările lui Mehring conţin o serie de abateri de la marxism, aprecieri greşite cu privire la unii militanţi, cum erau Lassalle, Schweitzer şi Bakunin, şi vădesc din partea lui o neînţelegere a revoluţiei săvîrşite de Marx şi Engels în filozofie. Mehring a luptat activ împotriva oportunismului şi revizionismului din rîndurile Internaţionalei a II-a şi a condamnat kautskismul, dar în acelaşi timp s-a făcut şi el vinovat de greşelile celor de stînga din Germania, care s-au temut să rupă legăturile organizatorice cu oportuniştii. Mehring a apărat cu consecvenţă internaţionalismul şi a salutat Revoluţia Socialistă din Octombrie. Începînd din 1916 el a fost unul dintre conducătorii organizaţiei revoluţionare „Uniunea Spartacus" ; a avut un rol de seamă în înfiinţarea Partidului Comunist din Germania. — *219.*

Melgunov, S. P. (n. 1879) — istoric şi publicist burghez, fruntaş al partidului cadet ; a colaborat la organele centrale ale acestui partid şi la „Russkie Vedomosti". Începînd din 1913 a făcut parte din redacţia revistei istorice burghezo-liberale „Golos Minuvşego". Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a emigrat în străinătate, unde a lucrat ca redactor la diferite organe de presă ale emigranţilor albi. — *181.*

Millerand, Alexandre-Etienne (1859—1943) — om politic francez ; în penultimul deceniu al secolului trecut s-a manifestat ca radical mic-burghez ; în deceniul următor a aderat la socialişti şi s-a situat în fruntea curentului oportunist din mişcarea socialistă franceză. În

www.dacoromanica.ro

1899 a intrat în guvernul burghez reacționar prezidat de Waldeck-Rousseau, în cadrul căruia a colaborat cu generalul Galliffet, călău al Comunei din Paris. V. I. Lenin a demascat millerandismul, calificîndu-l ca o trădare a intereselor proletariatului, ca o expresie practică a revizionismului, și a scos la iveală rădăcinile lui sociale.

Exclus din partidul socialist în 1904, Millerand a înființat, împreună cu o serie de foști socialiști (Briand, Viviani), partidul „socialiștilor-independenți". În anii 1909—1910, 1912—1913 și 1914—1915 a ocupat diferite posturi ministeriale. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii intervenției antisovietice ; în anii 1920—1924 a fost președinte al Republicii Franceze. În iunie 1924, după victoria obținută în alegeri de către partidele burgheze de stînga, care au refuzat să colaboreze cu el, a fost nevoit să-și dea demisia. În 1925—1927 a fost ales senator. — *60.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog de vază al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. În 1886 a fost numit docent la Universitatea din Moscova. Activitatea politică și-a început-o în prima jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut ; din 1902 a colaborat activ la revista burghezo-liberală „Osvobojdenie", care apărea în străinătate. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, apoi președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeților. A fost deputat în Duma a III-a și a IV-a de stat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, ca ministru de externe în primul Guvern provizoriu burghez, a promovat politica imperialistă a continuării războiului „pînă la victoria finală" ; în august 1917 a participat activ la pregătirea rebeliunii contrarevoluționare a lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice ; militant activ al emigrației albe. Începînd din 1921 a editat la Paris ziarul „Poslednie Novosti". — *15, 41, 162, 238, 275, 278, 309, 311, 312, 316, 331, 341, 348, 366, 375, 376—377, 381, 382, 396, 419.*

Muromțev, S. A. (1850—1910) — fruntaș al partidului cadet, jurist, profesor la Universitatea din Moscova. Din 1879 pînă în 1892 a fost redactor al revistei burghezo-liberale „Iuridiceskii Vestnik". În anii 1904—1905 a luat parte la lucrările congreselor zemstvelor. A fost unul dintre întemeietorii partidului cadet. Membru în Comitetul Central al acestui partid. În 1906 a fost ales deputat în Duma I de stat, care la rîndul ei l-a ales președinte. În anii 1908—1910 s-a ocupat cu publicistica. Caracterizîndu-l pe Muromțev, Lenin scria : „El n-a fost nici măcar democrat. El se temea de lupta revoluționară a maselor. El aștepta ca libertatea Rusiei să vină nu de pe urma unei asemenea lupte, ci din bunăvoința absolutismului țarist, dintr-o *înțelegere* cu acest înverșunat și necruțător dușman al poporului rus" (Opere, vol. 16, E.S.P.L.P. 1957, pag. 362). — *161, 165.*

www.dacoromanica.ro

N

Nabokov, V. D. (1869—1922) — unul dintre întemeietorii şi liderii partidului cadet, membru al C.C. al acestui partid. Începînd din 1901 a redactat ziarul juridic de orientare burghezo-liberală „Pravo" şi revista „Vestnik Prava". A participat la congresele zemstvelor din anii 1904—1905. Redactor-editor al organului săptămînal „Vestnik Partii Narodnoi Svobodî", precum şi al ziarului „Reci", organ central al cadeţilor ; deputat în Duma I de stat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost director al treburilor Consiliului de Miniştri în timpul Guvernului provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice, a fost ministru de justiţie în aşazisul guvern regional al Crimeii, creat de albgardişti, apoi a emigrat la Berlin ; a participat la editarea ziarului „Rul", organ al cadeţilor de dreapta din emigraţie. — *275, 293, 375.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei, a domnit de la 1894 pînă la 1917. La 17 iulie 1918 a fost împuşcat la Ekaterinburg (Sverdlovsk) în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *17, 111, 122, 148, 199.*

Nik. I—ski — vezi Iordanski, N. I.

O

Onipko, F. M. (n. 1880) — trudovic, deputat în Duma I de stat din partea ţăranilor din gubernia Stavropol ; unul dintre organizatorii Grupului trudovic din Dumă. A redactat ziarul „Trudovaia Rossiia", organ al trudovicilor care apărea la Petersburg în 1906 ; a luat parte la răscoala din Kronstadt din iulie 1906, fapt pentru care a fost judecat de tribunalul militar şi condamnat la deportare în Siberia. În drum spre locul de deportare a fugit în străinătate. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a întors în Rusia. În mai 1917 a fost ales în Sovietul de deputaţi ai ţăranilor din întreaga Rusie. Guvernul provizoriu burghez l-a numit comisar al fortăreţei din Sveaborg şi comisar general al Flotei baltice. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în diferite instituţii sovietice. — *114.*

P

Parvus (Ghelfand, A. L.) (1869—1924) — menşevic ; la sfîrşitul ultimului deceniu al secolului trecut şi la începutul primului deceniu al secolului al XX-lea a activat în rîndurile Partidului social-democrat din Germania, făcînd parte din aripa lui stîngă ; a fost redactor al ziarului „Sächsische Arbeiter-Zeitung". A scris o serie de lucrări în probleme de economie mondială. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menşevici. În perioada primei revoluţii ruse

www.dacoromanica.ro

s-a aflat în Rusia, unde a colaborat la ziarul menşevic „Nacealo" ; a pledat în favoarea participării la alegerile pentru Duma lui Bulîghin şi a sprijinit tactica micilor tranzacţii cu cadeţii etc. Parvus a emis teoria antimarxistă a „revoluţiei permanente", pe care Troţki a transformat-o ulterior într-o armă de luptă împotriva leninismului. În anii reacţiunii s-a îndepărtat de social-democraţie ; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului, a fost agent al imperialismului german, s-a îndeletnicit cu specula în stil mare şi s-a îmbogăţit din furnituri de război. Din 1915 a scos revista „Die Glocke", pe care Lenin a calificat-o drept „organ al renegării şi al lacheismului murdar în Germania" (Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 418). — *174.*

Peşehonov, A. V. (1867—1933) — om politic şi publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost narodnic liberal, colaborator la revista „Russkoe Bogatstvo", iar cu începere din 1904 membru al redacţiei acesteia ; a colaborat la „Osvobojdenie", revistă a burgheziei liberale, şi la „Revoliuţionnaia Rossiia", ziar el eserilor. În 1903—1905 a făcut parte din „Uniunea eliberării", iar cu începere din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti". După revoluţia din februarie 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; din 1922 — emigrant alb. — *24, 45, 46, 47—48, 50, 93, 297.*

Petrunkevici, I. I. (1844—1928) — moşier, fruntaş al zemstvelor, cadet. În 1904 a fost preşedintele organizaţiei „Uniunea eliberării", de orientare liberală-monarhistă. A participat la congresele zemstvelor din 1904—1905. Unul dintre fondatorii şi liderii de seamă ai partidului cadet, preşedinte al C.C. al acestui partid ; editor al ziarului „Reci", organul central al cadeţilor. Deputat în Duma I de stat. În activitatea sa publică, Petrunkevici întruchipa slugărnicia politică a burgheziei liberale faţă de absolutism. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *182, 343.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti ruse şi internaţionale, primul propagator al marxismului în Rusia. În 1875, încă de pe cînd era student, Plehanov a intrat în legătură cu narodnicii, cu muncitorii din Petersburg şi s-a încadrat în activitatea revoluţionară. În 1877 a intrat în organizaţia narodnică „Zemlea i volea", iar în 1879, după scindarea acesteia, s-a situat în fruntea noii organizaţii narodnice „Ciornîi peredel". În 1880 a emigrat în Elveţia, a rupt cu narodnicismul, iar în 1883 a creat la Geneva prima organizaţie marxistă rusă — grupul „Eliberarea muncii". În ultimul deceniu al secolului trecut, Plehanov a luptat împotriva narodnicismului şi a combătut revizionismul din mişcarea muncitorească internaţională. La începutul primului deceniu al secolului nostru a redactat, împreună cu V.I. Lenin, ziarul „Iskra" şi revista „Zarea", a luat parte la pregătirea Congresului al II-lea al P.M.S.D.R. A participat la congres ca delegat al grupului „Eliberarea muncii" ; iskrist din majoritate.

www.dacoromanica.ro

În perioada 1883—1903 Plehanov a scris o serie de lucrări care au avut un rol de seamă în apărarea concepției materialiste despre lume și care constituie un prețios aport la tezaurul socialismului științific: „Socialismul și lupta politică" (1883), „Divergențele noastre" (1885), „Contribuții la dezvoltarea concepției moniste asupra istoriei" (1895), „Contribuții la istoria materialismului" (1896), „Rolul personalității în istorie" (1898) și altele.

Dar încă de pe atunci au început să se manifeste la Plehanov greșeli serioase, care au constituit germenele concepțiilor sale menșevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Plehanov s-a situat pe o poziție împăciuitoristă față de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menșevicilor. În perioada revoluției ruse din 1905—1907 el s-a situat pe poziții menșevice în toate problemele fundamentale. El subaprecia rolul revoluționar al țărănimii și vedea în burghezia liberală un aliat al clasei muncitoare; admițînd în vorbe ideea hegemoniei proletariatului, în realitate el era împotriva esenței acestei idei. A condamnat insurecția armată din decembrie 1905. În anii reacțiunii și în anii noului avînt revoluționar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului „menșevicilor-partiiți". În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe pozițiile social-șovinismului, apărînd tactica menșevică a defensismului și rupînd definitiv cu marxismul. Întors în Rusia după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo", grup de extremă dreaptă al menșevicilor-defensiști, și s-a ridicat împotriva bolșevicilor, împotriva revoluției socialiste, considerînd că în Rusia nu s-au copt condițiile pentru trecerea la socialism. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar nu a participat la lupta împotriva Puterii sovietice.

Dînd o înaltă prețuire lucrărilor filozofice ale lui Plehanov și rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, V. I. Lenin îl critica în același timp cu asprime pentru abaterile de la marxism și pentru greșelile serioase din activitatea lui politică. — *30, 34—35, 48, 64, 66, 72—73, 74, 98, 106, 117—118, 126—128, 143, 144—145, 146—151, 171, 172, 179, 180, 181, 182, 184—185, 186—187, 188, 189, 195, 201, 202, 220, 221, 222, 225, 227, 228, 229, 230—231, 232—233, 240, 241, 242, 243, 245, 246, 275, 304, 305, 346, 388—389, 391, 392, 421.*

Pleve, V. K. (1846—1904) — om de stat reacționar din Rusia țaristă; în anii 1881—1884 a fost directorul departamentului poliției, iar din 1902 — ministru al afacerilor interne. În timpul cît a fost el ministru, au fost înăbușite cu cruzime mișcările țărănești din guberniile Poltava și Harkov și au fost lichidate o serie de zemstve. Pleve a încurajat politica reacționară de rusificare a regiunilor periferice ale Rusiei. Pentru a abate masele de pe calea luptei împotriva absolutismului, el a căutat să contribuie la dezlănțuirea războiului ruso-japonez; în același scop a organizat pogromuri evreiești și a

www.dacoromanica.ro

încurajat „zubatovismul". Prin politica pe care a dus-o, el a stîrnit împotriva sa ura păturilor largi ale societății ruse. La 15 (28) iulie 1904 a fost ucis de eserul E. S. Sazonov. — *88.*

Pobedonoștev, K. P. (1827—1907) — om de stat reacționar din Rusia țaristă, procuror general al sinodului, șeful efectiv al guvernului și principalul inspirator al deșănțatei reacțiuni iobăgiste din timpul domniei lui Alexandru al III-lea ; a continuat să joace un rol important și în timpul domniei lui Nicolaie al II-lea. A dus o luptă înverșunată împotriva mișcării revoluționare. A fost un adversar hotărît al reformelor burgheze din deceniul al 7-lea al secolului trecut, partizan al monarhiei absolute, dușman al științei și culturii. În perioada de avînt a revoluției burghezo-democratice din octombrie 1905 a fost nevoit să-și dea demisia și s-a retras din viața politică. — *17.*

Portugalov, V. V. (n. 1874) — publicist cadet ; a colaborat la ziarele „Saratovskii Listok", „Tovarișci", „Smolenskii Vestnik". După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat din țară ; a făcut parte din organizația de emigranți contrarevoluționari condusă de B. V. Savinkov ; a colaborat la presa emigranților albi. — *50, 51, 161, 231.*

Prokopovici, S. N. (1871—1955) — economist și publicist burghez. La sfîrșitul ultimului deceniu al secolului trecut s-a manifestat ca reprezentant de seamă al „economismului" și a fost unul dintre primii propagatori ai bernsteinismului în Rusia. În anii care au urmat a fost membru activ al organizației monarhiste-liberale „Uniunea eliberării". În 1906 a fost membru al C.C. al partidului cadet, redactor-editor al revistei semicadete și semimenșevice „Bez Zaglaviia" și colaborator activ al ziarului „Tovarișci", autor al unor cărți despre problema muncitorească, scrise de pe poziții bernsteinist-liberale. În 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică. — *127, 143, 161, 168, 182, 186, 220, 231, 233, 242, 243, 245, 275.*

Proudhon, Pierre-Joseph (1809—1865) — publicist, economist și sociolog francez, ideolog al micii burghezii, unul dintre întemeietorii anarhismului ; de profesiune zețar. În 1840 a publicat cartea „Ce este proprietatea ?". Proudhon visa la eternizarea micii proprietăți private și critica de pe poziții mic-burgheze marea proprietate capitalistă, propunea să se organizeze o „bancă a poporului" care prin acordarea de „credite gratuite" să ajute pe muncitori să-și procure mijloace de producție și să devină meseriași. La fel de reacționar era proiectul lui utopic cu privire la crearea unor „bănci de schimb" cu ajutorul cărora oamenii muncii să-și poată asigura o desfacere „echitabilă" a produselor muncii lor, fără a leza totodată proprietatea capitalistă asupra uneltelor și mijloacelor de producție. Considerînd că statul este principalul izvor al contradicțiilor de clasă, Proudhon elabora proiecte utopice pentru „lichidarea statului" pe cale pașnică și pleda

www.dacoromanica.ro

pentru o atitudine negativă față de lupta politică. În 1846 a apărut cartea sa „Sistemul contradicțiilor economice, sau Filozofia mizeriei", în care sînt expuse concepțiile sale filozofice și economice mic-burgheze. În lucrarea sa „Mizeria filozofiei", Marx a făcut o critică nimicitoare cărții lui Proudhon, demonstrînd inconsistența ei științifică. Ales, în perioada revoluției din 1848, în Adunarea constituantă, Proudhon a condamnat acțiunile revoluționare ale clasei muncitoare. El a aprobat lovitura de stat bonapartistă de la 2 decembrie 1851, după care a fost instaurat în Franța regimul celui de-al doilea Imperiu. — *162, 168, 391.*

Purișkevici, V. M. (1870—1920) — mare moșier, ultrareacționar, monarhist. Începînd din 1900 a funcționat la ministerul afacerilor interne, iar în 1904 a fost numit cinovnic pentru însărcinări speciale pe lîngă ministerul de interne, condus de Pleve. A fost unul dintre inițiatorii creării organizației ultrareacționare „Uniunea poporului rus" ; în 1907 a ieșit din această uniune și a creat o nouă organizație contrarevoluționară monarhistă — „Oastea Arhanghelului Mihail" ; deputat în Duma a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia ; și-a cîștigat o tristă faimă prin discursurile sale antisemite și pogromiste rostite în Dumă. După cum spunea V. I. Lenin, „prin gura lui Purișkevici" vorbea „moșierul barbar și vechiul zbir" (Opere, vol. 15, E.S.P.L.P. 1959, pag. 410). În anii primului război mondial (1914—1918), Purișkevici cerea crearea unui guvern de mînă forte care să ducă războiul „pînă la victoria finală". După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice. — *203.*

R

R. M. — autorul articolului „Realitatea noastră", tipărit în „Suplimentul special al ziarului «Raboceaia Mîsl»" (din septembrie 1899) ; în acest articol sînt făcute expuse concepțiile oportuniste ale „economiștilor". — *168.*

Remy, Léon — socialist francez. — *178.*

Ricardo, David (1772—1823) — eminent economist englez, autorul lucrărilor „Despre principiile economici politice și ale impunerii fiscale" (1817), „Despre protecția agriculturii" (1822) și al altor lucrări, în care și-a găsit încununarea economia politică burgheză clasică. Apărînd interesele burgheziei în lupta ei împotriva rămășițelor feudalismului, Ricardo susținea principiul liberei concurențe, cerînd înlăturarea tuturor îngrădirilor care frînau dezvoltarea producției capitaliste. Însemnătatea istorică a lui Ricardo pentru știința economică rezidă, în primul rînd, în a sa teorie a valorii bazate pe muncă, pe care a căutat s-o pună la baza întregii economii politice. Dezvoltînd teoria valorii a lui A. Smith, Ricardo a demonstrat că valoarea este determinată de munca cheltuită pentru producerea mărfii, că din

www.dacoromanica.ro

această sursă izvorăsc atît salariul muncitorului cît şi veniturile neprovenite din muncă : profitul şi renta. El a descoperit antagonismul dintre salariul muncitorului şi profitul capitalistului, adică a scos la iveală conflictul care există în sfera circulaţiei între interesele proletariatului şi cele ale burgheziei.

Dar mărginirea sa de clasă l-a împiedicat pe Ricardo să facă o analiză cu adevărat ştiinţifică a capitalismului, să dezvăluie secretul exploatării capitaliste. El considera că producţia de mărfuri şi capitalismul constituie forma eternă şi firească a producţiei sociale. El n-a dezvăluit natura socială a valorii, n-a văzut deosebirea dintre valoare şi preţ de producţie şi n-a putut să explice originea şi esenţa banilor.

Concepţiile teoretice ale lui Ricardo au fost criticate de K. Marx în „Capitalul", în „Teorii asupra plusvalorii" şi în alte lucrări. — *386.*

Rodicev, F. I. (n. 1856) — moşier din Tver, fruntaş al zemstvelor, unul dintre liderii partidului cadet, membru în Comitetul Central al acestui partid. A participat la congresele zemstvelor din anii 1904—1905. A fost deputat în cele patru Dume de stat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost numit de Guvernul provizoriu burghez comisar pentru problemele Finlandei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *118, 123, 161, 343.*

Romanovii — dinastia ţarilor şi împăraţilor ruşi care au domnit din 1613 pînă în 1917. — *15, 17, 397.*

S

Saltîkov-Şcedrin, M. E. (Şcedrin, N.) (1826—1889) — mare scriitor satiric rus, democrat-revoluţionar. În scrierile sale a supus unei critici nimicitoare regimul absolutist-iobăgist din Rusia ; a creat o întreagă galerie de figuri de moşieri cu apucături despotice, de reprezentanţi ai birocraţiei ţariste şi de liberali fricoşi, şi a zugrăvit, pentru prima oară în literatura rusă, tipuri de exploatatori burghezi. Pentru primele sale povestiri : „Contradicţii" (1847) şi „O poveste încurcată" (1848) a fost surghiunit în aprilie 1848 la Veatka, unde a stat mai bine de 7 ani. Întors la Petersburg, la începutul anului 1856 Saltîkov a publicat „Schiţe din provincie", iar mai tîrziu, în cursul următoarelor trei decenii, a scris o serie de lucrări de mare anvergură : „Povestea unui oraş" (1869—1870), „Vorbe leale" (1872—1876), „Domnii Golovlev" (1875—1880) şi altele. Despre Iudușka Golovlev, personajul principal al romanului „Domnii Golovlev", Lenin spunea că este un personaj nemuritor, iar în lucrările sale a folosit adesea figura lui Iudușka, ca şi alte figuri din romanele lui Saltîkov-Şcedrin, pentru a demasca grupurile sociale şi partidele politice vrăjmaşe poporului. K. Marx preţuia deosebit de mult operele lui Saltîkov-Şcedrin. În anii 1863—1864 Saltîkov-Şcedrin devine principalul

www.dacoromanica.ro

colaborator al revistei democrat-revoluționare „Sovremennik", iar începînd din 1868 face parte din redacția revistei „Otecestvennîe Zapiski". După moartea lui Nekrasov, în 1878, devine redactor responsabil al acestei reviste și adevăratul conducător spiritual al intelectualității democrate, continuînd marile tradiții ale democrației revoluționare din deceniul al 7-lea. — *243—244, 288.*

Sedelnikov, T. I. (1876—1930) — trudovic, de profesiune inginer cadastral. Pentru referatul „Lupta pentru pămînt în stepa kirghiză și politica oficială de colonizare", ținut în 1905, a fost destituit din postul său. Deputat în Duma I de stat din partea guberniei Orenburg ; a făcut parte din Grupul trudovic. După dizolvarea Dumei a lucrat ca inginer cadastral în gubernille Saratov, Simbirsk și Perm. In decembrie 1918 a intrat în partidul bolșevic ; a fost împuternicit de Comitetul Executiv Central din Rusia să convoace Congresul Sovietelor din Bașkiria. Mai tîrziu a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură și la Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească. — *45, 48, 201.*

Sorge, Friedrich Adolf (1828—1906) — socialist german, militant de seamă al mișcării muncitorești și socialiste internaționale, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx și F. Engels. A luat parte la revoluția din 1848 din Germania. După înfrîngerea revoluției a emigrat în Elveția, apoi (în 1852) în America ; a fost organizatorul secțiilor Internaționalei I în America. Secretar al Consiliului General al Internaționalei I (1872—1874). A participat activ la întemeierea Partidului muncitoresc socialist din S.U.A. și a Uniunii muncitorești internaționale. Sorge a scris o carte intitulată „Mișcarea muncitorească din Statele Unite", precum și o serie de articole publicate în cea mai mare parte în revista social-democrației germane „Die Neue Zeit" ; a pregătit pentru tipar corespondența sa cu K. Marx, F. Engels și alții. În 1907 această corespondență a apărut în limba rusă cu o prefață de V. I. Lenin. Activitatea lui Sorge a fost foarte apreciată de Lenin, care îl numea veteran al Internaționalei I. — *380.*

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — bărbat de stat al Rusiei țariste, mare moșier ; din 1906 pînă în 1911 — președinte al consiliului de miniștri și ministru al afacerilor interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacțiune politică, în care pedeapsa cu moartea a fost larg folosită ca mijloc pentru înăbușirea mișcării revoluționare („reacțiunea stolîpinistă" din 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară în scopul de a crea gospodării chiaburești solide, care să constituie reazemul absolutismului țarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida orînduirea burghezo-moșierească cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei și al moșierilor, în condițiile menținerii absolutismului, a suferit un eșec total. A fost asasinat la Kiev, în 1911, de eserul Bogrov. — *15, 88, 148, 162, 202, 216, 217, 235, 290, 309, 311, 312, 316, 330—331, 341, 348, 366, 367, 369, 371, 375, 376, 377, 380, 381, 382, 396, 397, 413, 416, 419, 423.*

www.dacoromanica.ro

Struve, P. B. (1870—1944) — economist şi publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut — reprezentant de seamă al „marxismului legal", colaborator şi redactor la revistele „Novoe Slovo" (1897), „Nacealo" (1899) şi „Jizn" (1900). Încă în prima sa lucrare, intitulată „Note critice cu privire la problema dezvoltării economice a Rusiei" (1894), Struve, criticînd narodnicismul, a procedat la o revizuire „critică" şi la o „completare" a teoriei economice şi filozofice a lui K. Marx ; s-a solidarizat cu reprezentanţii economiei politice burgheze vulgare şi a propagat malthusianismul ; a căutat să adapteze marxismul şi mişcarea muncitorească la interesele burgheziei. „Marele maestru al renegării" — aşa l-a numit V. I. Lenin pe Struve (Opere, vol. 13, E.S.P.L.P. 1957, pag. 488). Struve a fost unul dintre teoreticienii şi organizatorii organizaţiei monarhiste-liberale „Uniunea eliberării" (1903—1905) şi redactorul organului ei ilegal, revista „Osvobojdenie" (1902—1905). O dată cu înfiinţarea partidului cadet (în 1905), el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost un duşman inveterat al Puterii sovietice, membru al guvernului contrarevoluţionar al lui Vranghel şi, în cele din urmă, emigrant alb. — *15, 40, 41, 52, 161, 186, 231, 245, 246, 293.*

Ş

Şcedrin — vezi Saltîkov-Şcedrin, M. E.

Şipov, D. N. (1851—1920) — mare moşier, fruntaş al zemstvelor, liberal moderat. Din 1893 pînă în 1904 a fost preşedinte al Consiliului zemstvei guberniale Moscova. În noiembrie 1904 a prezidat „Consfătuirea neoficială a reprezentanţilor zemstvelor". În noiembrie 1905 a fost unul dintre organizatorii „Uniunii 17 octombrie" şi preşedinte al Comitetului ei Central. În 1906 s-a retras din „Uniunea 17 octombrie" şi s-a înscris în partidul „Înnoirii paşnice", devenind unul dintre liderii lui ; în acelaşi an a fost ales membru al Consiliului de stat. În 1911 s-a retras din viaţa politică. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a fost unul dintre conducătorii organizaţiei contrarevoluţionare albgardiste „Centrul naţional". — *27, 202.*

T

Tag-in — vezi Troiţki, A. G.

Tan (Bogoraz, V. G.) (1865—1936) — scriitor şi publicist de orientare narodnică, etnograf şi lingvist. În penultimul deceniu al secolului trecut a participat la mişcarea narodovolistă ; în 1889 a fost deportat în Siberia. Întors din deportare, a intrat în redacţia revistelor „Nacealo" şi „Jizn", editate de „marxiştii legali". În 1905 a participat la crearea „Uniunii ţărăneşti". În 1906 a fost unul dintre

www.dacoromanica.ro

organizatorii Partidului socialist-populist al muncii şi a colaborat la ziarul „Rodnaia Zemlea", care se situa pe poziţii apropiate de cele ale trudovicilor. În timpul războiului imperialist din 1914—1918 s-a manifestat ca defensist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost profesor de etnografie la Universitatea din Leningrad şi şef de secţie la Muzeul de antropologie şi etnografie al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. ; ulterior a fost numit director al Muzeului de istorie a religiei al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. A fost unul dintre iniţiatorii alcătuirii Comitetului Nordului şi ai creării unui alfabet pentru popoarele nordice ; autorul primelor manuale în limba ciukotă ; a întocmit primele dicţionare şi prima gramatică a acestei limbi. — *283, 294, 308.*

Thünen, Johann Heinrich (1783—1850) — economist burghez german, specialist în economie agricolă, mare moşier. Thünen a propovăduit concilierea între clase şi a negat existenţa unor contradicţii antagoniste între muncă şi capital. Lucrarea sa principală : „Der isolierte Staat in Beziehung auf Landwirtschaft und Nationalökonomie" („Agricultura şi economia politică într-un stat autarhic"). — *386.*

Tîrkova, A. V. (Verghejski, A.) (n. 1869) — publicistă de seamă a partidului cadet. Şi-a început activitatea publicistică în 1899. În 1906 a făcut parte din Comitetul Central al partidului cadet ; a condus „Biroul de presă din Petersburg", subvenţionat de cadeţi. A colaborat la „Reci" şi la alte ziare. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat în străinătate, unde a desfăşurat o propagandă ostilă Puterii sovietice. — *42, 277.*

Troiţki, A. G. (Tag-in) — statistician. În 1905 a aderat la „maximalişti", care reprezentau aripa stîngă a partidului socialiştilor-revoluţionari. În 1907 s-a retras din viaţa politică. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a aderat din nou la „maximalişti", dar după puţină vreme s-a despărţit de ei şi a intrat în partidul socialiştilor-revoluţionari. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost un timp membru al P.C. (b) din Rusia ; în 1921 a ieşit din partid. A lucrat ca statistician într-o serie de instituţii sovietice. — *93.*

Trubeţkoi, E. N. (1863—1920) — prinţ, unul dintre ideologii liberalismului burghez rus, filozof idealist. A fost profesor de filozofie a dreptului la Universitatea din Kiev, apoi la cea din Moscova. Ca publicist a colaborat la „Probleme ale idealismului", culegere programatică a idealiştilor ruşi (1902), la „Russkie Vedomosti" şi la alte publicaţii. Pînă în 1906 a făcut parte din partidul cadet. În 1906 a participat la crearea partidului „înnoirii paşnice", care se pronunţa pentru o monarhie constituţională. A avut un rol important în reprimarea de către ţarism a revoluţiei din 1905—1907 şi în crearea regimului stolîpinist din Rusia. În timpul primului război mondial (1914—1918) a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După

www.dacoromanica.ro

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca dușman înrăit al Puterii sovietice ; a fost un denikinist activ. Autorul unor lucrări filozofice cu caracter mistic-religios. — *13, 14.*

Ț

Țederbaum, I. O. — *vezi* Martov, L.

V

V. — *vezi* Voitinski, V. S.

V. V. H.—ov — *vezi* Hijneakov, V. V.

Vadimov, V. (Podvițki, V. V.) (n. aprox. 1881) — socialist-revoluționar de dreapta ; în 1906 a colaborat la culegerea „Soznatelnaia Rossiia", editată de socialiștii-revoluționari. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost un dușman activ al Puterii sovietice. — *93.*

Valentinov, N. (Volski, N. V.) (n. 1879) — menșevic, ziarist. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici ; la sfîrșitul anului 1904 a trecut în tabăra menșevică, a redactat publicația menșevică legală „Moskovskaia Gazeta", a colaborat la revistele menșevice „Pravda", „Nașe Delo", „Delo Jizni" și altele, precum și la ziarul burghez „Russkoe Slovo" ; în anii reacțiunii s-a situat pe poziții lichidatoriste. În problema agrară a susținut municipalizarea pămîntului. În domeniul filozofiei a procedat la o revizuire a marxismului și a apărat concepțiile subiectiv-idealiste ale lui Mach și Avenarius. Critica concepțiilor filozofice ale lui Valentinov a fost făcută de V. I. Lenin în cartea „Materialism și empiriocriticism" (1909).

După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat ca redactor-adjunct la „Torgovo-Promîșlennaia Gazeta", organ al Consiliului economic superior ; ulterior a lucrat la reprezentanța comercială sovietică din Paris. În 1930 a emigrat în străinătate. Publică în presa burgheză articole îndreptate împotriva P.C.U.S. și a Statului sovietic. — *47.*

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al partidului muncitoresc belgian, președinte al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a, revizionist și oportunist inveterat. În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a situat pe pozițiile social-șovinismului ; a făcut parte din guvernul burghez, ocupînd diferite posturi de ministru. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă agitație pentru continuarea războiului imperialist. Vandervelde a avut o atitudine extrem de ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie, a contribuit activ la organizarea intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice, a depus susținute eforturi pentru refacerea Internaționalei a II-a. În 1925—1927

www.dacoromanica.ro

a fost ministru de externe al Belgiei ; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A luptat activ împotriva creării frontului unic antifascist al comuniştilor şi socialiştilor. Vandervelde a scris o serie de cărţi şi broşuri. În lucrările lui Vandervelde, după cum arată V. I. Lenin, „eclectismul micburghez" se ridică „împotriva marxismului, sofistica împotriva dialecticii, reformismul filistin împotriva revoluţiei proletare" (Opere, vol. 28, Editura politică, 1959, pag. 318). — *162.*

Vasiliev, N. V. (1857—1920) — menşevic, de profesiune medic ; pentru participare la greva de la Noua filatură de bumbac (Petersburg, 1878) a fost deportat în gubernia Arhanghelsk. Curînd însă a evadat din locul de deportare şi a fugit în Elveţia. Un timp a trăit la Londra, unde a făcut cunoştinţă cu Marx. A participat activ la mişcarea social-democrată din Elveţia. În 1905 s-a întors în Rusia. În timpul alegerilor pentru Duma a II-a de stat s-a situat pe poziţiile menşevicilor de extremă dreaptă. În timpul primului război mondial (1914—1918) s-a manifestat ca defensist. În 1917 a făcut parte din grupul plehanovist „Edinstvo". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Uniunea cooperativelor de consum. — *225, 240, 243, 244, 245, 350, 421.*

Verghejski, A. — *vezi* Tîrkova, A. V.

Vinaver, M. M. (1863—1926) — avocat, unul dintre fondatorii partidului cadet şi timp de mulţi ani membru în Comitetul Central al acestui partid. Împreună cu V. D. Nabokov a redactat revista burgheză „Vestnik Prava" ; a luat parte activă la crearea Asociaţiei avocaţilor. În 1906 a fost ales deputat în Duma I de stat.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice, a făcut parte din guvernul regional al Crimeii în calitate de ministru de externe. Înainte de evacuarea Crimeii în 1919, împreună cu alţi membri ai guvernului a remis francezilor valorile aflate la banca regională şi la administraţia financiară Sevastopol. A emigrat la Paris, unde a condus comitetul cadet de la Paris şi a colaborat la „Poslednie Novosti", ziar editat de emigranţi. — *343.*

Vinogradov, P. G. (1854—1925) — istoric, profesor la Universitatea din Moscova, apoi la cea din Oxford. Majoritatea lucrărilor sale ştiinţifice sînt consacrate istoriei medievale a Angliei. Prin convingerile sale politice era alături de cadeţi. Faţă de revoluţia din 1905—1907 a adoptat o atitudine identică cu cea a burgheziei liberale, fapt care şi-a găsit expresia în „Scrisorile politice", publicate de el în ziarul „Russkie Vedomosti" din 5 august 1905. În aceste scrisori, după cum a arătat V. I. Lenin, Vinogradov a exprimat „deosebit de pregnant interesele, tactica şi psihologia burgheziei egoiste..." (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 224.). Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă.

A scris : „Studii asupra istoriei sociale a Angliei în evul mediu", „Proprietatea seniorială medievală în Anglia" şi alte lucrări. — *15.*

www.dacoromanica.ro

Viviani, René (1863—1925) — om politic şi de stat francez ; de profesiune avocat. Începînd din 1893 a fost în repetate rînduri ales deputat ; a făcut parte din grupul aşa-zişilor „socialişti independenţi", care colaborau făţiş cu partidele burgheze ; în 1906—1910 Viviani a fost ministru al muncii mai întîi în cabinetul Clemenceau, apoi în cabinetul Briand. În 1906 a părăsit partidul socialist ; împreună cu Millerand şi cu alţi renegaţi a înjghebat în 1911 aşa-zisul „partid republican-socialist", care era în realitate un partid burghez. În 1914 a fost prim-ministru şi ministru de externe, apoi ministru de justiţie. Între 1920 şi 1921 a fost reprezentantul Franţei la Liga Naţiunilor, în 1921—1922 a reprezentat Franţa la Conferinţa de la Washington. — *60.*

Vodovozov, V. V. (1864—1933) — economist şi publicist de orientare liberală-narodnică. Începînd din 1904 a făcut parte din redacţia ziarului „Naşa Jizn" ; în 1906 a colaborat la ziarul „Tovarişci", publicaţie a cadeţilor de stînga ; în perioada alegerilor pentru Duma a II-a de stat a aderat la trudovici. În 1912 a publicat o serie de articole în revista „Zaprosî Jizni", la care colaborau cadeţi, „socialişti-populişti" şi menşevici-lichidatori. În 1917 Vodovozov a făcut parte din redacţia revistei „Bîloe" şi a colaborat la ziarul burghezo-liberal „Den". Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Cu începere din 1926 s-a aflat în emigraţie, unde a colaborat la presa albgardistă. — *278, 341, 349, 366, 375, 376, 377.*

Voitinski, V. S. (V.) (n. 1885) — la începutul anului 1905 a aderat la bolşevici ; a activat pe linie de partid la Petersburg şi la Ekaterinoslav. În primăvara anului 1909, judecat de tribunalul militar în procesul organizaţiei bolşevice din armată, a fost condamnat la muncă silnică. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a trecut la menşevici. În octombrie 1917 Voitinski a participat la campania militară contrarevoluţionară organizată de Kerenski şi de Krasnov împotriva Petrogradului, cu scopul de a înăbuşi insurecţia armată din Octombrie ; a fost arestat împreună cu generalul P. N. Krasnov. Pus în libertate, a plecat în Gruzia ; acolo a fost numit redactor al ziarului menşevic „Borba". Ulterior a emigrat în străinătate. — *403, 404.*

W

Witte, S. I. (1849—1915) — om de stat rus, exponent al intereselor „imperialismului militar-feudal" din Rusia ţaristă ; partizan convins al absolutismului ; a căutat să menţină monarhia făcînd făgăduieli şi concesii neînsemnate burgheziei liberale şi recurgînd la crunte represiuni împotriva poporului. A fost unul dintre organizatorii înăbuşirii revoluţiei din 1905—1907. În calitate de ministru al căilor de comunicaţii (februarie-august 1892), ministru de finanţe (1892—1903), preşedinte al Consiliului de Miniştri (octombrie 1905 —

www.dacoromanica.ro

aprilie 1906), prin măsurile luate de el în domeniul finanțelor, al politicii vamale, al construcțiilor de căi ferate, al legislației pentru reglementarea muncii în fabrici, precum și prin stimularea intensă a investițiilor de capital străin a contribuit la dezvoltarea capitalismului în Rusia și la accentuarea dependenței ei de puterile imperialiste. „Ministru-misit", „agent de bursă", așa l-a calificat V. I. Lenin. — *200, 341.*

Z

Zubcenko, G. L. (n. 1859) — țăran, starșina de plasă, a aderat la partidul cadet ; deputat în Duma I de stat din partea guberniei Kiev. A semnat așa-numitul „Proiect al celor 33", prezentat de trudovici în Duma I. — *81.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(Septembrie 1906—februarie 1907)

1906

Septembrie 1906—februarie 1907 — Lenin se află în Finlanda, la Kuokkala, unde locuieşte în vila „Vaza" ; conduce activitatea bolşevicilor. La el vin membri ai redacţiilor publicaţiilor bolşevice, reprezentanţi ai Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. şi ai comitetelor din alte localităţi.

Lenin redactează ziarul „Proletarii", publicaţie ilegală a bolşevicilor ; el citeşte şi pune la punct articolele şi corespondenţele primite din diferite localităţi, pentru a fi publicate în acest ziar.

Lenin conduce ziarul ilegal muncitoresc cu caracter de masă „Vpered" (editat de ziarul „Proletarii").

Septembrie, 30 (octombrie, 13) — În nr. 5 al ziarului „Proletarii" apar următoarele articole ale lui Lenin : „Se pune la cale o nouă lovitură de stat" (articol de fond), „Războiul de partizani", „Încercare de clasificare a partidelor politice din Rusia" şi nota „În legătură cu problema războiului de partizani".

Începutul lunii octombrie — Lenin scrie articolul „Însemnări pe marginea primului număr al ziarului «Soţial-Demokrat»".

Între 10 şi 28 octombrie (23 octombrie şi 10 noiembrie) — Lenin scrie articolul „Cu privire la convocarea unui congres extraordinar al partidului". Articolul, împreună cu un post-scriptum, a fost publicat în nr. 7 din 10 noiembrie 1906 al ziarului „Proletarii".

Octombrie, mai târziu de 13 (26) ale lunii — Lenin scrie broşura „Martov şi Cerevanin în presa burgheză". Broşura a apărut la Petersburg, în octombrie 1906, în editura „Proletarskoe delo".

www.dacoromanica.ro

Octombrie, 18 (31) În nr. 12 al revistei bolșevice „Vestnik Jizni" apare articolul lui Lenin „Mintea cea de pe urmă a radicalului rus !".

Octombrie, 29 (noiembrie, 11) În nr. 6 al ziarului „Proletarii" apar articolele lui Lenin : „Cu privire la rezultatele congresului cadeților" (articol de fond) și „Filistinism în mediul revoluționar".

Sfîrșitul lunii octombrie Lenin scrie broșura „Social-democrația și acordurile electorale", care apare în noiembrie 1906 la Petersburg, în editura „Vpered".

Noiembrie, 2 (15) Lenin ia parte la ședința preliminară a delegaților la Conferința a doua de la Tammerfors a P.M.S.D.R. („prima Conferință generală"), în cadrul căreia se stabilește regulamentul lucrărilor conferinței.

Noiembrie, 3 (16) Lenin este ales în prezidiul Conferinței a doua a P.M.S.D.R. („Prima Conferință generală"), la prima ei ședință.

Lenin ia cuvîntul în legătură cu ordinea de zi a conferinței ; el propune delegaților să discute felul cum este înfăptuită unirea cu Bundul în organizațiile locale de partid.

Noiembrie, 3—7 (16—20) În pauzele dintre ședințele conferinței, Lenin conduce consfătuirile fracțiunii bolșevice, discută cu delegații bolșevici despre activitatea organizațiilor locale de partid ; într-o convorbire cu A. Bogdanov (A. Voljski), delegat din regiunea Volgăi, se interesează de activitatea desfășurată de bolșevici în rîndurile țăranilor.

Noiembrie, 4 (17) Lenin prezintă la conferință un raport — și rostește un cuvînt de încheiere — în legătură cu acordurile electorale în alegerile pentru Duma a II-a de stat.

Noiembrie, 6 (19) Lenin ia cuvîntul la conferință și critică proiectul menșevic de platformă electorală propus de C.C. al P.M.S.D.R. Propunerile lui au stat la baza rezoluției adoptate de conferință cu privire la introducerea unor amendamente în proiectul de platformă electorală.

În numele a 14 delegați la conferință, Lenin prezintă o „Opinie separată", care este platforma bolșevicilor în campania electorală.

www.dacoromanica.ro

Lenin ia cuvîntul la discuții și se pronunță pentru convocarea unui congres extraordinar al partidului.

Noiembrie, 7 (20) Lenin insistă ca în cadrul conferinței să se discute chestiunea agitației care se face în favoarea convocării unui „congres muncitoresc", arătînd că ea „constituie o încălcare a disciplinei de partid".

Conferința adoptă amendamentul lui Lenin la rezoluția „Cu privire la unitatea campaniei electorale în organizațiile locale".

Noiembrie, 10 (23) În nr. 7 al ziarului „Proletarii" apar articolele lui Lenin : „Cum se scrie istoria..." și „Post-scriptum la articolul «Social-democrația și campania electorală»".

Înainte de 16 (29) noiembrie La Kuokkala, Lenin este vizitat de E. M. Iaroslavski și I. H. Lalaiant, organizatorii convocării, la Tammerfors, a primei Conferințe bolșevice a organizațiilor din armată și a organizațiilor de luptă ale P.M.S.D.R. În convorbirile avute cu ei, Lenin a aprobat ideea convocării acestei conferințe.

La consfătuirea consacrată pregătirii conferinței, Lenin a propus să se recomande biroului de organizare ca, pe lîngă reprezentanții organizațiilor din armată și ai organizațiilor de luptă, să invite la această conferință și reprezentanți ai celor mai mari organizații de partid bolșevice.

Lenin primește din partea biroului de organizare însărcinat cu convocarea conferinței o scrisoare prin care e invitat să participe la lucrările conferinței.

Lenin trimite organizatorilor primei Conferințe bolșevice a organizațiilor din armată și a organizațiilor de luptă ale P.M.S.D.R. o scrisoare în care subliniază importanța problemelor ce urmează să fie discutate la această conferință.

Între 15 (28) noiembrie 1906 și 15 (28) ianuarie 1907 Lenin ține în fața muncitorilor de la fabrica „Semeannikov", raionul Neva (Petersburg), o conferință cu tema „Acordurile electorale în Occident și la noi".

Noiembrie, 22 (decembrie, 5) Lenin discută cu M. N. Leadov și I. A. Sammer (Liubici) — participanți la prima Conferință a organizațiilor din armată și a organizațiilor de

www.dacoromanica.ro

luptă ale P.M.S.D.R. — despre rezultatele acestei conferințe.

Mai târziu de 22 noiembrie (5 decembrie) — Lenin trimite pe M. N. Leadov în Ural, cu misiunea de a conduce activitatea bolșevicilor în campania de alegeri pentru Duma a II-a de stat și de a organiza alegerile de delegați pentru Congresul al V-lea al P.M.S.D.R.

Noiembrie, 23 (decembrie, 6) — În nr. 8 al ziarului „Proletarii" apar următoarele articole ale lui Lenin: „Proiect de apel către alegători" (articol de fond); „Despre blocurile cu cadeții"; „Lupta împotriva social-democraților cadetizanți și disciplina de partid"; „Cum desfășoară campania electorală social-democrații din Armavir ?".

Foaia volantă: „Pe cine să alegem în Duma de stat ?", scrisă de Lenin, este publicată ca supliment la nr. 8 al ziarului „Proletarii".

Noiembrie, 29 (decembrie, 12) — Grupul de agitatori ai Comitetului din Petersburg a luat hotărîrea ca în cursul campaniei electorale conducerea colegiului de agitatori să fie încredințată lui Lenin.

Înainte de 30 noiembrie (13 decembrie) — Lenin participă la redactarea nr. 1 al ziarului „Jeleznodorojnik" — organul de presă al biroului P.M.S.D.R. de la nodul de cale ferată Moscova (el a fost tipărit în Finlanda, la tipografia ziarului „Proletarii").

Decembrie, 7 (20) — În nr. 9 al ziarului „Proletarii" apar articolele lui Lenin „O nouă interpretare senatorială" (articol de fond) și „Criza menșevismului".

Decembrie, 10 (23) — Lenin scrie articolul „Proletariatul și aliatul lui în revoluția rusă"; articolul a apărut în nr. 10 din 20 decembrie 1906 al ziarului „Proletarii".

Decembrie, mai târziu de 10 (23) ale lunii — Lenin redactează traducerea în limba rusă a lucrării lui K. Kautsky „Forțele motrice ale revoluției ruse și perspectivele ei" și scrie o prefață la această broșură. Broșura a apărut în 1907, la Moscova, sub îngrijirea lui Lenin.

Decembrie, 14 (27) — Lenin scrie articolul „Falsificarea Dumei de către guvern și sarcinile social-democrației". El a apărut ca articol de fond în nr. 10 din 20 decembrie 1906 al ziarului „Proletarii".

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 20 (2 ianuarie 1907) — În nr. 10 al ziarului „Proletarii" apar articolele lui Lenin „Pe marginea unui articol publicat în organul Bundului" și „Congresul muncitoresc și fuzionarea cu socialiștii-revoluționari".

Decembrie, 24 (6 ianuarie 1907) — În nr. 1 al săptămînalului bolșevic „Ternii Truda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin „Situația politică și sarcinile clasei muncitoare".

Mai tîrziu de 27 decembrie (9 ianuarie 1907) — Lenin scrie prefața la traducerea în limba rusă a broșurii lui W. Liebknecht „Nici un fel de compromisuri, nici un fel de acorduri electorale!" Broșura a apărut în 1907 la Petersburg.

Decembrie, 28 (10 ianuarie 1907) — La rugămintea bolșevicilor din Samara, Lenin scrie articolul „Sarcinile partidului muncitoresc și țărănimea" și îl trimite din Petersburg la Samara, pe adresa redacției ziarului bolșevic „Samarskaia Luka".

Decembrie, 31 (13 ianuarie 1907) — În nr. 2 al săptămînalului „Ternii Truda" apare, ca editorial, articolul lui Lenin: „Ce atitudine au partidele burgheze și partidul muncitoresc față de alegerile pentru Dumă?".

Sfîrșitul lunii decembrie — Lenin este vizitat de sora sa, Maria Ilinicina Ulianova.

Decembrie — Lenin este vizitat de L. G. Hanin, membru al Comitetului raional de partid al feroviarilor din Moscova, care aduce material pentru nr. 2 al ziarului „Jeleznodorojnik". În convorbirea sa cu Hanin, Lenin se interesează de situația muncii de partid printre feroviarii din Moscova.

1907

Ianuarie, 6 (19) — Lenin participă la conferința din Terioki a organizației din Petersburg a P.M.S.D.R. (ca delegat al cartierelor Obvodnîi și Sapojnîi din raionul Moscova).

Lenin este ales în prezidiul conferinței, ia cuvîntul la discuțiile în legătură cu validarea mandatelor.

Lenin prezintă un raport în legătură cu acordurile electorale în apropiatele alegeri pentru Dumă.

Între 6 și 14 (19 și 27) ianuarie — Lenin scrie articolul „Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg", care apare, ca editorial, în nr. 1 din 14 ianuarie 1907 al săptămînalului bolșevic „Prostîe Reci".

www.dacoromanica.ro

Ianuarie, 7 (20) În nr. 11 al ziarului „Proletarii" apare articolul lui Lenin „Plehanov și Vasiliev".

Ianuarie, 13—14 (26—27) Lenin scrie broșura „Social-democrația și alegerile pentru Dumă", care apare în ianuarie 1907 la Petersburg.

Ianuarie, 15 (28) Lenin scrie broșura „«De-auzi părerea unui prost»... (Din însemnările unui publicist social-democrat)".

Ianuarie, 16 (29) Departamentul poliției comunică secției din Petersburg a ohranei că la domiciliul lui V. I. Lenin din Kuokkala „au loc adeseori adunări la care participă numeroase persoane".

Ianuarie, 18 (31) Lenin scrie articolul „Campania electorală a social-democrației la Petersburg", care e publicat în nr. 2 din 21 ianuarie 1907 al ziarului „Prostîe Reci".

Ianuarie, 19 (februarie, 1) Lenin scrie articolul „Din treaptă în treaptă", care e publicat în nr. 12 din 25 ianuarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Ianuarie, 19 sau 20 (februarie, 1 sau 2) Lenin scrie articolul „Protestul celor 31 de menșevici", care apare în nr. 12 din 25 ianuarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Ianuarie, 20 (februarie, 2) Lenin scrie broșura „Alegerile de la Petersburg și fățărnicia celor 31 de menșevici", care apare în ianuarie 1907 în editura „Novaia duma".

Între 21 și 25 ianuarie (3 și 7 februarie) Lenin scrie articolul „Alegerile de la Petersburg și criza oportunismului", care apare ca editorial în nr. 12 din 25 ianuarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Ianuarie, 25 (februarie, 7) Articolul lui Lenin „Cum să votăm în alegerile de la Petersburg ? (Există oare pericolul unei victorii a ultrareacționarilor în alegerile din Petersburg ?)" apare în nr. 1 al ziarului „Zrenie".

Ianuarie, 30 (februarie, 12) În nr. 3 al ziarului „Prostîe Reci" apar articolele lui Lenin „Alegerile în curia muncitorească din Petersburg" și „Lupta dintre social-democrați și socialiștii-revoluționari în alegerile din curia muncitorească la Petersburg".

www.dacoromanica.ro

Sfîrşitul lunii ianuarie — Lenin este chemat de către Comitetul Central menşevic în faţa comisiei de judecată de partid pentru broşura sa „Alegerile de la Petersburg şi făţărnicia celor 31 de menşevici".

Începutul lunii februarie — Lenin îşi scrie pledoaria (sau rechizitoriul împotriva Comitetului Central menşevic) pentru comisia de judecată de partid; ea este sprijinită de o adunare la care participă 234 de bolşevici din Petersburg, de Conferinţa organizaţiei (orăşeneşti şi districtuale) din Petersburg, precum şi de numeroase adunări raionale şi de uzină ale bolşevicilor din acest oraş.

Lenin face un calcul al numărului total de voturi obţinute de lista de împuterniciţi propuşi în curia muncitorească orăşenească de Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. Calculul, făcut pe o foaie volantă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R., a fost folosit de Lenin în articolul său „Rezultatele alegerilor în curia muncitorească din Petersburg".

Înainte de 4 (17) februarie — Lenin scrie un articol în legătură cu tratativele dintre cadeţi şi Stolîpin, care e publicat în ziarul bolşevic „Trud".

Februarie, 4 (17) — În nr. 2 al ziarului „Zrenie" apar articolele lui Lenin: „Cum să votăm în alegerile de la Petersburg? (Cui îi foloseşte gogoriţa pericolului ultrareacţionar?)", „Date preliminare cu privire la alegerile de la Moscova" şi „Lidvaliada politică".

Lenin scrie articolul „Importanţa alegerilor din Petersburg", care apare în nr. 13 din 11 februarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Februarie, 5 (18) — Lenin scrie o prefaţă la traducerea în limba rusă a scrisorilor lui K. Marx către L. Kugelmann. Broşura a apărut în 1907, la Petersburg, sub îngrijirea lui Lenin.

Februarie, 7 (20) — Lenin scrie articolul „Duma a doua şi al doilea val al revoluţiei", care apare ca articol de fond în nr. 13 din 11 februarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Între 7 şi 16 (20 şi 29) februarie — La cea de-a treia sesiune a Conferinţei organizaţiei social-democrate (orăşeneşti şi districtuale) din Petersburg, Lenin prezintă un raport asupra cam-

www.dacoromanica.ro

paniei în legătură cu Duma și asupra tacticii social-democraților în cadrul Dumei.

Februarie, 9 (22) Lenin scrie articolul „Rezultatele alegerilor de la Petersburg", care apare în nr. 13 din 11 februarie 1907 al ziarului „Proletarii".

Lenin este ales delegat în alegerile de deputați pentru Duma a II-a de stat din partea blocului partidelor de stînga din raionul Moscova.

Februarie, 11 (24) În nr. 13 al ziarului „Proletarii" apar articolele lui Lenin „Rezultatele alegerilor în curia muncitorească din Petersburg", „Unele date cu privire la alegerile din curia muncitorească în sudul Rusiei" și „Pe marginea dării de seamă a raionului Moscova din orașul Petersburg asupra alegerilor pentru Duma a II-a".

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1906

RĂZBOIUL DE PARTIZANI . . . . . 1—12

I. 1
II. 3
III. 5
IV. 11

SE PUNE LA CALE O NOUĂ LOVITURĂ DE STAT! . 13—19

*ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA RĂZBOIULUI DE PARTIZANI 20

ÎNCERCARE DE CLASIFICARE A PARTIDELOR POLITICE DIN RUSIA . . . . . 21—27

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA PRIMULUI NUMĂR AL ZIARULUI „SOȚIAL-DEMOKRAT" . . . . . 28—32

MINTEA CEA DE PE URMĂ A RADICALULUI RUS! 33—37

CU PRIVIRE LA REZULTATELE CONGRESULUI CADEȚILOR . . . . . 38—43

FILISTINISM ÎN MEDIUL REVOLUȚIONAR . . . 44—55

MARTOV ȘI CEREVANIN ÎN PRESA BURGHEZĂ *Cum unii social-democrați folosesc ziare burgheze, cadete, de pildă ziarul „Tovarișci", iar prin el și ziarul „Novîi Puti", pentru a răspîndi informații false despre social-democrația revoluționară. — Dezmințire. — Apreciere. — Concluzii* . . . . . 56—63

Un neadevăr pe care L. Martov îl răspîndește prin intermediul presei burgheze 56

Martov și Cerevanin 59

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Social-democraţii în presa burgheză 61

CU PRIVIRE LA CONVOCAREA UNUI CONGRES EXTRAORDINAR AL PARTIDULUI . . . . . 64—67

CUM SE SCRIE ISTORIA... . . . . 68—71

*POST-SCRIPTUM LA ARTICOLUL „SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI CAMPANIA ELECTORALĂ“ . . . . . 72—74

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI ACORDURILE ELECTORALE . . . . . 75—99

I. 77
II. 79
III. 81
IV. 84
V. 87
VI. 91
VII. 97

**CONFERINŢA A DOUA A P.M.S.D.R. („PRIMA CONFERINŢĂ GENERALĂ“) 3—7 (16—20) noiembrie 1906* 101—109

*1. RAPORT ASUPRA CAMPANIEI ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A II-A DE STAT *4 (17) noiembrie* 103

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA CAMPANIEI ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A II-A DE STAT *4 (17) noiembrie* 104

*3. INTERVENŢIE ÎN CADRUL DISCUTĂRII PLATFORMEI ELECTORALE MENŞEVICE *6 (19) noiembrie* 105

*4. INTERVENŢII ÎN PROBLEMA CONVOCĂRII „CONGRESULUI MUNCITORESC“ *7 (20) noiembrie* 106

1 106
2 106

5. OPINIE SEPARATĂ PREZENTATĂ LA CONFERINŢA GENERALĂ A P.M.S.D.R. ÎN NUMELE DELEGAŢILOR SOCIAL-DEMOCRAŢILOR DIN POLONIA, ŢINUTUL LETON, PETERSBURG, MOSCOVA, REGIUNEA INDUSTRIALĂ CENTRALĂ ŞI REGIUNEA VOLGĂI 107

PROIECT DE APEL CĂTRE ALEGĂTORI . . . . 110—115

DESPRE BLOCURILE CU CADEŢII . . . . . 116—128

www.dacoromanica.ro

LUPTA ÎMPOTRIVA SOCIAL-DEMOCRAŢILOR CADETIZANŢI ŞI DISCIPLINA DE PARTID . . . . . 129—133

CUM DESFĂŞOARĂ CAMPANIA ELECTORALĂ SOCIAL-DEMOCRAŢII DIN ARMAVIR . . . . . 134—135

PE CINE SĂ ALEGEM ÎN DUMA DE STAT? . . . 136—141

Care sînt cele trei partide principale? 136

Ale cui interese apără cele trei partide principale? 136

Ce vor cele trei partide principale? 137

Ce fel de libertate vor să dea poporului cele trei partide principale? 137

Ce atitudine au cele trei partide principale faţă de revendicarea ţăranilor de a li se da pămînt? . . 138

Ce pot obţine cele trei partide principale în cazul cînd întreaga lor luptă va fi încununată de succes? 138

Social-democraţia şi partidele trudovice 139

Care partide se angajează să apere interesele clasei muncitoare şi ale tuturor celor ce muncesc? . . . 139

Ale cui interese apără în fapt aceste partide . . . 139

Cît de consecvente sînt aceste partide în marea luptă mondială dintre muncă şi capital? 140

Ce pot obţine aceste partide în cazul înfăptuirii depline a ţelurilor lor finale? 140

Ce fel de libertate pentru popor vor să obţină aceste partide în actuala revoluţie? 141

Care este atitudinea acestor partide faţă de revendicarea ţăranilor de a li se da pămînt? 141

O NOUĂ INTERPRETARE SENATORIALĂ . . . . 142—151

CRIZA MENŞEVISMULUI . . . . . 152—176

I. 152
II. 159
III. 165
IV. 171

CONGRESUL MUNCITORESC ŞI FUZIONAREA CU SOCIALIŞTII-REVOLUŢIONARI *(Notă)* . . . . . 177—179

www.dacoromanica.ro

PROLETARIATUL ŞI ALIATUL LUI ÎN REVOLUŢIA RUSĂ . . . . . 180—190

PE MARGINEA UNUI ARTICOL PUBLICAT ÎN ORGANUL BUNDULUI . . . . . 191—198

FALSIFICAREA DUMEI DE CĂTRE GUVERN ŞI SARCINILE SOCIAL-DEMOCRAŢIEI . . . . . 199—205

SITUAŢIA POLITICĂ ŞI SARCINILE CLASEI MUNCITOARE . . . . . 206—213

SARCINILE PARTIDULUI MUNCITORESC ŞI ŢĂRĂNIMEA . . . . . 214—218

*PREFAŢĂ LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A BROŞURII: W. LIEBKNECHT. „NICI UN FEL DE COMPROMISURI, NICI UN FEL DE ACORDURI ELECTORALE!" . . . . . 219—226

*PREFAŢĂ LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A BROŞURII: „K. KAUTSKY. FORŢELE MOTRICE ALE REVOLUŢIEI RUSE ŞI PERSPECTIVELE EI" . . . 227—233

CE ATITUDINE AU PARTIDELE BURGHEZE ŞI PARTIDUL MUNCITORESC FAŢĂ DE ALEGERILE PENTRU DUMĂ? . . . . . 234—239

1907

PLEHANOV ŞI VASILIEV . . . . . 240—247

REFERAT PREZENTAT LA CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI DIN PETERSBURG A P.M.S.D.R. ÎN PROBLEMA ACORDURILOR ELECTORALE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMA A DOUA DE STAT *6 (19) ianuarie 1907. Scurtă dare de seamă apărută în presă* 248

CAMPANIA ELECTORALĂ A PARTIDULUI MUNCITORESC LA PETERSBURG . . . . . 249—255

SOCIAL-DEMOCRAŢIA ŞI ALEGERILE PENTRU DUMĂ . . . . . 257—282

Social-democraţia şi alegerile de la Petersburg . . . 259

I. Condiţiile convocării conferinţei social-democrate şi compoziţia ei 260

II. Problema împărţirii conferinţei 268

III. Care e semnificaţia faptului că menşevicii s-au retras de la conferinţă? 271

www.dacoromanica.ro

IV. Partidele politice şi alegerile care vor avea loc în curînd la Petersburg 276

Postfaţă 280

„DE-AUZI PĂREREA UNUI PROST"... (Din însemnările unui publicist social-democrat) . . . . . 283—302

CAMPANIA ELECTORALĂ A SOCIAL-DEMOCRAŢIEI LA PETERSBURG . . . . . 303—311

DIN TREAPTĂ ÎN TREAPTĂ . . . . . 312—316

PROTESTUL CELOR 31 DE MENŞEVICI . . . . 317—320

ALEGERILE DE LA PETERSBURG ŞI FĂŢĂRNICIA CELOR 31 DE MENŞEVICI . . . . . 321—332

CUM SĂ VOTĂM ÎN ALEGERILE DE LA PETERSBURG ? (Există oare pericolul unei victorii a ultrareacţionarilor în alegerile de la Petersburg ?) . . . . . 333—345

ALEGERILE DE LA PETERSBURG ŞI CRIZA OPORTUNISMULUI . . . . . 346—350

ALEGERILE ÎN CURIA MUNCITOREASCĂ DIN PETERSBURG . . . . . 351—359

LUPTA DINTRE SOCIAL-DEMOCRAŢI ŞI SOCIALIŞTII-REVOLUŢIONARI ÎN ALEGERILE DIN CURIA MUNCITOREASCĂ LA PETERSBURG . . . . . 360—365

CUM SĂ VOTĂM ÎN ALEGERILE DE LA PETERSBURG *(Cui îi foloseşte gogorita pericolului ultrareacţionar ?)* . . 366—372

DATE PRELIMINARE CU PRIVIRE LA ALEGERILE DE LA MOSCOVA . . . . . 373—374

LIDVALIADA POLITICĂ . . . . . 375—377

IMPORTANŢA ALEGERILOR DIN PETERSBURG . . 378—383

*PREFAŢĂ LA TRADUCEREA ÎN LIMBA RUSĂ A SCRISORILOR LUI K. MARX CĂTRE L. KUGELMANN 384—392

DUMA A DOUA ŞI AL DOILEA VAL AL REVOLUŢIEI 393—398

REZULTATELE ALEGERILOR ÎN CURIA MUNCITOREASCĂ DIN PETERSBURG . . . . . 399—405

*PE MARGINEA DĂRII DE SEAMĂ A RAIONULUI MOSCOVA DIN ORAŞUL PETERSBURG ASUPRA ALEGERILOR PENTRU DUMA A DOUA . . . . . 406—407

www.dacoromanica.ro

UNELE DATE CU PRIVIRE LA ALEGERILE DIN CURIA MUNCITOREASCĂ ÎN SUDUL RUSIEI . . 408—410

REZULTATELE ALEGERILOR DE LA PETERSBURG 411—419

*RAPORT ASUPRA CAMPANIEI ÎN LEGĂTURĂ CU DUMA ŞI A TACTICII ÎN CADRUL DUMEI, PREZENTAT LA CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI DIN PETERSBURG. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* . 420—424

Cuvînt de încheiere 424

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(Septembrie 1906—februarie 1907)* 427

Lista lucrărilor şi publicaţiilor la a căror redactare a participat V. I. Lenin 429

Lista de lucrări care s-ar putea să fie ale lui V. I. Lenin . 431

Adnotări 432

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin 489

Indice de nume 525

Date din viaţa şi activitatea lui V I. Lenin 561

ILUSTRAŢII

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Însemnări pe marginea primului număr al ziarului «Soţial-Demokrat»". — 1906 28—29

Prima pagină a săptămînalului „Ternii Truda" nr. 1 din 24 decembrie 1906, în care a apărut articolul de fond „Situaţia politică şi sarcinile clasei muncitoare", scris de V. I. Lenin 209

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Sarcinile partidului muncitoresc şi ţărănimea". — 1906 . . . . 214—215

Prima pagină a ziarului „Prostîe Reci" nr. 1 din 14 ianuarie 1907, cu articolul de fond „Campania electorală a partidului muncitoresc la Petersburg" scris de V. I. Lenin 251

Prima pagină a ziarului „Zrenie" nr. 1 din 25 ianuarie 1907, cuprinzînd articolul de fond: „Cum să votăm în alegerile de la Petersburg?", scris de V. I. Lenin 335

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 04.01.1963. Bun de tipar 14.02.1963. Apărut 1963. Hîrtie velină de 63 g/m² 540×840/16. Coli editoriale 34,15. Coli de tipar 37,50 A. T. 5376/99/1962. C. Z. pentru biblioteci 3 C 2=R.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii, București, R.P.R., comanda nr. 5449/30668

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro